

Interventionsfonds g. (-,-) : [armerzh.] font emell g.
Interventionspreis g. (-es,-e) : [armerzh.] priz emell g.
Interventionswährung b. (-,-en) : [armerzh.] moneiz emell g.
intervertebral ag. : [korf., mezeg.] etremellek, etre-melloù.
interventrikulär ag. : [korf., mezeg.] etre-kofigoù.
Intervention b. (-,-en) : **1.** [polit.] emelladenn b., emell g., emellerezh g., darengor g. ; **2.** [mezeg.] gwezhiadenn b., P. oberatadenn b. ; *invasive Intervention*, gwezhiadenn drewan b.
Intervertebralganglion n. (-s,-ganglien) : [mezeg., korf.] kangrenn a-livenn b.
Interview g. (-s,-s) : dazatersadenn b., pennad-kaoz g., kendiviz g., troc'h-kaoz g., etrewel g., etreweladenn b.
interviewen V.k.e. (hat interviewt) : dazatersiñ, ober ur pennad-kaoz gant, etrewelet.
Interviewer g. (-s,-) : **1.** dazaterser g., saver pennadoù-kaoz g., etreweler g. ; **2.** [sontadegoù] sonter g. [*liester* sonterien].
intervokalisch ag. : [yezh.] etrevogalennel.
interzellulär ag. / **interzellulär** ag. : [bev., mezeg.] etrekelligel.
Interzellulärflüssigkeit b. (-,-en) : [bev.] limf g.
Intestaterbe g. (-n,-n) : [gwir] hêr didestamant g., hêr ab intestat g.
intestinal ag. : [mezeg.] pervezel, ... ar pervez, ... ar bouzelloù.
Inthronisation b. (-,-en) : kadoridigezh b., tronidigezh b., sakradurezh b. ; [relij.] *Inthronisation des Papstes*, krouidigezh ar pab b.
inthronisieren V.k.e. (hat inthronisiert) : kadoriañ, troniñ, sakriñ.
Inthronisierer g. (-s,-) : troner g.
Intifada b. (-) : intifada g./b.
intim ag. : **1.** tost, don, donañ, nes, nesañ, nes-kar, ker d'ar galon, nesaek ; *mit jemandem intim sein*, bezañ fri ha revr gant u.b., bezañ gwellañ mignon d'u.b., bezañ mignon nes-kar d'u.b., bezañ nesañ mignon d'u.b., en em glevet mat-dispar gant u.b., bezañ mignon a galon d'u.b., bezañ mignon bras d'u.b. ; **2.** prevez, kuzulik, kuzhut, klet ha kloz, diabarzh, piaouek ; **3.** revel, nesaek, keouel ; **4.** [aergelc'h] klet ; ; *Abendessen zu zweit in intimer Privatsphäre*, koan penn-ouzh-penn b.
Intima b. (-, Intimä) : kuzhutezh b., kuzulierezh b., kuzuliadezh b., nesañ mignonezh b., mignonezh vras b., mignonezh nes-kar b., mignonezh fidel b., mignonezh ar galon b. / mignonezh ar sekredoù b. (Gregor).
Intimation b. (-,-en) : devennadur g., devennadenn b.
Intimbereich g. (-s,-e) : **1.** kaezourenn b., kevrennoù ls., takadoù ganadel ls., parzhioù keouel ls., gaol b., fourchad g. ; **2.** amgant ar brevezelezh g., amgant prevez g., amgant ar vuhez prevez g., domani prevez g., buhez prevez b., buhez klet ha kloz b., prevezded b.
Intimfeind g. (-s,-e) : enebour touet g.
Intimhygiene b. (-) : emwalc'h keouel g., emwalc'h nesaek g., yec'hederezh nesaek g., yec'hederezh ar c'hevrennoù g.
Intimismus g. (-) : [arz] nesaëlouriezh b.
Intimist g. (-en,-en) : [arz] nesaëlour g.
intimistisch ag. : **1.** [arz] nesaëlour ; **2.** [dre astenn.] troet war ar vuhez prevez, troet war ar vuhez klet ha kloz, troet war ar brevezded .
intimieren V.k.e. (hat intimiert) : [gwir] kas un devennadenn da, devennañ.
Intimität b. (-,-en) : **1.** nested b., nester g., nesañded b., darempred tost g., nesaoni b. ; **2.** endon g., kreizon g. ; **3.** amgant ar brevezelezh g., amgant prevez g., amgant ar vuhez prevez g., domani prevez g., buhez prevez b., buhez klet ha kloz b., prevezded b.

Intimkontakt g. (-es,-e) : darempredoù nesaek ls., darempredoù revel ls.
Intimlotion b. (-,-en) : golc'had nesaek g., golc'had evit ar c'hevrennoù g.
Intimsphäre b. (-) : amgant ar brevezelezh g., amgant prevez g., amgant ar vuhez prevez g., domani prevez g., buhez prevez b., buhez klet ha kloz b., prevezded b. ; *Verletzung von jemandes Intimsphäre*, emelladenn e buhez prevez u.b. b., emelladenn en amgant prevez u.b. b., emelladenn en amgant buhez prevez u.b. b., emell en aferioù privez u.b. g., gaou (noaz) ouzh buhez prevez u.b. g.
Intimspray g./n. (-s,-s) : sprae nesaek g., sprae evit ar c'hevrennoù g.
Intimus g. (-, Intimi) : kuzhuter g., kuzulier g., kuzuliad g., den a fiziañs g., mignon neshentek g., nesañ mignon g., mignon bras g., mignon nes-kar g., mignon fidel g., mignon ar galon g. / mignon ar sekredoù g. (Gregor).
Intimverkehr g. (-s) : nested b., nester g., nesañded b., darempred tost g., darempred nesaek g.
intolerabel ag. : dic'houzañvadus, ... n'oufed gouzañv, ... n'eur ket evit gouzañv, ... na c'heller ket gouzañv.
intolerant ag. : **1.** andamantek, strizh a spered, a spered enk, dizouj, dihabask, dihegar, dic'houzañv, dic'houzañvus ; **2.** [mezeg.] angougemerus.
Intoleranz b. (-) : **1.** strizhder a spered g., dizoujañs b., dihegarated b., dihabaskter g., dic'houzañv g., dic'houzañvusted b. ; **2.** [mezeg.] angougemer [ouzh udb] g. ; *Fruktoseintoleranz*, angougemer ouzh ar fruktoz g.
Intonation b. (-,-en) : **1.** taol-mouezh g. ; **2.** toniadur g. ; **3.** rakc'hoari g.
intonieren V.k.e. (hat intoniert) : **1.** stagañ gant [ur ganaouenn] ; **2.** [benveg-seniñ] toniañ ; **3.** taolmoueziañ.
Intoxikation b. (-,-en) : [mezeg.] pistriadur g.
Intra- : en...
intrachromosomal ag. : [bev.] enkromozomel ; *intrachromosomale Rekombination*, meskerezh enkromozomel g.
Intrada b. (-, Intraden) / **Intrade** b. (-,-n) : [sonerezh] raksonadenn b.
intradermal ag. : [mezeg.] entonennel.
intrafamiliär ag. : entiegezhel, enfamilhel.
intragalaktisch ag. : [stered.] engalaksiel.
intrakardial ag. : [mezeg.] enkalonel.
intrakraniell ag. : [mezeg.] ... enklompenn, enklompennel.
intrakutan ag. : [mezeg.] enkroc'hennel.
intramolekular ag. : [kimiezh] enmolekulel ; *intramolekulare Bindung*, ere enmolekulel g.
intramuskulär ag. : [mezeg.] ... enkigenn, enkaherel.
Intranet n. (-s) : [stlenn.] enrouedad b.
intransitiv ag. : [yezh.] gwan, dic'hraus, antrazeat ; *intransitive Verben*, verboù gwan ls., verboù dic'hraus lies, verboù antrazeat ls.
Intransitivität b. (-) : [yezh.] antrazeadezh b.
Intransitivum n. (-s, Intransitiva) : [yezh.] verb gwan g., verb dic'hraus g., verb antrazeat g. ; *Intransitivum mit indirektem Objekt*, verb kreñv dieun g., verb trazeat ameeun g.
intransparent ag. : divoull, didreuzluc'hus, demer ouzh ar gouloù, didreuzus d'ar gouloù.
Intransparenz b. (-) : **1.** divoullder b., divoullded b., didreuzluc'huster g., demerez ouzh ar gouloù g. ; **2.** [dre skeud.] amsklaerd b., displannder g., displannned b.
intranukleär ag. : **1.** [bev.] enkraoñlel ; **2.** [fizik] enderc'hanel ; *intranukleäre Kräfte*, nerzhioù enderc'hanel ls.
intrapsychisch ag. : [bred.] enbredel.

intrathekal ag. : [mezeg.] en diabarzh ar mellkein, dre ziabarzh ar mellkein.

intrauterin ag. : [mezeg.] enkrozhel.

Intrauterinpeppar n. (-s,-e) : [mezeg.] linkell b., stignadell enkrozhel b.

intravenös ag. : [mezeg.] engwazhiennel ; *intravenöse Injektion*, ensiklad engwazhiennel g., ensikladur engwazhiennel g. ; *intravenöser Katheter*, sont engwazhiennel g.

intrazellular ag. / **intrazellulär** ag. : [bev.] enkelligel ; *intrazelluläre Dehydration*, dourisvec'h enkelligel g.

intrazerebral ag. : [mezeg.] enempennel.

intrigant ag. : korvigellus, korvigellek, lamprek, link, kudennek, kudennek e galon, gweet e hentoù, gwidreüs, gwidilus, gwidal, beskellek, kavailhus, itriker, korvigeller, kavailher, iriennner, frikoter.

Intrigant g. (-en,-en) : korvigeller g., itriker g., iriennner g., kavailher g., gidaz g. [*liester* gidazed], ganaz g. [*liester* ganazed], gwidal g. [*liester* gwidaled], ragater g., breser g., ficher g., frikoter g., tad an itrikoù g., spered itrikañ a zen g.

Intrige b. (-,-n) : 1. irienn b., iriennad b., itrik g., korvigell b., kavailh g., kammigell b., troidelloù ls., ijin fall g., ard g., ardivinkoù ls., trokell b., trokellerezh g. ; *politische Intrigen*, itrikoù politikel ls., politikaj g., trikamaradoù ls., ribouilhaj g., rouestloù politikel ls. ; *eine Intrige anzetteln, eine Intrige inszenieren*, iriennañ, kavailhañ, korvigellat, itrikañ, trokellat, troidellañ, lakaat an toaz e go, antellañ e aferioù, itrikañ un taol-ganas bennak, mont dezhi dre gavaill ; 2. [lenn.] steuñvenn b.

intrigieren V.gw. (hat intrigiert) : iriennañ, kavailhañ, korvigellat, itrikañ, troidellañ, lakaat an toaz e go, trokellat, antellañ e aferioù, itrikañ un taol-ganas bennak, mont dezhi dre gavaill.

intrinsisch ag. : enien, diabarzh, diabarzhak, a-ziabarzh ; [preder.] *intrinsische Ursachen*, arbennoù enien ls., arbennoù a-ziabarzh ls. ; [fizik] *intrinsische Leitung*, reüsted enien b. ; [korf.] *die intrinsischen Augenmuskeln*, kigennoù diabarzh al lagad ls. ; [bred.] *intrinsische Motivation*, kantabeg diabarzh g., lusked diabarzh g.

Intro n. (-s,-s) / **Introduktion** b. (-,-en) : digoradur g., rakkinnig g., raksonadenn b., rakc'hoari g., raklavar g.

Introflexion b. (-,-en) : [yezh.] plegad diabarzh g.

Introjektion b. (-,-en) : [bred.] gougantañ g., enbannañ g., enbannadur g.

introjizieren V.k.e. (hat introjiziert) : [bred.] gougantañ, enbannañ.

Intron g. (-s,-s/-e/-en) : [bev.] intron g.

Introspektion b. (-,-en) : emsellerezh g., emsell g., imbroud-spered g., enklask war e goustiañs g., emc'hwiliañ g. ; *eine Introspektion vornehmen*, emc'hwiliañ.

introspektiv ag. : ... emc'hwiliañ.

introvertiert ag. : 1. entroet, diseblant, divan, P. en e dortoù ; *er ist völlig introvertiert*, n'en em ro da zen ebet, un den klozennek eo, hennezh a zo ur souchet a zen ; 2. [bred.] entroat ; *introvertierte Haltung*, emzalc'h entroat g.

Introvertierte(r) ag.k. g./b. : [bred.] entroad g. [*liester* entroidi], entroadez b.

Introvertiertheit b. (-) : [bred.] entroadur g.

Introversi b. (-) : [bred.] entroadur g., entreiñ g.

introdieren V.k.e. (hat intrudiert) : 1. [douarouriezh] entourzhañ ; 2. [mezeg., dent] ebarzhiñ, enlakaat, enplantañ.

Intrusion b. (-,-en) : 1. emsiladur dre laer g., emsilañ dre laer g. ; 2. [douarouriezh] entourzhañ g.

intrusiv ag. : [douarouriezh] entourzhat.

Intrusivgestein n. (-s,-e) : [douarouriezh] karregad entourzhat b.

Intubation b. (-,-en) : [mezeg.] korzennañ g., korzennadur g., enpibadur g.

intubieren V.k.e. (hat intubiert) : [mezeg.] plantañ ur gorzenn e-barzh, korzennañ, enpibañ.

Intuition b. (-,-en) : 1. nad g., nadad g., nadadenn b., naderezh g., nadiñ g., damgeal g., primveizad g., anaoud nadel g. ; *empirische Intuition*, nad merzadurel g. ; [preder.] *synthetische Intuition*, nadiñ kendodel g. ; [preder., Husserl] *mittelbare Intuition*, nadiñ handizhek g. ; *unmittelbare Intuition*, nadiñ kentizhek g. ; 2. [relij.] *eine spirituelle Intuition*, ur speredad g.

Intuitionismus g. (-) : nadouriezh b., nadadouriezh b.

Intuitionist g. (-en,-en) : nadour g., nadadour g.

intuitionistisch ag. : nadour g., nadadour g.

intuitiv ag. : nadel, nadek, nadidik, primveizek ; *intuitive Erkenntnis, intuitive Erkennen*, naderezh g., anaoud nadel g. Adv. : dre an naderezh, gant naderezh ; *intuitiv vorgehen*, nadiñ, ober gant naderezh, mont dezhi dre an naderezh.

Intumescentia cervicalis b. (-) : [korf.] bolzadur ar gouzoug g.

Intumescentia lumbosacralis b. (-) : [korf.] bolzadur an dargreiz g.

intumeszent ag. : koeñvadus, koeñvus.

Intumeszenz b. (-,-en) : 1. koeñv g. ; 2. [fizik] ennov g.

intus ag. : 1. e-barzh, en e gof ; *er hat einen intus*, mezv eo, lous eo e fri, erru eo lous e fri, n'emañ ket diwar an dour, tomm eo d'e fri, ganti emañ, aet eo ganti, tomm eo d'e veg ha bec'h dezhañ o lakaat neud en nadoz, avel a zo gant e letern, ur garrigellad en deus, karrigellet eo, tomm eo en e ziabarzh, druz eo e c'henoù, erru eo ront e votoù, tomm eo d'e forn, tomm eo ar forn gantañ, brignen a zo ouzh e c'henoù, tapet en deus ur garg, lakaet en deus un talad, graet en deus ur picherad ; 2. P. *er hat es intus*, plomet en deus, komprenet en deus.

Intussuszeption b. (-,-en) : 1. [bev.] endiorroadur g. ; 2. [mezeg.] empradur bouzelloù g., emc'hounadur g., emc'hounañ g.

Inuit ls. : Inuited ls. *sellit ivez ouzh Inuk*.

Inuit-Kunst b. (-) : arz inuit g.

Inuk g. (-s, Inuit) : Inuit g. [*liester* Inuited].

Inulin n. (-s) : [mezeg.] inulin g.

Inumlaufsetzen n. (-s) : [arc'hant.] enamredañ g.

Invagination b. (-,-en) : [mezeg., bev.] emc'hounadur g., emc'hounañ g.

invalid ag. : mac'hagnet, siek, nammet, siet, muturniet, nodet, ampechet, aflijet, dalc'het en e gorf gant un namm bennak ; *zu dreißig Prozent invalid*, ur feur divarregezh a dregont dre-gant dezhañ, divarrek evit tregont dre-gant.

Invalide(r) ag.k. g./b. / **Invalide** g. (-n,-n) : nammad g., nammadez b., mac'hagned g., mac'hagnedez b., den mac'hagnet (siek, nammet, siet, muturniet, nodet, ampechet, dalc'het en e gorf gant un namm bennak, aflijet) g. ; *Arbeitsinvalid*, divarreg g. [*liester* divarreien] ; *Kriegsinvalid*, *Kriegsinvalid*, muturnied brezel g. [*liester* murtunidi vrezel].

invalidieren V.k.e. (hat invalidiert) : freuzañ, nullañ, terriñ, foeltrañ, lakaat diwiriek, diwiriekaat.

Invalidieren n. (-s) : diwiriekadur g., diwiriekaat g.

Invalidin b. (-,-nen) : nammadez b., mac'hagnedez b.

invalidenrente b. (-,-n) : leve divarregezh g., leve nammad g.

invalidisieren V.k.e. (hat invalidisiert) : 1. mac'hagnañ, nammañ, muturniañ, lakaat divarrek da labourat ; 2. anavezout [u.b.] da zivarreg, anavezout [u.b.] da vuturnied, anavezout [u.b.] da nammad.

Invalidität b. (-) : divarregezh b., namm g., ampech g. ; *Grad der Invalidität*, feur divarregezh g.

Invaliditätsgrad g. (-s,-e) : feur divarregezh g.

Invaliditätspension b. (-,-en) : [Bro-Aostria] leve divarregezh g., leve nammad g.

Invar n. (-s) : [kimiezh] invar g.

invariabel ag. : digemm, digemmus, anargemm.

invariant ag. : 1. anargemm ; *invariante Merkmale*, perzhioù anargemm ls. ; 2. [fizik, mat., skiant] anargemmat ; *ein invarianter Punkt*, ur poent anargemmat g. ; *invariante Masse*, tolz er paouez g., tolz anargemmat g.

Invariante b. (-,-n) : [mat., fizik] anargemmad g.

Invarianz b. (-,-en) : [fizik, mat., skiant] anargemmdezh b.

Invasion b. (-,-en) : 1. aloubadeg b., argadadeg b., alouberezh g., aloubidigezh b., aloubadur g., kenkizañ g., konkediñ g., enkompiañ g. ; [2022] *die Invasion der Ukraine durch die russischen Truppen*, aloubadeg Ukraina gant Rusia b., aloubidigezh Ukraina gant Rusia b. ; 2. [istor] [1944] dilestradeg ar Gevredidi b., dilestradeg ar Re Gevreded b.

invasiv ag. : 1. aloubus, kenkizus ; *invasive Art*, spesad aloubus g., spesad kenkizus g. ; *invasive Pflanzen*, louzoù aloubus str., louzoù kenkizus str. ; 2. [mezeg.] **a)** trewan, enerus ; *invasiver Akt*, *invasiver Eingriff*, *invasive Intervention*, gwezhiadenn drewan b. ; *nicht-invasiv*, antrewan ; **b)** emledus ; *invasiver Tumor*, yoc'henn emledus b. ; *invasives Karzinom*, karkinom emledus g., karkinom ensiladek g.

Invasor g. (-s,-en) : alouber g.

Invektive b. (-,-n) : kunujenn b., salmenn b., P. pedenn Gerne b.

Inventar n. (-s,-e) : 1. fredoù ls., kaodoù ls. ; *das Inventar liquidieren*, arc'hantañ ar fredoù, liñvelaat ar fredoù, arc'hantañ ar stal, lakaat foar war ar stal ; 2. renabl g., inventar g., roll-madoù g., roll-niveriñ g. ; *das Inventar der historischen Baudenkmäler*, renabl ar savadurioù istorel g. ; *allgemeines Inventar*, renabl hollek g. ; *das Inventar aufnehmen*, sevel ar renabl, renabliñ, ober renabl, ober inventar, inventoriñ ; *eine Erbschaft mit dem Vorbehalt der Rechtswohltat des Inventars antreten*, *eine Erbschaft unter öffentlichem Inventar annehmen*, degemer un hêrezh gant inventar gwenn ; 3. *lebendes und totes Inventar*, chatal hag ardivinkoù labour-douar stag ouzh un atant ; *totes Inventar*, binvioù gounit-douar ls.

Inventarerrichtung b. (-) : [gwir] inventor gwenn g. ; *unter Vorbehalt der Inventarerrichtung*, gant inventor gwenn.

inventarisieren V.k.e. (hat inventarisiert) : sevel ar renabl, renabliñ, ober renabl, ober inventar, inventoriñ ; *die Lagerbestände inventarisieren*, *die vorhandenen Vorräte inventarisieren*, renabliñ ar staliad.

Inventarstreit g. (-) : [istor, Bro-C'hall 1905] tabut an invañtorioù g.

Inventarstück n. (-s,-e) : traezenn renablet b., traezenn eus ar renabl b.

Inventarverzeichnis n. (-ses,-se) : renabl g. ; *das Inventarverzeichnis aufstellen*, sevel ar renabl, renabliñ, ober renabl.

Inventur b. (-,-en) : renabl g., inventar g. ; *Jahresinventur*, renabl bloaz g. ; *Inventur machen*, sevel ar renabl, renabliñ, ober renabl, ober inventar, inventoriñ ; *allgemeine Inventur*, renabl hollek g. ; *wegen Inventur geschlossen*, serr dre-benn renabl.

Inventorausverkauf g. (-s,-verkäufe) : difoar renabliñ b., pilwerzh renabliñ b., peurwerzh renabliñ b.

invers ag. : gin, kontrol, enep. ; [mat.] *inverses Element*, elfenn c'hin b. ; *inverses Verhältnis*, keñver gin g., ginfeur g.

Inverse ag.k. b. : [mat.] ginad g. ; *die Inverse der Matrix*, ginad an oged g.

Inversion b. (-,-en) : eilpennadur g., amginadur g., ginadur g., ginad g., amginañ g., tuginadur g. ; *meteorologische Inversion*, ginadur gwrezverk g. ; [mat., Paul Lorenzen] *logische Inversion*, ginadur mezoniel g.

Inversionskreis g. (-es,-e) : [mat.] kelc'h ginañ g.

Inversionssymmetrie b. (-,-n) : [mat.] kemparzh kreizel g., kemparzhadur kreizel g., kemparzhñ kreizel g.

Inversionswetterlage b. (-,-n) : ginadur gwrezverk g.

Invertase b. (-,-n) : [bevgimiezh] sakaraz g., sukraz g.

invertierbar ag. : eiltroüs, ... a c'haller distreiñ, ... a c'haller eilpennañ, eilpennadus, tro-distro, amginus, distroadus, tuginadus.

Invertierbarkeit b. (-) : eilpennadusted b., distroaduster g., distroadusted b., eiltroüsted b., tuginadusted b.

invertieren V.k.e. (hat invertiert) : eilpennañ, amginañ, tuginañ, treiñ tu da, cheñch tu da.

Invertin n. (-s) : [bevgimiezh] sakaraz g., sukraz g.

Invertose b. (-) / **Invertzucker** g. (-s) : sukr tuginadel g.

investieren V.k.e. / V.gw. (hat investiert) : 1. [arc'hant.] postañ, engouestañ ; *wieder investieren*, adpostañ ; *in etwas (ak.) investieren*, gougemenn udb, postañ arc'hant en udb ; *übermäßig stark in etwas (ak.) investieren*, dreistpostañ kevalaoù en udb ; *Kapital investieren*, postañ kevalaoù ; *ein Vorhaben*, *worein viel investiert werden müsste*, ur raktres a lonkfe kalz a arc'hant g. ; 2. galloudekaat, lakaat en ur garg bennak, engwiskañ ; *jemanden in ein Amt investieren*, lakaat u.b. en ur garg ; 3. lakaat, dispign, implijout ; *er hat für den Bau seines Schiffes viel Zeit investiert*, lakaet en doa kalz a amzer da sevel e vag.

Investierung b. (-,-en) : postadur kevalaoù g., postañ g., engouestladur g., postadenn b.

Investigation b. (-,-en) : imbourc'haden b., imbourc'h g., imbourc'herezh g., imbourc'hiñ g., enklask g., enklaskerezh g., enserch g., klaskadenn b., klaskerezh g. ; *Investigationen anstellen*, ren imbourc'hioù, ober enklaskoù (imbourc'hadennoù), imbourc'hiñ war udb., enserch, ditourañ un afer ; *gründliche Investigationen*, enklask pizh g., enklask pervezh g. ; *weitere Investigationen*, ur peurenklask g.

investigativ ag. : ... imbourc'hiñ, ... ditouriñ, ... enklask ; *investigativer Journalismus* g., kazetennerzh enklask g.

Investigativjournalist g. (-en,-en) : kazetenner enklasker g., kelaouenner enklasker g.

Investigator g. (-en,-en) : imbourc'her g., enklasker g.

investigieren V.gw. (hat investigiert) : ren imbourc'hioù, ober enklask, ober enklask (war), ren un enklask.

Investition b. (-,-en) : postadur kevalaoù g., postañ g., engouestladur g., postadenn b. ; *der Rückfluss der getätigten Investitionen*, an distro diwar bostañ g./b., ar c'horvoder diwar an arc'hant postet g. ; *produktive Investition*, postadur dedaolus g., postadur bev g. ; *öffentliche und private Investitionen*, postadurioù foran ha postadurioù prevez ls. ; *übermäßig starke Investitionen*, dreistpostadur g., dreistpostañ g. ; *vorgesehene Investitionen*, *geplante Investitionen*, postadurioù diawelat ls.

Investitionsanleihe b. (-,-n) : amprest postañ g., amprestadenn bostañ b.

Investitionsbank b. (-,-en) : bank postañ g.

Investitionsgüter ls. : madoù aveiñ ls., madoù kenderc'hiñ ls.

Investitionsgüterindustrie b. (-) : ijinerezh ar madoù aveiñ g.

Investitionslust b. (-) / **Investitionsneigung** b. (-) : doug da bostañ arc'hant g., pleg da bostañ arc'hant g.

Investitionsprogramm n. (-s,-e) : raklun postañ g.

Investitur b. (-,-en) : [melestr., istor] kadoridgezh b., galloudekadur g., engwiskadur g., entitladur g. ; *kirchliche Investitur*, kadoridgezh iliz b., tronidgezh b.

Investment n. (-s,-s) : postadur g., engouestladur g.

Investmentclub g. (-s,-s) : stroll postañ g.

Investmentfonds g. (-,-) : font postañ a-stroll g.

Investmentgesellschaft b. (-,-en) : kevredad postañ g.

Investmentzertifikat n. (-s,-e) : testeni postadur g.

Investor g. (-s,-en) : poster g., fiziour g. ; *institutionelle Investoren*, posterien ensavadel ls.

in vitro Adv. : [bev.] in vitro.

In-vitro-Fertilisation b. (-,-en) : speriadur in vitro g.

in vivo Adv. : [bev.] in vivo, ent bev.

Invokation b. (-,-en) : [relij.] galvadenn b., aspedenn b.

Involucralblatt n. (-s,-blätter) : [louza.] delienn involukrek b. [*liester* delioù involukrek], brakteenn b. ; *Involucralblätter*, involukr g.

Involucrum n. (-s) : [louza.] involukr g.

involuieren V.gw. (ist involuiert) : 1. [mezeg., bev.] atreiñ [*pennrann* atro-] ; 2. [louza.] enrodañ.

involut ag. : [louza.] enrodet ; *involute Knospenlage*, *involute Vernation*, rakdeliadur enrodet g.

Involution b. (-,-en) : 1. [mezeg.] atroadur g., atreiñ g. ; *altersbedingte Involution*, atreiñ kozhiadel g. ; 2. [mat.] arloadur atroa g. ; 3. [louza.] enrodañ g.

involutiv ag. : [mezeg., bev.] atroa.

involvieren V.k.e. (hat involviert) : emplegañ, enderc'hel, derc'hel.

inwendig ag. : diabarzh.

Adv. : a-ziabarzh ; *ein Schiff inwendig mit Futterdielen verkleiden*, languziñ ; *etwas in- und auswendig kennen*, gouzout mat diouzh udb, gouzout mat udb penn-da-benn, gouzout udb dreist penn e viz, gouzout udb evel e Bater ; *jemanden in- und auswendig kennen*, gouzout mat diouzh u.b., anavezout u.b. evel p'en dije an-unan maget anezhañ, anavezout u.b. penn-kil-ha-troad, gouzout mad ha droug u.b., anavezout u.b. en daou du, gouzout an tu diouzh u.b., gouzout holl ribouloù u.b., gouzout diouzh holl ribouloù u.b., gouzout troidelloù u.b., kaout meiz mat ouzh u.b., gouzout brav diouzh u.b. (Gregor), bezañ debret ur minod holen gant u.b.

inwiefern Adv. / **inwieweit** Adv. : pegeit, betek pegeit, e pe zoare, e peseurt keñver, penaos.

Inwohner g. (-s,-) : [dispredet] annezad g., annezar g.

Inzahlungsnahme b. (-,-n) : [kenwerzh] adkemer g., adkemeradur g.

Inzest g. (-s,-e) : gwadserc'h g., gadaliezh etre kar ha karez b., gwadorged g., karembadur g. ; *Mensch, der Inzest begeht*, gwadserc'hag g. [*liester* gwadserc'heien] ; *Inzest treiben*, gwadserc'hiñ.

inzeßuös ag. : gwadserc'hek, gwadorgedus, ... gwadorged, ... gwadserc'h.

Inzestverbot n. (-s) : berz ar gwadserc'h g.

Inzidenz b. (-) : 1. [fizik, mat, optik] dehaez g. ; 2. [loc'honiezh an heverennoù] darrur g. ; 3. [mezeg.] darvezusted b. ; *Inzidenz und Prävalenz*, darvezusted ha revezusted b.

Inzidenzaxiom n. (-s,-e) : [fizik, mat, optik] aksiomenn dehaez b.

Inzidenzebene b. (-,-n) : [fizik, mat, optik] plaenenn dehaez b.

Inzidenzrate b. (-,-n) : [mezeg.] darvezusted b.

Inzidenzstrahl g. (-s,-en) : 1. [fizik] skin dehaezat g. ; 2. [optik] skin entreat g.

Inzidenzwinkel g. (-s,-) : 1. [fizik, mat, optik] korn dehaez g. ; 2. [loc'honiezh an heverennoù] korn darrur g.

Inzucht b. (-) : kenwadelezh b., dimeziñ etre tud kenwad g.

inzwischen Adv. : e-pad an amzer-se, e pleg an dra-se, etretant, etre-daou, e-keit-se, etre keit-se, er c'heit amzer-se, er c'heit-se, er c'heit amzer-mañ, e-kerzh neuze, en-drebad-hont, en-drebad-mañ, en-drebad-se, e grez kement-se, da c'hortoz, da c'hedal.

in-zwölf : [moull.] en daouzek.

Iod n. (-s) : iod g.

Iodat n. (-s,-e) : [kimiezh] iodat g. [*liester* iodatoù].

Ioddämpfe ls. : aezhennoù iodek ls.

Iodhaltig ag. : [kimiezh] iodek, iodet.

Iodid n. (-s,-e) : [kimiezh] iodidenn b.

Iodidhaltig ag. : [kimiezh] iodidet.

Iodieren V.k.e. (hat iodiert) : [kimiezh] iodañ.

Iodierung b. (-) : [kimiezh] iodadur g., iodañ g.

Iodsilber n. (-s) : [kimiezh] iodidenn arc'hant b.

Iodtinktur b. (-) : [mezeg.] tentur iod g.

Iodoform n. (-s) : [kimiezh] iodoform g., triiodometan g.

Iodwasserstoffsäure b. (-) [kimiezh] trenkenn iodhidrek b.

IOK n. (- pe -s) : [*berradur evit Internationales Olympisches Komitee*] Poellgor Olimpek Etrebroadel g.

Ion n. (-s,-en) : [fizik, kimiezh] ion str., ionenn b. ; *chemische Aktivität gelöster Ionen*, gweredusted ionek b. ; *mit Ionen bombardieren*, skinata gant ion : *Ionen implantieren*, ensoc'hañ ion.

Ionendosis b. (-,-dosen) : [nukl.] feur ionaat g.

Ionenimplantation b. (-,-en) : [fizik] ensoc'hadur ion g.

Ionenkristall n. (-s,-e) : [kimiezh] strink ionel g.

Ionenladung b. (-,-en) : [kimiezh, fizik] amsav an ion g.

Ionentriebwerk n. (-s,-e) : [nukl.] keflusker dre ion g.

Ionenwertigkeit b. (-,-en) : [kimiezh, fizik] amsav an ion g.

Ionien n. (-s) : [douaroniezh] Ionia b.

Ioner g. (-s,-) : Ionad g. [*liester* Ioniz].

Ionisation b. (-,-en) : ionadur g., ionekadur g., ionaat g. ; *Ionisation der Luftmoleküle in der Atmosphäre*, ionadur an aergelc'h g.

Ionisationsenergie b. (-) : [fizik] gremm ionaat g.

Ionisationsgrad g. (-s,-e) : [nukl.] feur ionaat g.

Ionisationskammer b. (-,-n) : [fizik] kambr ionaat b.

ionisch¹ ag. : 1. ionat, eus Ionia ; 2. [tisav.] ionek ; *ionische Architektur*, ionegezh b. ; *die ionische Säulenordnung*, an urzh ionek g. ; *ionische Säule*, kolonenn ionek b. ; *ionisches Kapitell*, togenn ionek b. ; 3. [sonerezh] *ionischer Modus*, moz ionek g. ; 4. [preder.] *ionische Aufklärung*, ionouriezh b. ; *ionischer Aufklärer*, ionour g. ; 5. [yezh.] ionek ; *ionische Spracheigentümlichkeit*, ionegadur g. ; 6. [barzh.] ionek ; *ionische Verse*, gwerzennoù ionek ls.

ionisch² ag. : [fizik, kimiezh] ionek, ionel ; *ionische Bindung*, ere ionek g. ; *ionische Polymere*, polimeroù ionel ls. ; *ionische Struktur*, luniad ionel g.

Ionisch n. : 1. [yezh.] *Ionisch, das Ionische*, an ioneg g. ; 2. [sonerezh] moz ionek g.

ionisierbar ag. : [fizik] ionadus.

ionisierbarkeit b. (-) : [fizik] ionadusted b.

ionisieren V.k.e. (hat ionisiert) : [fizik] ionaat, ionekaot.

ionisierend ag. : [fizik] ionaus ; *ionisierende Partikel*, *ionisierendes Teilchen*, rannig ionaus b. ; *ionisierende Strahlung*, skinadoù ionaus ls. skinadur ionaus g.

ionisiert ag. : [fizik] ionek.

Ionisierung b. (-,-en) : [fizik] ionadur g., ionekadur g., ionaat g.

Ionisierungsenegie b. (-) / **Ionisierungsenthalpie** b. (-) / **Ionisierungspotenzial** n. (-s) : [fizik] gremm ionaat g.

Ionizität b. (-) : ionegezh b.

Ionosphäre b. (-) : ionosfer g.

ionosphärisch ag. : ionosferek.

iota n. (-/s,-s) : iota g.
lotazismus g. (-) : [yehz.] iotakegezh b.
IP-Adresse b. (-,-n) : [stlenn.] chomlec'h IP g., niverenn c'hougediañ b.
Ipseitât b. (-) : [preder.] hennadelezh b.
I-Punkt g. (-s,-e) : *der I-Punkt*, ar pik war an i g., i pik war e fri g., an tiked g., an tik g.
IQ g. (-/s,-/s) : [berradur evit **Intelligenzquotient**] rannad meiz b.
i.R. [berradur evit **im Ruhestand**] : war e leve.
I.R.A. b. (-) : I.R.A. g./b., Lu Republikan Iwerzhon g. ; *die Anschläge der I.R.A.*, gwalldaolioù an I.R.A. ls.
Irak g. (-/s) : *Irak* (-s), *der Irak* (- pe -s), Irak b.
Iraker g. (-s,-) : Irakad g. [liester Irakiz].
Irakerin b. (-,-nen) : Irakadez b.
Iran g. (-/s,-) : *Iran* (-s), *der Iran* (- pe -s), Iran b.
Iraner g. (-s,-) : Iranad g. [liester Iraniz].
Iranerin b. (-,-nen) : Iranadez b.
iranisch ag. : iranat ; *iranischer Kaviar*, kaviar Iran g. ; [yehz] iranek ; *iranische Sprachen*, yezhoù iranek ls., yezhoù persek ls.
iranoarisch ag. : [yehz.] iranek, persek ; *iranoarische Sprachen*, yezhoù iranek ls., yezhoù persek ls.
Irbis g. (-ses,-se) : [loen.] panterenn erc'h b.
irden ag. : ... pri, graet gant pri ; *irdenes Geschirr*, priaj g., pladoù pri ls. ; *irdene Ware*, priaj g., danvez pri g.
irdisch ag. : ... ar bed-mañ, eus ar bed-mañ, bedel, krouet, douarek, douarel ; *das irdische Dasein*, *das irdische Leben*, ar vuhez er bed-mañ b., ar vuhez war an douar b., ar vuhez war an tamm douar patatez-mañ b. ; *die irdische Hülle des Verstorbenen*, korf diene an hini marv g. ; *unsere irdische Hülle*, *unsere Erdenhülle*, hor c'horf douarel g., hor mantell-den b. ; *das Irdische*, traoù ar bed-mañ ls. ; *sich vom Irdischen abwenden*, mervel d'ar bed, mervel d'an-unan, en em ankounac'haat, dilezel ar bed hag ar joaioù, kuitaat ar bed evit ober pinijenn (Gregor), distagañ e galon (en em zistagañ) diouzh madoù ar bed-mañ, lavaret kenavo d'ar bed lorber, dilezel (bezañ distag diouzh) ar bed, pellaat diouzh chastre ar bed, pellaat e ene diouzh safar ar bed, pellaat diouzh fougeerezhioù ar bed, pellaat diouzh fougeoù ar bed, pellaat diouzh safaroù ar bed, pellaat diouzh hemolc'h ar bed, pellaat diouzh fourgas ar bed, pellaat diouzh trouz ha fourgas ar bed ; *irdische Freuden*, plijadurioù ar bed ls., plijadurezhioù ar bed ls. ; *den Weg alles Irdischen gehen*, mervel evel mard eo ret da bep hini ober, paeañ e zle d'an Ankoù (Gregor), kuitaat ar beg-douar-mañ ; *alles Irdische ist vergänglich*, traoù ar bed-mañ ne badont ket pell - traoù ar vuhez kollidik-mañ a dremen buan - madoù ar bed-mañ a zo bresk - a-nebeut-da-nebeut ez a da ludu ar bern keuneud - n'eus netra da badout dindan an heol - madoù a zeu, madoù a ya, evel moged, evel pep tra - traoù ar bed-mañ n'int ket graet diouzh padout da viken - n'eus netra badus war an douar ; *die Vergänglichkeit alles Irdischen*, breskadurezh traoù ar bed-mañ b. ; *jedes irdische Streben ist eitel*, avel eo ober war-dro traoù ar bed-mañ.
Irdischkeit b. (-) : douaregezh b., douarelezh b.
Ire g. (-n,-n) : Iwerzhonad g. [liester Iwerzhoniz] ; *Nordire*, Iwerzhonad an norzh g. ; *Südire*, Iwerzhonad ar su g.
Irenik b. (-) : [relij.] irenegezh b.
irenis ag. : [relij.] irenek.
irgend Adv. : *wer irgend ...*, piv bennak ..., *forzh piv ...*, *bern piv ...*, n'eus forzh piv ... ; *wo irgend*, pelec'h bennak ..., *forzh pelec'h ...*, *bern pelec'h ...*, n'eus forzh pelec'h ... ; *wenn es irgend möglich ist*, ma'z eus tu mod pe vod ; *wenn er irgend*

verständlich ist, gant (evit) nebeut ma'z eo komprenus (Gregor), ma'z eo komprenus tamm-pe-damm.

irgendein ag. amresis : unan bennak, ur ... ne vern pehini, nep ; *unter irgendeinem Vorwand*, evit abeg pe abeg, evit un abeg pe abeg, evit un digarez pe zigarez, evit un abeg bennak, war-bouez un digarez bennak, war digarez pe zigarez, diwar abeg pe abeg, diwar digarez pe zigarez ; *irgendein anderer*, unan bennak all, unan all bennak, ur re bennak all ; *sich für das Gemeinwohl einsetzen und nicht für das Wohl irgendeines Einzelnen*, klask mad an holl kentoc'h eget mad an den-mañ pe an den-se en e bart e-unan ; *an irgendeinem Tag*, ur pedeiz, ur pezeiz ; *irgendeine Lösung finden*, kavout ur stek bennak ; *in irgendeiner Weise*, *auf irgendeine Weise*, *auf irgendeine Art*, *in irgendeiner Form*, mod pe vod, e mod pe vod, dre hent pe hent, a-dreuz pe a-hed, stag pe zistag, e doare pe zoare, en un doare pe zoare, en ur c'hiz pe c'hiz, e stumm pe stumm, e giz pe c'hiz, en ur mod, en ur mod bennak, en un doare, en ur c'hiz, en un tu bennak, evit ur perzh, en ur c'heñver bennak, a-bell pe a-dost, mui pe vui, muioc'h pe vui, muioc'h pe nebeutoc'h, mui pe nebeutoc'h, mui pe vihanoc'h, tamm-pe-damm, un tamm bennak, forzh penaos, bern penaos, n'eus forzh penaos, forzh petailh, forzh peseurt mod, n'eus kaz e pezh feson, tu pe du, e pep stad, e pep doare, e pep hent, e pep giz, e pep feur, e nep doare, e nep stumm, e nep giz, e nep stad, dre an nor pe dre ar prenestr, ne vern dre be hent, ne vern pe dre hent, evel ma teu e teu ; *irgendein Haus*, n'eus forzh peseurt ti, un ti bennak g. ; *irgendeine Pfarrgemeinde*, ur beparrez b., ur barrez bennak b. ; *irgendein Herr Müller oder Meier*, ur peanv bennak g.

irgendeine(r,s) raganv : unan pe unan, hemañ pe henhont, unan bennak, un unan, un den pe zen, den pe zen, hini pe hini, ur re pe re, hini, ur re bennak, forzh piv, n'eus forzh piv, ne vern piv, ne laz piv, ne vern pe zen, n'eus forzh pehini, ne vern pehini, ne laz pehini, un den g., an den g., ur peden g., ur pezen g. ; *irgendeinen nehmen*, kemer unan pe unan ; *irgendeiner von diesen Leuten*, unan bennak eus an dud-se, ur re bennak eus an dud-se ; *ist irgendeiner dafür zuständig* ? daoust hag afer den eo kement-se ? ; *ich wäre bitter enttäuscht, wenn irgendeins verloren ginge*, kavout a rafent dipitù ma vefe kollet hini, desped bras a rafe din ma vefe kollet hini.

irgendeinmal Adv. : ur wech bennak, gwech pe wech, tro pe dro, un devezh pe unan all ; [tr-l] *wenn irgendeinmal*, ma tegouezhfe (gant u.b. / udb), e ken kaz ma.

irgendetwas raganv : 1. tamm pe damm, un tamm bennak, un tammig bennak, seurt pe seurt, tra pe dra, dra pe zra, un dra bennak, ne laz petra, ne vern petra, forzh petra, bern petra, n'eus forzh petra, un draig bennak, mann ebet, ur c'heuz ; *irgendetwas Großes*, un dra vras bennak g., un dra bennak a vras g. ; *gibt es irgendetwas Schöneres* ? hag un dra bennak koantoc'h a vefe ? ; *wenn Sie irgendetwas brauchen*, *sagen Sie mir ganz ruhig Bescheid*, pa vanko netra deoc'h n'ho po ken reiñ din da c'houzout, pa vanko un dra bennak deoc'h n'ho po ken reiñ din da c'houzout, m'en em gavet en diouer n'ho po ken reiñ din da c'houzout ; *brauchen sie noch irgendetwas* ? ha ken a fell dezho ? ; *ich werde es nicht zulassen, dass ihnen irgendetwas zustößt*, ne bermetin ket e kouezho an disterañ droug ganto, ne bermetin ket e kouezhfe mann ebet ganto ; *ohne irgendetwas*, kuit a vann ebet, siseurt ebet ; *irgendetwas unternehmen*, ober seurt pe seurt, ober seul pe eneb ; *wenn ich irgendetwas davon erfahre*, mar klevan ur c'heuz eus an dra-se ; 2. n'eus forzh petra, n'end eus kas (n'end eus forzh) petra vo, ne laz petra vo, ne vern petra a vefe.

irgendjemand raganv : unan bennak, un unan, un den pe zen, den pe zen, hini pe hini, unan pe unan, ur re pe re, hini, ur re bennak, forzh piv, n'eus forzh piv, ne vern piv, ne laz piv, n'eus forzh pehini, ne vern pehini, ne laz pehini, un den, an den, ur peden g., ur peanv g. ; *du machst die Arbeit besser als irgendjemand sonst*, ober a rez gwel eget den all ebet ; *wenn mir irgendjemand sagen könnte*, ma c'halfe unan bennak lavaret din ; *ist irgendjemand dafür zuständig ?* daoust hag afer den eo kement-se ?

irgendwann Adv. : d'ur peamzer, un devezh pe unan all, deiz pe zeiz, un deiz pe zeiz, ur pezeiz, ur pedeiz, n'eus forzh peur, forzh peur, bern peur, ne laz (ne vern) peur, ur peur bennak, mare pe vare, ur mare pe vare, d'ur mare bennak, tro-pe-dro, d'ur poent bennak, da nep mare, e nep amzer, forzh pegoulz, n'eus forzh pegoulz, n'eus forzh pevare, un dro bennak, gwech pe wech, tro pe dro, e mare pe vare, e poent pe boent, poent pe boent, un deiz bennak, un deiz a vo, en devezhioù all, koulz pe goulz, kent pe c'houde, pe gent pe c'houde, abred pe ziwezhat, un taolad bennak, ur wechiad bennak, ur wech bennak, ur wechig bennak, ur wechennig bennak, ur wezhiennig bennak, un dro bennak, un droiad bennak, da nep mare, ur gwech pe wech, ur gwech da wech, gwech pe amzer ; *irgendwann mal am Tag*, ur mare pe vare eus an deiz ; *wenn du irgendwann mal aus der Armee entlassen wirst*, en devezhioù all, pa vezi deuet d'ar gêr eus a soudard ; *irgendwann werden sie der Vergessenheit anheimfallen*, dont a vo graet hag e vint disoñjet ; *irgendwann aber nahmen sie keine Notiz mehr davon*, deuet e oant ha ne raent van ebet ken ; *irgendwann wird dieses Land seine gesamte Bevölkerung einbüßen*, ur c'houlz a zeuio e vo diboblet rik ar vro-se, ar mare a zeuio e vo diboblet rik ar vro-se ; *irgendwann wird das Meer das Land überfluten*, erruout a raio e teuio ar mor war an douar, koulz pe goulz e teuio ar mor war an douar, un deiz a vo e teuio ar mor war an douar ; *komm, wenn du irgendwann mal Lust dazu hast*, pa gari e teui, bez' e c'hallez dont pa vo ez faltazi ; [bred.] *das Unterdrückte kommt irgendwann und irgendwie zum Vorschein*, ar pezh a zo arvoustret (an arvoustred) a vez eztaolet koulz pe goulz hag e stumm pe stumm.

irgendwas raganv : 1. tamm pe damm, un tamm bennak, un tammig bennak, seurt pe seurt, tra pe dra, dra pe zra, un dra bennak, ne laz petra, ne vern petra, forzh petra, bern petra, n'eus forzh petra, un draig bennak, mann ebet, ur c'heuz ; *irgendwas Großes*, un dra vras bennak g., un dra bennak a vras g. ; *gibt es irgendwas Schöneres ?* hag un dra bennak koantoc'h a vefe ? ; *wenn Sie irgendwas brauchen*, sagen Sie mir ganz ruhig Bescheid, pa vanko netra deoc'h n'ho po ken reiñ din da c'houzout, pa vanko un dra bennak deoc'h n'ho po ken reiñ din da c'houzout, m'en em gavit en diouer n'ho po ken reiñ din da c'houzout ; *brauchen sie noch irgendwas ?* ha ken a fell dezho ? ; *ich werde es nicht zulassen, dass ihnen irgendwas zustößt*, ne bermetin ket e kouezho an disterañ droug ganto, ne bermetin ket e kouezhe mann ebet ganto ; *ohne irgendwas*, kuit a vann ebet, siseurt ebet ; *irgendwas unternehmen*, ober seurt pe seurt, ober seul pe eneb ; *wenn ich irgendwas davon erfahre*, mar klevan ur c'heuz eus an dra-se ; 2. n'eus forzh petra, n'end eus kas (n'end eus forzh) petra vo, ne laz petra vo, ne vern petra a vefe.

irgendwelche raganv hag ag. amresis : *irgendwelche (Leute)*, tud pe dud, tud, tud 'zo, unanoù, unanoù bennak, unan bennak ; *irgendwelche anderen*, un nebeud bennak a re all ; *ohne irgendwelche Kosten*, hep mizoù ebet, digoust-kaer, evit mann, kuit a arc'hant, kuit a vizoù, hep reiñ ur siseurt, hep fontañ blank ebet ; *ohne irgendwelche Verpflichtungen*, hep nep redi ; *wenn uns irgendwelche Leute angreifen, bekommen*

sie es mit mir zu tun, e ken kaz ma teufe unan bennak da dagañ ac'hanomp e respontin anezho (ez in dezho).

irgendwelcher / irgendwelche / irgendwelches raganv : n'eus forzh piv, ne laz (ne vern) piv, ne laz (ne vern) pehini, n'eus forzh pehini, n'eus forzh pere, ne laz (ne vern) pere, hini pe hini, ur re pe re, unan bennak, un den pe zen, den pe zen, unan pe unan, n'eus forzh peseurt hini, ne laz (ne vern) peseurt hini, nep hini ; *irgendwelche von diesen Leuten*, unan bennak anezho.

irgendwer raganv : 1. unan bennak, un unan, un den pe zen, den pe zen, ur peden g., hini pe hini, unan pe unan, ur re bennak, ur re pe re, forzh piv, bern piv, n'eus forzh piv, n'eus forzh pehini, ne vern piv, ne laz piv, unan pe unanez, hini ; 2. nikun, hini ; *ich weiß es besser als irgendwer*, gouzout a ran an dra-se gwelloc'h eget nikun, gouzout a ran an dra-se gwelloc'h eget hini, gouzout a ran an dra-se gwelloc'h eget n'eus forzh piv, gouzout a ran an dra-se gwelloc'h eget ne vern piv.

irgendwie Adv. : mod pe vod, e mod pe vod, dre hent pe hent, a-dreuz pe a-hed, stag pe zistag, e doare pe zoare, en un doare pe zoare, en ur c'hiz pe c'hiz, e stumm pe stumm, e giz pe c'hiz, en ur mod, en ur mod bennak, en ur stumm, en ur stumm bennak, en un doare, en un doare bennak, en ur c'hiz, en ur c'hiz bennak, en un tu, en un tu bennak, evit ur perzh, en ur c'heñver bennak, a-bell pe a-dost, mui pe vui, muioc'h pe vui, muioc'h pe nebeutoc'h, mui pe nebeutoc'h, mui pe vihanoc'h, tamm-pe-damm, un tamm bennak, forzh penaos, bern penaos, n'eus forzh penaos, forzh petailh, forzh peseurt mod, n'eus kaz e pezh feson, tu pe du, e pep stad, e pep doare, e pep hent, e pep giz, e pep peur, e nep doare, e nep stumm, e nep giz, e nep stad, dre an nor pe dre ar prenestr, ne vern dre be hent, ne vern pe dre hent, evel ma teu e teu ; *irgendwie so*, damdost evel-henn ; *von etwas irgendwie inspiriert*, damawenet gant udb ; *dieses Wort klingt irgendwie verächtlich*, liv an dispriz a zo gant ar ger-se, un arliv a zispriz a zo gant ar ger-se ; *er ist irgendwie krank*, klañv pe glañvoc'h eo ; *sie müssen sich doch irgendwie beschäftigen*, kenkoulz eo dezho ober un dra bennak gant o amzer ivez ; *das stimmt irgendwie*, en un tu, gwir eo ; *wir waren irgendwie verwandt*, un tamm e oamp kerent ; *Sie haben irgendwie Recht*, gwir a lavarit, en ur c'hiz ; [bred.] *das Unterdrückte kommt irgendwann und irgendwie zum Vorschein*, ar pezh a zo arvoustret (an arvoustred) a vez eztaolet koulz pe goulz hag e stumm pe stumm.

irgendwo Adv. : tu bennak, en un tu bennak, un tu bennak, e tu pe du, un tu pe du, un tu, en un tu pe du, en ul lec'h bennak, forzh pelec'h, bern pelec'h, n'eus forzh pelec'h, ne vern (ne laz) pelec'h, e lec'h pe lec'h ; *irgendwo am Kreuz tut es mir weh*, poan am eus dre va c'hroazell ; *sie sind weder im Schrank noch irgendwo anders*, n'emaint nag en armel na neblec'h.

irgendwoher Adv. : eus un tu bennak, eus lec'h pe lec'h, eus n'eus forzh pelec'h, eus tu pe du.

irgendwohin Adv. : d'un tu bennak, da lec'h pe lec'h, da n'eus forzh pelec'h, en un tu pe du, tu pe du, da du pe du.

Iridektomie b. (-,-n) : [mezeg.] iridektomiezh b.

Iridium n. (-s) : [kimiezh] iridiom g.

Irin b. (-,-nen) : lwerzhonadez b.

Iris¹ b. (-,-) : [louza.] elestr str.

Iris² b. (-,-/Iriden/Irides) : [korf.] lienenn al lagad b., kanevedenn b., iris g.

Iris³ b. : [mojenn.] Iris b.

Irisbeet n. (-s,-e) : elestreg b.

Irisblende b. (-,-n) : [luc'hskeudenniñ] rañvell b.

Irisbogen g. (-s,-/bögen) : kanevedenn b., gwareg-ar-glav b., gwareg-an-neñv b., gwareg-c'hlav b., kordenn-c'hlav b., rizenn-c'hlav b., barrenn-c'hlav b., roudenn-gi b., ruban-glav g., ruban-heol g., lost-ar-bleiz g., lostenn-vleiz b., lagad-bleiz g., lost-louarn g., lost-an-diaoul g., seizenn-c'hlav b., seizenn-an-diaoul b., krommetenn b.

Irisfarbe b. (-,-n) : liv kanevedennek g., kanevedennadur g.

Irisch n. : [yehz] iwerzhoneg g., gouezeleg Iwerzhon g.

irisch ag. : 1. iwerzhonat, ... Iwerzhon ; *irischer Mönch*, manac'h iwerzhonat g. ; *die Irische See*, Mor Iwerzhon g. ; *die irische Musik*, ar sonerezh iwerzhonat g., sonerezh Iwerzhon g. ; *irisches Kreuz*, kroaz keltiek b. ; [louza.] *irisches Moos*, *irisches Perlmoos*, pioka g., bezhin-gad str. ; 2. [yehz] iwerzhonek, gouezelek ; *ein irisch schreibender Schriftsteller*, ur skrivagner iwerzhonek g.

irischsprachig ag. : iwerzhonek, gouezelek ; *irischsprachige Literatur*, lennegezh iwerzhonek b.

irischsprechende(r) ag.k. g./b. : iwerzhoneger g., iwerzhonegerez b.

irisieren V.gw. (hat irisiert) : kanevedenniñ.

irisieren n. (-) : kanevedennadur g.

irisierend ag. : kanevedennek.

Irland n. (-s) : Iwerzhon b., Bro-Iwerzhon b. ; *Irland blieb frei vom römischen Joch*, Iwerzhon a chomas frank diouzh ar yev roman ; *kein fremdes Land gefällt mir so sehr wie Irland*, n'eus bro estren a blij kement din ha ma ra Iwerzhon, n'eus bro estren a gement a blij din evel ma ra Iwerzhon.

Irländer g. (-s,-) : Iwerzhonad g. [*liester* Iwerzhoniz].

Irländerin b. (-,-nen) : Iwerzhonadez b.

irländisch ag. : iwerzhonat, ... Iwerzhon ; [louza.] *irländisches Moos*, *irländisches Perlmoos*, pioka g., bezhin-gad str.

Iro g. (-/s) : P. blev giz irokat str.

Iroise b. (-) / **Iroise-See** b. (-) / **Iroise-Durchfahrt** b. (-) / **Iroise-Passage** b. (-) : *die Iroise* / *die Iroise-See* / *die Iroise-Durchfahrt* / *die Iroise-Passage*, Kanol-lz b., Kanol-Irez b.

Irokese g. (-n,-n) : Irokiz g. [*liester* Irokizien].

Irokesenschnitt g. (-s) : blev giz irokat str.

Irokesin b. (-,-nen) : Irokizez b.

irokesisch ag. : 1. irokat ; 2. [yehz.] irokek.

Iroko n. (-s) : [koad, prenn] iroko g.

Ironie b. (-,-n) : 1. godiserezh g., godis g., mousfent g., mousgoap g. ; *beißende Ironie*, flemmused b., flemmused g., godiserezh flemmus g., komzoù flemmus ls., komzoù pegus ls., komzoù hek ls., komzoù put ls. ; *bittere Ironie*, godiserezh c'hwerv (trenk, put, hek) g. ; 2. [preder., Sokrates] ironiezh b.

Ironiker g. (-s,-) : mousgoapaer g.

ironisch ag. : 1. tatin, godisus, mousgoapaus, goapaus, goapaer, goap, faeüs, flemmus ; *ironisch sprechen*, mousgoapaat, bezañ godisus, godisat, godisal, lavaret traoù diwar vousgoap, lavaret traoù war ton ar godiserezh ; *in ironischer Verkehrung*, dre eilpennster ; 2. [preder., Sokrates] ironek.

ironisieren V.k.e. (hat ironisiert) : mousgoapaat, goapaat, godisat, godisal, ober goap eus., lavaret traoù diwar vousgoap eus.

irr sellit ouzh irre.

Irradiation b. (-,-en) : 1. [mezeg.] saezhenniñ g. ; 3. [luc'hskeudennerezh] uskizañ g.

irradiieren V.gw. (hat irradiert) : [mezeg.] saezhenniñ ; *der Schmerz irradiiert*, saezhenniñ a ra ar boan.

irrational ag. : 1. eneppeell, diheboell, direzon, diboell, anpoellet ; 2. [preder.] anrasional, anpoellel, anpoellek ; *irrationaler Glaube*, feiz anpoellel b. ; 3. [mat.] ankemezel ; *irrationaler Zahl*, niver ankemezel g.

Irrationale(s) ag.k. n. : *das Irrationale*, an diboellezh b., an anpoell g.

Irrationalismus g. (-) : diboellegouriezh b., anpoellelouriezh b.

Irrationalist g. (-en,-en) : diboellegour g., anpoellelour g.

irrationalistisch ag. : diboellegour, anpoellelour.

Irrationalität b. (-) : diboellezh b., anpoell g., anpoellelezh b., anpoellegezh b.

Irrblock g. (-s,-blöcke) : karregenn distrewat b.

irre ag. : 1. sot, foll, diskiant, diboell, pitilh, troet, trelatet, nammet e spered, hanter gollet e spered, un tamm difournis a spered, amiod, diod, pennfoll, berlobiet, diahelet e spered, direizhet e spered, distrañset e spered, divontet e spered, troet e spered, brizh ; *im Kopfe irre sein*, direzoniñ, diskiantiñ, trevariañ, bezañ diank e spered, mont e berlobi, brizhañ, loariañ, loariadiñ, mont e belbi, berlobiañ ; *er hat einen irren Blick*, lugerniñ (parañ) a ra ar follentez en e zaoulagad ; *irre reden*, alfoiñ, alteriñ, tramziñ, trevariañ, berlobiañ, ambren, ambreniñ, trelatañ, mont gant komzoù iskis, bezañ en alfo, treuzkomz, trevagiñ ; 2. sebezus, souezhus-meurbet, iskriv, am'hiz, loukes, spontus, espar ; *das ist ja irre !* peadra a zo da bilat un den ! gouest eo da bilat ac'hanoc'h ! spontus eo ! un estlamm gwelet ! n'eo ket ur fall gwelet seurt arvestoù ! ur bam eo ! peadra a zo da vamañ ! peadra a zo da vout balpet ! chom a ran war va c'hement all ! chom a ran skodeget ! sabatuet mik on ! kouezhet eo ar sabatur warnon ! chom a ran badet ! chom a ran abafet lip ! stabanet on ! tapet lopes on ! badaouet on ! chom a ra balc'h va genoù ! kement-se a daol ac'hanon en alvaon ! ; 3. forzh pegement, ken-ha-ken, ken-ha-kenañ, kenañ-kenañ, mui-pegen-mui, d'ober teil, bras-bras, bras-meurbet, bras-kenañ, bras-divent, pezh foeltrenn, mell, pikol(enn), mellad, pezhriad, pezh mell, pikol(enn)où, pezhioù, moñs(où), e-leizh, helaezh ; *eine irre Summe*, un tousegad brav a arc'hant g., ur bern arc'hant g., ur varlennad arc'hant b., ur pikol bern arc'hant g., ur pezhriad moneiz g., ur somm vras a arc'hant b., ur sammad gouest g., ur pebezh sammad arc'hant g., ur pochad mat a arc'hant g., ur voujedenn bravik a-walc'h b., un tamm mat a voujedenn g. ; 4. *wie irr, wie ein Irre*, ken-ha-ken, mui-pegen-mui, a-dribilh, a-dro-chouk, a-dro-jouez, a-fardeglev, gwazh-pegen-gwazh, betek koll alan, evel unan difelc'het, en ur skeiñ kaoc'h en avel, en ur deurel kaoc'h en avel, evel un diaoul, evel un dall, a-daol-dall, ken na foeltr, ken na foeltre, forzh pegement, kement ha ma c'haller, kement ha ma c'halled, herañ ma c'haller, herañ ma c'halled, her da ma c'haller, her da ma c'halled, ken-ha-kenañ, kenañ-kenañ, ken a strak, ken a strake, ken a fu, ken a fue, ken a zaon, ken a zaone, ken a foeltr, ken a foeltre, gant ar foeltr, ken na findaon, ken na findaone, gant un tizh an diaoul, gant ur foll a dizh, d'an druilh, d'an druilh-drask, d'an druilh-drast, d'ar red-tan-put, d'ar red-tan-ruz, war dorr e chouk, gant pep tizh, tizh-ha-tizh, d'ar c'haloup, tizh-ha-taer, a-dizh hag a-dag, a-dizh hag a-dro, a-benn-herr, a-bost, a-hast-kaer, a-herr-kaer, d'ar flimin-foeltr, a-benn-kas, a-brez-herr, a-daol-herr, diwar herr, en herr, gant tizh ar mil diaoul, gant tizh ken a foeltr, gant tizh ken a foeltre, gant tizh ken a finfoeltr, gant tizh ken a finfoeltre, gant tizh ken a foec'h, gant tizh ken a foec'he, gant tizh ken na yud, gant tizh ken na yude, gant tizh ken na strak, gant tizh ken na strake, gant tizh ken a findaon, gant tizh ken a findaone, gant tizh ken a friz, gant tizh ken a frize, gant tizh ken na ziaoul, gant tizh ken na ziaoule, endra c'hall, endra c'halle, par ma c'hell, par ma c'helle, par ma c'hall, par ma c'halle, pellañ ma c'hall, pellañ ma c'halle, evel an tan, d'an tan ruz, [amzer dremenet nemetken] mar gouie, ma ouie.

Irre b. (-) : *in die Irre gehen*, mont gant an hent fall, mont e gaou, faziñ, koll e hent, faziñ war e hent, faziñ diwar e hent,

saouzaniñ war e hent, saouzaniñ en hent, ezaouiñ, mont diwar e hent, en em goll, dihenchañ, bezañ kollet diwar e hent, divarchiñ a-ziwar an hent ; *jemanden in die Irre führen*, dougen u.b. da faziñ (Gregor), faziñ u.b., kas u.b. war an hent fall, dihenchañ u.b., diroudañ u.b., lakaat u.b. da faziñ, ezaouiñ u.b., saouzaniñ u.b., divarchiñ u.b. eus an hent, disturiañ u.b., tunañ u.b., touellañ u.b., trellañ u.b., kilhañ u.b., lorbañ u.b., bratellat u.b., c'hwennat u.b., bourdiñ u.b., tremen lost al leue dre c'henou u.b., paseal lost al leue hebiou da veg u.b., kac'hat e godell u.b.

Irre(r) ag.k. g./b. : 1. foll g., follez b., folladenn b., diskiant g., diskiantez b., sod g., darsod g., sodez b., berlobi g. ; *die Irren einsperren*, sparlañ ar re foll ; *ein durchgeknallter Irre*, un hanter egaret g., un hanter gounnaret g. ; 2. [dre skeud.] *wie ein Irre*, ken-ha-ken, mui-pegen-mui, a-dribilh, a-dro-chouk, a-dro-jouez, a-fardeglev, gwazh-pegen-gwazh, betek koll alan, evel unan difelc'het, en ur skeiñ kaoc'h en avel, en ur deurel kaoc'h en avel, evel un diaoul, evel un dall, a-daol-dall, ken na foeltr, ken na foeltre, forzh pegement, kement ha ma c'haller, kement ha ma c'halled, herañ ma c'haller, herañ ma c'halled, her da ma c'haller, her da ma c'halled, ken-ha-kenañ, kenañ-kenañ, ken a strak, ken a strake, ken a fu, ken a fue, ken a zaon, ken a zaone, ken a foeltr, ken a foeltre, gant ar foeltr, ken na findaon, ken na findaone, gant un tizh an diaoul, gant ur foll a dizh, d'an druilh, d'an druilh-drask, d'an druilh-drast, d'ar red-tan-put, d'ar red-tan-ruz, war dorr e chouk, gant pep tizh, tizh-ha-tizh, d'ar c'haloup, tizh-ha-taer, a-dizh hag a-dag, a-dizh hag a-dro, a-benn-herr, a-bost, a-hast-kaer, a-herr-kaer, d'ar flimin-foeltr, a-benn-kas, a-brez-herr, a-daol-herr, diwar herr, en herr, gant tizh ar mil diaoul, gant tizh ken a foeltr, gant tizh ken a foeltre, gant tizh ken a finfoeltr, gant tizh ken a finfoeltre, gant tizh ken a foec'h, gant tizh ken a foec'he, gant tizh ken na yud, gant tizh ken na yude, gant tizh ken na strak, gant tizh ken na strake, gant tizh ken a findaon, gant tizh ken a findaone, gant tizh ken a friz, gant tizh ken a frize, gant tizh ken na ziaoul, gant tizh ken na ziaoule, endra c'hall, endra c'halle, par ma c'hell, par ma c'helle, par ma c'hall, par ma c'halle, pellañ ma c'hall, pellañ ma c'halle, evel an tan, d'an tan ruz, [amzer dremenet nemetken] mar gouie, ma ouie ; *wie ein Irre laufen*, redek evel un difelc'het ; *wie ein Irre zuschlagen*, skeiñ evel un diskiant, skeiñ evel un diskiantet, skeiñ evel un egaret, skeiñ evel un diboellet.

irreal ag. : diwirion, diwir, diveziadel, divezoud, diwirovodel, angwerch'hel, n'eus ket anezhañ ; *irreale Welt*, bed angwerch'hel g.

Irrealis g. (-) : [yezh.] mos disveziadel g., doare disveziadel g.

Irrealität b. : diveziadelezh b., angwerchelezh b.

Irredentismus g. (-) : irredentouriezh b.

Irredentist g. (-en,-en) : irredentour g. ; *von den Irredentisten geforderte Gebiete*, tiriadoù irredente ls.

irredentistisch ag. : irredentour.

Irreduktibilität b. (-) : [mat., preder.] andireadusted b.

irreduzibel ag. : [mat., preder.] andireadus, ... na c'heller ket diren ; *irreduzible Gleichung*, atalad andireadus g.

Irreduzibilität b. (-) : [mat., preder.] andireadusted b.

irrefahren V.gw. (fährt irre / fuhr irre / ist irregefahren) : 1. mont gant an hent fall, faziñ war e hent, faziñ diwar e hent, koll e hent, saouzaniñ war e hent, mont e gaou, saouzaniñ en hent, ezaouiñ, mont diwar e hent, en em goll, dihenchañ, bezañ kollet diwar e hent, divarchiñ a-ziwar an hent ; 2. faziñ, en em dromplañ, en em vourdañ, mankout, en em vankout, skeiñ a-gleiz, skeiñ a-dreuz, skeiñ hebiou, mont hebiou.

V.k.e : dougen da faziñ (Gregor), kas war an hent fall, dihenchañ, dihentañ, ezaouiñ, divarchiñ, disturiañ,

diroudennañ, lakaat da faziñ, saouzaniñ, boemañ, tunañ, touellañ, tromplañ, trellañ, kilhañ, lorbañ, bratellat, bourdiñ, tremen lost al leue dre c'henou u.b., paseal lost al leue hebiou da veg u.b., kac'hat e godell u.b.

irreflexiv ag. : [mat.] anasplegat, gourzhasplegat ; *irreflexive Relation*, daveadur anasplegat g., daveadur gourzhasplegat g.

irreführen V.k.e. (hat irregeführt) : dougen da faziñ (Gregor), faziñ (u.b.), kas war an hent fall, dihenchañ, dihentañ, ezaouiñ, divarchiñ, disturiañ, diroudennañ, diroudañ, lakaat da faziñ, saouzaniñ, boemañ, tunañ, touellañ, tromplañ, trellañ, kilhañ, lorbañ, bratellat, bourdiñ, tremen lost al leue dre c'henou u.b., paseal lost al leue hebiou da veg u.b., kac'hat e godell u.b. ; *sich durch etwas irreführen lassen*, bezañ touellet (trellet, lorbet) gant udb.

irreführend ag. : touellus, tromplus, gaouius, gaouiat, gaou, treuz, fazius, filimus, trellus, strobinnellus, desevus ; *irreführende Werbung*, daranverezh gaouier g., daranverezh gaouiat g., daranverezh touellus g., bruderezh tromplus (gaou, gaouiat, gaouius, treuz, touellus) g., bruderezh faos g., bruderezh aozet evit lakaat an dud da gemer ar gaou evit ar wirionez g.

Irreführung b. (-,-en) : tunidigezh b., touellerezh g., lorberezh g., bratellerezh g., tromplerezh g., boemerezh g.

irregehen V.gw. (ging irre / ist irregegangen) : 1. mont gant an hent fall, faziñ war e hent, faziñ diwar e hent, mont e gaou, koll e hent, saouzaniñ war e hent, saouzaniñ en hent, ezaouiñ, mont diwar e hent, en em goll, dihenchañ, bezañ kollet diwar e hent, divarchiñ a-ziwar an hent, tec'hel diwar an hent eeun, divarchañ ag ar gwir hent, kouezhañ war louzaouenn-ar-saouzan, kouezhañ war ar c'heotenn-voem ; 2. faziñ, en em dromplañ, en em vourdañ, mankout, en em vankout, skeiñ a-gleiz, skeiñ a-dreuz, skeiñ hebiou, mont hebiou.

irregulär ag. : 1. amreol, direizh, amreizh, direoliek ; 2. [gwir] amreol, amreoliek ; *irregulärer Zuwanderer*, enbroad amreol e saviad g. ; *irreguläre Truppen*, armead lezluel b., armead amreoliek b., lu amreoliek g. ; 3. [mentoniez] anreoliek.

Irregularität b. (-,-en) : 1. amreolded b., amreolder g., direoliegezh b., direizhder g., amreizhded b. ; 2. [gwir] amreolded b., amreolder g.

irreleiten V.k.e. (hat irregeleitet) : dougen da faziñ (Gregor), faziñ (u.b.), kas war an hent fall, dihenchañ, disturiañ, diroudañ, divarchiñ, ezaouiñ, lakaat da faziñ, saouzaniñ, tunañ, touellañ, trellañ, kilhañ, lorbañ, bratellat, bourdiñ, tremen lost al leue dre c'henou u.b., paseal lost al leue hebiou da veg u.b., kac'hat e godell u.b. ; *sich durch etwas irreleiten lassen*, bezañ touellet (trellet, lorbet) gant udb ; *irreleitend*, tromplus, gaouius, gaouiat, gaou, treuz, touellus, fazius, filimus, trellus, strobinnellus, desevus ; *irreleitende Werbung*, daranverezh gaouier g., daranverezh gaouiat g., daranverezh touellus g., bruderezh tromplus (gaou, gaouiat, gaouius, treuz, touellus) g., bruderezh faos g., bruderezh aozet evit lakaat an dud da gemer ar gaou evit ar wirionez g.

Irreleitung b. (-) : divarch g.

irrelevant ag. : dibouez, dister, didalvoud, didalvez, null, ankantrat, anperzhak.

Irrelevanz b. (-,-en) : dibouezder g., dibouezded b., disterder b., disterder g., distervez b., bihanez b., disterdra g., ankantraded b., anperzhegezh b.

irreligiös ag. : digredenn, direlijion, difeiz.

Irreligiosität b. (-) : [relij.] direlijjusted b., direlijjuster g.

irremachen V.k.e. (hat irregemacht) : [dre skeud.] strafuilhañ, divarc'hañ, rouestlañ, bac'hiñ, brellañ [spered u.b.], trefuiñ, trelatañ, skoelfañ, disturiañ ; *irremachend*, tromplus, gaouius,

gaouiat, gaou, treuz, touellus, fazius, filimus, trellus, strobinnellus, desevus.

irren V.gw. (ist geirrt / hat geirrt) : 1. (ist) : kantren, kantreal, troidellañ, kildreñ, treñ ha kildreñ, mont a-gilwed-kaer, treñ ha distreñ, troidellañ ; *ziellos durch die Straßen irren*, mont war-bouez e benn, mont da-heul e dreid ; *von einem Ort zum anderen irren*, mont du-mañ du-hont dre ar vro, redek ar vro, mont a-gilwed-kaer dre ar vro, kantren dre ar vro, bale dre ar broezioù (Gregor) ; 2. [dre astenn.] (hat) : faziañ, faziañ diwar ar wironez, en em dromplañ, en em vourdañ, mankout, en em vankout, c'hwitañ, skeiñ a-gleiz, skeiñ a-dreuz, skeiñ hebiou, mont hebiou, en em dapout, en em bakañ, bezañ e fazi ; *du irrst*, faziañ a rez, en em dromplañ a rez, skeiñ a rez a-gleiz, en em vourdañ a rez, e fazi emaut (Gregor) ; *wenn ich nicht irre*, ma ne fazian, ma ne fazian ket, nemet e lavarfen gaou, nemet em bije skoet a-dreuz, nemet e vijen en em dapet ; *jeder kann einmal irren*, an holl a c'hall faziañ ; [kr-l] *Irren ist menschlich*, pep hini en deus e zroug hag e vad - n'eus den difazi - n'eus den na zeu da faziañ - n'eus den na fazi alies - pep den a zo fazius / pep den a c'hall faziañ / pep den a c'hall ober fazi (Gregor) - n'eus den na tra hep e si, hag alies en deus daou pe dri - pep hini en deus e si, an hini n'en deus ket daou en deus tri - hor mad hag hor fall hon eus holl - n'eus den disi ebet - an hini na vo ket kavet abeg ennañ n'eo ket bet ganet c'hoazh hag e vamm a zo marv - an hini n'eo ket bailh en e benn a zo bailh en e revr - ar c'haerañ charretour a ziskar e garr - evit c'hoazh n'eo ket ganet neb a zo gant an holl karet - n'emañ ket war an douar an hini a blij d'an holl - ar marc'h kreñvañ a rank pukañ - ar marc'h gwellañ a rank pukañ - kaer o deus an dud kaout un digoradur a'r brasañ, atav e vint war riskl da faziañ - techet eo an holl d'ober mankadennoù.

V.em. : **sich irren** (hat sich (ak.) geirrt) : faziañ, bezañ faziet, faziañ diwar ar wironez, en em dromplañ, en em vourdañ, en em loriñ, c'hwitañ, mankout, en em vankout, skeiñ a-gleiz, skeiñ a-dreuz, skeiñ hebiou, mont hebiou, en em dapout, en em bakañ, en em abuziñ, abuziñ etre daou dra, bezañ e fazi, treuziñ war e votoù ; *verdammt ! ich habe mich geirrt*, faziet on, sac'h an dienn ! - manket on, pod an dienn ! - en em vourdet on, pod an dienn ! - daonet, en em baket em eus ! - c'hwitet on ! ; *Sie irren sich !* faziañ a rit ! skeiñ a rit hebiou ! ; *da irren Sie sich gewaltig !* faziet bras ez oc'h ! ; *sie hatte sich gewaltig (gründlich) geirrt*, ur dromplezon vras he doa bet, tromplet bras e oa bet war ar poent-se, en em dromplañ a-vras he doa graet war gement-se, faziañ a-vras he doa graet war gement-se, faziañ a-grenn he doa graet, gwall faziañ he doa graet, he c'houlign a oa panenn, faziet e oa a-vras ; *du hast dich geirrt*, mankout, manket out, en em dromplet out, en em vanket ec'h eus, en em vanket out, faziet out, faziañ ec'h eus graet, c'hwitet out, en em vourdet out, en em baket out ; *man kann sich leicht irren*, an toull hebiou a zo frank ; *Sie müssen sich irren*, kavout a ra din e rit ur fazi ; *sich in etwas irren*, faziañ war (a-zivout) udb ; *ich darf mich nicht irren*, n'em eus ket droed da dreuziñ war va botoù ; *sich an jemandem irren*, faziañ a-zivout (diwar-benn) u.b., c'hwitañ a-zivout u.b. ; *wenn ich mich nicht irre*, mar ne fazian, mar ne fazian ket, mar n'on ket faziet, nemet e lavarfen gaou, nemet em bije skoet a-dreuz, nemet e vijen en em dapet ; *jedermann kann sich irren*, n'eus den difazi - n'eus den na zeu da faziañ - n'eus den na fazi alies - pep den a zo fazius / pep den a c'hall faziañ / pep den a c'hall ober fazi (Gregor) - an holl a c'hall faziañ - ar c'haerañ charretour a ziskar e garr - ar marc'h kreñvañ a rank pukañ - ar marc'h gwellañ a rank pukañ - kaer o deus an dud kaout un digoradur a'r brasañ, atav e vint war riskl da faziañ - techet eo an holl d'ober mankadennoù.

Irrenanstalt b. (-, -en) : ti ar re sot g., ti ar re foll g., folldi g., bredospital g., ospital ar re sot g., ospital ar re foll g., P. Kerwazi b., kabanoù ls.

Irrenarzt g. (-s, -ärzte) : bredvezeg g., psikiatour g.

Irrenhaus n. (-es, -häuser) : ti ar re sot g., ti ar re foll g., folldi g., bredospital g., ospital ar re sot g., ospital ar re foll g., P. Kerwazi b., kabanoù ls. ; *er wurde ins Irrenhaus eingeliefert*, kaset e voe d'ar bredospital, kaset e voe da di ar re sot, kaset e voe da di ar re foll, P. kaset e voe d'ar c'habanoù, kaset e voe da dreiñ ar rod, kaset e voe da Gerwazi ; *er gehört ins Irrenhaus*, *er ist reif fürs Irrenhaus*, mat eo da vezañ sparlet, P. mat eo da gas d'ar c'habanoù, mat eo da dreiñ ar rod, mat eo da gas da Gerwazi, diboellet eo da stagañ, foll-mik eo, foll-bras eo, foll-magn eo, foll-tremenet eo, hennezh a zo gars da stagañ, hennezh a zo gars da bennaskañ, hennezh a zo sot da stagañ, hennezh a zo mat da stagañ, foll da stagañ eo, foll da genstrizhañ eo, diskiant da stagañ eo, morfoll eo, stagapl eo ; *sie bringen mich noch ins Irrenhaus*, me 'zo erru dotu ganto, ar re-mañ a dorr din va fevarzek real, kas a reont ac'hanon da sot, me 'zo erru prest da goll va skiant ganto, divontañ a reont va spered din, terrñ a reont va fenn din, lakaat a reont ac'hanon da vont war bilbotig, lakaat a reont ac'hanon da dreiñ da sot, lakaat a reont ac'hanon da goll va buoc'h vrizh, me a zo lor gant ar re-mañ, lakaat a reont ac'hanon da vont e belbi, daoubenniñ a reont ac'hanon, ganto ez eus peadra da goll e benn (peadra d'an den da vezañ troet), ar re-mañ 'zo traoù, aet on tremen skuizh gant ar re-mañ, me a zo erru skuizh va revr (va fenn) gant ar re-se.

Irrenhäuser g. (-s, -) : klañvour dalc'het en ur folldi g., klañvour dalc'het en ur bredospital g.

Irrenheilkunde b. (-) : bredvezegiezh b., psikiatriezh b.

irreparabel ag. : 1. diremed ; *ich hätte beinahe etwas Irreparables angestellt*, darbet eo bet din ober ur maleur, tost-kaer eo bet din ober ur maleur, war-hed un netraig em bije graet ur maleur ; 2. ... na c'heller ket dresañ, ... na c'heller ket renkañ, ... na c'heller ket adaozañ, ... na c'heller ket ratreañ, ... na c'heller ket kempenn, torret diremed.

irreden V.gw. (hat irregeredet) : alfoiñ, alteriñ, trevariañ, trevagiñ, berlobiañ, ambren, ambreniñ, trelatañ, mont gant komzoù iskis, bezañ en alfo, raneal, treuzfaltaziañ, treuzkomz, tramziñ, distrañsiñ, eriunellañ ; *der Betrunkene redet irre*, dizatiñ a ra ar mezvier.

Irresein n. (-s) : droug-sant-Koulm g., droug-sant-Briag g., droug-sant-Matiliñ g., katar g., follentez b., follezh b., belbi g., trefu g., diskiantiz b., diboell g., diboellegezh b., berlobi g.

irrespirabel ag. : [mezeg.] dianaladus.

irreversibel ag. : aneiltroüs, dieiltroüs, dizistroadus, dieiltro, dieiltroadus, dieilpennadus, hep distro, dizistro ; [mezeg.] *irreversibles Koma*, koma dieiltro g., trac'homa g., marv an empenn g.

Irreversibilität b. (-) : aneiltroüsted b., dieiltroüsted b., dieiltroadusted b., dieilpennadusted b., dizistroadusted b., dizistroaduster g.

irrewerden V.gw. (wird irre / wurde irre / ist irregeworden) : treiñ da sot, treiñ sot, mont sot, sodiñ, katarñ.

Irrfahrt b. (-, -en) : kantreadenn b., follezhenn b., ergerzhadenn b., troiadenn b., imram g., beaj turmudus b., beaj arvarus-kenañ b.

Irrgang g. (-s, -gänge) / **Irrgarten** g. (-s, -gärten) : milendall g., abuzetez b., koadig kant hent g., troieleg b.

Irrgläube g. (-ns) / **Irrgläubigkeit** b. (-) : [relij.] disivoud g., disivouderezh g., erezi b., falskredenn b., enepkredenn b., brizhkredenn b., treuzkredenn b., gwallgredenn b., fals

kredennoù ls., gwall gredennoù ls., kredennoù faos ls., brizh kredennoù ls., gaou g., teñvalijenn ar gaou b.

irrgläubig ag. : disivouder, eretik.

irrig ag. : fazius, faziiek, fals, direizh, diwir, faos, treuz, gaou ; *er ist irrig* *Auffassung*, e fazi emañ (Gregor), faziñ a ra, mennozhioù treuz en deus ; [gwir] *irriges Urteil*, fazi barnerezhel g., fazi barn g., drouksetañs b., barnadenn fazius b., barnedigezh fazius b.

Irrigation b. (-en) : 1. douradur g., dourerezh g., goueriañ g., kanouc'hellañ g., dourañ g., दौरа g. ; 2. [mezeg.] ensinklañ g., ensinkladur g., flistr-dour g., strinkelladur g., krizal g., kriszalad g.

Irrigator g. (-s,-en) : [mezeg.] ensinkler g. [*liester* ensinklerioù].

irrigerweise Adv. : dre fazi, e gaou.

irrigieren V.k.e. (hat irrigiert) : dourañ, दौरа, goueriañ, gwazhiañ, gwazhiñ, kanouc'hellañ, kaniañ, kanolañ.

irritabel ag. : 1. [mezeg.] hegadus ; 2. kintus, kinteüs, kinte ennañ, fioun ennañ, razailher, diaes, tagnous, brouezus, brouezek, buanek, kizidik, anoazus, buanekaus, taerus, feukidik, tik, gwiridik.

Irritabilität b. (-) : [mezeg.] hegadusted b.

Irritation b. (-,-en) : 1. [mezeg.] hegad g., hegadur g., saragerezh g., krasañ g., tozonadur g., kloc'hadur g. ; *äußere Irritation*, hegad diavaez g. ; *innere Irritation*, hegad diabarzh g. ; 2. brouezenn b., brouez b., fum g., arfleu g., imor b., fioun g., kinte g., razailh g., hegaz g., droug g., erez g.

irritieren V.k.e. (hat irritiert) : 1. *jemanden irritieren*, lakaat imor da sevel en u.b., lakaat droug da sevel en u.b., hegaziñ u.b., chigardiñ u.b., ereziñ u.b., atahinañ u.b., tregasiñ u.b., eogiñ u.b., imoriñ u.b., inzrougiñ u.b., heskinañ u.b., chifañ u.b., hegal ouzh u.b., ober an heg ouzh u.b., ober an heg gant u.b., ober heg d'u.b., egariñ u.b., jahinañ u.b., gaiañ u.b., ouroulat d'u.b., burutellañ u.b., broueziñ u.b., arfleuiñ kounnar u.b., arfleuiñ u.b. ; 2. *er ist irritiert*, trevariet eo e benn, gwalañjeret eo, fumet eo, hegazet eo, heget eo, fuloret eo, imoret eo, imor a zo ennañ, un imor a zo ennañ, niñvet eo, tommañ a ra e gerc'h dezhañ, krazañ a ra e gerc'h dezhañ, brouezet eo, arfleuet eo, buanekaet eo ; 3. kloc'hañ, tourjounañ, tozonañ, taltouzañ, kregiñ e ; *die Zähne irritieren*, kloc'hañ (tourjonañ, tozonañ, taltouzañ) an dent ; *diese Äpfel irritieren mir die Zähne*, an avaloù-se a दौरjon va dent, an avaloù-se a dozon va dent, gwrac'hellet eo va dent gant an avaloù-se ; 4. hegañ, saragiñ, raskennañ, dirañsañ, pikañ, kregiñ e ; *die Haut irritieren*, saragiñ ar c'hroc'hen ; *die Augen irritieren*, saragiñ (dirañsañ, pikañ) an daoulagad, kregiñ en daoulagad ; 5. krasañ, saragiñ ; *den Hals irritieren*, krasañ ar gouzoug, saragiñ ar gouzoug ; 6. abafiñ, bac'hiñ, trubuilhañ, strafuilhañ.

irritierend ag. : 1. hek, hegaz, hegazus, hegus, fachus, arfleuus, erezus, dipitus, kasaus, kazus, chifus, chastreüs, chaneüs, anoazus, heskinus, maritellus, amblijus, atahinus, dispiljus, goular ; 2. trubuilhus, abafus, bac'hus, strafuilhus, luziadus, trabasus, tregasus, trechalus, trefuus, trekous trevellus, gwaskus ; 3. [mezeg.] hegas, saragus, tagus.

Irritiertheit b. (-) : 1. brouezenn b., brouez b., fum g., arfleu g., imor b., fioun g., kinte g., razailh g., hegaz g., droug g., erez g. ; 2. [dre astenn.] brouezegezh b., buanegezh b. ; 3. [mezeg.] hegadusted b., saragerezh g., krasañ g., tozonadur g., kloc'hadur g.

Irritierung b. (-,-en) : 1. [mezeg.] hegad g., hegadur g., saragerezh g., krasañ g., tozonadur g., kloc'hadur g. ; 2. brouezenn b., brouez b., fum g., arfleu g., imor b., fioun g., kinte g., razailh g., hegaz g., droug g., erez g.

Irrkreis g. (-es,-e) : kelc'h-bac'h g.

Irrläufer g. (-s,-) : kasadenn bost kaset d'ur chom-lec'h fall b.

Irrlehre b. (-,-n) : disivoud g., disivouderezh g., erezi b. ; *die Irrlehren*, ar falslezennoù ls., teñvalijenn ar gaou b.

Irrlicht n. (-s,-er) : tan-foll g., tan-noz g., tan-red g., gouloù-red g., arc'helar g., keler-noz g., keler g., kelerenn b., enkeler g., kilher g., taran g., treflamm g., sklaerderig-noz g., P. paotr ar skod-tan noz g. ; *Irrlichter flackern im Moor*, ar c'helerou-noz a zañs war bouilhennoù ar baludenn.

irrlichtelieren (ist irrlichteliert / hat irrlichteliert) / **irrlichtern** (ist irrlichtert / hat irrlichtert) V.gw. : fiñval evel un tan-foll, c'hwistañ, breskenn, daoubenniñ, firbouchal, diskrapañ, difretañ, difelpañ, dispac'hañ, kabalat, turmudañ, redek-diredek, froudañ, meskañ, ober ur riboul, meskañ, meskañ ha berviñ, merat, turlutañ .

Irrrede b. (-,-n) : rambre g., alfo g., ambren b., alter g., berlobi g.

Irrsal n. (-s,-e) : [dispredet] fazi g., mank g., mankadenn b., fazienn b., faziadenn b., faot b., gaou g.

Irrsein n. (-s) : droug-sant-Koulm g., droug-sant-Briag g., droug-sant-Matiliñ g., katar g., follentez b., follezh b., belbi g., trefu g., diskiantiz b., diboell g., diboellegezh b., berlobi g.

Irrsinn g. (-s) : 1. droug-sant-Koulm g., droug-sant-Matiliñ g., katar g., follentez b., follezh b., belbi g., trefu g., diskiantiz b., diboell g., diboellegezh b., diboellerezh g., berlobi g., envedi b. ; 2. [dre skeud.] *was für ein Irrsinn !* un diframm ! ur spont ! un hiris !

irrsinnig ag. : sot, foll, diskiant, diboell, kontrol d'ar skiant-vat, pitilh, troet, trelatet, namm et spered, hanter gollet e spered, un tamm difournis a spered, amiod, diod, pennfoll, diahelet e spered, direizhet e spered, distrañset e spered, divontet e spered, troet e spered ; *irrsinnig werden*, koll e skiant (e spered), treiñ sot, treiñ da sot, katarin, pennsodiñ, sodiñ, mont sot, mont foll, mont tok-tok, pakañ anezho, mont gant ar c'hatar, treiñ e spered e dour, mont e spered da stoupa, dont da vezañ gwrac'h, follañ, berlobiañ.

Adv. : abominapl, spontus, kenañ-kenañ, evel n'onn doare petra, spontus, euzhus, mantrus ; *P. es ist irrsinnig kalt*, yen eo, ur spont ! yen eo, un diframm ! yen eo, un hiris ! ; *irrsinnig groß*, bras-bras, bras-meurbet, bras kenañ-kenañ, bras-dijaoj, bras-eston, bras-spontus, bras-euzhus, bras-mantrus, bras evel n'onn doare petra ; *ich fühlte mich durch dieses Lob irrsinnig geschmeichelt*, me am boa lipet va mourrou diwar ar c'haol-se ; *er hat irrsinnig lange geschrien !* youc'het en doa na pegeit ! youc'het en doa e-pad pell, ur spont ! youc'het en doa e-pad pell, un hiris ! youc'het en doa e-pad pell, un diframm !

Irrsinnige(r) ag.k. g./b. : foll g., follez b., folladenn b., diskiant g., diskiantez b., sod g., sodez b., sodenn b., sodell b., darsod g., berlobi g.

Irrsinnshitze b. (-,-n) : tommder kriz g., pulluc'h b., pulluc'h tan b., fornez b., herrder g., gor g., gor fom g., amzer c'hor b., poazhadur g., poazhidigezh b., tommder kreñv g., tommder berv g., tommder bras (Gregor).

Irrstern g. (-s,-e) : steredenn-red b.

Irrtum g. (-s,-tümer) : fazi g., mank g., mankadenn b., fazienn b., faziadenn b., droukfazi g., fazierezh g., faot b., gaou g., bourdaj g., errol g., touell g., tromplezon b. ; *das beruht auf einem Irrtum*, ur fazi a zo pennabeg d'an dra-se, disoc'h ur fazi eo ; *ein bedauerlicher Irrtum*, ur fazi mantrus g. ; *ein kolossaler Irrtum*, ein gewaltiger Irrtum, ur pezh mell fazi g. ; *seinen Irrtum einsehen*, anzav e faot, anzav e fazi, anzav e wallegezh, mezañ (kompren) e fazi, anzav bezañ e gaou, lavaret e geuz, distreiñ d'ar gêr, difaziañ, didouellañ, dizallañ, dont en e stern ; *Irrtümer richtig stellen*, *Irrtümer berichtigen*, reizhañ (c'hwennat) fazioù ; *jemandem seinen Irrtum benehmen*, didouellañ (difaziañ, distromplañ, didromplañ, dizallañ,

dibikouzañ) u.b., dizallañ spered u.b., dibikouzañ spered u.b., digoc'hennañ e zaoulagad d'u.b., divorodiñ u.b., disorbiñ u.b., disaouzanañ u.b. (Gregor), divleupañ ur paotr, divleupezañ ur plac'h, dilabaniñ u.b., dizidiñ u.b., P. diseitegañ u.b., digleizañ u.b. ; *im Irrtum sein*, bezañ faziet, bezañ e fazi, faziñ, faziñ diwar ar wirionez, en em dromplañ, en em vourdañ, en em vankout, en em abuziñ, abuziñ etre daou dra, treuziñ war e votoù ; *seinen Irrtum zugeben*, anzav e faot, anzav e fazi, anzav e wallegezh, anzav bezañ e gaou ; *einem Irrtum verfallen*, kouezhañ e gaou, skeiñ war ar gaou, faziñ, skeiñ hebiou, skeiñ a-dreuz, skeiñ a-gleiz ; *zum Irrtum verleiten*, touellañ, tromplañ, dihenchañ, trellañ, lakaat da faziñ, kas da faziñ, dougen da faziñ (Gregor) ; *grober Irrtum*, mell fazi g., pezh fazi g., pezh mell fazi g., fazi lourt g., fazi bras g. ; *es war ein gewaltiger Irrtum, mich einzukerkern*, en em dromplañ a-vras a zo bet graet ouzh va zoullbac'hañ ; *es ist ein Irrtum zu glauben, dass ...*, fazi eo krediñ e ..., faziñ a reer mar soñjer e ..., fazius eo soñjal e ... ; [kenw.] *Irrtum vorbehalten*, mar bez pep tra war e reizh, ma n'eus fazi ebet, ma ne faziomp ket, ma ne fazian ket, panevet e vefe ur fazi, anez na vefe ur fazi bennak, nemet faziñ a rafen ; *Irrtümer und Auslassungen vorbehalten, Irrtum und Auslassung vorbehalten*, nemet mank pe fazi ; *Irrtum ist Sohn der Übereilung*, mat ha buan n'int ket unan - re a herr n'eo ket mat - arabat mont primoc'h eget ar marc'h hon doug - ne dalv ket mont d'ar red, gwelloc'h eo mont abred - gant pasianted hag hir amzer e vez graet meur a dra - ne gresk ket ar geot en ur sachañ warno - mont a-lamm ne dalv netra nemet c'hwen a ve da bakañ - gant ar boan hag an amzer a-benn eus pep tra e teuer - tamm-ha-tamm e vez graet e vragoù da Yannoù - tamm-ha-tamm e vez graet e vragoù da Yann ha buan-ha-buan e vez divragezet Mari-Jan - ar prez ne servij da netra - nebeut-ha-nebeut hinkin a ra neud - hirañ amzer, aesañ labour - a-van-da-van ez a merenn da goan - tammig-ha-tammig ez a ar marc'h gant ar big - tamm-ha-tamm e teu ar verc'h da vamm - kammed-ha-kammed e reer tro ar bed.

irrtümlich ag. : fazius, fals, direizh, diwir, diwirion, faos, treuz, gaou.

Adv. : dre fazi, diwar fazi, e gaou.

irrtümlicherweise Adv. : dre fazi, diwar fazi, e gaou ; *ich hatte irrtümlicherweise mit unserem Sieg gerechnet*, bez' e oan e-sell e vijemp bet trec'h.

lrrung b. (-,en) : fazi g., mank g., mankadenn b., fazienn b., faziadenn b., faot b., gaou g.

lrrwahn g. (-s) : pezh mell fazi g., falskredenn b., brizhkredenn b., teñvalijenn ar gaou b., treuzkredenn b., rakvarn b., raksoñj g., sorc'henn b., follezh b.

lrrweg g. (-s,-e) : 1. milendall g., abuzetez b., koadig kant hent g., troielleg b. ; 2. [dre skeud.] hent fall g., roud fall g. ; *einen lrrweg einschlagen*, mont gant an hent fall, mont e gaou, mont diwar an hent mat, saouzañ war an hent (Gregor), saouzañ en hent, ezaouiñ, faziñ war an hent, faziñ diwar an hent, dihenchañ, distreiñ (riklañ) diwar an hent mat, divarchiñ a-ziwar an hent, kouezhañ war louzaouenn-ar-saouzan, kouezhañ war ar c'heotenn-voem ; [relij.] *einen Sünder von seinem lrrweg bekehren*, distreiñ ur pec'her ouzh Doue.

lrrwisch g. (-es,-e) : 1. tan-foll g., tan-noz g., tan-red g., arc'helar g., keler g., kelerenn b., enkeler g., kilher g., taran g., treflamm g., sklaerderig-noz g. ; 2. lutun g., korrigan g., kornandon g., teuz g., enkeler g., paotrig-ar-skod-tan g., bugel-noz g., gobelin g., jodouin g., kilher g., maneger-noz g., polpegan g. ; 3. [dre skeud.] paotr turmut (bividik, fich-fich, bev, bliv, gwiv, birvidik, forzh vourlant, riboul-diriboul, war orjal, mesk ennañ, brezik-brezek, mont-dont, lec'h-lec'h, fiñv-diviñv,

fiñv-fiñv, loc'h-loc'h) g., hinkin a vugel g., paotr holen kras en e revr g., paotr poazh a revr g., paotr an tan en e revr g., paotr na bad neblec'h g., paotr na bad e revr e nep lec'h g., paotr na bad e revr neblec'h g., bugel atav war vourl g., bugel atav war lusk g., c'hwister g., ficher g., mesker g., breser g., trapikell b., fistoul g., breskenner g., tarlasker g., fiñvetaer g., fiñver g., revr bervet g., turmud g., flikenn b., fourgaser g., ribouler g., fich-e-doull g., reder-e-doull g.

Isaak g. : Izaag g.

Isabelle¹ b. : Izabel b.

Isabelle² b. (-,-n) : [loen.] marc'h melenwenn g.

Isabellfarbe b. (-) : liv melenwenn g.

Isabellfarben ag. / **isabellfarbig** ag. : melenwenn.

Isabell-Steinschmätzer g. (-s,-) : [loen.] bistrak melenwenn g.

Isabellwürger g. (-s,-) : [loen.] pig-spern Kreizazia b.

Isallobare b. (-,-n) : [hinouriezh] izallobar g.

Isba b. (-, Isbi) : [ti-prenn] izba b. [*liester* izbaoù].

ISBN b. (-,-/s) : [*berradur diwar ar saozneg evit Internationale Standardbuchnummer*] ISBN g./b., niverenn ISBN b., niverenn levr reoladet etrebroadel b.

Ischämie b. (-,-n) : [mezeg.] heskwad g. ; *von Ischämie befallener Patient*, heskwadeg g. [*liester* heskwadeien].

ischämisch ag. (-,-n) : [mezeg.] heskwadel, heskwadek.

Ischias g./n./b. : [korf.] mavigamm g., gwendr-fredik g. ; *ihn plagt wieder sein Ischias*, dalc'het eo ur wech c'hoazh gant ar mavigamm.

Ischias- : [korf.] ... a-goazez.

Ischiasnerv g. (-s,-en) : [korf.] nervenn-vavigamm b., nervenn a-goazez b.

Ischurie b. (-,-n) : [mezeg.] azdalc'h troazh g.

ISDN n. (-) : [*berradur diwar ar saozneg evit Integrated Services Digital Network*] rouedad niverel servijoù enframmet b., RNSE b., [Bro-C'hall] Numeris g.

ISDN-Anschluss g. (-s,-anschlüsse) : tap rouedad niverel servijoù enframmet g., tap RNSE g., moned war rouedad niverel servijoù enframmet g., moned war RNSE g.

ISDN-Netz n. (-es,-e) : rouedad niverel servijoù enframmet b., RNSE b., [Bro-C'hall] rouedad Numeris b.

isentrop ag. : [fizik] keidentropek.

Isentropie b. (-) : [fizik] keidentropiezh b.

isentropisch ag. : [fizik] keidentropek.

Isegrim g. (-s,-e) : 1. Gwilhoù ar Bleiz g. ; 2. [dre skeud.] nagenner g., chikaner g., noazour g., abeger g., teod abegus a zen g., arzaeler g., chaoker-e-c'henoù g., chaoker trousk g., chaoker e revr g., genoù hek a zen g., soroc'her g., grozmoler g., grignouz g., gouerouz g., grumuzer g., bourbouter g., razailher g., heureuchin g., rachouz g., ourz g., regain g., den ranous g., tagnouz g., den n'eo ket brav kaout d'ober gantañ g., den n'eo ket brav kaout d'ober outañ g., revr war wigour g., pismiger g., bagajer g., chaoker-laou g., flemmer g., chipoter g., beg m'en argarzh g., beg kamm g., ripompi tagnous g., kac'her gwasket g., kac'her diaes g., ki kac'her g., kac'her g., kagaleg g. [*liester* kagaleien], kaoc'her g., chaoker g., tad an ardoù fall g., strapad den g., penn-kleiz g., penn-kleiz a zen g., torr-penn g., chilper g., dismantr-spered g., tourmant a zen g., gaster g., kousker diaes / kousker fall g. (Gregor).

Isidor g. : Izidor g.

Islam g. (-/s) : [relij.] islam g., muzulmanegezh b., mahomediezh b., islamiezh b. ; *der Status der Frau im Islam und im Katholizismus*, dezvad ar vaouez en islam hag er gatoligiezh g.

Islamfeindlichkeit b. (-) : islamgasouriezh b.

islamisch ag. : [relij.] islamek, muzulmat ; *islamischer Staat*, Stad islamek b. ; *die islamische Welt*, ar bed islamek g.

islamisieren V.k.e. (hat islamisiert) : islemeaat.
Islamisierung b. (-) : islemekadur g., islemeaat g.
Islamismus g. (-) : [polit.] islamouriezh b.
Islamist g. (-en,-en) : [polit.] islamour g.
islamistisch ag. : [polit.] islamour ; *islamistischer Staat*, Stad islamour b..
Islamit g. (-en,-en) : [relij.] islamad g.
Islamität b. : islemegezh b.
islamitisch ag. : [relij.] islamat.
Islamophobie b. (-) : islamgasouriezh b.
Islamwissenschaft b. (-) : islamoniezh b.
Islamwissenschaftler g. (-s,-) : islamoniour g.
Island n. (-s) : Island b.
Isländer g. (-s,-) : Islandad g. [*liester* Islandiz].
Isländerin b. (-,-nen) : Islandadez b.
Islandfischer g. (-s,-) : moruetaer Island g., pesketaer a za(e) da Island da vorueta g.
isländisch ag. : 1. islandat, ... Island ; 2. [yezh.] islandek.
Isländisch n. : [yezh.] islandeg g.
Islandit g. (-s,-e) : [maen.] andezit g.
isobar ag. : 1. [hinouriezh] keitwask ; 2. [kimiezh, fizik] izobar.
Isobare b. (-,-n) : [hinouriezh] keitwaskenn b.
Isobathe b. (-,-n) : krommenn donder b., keitdonenn b.
Isobronte b. (-,-n) : [hinouriezh] izobront g.
Isobutan n. (-s) : [kimiezh] izobutan g.
isochor ag. : [fizik] keitec'honad.
Isochore b. (-,-n) : [fizik] keitec'honadenn b.
isochromatisch ag. : [fizik] izokromatek.
isochron ag. : 1. kempadrezh ; 2. [mezeg.] keitpad.
isochrone b. (-,-n) : izokronenn b.
Isochronismus g. (-) : kempadrezh g.
Isochronsignal n. (-s,-e) : arhent kempadrezh g.
Isocitronensäure b. (-) : [kimiezh] trenkenn izokitre b.
Isodosis b. (-,-dosen) : [mezeg.] izodozenn b.
isoedrisch ag. : keittalbennek.
isoelektrisch ag. : [kimiezh] keittredan.
isoelektronisch ag. : [kimiezh] kenelektronek.
isogam ag. : [bev.] izogam.
Isogamie b. (-,-n) : [bev.] izogamiezh b.
Isoglosse b. (-,-n) : [yezh.] izoglos g.
Isoglucose b. (-) / **Isoglucose** b. (-) : [kimiezh] izoglukoz g.
Isogon n. (-s,-e) : [mat.] keitkorn g., liestueg reoliek g.
isogonal ag. : [mat.] keitkornek.
Isogramm n. (-s,-e) : [yezh.] izogramm g.
Isohelie b. (-,-n) : [stered.] izoheliezh b.
Isohyete b. (-,-n) : [hinouriezh] izoietenn b., keitglavenn b.
Isohypse b. (-,-n) : [kartennoù] krommenn-live b., izohipsenn b., keitliveenn b. ; *je enger die Isohypsen beieinander liegen, umso steiler ist das Gelände*, seul dostoc'h e vez ar c'hrommennoù-live an eil ouzh eben, seul sershoc'h e vez an dachenn.
isoionisch ag. : [mezeg.] keidionek.
isoklinal ag. : [douarouriezh] izoklinal.
Isokline b. (-,-n) : [douaroniezh] keitnaouenn b.
Isokostenkurve b. (-,-n) / **Isokostenlinie** b. (-,-n) : [armerzh.] keitkoustenn b.
Isolat n. (-s,-e) : [bev.] dredad g.
Isolation b. (-,-en) : 1. digenvez g., digenvezder g., digenvezded b., dizaremprederezh g., digenvezadur g. ; *eine Region aus der Isolation befreien*, disvac'hañ ur rannvro, dienezenniñ ur rannvro, digeriñ ur rannvro war ar bed ; 2. diamended b. ; 3. [mezeg.] dizarempred g., dihentadur g., dispell g., digenveziñ g., digenvezadur g. ; 4. [tekn.] disfuiñ g., disfuadur g., difuiñ g., difuadur g. ; 5. disfuer g., dafar disfuiñ

g., difuer g., dafar difuiñ g. ; 6. [armerzh] emglozadur armerzhel g., emglozañ g.
Isolationismus g. (-) : [polit.] emglozadurezh b., emglozadouriezh b.
Isolationist g. (-en,-en) : [polit.] emglozadour g.
isolationistisch ag. : [polit.] emglozadour.
Isolationshaft b. (-) : bac'hidigezh en ur gell digenvezañ b., bac'hidigezh dindan dizarempred b., bac'hadur dindan dispell g.
Isolationsmessgerät n. (-s,-e) : [tredan] megomventer g. [*liester* megomventerioù].
Isolator g. (-s,-en) : [tredan] difuer tredan g., disfuer tredan g.
Isolekt g. (-s,-e) : [yezh.] izolekt g.
Isoleucin n. (-s,-e) / **Isoleuzin** n. (-s,-e) : [bev.] izoleukin g.
Isolierband n. (-s,-bänder) : [tekn., tredan.] seizenn disfuiñ b., seizenn difuiñ b., seizenn distokañ b.
isolierbar ag. : ... a c'heller dispartiañ diouzh ar re all, ... a c'heller difuiñ, ... a c'heller disfuiñ, ... a c'heller distokañ, digenvezadus, goubaradus.
isolieren V.k.e. (hat isoliert) : 1. digenvezañ, dispartiañ diouzh ar re all, disrannañ diouzh ar re all, lakaat en distro, lakaat en dizarempred, lakaat en dispell ; *jemanden gesellschaftlich isolieren*, lakaat u.b. en dizarempred, lakaat u.b. e Koraiz, lakaat u.b. er c'horn, ober ar goulo en-dro d'u.b. ; 2. [tekn.] dizouarañ, distokañ, disfuiñ, difuiñ ; *das Heu war von der Erde isoliert*, ar foen a oa distok diouzh an douar, ar foen a oa distrad diouzh an douar, dizouaret e oa ar foenn ; *gegen Wärmeverlust isolieren*, gwrezdisfuiñ ; *ein Haus isolieren*, gwrezdisfuiñ un ti ; 3. [tredan.] tredanzisfuiñ, tredanzifuiñ, gwiskañ gant danvezioù n'int ket heren ouzh an tredan ; 4. [trouz] *gegen den Schall isolieren*, lakaat da vezañ didreuzus d'ar son, stengaeañ, didrouzañ, disonaat ; 5. [bev.] goubarañ ; *einen Virus isolieren*, goubarañ ur viruz.
isolierend ag. : 1. digenvezus ; 2. [tredan., gwrez] disfuus, disfu, difuus, difu ; *elektrisch isolierend*, tredanzisfuus, tredanzifuu, didreuzus d'an tredan, ... n'eo ket heren ouzh an tredan.
Isolierhaft b. (-) : bac'hidigezh en ur gell digenvezañ b., digenvezadur en ur gell g., bac'hidigezh dindan dizarempred b., bac'hadur dindan dispell g.
Isolierhülle b. (-,-n) : gouin disfuiñ g., gouin difuiñ g., gouin distokañ g.
Isolierkanne b. (-,-n) : boutailh termos® g.
Isoliermaterial n. (-s,-ien) : disfuer g., dafar disfuiñ g., difuer g., dafar difuiñ g.
Isolierrolle b. (-,-n) : [tekn.] pole porselen g.
Isolierschemel g. (-s,-) : [tekn., fizik] tous disfuer b.
Isolierschicht b. (-,-en) : gwiskad difuiñ g., gwiskad disfuiñ g., gwiskad distokañ g.
Isolierstation b. (-,-en) : [mezeg.] sal dizarempred b., sal dispell b., sal digenvezañ b.
Isolierstoff g. (-s,-e) : difuer g., disfuer g.
isoliert ag. : 1. en e unan, en e bart e-unan, e-unan, digompagnun, chomet etre treid ar bed, pell diouzh darempred an dud, e-unan evel ul lakez pikez, e-unan evel ur c'hi, e-unan evel ur penn-ki, evel ur wezenn divarret, distok diouzh an dud all ; *völlig isoliert leben*, bevañ en e unan paour ; 2. distro, didud, didu, dizarempred, dachañs-bras, dianket war ar maez, diannet, digevannez, digenvez, digenvezet, diamezek, dihentad, gouez ; 3. distok ; *das Heu war von der Erde isoliert*, ar foen a oa distok diouzh an douar, ar foen a oa distrad diouzh an douar, dizouaret e oa ar foenn.
Isoliertheit b. (-) : digenvezded b., digenvezder g., dizaremprederezh g.

Isolierträger g. (-s,-) : skor difuiñ g.
Isolierung b. (-,-en) : 1. digenvez g., digenvezder g., digenvezded b., dizaremprederezh g., digenvezadur g. ; 2. diamended b. ; 3. [mezeg.] dizarempred g., dihentadur g., dispell g., digenveziñ g., digenvezadur g. ; 4. [tekn.] disfuiñ g., disfuadur g., difuiñ g., difuadur g. ; 5. disfuer g., dafar disfuiñ g., difuer g., dafar difuiñ g. ; 6. [armerzh] emglozadur armerzhel g., emglozañ g. ; 7. [bred.] goubarañ g.
Isolierungsmittel n. (-s,-) : disfuer g., dafar disfuiñ g., difuer g., dafar difuiñ g.
Isolierungspolitik b. (-) : [polit.] emglozadurezh b., emglozadouriezh b., politikerezh emglozañ g.
Isolierzelle b. (-,-n) : kell digenvezañ b., kell dizarempred b., kell dispell b.
isolog ag. : [kimiezh] unglad.
Isomatte b. (-,-n) : tapis leur polietilen g., pallenn leur polietilen g.
isomer ag. : [kimiezh] izomer.
Isomer n. (-s,-e) : [kimiezh] izomer g.
Isomerie b. (-,-n) : [kimiezh] izomeriezh b. ; *Konstitutionsisomerie*, *Strukturisomerie*, izomeriezh frammadel b. ; *geometrische Isomerie*, izomeriezh ec'honel b.
Isomerisation b. (-,-en) : [kimiezh] izomeriñ g., izomeradur g.
isomerisieren V.gw. (hat isomerisiert) : [kimiezh] izomeriñ.
Isomerisierung b. (-,-en) : [kimiezh] izomeriñ g., izomeradur g.
Isometrie b. (-,-n) : 1. keitventadur g., keitventiñ g. ; [mat.] *entgegengesetzte Isometrie*, keitventadur leiel g. ; *direkte Isometrie*, keitventadur muiel g. ; 2. [sport, mezeg.] izometriezh b.
Isometrik b. (-) : [sport, mezeg.] kigenneriezh izometrek g., kigenneriezh dre izometriezh g., kigennañ izometrek g., kigennañ dre izometriezh g.
isometrisch ag. : 1. keitvent, keitventel [mat.] *isometrische Abbildung*, keitventad g. ; 2. [sport, mezeg.] izometrek.
isomorph ag. : stummheñvel, kendelvek ; *A ist isomorph zu B*, stummheñvel eo A ouzh B, kendelvek eo A ouzh B.
Isomorphie b. (-) / **Isomorphismus** g. (-) : stummheñvelder g., kendelvadur g., kendelviñ g.
Isocutan n. (-s) / **Isokutan** n. (-s) : [kimiezh] izooktan g.
Isop g. (-s) : [louza.] sikadez g.
Isopren n. (-s) : [kimiezh] izopren g.
Isopren- : ... izoprenek, ... izopren.
Isorrhachie b. (-,-n) : [douaroniezh] linenn geitgourlenel b.
Isospin g. (-s) : [fizik] izospin g.
isotherm ag. : [fizik] keitwrez.
Isotherme b. (-,-n) : [fizik] keitwrezenn b.
isothermisch ag. : [fizik] keitwrezus.
isoton ag. : [kimiezh] kengrennek ; *isotone Lösung*, dileizhad kengrennek g.
isotonisch ag. : 1 [kimiezh] kengrennek ; *isotonische Lösung*, dileizhad kengrennek g. ; 2. [mezeg.] keittantel ; *isotonische Muskelkontraktion*, argrezañ keittantel g.
Isotonizität b. (-) : [kimiezh] kengrenn g.
Isotop n. (-s,-e) : [fizik] izotop g. ; *stabiles Isotop*, izotop stabil g. ; *radioaktives Isotop*, izotop skinoberiek g., skinizotop g.
Isotopentrennanlage b. (-,-n) : [fizik] dispartier izotopoù g.
Isotopentrennung b. (-,-en) : [fizik] an dispartiañ izotopoù g.
Isotopenverhältnis n. (-ses,-se) : [fizik] kenaoz izotopek g.
Isotopie b. (-) : [fizik, yezh.] izotopiezh b.
isotrop ag. : [fizik] nebahahelek.
Isotropie b. (-) : [fizik, Kimiezh] nebahahelegzh b.
Isotyp g. (-s,-en) : [bev.] kevunrizheg g. [*liester* kevunrizhegoù], izotip g.

isotyp ag. : 1. [kimiezh] kendelvek ; 2. [bev.] kevunrizhek, kevunrizhel, izotipek.
Isotypie b. (-) : 1. [bev.] kevunrizh g., izotopiezh b. ; 2. [kimiezh] kendelvegezh b.
isotypisch ag. : 1. [kimiezh] kendelvek ; 2. [bev.] kevunrizhek, kevunrizhel, izotipek.
Isotronensäure b. (-) : [kimiezh] trenkenn izokitrek b.
Israel n. (-s) : Israel b. ; *vierzig Jahre lang wurde Manna die Nahrung der Söhne Israels*, mibien Israel a zebras ar Mann e-pad daou-ugent vloaz ; *das Volk Israel*, pobl Israel b. ; *die Kinder Israel*, die *Kinder Israels*, mibien Israel ls., an Israeliz ls.
Israeli g. (-/s,-,-s) / b. (-,-s) : Israelad g. [*liester* Israeliz], Israeladez b.
israelisch ag. : ... Israel, israelat.
Israelit g. (-en,-en) : [relij.] yuzev g., israelad g. [*liester* Israeliz].
israelitisch ag. : [relij.] yuzev, israelat.
Istbestand g. (-s,-bestände) : kementad devoudel g.
Isteinnahme b. (-,-n) : enkefiadur devoudel g.
Isthmus g. (-, Isthmen) : 1. [douar.] strizh-douar g. [*liester* strizhoù-douar] ; 2. [korf.] strizh g. [*liester* strizhoù].
Isthmusstenose b. (-) : [mezeg.] goudag g.
Ist-mir-wurscht-Haltung b. (-) : doare foeltr-forzh g., doare foutre-kaer g., doare foeltr-kaer g.
Istrien n. (-s) : Istria b.
Iststärke b. (-,-n) : [lu] niver devoudel g., niverad devoudel g., galloudegezh devoudel b.
IT b. (-) : [berradur evit **Informationstechnik**] kompoderezh g., urzhiaataerezh g., stlenneg b., stlennerezh g.
Italer g. (-s,-) : Henitaliad g. [*liester* Henitaliz].
italianisieren V.k.e. (hat italianisiert) : italianekaat.
Italianismus g. (-, Italianismen) : [yezh.] italianegadur g.
Italianist g. (-en,-en) : [yezh.] italianegour g.
italianistisch ag. : [yezh.] italianegouriezhel, ... italianegouriezh, evit ar italianegourien, a sell ouzh ar italianegouriezh, a sell ouzh studioù an italianeg.
Italien n. (-s) : Italia b., Bro-Italia b.
Italiener g. (-s,-) : Italian g. [*liester* Italianed], Italiad g. [*liester* Italiz].
Italienerin b. (-,-nen) : Italianez b., Italiadez b.
italienisch ag. : 1. italian, italiat ; *die italienische Gastronomie*, ar c'heginerezh italian g. ; *die italienische Malerei*, al livouriezh italian b. ; [louza.] *italienischer Kohl*, kaol-fleur str., kaol-bouedek str., kaol-bleuñv str., kaol-brigennnek str., brikoli str. ; *italienischer Klee*, melchon-ruz str., melchon prim str., farhoc'h g. ; 2. [yezh.] italianek ; *die italienische Literatur*, al lennegezh italianek b.
Italienisch n. : [yezh.] italianeg g.
italienischsprachig ag. : italianek, italianeger.
italienischsprachige(r) ag.k.g./b. : italianeger g., italianegerez b.
italienisieren V.k.e. (hat italianisiert) : italianekaat.
Italiker g. (-s,-) : Henitaliad g. [*liester* Henitaliz].
Italique b. (-) : [moull.] skritur stouet g./b., skritur italek g./b., arouezennoù italek ls., lizherennoù italek ls.
italisch ag. : 1. henitaliat ; 2. [yezh.] henitaliek ; *die italischen Sprachen*, ar yezhoù henitaliek ls.
Italisch n. : [yezh.] henitalieg g.
Italowestern g. (-/s,-) : western italian g., western spaghetti g.
Itazismus g. (-) : [yezh.] iotakegezh b.
Iteration b. (-,-en) : [mat., stlenn.] arreadur g., arredeiñ g.
Iterationsschleife b. (-,-n) : [stlenn.] dol arredeiñ b.
Iterationszyklus g. (-,-zyklen) : [stlenn.] dol arredeiñ b.
iterativ n. (-s,-e) : [yezh.] verb-boaz g., stumm boaz g.

iterativ ag. : 1. [yezh.] boas ; *iterative Form des Imperfekts*, amdremenet boas g. ; 2. arreat, arreadek, arredeat.

iterativbildung b. (-,-en) : [yezh.] stumm boaz g.

iterativum n. (-s, iterativa) : [yezh.] verb-boaz g., stumm boaz g.

iterieren V.k.e. (hat iteriert) : [stlenn.] arredeiñ [*anv-gwan verb arredoet*] ; *ein Programm iterieren*, arredeiñ un dol c'houlev.

lthaka n. (-s) : [douaroniezh, mojenn.] lthaki b.

I-Tüpfelchen n. (-s,-) : 1. pik war an i g., i pik war e fri g., tiked g., tik g. ; 2. [dre skeud.] mistradenn b., peurlipadur g., peurober g., peurobererezh g., peuraoz b., peuraozadur g., talaroù ls., labour peurlipat g., al lañs da beurdogañ ar stal g. ; *bis aufs I-Tüpfelchen*, pizh-kenañ, a-hini-da-hini, hini-ha-hini, dre gen lies a vunudoù a zo holl, dre gen lies munud a zo holl, gant kement kraf a zo, dre gement munud a zo holl, pizh dre ar munud, pizh diouzh ar munud, pizh-kempenn, a-hed hag a-dreuz, ent hir, ez hir, klok ; *wir brauchen doch nicht aufs I-Tüpfelchen einzugehen*, se n'eo ket spazh gwiz ; *das I-*

Tüpfelchen setzen, peurechuiñ (lipat ha peurlipat) udb., peurgribañ udb, peurvegañ udb, peurdogañ udb, kinklañ brav udb, peurober brav-kenañ udb, turgnañ udb., flourañ udb, ober beskelloù udb, ober an talaroù, kalfichat udb, parañ e labour, degas ar vistradenn.

I-Urteil n. (-s,-e) : [preder.] lavarenn doare I b.

i.V. [berradur evit in Vertretung] : dre brokul, dre (diouzh) urzh, diwar c'houlenn, en anv, dre gemenn, dre gannadur / dre gemennadurezh (Gregor).

Ivo g. : Erwan g., Youenn g., Erwin g., Even g., Ewen g., Ewan g., Evan g., Iwan g., Eozen g., Cheun g., Ivon g.

Ivonne b. : Ivona b.

IWF g. (-/-s) : [berradur evit Internationaler Währungsfonds] : Font Moneizel Etrebroadel g., FME g., Aozadur Arc'hantañ Etrebroadel g., AAE g.

J, j n. (-,-) : 1. J g., j g., iota g. ; 2. d. J. (*dieses Jahres*), eus ar bloaz-mañ ; 3. v. J. (*vorigen Jahres*), eus ar bloaz tremenet ; 4. [kimiezh] J(od), iod g.

ja Adv. : 1. ya ; *ach ja ! o ja ! ei ja !* , o ya ! ; *ja gewiss ! ja freilich, ja natürlich ! aber ja !* ya evelkent 'vat ! ya sur ! ya 'vat ! ya da ! ya a-walc'h ! ya, el leal ! ya, leal ! ya, laouen ! sur 'vat ! evel-just ! o damm ya ! ya dam ! ya tre ! membri ! feiz ya, 'vat ! ; *hast du nur Wasser zu trinken ? – ja, nur Wasser !* n'ec'h eus nemet dour da evañ ? - nann, nemet dour ! ; „*Sie haben bloß drei Kinder, nicht wahr ?*“ - „ja, das stimmt“, c'hwil n'hoc'h eus nemet tri bugel, neketa ? - nann, nann, gwir a-walc'h a lavarit ! ; „*es ist heute aber nicht warm*“ - „ja, das stimmt“, n'eo ket tomm an amzer hiziv 'vat - nann ! gwir eo ! ; „*es ist aber warm heute*“ - „ja, das stimmt“, tomm eo an amzer hiziv 'vat - ya ! gwir eo ! ; „*die Musik kann man nicht gut hören*“ - „ja, das stimmt“, ne glever ket mat ar sonerezh - nann ! gwir eo ! ; „*die Musik kann man gut hören*“ - „ja, das stimmt“, klevet e vez mat ar sonerezh - ya ! gwir eo ! ; *ja doch !* geo da ! geo 'vat ! ; *ja oder nein*, ya pe get, P. ya pe mel, ya pe rev ; *er sagt zu allem ja und amen*, ne gred ket lavaret ez eo e rev dezhañ, ne gred ket touiñ ez eo e rev dezhañ, sentiñ a ra evel ur c'hi, un ene bouk evel ur goarenn en deus, bouk eo evel ur goarenn, sioul eo evel un oan o vont gant ar c'higer, sentus eo evel ur c'hleuz ouzh ur park, heul-heul a spered eo, ur spered heul-heul a zen a zo anezhañ, ur spered sentidik a zen a zo anezhañ, bale moan a ra, charreat moan a ra, kerzhet moan a ra, bale plaen a ra, bale eeun a ra, bale strizh a ra, bale a ra kempenn, mont a ra eeun gant an hent, gouzer ha skabell eo dindan treid an dud, gouzer eo dindan treid an dud, mont a ra da c'houzer dindan treid an dud, plegañ a ra da vezañ gwelien.

2. [ger pouezañ] *Sie wissen ja, dass ...*, n'emaoc'h ket hep gouzout e ... ; *das kannst du ja auch*, gouest out d'ober kenkoulz ivez ; *das ist ja eine schreckliche Nachricht !* gwashat keloù ! ; *sage es ja niemand !* ger da zen ! grik ebet war se ! peoc'h en toull-se ! tav krenn war an dra-se ! ; *die Straße ist ja breit !* ledan an hent ! ; *das Wetter ist ja herrlich !* brav an amzer ! ; *kommen Sie ja wieder !* distroit bepred ! distroit d'hor gwelet mar plij ! na c'hwitit ket da zont d'hor gwelet c'hoazh ; *da soll er nur ja ruhig bleiben*, ra chomo peoc'h ! ; *er hörte ihn, ja, er sah ihn*, e glevet a rae, e welet a rae zoken ; *das Volkslied ist musikalisch, ja, es lebt nur im Gesang*, ar c'hanaouennoù-pobl a zo sonerezh ha muioù c'hoazh, n'eus ket anezho nemet dre ar c'han.

3. hogen, met, evelato ; *du siehst es ja !* e welet a rez alato (evelato) ! ; *da kommt er ja !* setu aze hennezh o tont, setu eñ o tont ! ; *da ist er ja !* emañ o tont 'benn ar fin ! ; *ja so, das ist was anderes*, ma, ur c'hoari all eo neuze, se 'vat 'zo ur jeu all neuze, honnezh a zo un afer all neuze, un abadenn all eo neuze, ur pezh all eo neuze.

4. [ger implijet evit digeriñ ar gaoz] : ma, mat neuze ; *ja, nun wollen wir anfangen*, mat, poent e vefe kregiñ - ma, krogomp 'ta neuze !

Ja n. (-s,-/s) : ya g. ; *mit Ja antworten*, asantiñ, respont (lavaret) ya ; *weder Ja noch Nein*, na ya na ket, na ya na nann ; *antworten Sie mir mit Ja oder Nein*, lavarit din ya pe nann.

Jabadao g. (-/s) : jabadao g.

Jabiru g. (-s,-s) : [loen] jabiru g. [*liester jabirued*].

Jabruder g. (-s,-brüder) : heuliataer g., spered heul-heul a zen g., spered sentidik a zen g.

Jabot n. (-s,-s) : [dilhad] krepez g.

Jacht b. (-,en) : [merdead.] bag-dudi b., bag-vale b., lestr-bale g., morvaleer g., yak g.

Jachthafen g. (-s,-häfen) : porzh-bageal g., porzh bigi-bale g., porzh baleantiz g.

Jachtklub g. (-s,-s) : klub yak g., klub yakerezh g., kleub morvaleerezh g., kreizenn verdeiñ b.

Jackbaum g. (-s,-bäume) : [louza.] jakenn b., gwez-jak str. [*Artocarpus integrifolia*].

Jäckchen n. (-s,-) : chupenn skañv b., porpant skañv g., justin skañv g., ranglenn skañv b.

Jacke b. (-,n) : 1. chupenn b., porpant g., jakedenn b., rokedenn b., justin g. ; *lammfellgefüttete Jacke*, chupenn maoutig b., kanadianenn b. ; *diese Jacke trage ich schon seit einem Jahr*, bloaz 'zo emañ ar chupenn-se o vont en-dro ganin ; *seine Jacke ausziehen*, dichupennañ, tennañ e chupenn, lemel e chupenn, diwiskañ e chupenn, chetiñ e chupenn ; *keine Jacke anhaben*, bezañ dichupenn ; 2. [dre skeud.] *jemandem die Jacke vollhauen*, dotuañ u.b., kargañ u.b. a vazhadoù, gwiskañ ur saead vazhadoù d'u.b., plantañ kouez gant u.b., reiñ un toufad d'u.b., reiñ e rapenn d'u.b., reiñ ur pulloc'h d'u.b., dorloñ u.b., ober butun gant u.b., ober bleud gant u.b., ober ur frigasenn ouzh u.b., frikañ u.b., reiñ ur c'hefstad (ur fustad, ul lard, un trepan, ur saead vazhadoù, koad, kerc'h, kerc'h Spagn, segal, fest ar geuneudenn) d'u.b., drailhañ u.b. kig-hag-eskern, drailhañ e c'henoù d'u.b., reiñ e dus d'u.b., reiñ e damm lip d'u.b., lopañ u.b., lopañ war u.b., lopañ gant u.b., torbilat u.b., trepanañ u.b., muntrañ u.b. a-daolioù, blodañ e gorf d'u.b., maoutañ u.b., lardañ e billig d'u.b., lardañ e gein d'u.b., lardañ u.b., kalkennañ u.b., mont ouzh u.b. a daolioù vil, roustañ u.b., frotañ u.b. ken na fu / frotañ u.b. ken na strak / distremen hetus u.b. / distremen u.b. a c'hoari gaer / sevel koad dreist u.b. / frotañ u.b. gant eoul garzh ken na luf / frotañ u.b. a c'hoari gaer / reiñ e gaol-pour d'u.b. / reiñ e gerc'h-Spagn d'u.b. / diboultrañ pizh dilhad u.b. / harzelliñ u.b. / skriviellañ mat u.b. / fiblañ kaer u.b. (Gregor) ; *es ist Jacke wie Hose*, maout ha dañvad eo din, se 'zo tuig ha talig, tuig ha talig eo, tuig 'zo talig, n'eus ket a gemm etre bara-laezh ha laezhbara, er givijeri e vez an ejened buoc'hed, marv eo ar gwez-avaloù ha disec'het plant ar sistr, ur memes eo / un heñvel eo (Gregor).

Jackentasche b. (-, -n) : godell chupenn b., chakot porpant g.
Jacketkrone b. (-, -n) : [dent] kurunenn groc'han ibiliet b.
Jackett n. (-s, -s/-e) : 1. jakedenn b., rokedenn b., justin g., porpant g., krakvestenn b. ; 2. [dre skeud.] P. *sich (dat.) einen unter das Jackett brausen*, pintal, trezenañ, chopinat start, kleuzañ gwer, chopinata, lonkañ (distagañ) forzh banneou, evañ brav, kargañ e doull, lonkañ evel un toull goz, na vezañ sont ebet d'an-unan, evañ forzh banneou, evañ kaer, evañ hardizh, evañ a c'hoari gaer, evañ ken na strak.
Jackfrucht b. (-, -früchte) : [louza.] jak str., jakenn b.
Jackfruchtbaum g. (-s, -bäume) : [louza.] gwez-jak str.
Jackpot g. (-s-s) : pod g., kef g., bank g. ; *den Jackpot knacken*, dont ar gounid bras gant an-unan, dont an holl ouestloù gant an-unan, fregañ ar bank, riñsañ ar pod, mont holl arc'hant ar pod gant an-unan.
Jacobi-Determinante b. (-, -n) : [mat.] jakobant g. [*liester jakobantoù*].
jacobisch ag. : [mat.] jakobel.
Jacquard g. (-/-s, -s) : [gwia.] jakard g.
Jacquard-Pullover g. (-s, -) : pullover jakart g., stammenn jakart b.
Jacquemart g. (-/-s, -s) : [tekn.] jakamard g. [*liester jakamardoù*].
Jacuzzi® g. (-/-s, -s) : poull dour-bouilh g., jakouzi® g., jacuzzi® g., spa g.
Jade g. (-/s) / b. (-) : [maenoniezh] jad g., maen-jad g.
jadegrün ag. : jad.
Jadeit g. (-s, -e) : [maenoniezh] jadeit g.
Jagd b. (-, -en) : 1. hemolc'h g., hemolc'hadeg b., hemolc'herezh g., chase g., jiboez g. ; *hohe Jagd, Jagd auf Hochwild*, hemolc'h loened bras g., hemolc'h jiboez bras g. ; *niedere Jagd, Jagd auf Niederwild*, hemolc'h jiboez bihan g. ; *Jagd auf Wildschweine*, hemolc'h moc'h-gouez g. ; *Jagd auf Vögel machen*, evneta, labousea ; *Jagd auf Hasen machen*, chaseal (hemolc'hiñ, kas) gedon, redek ar gedon, redek ar c'had, jiboeseat ar gedon, chaseal (hemolc'hiñ) ar c'had, gedona ; *Jagd auf Sklaven machen*, sklaveta ; *Jagd mit Frettchen*, furediñ g., furikat g. ; *auf die Jagd gehen*, mont da chaseal (da hemolc'hiñ), mont d'ober un dro chase ; *die Jagd aufnehmen*, kregiñ gant ar chase ; *die Jagd geht auf*, digor eo (kregiñ a ra) an hemolc'h (ar jiboez, ar chase) ; *die Jagd ist offen*, krog eo ar chase, emañ digor ar chase ; *die Öffnung der Jagd, die Eröffnung der Jagd*, digoradur ar chase g. ; *auf ein Tier wird Jagd gemacht*, kas a zo war-lerc'h ul loen, emeur o redek ul loen, roet e vez kas war-lerc'h ul loen, ul loen a vez hetaet ; *auf jemanden Jagd machen*, kas war-lerc'h u.b., hetiñ u.b., hetaat u.b., hetaat war-lerc'h u.b., redek u.b., redek war-lerc'h u.b., klask war-lerc'h u.b., enklask u.b., poursuiñ u.b., poursu u.b., treseal u.b. ; *bellende Hunde bei der Jagd*, chas-hemolc'h o chilpat ls. ; *die Jagd abblasen*, kornal ar chas [Gregor], kornal d'ar chas, kornal diwezh ar chase ; *Parforcejagd*, gwenaerezh g., gwenaeri b., hemolc'h war varc'h g., chase war varc'h g. ; *von der Jagd leben*, bevañ diwar ar chase, bevañ diwar an hemolc'h ; *von der Jagd zurückkehren*, dont eus chaseal, erruout eus chaseal, erruout eus ar jiboez ; *für Jagd interessiere ich mich nicht die Bohne*, me n'on ket chaseer evit ur begad ; [mojenn.] *die wilde Jagd*, an Hemolc'h lfern g. ; 2. [dre skeud.] klask g., skrap g., kas g./b., heskin g., heskinerezh g. ; *die Jagd auf den Dieb*, ar c'hask war-lerc'h (war) al laer g., ar skrap war al laer g., ar c'has (ar gas) war-lerc'h al laer g./b. ; *auf der Jagd nach Abenteuern sein*, redek ar c'hwitell, redek ar c'hwitez, friantellat ; *die Jagd nach Glück*, ar c'hask war-lerc'h ar chañs g.

Jagdanteil g. (-s) : *Jagdanteil für die Jagdhunde*, kourailhoù ls., flugez jiber str., flugezennoù jiber ls. [a vez roet d'ar chas goude an hemolc'h].
Jagdaufseher g. (-s, -) : gward-chase g., gward-jiboez g.
jagdberechtigt ag. : ... a zo aotreet da chaseal.
Jagdberechtigung b. (-, -en) : aotreadur chaseal g., aotre-chaseal g.
Jagdbeute b. (-) : jiber g., jiboez g., preizhadennou ls.
Jagdbezirk g. (-s, -e) : tachenn chase b., tachenn hemolc'h b.
Jagdbomber g. (-s, -) : [lu] aervombezer-hemolc'h g., hemolc'her bombezer g. ; [Boeing B-17, istor] kastell-nij g.
Jagderöffnung b. (-, -en) : digoradur ar chase g., digoridigezh an hemolc'h b.
Jagdflieger g. (-s, -) : [lu] 1. [den] nijer hemolc'h g. ; 2. [karr-nij] nijerez hemolc'h b., nijerez argad b., karr-nij kaeañ g., kaeer g.
Jagdfliegerei b. (-) : [lu] nijerezh hemolc'h g.
Jagdflinte b. (-, -n) : fuzuilh chase g./b.
Jagdflug g. (-s, -flüge) : [lu] nij hemolc'h g.
Jagdflugzeug n. (-s, -) : [lu] nijerez hemolc'h b., karr-nij kaeañ g., kaeer g.
Jagdflugzeugflotte b. (-) : [lu] aerlestraz hemolc'h g., aerlestraz kaeañ g., aerlu hemolc'h g.
Jagdfrevel g. (-s, -) : bigrierezh g., taol bigriañ g.
Jagdfrevler g. (-s, -) : bigrier g., [gant lasoù kouevr] kouevretaer g.
Jagdgehege n. (-s, -) : mirva chase g., gwaremm b. [*liester gwaremmeier, gwerimier*], gwaremmad b.
Jagdgerät n. (-s, -e) : benveg chase g., benveg hemolc'hiñ g., prest chase g., ardivink chase g., klav chase g. ; *Jagdgeräte*, reizhoù chase ls., reizhoù chaseal ls., reizhoù chaseour ls., rikoù chase ls., rikoù chaseal ls., rikoù chaseour ls., traouegezh chaseal b., traouerezh chaseal g.
Jagdgeschütz n. (-es, -e) : [merdead.] *Jagdgeschütz einer Galeere*, kanol-chase g.
Jagdgeschwader n. (-s, -) : skouadrenn nijerezoù hemolc'h b., skouadrenn kirri-nij kaeañ b.
Jagdgesellschaft b. (-, -en) : kevread chaseourien g.
Jagdgewehr g. (-s, -e) : fuzuilh chase g./b.
Jagdglück n. (-s) : chaseadenn frouezhus b., chase mat g.
Jagdgrund g. (-s, -gründe) : 1. takad chaseal g. ; 2. [dre skeud.] *in die ewigen Jagdgründe eingehen*, mont da vro e hendadoù (da vro an Anaon, da Anaon, d'an Anaon), mont da Avalon ; 3. [dre skeud.] *abgeschottete Jagdgründe*, peuriñ prevez g.
Jagdhaus n. (-s, -häuser) / **Jagdhäuschen** g. (-s, -) : pavilhon chase g.
Jagdhorn g. (-s, -hörner) : korn-hemolc'h g., korn-chase g.
Jagdhund g. (-s, -e) : 1. [loen.] ki-hemolc'h g., ki-chase g., puze g. [*liester puzeed*] ; *eine Koppel Jagdhunde*, ur roll chas-hemolc'h g., ur stroll chas-hemolc'h g. ; *das hier ist das Bellen eines Jagdhundes*, diouzh e harzh, hennezh a zo ur c'hi-chase ; 2. [stered.] *die Jagdhunde*, ar Chas ls.
Jagdhündin b. (-, -nen) : [loen.] kiez-hemolc'h b., kiez-chase b., puzeez b. [*liester puzeezed*]
Jagdhüter g. (-s, -) : gward-chase g., gward-jiboez g.
Jagdjacke b. (-, -n) : chupenn jiboez b., chupenn chaseour b.
Jagdkarte b. (-, -n) : aotre-chaseal g.
Jagdkunde b. (-) : hemolc'houriezh b.
jagdkundlich ag. : ... hemolc'h.
Jagdleopard g. (-en, -en) : [loen.] gwepard g.
Jagdmantel g. (-s, -mäntel) : mantell jiboez b., mantell chaseour b.
Jagdmesser n. (-s, -) : kontell chase b.
Jagdpatch b. (-, -en) : tachenn chase feurmet ha miret b.

Jagdpattie b. (-,-n) : troiad chase b., tro-chase b., troiadeg chase b., chaseadenn b., chaseadeg b., abadenn chase b., hemolc'hadenn b., hemolc'hadeg b.

Jagdrech n. (-s,-e) : 1. gwir da chaseal g. ; 2. [dre astenn.] reolennadur an hemolc'h g., reolennadur ar chase g.

Jagdreiter g. (-s,-) : chaseour war varc'h g., hemolc'her war varc'h g., gwenaeer g., piker g.

Jagdrennen n. (-s,-) : [sport, kezeg] redadeg lammat b.

Jagdrevier n. (-s,-e) : tachenn chase b., tachenn hemolc'h b., mirva chase g. ; *privates Jagdrevier*, tachenn chase prevez b., tachenn chase miret b.

Jagdsaison b. (-,-s) : mare ar chase g., prantad ma'z eo aotreet chaseal g., chase g. ; *in der Jagdsaison*, e-doug ar chase ; *die Jagdsaison ist eröffnet*, krog eo chase, emañ digor ar chase ; *die Eröffnung der Jagdsaison, der Beginn der Jagdsaison*, digoradur ar chase g.

Jagdschein g. (-s,-e) : aotre chaseal g.

Jagdschloss n. (-es,-schlösser) : pavilhon chase g.

Jagdspieß g. (-es,-e) : gouzifiad g., impiod g.

Jagdspringen n. (-s) : [sport, kezeg] redadeg lammat b.

Jagdstaffel b. (-,-n) : [lu] skouadrennig nijerezoù hemolc'h b., skouadrennig kirri-nij kaeañ b., pare aerlistri brezel b.

Jagdstrecke b. (-,-n) : [hemolc'h] taolenn chase b., preizhadennou ls., hollad rummataet eus al loened bet tapet e-kerzh un hemolc'hadenn g.

Jagdstrick g. (-s,-e) : krouglas g., antell b., gardinez b., tagell b., lindag g.

Jagdtasche b. (-,-n) : sac'h-jiber g. [*liester* seier-jiber], sac'h-jiboez g. [*liester* seier-jiboez], jibiserenn b., ru g., ruad g.

Jagdtreiber g. (-s,-) : piker g., gwenaeer g.

Jagdwaffe b. (-,-n) : arm hemolc'hiñ g., klav hemolc'hiñ g., benveg hemolc'hiñ g.

Jagdwesen n. (-s) : gwenaeerezh g.

Jagdzeit b. (-,-en) : mare ar chase g., prantad ma'z eo aotreet chaseal g., chase g. ; *während der Jagdzeit*, e-doug ar chase ; *die Eröffnung der Jagdzeit, der Beginn der Jagdzeit*, digoradur ar chase g.

Jagdzeug n. (-s) : reizhoù chase ls., reizhoù chaseal ls., reizhoù chaseour ls., rikoù chase ls., rikoù chaseal ls., rikoù chaseour ls., traouegezh chaseal b., traouerezh chaseal g.

Jagdzug g. (-s,-züge) : troiad chase b., tro chase b., troiadeg chase b., chaseadenn b., chaseadeg b., abadenn chase b., hemolc'hadenn b., hemolc'hadeg b.

jagen V.k.e (hat gejagt) : 1. hemolc'hiñ, chaseal, jiboesaat, jiboesa, jibera, poursuiñ, poursu, treseal, hetaat, hetiñ ; *Hasen jagen*, chaseal (hemolc'hiñ, kas) gedon, redek ar gedon, jiboesaat ar gedon, chaseal (hemolc'hiñ) ar c'had, gedona ; *Füchse jagen*, louarneta ; *Robben jagen*, hemolc'hiñ reuniget, reunigeta ; *Vögel jagen*, evneta, labouseza ; *Schnepfen jagen*, kefelegeta ; *Kaninchen jagen*, konikleta, koulineta, lapineta ; *Enten jagen*, hoidia ; *Mäuse jagen*, logota ; *Wachteln jagen*, koailheta ; *jemanden jagen*, redek u.b., redek war-lerc'h u.b., klask war-lerc'h u.b., dispenn roudoù u.b., enklask u.b., poursuiñ u.b. ; *er will mit den Hunden jagen und mit den Hasen rennen*, hennezh en deus c'hoant da zastum ar bed-mañ en ur votez-koad (en ur grogenn) ; *Wild mit Gamen jagen, Wild mit Netzen jagen*, rouedañ jiber ; 2. difindaoniñ ; *ein Pferd zu Tode jagen*, difindaoniñ ur marc'h / mont a holl nerzh ur marc'h (Gregor), regas ur marc'h, mont a-zifronk-marc'h ; 3. *jemanden in die Ecke jagen*, lakaat an tach d'u.b., lakaat enk war u.b., serrañ u.b. a bep tu, enkañ u.b., enkaat u.b. (Gregor), lakaat kalet d'u.b. ; 4. skubañ, kas gant an-unan, karzhañ ; *der Wind jagt die Wolken*, skubañ a ra an avel ar c'houmoul, kaset e vez koabr gant an avel, karzhañ a ra an avel an amzer ; 5.

argas, skarzhañ, bannañ, hemolc'hiñ, chaseal ; *jemanden aus einem Ort jagen*, argas (skarzhañ, bannañ) u.b. eus ul lec'h bennak, reiñ herr d'u.b. da vont kuit eus ul lec'h bennak ; *jemanden in die Flucht jagen*, kas u.b. d'an tus, reiñ ar skar d'u.b., ober d'u.b. rahouenniñ kuit, lakaat aer e kilhoroù u.b., sevel e dreid d'u.b., ober d'u.b. kemer an tec'h, reiñ herr d'u.b., ober d'u.b. tec'hel ; 6. [dre skeud.] P. *damit kannst du mich jagen*, paouez ouzhin gant an dra euzhus-se ! euzh am eus pa glevan an dra-se, sevel a ra va c'halon pa glevan anv eus an dra-se ; 7. P. *jemanden durch die Gasse jagen*, gwallgas (gwallaozañ) u.b., ober lous d'u.b., ober vil d'u.b., ruilhal u.b. ; 8. *jemanden ins Bockshorn jagen*, ober aon d'u.b., lentaat (abafiñ) u.b., lakaat u.b. da lentañ ; 9. *jemandem das Schwert in den Leib jagen*, toullgofañ u.b. gant e gleze, difreuzañ e vouzelloù en e gof d'u.b. gant e gleze, choukañ e gleze e korf u.b., fourrañ e gleze e kof u.b., plantañ e gleze e korf u.b., treuziñ u.b. gant e gleze, sikañ e gleze e kof u.b.

V.k.d. (hat gejagt) : 1. poursuiñ, redek war-lerc'h, redek ; *nach einem Wild jagen (auf ein Wild jagen)*, redek war-lerc'h ur penn jiboez, kas ur penn jiboez, hetiñ ur penn jiboez, hetaat ur penn jiboez, hetaat war-lerc'h ur penn jiboez ; *nach dem Glück jagen*, mont war-lerc'h e chañs, poursuiñ ar chañs.

V.gw. (hat gejagt / ist gejagt) : 1. (hat) : hemolc'hiñ, chaseal ; *nach Trüffeln jagen*, trufa ; 2. (ist) : diflipat, skarzhañ, karzhañ, c'hwistañ, tizhañ, plantañ tizh, sankañ tizh, sachañ e skasoù, faoutañ (fustañ, koadañ, redek, troc'hañ) hent, mont gant un tizh an diaoul (gant ar foeltr, gant ur foll a dizh, d'an druilh, d'an druilh-drask, d'an druilh-drast, d'ar red-tan-put, d'ar red-tan-ruz, war dorr e chok, gant pep tizh, tizh-ha-tizh, d'ar c'haloup, tizh-ha-taer, a-benn-kas, a-brez-herr, a-daol-herr, diwar herr, en herr, gant tizh ar mil diaoul, a-benn-herr, a-bost, a-hast-kaer, a-herr-kaer, d'ar flimfin-foeltr, gant tizh ken a foeltr, gant tizh ken a finfoeltr, gant tizh ken a foec'h, gant tizh ken na yud, gant tizh ken a friz, gant tizh ken na ziaoul, a-dizh hag a-dag, a-dizh hag a-dro, gant tizh ken na strak, gant tizh ken a findaon, endra c'haller, herañ ma c'haller, her da ma c'haller, evel ur c'hurunou), reiñ kent d'e varc'h, lakaat aer en e gilhoroù, dipadapañ, bezañ ramp gant an-unan, redek evel un dremedal, redek evel un tenn, redek evel an avel, redek d'ar pevarlamm, regiñ hent, pevarlamm, plantañ d'ar pevar zroad, redek evel ur c'had, nijal, kantenniñ, kidellat, kravañ, kravañ gantañ, frizañ, fustañ, redek ; *die Wolken jagen am Himmel, die Wolken jagen über den Himmel*, gant tizh e tremen ar c'houmoul en oabl, emañ ar c'houmoul o redek war an amzer, tizh a zo gant ar c'houmoul, koumoul a zaoulamm a-dreuz an oabl, ar c'houmoul a vez gwentet gant an avel.

V.gw. : **sich jagen** (hat sich gejagt) : 1. *sich (ak.) müde jagen*, brevañ e gorf, en em lazhañ, lazhañ e gorf ouzh al labour, en em giañ ouzh al labour, lardañ, kordañ da vat gant al labour, lopañ, loeniñ, loeniñ e gorf, forsiñ, mont dezhi a-lazh-korf, bezañ war ar charre, en em darzhañ gant al labour, bezañ kefridi war an-unan, c'hweshañ e-barzh, lakaat leizh ar vourell, korfañ, reiñ bec'h dezhi, lakaat bec'h, plantañ bec'h, reiñ bec'h d'ar c'hanab ; 2. *sich (dat.) eine Kugel durch den Kopf jagen*, plantañ ur boled (ur vilienn blom, ur bolosenn) en e benn, en em zistrujañ gant un tenn en e benn, tennañ ur boled en e benn, lojañ ur boled en e benn, en em lazhañ gant un tenn en e benn, en em denañ.

Jagen n. (-s) : poursu g., galoup g., bountadeg b., hemolc'h g., chase g.

Jäger¹ g. (-s,-) : [lu] nijerez hemolc'h b., karr-nij kaeañ g., kaeer g.

Jäger² g. (-s,-) : 1. chaseer g., chaseour g., hemolc'her g., hemolc'hiad g., jiboesaour g., jiboesaer g. ; *Parforcejäger*, gwenaeer g. ; *ein Volk von Jägern*, ur boblad chaseourien b. ;

ein hervorragender Jäger, ur gwall chaseour g. ; ein gewaltiger Jäger vor dem Herrn, ur jiboesaour eus ar vegenn g., gwellañ jiboesaour a zebr bara (a daol troad war an douar, a zo bet biskoazh) g., gwellañ jiboesaour dindan tro an heol g., gwellañ jiboesaour dindan an Neñv ; Jäger, der Tiere aus ihren Bauen ausgräbt, dizouarenner g. ; er ist als Jäger freiberuflich tätig, chaseal a ra war e gont e-unan ; Wildschweine sind ein leichtes Ziel für Jäger, hoc'hed-gouez a zo gwennoù aes da dizhout ; der Jäger mäuselt den Fuchs, drevezañ a ra an hemolc'her mouezh al lodod gant ur sutell evit desachañ al louarn ; die Jäger in der Bretagne bezeichnen Wildschweine, Füchse, Dachse, Frettchen und Iltisse als „stinkende Tiere“, gant ar chaseourien e Breizh e vez graet „loened lous“ eus ar moc'h-gouez, al lern, ar broc'hed, ar fureged hag ar pudasked ; 2. [dre astenn., lu] reitender Jäger, fuzuilher war varc'h g., soudard war varc'h g. ; Gebirgsjäger, alpaer g., hemolc'her alpat g. ; afrikanischer Jäger, hemolc'her afrikan g. ; 3. [dre skeud.] diskoacher g. ; ein gewiefter Raritätenjäger, un diskoacher traoù ral g.

Jägerart b. (-) : [kegin.] nach Jägerart, giz ar chaseourien ; Hühnerragout nach Jägerart, penn-yar ar chaseour g., penn-yar giz ar chaseourien g.

Jägerei b. (-) : hemolc'h g., chase g., gwenaerezh g., gwenaeri b.

Jägergarn n. (-s,-e) : roued chase b.

Jägerhähnchen n. (-s,-) : [kegin.] penn-yar ar chaseour g., penn-yar giz ar chaseourien g.

Jägerhaus n. (-es,-häuser) : 1. ti ar gward-chase g. ; 2. pavilhon chase g.

Jägerhorn n. (-s,-hörner) : korn-hemolc'h g., korn-chase g.

Jägerhuhn n. (-s,-hühner) : [kegin.] penn-yar ar chaseour g., penn-yar giz ar chaseourien g.

Jägerin b. (-,-nen) : chaseourez b., hemolc'herez b.

Jägerkunst b. (-) : gwenaerezh g., gwenaeri b., hemolc'herezh g.

Jägerlatein n. (-s) : 1. jagouilhaj ar chaseourien g., safar ar chaseourien g., luc'haj ar chaseourien g., brizhyezh ar chaseourien b., gregach ar chaseourien g. ; 2. [dre astenn.] koñchenn chaseourien b.

Jägerlied g. (-s,-e) : [loen.] diredig-koad g.

Jägermeister g. (-s,-) : gwenaer meur g., pennwenaer g.

Jägerrecht n. (-s,-e) : lod ar chaseour g. ; Jägerrecht der Meute, kourailhoù ls., flugez jiber [a vez roet d'ar chas goude an hemolc'h] str., flugezennoù jiber ls.

Jägersmann g. (-s,-leute) : chaseer g., chaseour g., hemolc'her g., jiboesaour g., jiboesaer g., hemolc'had g.

Jägerzaun g. (-s,-zäune) : treilheris g.

Jaguar g. (-s,-e) : [loen.] jagoar g. ; einen Jaguar von einem Leopard unterscheiden können, anavezout ur jagoar diouzh ul loupard diouzh o neuz-korf.

jäh ag. : 1. trumm, prim, dillo, ribus, flav, krenn, pront ; ein jäher Tod, ur marv trumm g., ur marv prim g. ; jähe Handlung, ober bet sevenet war ar prim (bet sevenet diwar herr, bet sevenet war an trumm) g., brouezenn b. ; ihn packte jähe Wut gegen die Nachbarn, mont a reas en ur fulor ruz gant an amezeien ; 2. a-serzh ; jäher Felsen, roc'h a-serzh b.

Adv. : a-daol-trumm, dipadapa, en ur flipad, a-benn-krak, en un taol-kont, en un toulpaz, en ur par berr, en un taol berr, a-greiz-holl, a-greiz-tout, a-greiz-pep-ober, a-greiz-taol, a-greiz-tenn, a-greiz-pep-kreiz, soudenn, a-daol-dak, a-drak, a-sav-daol, a-daol-herr, a-daol-krenn, a-daol-krak, a-daol-tarz, en un taol, en un taol trumm, dre un taol trumm, gant un taol trumm, en un taol krenn, en un taol krak, en un taol buan, a-daol, a-droc'h-taol, a-droc'h-mogn, a-droc'h-trañch, a-daol-

trañch, a-flav, krak, krenn, trumm, pik, brusk, evel ur c'hurunou, prim, [dispredet] en ur gaouad ; jäh stoppen, jäh stehen bleiben, chom pik, chom pik a-sav, chom krenn a-sav, chom a-sav-pik, chom a-sav klok ; sie drehte sich jäh um, ober a reas un dro grenn war he seuliou.

Jähe b. (-) : 1. trummder g., trummed b. ; 2. serzhder g., serzhded b., sonnder g., sonnded b.

jähings Adv. : a-daol-trumm, dipadapa, en ur flipad, a-benn-krak, en un taol-kont, en un toulpaz, en ur par berr, en un taol berr, a-greiz-holl, a-greiz-tout, a-greiz-pep-ober, a-greiz-taol, a-greiz-tenn, a-greiz-pep-kreiz, soudenn, a-daol-dak, a-drak, a-sav-daol, prim, a-daol-herr, a-daol-krenn, a-daol-krak, a-daol-tarz, en un taol trumm, dre un taol trumm, gant un taol trumm, krak, krenn, trumm, brusk, pik, evel ur c'hurunou, a-flav, [dispredet] en ur gaouad.

Jahr n. (-s,-e) : 1. bloaz g., bloavezh g., bloaziad g., bloaz-pad g., bloavezhiad g., blizenn b., blez g., blezad g., P. lamp g. ; ich habe ein Jahr in Zürich verbracht, ur bloavezh on bet e Zürich ; hundert Jahre, kant vloaz ls. ; in den Jahren vor dem Krieg, e-pad ar bloavezhioù kent ar brezel ; wieder ist ein Jahr vergangen, setu deuet ur bloaziad c'hoazh ; es noch kein Jahr her, n'eus ket bloaz c'hoazh, n'eus ket a vloaz c'hoazh, n'eus ket c'hoazh ur bloaz fournis ; seine ersten Arbeitsjahren, e vloavezhiennoù kentañ war e vicher ls., e vloazhiadennoù kentañ war e vicher ls., e vloavezhioù kentañ war e vicher ls. ; ein glückliches Jahr, ur bloavezh a eürusted g., ur bloavezh mat g. ; ein ergiebiges Jahr, ur bloavezh a builhentez g., ur bloavezh fonnus g. ; ein unergiebiges Jahr, ur bloavezh gour g. ; ein schlechtes Jahr, ur gwall vloavezh g. ; ausschlaggebendes Jahr, bloaziad mudurun g. ; ein Jahr Arbeit, Arbeit für ein Jahr, ur bloavezhiad labour g., ur bloavezh labour g. ; jemandem ein gutes (frohes, segensreiches) Jahr wünschen, hetitñ ur bloavezh mat d'u.b., hetitñ ur blezad mat d'u.b., hetitñ ur bloaziad mat d'u.b. ; das bürgerliche Jahr, ar bloavezh foran g. ; die siebziger Jahre, ar bloavezhioù dek ha tri-ugent ls. ; sieben Jahre Pech, seizh bloavezh dikañs ls. ; zwanzig Jahre Knast, ugent lamp bidouf ; er hat zwei Jahre im Knast gesessen, daou vloaz eo bet dalc'het en toull ; was bedeuten schon die paar Jahre, die das Leben uns gönnt, n'eo ket an nebeud bloavezhioù hon eus c'hoazh da ren ! n'eo ket ar pellder a zo da vevañ ! evit an hed (evit ar c'heit) a zo da vevañ ! evit an nebeudig amzer hon eus da vevañ ! evit an nebeudig amzer hon eus da ren ! ; [Bibl] die fetten Jahre, ar bloavezhioù a builhentez ls. ar bloavezhioù frouezh ls. ; die mageren Jahre, ar bloavezhioù a gernez (a zienez, a davantegez) ls. ; die sieben fetten und die sieben mageren Jahre, die sieben ertragreichen Jahre und die sieben Jahre der Dürre, ar seizh bloavezh a builhentez hag ar seizh bloavezh a zienez, ar seizh bloavezh frouezh hag ar seizh bloavezh kernez ; ein ganzes (ein volles) Jahr, ur bloavezh leun (a-grenn, a-bezh, klok, tre-ha-tre, klok) g. ; ein halbes Jahr, ur c'hwec'hmiadiad g., un hanter vloavezh g. ; der größte Teil des Jahres, ar braz eus ar bloaz g. ; ein ganzes Jahr, ein volles Jahr, ur bloavezh-pad, ur bloavezh hed-ha-hed, a-hed-da-hed d'ur bloavezh, ur bloavezh penn-da-benn, ur bloavezh leun (a-grenn, a-bezh, klok, tre-ha-tre) g., ur bloaz-pad, ur bloaz a-bezh, a-hed (hed, dre hed) ur bloaz, ur bloavezh klok g., ur bloaz klok g., ur bloaz leun g., ur bloaz tre-ha-tre, ur bloaz chouk g., ur bloaz krenn g., ur bloaz a-grenn g., ur bloaz frank g., ur bloaziad g., ur bloavezhiad g. ; das neue Jahr, ar bloaz nevez g. ; ein neues Jahr steht vor uns, ur bloaz nevez a ya da zigeriñ ; an der Schwelle zum neuen Jahr, e-tal ar bloaz nevez ; dieses Jahr, das jetzige Jahr, das laufende Jahr, ar bloaz-mañ g., ar bloaz o ren g., ar bloaz a red g., ar bloaz a

zo o ren g. ; *das alte* (das vergangene, das vorige) Jahr, ar bloaz kozh g., ar bloaz tremen g., ar bloaz all g., ar bloaz diwezhañ g., ar bloaz paseet g. ; *das kommende* (das nächste) Jahr, ar bloaz a zeu (da zont) g., ar bloaz all g., ar bloaz kentañ a zo o tont g. ; *das Jahr geht zur Neige*, *das Jahr geht dem Ende zu*, *das Jahr geht zu Ende*, ar bloaziad a vñaskell hag a gouezho a-benn nebeut, o tilostañ ar bloaz emaomp, tostaat a ra ar bloaz nevez, war e bare emañ ar bloaz, ar bloaz kozh a zo oc'h ober e dalaroù, ar bloaz a zo war an echu ; *und schon wieder ist ein Jahr um*, setu c'hoazh deuet ur bloavezh, setu deuet ur bloaziad c'hoazh ; *nach Ablauf des Jahres*, e dibenn ar bloaz, ur wech echu ar bloaz ; *die früheren Jahre*, an amzer dremenet b., an amzer wechall b., an amzer gozh b. ; *das letzte Jahr des Jahrhunderts* (1800, 1900 usw.), bloavezh ar c'hantved g. ; *2000 war das letzte Jahr des Jahrtausends*, 2000 a zo bet bloavezh ar milved ; *das Jahr 2017*, ar bloavezh 2017, ar bloaz 2017 ; [stered., mentawouriezh] *tropisches Jahr*, bloavezh trovanel g. ; *Sonnenjahr*, bloavezh heol g. ; *siderisches Jahr*, bloavezh steredel g. ; *Mondjahr*, *Lunarjahr*, bloavezh loar g. ; *Lunisolarjahr*, bloavezh loar-heol g. ; *Äquinoktialjahr*, bloaz kedezel g. ; *ekliptisches Jahr*, bloavezh ekliptikel g. ; *anomalistisches Jahr*, bloavezh nesheolvel g., bloavezh anomalistik g. ; *drakonitisches Jahr*, bloavezh drakonitek g. ; *Schaltjahr*, bloavezh bizeost g. ; [levrlennadur] *ohne Ort und Jahr*, o. O. und J., hep lec'h na bloaziad, H.L.N.B.

2. [renadenn a verk an amzer hep araogenn] : *dieses Jahr*, er bloaz-mañ, ar bloaz-mañ, hevlene, evit ar bloaz ; *der Baum trägt dieses Jahr zum ersten Mal Früchte*, ar bloavezh kentañ eo d'ar gwez-se da frouezhiñ ; *vergangenes Jahr*, *letztes Jahr*, *voriges Jahr*, er bloaz tremenet, er bloaz paseet, warlene, arlene, arlene diwezhañ ; *letztes Jahr zu dieser Zeit*, *voriges Jahr um diese Zeit*, warlene da-geñver ar mare-mañ ; *nächstes Jahr*, er bloaz a zeu (o tont), ar bloaz a zeu (o tont), er bloaz nesañ, er bloaz all, er bloaz kentañ a zo o tont, da vloaz, ac'hann da vloaz ; *nächstes Jahr zur gleichen Zeit*, a-benn bloaz d'ar c'houlz-mañ ; *er wird erst nächstes Jahr heiraten*, ne zimezo ket ac'hann da vloaz ; *das ganze Jahr*, *das ganze Jahr über*, *das ganze Jahr lang*, hañv-goañv, hañv-c'hoañv, etre daou benn ar bloaz, tro ar bloaz, a-hed ar bloaz, e-pad ar bloaz, a-hed daouzek miz ar bloaz, ar bloavezh-pad, penn-da-benn ar bloaz ; *ein Jahr lang*, ur bloaz a-bezh, e-pad bloaz, bloaz-pad, ur bloavezh-pad, a-hed (hed, dre hed) ur bloaz ; *alle Jahre*, *jedes Jahr*, *Jahr um Jahr*, a vloaz da vloaz / a vloavezh da vloavezh (Gregor), bep bloaz ; *alle zwei Jahre*, *jedes zweite Jahr*, bep daou vloaz, bep eil bloaz ; *alle vier Jahre*, *jedes vierte Jahr*, bep pevar bloaz, diouzh an eil pevar bloaz d'egile ; *alle vier Jahre stattfindend*, pevarbloaziek ; *das muss alle fünf Jahre erneuert werden*, kement-se a zo da vezañ nevezet bep pemp bloaz, kement-se a zo da adneveziñ bep pemp bloaz ; *jedes Jahr*, bep bloaz, ar bloaz ; *dreimal pro Jahr*, teir gwech ar bloaz ; *Jahr für Jahr*, bloaz-ha-bloaz, ur wech bep bloaz, ur wech ar bloaz, unan bep bloaz ; *zwei Jahre hintereinander*, en eil bloaz evel en egile, daou vloaz diouzh renk ; *manche Jahre*, bloavezhiennoù, bloavezhadennoù ; *viele Jahre lang*, meur a vloaz, e-pad (e-doug) un toullad mat a vloavezhioù, e-pad niver a vloavezhioù ; *für mehrere Jahre*, evit ul leizh a vloavezhioù, evit un toullad mat a vloavezhioù ; *ein Jahr darauf*, *ein Jahr später*, *ein Jahr danach*, *ein Jahr nachher*, a-benn bloaz war-lerc'h, bloaz war-lerc'h, bloaz goude-se, bloaz goude, goude bloaz ; *ein Jahr danach*, ganz genau, bloaz goude, deiz-ha-deiz ; *ein Jahr danach erhielt er eine Botschaft von seinem Freund*, a-benn bloaz e oa deuet kemennadurezh

dezhañ a-berzh e vignon ; *zehn Jahre vorher*, dek vloaz kentoc'h, dek vloaz a-gent, dek vloaz a-raok ; *zehn Jahre später*, dek vloaz goude (goude-se) ; *hundert Jahre zu früh*, kant vloaz re abred ; *er hat zwei Jahre (im Knast) gegessen*, daou vloaz eo bet dalc'het en toull ; *er ist schon zwei Jahre krank*, daou vloaz 'zo ez eo klañv, klañv eo abaoe daou vloaz.

3. [goude un araogenn] *Jahr für Jahr*, a vloaz da vloaz, eus an eil bloaz d'egile, bep bloaz drouk ha mat, bloaz-ha-bloaz ; *für mehrere Jahre*, evit ul leizh a vloavezhioù ; *im Jahre 50 nach unserer Zeitrechnung*, er bloavezh 50 eus hon amzervezh ; *im Jahre 1164 nach Christi Geburt*, er bloaz 1164 goude ar C'hrist, er bloavezh 1164 goude Hor Salver ; *im darauffolgenden Jahr*, er bloaz goude ; *einmal pro Jahr*, *einmal im Jahr*, ur wech ar bloaz, ur wech er bloaz ; *mein Vater ging allerhöchstens einmal im Jahr zur Beichte*, a-vec'h ma veze va zad ur wech ar bloaz o kofes ; *in zwei Jahren*, a-benn (a-barzh, en ur ober) daou vloaz ; *heute in zwei Jahren*, a-benn daou vloaz da-geñver an deiz-mañ, a-benn daou vloaz da-geñver an deiz hiziv, a-benn daou vloaz da-geñ an deiz-mañ ; *in einem Jahr ist er zurück*, a-benn bloaz e vo distro ; *im Jahre, als der Krieg ausbrach*, er bloavezh ma oa kroget ar brezel ; *innerhalb eines Jahres*, *binen eines Jahres*, en ur ober bloaz ; *binen Jahr und Tag*, a-benn bloaz devezh-ha-devezh, ac'hann da vloaz ; *für ein Jahr*, evit bloaz ; *bis zum nächsten Jahr dann !* kenavo da vloaz ! ; *Jahr für Jahr*, a vloaz da vloaz, eus an eil bloaz d'egile, bep bloaz drouk ha mat, bloaz-ha-bloaz ; *nach einem Jahr*, a-benn bloaz ; *nach einigen Jahren*, *nach ein paar Jahren*, a-benn ur pennad bloavezhioù, a-benn un nebeud bloavezhioù ; *nach Jahren*, bloavezhioù ha bloavezhioù goude se ; *nach Jahr und Tag*, un toullad mat a vloavezhioù goude se ; *nach acht Jahren trägt der Zitronenbaum seine ersten Früchte*, a-benn eizh vloaz e taol ar suravalenn he c'hentañ bloavezhiaf frouezh ; *pro Jahr*, ar bloaz ; *seit einem Jahr*, bloaz 'zo, a-vloaz 'zo ; *diese Jacke trage ich schon seit einem Jahr*, bloaz 'zo emañ ar chupenn-se o vont en-dro ganin ; *seit zwei Jahren ist er krank*, daou vloaz 'zo ez eo klañv, klañv eo abaoe daou vloaz ; *seit Jahren*, abaoe bloavezhioù ha bloavezhioù ; *seit Jahr und Tag*, abaoe forzh pell, abaoe ur pelloù bras, abaoe ur pell bras, abaoe kozh amzer, meur a warlene 'zo ; *über Jahr und Tag*, diwezhatoc'h, ur peur bennak ; *morgen in einem Jahr*, warc'hoazh penn-bloaz ; *heute übers Jahr*, *heute über ein Jahr*, *über ein Jahr*, *übers Jahr*, hiziv penn-bloaz, en deiz-mañ penn-blizenn, an deiz-mañ penn-blizenn, en deiz-mañ penn-bloaz, an deiz-mañ penn-bloaz, a-benn bloaz devezh-ha-devezh, a-benn ur bloaz amañ, a-benn bloaz da-geñver an deiz-mañ, ac'hann da vloaz, da-geñver hiziv er bloaz a zeu, ac'hanen da vloaz, a-benn bloaz, ac'hanen d'ur bloaz ; *es ist schon über zehn Jahre her*, en tu all da zek vloaz 'zo dija ; *das liegt um Jahre zurück*, un toullad brav a vloavezhioù 'zo, meur a warlene a zo, abaoe ez eus meur a warlene, meur a varc'had nav bloaz 'zo, ur marc'had nav bloaz 'zo d'an nebeutañ, abaoe ar c'heit ez eo c'hoarvezet ! abaoe ar geit ma'z eo c'hoarvezet ! abaoe ez eus tremenet meur a varr avel, kozh-Noe eo an dra-se ! ; *von Jahr zu Jahr*, a vloaz da vloaz, a vloavezh da vloavezh ; *heute vor einem Jahr*, *vor einem Jahr*, *heute vorm Jahr*, *vorm Jahr*, bloaz 'zo, bloaz penn hiziv ; *vor nicht einmal einem Jahr*, n'eus ket bloaz c'hoazh, n'eus ket a vloaz c'hoazh, n'eus ket c'hoazh ur bloaz forniz ; *vor Jahr und Tag*, gwechall ; *vor Jahren*, un toullad brav a vloavezhioù 'zo, un toullad bloavezhioù 'zo, bloavezhiennoù 'zo, meur a warlene 'zo, abaoe ar c'heit ez eo c'hoarvezet ! abaoe ar geit ma'z eo c'hoarvezet ! ; *vor zehn Jahren*, dek vloaz 'zo, bremañ ez eus dek vloaz ; *vor weniger als zehn Jahren*, en tu-mañ da zek vloaz 'zo ; *ein Jahr lang*, e-pad bloaz, bloaz-pad, ur bloavezh-pad.

4. [evit merkañ an oad] bloaz g., P. lamp g. ; *er ist zehn Jahre alt*, dek vloaz eo, erru eo en e zek vloaz, erruet eo en e zek vloaz, dek vloaz en deus, deuet eo d'e zek vloaz, krog eo en e zek vloaz, tapet en deus e zek vloaz, emañ o ren e zek vloaz, en e zek vloaz emañ, gant e zek vloaz emañ ; *einunddreißig Jahre alt sein*, bezañ bloaz ha tregont, bezañ o ren e vloaz ha tregont ; *als er einunddreißig Jahre alt war*, d'e vloaz ha tregont, pa oa o ren e vloaz ha tregont ; *hundert Jahre alt werden*, mont d'e gant vloaz, pakañ e gant vloaz ; *er war nicht einmal ein Jahr alt*, ne oa ket bloaz c'hoazh, ne oa ket c'hoazh ur bloaz fornais ; *er ist soeben zwanzig Jahre alt geworden*, deuet eo d'e ugent vloaz, erru eo en e ugent vloaz, erruet eo en e ugent vloaz ; *er war erst sieben Jahre alt*, seizh vloaz ne oa ken c'hoazh, n'en doa bloaz nemet seizh, ne oa nemet seizh vloaz c'hoazh ; *er ist ein Jahr jünger als ich*, hennezh a zo bloaz yaouankoc'h egedon ; *er ist ein Jahr älter als ich*, hennezh a zo bloaz warnon, bloaz en deus warnon, ur bloaz en deus warnon ; *er ist fünf Jahre älter als ich*, pemp bloaz en deus warnon, pemp bloaz koshoc'h eo egedon ; *er steht in seinem elften Jahr*, o ren e unnek vloaz emañ, emañ o vont d'e unnek vloaz, en e unnekvet bloavezh emañ ; *in der Blüte der Jahre sein, in den besten Jahren sein*, bezañ e bleuñv e vrud, bezañ en e vourdilhon, bezañ e-kreiz e vourdilhon, bezañ en e voked, bezañ en e vleuñv, bezañ en e oad flamm, bezañ e-kreiz e vent, bezañ e-kreiz e yec'hed, bezañ e-kreiz e ampartiz, bezañ e-kreiz e vrud, bezañ e-kreiz e oad, bezañ en e vrud, bezañ e barr e vrud (e barr e nerzh, e barr e oad), bezañ e brud e oad, bezañ e kreñv e vrud, bezañ e kreñv e nerzh, bezañ en e oad flour / bezañ e barr e oad / bezañ e kreiz an oad / bezañ yaouank-flour (Gregor), bezañ etre daou oad ; *um die dreißig Jahre alt sein*, bezañ un tregont vloaz den bennak, bezañ un tregont vloaz bennak a zen ; *er hat fünfzig Jahre auf dem Rücken*, aet eo dreist d'e hanter-kant vloaz, paket en deus e hanter-kant vloaz ; *er hat volle zwanzig Jahre auf dem Buckel*, ugent vloaz krenn eo, ugent vloaz klok eo, ugent vloaz fornais eo, ugent vloaz leun eo, ugent vloaz echu eo, ugent vloaz klok en deus, paket en deus e ugent vloaz ; *er hat gut sechzig Jahre auf dem Buckel, er ist gut sechzig Jahre alt, er ist locker sechzig Jahre alt*, tri-ugent vloaz kreñv eo ; *nach Vollendung (mit Vollendung) des achtzehnten Lebensjahres*, d'e driwec'h vloaz fornais, d'e driwec'h vloaz leun, d'e driwec'h vloaz echu, d'e driwec'h vloaz peurechu, d'e driwec'h vloaz klok ; *du bist so rüstig und gesund, dass du hundert Jahre alt werden kannst*, te ac'h eus ur sklosenn da vont da gant vloaz ; *im Alter von sechs Jahren konnte ich schon gut lesen, mit sechs Jahren konnte ich schon gut lesen*, a-benn an oad a c'hwec'h vloaz e ouien lenn mat, d'an oad a c'hwec'h vloaz e ouien lenn mat ; *seine Jahre fühlen (spüren)*, spurmantiñ en e gorf bec'h ar bloavezhioù ; *jünger als seine Jahre sein*, na vezañ ar stumm war an-unan da vezañ ken kozh-se, bezañ chomet yaouank da welet ; *schon bei Jahren sein*, bezañ oadet, bezañ oajet, bezañ hoalek, bezañ hoalek, bezañ hoalus, bezañ war an oad, bezañ deuet war an oad, bezañ erru war an oad, bezañ erru un tamm mat a oad d'an-unan, bezañ paket un tamm mat a oad, bezañ aet bras war an oad, bezañ avañset en oad, bezañ avañsedik en oad ; *sich unter der Last der Jahre beugen*, choukañ dre ma teuer war an oad, kurzhañ dre ma teuer war an oad, koazhañ gant ar gozhni ; *von der Last der Jahre gebeugt*, aet kruget gant an oad, soukek dindan bec'h ar bloavezhioù, erru daougromm gant an oad, daougrommet gant an oad, erru tort gant an oad, chouket dindan bec'h ar bloavezhioù, krommet e gein dindan bec'h ar bloavezhioù ; *eine unter der Last der Jahre gebückte Greisin*, ur grommenn gozh b., ur grommell gozh b., ur vaouez aet kruget gant an

oad b., ur vaouez soukek b., ur vaouez erru tort gant an oad b., ur vaouez krabosek b. ; *vor seinen Jahren sterben*, mervel a-raok e goulz, bezañ bet berr e dro war an douar ; *in die Jahre kommen*, mont war an oad, kozhañ, koshaat, mont war goshaat, dont war an oad, gwrac'hat pelloc'h.

jahraus Adv. : *jahraus, jahrein*, a vloaz da vloaz, eus an eil bloaz d'egile, bep bloaz drouk ha mat, bloaz-ha-bloaz.

Jahrbuch n. (-s,-bücher) : levr-bloaz g., bloazlevr g., kronik g. ; [dre astenn.] bloazdanevell b., danevell ar bloaz b., danevelladur g. ; *Jahrbücher*, an istor hervez reizh ar bloazioù g. (Gregor), bloazdanevelloù ls.

Jährchen n. (-s,-) : [dre fent] bloavezh g. ; *er hat einige Jährchen auf dem Buckel*, un tamm mat a oad a zo deuet dezhañ, paket en deus un tamm mat a oad, aet eo bras war an oad, n'eo ket eus an torad diwezhañ, n'emañ ket war e gentañ lamm abaoe pell, kozhik eo dija, war an oad emañ, deuet eo war an oad, erru eo war an oad, erru ez eus un tamm mat a oad dezhañ.

jahrein Adv. : *jahraus, jahrein*, a vloaz da vloaz, eus an eil bloaz d'egile, bep bloaz drouk ha mat, bloaz-ha-bloaz.

jahrelang ag. : ... a c'houlenn kalz a amzer, hirbad, hirbadus, a hir amzer.

Adv. : e-pad bloavezhioù ha bloavezhioù, meur a vloaz, e-pad un toullad mat a vloavezhioù, e-doug un toullad mat a vloavezhioù ; *jahrelang blieben die Schweinepreise niedrig*, chomet e oa ar moc'h e priz izel e-pad meur a vloavezh.

jähren V.em. : **sich jähren** (hat sich gejäht) : *es jährt sich heute*, hiziv 'zo bloaz abaoe, bloaz 'zo hiziv.

Jahresabgabe b. (-,-n) : pennwir g.

Jahresabonnement n. (-s,-s/-e) : bloaz kazetenn g., bloaz g. ; *ein Jahresabonnement*, ur bloaz kazetenn g., ur goumanant vloaz b., ur c'houmanant bloaz g. ; *Ihr Jahresabonnement ist bald zu Ende*, ho ploaz kazetenn a zo war an echu, erru pare eo ho ploaz kazetenn.

Jahresabrechnung b. (-,-en) : kontoù ar bloaz ls.

Jahresabschluss g. (-s,-abschlüsse) : danevell vloaz b., klozadur an embregvezh g., mentel ar bloaz b.

Jahresanfang g. (-s,-anfänge) : deroù ar bloaz g., deroù-bloaz g., penn kentañ ar bloaz g., beg ar bloaz g., digor ar bloaz g. ; *zum Jahresanfang*, war dreuzoù ar bloaz nevez, e digor ar bloaz.

Jahresausgleich g. (-s,-e) : daskeitadur bloaz g.

Jahresbeginn g. (-s) : deroù ar bloaz g., deroù-bloaz g., penn kentañ ar bloaz g., beg ar bloaz g. ; *zum Jahresbeginn*, war dreuzoù ar bloaz nevez, e digor ar bloaz.

Jahresbeitrag g. (-s,-beiträge) : skod-bloaz g., skodenn-vloaz b., derannad bloaz g., bloaztal g., pennwir g.

Jahresbericht g. (-s,-e) : danevell vloaz b., rentañ-kont bloaz g.

Jahresbestzeit b. (-,-en) : [sport] rekord ar bloaz g., gourc'hoù ar bloaz g. [liester gourc'heier ar bloaz], gwellañ amzer ar bloaz g., amzer wellañ ar bloaz g.

Jahresbezüge ls. : [polit.] kevuziadurioù bloaz ls.

Jahresbilanz b. (-,-en) : mentel ar bloaz b., bilañs an embregvezh g.

Jahresdrittel n. (-s,-) : pevarmiziad g.

Jahresdurchschnitt g. (-s,-e) : keitad bloaz g.

Jahreseinkommen n. (-s) : korvoder bloaz g.

Jahresende n. (-s,-n) : dibenn bloaz g., dibenn ar bloaz g. ; *am Jahresende*, war an diwez eus ar bloaz, e penn ar bloaz ; *die Festtage am Jahresende*, gouelioù dibenn ar bloaz ls. ; *die Festtage am Jahresende feiern*, ober ar sizhun gozh.

Jahresertrag g. (-s,-erträge) : askorad bloaz g., bloaziad gounid g., bloavezh gounid g., bloavezhiad gounid g., blezad g., bloaziad g.

Jahreserzeugung b. (-) : kenderc'h bloaz g.

Jahresfeier b. (-,-n) / **Jahresfest** n. (-es,-e) : gouel bloaz g., gouel bloavezhiad g., deiz-ha-bloaz g.

Jahresfolge b. (-,-n) : red ar bloavezhioù g., dibun ar bloavezhioù g.

Jahresfrist b. (-,-en) : *innen Jahresfrist, vor Jahresfrist, nach Jahresfrist*, a-benn bloaz, ac'hann da vloaz, da vloaz.

Jahresgebühr b. (-,-en) : pennwir g.

Jahresgehalt n. (-es,-gehälter) : gopr bloaz g., gopr bloaziek g.

Jahreskarte b. (-,-n) : kartenn vloaz b., kartenn hed-bloaz b.

Jahresklasse b. (-,-n) : [lu] rummad oad g., bloavezhiad g.

Jahreshaushaltplan g. (-s,-pläne) / **Jahreshaushaltsplan** g. (-s,-pläne) : [polit.] kelliidsteuñv bloaz g., kelliidsteuñv ar bloaz g. ; *Verlängerung des Jahreshaushaltsplans (wenn der neue nicht rechtzeitig verabschiedet werden kann)*, adtalvoudekadur ar c'helliidsteuñv g.

Jahresplan g. (-s,-pläne) : steuñv bloaz g., programm ar bloaz g., raklun obererezh bloaziek g.

Jahresproduktion b. (-,-en) : kenderc'h bloaz g.

Jahresrate b. (-,-n) : bloaztal g., skodenn vloaz b.

Jahresrendite b. (-,-n) : [arc'hant.] askorad bloaz g.

Jahresrente b. (-,-n) : leve-bloaz g., leve bloaziek g.

Jahresring g. (-s,-e) : [louza.] kelc'h g., kelc'hienn b., kelc'henn b., anell b., gwalenn b.

Jahressatz g. (-es,-sätze) : feur bloaz g.

Jahresschluss g. (-es,-schlüsse) : dibenn bloaz g., dibenn ar bloaz g.

Jahrestag g. (-s,-e) : deiz penn-bloaz g., gouel deiz-ha-bloaz g., deiz-ha-bloaz g., gouel bloaz g. ; *zwanzigster Jahrestag der Krönung des Königs*, ugentvet deiz-ha-bloaz kurunidigezh ar roue g. ; *der zehnte Jahrestag ihres Todes*, dekvet deiz-ha-bloaz he marv g. ; *Montag ist der zweite Jahrestag des Todes ihrer Mutter*, dilun e vo eil deiz-ha-bloaz marv o mamm ; *zehnjähriger Jahrestag*, dekveder g.

Jahrestagung b. (-,-en) : bodadeg vloaz b.

Jahresvertrag g. (-s,-verträge) : kevrat vloaz b. ; *seinen Jahresvertrag kündigen*, terriñ e vloaz.

Jahresurlaub g. (-s,-e) : ehan bloaz g., vakañsoù bloaz ls.

Jahreswagen g. (-s,-) : karr-tan kinniget bep bloaz da implijidi an tangarerezh evit ur priz dedennus-tre g.

Jahreswechsel g. (-s) : / **Jahreswende** b. (-) : kala-Genver g., tro ar bloaz b.

Jahreszahl b. (-,-en) : bloaziad g., bloavezh g., bloaz g. ; *etwas mit einer Jahreszahl versehen*, bloaziadañ udb, bloaziañ udb.

Jahreszahlung b. (-,-en) : bloaztal g., skodenn vloaz b., skodenn dre vloaz b.

Jahreszeit b. (-,-en) : koulz-amzer g., mare-bloaz g., koulz-bloaz g., amzer g., rannamzer g., rannvloaz b. ; *die vier Jahreszeiten*, ar pevar amzer ls., ar pevar c'houlz eus ar bloaz ls., amzerioù ar bloaz ls. ; *die kalte Jahreszeit*, toull du ar bloaz g. ; *Obst der Jahreszeit, Früchte der Jahreszeit*, frouezh ar mare str. ; *zu jeder Jahreszeit, zu allen Jahreszeiten*, hañv-goañv, hañv-ha-goañv ; *zu dieser Jahreszeit, um diese Jahreszeit*, en termen-mañ eus ar bloaz, d'ar mare-mañ eus ar bloaz, d'ar poent-mañ eus ar bloaz, d'ar c'houlz-mañ eus ar bloaz, er c'houlz-mañ eus ar bloaz, evit ar c'houlz-mañ eus ar bloaz, d'ar c'houlz bloaz-mañ, er c'houlz-mañ bloaz, er mare-mañ eus ar bloaz, er mareoù-mañ eus ar bloaz, d'ar c'houlz-mañ a'r bloaz, er c'houlz-mañ a'r bloaz, er mizioù-mañ ; *für die*

Jahreszeit, evit ar mare-mañ a'r bloaz, evit ar c'houlz-mañ a'r bloaz, evit ar mizioù-mañ ; *außerhalb der Jahreszeit*, digoulz, e-maez amzer ; *außerhalb der Jahreszeit pflanzen*, plantañ en digoulz ; *die günstigste Jahreszeit für den Makrelenfang*, koulz ar brizhilli g. ; *Frühjahr und Herbst sind die besten Jahreszeiten, um Bäume zu pflanzen*, en nevez-amzer pe en diskar-amzer eo e vez plantet gwez.

Jahreszeitenzyklus g. (-) : *der Jahreszeitenzyklus*, heuliad ar c'houlzoù-amzer g., trovezh ar c'houlzoù-amzer b., trovezh amzerioù ar bloaz b., kelc'htro ar c'houlzoù-amzer b., distro ar bloaz g./b.

Jahreszeitlich ag. : rannvloaziat ; *jahreszeitliche Schwankungen eines wirtschaftlichen Phänomens*, argemmoù rannvloaziat un anadenn armerzhel ls. ; [hinouriezh] *jahreszeitliche Durchschnittswerte*, keitadoù rannvloaziat ls.

Jahreszins g. (-es,-en) : kampi bloaziek g.

Jahrfünft n. (-es,-e) : pempbloaz g., pempbloaziad g.

Jahrgang g. (-s,-gänge) : **1.** bloavezhiad g., bloavezh g. ; *geburtenschwacher Jahrgang*, bloavezh gant ur feur-genel izel-tre g., bloavezh izel-tre e feur-genel g., renkad toull b. ; **2.** [labour-douar] bloavezh g., bloaziad g., bloaziadur g. ; *der Jahrgang 2008*, ar bloavezh (ar bloaziad) 2008 ; **3.** [gwin] seim g., bloavezh g., bloaziadur g., gwinadeg b., blizen g. ; *ein guter Jahrgang*, ur bloavezh gwin g., ur bloavezh mat g., ur bloaz gwinus-bras g. (Gregor) ; *die alten Jahrgänge, die älteren Jahrgänge*, ar gwinioù kozh ls. ; **3.** [lu] rummad oad g., bloavezhiad g., bloaziad g. ; *einen Jahrgang einziehen*, gelver ur rummad oad d'an arme, gelver ur bloavezhiad dindan an armoù, enluañ ur rummad oad ; **4.** [studieren] rummad g., forniad b., bloaziad g.

Jahrgänger g. (-s,-) : [Bro-Suis, Bro-Aostria, su Bro-Alamagn] paotr eus ur rummad oad g. ; *die Jahrgänger 1998*, paotred eus ar bloaziad 1998 ls., paotred eus ar forniad 1998 ls.

Jahrgangsangabe b. (-,-n) : merk ar blizen ; *mit Jahrgangsangabe*, blizenek.

Jahrgangsstufe b. (-,-n) : troc'had oad g.

Jahrgangswein g. (-s,-e) : gwin blizenek g.

Jahrhundert n. (-s,-e) : kantved g., kantvedad g., kantvloavezh g., kantvloaz g., kantvlead g., kantvloaziad g. ; *das Jahrhundert der Aufklärung*, ar Sklêrijenn b., kantved ar Sklêrijennadur g., kantved ar Sklêrijenn g., kantved ar Sklêrijennouriezh g. ; *halbes Jahrhundert*, hanterkantved g. ; *das neunzehnte Jahrhundert*, an naontekvet kantved g. ; *im ausgehenden zwanzigsten Jahrhundert*, e fin an ugentvet kantved, e dilost an ugentvet kantved, e diwezh an ugentvet kantved, e lost an ugentvet kantved, e dibenn an ugentvet kantved, war dibenn an ugentvet kantved, war dilost an ugentvet kantved, war an diwezh eus an ugentvet kantved, da zibenn an ugentvet kantved ; *das einundzwanzigste Jahrhundert*, an unanvet kantved warn-ugent g., an unvet kantved warn-ugent g. ; *Anfang des einundzwanzigsten Jahrhunderts*, am Anfang des einundzwanzigsten Jahrhunderts, zu Beginn des einundzwanzigsten Jahrhunderts, e deroù an unanvet kantved warn-ugent, e deroù an unvet kantved warn-ugent, e lodenn gentañ an unanvet kantved warn-ugent, e lodenn gentañ an unvet kantved warn-ugent, e penn kentañ an unvet kantved warn-ugent, e penn kentañ an unanvet kantved warn-ugent ; *das letzte Jahr des Jahrhunderts (1800, 1900, 2000 h.a.)*, bloavezh ar c'hantved g. ; *Jahrhundert auf Jahrhundert*, a gantved da gantved, a bep kantved (Gregor) ; *die erste Hälfte des zwanzigsten Jahrhunderts*, an hanterenn gentañ eus an ugentvet kantved b. ; *die zweite Hälfte des zwanzigsten*

Jahrhunderts, an hanterenn diwezhañ eus an ugentvet kantved b. ; *im letzten Jahrhundert*, *im vorigen Jahrhundert*, *im vergangenen Jahrhundert*, er c'hantved all ; *Kornisch wurde bis ins späte 18. Jahrhundert gesprochen*, ar c'herneveureg a badas da vezañ komzet betek fin an XVIII^{vet} kantved ; *auf das dreizehnte Jahrhundert zurückgehen*, *aus dem dreizehnten Jahrhundert datieren*, sevel d'an trizekvet kantved, bezañ eus an trizekvet kantved ; *im 9. Jahrhundert wurde ein Teil der Normandie von den Bretonen besetzt*, en IX^{vet} kantved e perc'hennas Breizhiz darn eus Normandia ; *in Dunkel gehüllte Jahrhunderte*, kantvedoù luget ls. ; *durch die Jahrhunderte hindurch*, a-dreuz ar c'hantvedoù, a-dreuz an oadoù ; *über die Jahrhunderte hinaus*, *über die Jahrhunderte hinweg*, dreist ar c'hantvedoù ; *vor über einem Jahrhundert*, muioc'h eget kant vloaz 'zo ; *im Laufe der Jahrhunderte*, a-hed ar c'hantvedoù, dre an amzer ; *im Laufe der Jahrhunderte nahm die Körpergröße der Menschen zu*, a-hed ar c'hantvedoù eo aet ment an dud war greskiñ ; *er wird zu den bedeutendsten Malern des vorigen Jahrhunderts gezählt*, kontet e vez bezañ unan eus brasañ livourien ar c'hantved tremenet ; *in jenem Jahrhundert häufen sich wichtige Ereignisse*, darvoudaouek e oa bet ar c'hantved-se, ar c'hantved-se e c'hoarvez kement a zarvoudoù istorel a-bouez en e zoug, er c'hantved-se e fonn an darvoudoù istorel a-bouez.

jahrhundertealt ag. : meur a gantved dezhañ, paket meur a gantved gantañ, lieskantvedek, lieskantvedel.

jahrhundertelang ag. : 1. ... a bad meur a gantved ; 2. meur a gantved dezhañ, paket meur a gantved gantañ, lieskantvedek, lieskantvedel.

Adv. : e-pad kantvedoù ha kantvedoù, meur a gantved, e-pad un toullad mat a gantvedoù, e-doug meur a gantved.

Jahrhundertwende b. (-,-n) : tro ar c'hantved b.

jährig ag. : 1. hed-bloaz, peurlvloaz ; 2. bloaz, bloaziad ; *das Kind ist jährig*, bloaz eo ar bugel.

-jährig ag. : *zehnjährig*, dek vloaz, dek vloaz dezhañ, oadet a zek vloaz, kozh dek vloaz, dekvloaziat ; *ein sechsjähriges Kind*, ur bugel c'hwec'h vloaz g., ur bugel a c'hwec'h vloaz g. ; *einjähriges Tier*, bloaziadenn b., ul loen kozh bloaz g. ; *einjähriges Zieglein*, menn gavr bloaziad g. ; *einjähriges Kind*, bugel bloaz g. ; *eine tausendjährige Kirche*, un iliz kozh mil bloaz b. ; *einjährige Pflanze*, plant bloaziek str.

jährlich ag. : ... bloaz, bloaziek, bloavezhiek, bloazel ; *jährliche Zahlung*, bloaztal g., paeamant bloaz g., skodenn vloaz b., skodenn dre vloaz b. ; *jährliche Schließung*, ehan bloaz g., klozadur bloaz g. ; [hinouriezh] *jährliche Temperaturamplitude*, heled bloaziek g.

Adv. : 1. bep bloaz, dre vloaz, ar bloaz, er bloaz ; *jährlich wiederkehrender Festtag*, gouel bloaz g., gouel bloavezhiek g. ; *zweimal jährlich*, div wech ar bloaz, div wech er bloaz ; 2. a vloaz da vloaz, eus an eil bloaz d'egile.

Jährlichkeit b. (-) : bloaziegezh b. ; *Prinzip der Jährlichkeit*, pennaenn ar vloaziegezh b.

Jährling g. (-s,-e) : [loen.] bloaziadenn b., loen kozh bloaz g. ; [marc'h] ebeul-gourbloaz g.

Jahrmakt g. (-es,-märkte) : 1. foar b., foar ar barrez b. ; *an Kirchweih wird Jahrmak abgehalten*, foar a vez da zeiz ar pardon, deiz ar pardon e vez foar ; *der Vorabend des Jahrmaktes*, *der Abend vor dem Jahrmak*, ar gousper eus ar foar g. ; 2. kermes g., kurioziteoù ls.

Jahrmaktsbude b. (-,-n) : stal foar b., stand g., kuriozite b., tinell b.

Jahrmaktsende b. (-s,-n) : difoar b.

Jahrmaktschändler g. (-s,-) : marc'hadour foar g., marc'hadour foran g., foraner g., foranad g., foaratour g., foaraour g.

Jahrmaktsorgel b. (-,-n) : [sonerezh] limoner g. [*liester* limonerioù], ograou limoner g. [*liester* ograouioù limoner / ograouier limoner].

Jahrmaktsplatz g. (-es,-plätze) / **Jahrmaktswiese** b. (-,-n) : foarlec'h g., plas-foar g.

Jahrmillionen ls. : milionoù a vloavezhioù ls.

Jähring g. (-s,-e) : [louza.] kelc'h g., kelc'hienn b., kelc'henn b., anell b., gwalenn b.

Jahrsiebert n. (-s,-e) : seizhvloaz g., seizhvloaziad g.

Jahrtausend n. (-s,-e) : milved g.

jahrtausendelang ag. : ... a bad meur a vilved.

Adv. : e-pad milvedoù ha milvedoù, meur a vilved, e-pad un toullad mat a vilvedoù, e-doug meur a vilved.

Jahrtausendwende b. (-,-n) : tro ar milved b.

jahrweise Adv. : bep bloaz, bloaz-ha-bloaz, ur wech bep bloaz, unan bep bloaz.

Jährzehnt n. (-s,-e) : dekvloazh g., dekvloazhiad g., dekvloavezhiaid g., dekvled g., un dek vloaz g.

jahrzehntelang ag. : ... a bad meur a zekvloazhiad.

Adv. : e-pad dekvloazhiadoù ha dekvloazhiadoù, meur a zekvloazhiad, e-pad un toullad mat a zekvloazhiadoù, e-doug meur a zekvloazhiad.

Jahrzeit (-,-en) / **Jahrzeitmesse** b. (-,-n) : [relij.] servij-bloaz g.

Jahve g. / **Jahwe** g. : [relij.] Jehovah g., Jehova g., Yave g.

Jähzorn g. (-s) : barr imor g., barr kounnar g., sodadenn b., folladenn b., barlennad taeroni b., ernez b., taol imor g., barrad brouez g., brouezad b., brouezenn b., taerder g., taerded b., taerijenn b.

jähzornig ag. : *jähzornig sein*, bezañ buanek (kruk, brouezek, brouezus, imorus, feuls, kleiz, diribin, taer, taerus, nervus, prim, bouilhus, pront, droukrañsus, fourradus, tik, trumm, barradek, loariet, loariet, brizh, direzon, froudennek, kounnarek), bezañ tev e glopenn, bezañ douget d'arfleuiñ, mont buan ar revr war ar chouk gant an-unan (*e revr war e chouk gantañ*, *he revr war he chouk ganti h.a.*), mont buan dreist-penn, lammat buan dreist-penn, bezañ buan da vont droug en an-unan, bezañ tomm e benn, bezañ ur penn tomm, bezañ brizh, bezañ uhel an dour en e eien, bezañ uhel an eien en an-unan, bezañ tost e dog d'e benn, bezañ prim da fuloriñ, bezañ taer da fuloriñ, kaout gwad mui eget bihan, kaout gwad dindan e ivinoù, bezañ gwad berv en an-unan, bezañ ar gwad o virviñ en e wazhied, bezañ ur paotr diouzhtu, bezañ fourradus, bezañ taer evel an tan, bezañ taer da vont droug en an-unan, bezañ taer da vroezañ, bezañ rust an troc'h gant an-unan, bezañ ur spered intampus a zen, bezañ buan da daeriñ, bezañ un den bouilhus (Gregor) ; *jähzornige Frau*, tarzhiell b. ; *er war jähzornig*, taer e oa da vont droug ennañ ; *er war ziemlich jähzornig*, un tamm taer e oa da vont droug ennañ, un tamm prim e oa da fuloriñ, un tamm taer e oa da vroezañ.

Jähzornigkeit b. (-) : brouezegezh b., buanegezh b.

Jak g. (-s,-s) : [loen.] yak g. [*liester* yaked], ejen-Tibet g.

Jakob g. : 1. Jakez g., Jegu g., Yagu g., Jalm g. ; 2. [Bib.] Jakob g. ; 3. *das ist noch nicht der wahre Jakob*, n'eo ket diouzh va c'hoant, paot a faot ! - ne blij ket din, pell ac'hano ! - an dra-se (an den-se) n'eo ket mat din, na tost da vezañ ! - n'eo ket an dra-se (an den-se) diouzh va doare (diouzh va dere, diouzh va goust), nag a-bell ! (pell ac'hano ! an tazoù ! a-hed-pell ! a-hed-kalz ! pell diouzh eno ! n'eo ket tost dezhañ e vefe ! na tost ! forzh a vank ! war-nes-tost ! a-bell ac'hano ! war-

bouez kalz ! pell a-se ! kalz a faot ! kalz a vank ! ; 4. [kenwerzh] *billiger Jakob*, difoarer g.

Jakobgreiskraut n. (-s,-kräuter) : [louza.] pilhenneg g., louzaouenn-bilhenneg b., louzaouenn-sant-Jakez b.

Jakobiner g. (-s,-) : jakobin g. [*liester jakobined*], P. Yann Jakobin g. ; *Heterophobie der Jakobiner*, aralkasouriezh ar jakobined b., arallarur ar jakobined g., arallarur jakobin g. ; *weg mit den Jakobinern !* an dalibaned er-maezh !

Jakobinermütze b. (-,-n) : boned republikan g., [dre fent] tok buzhug g.

Jakobinertum n. (-s) : jakobinegezh b.

jakobinisch ag. : jakobin ; *der jakobinisch organisierte Staat*, ar Stad jakobin b.

Jakobinismus g. (-) : jakobinelezh b., jakobinouriezh b., [tro-spered] jakobinegezh b.

Jakobit g. (-en,-en) / **Jakobiter** g. (-s,-) : [relij.] jakobad g. [*liester jakobidi*].

Jakobsgreiskraut n. (-s,-kräuter) / **Jakobskraut** n. (-s,-kräuter) / **Jakobskreuzkraut** n. (-s,-kräuter) : [louza.] pilhenneg g., louzaouenn-bilhenneg b., louzaouenn-sant-Jakez b.

Jakobslauch g. (-s,-e) : [louza., kegin.] sivolez str.

Jakobsleiter b. (-,-n) : 1. [Bibl] skeul Jakob b. ; 2. [merdead.] skeul-gordenn b. ; 3. [louza.] skeul Jakob b., bazh Jakob b. [*Polemonium*] ; 4. [stered.] *die Jakobsleiter*, ar Rastell b., an Tri Roue ls., an Tri Lakez ls.

Jakobsmuschel b. (-,-n) : [loen.] kalipez str., krogenn-sant-Jakez b. [*liester kregin-sant-Jakez*], tennegenn b. [*liester tenneged*] ; *eine tellergroße Jakobsmuschel*, ur krogenn-sant-Jakez e ledander d'un asied b. ; *Jakobsmuscheln am Spieß*, beriadoù kalipez ls., beriadoùigoù kalipez ls. ; *Jakobsmuscheln im Kräutersud*, neuñviadenn galipez b.

Jakobsmuschelnuss b. (-,-nüsse) : [kegin.] bouedenn galipez b., bouedenn Sant-Jakez b. ; *die Jakobsmuschelnüsse abtrocknen*, sec'hañ ar bouedennoù kalipez.

Jakobsstab g. (-s,-stäbe) : 1. [merdead.] astralab g. ; 2. [stered.] *der Jakobsstab*, ar Rastell b., an Tri Roue ls., an Tri Lakez ls.

Jakobsstraße b. (-) : ar c'halaksienn b., hor galaksienn b., Hent-Sant-Jakez g., Hent-Sant-Jalm g., Bali-Sant-Jakez b., Hent-Gwenn an neñv g., Bali Sant-Pêr b., ar Vali Wenn b., Karrant-Sant-Jakez b.

Jakobstag g. (-s,-e) : gouel sant Jakez g.

Jakobszwiebel b. (-,-n) : [louza.] kraksivolez str., ognonetez str.

Jalape b. (-,-n) : [louza.] jalapez str.

Jalousie b. (-,-n) : treilh-prenestr b., abavant g.

jam estl. : *jam, jam !* manam, manam, manam ! / mamamm ! / menam, menam !

Jam n. (-s) : [louza.] ignam str., igrnamez str., igrnamezenn b.

Jamaika n. (-s) : Jamaika b.

Jamaikapfeffer g. (-s) : [louza.] pimant g., pebr-Spagn g./str.

jambisch ag. : [barzh.] iambek.

Jambe b. (-,-n) : [barzh.] iamb g.

Jambulbaum g. (-s,-bäume) : [louza.] jambozenn b. [*liester jambozenned, jambozed*], gwez-jamboz str.

Jambus g. (-, Jamben) : [barzh.] iamb g.

Jambuse b. (-,-n) : [louza.] jamboz str.

Jammer g. (-s) : 1. klemmvanou ls., keinvanoù ls., gouelvanou ls., klemmadennoù ls., klemmadeg b., hirvoud g., hirvoudoù ls., hirvoudennoù ls., huanadoù glac'har ls., kunuc'hennou ls., klemmuskerezh g., klemmuskadennoù ls., gwigour g., truantou ls., leñv g., leñvadeg b. ; 2. dienez b., kaezhnez b., kaezhned b., truez b., gwalleur g., reuz g., bihanez b.,

tavantegezh b., ezhommegezh b., paourentez b., reuzeudigezh b., truegezh b., tristez b., mizer b., P. Fañch ar Moan g., kiez ar bed b. ; *in Jammer und Not*, en dienez vrasañ, e-kreiz ar baourentez an ezhommekañ, er brasañ reuzeudigezh ; *es ist ein Jammer um das zerstörte Schloss*, truez eo bezañ distrujet ar c'hastell-se, un druez eo gwelet penaos ez eo bet distrujet ar c'hastell-se, maleürus eo memes tra gwelet penaos ez eo bet distrujet ar c'hastell-se, ar c'hastell-se a zo ur goustiañs gwelet penaos eo bet distrujet, bras eo gwelet penaos ez eo bet distrujet ar c'hastell-se, trist eo evelkent gwelet penaos ez eo bet distrujet ar c'hastell-se, pezh un dristez gwelet penaos ez eo bet distrujet ar c'hastell-se, poanius eo gwelet penaos ez eo bet distrujet ar c'hastell-se, gloazañ a ra ac'hanon gwelet penaos ez eo bet distrujet ar c'hastell-se, gwelet penaos ez eo bet distrujet ar c'hastell-se a ro poan gof din, gwazh a se ez eo bet distrujet ar c'hastell ; *es ist ein Jammer mit ihm*, nag a reuz gantañ ! ur gwall reuz eo ober outañ, hennezh a zo un den teuc'h en em ober outañ, kavout a ran da gochañ gantañ, hennezh em bez da badout gantañ, braoz am bez gantañ, krog am bez gantañ, krog a-walc'h am bez gantañ, gwall grog am bez gantañ, luziasennoù am bez gantañ, n'eus ken nemet rouestl anezhañ, kavout a ran krog gantañ, kavout a ran krog a-walc'h gantañ, kavout a ran gwall grog gantañ ; *es ist ein Jammer mit meinem Mann*, poan am bez e-ser va gwaz, braoz am bez e-ser va gwaz, va gwaz n'eus ken nemet rouestl anezhañ, kavout a ran da gochañ gant va gwaz, va gwaz em bez da badout gantañ, luziasennoù am bez gant va gwaz, va gwaz a zo un den teuc'h en em ober outañ, krog am bez gant va gwaz, krog a-walc'h am bez gant va gwaz, gwall grog am bez gant va gwaz, kavout a ran krog gant va gwaz, kavout a ran krog a-walc'h gant va gwaz, kavout a ran gwall grog gant va gwaz ; *Jammer erregend*, mantrus, reuzeudik, truezus, truek, truezek, tru, hirvoudus, trididik ; *welch ein Jammer !* nag un druez ! an dra-se a zo ur goustiañs ! un druez eo gwelet an dra-se ! pezh un dristez ! ur mantr eo gwelet an dra-se ! spontus e oa e petore peñse e oa lakaet ! trist eo evelkent gwelet seurt traoù ! ma n'eo ket trist !

Jammerbild n. (-s,-er) : arvest truezus g., feson an dienez b., bro saotret gant an diouer hag ar baourentez b.

Jammergeschrei g. (-s) : klemmvanou ls., keinvanoù ls., gouelvanou ls., klemmadennoù ls., klemmadeg b., hirvoud g., hirvoudoù ls., hirvoudennoù ls., huanadoù glac'har ls., kunuc'hennou ls., klemmuskerezh g., klemmuskadennoù ls., gwigour g., truantou ls., leñv g., leñvadeg b.

Jammergestalt b. (-,-en) : paourkaezh tra dreut g., paourkaezh marmouz g., paourkaezh den g., paourkaezh paotr g., pikouz g., trueg g., reuzeudig g., ezhommeg g., tavanteg g.

Jammerlappen g. (-s,-) : klemmicher g., klemmuskier g., klemmasenn b. [*liester klemmasenned*], revr war wigour g., kunuder g., termer g., kunuc'her g., kluc'hun g., goueler g., goueler-moc'h g., kest-kest g., leñver g., siner g., gouerouz g., mousklemmer g., bugel pikous g.

Jammerlaut g. (-s,-e) : taol klemm g., taol damant g., klemmadenn b. ; *einen Jammerlaut ausstoßen*, ober un taol klemm, ober un taol damant, ober ur glemmadenn, lezel un taol klemm, lezel un taol damant, lezel ur glemmadenn ; *zwischen zwei Jammerlauten*, etre daou daol damant.

Jammerleben n. (-s) : buhez reuzeudik b., buhez e kaezhnez b., bevañ bihan g., buhez treut b.

jämmerlich ag. : 1. gouelvanus, klemmvanus, klemmus, keinvanus, klemmichus, hirvoudus, gouelus ; *jämmerliches Geschrei*, klemmvanou ls., keinvanoù ls., gouelvanou ls.,

klemmadennoù ls., hirvoudoù ls., huanadoù glac'har ls., klemmadeg b. ; *eine jämmerliche Stimme*, ur vouezh klemmus b., ur vouezh klemmichus b., ur vouezh c'houelvanus (klemmvanus, keinvanus, hirvoudus) ; **2.** reuzeudik, truezus, truezus-bras, truek, truezek, tru, mantrus, fall-mantrus, morfontus, ranngalonus, trisdik, trist da welet, truilh ; *er bietet einen jämmerlichen Anblick*, liv ar vizer a zo warnañ, truez eo e zoare, hennezh a zo truek e neuz ; *in jämmerlichem Zustand*, en ur stuz reuzeudik, en ur barezon drist, en ur stad vantrus (truezus, reuzeudik, truek, dipitus, fall-mantrus), dipitus e zoare (e stad), truezus e stad (e zoare), ur vezh da welet, trist da welet ; *sie war in einem jämmerlichen Zustand*, truez meurbet e oa he doare, he gwelet a oa truez, honnezh a oa hudur da welet ; *wie jämmerlich !* nag un druez ! an dra-se a zo ur goustiañs ! un druez eo gwelet an dra-se ! ur mantr eo gwelet an dra-se ! spontus eo e petore peñse eo bet lakaet ! trist eo evelkent gwelet seurt traoù ! ma n'eo ket trist ! ; *das ist ja ein jämmerlicher Haufen*, ur vandenn drueged a ran me anezho ; **3.** disterik, divalav ; *eine jämmerliche Bezahlung*, un tamm pae dister g., ur gopr divalav g., un tamm gopr disterik a-walc'h g., ur begad pae g., un disterik a bae g.

Adv. : **1.** hirvoudus ; *jämmerlich weinen*, keinal, leñvañ gwalc'h e galon, leñvañ hirvoudus ; **2.** mantrus ; *jämmerlich scheitern*, c'hwitañ mantrus, c'hwitout mantrus.

Jämmerlichkeit b. (-) : distervez b., divalaverezh g., distered b., paourentez b., tavantegezh b., dienez b., kaezhnez b., kaezhned b., ezhommegezh b., reuzeudigezh b., truegezh b., mizer b., morfont g., morfontadur g.

jammern V.gw. (hat gejamert) : temal, klemm, klemmuskat, klemmichal, kestral, glac'hariñ, hirvudiñ, ober hirvoudoù bras, hirvudiñ evel un durzhunell, leuskel huanadoù glac'har, glac'hariñ, leñvañ forzh, morleñvañ, keinal, kunudañ, gouerouzat, sinal, kluc'hunañ, truantal, ober e druantoù, toreañ, en em chaokat, trueziñ, cherjal, bourouellat, kunuc'henniñ, kunuc'hañ, mousklemm, mousklemmañ, chalañ, gwigourat ; *die Kinder jammerten nach Essen*, ar vugale a oa o c'helver toaz d'ar forn ; *um das verlorene Glück jammern*, dougen kañvoù bras d'e eurbed aet da get, dougen kañvoù bras d'e eurbed aet da hesk, dougen kañvoù bras d'e eurbed aet d'an hesk, kañvaouiñ d'e eurbed aet da goll, kañvaouiñ war e eurbed aet da goll, gouelañ d'e eurvad aet da netra, gouelañ d'e eurvad aet war netra ; *über große Not jammern*, mizeriñ, disec'hañ gant an dienez, langisañ gant paourentez ha mizer, morfontiñ, trueziñ gant ar vizer, reuziñ ; *du jammerst ja dauernd*, te a vez e-pad an deiz o temal, bepred e vezet o klemm, klemm a rez dalc'hat, te a vez ordinal o c'harat, ur revr war wigour a zo ac'hanout, emaout atav o wigourat, da erbediñ a zlefed da sant Diboan, klemm-klemm out bepred, klemm-diglemm out bepred, pebezh klemm-klemm ! kest-kest out bepred, kunuc'henniñ a rez evit kement bramm 'zo tout, kunuc'henniñ a rez evit ket ha netra, ne roez ket ur peoc'h gant da glemmicherezh, ne baouezet ket a ober da druantoù, ne baouezet ket a druantal, te a vez ordinal o truantal, ne baouezet ket gant da yezhoù fall, n'eo ket dav dit damantiñ atav evel-se, aesoc'h eo klemm evit kaout poan ; *jammern Sie nicht wegen jeder Kleinigkeit*, lezit ho klemmuskerezh ! lezit ho klemmicherezh a-dreuz ! arabat bezañ klemm-klemm e-giz-se, arabat kunuc'henniñ evit kement bramm 'zo tout, arabat kunuc'henniñ evit ket ha netra, hoc'h erbediñ a zlefed da sant Diboan, tavit ho kunuc'hennou, roit peoc'h gant ho klemmicherezh, paouezit a ober ho truantoù, paouezit a druantal, paouezit gant ho yezhoù fall, paouezit gant ho kwigour, ehanit gant ho keinvanoù, aesoc'h eo klemm evit kaout poan, kest-kest a bad pell, klemm-klemm a ya da gozh ;

über sein Schicksal jammern, klemm doanuis war e stad, en em chalañ, en em chaokat, klemm ouzh e blanedenn ; *wozu jammern ?* petra 'dalv glac'hariñ ?

V.k.e. (hat gejamert) : *mich jammert das Kind*, es jammert mich das Kind, truez am eus ouzh ar bugel-se, truantal a ran d'ar bugel-se, gloazañ a ra ac'hanon gwelet ar paourkaezh bugel-se ; *er jammert mich*, es jammert mich seiner, gwall chalet on gantañ.

Jammern n.(-s) : klemmicherezh g., klemmichadennoù ls., gouerouzezh g., gouelvan g., klemmvan g., klemmoù ls., klemmadeg b., keinvan g., leñvoù ls., leñvadeg b., leñvadennou ls., mousklemmoù ls., kunuc'hennou ls., klemmuskerezh g., klemmuskadennoù ls., truandoù ls., yezhoù fall ls., hirvoud g., hirvoudoù ls., hirvoudennoù ls., gouelvan g., huanadoù glac'har ls., siwadennoù ls., ambrenou ls., gwigour g., damant g., krierezh g., leñv g., leñvadeg b., term g., termerezh g. ; *von Jammern und Selbstmitleid stirbt man nicht*, klemm-klemm a bad pell, klemm-klemm a ya da gozh, klemmus n'eo ket marvus.

jammernd ag. : hirvoudus, klemmus, leñvus, klemmvanus, keinvanus, gouelvanus, gouelus, kunuc'hennus.

Adv. : war un ton klemmus, en un doare klemmus.

jammerschade ag. : mantrus, truezus ; *es ist jammerschade*, gwazh a se ! un druez eo ! domaj eo ! pebezh bisk ! pebezh biskenn ! nag un druez ! an dra-se a zo ur goustiañs !

Jammertal n. (-s) : traoñienn a c'hlac'har b., traoñienn a zaeroù b., devalenn a zaeroù b. ; *in diesem Jammertal*, en draoñienn-mañ a c'hlac'har, en draoñienn-mañ a zaeroù.

jammervoll ag. : mantrus, reuzeudik, truezus, truek, truezek, tru, hirvoudus, ranngalonus, glac'harus, doanuis, trisdik, kañvaouus.

Jamswurzel b. (-,-n) : [louza.] ignam str., ignamez str., ignamezenn b.

Janhagel g. (-s) : [dispredet] orintud ls., gouenn ar re fallak b., lastez str., gagnoù ls., tud foei ls., livastred ls., lagailhoù ls., lorgnez str., truilhenned ls., hailhoned ls., hailhonedeg ls., maraoded ls., peñselioù fall ls., standilhoned ls., noueafñs b., ravalidi ls., reilhaj g., strailhaj g., ragoustailh g., torfedourien en o had ls., gisti ls., jaloded ls., jalodaj g., breinaj g., gañsaj g., stlabez ar bed-holl g., mezh an dud b., lignez b., tud didalvez ls.

Janitschar g. (-en,-en) : [lu] janisar g. [liester janisared], gward Turk g.

Janker g. (-s,-) : [Bro-Aostria, su Bro-Alamagn] **1.** chupenn c'hloan b. ; **2.** jakedenn b., rokedenn b.

Jänner g. (-s,-) : [Bro-Aostria] Genver g., miz Genver g.

Jansenismus g. (-) : jañseniezh b.

Jansenist g. (-en,-en) : jañsenour g.

Januar g. (-/s,-e) : Genver g., miz Genver g. ; *der erste Januar*, kala-Genver g., kala-bloaz g., an deiz kentañ a C'henver g. ; *letzte Januarnacht*, noz ar wrac'h b. ; *Anfang Januar*, e deroù miz Genver, e penn kentañ miz Genver, en digor a viz Genver, e deizioù kentañ miz Genver ; *Mitte Januar*, da hanter viz Genver, da hanter C'henver, gant hanter viz Genver, gant hanter C'henver ; *Ende Januar*, e diwezh miz Genver, e deizioù diwezhañ miz Genver ; *es ist doch Januar und immer noch kein Schnee !* erc'h ebet c'hoazh ! Mizh Genver anezhi koulskoude !

Japan n. (-s) : Japan b.

Japaner g. (-s,-) : Japanad g. [liester Japaniz].

Japanerin b. (-,-nen) : Japanadez b. ; *junge Japanerin*, mousmeenn b. [liester mousmeezed].

japanisch ag. : **1.** japanat, ... Japan ; *japanischer Kunstgegenstand*, japanadur g., japanadenn b. ; [louza., gwez]

japanische Blütenkirsche, kerezenn Japan b. [*liester kerezenned Japan*] ; *japanische Mispel*, *japanische Wollmispel*, mesperenn Japan b. ; *japanische Grafik*, stamp japanat g. ; 2. [yehz.] japanek ; *eine japanische Zeitung*, ur gazetenn japanek b. ; *ein japanisches Wort*, ur ger japanek g. **Japanisch** n. : [yehz.] japaneg g. ; *Japanisch lernen*, deskiñ japaneg.

Japanischlehrer g. (-s,-) : kelenner japaneg g., kelenner war ar japaneg g.

Japanisch-Wörterbuch n. : [yehz.] geriadur japaneg g.

Japanologe g. (-n,-n) : japanour g.

Japanologie b. (-) : japanouriezh b.

Japonismus g. (-) : [arz] japanerezh g.

jappen (hat geappt) / **japsen** (hat geapst) V.gw. : *nach Luft japsen*, dielc'hat / berranalañ (Gregor), trealañ, halpiñ, dihostal, termal, dianalañ, trec'hwezhañ, mougant, tagañ, diroufal, bezañ berr war e gezeg, diadaviñ, bezañ tenn an anal d'an-unan (*tenn e anal dezhañ, tenn hec'h anal dezhi h.a.*), bezañ berr war an-unan, bezañ e anal o kinnig mankout, bezañ berr e anal, bezañ ar berralan gant an-unan, bezañ ar berranal war an-unan, soetiñ, berraat war an-unan.

Jargon g. (-s,-s) : jagouilh g., jagouilhaj g., safar g., luchaj g., brizhyezh b., gregach g., trefodaj g., langaj g.

Jargonophasie b. (-) : [bred.] ankomez jagouilhek g.

Jarmulke b. (-,-s / Jarmulka) : [relij.] kipa g.

Jasager g. (-s,-) : heuliataer g., spered heul-heul a zen g., spered sentidik a zen g.

Jasarme b. (-,-n) : [lu, istor] juzarm g.

Jasmin g. (-s,-e) : [louza.] jesmi g., jesami g. ; *wilder Jasmin*, sereñga g. ; *echter Jasmin*, jesmi gwenn g. ; *spanischer Jasmin*, jesmi Spagn g. ; *gelber Jasmin*, jesmi Indez g., jesmi melen g.

jaspieren V.k.e. (hat jaspieret) : yalpañ.

jaspieret ag. : yalpet.

Jaspis g. (-l-ses,-se) : maen-yalp g., yalp g. ; *Stück Jaspis*, yalpenn b. ; *Gegenstand aus Jaspis*, yalpenn b.

jaspisfarbig ag. : a-liv gant ar yalp, el liv d'ar yalp, kenliv gant ar yalp, ... a zoug liv ar yalp.

Jass g. (-ses) : [Bro-Suis, c'hoari kartoù] yas g.

jassen V.gw. (hat gejasst) : [Bro-Suis] c'hoari yas.

Ja-Stimme b. (-,-n) : mouezh a-du b. ; *die Ja-Stimmen*, ar ya g., ar mouezhiou a-du ls.

Jatagan g. (-s,-e) : [kleze] yatagan g. [*liester yataganou*], sabrenn gromm b., semterenn b., krommgleze g.

jäten V.gw. ha V.k.e. (hat gejätet) : c'hwenat, pechat, meskañ, kravellat, dilouzaouiñ, dilastezañ ; *Unkraut jäten*, c'hwenat al louzoù, lazhañ al louzeier fall, tennañ al louzoù fall, digrakañ al louzoù fall, c'hwenat, ober ur reuziad c'hwenat, dilastezañ an douar, dilouzaouañ an douar, dilastezañ an douar, dizouarañ al louzoù fall, dichaoziñ al louzoù fall, diframmañ al louzoù fall diouzh an douar, dilouzaouiñ, lazhañ ar c'hagn, kravellat an douar ; *Unkraut im Garten jäten, den Garten jäten*, ober un tamm c'hwen d'ar jardin, c'hwenat ar jardin ; *ein Beet jäten*, c'hwenat un ervenn, dilouzaouañ un ervenn, dilastezañ un ervenn ; *Kartoffeln jäten*, meskañ patatez, ober ur reuziad c'hwenat en-dro d'ar patatez ; *Karotten jäten, Mohrrüben jäten*, ober ur c'hwen d'ar charotez ; *das gejäte Unkraut*, ar c'hwenadur g., ar c'hwenadoù ls.

Jäten n. (-s) : c'hwen g., c'hwenat g., c'hwenerezh g., c'hwenad g., c'hwenadenn b., c'hwenadeg b., kravellat g. ; *das Karottenjäten, das Mohrrübenjäten*, ar c'hwenat karotez g.

Jäter g. (-s,-) : c'hwenner g. [*liester c'hwennerien*].

Jäthacke b. (-,-n) / **Jätharke** b. (-,-n) : [labour-douar] c'hwengl g., c'hwennglav g., gwigned b., kamglav g., kravell b., krog

c'hwenat g. [*liester krogou c'hwenat, kregier c'hwenat, kreier c'hwenat*], pech g., pech troad-berr g., broch g.

Jätmaschine b. (-,-n) : c'hwenerez b. [*liester c'hwenereziou*].

Jätung b. (-,-en) : c'hwen g., c'hwenat g., c'hwenerezh g., c'hwenad g., c'hwenadenn b., c'hwenadeg b., kravellat g.

Jauche b. (-,-n) : hañvouez g., hañvouezenn b., dour-hañvouez g., dour teil g., dour druz g., ludu-sil g., [dre fent] dour Kernaou eus ar c'hraou g., dour benniget eus piñsin al loened g. ; *mit Jauche düngen*, hañvouezañ douarou ; *die Jauche aus dem Misthaufen abfließen lassen*, reiñ red d'an hañvouezenn a zeu eus ar bern teil.

Jauchegrube b. (-,-n) : poull hañvouez g., fozell-vreinañ b., beol-vrutug b., poull brutug g., poull blezañ g., P. toull-staot g., toull-kaoc'h g.

jauchen V.k.e. (hat gejaucht) : *einen Acker jauchen*, fennañ dour-hañvouez war ur park, teuler hañvouez war ur park, hañvouezañ ur park.

V.gw. (hat gejaucht) : fennañ dour-hañvouez.

Jauchengrube b. (-,-n) : poull hañvouez g., fozell-vreinañ b., beol-vrutug b., poull brutug g., poull blezañ g., P. toull-staot g., toull-kaoc'h g.

Jauchenverteiler g. (-s,-) : skuilher hañvouez g. [*liester skuilheroù hañvouez*], stlabezer hañvouez g. [*liester stlabezerioù hañvouez*].

jauchig ag. : 1. brein, breinus ; 2. [mezeg.] linek.

jauchzen V.gw. (hat gejaucht) : grouifal, diskouez e levez a-leun, tridal, skrijañ ; *er jauchzte vor Freude*, brunellat a rae e levez, grouifal a rae gant ar blijadur, tridal a rae gant al levez a oa ennañ, tridal a rae e galon hag e gorf gant ar joa, nijal a rae gant al levez ken e youc'he, skrijal a rae gant ar blijadur, tridal a rae gant al lid (Gregor).

Jauchzen n. (-s) : trid g., grouifal g., grouifadennoù ls., youc'hadennoù a levez ls.

Jauchzer g. (-s,-) : youc'h a levez g., youc'haden n a levez b., grouifadenn b.

jaulen V.gw. (hat gejault) : yudal, chalpat, garmiñ, speuñial.

Jaulen n. (-s) : 1. speuñierezh g., speuniadennoù ls. ; 2. [tekn.] distresadur ar son g., valigañs ar son b., daskemmoùigoù ar son ls., raoulad g., raouladoù ls., raoulañ g., miaoual g.

Jause b. (-,-n) : [Bro-Aostria] harzell b., gortozenn b., merenn-vihan b., merenn-enderv b., adverenn b.

jausen V.gw. (hat gejaust) : [Bro-Aostria] gortozenniñ, adverennañ, merennvihanañ.

Java¹ n. (-s) : Java b.

Java²⁰ n. (-l-s) : [stlenn.] Java® g.

Java-Mensch g. (-en,-en) : [ragistor] pitekanthrop g. [*liester pitekantroped*].

Javaneraffe g. (-n,-n) : [loen.] makak kranketaer g.

javanisch ag. : eus Java, ... Java.

Java-Nashorn n. (-s,-hörner) : [loen.] frikorneg Java g.

JavaScript® n. (-l-s) : [stlenn.] JavaScript® g., areg JavaScript® g.

Javelwasser® n. (-s) : dour Javel® g. ; *mit Javelwasser behandeln*, javelaat ; *Behandlung mit Javelwasser*, javeladur g., javelaat g.

jawohl Adv. : *jawohl !* ya da ! geus ! o damm ya ! ya dam !

jawoll Adv. : [lu] en ho kourc'hemenn emañ !

Jawort n. (-es) : asant g., aotre g., aotreadur g. ; *jemandem sein Jawort geben*, reiñ e asant d'u.b. ; *das Jawort erhalten*, kaout an asant (an aotre) ; *er hat ihr sein Jawort gegeben*, aet eo war zaouhanter ganti, kemeret en deus anezhi da bried, gwalennet en deus he biz kleiz, graet en deus euredenn ganti, P. staget en deus e c'har ouzh he gar, graet en deus gant e deod pezh ne c'hall ket dispenn gant e zent.

Jazz g. (-) : jaz g., sonerezh jaz g., sonerezh djaz g., djaz g. ; *Jazz spielen*, c'hoari jaz, c'hoari djaz.

Jazzband b. (-,s) : laz-seniñ jaz g., laz-seniñ djaz g., strollad jaz g., strollad djaz g., bagad djaz g., bagad jaz g.

Jazzer g. (-s,-) : jazour g., djazour g.

Jazzkapelle b. (-,n) : laz-seniñ jaz g., laz-seniñ djaz g., strollad jaz g., strollad djaz g., bagad djaz g., bagad jaz g.

Jazzkeller g. (-s,-) : kav ma vez kinniget sonerezh djaz ennañ g., tavarn danzouar ma vez kinniget abadennoù jaz enni b.

Jazzkonzert n. (-s,-e) : abadenn jaz b., abadenn djaz b.

Jazzmusik b. (-) : sonerezh jaz g., sonerezh djaz g. ; *die Entwicklungsstufen der Jazzmusik*, marevezhioù ar jaz ls., marevezhioù an djaz ls.

Jazzmusiker g. (-s,-) : jazour g., djazour g.

je Adv. : 1. biskoazh, biken, morse ; *von je*, a-vepred, a-viskoazh, a-holl-viskoazh, a-hed-ar-wech, a bep amzer, dalc'hmat, abaoe an amzerioù koshañ, abaoe ez eus koun, aba 'z eus koun, en tu-hont da soñj Mab-den (Gregor) ; *seit eh und je*, evit (a-hed, e-doug, a-zoug) ar wech, a-viskoazh, a-holl-viskoazh, a bep amzer, abaoe ez eus koun, aba 'z eus koun, abaoe an amzerioù koshañ, a bep memor den / en tu-hont da soñj Mab-den (Gregor) ; *wie eh und je*, 'tav 'vel 'tav, atav evel atav, evel ma vez graet a-holl-viskoazh, evel ma'z eus bet biskoazh ; *seit eh und je und auf ewig*, a viskoazh da viken ; *so ist es seit eh und je und so bleibt es auf ewig*, se a zo bet a viskoazh hag a vo da viken ; *schöner denn je*, *schöner als je zuvor*, bravoc'h eget (evit) biskoazh, bravoc'h eget kent, ken brav ha biskoazh ; *mehr denn je*, muioc'h eget (evit) biskoazh, gwashoc'h eget biskoazh ; *der Regen fällt heftiger denn je*, ar glav a daol gwazh eget kent, ar glav a daol gwashoc'h eget biskoazh, ar glav a daol ken gwazh ha biskoazh, ar glav a stourm gwazh eget kent, dour a ra gwashañ ma c'hall, glav a ra par ma c'hall, glav a ra pellañ ma c'hall, gwashaat a ra d'ober glav, foetañ a ra ar glav gwazh eget kent, ar glav a daol forzh pegement, glav a ra ken-ha-ken, glav a ra ken-ha-kenañ, glav a ra kenañ-kenañ, glav a ra mui-pegem-mui, glav a ra gwazh-pegem-gwazh, ar glav a daol n'eus forzh pegement ; *wer hätte das je geglaubt ?* piv 'ta en dije kredet an dra-se ? piv 'ta en dije douetet an dra-se ? ; *Ihre Tochter ist das hübscheste Mädchen, das ich je zu sehen bekommen habe*, n'em eus gwelet biskoazh kaeroc'h plac'h yaouank eget ho merc'h evit plijout da'm daoulagad ; *dein Vater war der lustigste Kerl, den ich je erlebt habe*, morse n'em eus bet gant den kement a fent evel m'em eus bet gant da dad ; *hat man je so etwas gesehen ?* biskoazh kement all ! biskoazh em buhez kement all ! biskoazh c'hoazh ! biskoazh Doue kement all ! biskoazh oueskoc'h ! sada biskoazh ! un estlamm gwelet ! ur bam eo ! n'eo ket ur fall gwelet seurt arvestoù ! peadra a zo da vout balpet ! peadra a zo da vamañ ! kur gaer ! ur gur gaer ! ; *das war wohl die größte Schmach, die ich je einstecken musste*, n'em eus gwelet biskoazh kaeroc'h din-me ! ; *das spannendste Buch, das ich je zu lesen bekommen habe*, al levr plijusañ ez eus bet dic'hañset din lenn ; 2. c'hoazh, ur wech bennak, un deiz bennak, ur peur bennak ; *er gibt die Hoffnung auf, je befördert zu werden*, ne wel ket mui kaout sav en e garg ; *ob wir je in die Heimat zurückkehren ?* mechal ha distreiñ a raimp un deiz d'hor bro ? ; 3. pep a, pep, bep ; *er gab den Kindern je einen Apfel*, reiñ a reas pep a aval d'ar vugale, un aval a roas da bep hini eus ar vugale ; *nehmt je zwei davon*, kemerit daou pep hini ; *gebt ihnen je zwei davon*, roit pep a zaou dezho, roit pep a zaouig dezho ; *je einer von zwei*, unan a zaou, unan dre zaou, unan diwar zaou, unan bep daou, unan seul daou ; *je zwei von zehn*, daou dre zek, daou diwar zek, daou bep dek, daou seul dek ; *je der Zehnte*, von

zehn je einer, unan a zek, unan dre zek, unan diwar zek, unan bep dek, bep dek den, unan dre bep dek, unan a bep dek, unan war bep dek, unan seul dek ; *eine Portion für je zwei Personen*, ul lodenn da bep daou b., ul lodenn dre bep daou b. ; *eine Schüssel für je drei Personen*, ur pladad da bep tri g. ; *auf je sechs Personen entfällt eine Flasche*, roit ur voutailhad da bep c'hwec'h den, ur voutailhad a zo dre bep c'hwec'h anezho ; *je einer von drei*, unan a bep tri, unan dre bep tri, unan diwar bep tri, unan war bep tri, unan seul dri ; *je im dritten Jahr*, bep tri bloaz ; *je zu zweit*, dre zaouioù, dre zivioù, a-zaouoù, a-zivioù, a zaou da zaou, a ziv da ziv ; *je zwei davon*, *je zu zweit*, a-zaouioù, daou-ha-daou, div-ha-div, daou da zaou, div da ziv, a-zivioù ; *je zu viert*, *je vier davon*, pevar-ha-pevar, peder-ha-peder, pevar da bevar, peder da beder, a bevar da bevar, a beder da beder, a-bederioù, a-bevaroù ; *schöne Fische : je drei davon bringen es auf ein Pfund*, pesked brav int : tri da lur (tri evit ober ul lur pouez, seul dri evit ober ul lur a bouez) ; *je zur Hälfte*, bep un hanter, war hanter, hanter-hanter, hanter-ouzh-hanter, kement-ha-kement, hanter evit hanter ; *die Kosten werden von den zwei Partnern je zur Hälfte getragen*, ar mizoù a vez daouhanter etre an daou genlodeg, lakaat a ra an daou genlodeg ar mizoù war zaouhanter, lakaat a ra an daou genlodeg ar mizoù ez kumun, daouhanter eo an daou genlodeg evit ar mizoù, rannet e vez ar mizoù en un doare kevatal etre an daou genlodeg ; 4. seul, seul vui, dre ma, bep ma, evel ma, a-feur ma, a-vuzul ma ; *je weiter die Arbeiten fortschritten*, dre ma'z ae al labourioù war-raok ; *je weiter die Woche verlief*, *je weiter die Woche fortschritt*, bep ma teue ar sizhun ; *je länger die Zeit*, umso leichter die Arbeit, hirañ amzer, aesañ labour ; *je früher*, desto besser (desto lieber), *je eher*, desto (je) besser, seul gent, seul well - seul gentoc'h, seul welloc'h - ar prestañ ar gwellañ - prestañ gwellañ - an abretañ ar gwellañ - an abretañ 'vo ar gwellañ - ar c'hentañ ar gwellañ - an trummañ ar gwellañ - ar primañ ar gwellañ - ar buanañ ma vo gellet - na zale ket d'ober da dra - ar c'hentañ n'eo ken ar gwellañ ; *je größer er wird*, *je stärker wird er*, seul vui e kresk, seul greñvoc'h e teu da vezañ, seul vuic'h e kresk, seul greñvoc'h e teu da vezañ ; *je mehr er trinkt*, desto durstiger wird er, dre ma ev e teu itik, bep ma ev e teu itik ; *je enger die Höhenlinien beieinander liegen*, umso steiler ist das Gelände, seul dostoc'h e vez ar c'hrommennoù-live an eil ouzh eben, seul sershoc'h e vez an dachenn ; *je mehr sie heranwachsen*, desto markanter unterschieden sie sich äußerlich voneinander, dre ma kreskent e teue disheñvel neuz dezho, a-feur ma kreskent e teue disheñvel neuz dezho, a-vuzul ma kreskent e teue disheñvel neuz dezho, goude ar bloavezhioù e oant disheñvelaet kalz ; *je näher er kam*, desto deutlicher hörte er die Stimmen der Sänger, dre ma tostae e kleve fraeshoc'h mouezhioù ar ganerien, evel ma (a-feur ma, bep ma, a-vuzul ma) tostae e kleve fraeshoc'h mouezhioù ar ganerien ; *je höher der Berg*, desto reiner die Luft, seul uheloc'h ar menez, seul yac'husoc'h an aer ; *je weniger er arbeitet*, desto weniger will er arbeiten, seul nebeutoc'h a labour a ra, seul nebeutoc'h en devez c'hoant ober - nebeutoc'h a-se e labour, nebeutoc'h a-se en devez c'hoant labourat - seul nebeutoc'h, seul welloc'h ; *je toller*, desto besser - *je mehr*, desto besser - *je mehr Leute*, desto besser die Stimmung, an dud, seul vui a vez anezho, seul vui a joa a vez diouto - forzh tud, forzh plijadur - pa vez ar muiañ tud, e vez ar brasañ plijadur - muiañ keuneud, brasañ tantad - seul vui, seul well - seul vuic'h, seul welloc'h ; *je mehr Geld*, desto mehr Zinsen, e lec'h emañ ar mor emañ ar pesked, d'ar mor e ya ar pesked, an arc'hant a c'hounez an arc'hant, gant arc'hant eo e c'hounezer arc'hant,

segal a zegas segal ; *je seltener eine Ware ist, desto höher steigt ihr Preis*, ar rouezded a laka priz ar marc'hadourezhioù da greskiñ - seul vui ma vez rouez ar varc'hadourezh, seul vui e vez gwerzhet ker ; *je höher die Nachfrage, desto höher der Preis*, pa vez reked eus un dra e vez bepred ker, a-feur ma kresk ar goulenn e kresk ar priz ivez, a-vuzul ma kresk ar goulenn e kresk ar priz ivez ; **5.** diouzh, hervez, a-zalc'h ouzh, a-gevreizh gant ; *je nachdem, je nach den Umständen*, diouzh an degouezhioù, diouzh ma vez, diouzh ma vo, diouzh ma vo an dro, diouzh an dro, diouzh ma vo tro, diouzh e gont, diouzh ma vo kont, diouzh m'emañ kont, se 'zo hervez, diouzh (hervez) an degouezh, hervez an darvoudoù, diouzh an darvoudoù, hervez (diouzh) ma tegouezho, hervez pezh a c'hoarvezo, diouzh stad an traoù, diouzh ma tegouezh ; *je nach Qualität der Crêpes*, hervez madelezh pe fallentez ar c'hrampouezh ; *je nachdem, ob er recht hat oder nicht*, hervez ma vo ar wirionez gantañ pe get ; *je nachdem, ob Sie mächtig oder gering sind [La Fontaine]*, diouzh ma viot galloudek pe tavantez ; *je nachdem, was er mir sagt*, diouzh a lavaro din, diouzh ma lavaro din ; *je nach seinem Vermögen*, a-zalc'h ouzh e beadra, pep hini hervez e beadra (hervez e aez), pep hini diouzh e c'hounidoù ; *je nachdem, wie man aufgelegt ist, je nachdem, wie man gelaunt ist*, diouzh an tuet mat pe fall ma vezer, diouzh an troet mat pe fall ma vezer ; *je nach Laune*, diouzh ma vez troet u.b., hervez ma vez imoret mat pe fall u.b., hervez e froudennoù, a-zalc'h ouzh e froudennoù ; *je nach Gemütslage*, hervez pleg e spered ; *je nach Größe des Grundstücks*, diouzh ar bras m'eo an dachenn ; *je nach Lage*, diouzh m'emañ kont, diouzh stad an traoù, hervez ma tegouezho ar bed, hervez ma troio ar stal, diouzh e gont ; *je nach den Verhältnissen (den Umständen)*, hervez an doareoù, diouzh ma vo kont, diouzh an degouezhioù (an darvoudoù), diouzh ma tegouezho, hervez ma tegouezho, hervez ma tegouezho ar bed, diouzh ma vo an dro, diouzh ma vo ; *je nach Anzahl der Kinder*, hervez an niver a vugale o deus ; *je nach Leistung müssen sie bezahlt werden*, diouzh a labouront e tleont bezañ paeet ; *das ist je nachdem*, se 'zo hervez ; **6.** oh je ! ach je ! kern va buoc'h !

Jeanne d'Arc b. : [istor] Janed Ark b.

Jeans b. (-,-) : **1.** bragoù jeans g., bragoù jean g., jeans g./ls., jean g. ; *er war angetan mit Jeans und T-Shirt*, paket e oa en ur bragoù jeans hag un t-shirt ; *diese Jeans läuft garantiert nicht ein*, distrizhaus eo ar bragoù jeans-se ; **2.** [gwiad.] denim g., jean g.

Jeck g. (-en,-en) : [rannyezh] **1.** den o veurlarjezañ g., maskaradenn b., kailharenn b., meurlajezenn b. ; **2.** diod g. [*liester dioded, diodien*], inosant g., beulke g., alvaon g., genaoueg g., genaoueg echu g., glaourenneg g., pampez g., nouch g. [*liester nouched*], loñseg g. [*liester loñseged*], genoù klapez g., glapez g., genoù da bakañ kelien g., genoù patatez g., genoù gwelien g., alvaon g. [*liester alvaoned, alvaoneien*], houperig g., bourjin g., bleup g., jaodre g., balbouzer g., geolieg g., beg don g., beg bras g., genoù bras g., genoù frank g., begeg g., bajaneg g., balteg g., papelod g., droch g., penn droch g., penn lor g., pennsod g., diskiant g., darsod g., loukez g., kloukez g., gogez g., penn luch g., magn g., louad g., lichefre g., lochore bras g., buzore g., penn beuz g., penn sot g., keuneudenn b., kanuchenn b., penn-bazh g., penn-skod g., penn peul g., leue g., barged g., Yann seitek g., Yann banezenn g., Yann diwarlerc'h g., Yann beul g., Yann yod g., Yann al leue g., Fañch ar Peul g., Yann ar peul karr g., panezenn b., patatezenn b., patoenn b., paganad g., pothouarn g., podig g., impopo g., mab-azen g., magn g., droch ar pardon g., penn maout g., loufer g., paourkaezh nouch g., paourkaezh penn

brell g., brell g., penn-bailh g., penn-bazh g., penn peul g., penn leue g., penn azen g., brichin a zen g., brichin g., brizh g., buoc'hig an Aotrou Doue b., kaezh g. [*liester kaezhed*], kaezh-Doue g., makez cheulk g., makez tamm paotr fin g., makez penn leue g., leue dour g., leue brizh g., leue geot g., beg leue g., mell baja g., jostram g.

jedenfalls Adv. : **1.** memes tra, d'an (da) nebeutañ, da vihanañ, bepred, atav, a-wael, a-c'hoel, a-c'hwel, evelkent, evelato, alato, alato ivez, ha c'hoazh, koulskoude, e-se, nag evit-se, evit-se, diantav ; *das erzählt man sich jedenfalls*, ar vrud-se a zo a bep tu bepred, evel-se emañ ar vrud bepred ; *das ist jedenfalls etwas*, kement-se bepred eo, kement-se atav eo, kement-se gounezet, kement-se muioc'h, gwelloc'h fav eget netra, nebeudig a ra vad, nebeud a ra vad ; *sie müssen sich jedenfalls darum kümmern*, bepred eo e tleont pleal gant se ; *Sie aber müssen jedenfalls kommen*, deuet c'hwil, a-c'hwel ! ; *er war jedenfalls ehrlich genug*, es zu gestehen, aluzen en doa bet memes tra oc'h anzav an dra-se - aluzen en doa bet, kement-se, oc'h anzav an dra-se - onest a-walc'h e oa bet bepred evit en anzav - da vihanañ e oa bet onest a-walc'h evit en anzav ; **2.** bep tro - bepred - forzh petailh - forzh petailh - n'eus forzh penaos - petra bennak a vez / erruet pe erruo / bezet pe vezo / bezet pe vezet / petra bennak a vez (Gregor) - gant a ri - kousto pe gousto - koustet a gousto - koust pe ne goust - tu priz, tu miz - seul priz, seul miz - daoust pe zaoust - dre hent pe hent - a-gleiz pe a-zehoù - a-dreuz pe a-hed - e pep darvoud - e pep degouezh - bezet drouk, bezet mat gant neb a garo.

jedenorts Adv. : dre-holl, e pep lec'h, n'eus forzh pelec'h, ne vern pelec'h, a draoñ da laez, krec'h-ha-traoñ, krec'h-traoñ.

jeder / jede / jedes **1.** anv-gwan diskouezañ : pep, bep, kement, seul ; *zu jeder Stunde*, da bep eur ; *zu jeder Zeit*, n'eus forzh peur, da bep eur, da bep mare, da bep koulz, da bep frap, da bep taol, da seul daol, da bep momed, koulz pe goulz, d'ur pe amzer, da nep mare, e nep amzer, atav, bepred, tro-distro, poent pe boent, e poent pe boent, e mare pe vare, e pep mare, e pep amzer, forzh pegoulz, abred ha diwezhat, noz-deiz, [dispredet] e pep kentel ; *zu jeder Tages- und Nachtzeit*, da bep mare, da bep koulz, forzh pegoulz, n'eus forzh peur, abred ha diwezhat, noz-deiz ; *auf jeden Fall, in jedem Fall*, bep tro - bepred - forzh penaos - n'eus forzh penaos - forzh petailh - erruet pe erruo / bezet pe vezo / bezet pe vezet / petra bennak a vez (Gregor) - gant a ri - kousto pe gousto - koustet a gousto - koust pe ne goust - tu priz, tu miz - seul priz, seul miz - daoust pe zaoust - dre hent pe hent - a-gleiz pe a-zehoù - a-dreuz pe a-hed - e pep darvoud - e pep degouezh - bezet drouk, bezet mat gant neb a garo ; *ich besuche Sie auf jeden Fall*, ne c'hwitin ket da vont d'ho kwelet ; *jeder andere*, pep hini all ; *wie jeder andere auch*, evel kement den 'zo, evel pep hini ; *wie jeder andere auch muss er sich ernähren und kleiden*, kof ha kein en deus da zerc'hel evel ar re all ; *das kannst du so gut wie jeder andere*, ober a rez an dra-se koulz ha nikun ; *du machst die Arbeit besser als jeder andere*, ober a rez gwell eget den all ebet ; *so machen wie jeder andere auch*, ober ar c'hiz ; *jeder Zehnte*, bep dek den, pep dek den, unan diwar zek, unan dre bep dek ; *jede Nacht*, bemnoz, bep noz ; *jeden Tag*, bemdez, bemdez-c'houlou, bep penn deiz, bep tamm bemdez, ken alies ha bemdez, bemdez-bemdez, bemdez-resis ; bemdez-buhez, bep deiz ; *jeden Tag, den Gott macht*, bemdez-Doue ; *jeden Tag und manchmal öfter*, bemdez pe liesoc'h ; *wir bekamen jeden Tag immer abwechselnd mal Haferbrei mal Kartoffeln*, yod kerc'h bep daou zevezh a veze, war eil gant patatez ; *jeden Sonntag*, bep Sul ; *jeden Abend*, bemnoz, bep noz ; *jeden Morgen*, bep beure ; *jedes Mal*, bewech, bep gwech, bep

taol, seul daol, seul wech, bep tro, seul dro, atav, ordinal, sav-taol, ingal, bepred ; *jedes Mal, wenn ...*, seul dro ma, bewech ma, bep gwech ma, ken lies ha ma, ken lies ma, bep tro ma, seul wech ma, bep taol (seul wezhiad, seul wechad) ma, kel lies gwech ma, kel lies gwech ha ma, ken lies gwech ma, ken lies gwech ha ma, ken alies gwech ma, ken alies gwech ha ma, ken alies tro ma, ken alies a dro ma, ken lies taol ma, ken lies taol ha ma, ken lies a daolioù ha ma, kement gwech ma ; *jedes Mal, wenn er dazu Lust hatte*, bep tro m'en deveze c'hoant ; *jedes Mal, wenn er kam, erhielt er Prügel*, kel lies gwech e teue, kel lies a daolioù a dape - kel lies tro ma teue e tape taolioù ; *jeden zweiten Tag*, a bep eil deiz, bep eil deiz, pep eil deiz, bep daou zevezh, bep eil devezh, un deiz diwar zaou, un deiz war bep daou ; *jeden zweiten Tag bekomme ich von ihr eine Flasche Milch*, beb eil devezh em bez ur voutailhad laezh diganti ; *jedes zweite Jahr*, bep eil bloaz, bep daou vloaz ; *jedes zweite oder dritte Jahr*, bep daou pe dri bloaz ; *am ersten Mai jedes Jahres*, bep bloaz da gala-Mae (da gala-hañv, gant kala-Mae, gant kala-hañv) ; *jeden Ersten*, d'ar c'hentañ eus pep miz ; *jedes vierte Jahr*, bep pevar bloaz, diouzh an eil pevar bloaz d'egile ; *in jedem Land*, e pep bro, e kement bro a zo ; *jedes dritte Fenster*, bep tri frenestr, pep tri frenestr ; *diese Konstruktion kann jedes mögliche Gewicht tragen*, ar savadur-se a zo gouest da skorañ n'eus forzh peseurt pouez ; *man konnte jedes leiseste Geräusch vernehmen*, an disterañ trouz a veze klevet ; *die Uhr schlägt jede Viertelstunde*, seniñ a ra an horolaj bep kardeur ; *jedes Mittel war ihm gut*, graet en dije n'eus forzh petra evit dont a-benn eus e daol, graet en dije n'eus forzh petra evit tennañ e daol ; *jeder Wunsch wird Ihnen erfüllt*, goulennit hag ho po ; *in jeder Hinsicht*, e pep keñver, a bep hent, e pep hent, e kement stumm a zo holl, e pep feur, e pep giz, e pep andred, e pep feson ; *auf jede Art und Weise*, mod pe vod, e pep hent / pep hent / e pep feson / e pep keñver (Gregor), e kement feson 'zo, e pep feson ; *jeder Beliebige*, n'eus forzh piv, ne vern piv, nep piv bennak / piv bennak / kement hini / kement den (Gregor).

2. Raganv-diskouezañ : pep hini, pep unan, pep den, kement hini, kement den, kement unan, ken lies hini, ken alies a hini, hini ; *jeder nach seinen Fähigkeiten, jedem nach seinen Bedürfnissen* ! pep hini hervez e varregezhioù, da bep hini hervez e ezhommoù ! ; *jeder nach seinen finanziellen Möglichkeiten*, pep hini diouzh an aez en deus, pep hini diouzh e c'halloud, pep hini diouzh e aez, pep hini diouzh e voaien, pep hini diouzh e beadra, pep hini a ya diouzh e aez, diouzh ar c'heuneud e vez graet an tan, diouzh an aez eo kas ar saout er-maez, nebeut e ranker dispign pa ne c'hounezer ket kalz, ar paour a vank dezhañ malañ munut, bez' e ranker ober an eured gant ar pezh a dud 'zo ; *jeder, der / jede, die*, pep den a gement a, kement hini a, kement den a, kement a, a gement a, neb a, neb piv bennak a, piv bennak a ; *nicht jeder, der in den Krieg zieht, muss sterben*, ne vez ket lazhet kement hini a ya d'ar brezel, kement a ya d'ar brezel ne vezont ket lazhet ; *jeder, der vorbeikam, wurde vom Hund angegriffen*, ar c'hi a lamme gant kement den a dremene, ar c'hi a lamme war gement den a dremene dre eno ; *mit jedem, der litt, hatte er Mitleid*, truez en doa ouzh kement a oa stag ar boan outo ; *nach dieser kurzen Pause ergriff jeder seinen Wanderstock*, goude an ehanig-se e krogjont pep hini en e vazh-vale ; *ein jeder begab sich nach Hause, jeder ging allein zu sich nach Hause*, mont a rejont pep hini d'e gêr, pep unan a yeas da glask e lojeiz ; *das schaffst du so gut wie jeder*, gouest out d'ober al labour-se kenkoulz hag hini, gouest out d'ober al labour-se kenkoulz ha nikun ; *er kennt die Gegend besser als jeder andere*, anavezout a ra ar vro gwelloc'h eget nikun ; *auf*

jeden entfallen zwei Brote, pep a ziv dorzh vara a vo roet (a zo da reiñ) dezho, div dorzh vara a vo roet (a zo da reiñ) dre benn, div dorzh vara a vo roet (a zo da reiñ) dre zen, div dorzh vara a vo roet (a zo da reiñ) dre bep den ; *jeder hat fünf davon bekommen*, bet o deus pep a bemp ; *zwei Frauen, jede auf einem weißen Pferd*, div vaouez war bep a varc'h gwenn ; *jeder auf einem Pferd*, pep a varc'h dindano ; *jeder trug einen Korb*, ganto e oa pep a baner en o daouarn ; *die Mädchen hielten jede eine Handtasche in der Hand*, ar merc'hed a veze pep a sac'hig ganto war-bouez o dorn ; *jeder einzelne*, pep unan ; *jeder von euch*, pep unan ac'hanoc'h, kement hini a zo ac'hanoc'h, kement den a zo ac'hanoc'h, kement unan a zo ac'hanoc'h, ken lies hini a zo ac'hanoc'h, ken alies a hini a zo ac'hanoc'h ; *jeder an Ihrer Stelle*, n'eus forzh piv en ho lec'h ; *jeder einzeln betrachtet, jeder für sich betrachtet*, pep hini en e bart ; *jeder von uns beiden wird es so tun, wie es ihm beliebt*, te a raio da giz ha me a raio va hini ; *gebt jedem eins*, roit dezho pep a hini ; *als Spielzeug hatte jeder ein Schwert bekommen*, bet o doa pep a gleze evel c'hoariell ; *jeder hat sein eigenes Zimmer*, pep a gambr o deus ; *jeder von uns*, kement a zo ac'hanomp-holl, pep unan ac'hanomp, kement hini a zo ac'hanomp, kement den a zo ac'hanomp, kement unan a zo ac'hanomp, ken lies hini a zo ac'hanomp, ken alies a hini a zo ac'hanomp ; *das Gesetz bestraft jeden, der schuldig gesprochen wird*, neb piv bennak (piv bennak, kement hini, kement den, pep den a gement) a zo bet disklêriet kablus, a vez kastizet gant al lezenn ; *allen und jedem zum Trotz*, allen und jedem zum Trotz, daoust da bep tra, daoust d'an avelioù enep, en desped d'an holl gontroliezhioù, en desped d'ar skoselloù lakaet war e hent, a-dreuz drez ha spern, en enep d'an holl ; *ein jeder*, pep hini, pep unan, an holl dud, kement den a zo, pep den a gement ; *alles und jedes*, kement hini a zo anezho, an holl gweitbunan ; *[kr-] jedem das Seine*, e hini da bep hini / da bep hini e dra (Gregor) - da bep re e eur - pep hini e lod - pep hini e hini - pep hini e gont - panerig da verserig - ar baner hervez ar merser - ouzh pep stad eo stag he foan - e stad a zo da bep unan, darn a labour, darn all a gan - da bep hini hervez e oberoù ; *jedem nach seinem Geschmack*, da bep hini e vlaz, logod d'ar c'hazh, eskern d'ar chas - evit plijout d'an holl eo dleet bezañ fur ha foll - pep hini en deus e c'houst, evel-se emaoamp tout ; *jeder ist sich selbst der Nächste*, pep manac'h a bed evit e sac'h - pep manac'h evit e sac'h - e pep tra e klask pep den tennañ begig e spilhenn - ur micherour diouzh an deiz a garfe 've noz da greisteiz - pep hini war e besk - pep hini evit e gont - pep hini evit e sac'h - pep den ne glask nemet e vad e-unan - pep hini a skrap d'e veg gwellañ ma c'hell - truez zo marv ha karantez zo interes - n'eus ket a garantez na mann ebet etre an dud - emañ an traoù diouzh krap, an neb a dap a dap, an neb na dap ket a skrap - erru eo an holl dud fall pe falloc'h ; *jeder für sich*, pep hini war e besk, pep hini evit e sac'h, pep manac'h a bed evit e sac'h, pep manac'h evit e sac'h, pep hini evit e gont, pep hini e dan ha pep hini e vutun, pep hini evitañ e-unan (Gregor) ; *jeder kocht sein eigenes Süppchen*, pep hini a ra e jeu en e bart e-unan, pep unan a ra e jeu diouzh e du, pep unan a denn d'e du ; *wie jeder andere auch*, evel kement den a zo, evel pep hini ; *jeder ist Herr in seinem Hause*, pep ki 'zo mestr en e di, pep ki a zo hardizh en e di, pep ki a harzh en e di.

jederlei Adv. : a bep seurt.

jedermann raganv-diskouezañ : pep hini, pep unan, kement hini, kement den ; *es ist nicht jedermanns Sache*, an dra-se n'eo ket afer n'eus forzh piv ; *Herr Jedermann*, an aotrou "n'eus-forzh-piv-eus-n'eus-forzh-pelec'h", un den a nep hini g.,

ar peanv war ar straed g., Yann forzh piv g. ; *für jedermann erschwinglich*, en amen d'an holl, en ardremez an holl.

jederzeit Adv. : n'eus forzh peur, da bep eur, da bep mare, e pep mare, da bep koulz, da bep frap, da bep taol, da seul daol, da bep momed, koulz pe goulz, d'ur pe amzer, da nep mare, e nep amzer, atav, bepred, tro-distro, poent pe boent, e poent pe boent, e mare pe vare, e pep amzer, forzh pegoulz, abred ha diwezhat, noz-deiz, a-drebad, [dispredet] e pep kentel ; *auf Verlangen jederzeit vorzuzeigen*, da ziskouez pa vo (pa vez) goulennet, da ziskouez bewech ma vo (bewech ma vez) goulennet ; *du kannst jederzeit zurück !* distreiñ a ri pa'z po c'hoant ! distreiñ a ri pa gari ! distreiñ a ri pa blijjo ganit !

jedesmal Adv. [ar stumm reizh abaoe adreizh ar reizhskrivadur 'zo : **jedes Mal**] bewech, bep gwech, bep taol, seul daol, seul wech, bep tro, seul dro, atav, ordinal, sav-taol, ingal, bepred.

jedoch Stagell genurzhañ : koulz all, padal, evelkent, neoazh, koulskoude, evelato, avat, ha c'hoazh, met, nag evit-se, memes tra ; *jedoch das war ein kurzes Glück*, (Hebbel), koulz all, berrbad e voe o levenez - met buan e troas al levenez da joa vil - met buan e cheñchas ar blijadur e tourmant hag e glac'har ; *ich glaubte, es wäre dort was los gewesen, ich habe mich jedoch zu Tode gelangweilt*, me a gave din em befe bet plijadur, ha padal e oan bet enoeet marv ; *sie wollten mit dem Flugzeug hinfliegen, werden jedoch mit dem Zug fahren müssen*, edont e soñj beajiñ dre nijerez ha padal e rankint mont gant an tren ; *er lag wach auf seinem Bett, jedoch seine Augenlider waren geschlossen*, dihun e oa en e wele, daoust ha kloc e valvennoù ; *ich habe den ganzen Vormittag am Motor herumgebastelt und bin jedoch noch nicht fertig*, e-pad ar mintinvezh on bet war-dro ar c'heflusker ha c'hoazh n'em eus ket echuet gantañ ; *ich wollte ins Kino, mein Freund jedoch nicht*, c'hoant am boa mont d'ar sinema, va mignon avat ne felle ket dezhañ dont ; *es war schon spät, die Mutter jedoch arbeitete noch*, diwezhat e oa dija, ar vamm avat a laboure c'hoazh ; *wir warteten auf ihn, er kam jedoch nicht*, gortozet hor boa anezhañ, met n'e oa ket deuet ; *er wollte mir helfen, er kam jedoch nicht*, c'hoant en doa bet sikour ac'hanon, met ne oa ket deuet ; *er konnte jedoch die Wahrheit herausfinden*, deuet e oa a-benn da c'hrouzout a wirionez memes tra.

Adv. : met, hogen, memes tra ; *er ist zwar sehr alt, jedoch ist er noch rüstig*, kozh-kenañ eo a-dra-sur, met chomet eo koujour memes tra - kozh-mat eo met e gont a zo ennañ c'hoazh ; *jedoch habe ich Weib und Kind zu Hause*, ur vaouez ha bugale a zo war va c'harg memes tra, ur vaouez ha bugale am eus war an dorzh memes tra, eureudet ha bugaleet on memes tra ; *er versuchte es mehrfach, jedoch misslang es immer wieder*, klasket en doa meur a wech, met ne oa ket deuet a-benn ; *sie versprach zu kommen, jedoch war ihre Mutter krank*, lavaret he doa e teufe, met klañv e oa he mamm ; *er lag wach auf seinem Bett, jedoch waren seine Augenlider geschlossen*, dihun e oa en e wele, daoust ha kloc e valvennoù.

jedweder / jedwede / jedwedes anv-gwan : pep, bep, kement.

Raganv : pep hini, pep unan, kement hini, kement den, nep, nep piv bennak, piv bennak, pep den a gement.

Jeep® g. (-s,-s) : 1. jip® g. ; 2. karr-tan treuz bro g., P. karr-saout g.

jegliche / jeglicher / jegliches anv-gwan amresis : pep, bep, kement ; *wie können sie nur fernab von jeglicher Zivilisation leben ?* penaos e reont evit padout keit-se eus pep lec'h ? penaos e reont evit padout keit all eus pep lec'h ? penaos e

reont evit bevañ en o unan paour ? ; *ohne jegliche Vorwarnung*, hep berzadenn a nep seurt ; *ohne jegliches Schamgefühl, bar jeglichen Schamgefühls*, gwerzhet e vezh gantañ, staotet e vezh gantañ ; *er war nicht völlig bar jeglichen Schamgefühls*, mezhiogoù en doa memes tra ; *anwesend waren Politiker jeglicher Couleur*, eno e oa politikourien a bep liv.

Raganv amresis : pep hini, pep unan, kement hini, kement den, nep, nep piv bennak, piv bennak, pep den a gement.

jeher Adv. : *seit jeher, von jeher*, a-holl-viskoazh, a-viskoazh, a-hed ar wech, evit ar wech, a-zoug ar wech, e-doug ar wech, a-vepred, a bep mare, a-hed an amzerioù, a bep amzer, dalc'hat, abaoe ez eus koun, aba 'z eus koun, abaoe an amzerioù koshañ, a bep memor den / en tu-hont da soñj Mab-den (Gregor).

Jehova g. (-s) : [relij.] Jehovah g., Jehova g., Yave g. ; *Zeuge Jehovas, Jehovas Zeuge*, test Jehova g.

Jehovah g. : [relij.] Jehovah g., Jehova g., Yave g.

jein Adv. : ya ha nann war un dro.

Jelängerjelier n. (-s,-) : [louza.] gwezvoud str., bezvoud str., boued-gavr g., gavrvoud g., gwial-gavr g., iliaevrez g., troad-bleiz g.

Jelängerjelierblüte b. (-,-n) : bronnig ar c'havr b., bronnig ar c'had b., bronn goukoug b. ; *Saft der Jelängerjelierblüte*, laezh-gavr g., laezh-koukoug g.

jemals Adv. : biskoazh, biken, morse, c'hoazh, ur wech bennak, d'ur peamzer, un devezh pe unan all, deiz pe zeiz, un deiz pe zeiz, ur pezeiz, ur pedeiz, ur peur bennak, mare pe vare, ur mare pe vare, d'ur mare bennak, tro-pe-dro ; *hat man jemals so etwas gesehen ?* biskoazh kement all ! biskoazh em buhez kement all ! biskoazh c'hoazh ! biskoazh Doue kement all ! biskoazh oueskoc'h ! sada biskoazh ! un estlamm gwelet ! n'eo ket ur fall gwelet seurt arvestoù ! ur bam eo ! peadra a zo da vout balpet ! peadra a zo da vamañ ! kur gaer ! ur gur gaer ! ; *das spannendste Buch, das ich jemals zu lesen bekommen habe*, al levr plijusañ ez eus bet dichañset din lenn ; *ob er jemals wieder gesund wird, ist fraglich*, n'eo ket sur tamm ebet e teuo en-dro en e yec'hed ; *keiner von uns wird dich jemals im Stich lassen*, morse ne lezimp ac'hanout war ar beoz.

jemand raganv amresis : unan bennak, unan bennaket, unan, hini, den, den pe zen, hini pe hini, unan pe unan, [dispredet] ur re bennak, ur re, ur re pe re, ur peden g. ; *ist jemand da drin ?* ha tud 'zo e-barzh an ti ? tud 'z eus ? tud 'zo ? ; *jemand hatte mich gerufen*, unan bennak en doa galvet ac'hanon ; *has du jemanden gesehen ?* ha gwelet ec'h eus bet unan bennak ? ; *ist jemand dafür zuständig ?* daoust hag afer den eo kement-se ? ; *jemand anders*, unan bennak all, hini all ; *jemand Unbekanntes*, unan bennak dianav, un neb piv bennak g. ; *jemand Entschlossenes*, un den mennet start g. ; *ein gewisser Jemand*, unan bennak pehini ne anvin ket, unan bennak ha te oar piv eo, un neb piv bennak, ur peanv bennak g., ur peanv g., an den-mañ-den g., neb-mañ-neb. ; *jemanden mit jemand anderem in Verbindung setzen*, kehentaat u.b. gant unan all, lakaat u.b. kehent gant unan all ; *jemandem eine Freude bereiten*, ober plijadur d'unan bennak ; *bleiben wir hier, falls noch jemand kommt !* chomomp amañ betek-gouzout na zeufe unan bennak c'hoazh ! chomomp amañ betek-gouzout na zeufe unan pe unan c'hoazh ! chomomp amañ betek-gouzout na zeufe hini pe hini c'hoazh ! chomomp amañ betek-gouzout na zeufe den pe zen c'hoazh ! chomomp amañ rak na zeufe unan bennak c'hoazh ! ; *ohne jemanden zu sehen*, hep bezañ gwelet nikun, hep bezañ gwelet hini, hep bezañ gwelet den, hep bezañ gwelet ur penn ki, hep bezañ gwelet foeltr den.

Jemen n. : *Jemen, der Jemen*, Yemen b.

Jemenit g. (-en,-en) : Yemenad g. [*liester Yemeniz*].

jeminitisch ag. : yemenat.

jener / jene / jenes 1. anv-gwan diskouezañ : ar ... -se, al ... -se, an ... -se, ar ... -hont, al ... -hont, an ... -hont ; *zu jener Zeit*, d'ar mare-se, d'ar c'houlz-se, da neuze, a-benn neuze, en amzer-hont ; *an jenem Tag*, en deiz-se, en deiz-hont ; *von jenem Tag an*, diwar an deiz-se ; *in jener Nacht*, en noz-hont ; *an jenem Morgen war es kalt*, evit ar beure e oa yen ; *auf jene Weise*, e-giz-hont, evel-hont ; *in dieser oder jener Hinsicht*, war ur poent pe boent, e poent pe boent, e keñver pe geñver, tu pe du, e tu pe du, en tu pe du, evit ur perzh, en ur mod, en ur mod bennak, en un tu, en ur c'hiz ; *auf diese oder jene Weise*, en un doare pe zoare, en doare-mañ pe en doare-hont ; 2. raganv-diskouezañ : hennezh g., honnezh b., henhont, honhont, hounhont, ar re-se ls., ar re-hont ls., ar re-nezh, an dra-se, an dra-hont ; *dies oder jenes*, hen-ha-hen, an dra-mañ-tra, seurt pe seurt ; *dies und jenes*, an dra-mañ hag an dra-hont ha kalz a draoù all (Gregor) ; *über dieses und jenes sprechen*, kaozeal diwar-benn ket ha netra, kaozeal dilokez, kaozeal jore-dijore, komz diwar-benn tra-pe-dra ; *dieser und jener*, hemañ hag hennezh ; *dieser oder jener*, hemañ-henn, hini pe hini, unan pe unan ; *dieser oder jener von euch*, unan pe unan ac'hanoc'h ; *dieser oder jener von ihren Freunden*, hini pe hini eus o mignoned ; *diesen oder jenen schockieren*, feukañ unan pe unan ; *diese und jene*, homañ hag honhont ; *diese oder jene*, houn-ha-houn, hini pe hini, unan pe unan.

jenseitig ag. : a-dal, war an tu all, enep ; *das jenseitige Ufer*, an tu all eus ar stêr g., ar ribl enep g.

jenseits Adv. : en tu-hont da, en tu all da, dreist ; *jenseits des Ärmelkanals*, en tu all da Vor Breizh, tramor ; *jenseits des Atlantiks*, en tu all d'ar Meurvor Atlantel, tramor ; P. *jenseits des großen Teiches*, en tu all da bark ar siliou, en tu all d'ar Meurvor Atlantel, tramor ; *jenseits des Meeres*, tramor ; *jenseits des Mittelmeers*, en tu all d'ar Mor Kreizdouarel ; *jenseits des Rheins*, en tu all d'ar Roen ; *jenseits der Alpen gelegen*, lec'hiet en tu all d'an Alpoù ; *jenseits der Alpen angesiedelt*, trameneziat ; *Mensch, der jenseits der Alpen lebt*, trameneziad g. [*liester trameneziaded*] ; *jenseits von Raum und Zeit*, en tu all d'an egor ha d'an amzer, er beurbadelezh ; *jenseits des Grabes*, trabez ; *er ist schon jenseits der Fünfzig*, hanter-kant vloaz bet eo, ouzhpenn hanter-kant vloaz eo, muiget hanter-kant vloaz eo, pase hanter-kant vloaz eo, tremen hanter-kant vloaz eo ; *das liegt jenseits meines Verständnisses*, kement-se a zo dreist va maner (va skiant, va foell, va c'hompren, va reiz, va intentamant), setu aze avat ha 'zo dreist va skiant, n'on ket evit kompren an dra-se, n'on ket barrek ouzh traoù a seurt-se, kement-se a zo trec'h da'm gouiziegezh, kement-se a zo trec'h din ; *jenseits allen Verständnisses sein*, bezañ en tu all da spere mab-den, bezañ dreist poell mab-den.

Jenseits n. (-s) : *das Jenseits*, ar bed all g., ar bed-hont g., tir ar re varv g., ar vuhez all b., ar vuhez arall b., ar vro arall b. ; *im Jenseits*, en tu all d'ar bez ; *ins Jenseits abberufen werden*, mont d'ar bed all, mont da Anaon (d'an Anaon), mervel ; *jemanden ins Jenseits befördern*, kas u.b. d'ar bed all (da vro an Anaon, da Anaon, d'an Anaon), peurgas u.b., reiñ e stal (e gont) d'u.b., ober e varv d'u.b., ober e stal (e lod) d'u.b., reiñ e stal ouzh u.b., reiñ taol ar marv d'u.b., lazhañ mik u.b., lazhañ moust u.b., pakañ u.b., ridañ e doull d'u.b., tortañ u.b. ; *eine Stimme aus dem Jenseits*, ur vouezh trabez b. ; [relij.] *das Leben im Jenseits*, ar vuhez all b., ar vuhez arall b.

Jeremias g. (Jeremiä) : [relij.] Jeremias g. ; *die Klagelieder Jeremiä*, klemmganoù Jeremias ls.

Jërriais n. : [yezh.] Jerzenezeg g.

Jersey n. (-s) : Jerzenez b.

Jersey-Rasse b. (-) : [loen.] gouenn Jerzenez b.

Jersey-Kuh b. (-,-kühe) : [saout] jerzenezenn b. [*liester jerzenezenned*].

Jerusalem n. (-s) : Jeruzalem b.

Jesais g. : [relij.] Izai g.

Jesses estl. : Jezuz ! Jezuz-Doue ! Salver Jezuz !

Jesuat g. (-en,-en) : [relij.] jezuad g. [*liester jezuaded*].

Jesuit g. (-en,-en) : [relij.] jezuist g.

Jesuiten- : [relij.] ... jezuist, ... ar jezuisted.

Jesuitenorden g. (-s) : [relij.] urzh ar jezuisted g.

Jesuitentum n. (-s) : [relij.] jezuistegezh b.

jesuitisch ag. : [relij.] jezuistek.

Jesuitismus g. (-) : [relij.] jezuistegezh b.

Jesus g. (Jesu) : [relij.] Jezuz g. [gen. Jesu / ak. Jesus pe Jesum / dat. Jesus pe Jesu / vokativ Jesus pe Jesu] ; *Jesus Christus*, Jezuz-Krist g. [gen. Jesu Christi / ak. Jesus Christus pe Jesum Christum / dat. Jesus Christus pe Jesu Christo / vokativ Jesus Chistus pe Jesu Christe] ; *unser Herr Jesus Christus*, Hor Salver Jezuz-Krist g. ; *der Leidensweg Jesu Christi*, Pasion Hor Salver b. ; *Wiederkunft Jesu Christi*, eildonedigezh b., parouzia g. ; *die Offenbarung Jesu Christi*, Diskuliadur Jezuz-Krist g. ; *die Auferstehung Jesu Christi*, Dasorc'hidigezh ar C'hrist b. ; *Jesus Christus ist vollkommen sündlos*, dibec'hus eo Jezuz-Krist ; *Jesus wurde von der Jungfrau Maria geboren*, Jezuz a c'hanas eus ar Werc'hez ; *Jesus starb am Kreuz*, mervel a reas Jezuz war ar groaz ; *das Heiligste Herz Jesu*, ar Galon Sakr b. ; *sich dem Heiligsten Herzen Jesu hingeben*, ober dedi eus an-unan (eus e vuhez) d'ar Galon Sakr ; *Jesus übernahm alle Sünden der Welt*, Jezuz a lamas holl bec'hedoù an dud, Jezuz a zilamas holl bec'hedoù an dud ; *süßester Jesus ! liebreichster Jesus !* va Jezuz !

Jesuskind n. (-s,-er) / **Jesuskindlein** n. (-s,-) : [relij.] *das Jesuskind*, ar Mabig Jezuz g., ar C'hrouadur Jezuz g.

Jesulatschen ls. : soledennoù ls., solennoù ls., sandalennoù ls.

Jet¹ g. (-/-s,-s) : [nij.] P. jet g.

Jet² g./n. (-s) : [maenoniezh] maen-jed g., jed g.

Jetlag g. (-s,-s) : [beajoù] skuizhder o tont eus ar c'hemm-eur g., skuizhder o tont eus an dislank eurioù g.

Jeton g. (-s,-s) : jedouer g., jedaoer g., jedenn b.

Jetset g. (-s,-s) : jet-society b., jet-set g./b.

Jetstream g. (-s,-s) : aergasenn b.

Jett g./n. (-s) : [maenoniezh] maen-jed g., jed g.

jetten V.gw. (ist gejettet) : P. mont kuit gant ur c'harr-nij.

jetzige(r,s) ag. : a-vremañ, bremañ, bezant, bremanel, kempred, hiziv ; *die jetzigen Preise*, ar prizioù bremañ ls., ar prizioù o ren ls. ; *jetzige Lage*, stad an traoù bremañ b. ; *im jetzigen Augenblick*, evit bremañ, bremañ, d'ar pred-mañ, dres d'an ampoent ; *in der jetzigen Situation*, diouzh red an traoù hiziv, o vezañ penaos emañ kont hiziv, o vezañ penaos e tro ar bed hiziv, o vezañ penaos e tro ar stal bremañ, o vezañ penaos emañ stad an traoù hiziv, gant stad an traoù er mod 'zo ; *in seinem jetzigen Zustand*, en e stad a-vremañ ; P. *in der jetzigen Zeit*, hiziv an deiz, gant ar vuhez (an amzer) a zo o ren, en amzer a zo o ren, gant ur vuhez (gant un amzer) er mod 'zo, d'an eur hiziv, en eur hiziv.

jetzt Adv. : bremañ, nomañ, en amzer-mañ, er mare-mañ, a-vremañ, pelloc'h, evit c'hoazh, evit bremañ, evit ar mare, evit ar pred, evit ar c'houlz, a-benn bremañ, war-benn bremañ ; *hier und jetzt*, amañ ha bremañ, nomañ-lomañ ; *jetzt oder später*, a-benn bremañ pe a-benn goude ; *wie viel Uhr ist es jetzt ?* pet eur eo pelloc'h ? ; *jetzt ist es Zeit*, deuet eo ar c'houlz (an amzer), bremañ emañ ar c'houlz vat, bremañ eo mont dezhi,

pred eo deomp-ni mont dezhi, setu ar pred, erru eo ar c'houlz d'ober an dra-se ; *ich bin jetzt bereit*, setu-me prest ; *jetzt bin ich bereit !* setu-me prest ! ; *jetzt sind wir ihn los*, setu-ni dijablet anezhañ ; *jetzt werde ich für meine Unbesonnenheit bestraft*, setu-me puniset eus va diboelloù ; *jetzt heißt es Ärmel hochkrepeln*, bremañ eo lakaat eoul kalon, bremañ eo stagañ ganti ; *jetzt heißt es Abschied nehmen*, deuet eo eur an disparti, erruet eo an disparti, sonet eo evidomp kloc'h an digouvi, pred eo deomp kemer hor c'himiad, bremañ emamp o vont d'ho lezel, n'hon eus mui netra d'ober nemet mont diwar ho tro ; *jetzt fängt es an zu regnen*, setu pelloc'h deuet ar glav ; *er muss jetzt am Ziel eingetroffen sein*, pelloc'h emañ degouezhet, a-benn bremañ emañ erruet ; *und jetzt sagt er ...*, ha setu eñ da lavaret ; *und jetzt wollen sie weg*, ha setu m'o deus c'hoant mont kuit ; *du bist jetzt groß genug*, paotr a-walc'h out bremañ, plac'h a-walc'h out bremañ ; *und jetzt ist aus ihm ein Mann geworden*, pelloc'h ez eus ur gwaz anezhañ ; *jetzt ist Ihre Suppe kalt geworden*, pelloc'h eo riellet ho soubenn ; *jetzt gleich*, bremañ-souden, bremañ-souden-Doue, bremañ-tuchant, kerkent ha bremañ, bremaik, pelloc'h, tuchantik ; *jetzt ist es an der Zeit dafür*, bremañ eo en ober, bremañ emañ ar c'houlz vat, bremañ eo mont dezhi, bremañ eo stagañ ganti, deuet eo ar c'houlz d'ober an dra-se, deuet eo ar mare d'ober an dra-se, erru eo ar c'houlz d'ober an dra-se, setu ar pred, deuet eo ar pred, ar pred a zo deuet, emañ deuet ar mare ; *jetzt oder nie*, bremañ-rik eo en ober, bremañ emañ ar c'houlz, bremañ emañ ar c'houlz vat, bremañ-rik eo mont dezhi, pred eo deomp-ni mont dezhi, setu ar pred ; *für jetzt*, evit bremañ, evit c'hoazh, evit poent, evit an ampoent, evit ar mare, evit ar c'houlz ; *ab jetzt, von jetzt an*, evit a-benn kaer, kerkent ha bremañ, a-benn neuze, a-benn bremañ, hiviziken, a-hiziv, pelloc'h, a-belloc'h, adalek (azalek) bremañ, diwar vremañ, adal bremañ, goude-henn, goude-se, diwar-neuze, adal neuze, a-neuze, abaoe neuze, adal ar c'houlz-se, a-c'houdevezh, avamañ, diwar ar c'houlz-se, a-vremañ, a-vremaik, avaze, a-ziwar neuze, a-ziwar an deiz-mañ ; *bis jetzt*, betek amañ, betek neuze, betek-henn, betek bremañ, betevremañ ; *man konnte bis jetzt nicht herausfinden, wo dieser Pharaon bestattet wurde*, n'eus ket bet kavet evit c'hoazh pelec'h eo bet beziet ar faraon-se ; *ich gehe aber jetzt*, me a zo o vont atav, me a zo o vont bepred ; *jetzt, nachdem ..., jetzt, wo ..., bremañ pa, bremañ ma ; da ich jetzt genug Geld zusammenhabe, werde ich einen Wagen kaufen, jetzt, wo ich genug Geld zusammenhabe, werde ich einen Wagen kaufen*, bremañ pa'm eus lakaet a-walc'h a arc'hant a-gostez e prenin ur c'harr-tan ; *jung hatte ich vier geschmeidige Glieder und ein steifes, jetzt, wo ich alt bin, habe ich vier steife und ein geschmeidiges*, a-benn ma oan yaouank em boa pevar ezel soupl hag unan reut, ha bremañ ma'z on deuet kozh em eus pevar reut hag unan soupl ; *es ist jetzt um die zehn Jahre her*, un dek vloaz bennak a zo abaoe, bremañ ez eus un dek vloaz bennak ; *es sind jetzt zwei Jahre her*, daou vloaz 'zo abaoe.

Jetzt n. (-) : / **Jetztzeit** b. (-) : amzer vremañ b./g., bremañ g.

Jeu de Paume n. (-) : [sport] c'hoari an tripod g.

Jeu-de-Paume-Spieler g. (-s,-) : tripod g. [liester tripoderien].

jeweil Adv. : [Bro-Suis] pep re anezho, pep hini anezho, bewech, bep tro.

jeweilige(r,s) ag. : 1. ketep ; *die ausländischen Studenten reisen in ihr jeweiliges Land zurück*, ar studieren estren a zistro pep hini d'e vro ; 2. a vremañ, eus ar mare ; *der jeweilige Präsident*, ar prezidant a vremañ g.

jeweils Adv. : pep re anezho, pep hini anezho, bewech, bep tro ; *zwei Pausen von jeweils zehn Minuten*, daou ehan a zek

minutenn pep hini ; *er schickte jeweils kant Euro*, kas a rae kant euro bewech, kas a rae kant euro bep tro ; *sie gehen in Gruppen von jeweils zehn Mann*, bale a reont dek ha dek, bale a reont dek e pep bandenn ; *alle erhielten jeweils zwei Bücher*, pep a zaou levr a voe roet dezho ; *ich werde jeweils zwei Kisten tragen*, daou-ha-daou e tougin ar c'hasedoù-se ; *auf jeweils sechs Personen entfällt eine Flasche*, roit ur voutailhad da bep c'hwec'h den, ur voutailhad a zo dre bep c'hwec'h ; *jeweils einer von drei*, unan a bep tri, unan dre bep tri, unan diwar bep tri, unan war bep tri ; *von zehn jeweils einer*, unan a zek, unan dre zek, unan diwar zek, unan bep dek, unan bep dek den, unan dre bep dek, unan a bep dek, unan war bep dek, unan seul dek.

jezuweilen Adv. : [dispredet] pep re anezho, pep hini anezho, bewech, bep tro.

Jg. [berradur evit **Jahrgang**] sellit uheloc'h.

Jh. [berradur evit **Jahrhundert**] kantved g.

JH [berradur evit **Jugendherberge**] herberc'h yaouankiz g.

jiddisch ag. : [yezh.] yidich.

Jiddisch n. : [yezh.] yidich g.

Jingle g. (-/s,-s) : [sonerezh, bruderezh] aoudell b. [liester aoudelloù].

Jiu-Jitsu n. (- pe -s) : jiu-jitsu g.

Job g. (-s,-s) : c'hwil g., tamm c'hwil g., tamm labour g., tamm brizhlabor g., implij g., fred g., tamm micher g., gounidegezh b., micher b. ; *einen Ferienjob für den Sommer finden*, kavout un tamm c'hwil a-benn an hañv ; *cooler Job, bequemer Job, gemütlicher Job, ruhiger Job*, abuzetez vrav b., labour zen g., labour koul g., labour koulik a-walc'h g., tamm labour diboan g., P. bertim b. ; *einen coolen Job haben*, P. bezañ bertimet brav ; *ein mieser Job*, ur c'hosh vicher b. ; *er ist neu im Job*, nevez eo war ar vicher, nevez eo er vicher ; *sie sucht einen Job*, emañ o klask fred, emañ o klask labour, emañ o klask krog, emañ o freta, emañ o klask c'hwil, P. emañ o klask sav.

jobben V.gw. (hat gejobbt) : P. labourat diouzh gopr, brizhlaborat, ober un tamm labour bennak, ober hirik ha berrik.

Jobber g. (-s,-) : 1. [Yalc'h] brokaiger g., agioter g. ; 2. den hag a vev diwar tammoù labour dister g.

Jobberei b. (-) : [Yalc'h] agioterezh g., brokaigerezh g.

jobbern V.gw. (hat gejobbt) : [Yalc'h] agiotañ, brokaigañ.

Jobsharing n. (-/s) : rannadur al labour g.

Joch n. (-s,-e) : 1. yev g./b., yevad g./b., suj g. ; *Ochsen unter das Joch bringen, Ochsen ins Joch spannen*, yevañ oc'h en, yevañ ur c'houblad oc'h en, yevañ ur c'houblad ejened, lakaat ejened ouzh ar yev, sterniañ oc'h en, sterniañ ur yevad ejened, sterniañ ur yevad oc'h en ; *den Ochsen das Joch abnehmen*, diyevañ an oc'h en ; *kleines Joch, womit die Ochsen zum Viehmarkt geführt wurden*, bazh-yev b. ; [dre skeud. ha ster rik] *das Joch tragen*, dougen ar yev ; [dre skeud.] *das Joch abschütteln (abwerfen)*, terriñ ar yev, disujañ, en em zisujañ, teuler ar yev a-ziwar e zivskoaz, divazhyevañ, terriñ e rañjennoù ; *Irland blieb frei vom römischen Joch*, lwerzhon a chomas frank diouzh ar yev roman ; *sich aus dem Joch (vom Joch) der kolonialen Unterdrückung befreien*, terriñ yev ar gwaskerezh trevadennel ; *das Joch der Ausbeuterklasse abschütteln*, terriñ yev ar renkad korvoer ; *unter dem Joch des Adels stehen*, bezañ dindan gazel-ge gant an noblañs ; *das Joch auferlegen*, lakaat da sujañ (da blegañ), yevañ ; *jemanden unter das Joch bringen, jemanden unter das Joch beugen*, plegañ u.b. dindan ar yev, lakaat u.b. da sujañ, sujañ u.b., lakaat u.b. da blegañ d'e youl, lakaat u.b. da bladañ d'e veli, lakaat u.b. dindan yev, bazhyevañ u.b., lakaat ar suj war u.b., lakaat u.b. dindan gazel-ge, yevañ u.b., mestroniañ u.b.,

chadennañ u.b., hualañ u.b. ; *sich unter das Joch beugen*, sujañ, plegañ, soublañ, rankout pladañ ; *vom Joch befreien*, divazhyevañ, diyevañ ; *durchs Joch gehen*, rankout pladañ (sujañ, soublañ, en em izelaat) ; *mein Joch ist sanft*, va yev a zo dous ; *das Kaudinische Joch*, [istor] yev Kaodiom [arouez an dismegañs a veze graet d'an drec'hidi] g. ; **2.** [meneziou] ode g. ; **3.** [tisav.] treuziad g., gwareg-pont b. ; **4.** yev da gerc'hat dour g., bazh-yev b. ; **5.** [muzul, gorread] devezh-arat g., pengenn g. / keñver douar g. (Gregor) ; **6.** *Glockenjoch*, maout g.

Jochbalken g. (-s,-) / **Jochbaum** g. (-s,-bäume) : kamarenn b.

Jochbein n. (-s,-e) : [korf.] askorn boc'h g., askorn jod g.

Jochbeinmuskel g. (-s,-n) : [korf.] kigenn a-voc'h b.

Jochbogen g. (-s,-/bögen) : [korf.] gwareg ar voc'h b.

Jochbrücke b. (-,-n) : pont diazezet war bilochou g., pont war bostoù g.

Jochfeld n. (-s,-er) : treuziad pont g.

Jochfortsatz g. (-s,-fortsätze) : [korf.] baleg ar voc'h g.

Jochkissen n. (-s,-) : kondre g.

Jochmuskel g. (-s,-n) : [korf.] kigenn a-voc'h b.

Jochochs g. (-en,-en) : ejen tenn g.

Jochriemen g. (-s,-) : louan b.

Jochring g. (-s,-e) : inar g.

Jochspannung b. (-,-en) : treuziad pont g.

Jochträger g. (-s,-) : skor treuziad g., treust g.

Jochweite b. (-,-n) : hed treuziad g.

Jockei g. (-s,-s) / **Jockey** g. (-s,-s) : [sport] joke g. [*liester jokeed*] ; *die Jockeys gehen zum Wiegen*, mont a ra ar jokeed da bouezañ, mont a ra ar jokeed d'ar bouezadeg.

Jockeydress g. (-es,-e) : kazakenn b., rokedenn b.

Jod n. (-s) : iod g.

Jod n. (-) : [yech.] yod g.

Jodat n. (-s,-e) : [kimiezh] iodat g. [*liester iodatoù*].

Joddämpfe ls. : aezhennoù iodek ls.

jodeln V.gw. (hat gejdelt) : hollaikat, tirolañ, kanañ diouzh giz Bro-Dirol.

jodhaltig ag. : [kimiezh] iodek, iodek.

Jodid n. (-s,-e) : [kimiezh] iodidenn b.

jodidhaltig ag. : [kimiezh] iodidet.

jodieren V.k.e. (hat jodiert) : [kimiezh] iodañ.

Jodierung b. (-) : [kimiezh] ioadur g., iodañ g.

Jodler g. (-s,-) : **1.** kanaouenn diouzh giz Bro-Dirol b., tirolianenn b., hollaika g. ; **2.** kaner diouzh giz Bro-Dirol g., kaner tirolianennoù g.

Jodsilber n. (-s) : [kimiezh] iodidenn arc'hant b.

Jodtinktur b. (-) : [mezeg.] tentur iod g.

Jodoform n. (-s) : [kimiezh] iodoform g., triiodometan g.

Jodwasserstoffsäure b. (-) [kimiezh] trenkenn iodhidrek b.

Joga g./n. (-/s) : yoga g.

joggen V.gw. (hat gejoggt, *evit pouezañ war an dilec'hiañ* : ist gejoggt) : [sport] trotañ, joggañ, galoupat.

Joggen n. (-s) : [sport] trotadenn b., trotañ g., jogging g., frapad galoupat g., frapad redek g., galoupat g.

Jogger g. (-s,-) : [sport] troter g., jogger g., galouper g.

Jogging n. (-s) : [sport] trotadenn b., trotañ g., jogging g., frapad galoupat g., frapad redek g., galoupadenn b., galoupat g.

Jogginganzug g. (-s,-anzüge) : [sport] dilhad trotañ g., dilhad jogging g.

Joghurt g./n. (-/s,-el-s) : yaourt g. ; *Naturjoghurt, Joghurt ohne Zucker oder sonstige Zusätze*, yaourt plaen g. ; *der Joghurt hat längst das Verbrauchsdatum überschritten*, dourennet eo ar yaourt.

Joghurtbecher g. (-s,-) : pod yaourt g., podad yaourt g., yaourt g.

Joghurtbereiter g. (-s,-) : [benveg] yaourterez b. [*liester yaourterezioù*].

Joghurtmilch b. (-) : yaourt g.

Jogi g. (-s,-s) : [relij.] yogi g.

Jogurt g./n. (-/s,-/s) : yaourt g. ; *Naturjogurt, Joghurt ohne Zucker oder sonstige Zusätze*, yaourt plaen g. ; *der Jogurt hat längst das Verbrauchsdatum überschritten*, dourennet eo ar yaourt.

Johann g. / **Johannes** g. : Yann g. ; [relij.] *Johannes der Täufer*, sant Yann-Vadezour g. ; *Gedenktag der Enthauptung Johannes des Täufers*, gouel sant Yann dibenn-Eost g., gouel Yann dibenn-Eost g.

Johanna b. : Janed b., Chann b., Channig b., Jani b. ; [mojenn.] *die Päpstin Johanna*, ar babez Janed b.

Johannesbrief g. (-s,-e) : *die Johannesbriefe*, lizhiri (lizheroù) an abostol Yann Is.

Johannesevangelium n. (-s) : *das Johannesevangelium*, an aviel hervez sant Yann g., aviel sant Yann g.

Johannesgürtelkraut n. (-s,-kräuter) : [louza.] huelenn-wenn b., avron str., louzaouenn-an-draen b., louzaouenn-sant-Yann b.

Johannis n. (-) : gouel sant Yann g., gouel Yann g.

Johannisbeere b. (-,-n) : [louza.] kastilhez str., kastilhezenn b., kastilhez str., kastilhezenn b. ; *schwarze Johannisbeere*, kastilhez-du str. ; *rote Johannisbeere*, kastilhez-ruz str.

Johannisbeergelee g./n. (-s,-s) : [kegin.] kaotigell gastrilhez b.

Johannisbeerlikör g. (-s,-e) : likor kastilhez-du g.

Johannisbeerstrauch g. (-s,-sträucher) : [louza.] kastilhezenn b. [*liester kastilhezenned*], bod-kastilhez g., kastilhez str./g.

Johannisbeertraube b. (-,-n) : [louza.] blokad kastilhez g., kropad kastilhez g.

Johannisblume b. (-,-n) : [louza.] arnika-menez g.

Johannisblut n. (-s) : [louza.] milzoull g., kanttoulig g., kanttoul g.

Johannisbrot n. (-s) : [louza.] karoubes str.

Johannisbrotbaum g. (-s,-bäume) : [louza.] gwez karoubes str., karoubezenn b.

Johannisfest n. (-es,-e) : gouel sant Yann g., gouel Yann g., Gouel-Yann g.

Johannisfeuer n. (-s,-) : tantad Sant-Yann g., tantez Sant-Yann g., tantad gouel Yann g. ; *Asche des Johannisfeuers*, ludu tantad Sant-Yann g., ludu tantad gouel Yann g. ; *Versteigerung der Asche des Johannisfeuers*, embann al ludu g.

Johannisglühwürmchen n. (-s,-) : [loen.] preñv-gouloù g., preñv-lugern g., preñv-lugernus g., preñv-glas g., preñv-noz g., preñv-goulaouier g., preñv-tan g., preñv-gweleviat g., c'hwibu-luc'h str.

Johanniskäfer g. (-s,-) : [loen.] **1.** preñv-gouloù g., preñv-lugern g., preñv-lugernus g., preñv-glas g., preñv-noz g., preñv-goulaouier g., preñv-tan g., preñv-gweleviat g., c'hwibu-luc'h str. ; **2.** c'hwil-derv mizh Even g., c'hwil-tann g., c'hwil-Mae g., buoc'h-derv b.

Johanniskraut n. (-s,-kräuter) : [louza.] kanttoul g., kanttoulig g., milzoull g. ; *Blut-Johanniskraut*, gwenterc'henn b.

Johannislauch g. (-s,-e) : [louza.] ognonetes str., kraksivolez str.

Johannismarkt g. (-es) : Foar Ouel-Yann b., Foar sant Yann b.

Johannistag g. (-s,-e) : gouel sant Yann g., Gouel-Yann g. ; *am Johannistag ist die Hälfte des Jahres vorbei*, Gouel-Yann

a rann ar bloaz e daou damm ; wenn der Johannistag näher rückte, pa dostae da Ouel-Yann.

Johannistrieb g. (-s,-e) : 1. astaol war an diwezhad g., taoladenn war an diwezhad b. ; 2. [dre skeud.] karantez war an diwezhad b., karantez war an oad diskar b., distro yaouankiz g.

Johanniswürmchen n. (-s,-) : [loen.] preñv-gouloù g., preñv-lugern g., preñv-lugernus g., preñv-glas g., preñv-noz g., preñv-goulaouier g., preñv-tan g.

Johanniter g. (-s,-) : herberc'hour sant Yann g., marc'heg sant Yann g., manac'h-ruz g.

Johanniterkreuz n. (-es) : kroaz Valta b., kroaz marc'heien sant Yann b.

Johanniterorden g. (-s) : urzh marc'heien sant Yann g.

johlen V.gw. (hat gejoht) : krial a-bouez-penn, youc'hal, beogal, choual a-bouez-penn, choual a-bouez e benn.

John g. : Yann g.

Joint g. (-s,-s) : P. bazh butun drol b., bazh butun-nij b., bazh butun koul b.

Jointventure n. (-/-s,-s) / **Joint Venture** g. (-/-s,-s) : [kenw.] kenembregerezh g.

Jo-Jo® n. (-s,-s) : yo-yo® g., pun-dibun g. ; *Jo-Jo spielen*, c'hoari pun-dibun.

Joker g. (-s,-) : joker g. [*liester* jokerioù / jokerien].

Jokus g. (-,-se) : farsadenn b., bourd g.

Jolle b. (-,-n) : [merdead.] yol g., kanod g., driver skañv g. ; *Rennjolle*, leverer [*liester* leverioù].

Jölltau n. (-s,-e) : [merdead.] kargahun g.

Jonchée® b. (-,-s) : [keuz] joñchez str., joñchezenn b.

Jonglage b. (-,-n) : [sirk] tro vannikerezh b.

Jongleur g. (-s,-e) : 1. [sirk] banniker g. ; 2. [Krennamzer] a) jangler g., barzh g. ; b) furlukin g., farouell g.

Jongleurin b. (-,-nen) / **Jongleuse** b. (-,-n) : 1. [sirk] bannikerezh b. ; 2. [Krennamzer] a) janglerezh b. ; b) furlukinezh b.

jonglieren V.gw. (hat jongliert) : [sirk] bannikat, c'hoari timolo ; 2. [dre skeud.] *mit den Wörtern jonglieren*, c'hoari gant ar gerioù.

Jonglieren n. (-s) : [sirk] bannikerezh g.

Jonquille b. (-,-n) : [louza.] foeon str., jonkilhez str., boked laezh-ribot g., roz-kamm melen str.

Joppe b. (-,-n) : chupenn b., kalabousenn b., vareuzenn b.

Jordan g. (-/-s) : Jordan g., Jourden g., kanol Jourden b. ; [dre skeud.] *über den Jordan gehen*, mont d'an tu all, mont en tu all, serriñ e levr (e doull), ober (leuskel) e vramm diwezhañ, foeltrañ, lipat (lonkañ) e loa, lonkañ e vabouzen, lonkañ e chik, lonkañ e deod, lakaat e garnaj en driñs, mont d'ar bern, pakañ anezhi, pakañ, serriñ e baraplu, ridañ e baraplu, serriñ e baiplu, ridañ e baiplu, terriñ e neudenn, ober e astenn gar diwezhañ, koll e c'hwitell, koll e groc'henn, treiñ e lagad, ober e dro, ober e lamm gwashañ, ober al lamm, sailhañ er bailh, tortañ, tremen dreist kae ar vuhez, mont d'ar c'hae, distaliañ diwar ar bed, talpiñ, mont er bord all, mont da Gankari, mont d'ar gevred, kreñviñ, kreviñ, pibidañ, disgweañ,

Jordanien n. (-s) : Jordania b.

Jörg g. : Jord g., Jorj g.

Josef g. : Jozef g., Jozeb g., Jos g., Job g. ; *Josef wurde Stammvater eines edlen Geschlechts*, Job a zeuas da vezañ ar c'hef eus ul lignez kaer.

Josefa b. / **Josefine** b. : Josefa b.

Josefsehe b. (-,-n) : dimeziñ paper g., dimeziñ gwenn g.

Josefskraut n. (-s) : [louza.] sikadez g.

Joseph g. : Jozef g., Jozeb g., Jos g., Job g. ; *Joseph wurde Stammvater eines edlen Geschlechts*, Job a zeuas da vezañ ar c'hef eus ul lignez kaer.

Josephskraut n. (-s,-kräuter) : [louza.] sikadez g.

Jot n. (-,-) : 1. [*anv alamanek evit al lizherenn j*] iota g., iot g. ; 2. [*anv kastilhanek evit al lizherenn j*] c'hota g.

Jota n. (-/-s,-s) : iota g. ; [dre skeud.] *es ist auch nicht ein Jota daran zu ändern*, arabat treiñ ur pik ennañ, arabat treiñ ur pik dioutañ ; P. *er will kein Jota (um kein Jota) nachgeben*, delc'her mort (yud, start, gwevn) a ra, ne gil tamm ebet, ne giz neudenn ebet, ne soubl tamm ebet, n'eus pleg ebet ennañ, derc'hel a ra mat d'e askorn, ne gilfe ket an disterañ, ne gilfe ket a-dreuz troad.

Joule n. (-/-s,-) : [fizik] joul g.

Joulesch- ag. : *Joulesches Gesetz*, lezenn Joule b.

Jour fixe g. (-,-,-s,-s) : abadenn danevelliñ sizhuniek b., rentañ-kont sizhuniek g.

Journaille b. (-) : kazetennoù sebeziñ ls., tammoù torch ls.

Journal n. (-s,-e) : 1. kazetenn b., kelaouenn b. ; 2. [kenwerzh.] marilh ar c'hontoù g., deizlevr g. ; 3. emgazetenn b., koundeiziadur g., deizlevr g.

Journalismus g. (-) : kelaouennerezh g., kazetennerezh g. ; *investigativer Journalismus* g., kazetennerezh enklask g.

Journalist g. (-en,-en) : kelaouenner g., kazetenner g. ; *Investigativjournalist*, kazetenner enklasker g., kelaouenner enklasker g. ; *freier Journalist*, *freiberuflicher Journalist*, oefsour g.

Journalistik b. (-) : kelaouennouriezh b., studioù ar c'helaouennerezh ls.

Journalistin b. (-,-nen) : kelaouennerez b., kazetennerez b.

journalistisch ag. : ... kelaouenner, evel kelaouenner, ... kelaouennerezh, ... kelaouiñ, kazetennel ; *journalistischer Stil*, stil kazetennel g.

jovial ag. : 1. madelezh, karantezus ; 2. laouen, drev, drant, seder, lirzhin, gwiv, bagol, bagos, sart, c'hoarzh, ebatus, gae, gailhart.

Jovialität b. (-) : 1. madelezh b., madelezhusted b., karantegezh b., karantelezh b. ; 2. levezenn b., laouender g., laouended b., laouenidigezh b., drantiz b., dranted b., dranter g., drevded b., drevder g., drevdigezh b., joa b., joasted b., gaeded b., gaeder g., gaederi b., gaeoni b.

Joystick g. (-s,-s) : lanker c'hoari-video g., dornell c'hoari-video b.

JPEG n. (... von JPEG *pe* JPEG-...) : [stlenn.] reolad JPEG b. jr. : [*berradur evit junior*] mab g.

Jubel g. (-s) : trid g., sourlevezenn b., levezenn vras b., entan g., birvilh g., trelaterezh g., birvidigezh b., gardisted b., gardister g. ; *der Jubel brach los*, al levezenn a zirollas ; *sie brachen in Jubel aus*, o levezenn a zirollas ; *die mit Tränen säen, werden mit Jubel ernten*, ar re a had en daeroù a vedo el levezenn.

Jubelfeier b. (-,-n) / **Jubelfest** n. (-es,-e) : jubile g.

Jubelfreude b. (-) : sourlevezenn b., levezenn vras b., entan g., birvilh g., trelaterezh g., birvidigezh b.

Jubelgeschrei n. (-s) : youc'hadennoù a levezenn ls., grouifadennoù ls., youc'haded b., youadeg b., youadennoù ls., kenyouc'hadennoù ls., kenyouc'haded b., sourlevezenn b.

Jubelhochzeit b. (-,-en) : deiz-ha-bloaz an dimeziñ g.

Jubeljahr n. (-s,-e) : 1. bloaz ar jubile g., bloavezh ar jubile g. ; 2. [tro-lavar] P. *alle Jubeljahre, alle Jubeljahre einmal*, ral a wech, dibaot a-walc'h, dibaot a wech.

jubeln V.gw. (hat gejubelt) : grouifal, diskouez e levezenn a-leun, tridal gant al levezenn, birvilhañ, bezañ entanet, youal gant al levezenn, youc'hal gant al levezenn ; *hell (laut) jubeln*, brunellat e levezenn, grouifal, tridal gant al levezenn, leuskel

youc'hadennou a levez ; *das Volk jubelt über den Sieg*, degemer a ra ar bobl an trec'h gant youc'hadennou a levez ; *wir jubeln im Inneren*, bleuñviñ a ra hor c'halonou ; *jemandem Beifall jubeln*, youc'hal a-leizh korzenn (a-leizh e gorzailhenn, eus holl nerzh e gorzenn) ha strakal e zaouarn en enor d'u.b. V.k.e (hat gejubelt) : P. *jemandem etwas unter die Weste jubeln*, a) teurel war u.b., skeiñ ar bec'h war u.b., skeiñ ar bec'h war kein u.b., teuler ar bec'h war kein u.b., teurel ar bec'h (an digarez) war u.b., teurel ar garez war u.b., kareziñ u.b., lakaat u.b. e gaou, teurel ar gaou war u.b., teurel gaou war u.b., lakaat ur mank bennak war gont u.b., teurel un tamall war u.b., en em zisammañ war u.b., kas un tamall ouzh u.b., lakaat udb war gwall u.b. ; b) en em zisammañ eus udb war u.b., bountañ udb gant u.b.

Jubelruf g. (-s,-e) : youc'h a levez g., youc'hadenn entanet b., youc'hadenn a levez b., grouifadenn b., youadenn b. ; *Jubelrufe*, youc'hadeg b., youadeg b., youc'hadennou ls., youadennoù ls., kenyouc'hadennou ls., kenyouc'hadeg b., sourlevez b. ; *jemanden mit Jubelrufen empfangen*, kenyouc'hañ d'u.b., youal d'u.b., youc'hal d'u.b.

Jubeltag g. (-s,-e) : deiz a joa g., deiz a levez g., devezh a blijadur g.

Jubilar g. (-s,-e) : den hag a vez lidet e 10, 15, 20, 25, 30, 35, 40, 45 pe 50 vloaz labour pe garg g.

Jubilarin b. (-,-nen) : maouez hag a vez lidet he 10, 15, 20, 25, 30, 35, 40, 45 pe 50 vloaz labour pe garg b.

Jubiläum n. (-s, Jubiläen) : 1. [Bibl] jubile g. ; 2. [relij.] jubile g., bloavezh santel g. ; 3. *fünfzigstes Jubiläum*, jubile g. ; *zwanzigjähriges Jubiläum*, ugentveder g. ; *vierhundertjähriges Jubiläum*, pevarc'hantveder g.

Jubiläums- : jubileel, ... jubile, ... ar jubile.

jubilieren V.gw. (hat jubiliert) : grouifal, diskouez e levez a-leun, tridal, birvilhañ, bezañ entanet, youc'hal gant al levez, bezañ ouzhpenn laouen.

Juchart g. (-s,-e) / **Juchart** b. (-,-en) / **Jucharte** b. (-,-n) : [Bro-Suis] devezh-arat g., palefarzh douar g., pengenn g. / keñver douar g. (Gregor).

juchen V.gw. (hat gejucht) : birvilhañ, bezañ entanet, grouifal, youc'hal gant al levez.

Juchert g. (-s,-e) : [Bro-Suis] devezh-arat g., palefarzh douar g., pengenn g. / keñver douar g. (Gregor).

juchhe / juchhu / juchheißa estl. : rip ! you ! you hou hou ! youkou !

Juchten g./n. (-s) : lër Rusia g.

juchten ag. : e lër Rusia, ... lër Rusia.

juchzen V.gw. (hat gejuchzt) : birvilhañ, bezañ entanet, grouifal, youc'hal gant al levez.

Jucke b. (-) : [kleñved] rach g., diskrab g.

jucken V.k.e., V.em. (hat gejuckt / hat sich gejuckt) : 1. debroniñ, klevet debron, kaout debron, kaout kemenerien, ober debron, reiñ krafign da, flemmikañ ; *sich (dat.) die Haut blutig jucken, sich (ak.) blutig jucken*, skrabañ e groc'hen betek ar gwad (betek ar bev), en em gravat betek ar gwad (Gregor) ; *die Narbe juckt mich, die Narbe juckt mir*, va figosat a ra va c'hleizhenn ; 2. P. *was juckt dich das ?* ha forzh a zo dit-te ? ! ; *das juckt mich nicht*, ingal (heñvel, hañval, euver, unvan) eo din - heñvel dra eo din - ne ran forzh - 'ran ket fouter kaer - 'ran ket foeltr forzh - ne lakaan van ebet gant an dra-se - ne ran na forzh na brall eus kement-se - ne ran foeltr forzh ebet - se ne ra mann din-me - ne ran ket kaz a gement-se - n'eus ket a gaz din - ne ran foeltr-kaer gant an dra-se - ma'z erru, mat, mar n'erru ket, mat ivez - ne c'hwitan ket - koulz tra eo din - dichastre on diouzh an traoù-se - pe vern din ? - pe vern ouzhin ? - pe laz din-me ? - pe forzh a ran-me ? - pe forzh a ra din ? - pe forzh a zo

din ? - pe forzh din ? - ha forzh a ra din ? - ha forzh a zo din ? - petra a ra se din ? - petra eo an dra-se din ? - pe kaz a ra din ? - ne ran na van na kaoz ouzh kement-se - ne ran forzh a netra - ne ran forzh gant netra - ne ran fouter kaer gant netra - foeltr forzh ne ran - n'emaon ket e chal gant kement-se - diseblant on ouzh kement-se holl - ne ran na man na mordo ouzh kement-se holl - ne ran fouter kaer eus kement-se holl - ne vern ket din - ne laz ket din - evit kelo ar pezh a dalvez kement-se ! - va botez ! ; *das juckt mich nicht, wer heute Geburtstag hat !* me 'ra foeltr fouter' deiz-ha-bloaz piv 'zo ! ; 3. [kr-I] *wen's juckt, der kratze sich*, an hini a sant ar c'hwec'h diouzh e revr e kouezh - sellit ouzh ho potoù hag e welot toull ho loeroù - sell ouzh da seuliou hag e weli toull da loeroù - war stad ar re all neb a gomzo, en em sellet, hag e tavo - war stad re all neb a gomzo mar kar en em sellet a davo - na damallit ket ar re all mar n'oc'h ket hoc'h-unan didamall - dañvad kailhare, peurvuañ ouzh ar re all a glask en em frotañ - ne vezet labezet nemet gant ar fall - pep hini a ra faziou, an hini na ra ket unan a ra daou.

V.gw., V.dibers. (hat gejuckt) : 1. debroniñ, ober debron, bezañ debronus, flemmikañ ; *es juckt mir*, debron am eus, debron a ra din ; *es juckt mich in den Fingern*, klevet a ran debron em bizied, debron am eus em bizied, kemenerien am eus em bizied, tapet em eus debron em bizied, emañ ar verv em bizied, me a sant ar verv em bizied ; *mich juckt es am Rücken, mein Rücken juckt*, debron am eus e-barch va c'hein ; *es juckt mich im Arm*, ar c'hemener a zo krog em brech ; *es juckt mich in der Wade*, kemenerien am eus e kof va gar ; *kitzelt es oder juckt es ?* tammoù hillig pe tammoù debron 'zo ganeoc'h ? ; 2. [dre skeud.] P. *es juckt mich in den Beinen*, emañ o virviñ war va zreid gant ar c'hoant mont kuit ; *die Zunge juckt ihn*, poan en deus delc'her war e deod, poan en deus derc'hel war e latenn, debron en deus en e deod, debron en deus en e latenn, debron-krug en deus en e deod ; *es juckt ihm am Abzugfinger*, hennezh a zo prim da dennañ, hennezh a zo pront da dennañ, hennezh a ya d'e bistolenn evit kement bramm 'zo tout, hennezh a ya d'e bistolenn evit ket ha netra, hennezh ne vez ket pell evit dic'houinañ e bistolenn, hennezh ne vez ket pell evit lakaat e bistolenn da c'hoari, hennezh a zo un dic'houinour ; P. *es juckt mir in den Fingern*, c'hoant bras am eus (c'hoant bras eo din) da ziaveliñ ur javedad dezhañ, debron am eus em dorn, debron a ra din diaveliñ ur javedad dezhañ.

Jucken n. (-s) : debron g., krafign g., kemenerien ls., berv b., debradur g. ; *furchtbares Jucken*, debron-krug g. ; *Jucken verursachen*, reiñ debron, reiñ krafign, debroniñ.

juckend ag. : debronus.

Juckflechte b. (-) : [mezeg.] ekzema g., daroued-ruz str., derederez b.

Juckpulver n. (-s) : poultr-skrabañ str., skrab g.

Juckreiz g. (-es) : debron g., krafign g., kemenerien ls., berv b., debradur g. ; *furchtbarer Juckreiz*, debron-krug g. ; *einen Juckreiz bekommen*, kregiñ debron en an-unan ; *Mittel gegen Juckreiz*, louzoù enepdebron g., enepdebroneg g. [liester enepdebroneier].

Juda¹ g. : [Bibl] [roue] Juda g.

Juda² n. (-s) : [Bibl] [bro] rouantelezh Juda b.

Judäa n. (-s) : [Henamzer, rannvro] Judea b.

Judäer g. (-s,-) : [istor] Judean g.

Judaismus g. (-) : bed yuzev g., yuzevelezh b., yuzevezh b., yuzeviezh b.

Judaizität b. (-) : yuzevegezh b.

judäo-arabisch ag. : [yezh] yuzev-arabek.

Judäo-Christentum n. (-s) : yuzev-kristeniezh b.

judäo-spanisch ag. : [yetz] yuzev-spagnolek, ladinoek.
Judas g. (-, -se) : 1. [Aviel] Judaz g., Yuzaz g. ; *der Verräter Judas*, an treitour Judaz g. ; 2. [dre skeud.] treitour g., yudaz g.
Judasbaum g. (-s, -bäume) : [louza.] gwez Judaz str., gwez Judea str. [*Cercis siliquastrum*].
Judaskuss g. (-es, -küsse) : 1. pok Judaz g. ; 2. [dre skeud.] yudazerezh g., judazerezh g., trubarderezh g., treitouriezh b.
Judaslohn g. (-s, -löhne) : 1. gopr Judaz g. ; 2. [dre skeud.] gopr ar vezh g.
Judas-Pfennig g. (-s, -e) / **Judas-Silberling** g. (-s, -e) : [louza.] [*lunaria annua*] yalc'h-ar-person b.
Jude g. (-n, -n) : Yuzev g. ; *das Volk der Juden*, pobl ar Yuzevien b. ; [mojenn.] ewiger Jude, Boudedeo g. ; *die Juden wurden deportiert, die Juden wurden verschleppt*, ar Yuzevien a voe hangaset ; *die Juden wurden aus der Stadt vertrieben*, e kêr e voe graet ar riñs war ar Yuzevien ; *gegen die Juden hetzen*, kas a-enep ar Yuzevien, isañ an dud a-enep ar Yuzevien, froudennañ an dud a-enep ar Yuzevien, arfleuiñ an dud a-enep enep ar Yuzevien, chwezhañ ar gasoni ouzh ar Yuzevien.
Judenapfel g. (-s, -äpfel) : [louza.] sedratez str., sedratezenn b..
Judendeutsch n. : [yetz.] yidich g.
judenfeindlich ag. : enepyuzev.
Judenfrage b. (-, -n) : [nazi., istor] kudenn ar Yuzevien b. ; *Endlösung der Judenfrage*, diskoulm echuus da gudenn ar Yuzevien g. [d.l.e. diouennañ ar Yuzevien].
judenfrei ag. : [nazi.] Yuzev ebet ennañ.
Judengasse b. (-, -n) : yuzeveri b.
Judenhass g. (-es) : enepyuzevegezh b.
Judenheit b. (-) : bed yuzev g., yuzevelezh b., yuzevezh b., yuzeviezh b.
Judenhetze b. (-) : enepyuzevegezh b.
Judenkirsche b. (-, -n) : [louza.] louzaouenn-ar-maen b., alkañjez g.
Judenrat g. (-s, -räte) : [istor] kuzul ar Yuzevien g.
Judenstern g. (-s, -e) : [istor] steredenn David b.
Judenstraße b. (-, -n) : yuzeveri b.
Judentum n. (-s) : 1. Yuzevien ls., yuzeviezh b., yuzeverezh g. ; [nazi] *das internationale Judentum*, ar yuzeverezh etrebroadel g. ; 2. [relij.] bed yuzev g., yuzevelezh b., yuzevezh b., yuzeviezh b.
Judenverfolgung b. (-, -en) : heskinerezh a-enep ar Yuzevien g., hande a-enep ar Yuzevien g., heskin enepyuzev g., heskinadur enepyuzev g.
Judenviertel n. (-s, -) : geto g., karter ar yuzevien g., karter yuzev g., gato g., ghetto g., yuzeveri b.
Juderia b. (-, -s) : yuzeveri b.
Judikative b. (-) : barnerezh g., galloud barn g.
Judikatur b. (-) : [gwir] devarnadurezh b.
Jüdin b. (-, -nen) : Yuzevez b.
jüdisch ag. : yuzev, yuzevek ; *jüdischer Tempel*, sinagogenn b. ; *jüdischer Nationalcharakter*, yuzevegezh b.
jüdisch-arabisch ag. : yuzev-arab.
jüdisch-christlich ag. : yuzev-kristen.
jüdisch-deutsch ag. : yuzev-alaman.
jüdisch-spanisch ag. : yuzev-spagnol.
judizieren V.k.e. (hat judiziert) : barn, rentañ ar justis, dougen ur varn.
Judo n. (-/s) : [sport] judo g.
Judogriff g. (-s, -e) : [sport] krog judo g., kraf judo g.
Judogürtel g. (-s, -) : [sport] gouriz judo g.
Judokampf g. (-s, -kämpfe) : [sport] krogad judo g.
Judoka g. (-/s, -/s) / b. (-, -/s) : [sport] judoka g./b.

Jugend b. (-) : yaouankiz b., oad krenn g., krennoad g. ; *die Jugend ist ausgelassen*, war orjal emañ ar re yaouank, lavig a vez atav gant ar re yaouank, mesk a zo er re yaouank, foll eo ar yaouankiz ; *von Jugend auf*, a-yaouank ; *schon über die erste Jugend hinaus sein*, na vezañ mui en e yaouankiz kentañ, bezañ tremenet dreist e yaouankiz kentañ, na vezañ ur bugel ken, bezañ er-maez a vugel, bezañ aet er-maez a vugel, bezañ deuet er-maez a vugel, bezañ deuet eus a vugel ; *die früheste Jugend, die zarteste Jugend*, ar yaouankiz vunut b., ar yaouankiz flamm b., an oad kentañ g., an oad tener g. ; *von frühester Jugend an*, abaoe an oad kentañ, a-yaouank-flamm, a-vihan, a-vihanik ; *in seiner frühen Jugend*, en e yaouankiz kentañ, en e yaouankiz vunut ; *in meiner Jugend*, em yaouankiz, p'edon yaouank, pa oan yaouank, em amzer yaouank, pa oan o ren va yaouankiz ; *im Glanze der Jugend stehen*, bezañ yaouank-flamm, bezañ e fleurenn e yaouankiz, bezañ e fleur e yaouankiz ; *das menschliche Leben wird in vier Atersstufen eingeteilt* : Kindheit, Jugend, Erwachsenenalter, Greisenalter, e buhez an den ez eus pevar oad : ar vugeliezh, an oad krenn, an oad gour hag ar gozhni ; *die Jugend wirkt sich mit ungeteilter Kraft ans Leben*, ar yaouankizoù a c'hoarzh ouzh ar vuhez ; *die Pervertierung der Jugend*, direizhadur ar re yaouank g. ; *seine Jugend in Saus und Braus verbringen, eine ausschweifende Jugend erleben*, roulât e yaouankiz ; *seine Jugend verzetteln*, foranañ e yaouankiz, foetañ e yaouankiz, fritañ e yaouankiz, kalkennañ e yaouankiz ; *sich nach seiner Jugend zurücksehnen, seiner Jugend nachtrauern*, keuziñ d'e yaouankiz ; *eine zweite Jugend erleben*, ragainañ, ragagnat ; *die Jugend verderben, direizhañ ar re yaouank, direizhañ ar yaouankiz ; eine zweite Jugend erleben*, ragainañ ; *jemandem eine zweite Jugend beschern*, lakaat u.b. da ragainañ ; *entwurzelte Jugend*, tud yaouank diwrizienet ls. ; [kr-l] *Jugend hat keine Tugend, Jugend muss sich austoben*, ar frouezh gwellañ a-raok dareviñ 'zo bet trenk, c'hwerv, put-ki - gant kolo, heol hag amzer e teu bouk ar mesper - gant kolo hag amzer e veüra ar mesper - an hailhoned eo a ra ar wazed ; *die Jugend weiß nicht, das Alter kann nicht*, ar re yaouank n'ouzont ket c'hoazh hag ar re gozh ne c'hallont ket ken ; *wenn die Jugend wüsste und das Alter könnte*, yaouankiz pa oufe, kozhni pa c'hellfe, moliac'hoù a rafe.
Jugendabenteuer n. (-s, -) : *seine Jugendabenteuer*, abadennoù e yaouankiz ls.
Jugendalter n. (-s) : oad krenn g., yaouankiz b., an oad etre daou g., krennoad g., eil oad g., eilvet oad g., eilvet hoal g.
Jugendamt n. (-s, -ämter) : servij skoazell evit ar re yaouank g., servij ar bugaleaj hag ar yaouankiz g.
Jugendarbeit b. (-) : 1. labour ar re yaouank g. ; 2. skoazell sokial evit ar re yaouank b.
Jugendbewegung b. (-, -en) : emsav yaouankizoù g., luskad tud yaouank g.
Jugendbild n. (-s, -er) : poltred bugaleaj g.
Jugendbildnis n. (-ses, -se) : taolenn u.b. en e yaouankiz b. ; *ein Jugendbildnis Dürers*, ur poltred Dürer pa oa yaouank g.
Jugendblüte b. (-) : fleurenn ar yaouankiz b. ; *in der Jugendblüte*, e fleurenn e yaouankiz, e fleur e yaouankiz, yaouank-flamm.
Jugendbuch n. (-s, -bücher) : levr evit ar re yaouank g., levr evit an dud yaouank g.
Jugenddelinquenz b. (-) : felliezh a-berzh an dud yaouank b., felliezh ar re yaouank b., torfederezh o tont eus an dud yaouank g., felladennerzh o tont eus an dud yaouank g., gwalloberioù tud yaouank ls., gwallgrennardiezh b.

Jugendfilm g. (-s,-e) : film evit ar re yaouank g., film evit an dud yaouank g.

Jugendfrei ag. : aotreet evit ar re yaouank.

Jugendfreund g. (-s,-e) : mignon yaouankiz g., mignon a-yaouank g.

Jugendfreundin b. (-,-nen) : mignonez yaouankiz b., mignonez a-yaouank b.

Jugendfrische b. (-) : jourdoul ar yaouankiz g., begon ar yaouankiz b., lañs ar yaouankiz g., startijenn ar yaouankiz b., lusk ar yaouankiz g., birvilh ar yaouankiz g., tan ar yaouankiz g., bevder ar yaouankiz g., birvidigezh ar yaouankiz b., ernez ar yaouankiz b., entan ar yaouankiz g., nerzh-youl ar yaouankiz g., deltu ar yaouankiz g., begon ar yaouankiz g. ; *voller Jugendfrische sein*, bezañ en e wellañ, bezañ leun a nerzh hag a yec'hed, bezañ e barr e nerzh (e kreiz e nerzh, en e ched), bezañ bagol, bezañ bagos.

Jugendfürsorge b. (-) : servij skoazell evit ar re yaouank g.

Jugendgefährdend ag. : hag a laka ar re yaouank en arvar, noazus d'ar re yaouank.

Jugendgefährte g. (-n,-n) : mignon yaouankiz g., mignon a-yaouank g.

Jugendgefieder n. (-s) : [loen.] pluñv yaouankiz str., pluñv al loen yaouank str.

Jugendgericht n. (-s,-e) : lez-varn evit ar vugale b., lez-varn evit ar vinored b.

Jugendgöttin b. (-) : [mojenn.] Hebe b., doueez ar Yaouankiz b.

Jugendgruppe b. (-,-n) : strollad tud yaouank g. ; *die Jugendgruppe der Pfarrgemeinde*, patronaj ar barrez g. ; *laizistisch betreute Jugendgruppe*, patronaj laik g.

Jugendhelfer g. (-s,-) : skoazeller sokial e karg eus ar re yaouank g., monitour g.

Jugendhelferin b. (-,-nen) : skoazellerez sokial e karg eus ar re yaouank b., monitourez b.

Jugendherberge b. (-,-n) : herberc'h yaouankiz g.

Jugendhilfe b. (-) : servij ar bugaleaj hag ar yaouankiz g.

Jugendirresein n. (-) : [mezeg., dispredet] hebefreniezh b.

Jugendjahre ls. : yaouankiz b., bloavezhioù paotr yaouank ls., bloavezhioù plac'h yaouank ls. ; *in seinen ersten Jugendjahren*, en e yaouankiz kentañ.

Jugendklasse b. (-) : [sport] bihaniged ls., yaouaerien ls., yaouankidi ls.

Jugendkleid n. (-s,-er) : [loen.] pluñv yaouankiz str., pluñv al loen yaouank str. ; *Silbermöwe im Jugendkleid*, gouelan rous g., gouelan gris yaouank g.

Jugendkrankheit b. (-,-en) : [mezeg.] kleñved a gouezh war ar re yaouank dreist-holl g., kleñved a grog er re yaouank dreist-holl g.

Jugendkriminalität b. (-) : felliezh a-berzh an dud yaouank b., felliezh ar re yaouank b., torfederezh o tont eus an dud yaouank g., felladennerezh o tont eus an dud yaouank g., gwalloberioù tud yaouank ls., gwallgrennardiezh b.

Jugendlager n. (-s,-) : kamp vakañsoù g., kamp evit ar re yaouank g., kreizenn vakañsiñ b., kreizenn vakañsoù b.

jugendlich ag. : yaouank, yaouankik, ... ar yaouankiz, ... ar vugale, ... ar re yaouank ; *jugendliche Erscheinung*, den yaouank g. ; *jugendlicher Greis*, paotr glazik c'hoazh evitañ da vezañ war an oad g., kozhiad chomet gren g. ; *sich zu jugendlich kleiden*, bezañ a-ziwar an oad evit dougen seurt dilhadoù ; *jugendliche Frische*, jourdoul ar yaouankiz g., begon ar yaouankiz b., lañs ar yaouankiz g., startijenn ar yaouankiz b., lusk ar yaouankiz g., birvilh ar yaouankiz g., tan ar yaouankiz g., bevder ar yaouankiz g., birvidigezh ar yaouankiz b., ernez ar yaouankiz b., entan ar yaouankiz g., nerzh-youl ar

yaouankiz g., deltu ar yaouankiz g., begon ar yaouankiz g. ; [c'hoariva] *jugendlicher Liebhaber*, *jugendlicher Held*, amourouz yaouank kentañ renk g.

Jugendliche(r) ag.k. g./b. : krennard g., krennardez b., krennbaoth g., krennblac'h b., krennardenn b., paotr krenn g., paotrez krenn b., plac'h en he c'hrennoad b., paotr en e grennoad g., Yann Grennard g. ; *ein Jugendlicher*, ur c'hrennard g., ur paotr yaouank g., ur paotr en e grennoad g., ur paotr krenn g. ; *die Jugendlichen*, ar re yaouank, ar yaouankizoù ls., ar grenndud ls., ar c'hrenndudigoù ls., ar grennarded ls., an traoù yaouank ls., Yann Grenn g. ; *Jugendliche haben keinen Eintritt*, berzet eo ouzh ar re yaouank dindan c'hwezek vloaz mont e-barzh ; *zu einem Jugendlichen heranwachsen*, mont er-maez a vugel, dont er-maez a vugel, dont eus a vugel, dont da grennard, sevel da baotr yaouank, sevel da baotr krenn, sevel da grennard ; *die dem Fußballverein angehörigen Jugendlichen*, izili yaouank ar c'hleub mell-droad ls. ; *Jugendliche betreuen, sich um Jugendliche kümmern*, krennardata.

Jugendlichkeit b. (-) : yaouankted b.

Jugendliebe b. (-,-n) : karantez yaouankiz b.

Jugendmannschaft b. (-,-en) : [sport] skipailh yaouankidi g., skipailh yaouaerien g.

Jugendpflege b. (-) : skoazell sokial evit ar re yaouank b.

Jugendschutz g. (-es) : gwarez ar bugaleaj hag ar yaouankiz g.

Jugendsekte b. (-,-n) : sektenn a zedenn an dud yaouank b.

Jugendspieler g. (-s,-) : yaouaer g., yaouankad g.

Jugendsprache b. (-) : langaj ar re yaouank g.

Jugendstaffel b. (-,-n) : [sport] skipailh yaouankidi g., skipailh yaouaerien g.

Jugendstil g. (-s) : arz nevez g., stil 1900 g.

Jugendstrafanstalt b. (-,-en) : ti-kastiz evit ar re yaouank g., ti-kastiz evit ar vinored g.

Jugendstrafe b. (-,-n) : serridigezh en un ti-kastiz b.

Jugendstreich g. (-s,-e) : tro-gamm b., taol-bourd g., noualantez b.

Jugendsünde b. (-,-n) : pec'hed yaouankiz g., pec'hed a-yaouank g.

Jugendtorheit b. (-,-en) : mankadenn yaouankiz b., follezhenn yaouankiz b.

Jugendverband g. (-s,-verbände) : kevredigezh tud yaouank b., aozadur tud yaouank g. ; *kommunistischer Jugendverband*, Yaouankizoù komunour ls.

Jugendverbrechertum n. (-s) : felliezh a-berzh an dud yaouank b., torfederezh o tont eus an dud yaouank g., gwalloberioù tud yaouank ls., gwallgrennardiezh b.

Jugendwerk n. (-s,-e) : paeroniezh b. ; *Deutsch-Französisches Jugendwerk (DFJW)*, gwazadur gall-alaman evit ar re yaouank g.

Jugendwohnheim n. (-s,-e) : bod ar re yaouank g.

Jugendzeit b. (-) : yaouankiz b., bloavezhioù paotr yaouank ls., bloavezhioù plac'h yaouank ls.

Jugendzentrum n. (-s,-zentren) : ti ar re yaouank g., ti ar yaouankiz g., ti an holl g.

Jugoslawe g. (-n,-n) : Yougoslaviad g.

Jugoslawien n. (-s) : Yougoslavia b.

jugoslawisch ag. : yougoslaviat, ... Yougoslavia.

Jugularvene b. (-,-n) : [korf.] gwazhienn ar gerc'henn b.

Jugulum n. (-s, Jugula) : [korf., mezeg.] ask a-gerc'henn g.

Jujube b. (-,-n) : [louza.] 1. [gwez] jujubezenn b. [*liester* jujubezenned, jujubezed] ; 2. [frouezh] jujubez str.

Jujubenfrucht b. (-,-früchte) : [louza.] jujubez str.

Jujubenpaste b. (-,-n) : [kegin.] toaz jujubez g.

Julchen n. : P. Julianaig b.

Julei g. (-/-s,-s) : [kenwerzh, *implijet peurliesañ dre bellgomz evit ober an diforc'h etre Juli ha Juni*] Gouere g., Gouhere g., miz Gouere g., Mezhevenig g., Gourhelen g., miz ar Foenn g.

Julep g./n. (-/-s,-s) : [died] julep g.

Julfest n. (-es,-e) : gouel norzhiek goursav-heol ar goañv g.

Juli g. (-/-s,-s) : Gouere g., Gouhere g., miz Gouere g., Mezhevenig g., Gourhelen g., miz ar Foenn g. ; *im Juli*, e miz Gouere, da viz Gouere ; *der zweite Juli*, an eil a C'houere ; *am 25. Juli*, den 25. Juli, d'ar 25 a viz Gouere.

Juli² g. (-s,-s) / b. (-,-s) : [berradur evit **Jungliberale(r)**] frankizour yaouank g., frankizourez yaouank b. ; *die Julis*, luskad ar frankizourien yaouank g.

Julia b. : Juliana b.

Julian g. : Julian g.

julianisch ag. : julian ; *julianischer Kalender*, deiziadur julian g. ; *Computus im julianischen Kalender*, kompod julian g.

Julienne b. (-) : [kegin.] juliana b. ; *Porree-Julienne*, juliana pour b.

Juliennesuppe b. (-,-n) : soubenn legumaj drailhet b., soubenn juliana b.

Julius g. : Julius g. ; *Julius Cäsar*, Julius Kezar g., Julius Kaezar g.

Juli-Vollmond g. (-s) : kann Gouere g.

Julkapp g. (-s) : prof Nedeleg g.

Julmond g. (-s,-e) : Kerzu g., miz Kerzu g.

Julscheit n. (-s,-e) : [kegin.] tousenn Nedeleg b., tousenn an Nedeleg b., skod Nedeleg g., kef Nedeleg g., tos Nedeleg g.

Jumbo g. (-s,-s) / **Jumbo Jet** g. (- -s,- -s) : Jumbo Jet g., Boeing 747 g.

jun. ag. : [berradur evit **junior**] mab g. ; *Smith jun.*, Smith mab g., mab Smith g.

jung ag. : 1. yaouank, krenn, dister, P. jeun, far ; *reichlich jung*, yaouankik, yaouank-flamm, yaouankik-flamm, forzh yaouank ; *junges Mädchen*, krennardez b., krennardenn b., krennblac'h b., plac'h yaouank b., plac'h en he c'hrennoad b. ; *junger Mann*, paotr yaouank g., paotr en e grennoad g., den yaouank g., gour yaouank g., Yann Grennard g. ; *junge Leute*, krennarded ls., krenndud ls., krenndudigoù ls., tud yaouank ls., yaouankiz b., yaouankizoù ls., traoù yaouank ls. ; *zwei junge Leute*, daou zen yaouank ls., daou yaouank ls. ; *die jungen Dinger*, [tud yaouank] an traoù yaouank ls. ; *die Arbeitslosigkeit ist eine schwere Geißel für die jungen Leute*, ur c'hontamm eo an dilabour evit ar yaouankiz ; *das junges Ehepaar, die jungen Eheleute*, an daou zen-nevez ls., an dud-nevez ls., ar priedoù-nevez ls. ; *von jung auf*, a-vihan(ik), abaoe an oad kentañ, a-yaouank, a-yaouank-flamm ; *jung an Jahren*, en oad tener, yaouankik-flamm, forzh yaouank ; *die junge Generation*, ar rummad o sevel g. ; *Jung und Alt*, ar re yaouank hag ar re gozh - kozh ha yaouank - an holl, ken yaouank ha ken kozh ; *Jung und Alt waren gekommen*, kozh ha yaouank a oa deuet ; *er hat noch junge Beine*, start eo c'hoazh war e dreid (war e droad), mat eo da vale c'hoazh ; *die jungen Leute verderben*, direizhañ ar re yaouank, direizhañ ar yaouankiz ; *sie haben jung geheiratet*, dimezet int bet ez yaouank, dimezet int bet abred, graet o deus bet un dimeziñ yaouank, dimeziñ o doa graet pa oant yaouank ; *du bist noch zu jung*, re yaouank eo da varv, re verr eo da varv ; *recht jung sein*, bezañ bugel a-walc'h, bezañ forzh yaouank ; *er sieht recht jung aus*, yaouank-flamm eo da welet ; *er sieht jünger aus als er ist*, n'emañ ket ar stumm gantañ da vezañ ken kozh-se, ne ziskouez ket bezañ en oad-se, da welet ne seblant ket bezañ ken kozh-se, n'en deus ket doare da vezañ ken kozh-se, n'eo ket ken yaouank ha m'en deus doare da vezañ, diskouez a ra bezañ yaouankoc'h eget ma'z eo

e gwirionez ; *er ist noch recht jung für diesen Beruf*, yaouankik eo da vont war ar vicher-se, gwall zister eo c'hoazh evit c'hoari ar vicher-se ; *er ist zu jung zum Sterben*, re dost emañ e vez d'e gavell ; *er war noch recht jung, als er starb*, berr e voe e dro war an douar, marvet eo a-raok e goulz, forzh yaouank e oa pa varvas, troc'het e voe an neudenn eus e vuhez ha ne rae nemet komañs ar wiadenn anezhi, sammet e voe berrhoalek gant ar falc'her dall, mervel a reas ent-yaouank ; *er ist fünf Jahre jünger als ich*, pemp bloaz yaouankoc'h eo egedon ; *er ist ein Jahr jünger als ich*, hennezh a zo bloaz yaouankoc'h egedon ; *jung hatte ich vier geschmeidige Glieder und ein steifes, jetzt, wo ich alt bin, habe ich vier steife und ein geschmeidiges*, a-benn ma oan yaouank em boa pevar ezel soupl hag unan reut, ha bremañ ma'z on deuet kozh em eus pevar reut hag unan soupl ; *man kann nicht ewig jung bleiben*, ar yaouankiz ne bad ket atav - ne c'heller ket bezañ ha bezañ bet ; *jünger werden*, yaouankaat ; *jünger machen*, yaouankaat ; *sich jünger machen, sich jünger geben*, en em yaouankaat.

2. nevez ; *junges Licht, junger Tag*, yaouankiz an deiz b., deiz yaouank g. ; *junges Laub*, delioù glas ls. ; *junges Gemüse*, legumaj prim (abred, fresk) ; *junge Möhren*, karotez nevez str. ; *junge Erbsen*, piz-bihan glas str. ; *junges Bier*, bier nevez g. ; *junger Wein*, gwin nevez g., gwin glas g. ; *junges Land*, bro nevez b. ; *Holbein der Jüngere*, Holbein ar Yaouanker g., Holbein ar Yaouaer g. ; *der Jüngste Tag (das Jüngste Gericht)*, ar Varn ziwezhañ b., deizh ar Varn g., deiz ar Varn ziwezhañ g., ar varnadeg-veur b. ; *mein Jüngster*, lostig an tiegezh g., lost an neizh g., va mab (va bugel) yaouankañ g., va yaouaer diwezhañ g., [dre fent] ar mevel bihan g. ; *das jüngste von fünf Kindern*, ar yaouankañ eus pemp g., ar yaouankañ a bemp bugel g. ; *das jüngste Kind*, ar benoni g., lostig-an-ti g., ar gwidor g., ar gwidor g., ar gwidoroc'h g., ar widoroc'h b., ar gwidoroc'hig g., ar widoroc'hig b., bidoroc'hig ar familh g., bidoc'hig ar familh g., ar galonadig b., ar gorrikin g., ar gourig g., ar grazenn b., an dakezenn b., an diwezhañ g., an diwezhañ ganet g., ar yaouankañ g., toullig an ti g., lost an neizh g., [dre fent] skubadur ar c'hignol g. ; *die jüngste Tochter*, ar verc'h yaouañ b., ar yaouerez b. ; *die älteste Tochter und ihre jüngere Schwester*, ar verc'h henañ hag he yaouaerez, ar verc'h henañ hag ar verc'h eil-henañ, ar verc'h henañ hag an hini eil-koshañ ; *die jüngere Linie, der jüngere Zweig*, ar skourr yaouañ g. ; [lenn.] *das junge Deutschland*, [luskad lennegezh] Bro-Alamagn Yaouank b. ; [dre skeud.] *sein jüngstes Werk*, e oberenn ziwezhañ b. ; *die jüngste Vergangenheit*, an amzer-dremenet nevez vet b. ; *in jünger Zeit*, n'eus tamm 'zo ebet, a-nevez-flamm, nevez 'zo, n'eus ket pell 'zo, n'eus ket paot, n'eus ket gwall bell(où), n'eus ket pell bras, n'eus ket gwall bell-maleürus, n'eus ket c'hoazh gwall diamzer, n'eus ket c'hoazh gwall bell, n'eus ket gwerso, n'eus ket tamm gwerso, gwechall-nevez, n'eus ket pell, d'abard, ergentaou, ergentaouik, kentaou, a-gentaou, nevez 'zo, ken un nevez 'zo, n'eus ket pell amzer, n'eus ket keit-se holl c'hoazh, n'eus ket a geit-se holl c'hoazh, un tammig bihan 'zo, un tachadig bihan 'zo, ur pennadig bihan 'zo, en deiz all, en devezh all ; P. [dre skeud.] *junger Fuchs*, fri tanav a baotr g., paotr fin g., paotr finoc'h eget kaoc'h louarn g., mailh louarn g., louarn fin a baotr g., louarnig daoudroadek g., paotr leun e sac'h a widre g., paotr bet darbet dezhañ mont da louarn g., louarn a baotr g., paotr gwriet a finesaoù g., sifelenn a baotr g., paotr gweet e hentoù g., paotr a zo fil ennañ g., paotr finesus, finesaer g., louarn a zen g., paotr a zo tro en e gordenn g., paotr kordet a finesaoù g., paotr ur c'harrad finesaoù gantañ g., paotr bet meret e bleud tanav g., ebeul g., fouin g., hinkin a zen g. [liester hinkined], higenn a zen b.,

louarnig g. (Gregor) ; *junge Gans*, sodez yaouank b., pikolenn sodez yaouank b., sodenn yaouank b., genaouegez yaouank b., begegez yaouank b., paborenn yaouank b., pebrenn yaouank b., buoc'hig b., bleupez b., louadez b., loukezenn b. **Jungbrunnen** g. (-s,-) : feunteun a vuhez b., feunteun ar yaouankiz b.

Jungbulle g. (-n,-n) : kole-tarv g. [*liester koleoù-tarv*], kole g. [*liester koleoù*].

Junge g. (-n,-n/P.Jungs/-ns) : 1. paotr g., krennard g., krennbaoth g., mous g., mal g. [*liester maled / malien*], den g., denig g. ; *ein hübscher Junge*, ur paotr koant g., ul lañsenn a baotr b., ur pichon g., ur bouilh den g., ur paotr korfet brav g., ur brav a baotr g., ur brav g., ur c'haer a baotr g., ur c'haer g., ur c'horf kaer a baotr g. ; *es reicht nicht, ein schöner Junge zu sein, um den Mädchen zu gefallen*, n'eo ket a-walc'h bezañ paotr koant a-benn plijout d'ar merc'hed ; *ein dummer Junge*, ul leue g., ur beulke g., un dobien g., ur genaoueg g., ur genaoueg echu g., ur podig g., ur pothouarn g., un impopo g., ur glaourenneg g., ur pampez g., un nouch g., ul loñseg g. [*liester loñseged*], ur genoù klapez g., ur glapez g., ur genoù da bakañ kelien g., ur genoù patatez g., ur genoù gwelien g., un alvaon g., un houperig g., ur bourjin g., ur geolieg g., ur beg don g., ur genoù bras g., ur beg bras g., ur genoù frank g., ur balbouzer g., ur penn javedek g., ur makez cheulk g., ur makez tamm paotr fin g., ur makez penn leue g., ul leue dour g., ul leue brizh g., ul leue geot g., ur beg leue g., ur mell baja g., ur papelod g., un droch g., ur penn droch g., ul loukez g., ur c'hloukez g., ur banezenn b., ur batatezenn b., ur gogez g., ur pennsod g., un diskiant g., un darsod g., ur magn g., ur penn luch g. ; *ein grüner Junge*, ur beg melen g., ur pikouz fall g., un tamm kozh mic'hieg g., un tamm fri lous g., un tamm fri-lor g., ur marmouz kaoc'h g., ur c'hac'her g., ul laoueg g., ur glaoueg g., ur glaourenneg g., ur babouzeg g., Yann gañfard g., Yann grenn g., Yann varmouz g., Yann vous g., Yann laou g., ur makez brammer bihan g., ur makez penn laou g., ur fri-kreien g., ur fri-mic'hi g., ur fri-karn g., ur mousig fall g., un tamm mous flaez g., ur paotr n'eo ket deuet al laezh c'hoazh eus beg e fri g. ; *er ist noch ein grüner Junge*, trec'h eo ar mic'hi war e ziweuz ; *viele Jungen*, P. *viele Jungs*, *viele Jungens*, kalz paotred ls., ur bern paotred g., ur bern gwersed g. ; *Jungs im Bezug auf Mädchen necken*, erjennat ar baotred krenn diwar-benn ar merc'hed ; *die Jungs gingen nach rechts, die Mädels weiter geradeaus*, ar baotred a droas war an tu dehou, ar merc'hed a gendalc'has eeun dirazo ; *Jungen und Mädchen*, paotred ha merc'hed, maled ha merc'hed ; *mehr Mädchen als Jungen*, muioch a verc'hed eget a baotred, liesoc'h a verc'hed eget a baotred ; *es werden mehr Jungen als Mädchen geboren*, muioch a baotred a vez ganet eget a verc'hed ; *es kam oft zu Raufereien zwischen den Jungs*, piladeg a veze alies etre ar baotred, kannoù a veze alies gant ar baotred, kannoù a veze alies etre ar baotred ; P. *ein schwerer Junge*, ur gwallbaotr g., ur gwallibil g. ; *ein schwieriger Junge*, ur paotr diaes ober gantañ g., un tarin a baotr g. ; *an ihr ist ein Junge verloren gegangen*, hounnezh a zo ur raspaotr, hounnezh a zo ur yourc'h (ur penn-paotr, ur skilbaotr, ur galafourchenn, ur wreg-ozac'h, ur c'hilgog, un hanter waz, ur pilpaotr, un tourc'h-paotr), hounnezh a zo un hanter baotr, ur paotr manket eo hounnezh, ur gazeg anterin eo hounnezh ; [bugel] *böser Junge* ! fallou bihan ! g. ; 2. *mein Junge*, mab, mabig, va mab, va filhor, va niz ; *wie geht's, Jungs* ? penaos emañ kont, tudoù ? ; 3. [dre skeud.] P. *alter Junge* ! kamalad kozh ! paotr ! paotr kozh ! va mignon ! va mignon kozh ! mignon kaer ! va filhor ! frai kozh ! kenderv ! ; 4. *Junge ! Junge !* oc'ho ! ma, biskoazh c'hoazh ! biskoazh oueskoc'h ! un estlamm gwelet ! ur bam eo ! n'eo ket

ur fall gwelet seurt arvestoù ! peadra a zo da vout balpet ! peadra a zo da vamañ ! kur gaer ! ur gur gaer ! ; 5. [merdead.] *Schiffsjunge*, mous g. ; *die blauen Jungs*, ar vartoloded ls.

Junge(s) ag.k. n. : [loen.] kolen [*liester kelin*] g., plog g., loen munut g., labous munut g., bihan g., bihanig g. ; *ein Vogel füttert ein Junges*, ul labous a vegad un evnig, ul labous a bask un evnig ; *die Hündin hat Junge geworfen*, ar giez he deus troet he chas bihan, ar giez he deus troet he re vunut, troet eo ar giez, ar giez he deus dozvet he re vihan, dozvet eo ar giez, nevez-kolenet eo ar giez ; *die Hündin wird bald ihre Jungen werfen*, ar giez a zo tostik da gelinañ, prest eo ar giez da dreiñ he chas bihan ; *die Katze hat Junge geworfen*, klodet eo ar gazhez, kolenet eo ar gazhez, troet eo ar gazhez, ar gazhez he deus dozvet he re vihan, ar gazhez he deus dozvet he re vunut, dozvet eo ar gazhez, kelinet eo ar gazhez ; *die Katze hat Junge*, ar gazhez a zo re vihan warni, ar gazhez a zo re vunut warni ; *die Wölfin wirft ihre Jungen*, bleizañ a ra ar vleizez ; *die Häsini hat ihre Jungen geworfen*, gadet eo ar vamm-c'had, flutet eo ar c'hadez ; *das Kaninchen hat Junge geworfen*, klodet eo ar vamm-gonikl, kolenet eo ar vamm-lapin, troet eo ar vamm-gonikl, ar vamm-lapin he deus dozvet he re vihan, ar vamm-gonikl he deus dozvet he re vunut, dozvet eo ar vamm-lapin, kelinet eo ar vamm-gonikl ; *eine Ente mit ihren zehn Jungen*, un houadez gant he dek vihan b. ; *die Jungen des Wolfs*, ganadur ar bleiz g.

Jüngelchen n. (-s,-) : P. kañfard g., konikl g., blogorn g., sioc'han g., krotouz g., torgos bihan g., korrigant g., marmouz bihan g., traouilh g., skribiton g., skoanard g., gwidoroc'h g., gwidoroc'hig g., skrilh g., tamm mous flaez g., boustouv g., c'hwiltouz g., c'hwiltouz g., bitouz g., fri-karn g., bidorc'hig g., minoc'h g., preñvig g., preñv-douar g.

jungen V.gw. (hat gejungt) : koleniñ, treiñ, genel, teurel, chom, P. flutañ.

Jungengesicht n. (-s,-er) : penn ur paotr yaouank-flamm g.

jungenhaft ag. : doareoù paotred gantañ (ganti), doare ur c'hañfard gantañ (ganti), doare ur c'hañfard warnañ (warni), e-giz ur paotr.

Jungenjahre ls. : bloavezhioù deskoni ls., bloavezhioù deskardiñ ls.

Jungenstreich g. (-s,-e) : tro-gamm b., taol-bourd g., noualantez b.

jünger ag. : yaouankoc'h, yaouañ ; *die älteste Tochter und ihre jüngere Schwester*, ar verc'h henañ hag he yaouaerez, ar verc'h henañ hag ar verc'h eil-henañ, ar verc'h henañ hag an hini eil-koshañ ; *die jüngere Linie, der jüngere Zweig*, ar skourr yaouañ g.

Jünger g. (-s,-) : 1. diskibl g., dalc'hiad g., heulier g., mab speredel g. ; *ein Jünger Nietzsches*, un dalc'hiad da Nietzsche g., un diskibl da Nietzsche g. ; *die Jünger Nietzsches*, hil Nietzsche g., mibien speredel Nietzsche ls. ; 2. [relij.] diskibl g., abostol g. ; *die zwölf Jünger*, an daouzek abostol ls., an diskiblien ls.

Jüngere(r) ag.k. g./b. : yaouanker g., yaouaer g., yaouaerez b. ; *Holbein der Jüngere*, Holbein ar Yaouanker g., Holbein ar Yaouaer g.

Jungfalke g. (-n,-n) : [loen.] falc'hunig g. [*liester falc'huniged*].

Jungfer b. (-,-n) : 1. gwerc'hez b., plac'h dizimez b., dizimeziadez b., plac'h yaouank b. ; *eine alte Jungfer*, ur plac'h yaouank-kozh b., ur gozh plac'h-yaouank b., ur plac'h kozhviret b., ur gozhwrac'h b., ur gaolenn disac'h hep bezañ pomet b., ur saladenn galedet b. ; *Jungfer bleiben*, chom dizimez, chom d'ober ur voereb, kozhwrac'hiñ, chom da gozhwrac'hiñ, kozhplac'hiñ, chom da gozhplac'hiñ, chom da louediñ hec'h-unan en he c'hozhni ; 2. [louza.] *nackte Jungfer*,

digounnar g., efloud g., karkailh str. ; *Jungfer im Grünen*, niell Damask g. ; **3.** [tekn.] damez b. ; **4.** [jahin] *die eiserne Jungfer*, ar werchez houarn b. ; **5.** [merdead.] rennell b. ; *ein(e) Want mit der Jungfer spannen*, rennañ un obank ; *das Spannen der Wanten mit einer Jungfer*, ar rennañ g.

Jungferkraut n. (-s,-kräuter) : [louza.] **1.** louzaouenn-ar-Werc'hez b. ; **2.** louzaouenn-an-divulum b. ; **3.** louzaouenn-an-onestiz b.

jüngferlich ag. : **1.** gwerchezel ; **2.** [dre skeud.] *jüngferlich tun*, ober minoù (neuzioù, jestroù, lentigoù), c'hoari he flac'h tanav, chom da orbidiañ.

Jungfernfahrt b. (-,-en) : [bigi] beaj kentañ b., treizhadenn gentañ b.

Jungferflug g. (-s,-flüge) : [nijerezioù] nijadenn gentañ b.

Jungferngeburt b. (-) : [bev.] gwerch'ngeneliezh b., gwerch'ngenel g., partenogenez g.

Jungfernglas n. (-es) : [maen.] mika g., maen-skant g.

Jungfernhaut b. (-,-häute) / **Jungfernhäutchen** n. (-s,-) : [korf.] lienenn-gourzh b., P. rouedenn b., ridenn b.

Jungfernkranz g. (-s,-kränze) : [istor] kurunenn werch'hed b.

Jungfernkraut n. (-s,-kräuter) : [louza.] huelenn-wenn b., avron str., louzaouenn-an-draen b., louzaouenn-sant-Yann b.

Jungfernerpement n. (-s,-e) : leuegen g.

Jungferneraub g. (-s,-e) : skrap g., skraperezh g., skrapadenn b.

Jungfernerbe b. (-,-n) : [louza.] gwini-moger str., gwini-krap str.

Jungfernerrede b. (-,-n) : prezegenn gentañ b.

Jungfernerreise b. (-,-n) : **1.** [bigi] beaj kentañ b., treizhadenn gentañ b. ; **2.** [nijerezioù] nijadenn gentañ b.

Jungfernschaft b. (-) : gwerch'hed b., gwerch'hted b.,

Jungfernwachs n. (-es) : koar gwerch'h g.

Jungfernzeugung b. (-) : [bev.] gwerch'ngeneliezh b., gwerch'ngenel g., partenogenez g.

Jungfisch g. (-es,-e) : peskig g. [*liester* peskedigoù] ; *einen Teich mit Jungfischen besetzen*, lakaat peskedigoù en ul lenn, neriñ ul lenn a besked, peskedusaat ul lenn, munusañ ul lenn ; *die Aussetzung von Jungfischen*, *das Besetzen mit Jungfischen*, *das Aussetzen von Jungfischen*, ar munusañ g., ar munusadur g., ar peskedusaat g., ar peskedusadur g.

Jungforelle b. (-,-n) : [loen.] dluzhig g. [*liester* dluzhedigoù].

Jungfrau b. (-,-en) : **1.** gwerchez b. [*liester* gwerchezel], plac'h yaouank divoulc'h b. ; *keusche Jungfrau*, gwerchez glan b., gwerchez divoulc'h b. ; [istor] *die Jungfrau von Orleans*, gwerchez Orleañs b., merc'h c'hlan Orleañs b., ar werchez a Orleañs b. ; **2.** [relij.] *die Heilige Jungfrau*, *die Jungfrau Maria*, ar Werc'hez b., ar Werc'hez wenvidik b., ar Werc'hez santel b., ar Werc'hez Varia b., ar Werc'hez Vari b., ar Werc'hez-Mamm b., ar Werc'hez Sakr (santel, benniget, dinamm) b., ar Werc'hez dibec'hed b., an Itron Varia b., [merdead., relij.] steredenn ar mor b. ; *die Mutterschaft der allerseligsten Jungfrau Maria*, mammelezh ar Werc'hez b. ; *gepriesen sei die allerseligste Jungfrau Maria !* ar Werc'hez Vari, meulet ra vezo ! ; *die unbefleckte Jungfrau Maria*, ar Werc'hez dinamm krouet b., ar Werc'hez digatar b., ar Werc'hez disaotr b., ar Werc'hez Vari bet krouet libr a bec'hed b., ar Werc'hez Vari diskuilh diouzh pep pec'hed b. ; *Jesus wurde von der Jungfrau Maria geboren*, Jezuz a c'hanas eus ar Werc'hez ; *die Jungfrau Maria erschien ihr*, ar Werc'hez a zo en em ziskouezet dezhi ; [estlamadenn] *heilige Mutter Gottes !* Gwerchez santel ! ; **3.** [stered.] *die Jungfrau*, *das Sternbild Jungfrau*, steredeg ar Werc'hez b., P. Bali ar Werc'hez b., P. Alc'hwez Sant David g. ; **4.** *astrologisches Zeichen der Jungfrau*, azon ar Werc'hez g.

jungfräulich ag. : gwerch'h, glan, diaoz, gwerchezel, diorged, dic'hadal, disaotr, P. divoulc'h.

Jungfräulichkeit b. (-) : gwerch'hed b., gwerch'hted b., diorged, dic'hadalezh b., glanded b. ; *sie opferte ihm ihre Jungfräulichkeit*, aberzhiñ a reas he gwerch'hed dezhañ ; *sie hat ihre Jungfräulichkeit verloren*, diflouret eo bet, boulc'h eo, falc'het eo bet he flourenn dezhi, kollet he deus he fleuren, kollet he deus he gwerch'hed, torret he deus he gwerch'hed, krazet he deus he gwerch'hed, prestat he deus he gwerch'hed, kollet he deus he c'hurunenn, kollet he deus he ourmelenn, didalet eo bet, gwelet he deus ar bleiz, flemmet eo bet, labouret eo bet he jardin, kollet he deus he c'houch, kollet he deus he fich glas, digoret eo he rouedenn.

Junggeselle g. (-n,-n) : paotr dizimez g., paotr yaouank g., paotr yaouank da bourvezañ g., paotr yaouank-kozh g., kozh paotr yaouank g., dizimeziad g. ; *ein eingefleischter Junggeselle*, *ein geschworener Junggeselle*, ur paotr yaouank-kozh touet g., ur c'hozh paotr yaouank-kozh g., ur c'hozh paotr yaouank g., ur paotr yaouank kozhviret g. ; *die Heirat fand nicht statt und seitdem bin ich Junggeselle*, menel d'eurediñ em boa graet ha bremañ on manet, c'hwitet em eus war an hini a garan ha chomet on dizimez ; *er hat die Marotten eines Junggesellen*, doareoù ur paotr yaouank-kozh a zo gantañ ; *er war fest entschlossen, Junggeselle zu bleiben*, e santimant a oa graet ha fontet gantañ da chom atav paotr yaouank, mennet start e oa da chom atav paotr yaouank ; *Junggeselle bleiben*, chom dizimez, chom paotr yaouank-kozh, chom d'ober un eontr, chom da dontonañ, chom da louediñ e-unan en e gozhni.

Junggesellenabschied g. (-s,-e) : nozvezh riboul an dibaotrañ b.

Junggesellenbude b. (-,-n) : lojeiz paotr dizimez g.

Junggesellendasein n. (-s) / **Junggesellenleben** n. (-s) : buhez paotr yaouank dizimez b., ar bevañ dizimez g. ; *sich von seinem Junggesellenleben verabschieden*, dibaotrañ.

Junggesellenstand g. (-s) : dizimezded b., dizimez g.

Junggesellenwohnung b. (-,-en) : lojeiz paotr dizimez g., lojeiz paotr yaouank g.

Junggesellenzeit b. (-) : buhez paotr yaouank dizimez b.

Junggesellin b. (-,-nen) : plac'h dizimez b., dizimeziadez b., plac'h yaouank kozh b. ; *Junggesellin bleiben*, chom dizimez, chom plac'h yaouank, chom d'ober ur voereb, chom da dintinañ, chom da louediñ hec'h-unan en he c'hozhni.

Junghase g. (-n,-n) : [loen.] gadig b. [*liester* gedonigoù], kolen-gad g. [*liester* kelin-gedon] ; [hemolc'h] *Hase im ersten Lebensjahr*, hanterc'had b. [*liester* hanterchedon].

Junghenne b. (-,-n) : [loen.] polez b. [*liester* polezi, polezed], enez b. [*liester* enezi, enezed], yarig b. [*liester* yarezedigoù].

Jungholozän n. (-s) : [douarouriezh] holoken uhel g.

Jungholz n. (-es,-hölzer) : [koadc'hounezerezh] lañsenneg b. [*liester* lañsennegi].

Junglachs g. (-es,-e) : [loen.] takon g. [*liester* takoned] ;

Junglehrer g. (-s,-) : kelenner o teraouiñ war ar vicher g.

Junglehrerin b. (-,-nen) : kelennerez o teraouiñ war ar vicher b.

Jüngling g. (-s,-e) : krennard g., krennbaoth g. kañfard g., paotr yaouank g., paotr en e grennrad g., yaouaer g., Yann Grennard g. ; *zum Jüngling heranwachsen*, mont er-maez a vogel, dont er-maez a vogel, dont eus a vogel, dont da grennard, sevel da baotr krenn, sevel da grennard ; *ausgewachsener Jüngling*, krennard mat g., krennard deuet d'e vent g. ; *reiner Jüngling*, *unberührter Jüngling*, gwerch'h g., paotr gwerch'h g. ; *die Jünglinge*, ar re yaouank, ar yaouankizoù ls.,

ar grenndud ls., ar c'hrenndudigoù ls., ar grennarded ls., an traoù yaouank ls., Yann Grenn g.

Jünglingsalter n. (-s) : oad krenn g., yaouankiz b., krennoad g.

Jungmännchen n. (-s,-) : [loen.] par yaouank g.

Jungmatrose g. (-n,-n) : [merdead.] mousig g., mous g., paotr-bag g., danvez martolod g.

Jungpaläolithikum n. (-s) : [douarouriezh] paleoliteg uhel g.

Jungpflanze b. (-,-n) : [louza.] plant str. ; *Kohljungplanze*, plant kaol da bikañ str.

jüngst ag. : 1. yaouankañ, yaouañ ; *das jüngste Kind*, ar benoni g., lostig-an-ti g., ar gwidor g., ar gwidoroc'h g., ar widoroc'h b., ar gwidoroc'hig g., ar widoroc'hig b., bidorc'hig ar familh g., bidoc'hig ar familh g., ar galonadig b., ar galonig b., ar gorrikin g., ar gourig g., ar grazenn b., an dakezenn b., an diwezhañ g., an diwezhañ ganet g., ar yaouankañ g., toullig an ti g., lost an neizh g., ar belostig g., an dilerc'hadenn b., [dre fent] skubadur ar c'hignol g. ; 2. [dre skeud] diwezhañ ; *sein jüngstes Werk*, e oberenn ziwezhañ b. ; *die jüngste Vergangenheit*, an amzer-dremenet nevez vet b. ; [relij.] *der Jüngste Tag (das Jüngste Gericht)*, ar Varn Ziwezhañ b., deizh ar Varn g., deiz ar Varn Ziwezhañ g., ar varnadeg-veur b.

Adv. : a-nevez-flamm, nevez 'zo, n'eus ket pell 'zo, n'eus ket paot, n'eus ket gwall bell(où), n'eus ket pell bras, n'eus ket gwall bell-maleürus, n'eus ket c'hoazh gwall diamzer, n'eus ket c'hoazh gwall bell, n'eus ket gwerso, n'eus ket tamm gwerso, gwechall-nevez, n'eus ket pell, ne oa ket pell, dabord, ergentaou, ergentaouik, kentaou, a-gentaou, nevez 'zo, ken un nevez 'zo, n'eus ket pell amzer, n'eus ket keit-se holl c'hoazh, n'eus ket a geit-se holl c'hoazh, un tammig bihan 'zo, un tachadig bihan 'zo, ur pennadig bihan 'zo, en deiz all, en devezh all.

Jüngste(r) ag.k. g./b. : *mein Jüngster*, lostig an tiegezh g., va mab (va bugel) yaouankañ g., va yaouaer diwezhañ g., krazenn an tiegezh b., takezenn an tiegezh b., toullig an ti g., lost an neizh g., an diwezhañ ganet eus va bugale g., an hini diwezhañ eus va bugale g., [dre fent] ar mevel bihan g. ; *er ist nicht mehr der Jüngste*, un tamm mat a oad a zo deuet dezhañ, paket en deus un tamm mat a oad, aet eo bras war an oad, n'eo ket eus an torad diwezhañ, n'emañ ket war e gentañ lamm abaoe pell, kozhik eo dija, barv gwenn a zo dezhañ.

Jungsteinzeit b. (-) : neolitik g., nevezoadvezh ar maen g., aodvezh neolitik g., aodvezh ar maen flouret g. ; *der Übergang zur Jungsteinzeit*, an neolitekadur g. ; *charakteristische Merkmale der Jungsteinzeit annehmen*, neolitekaat.

jungsteinzeitlich ag. : neolitik, eus an neolitik, eus nevezoadvezh ar maen, nevezvaenek.

Jüngstenrecht n. (-s) : [gwir, istor Breizh] kevaez g. ; *Nutznieser des Jüngstenrechts*, kevaezer g.

jüngstens Adv. : nevez 'zo, n'eus ket pell 'zo, n'eus ket paot, n'eus ket gwall bell(où), n'eus ket pell bras, n'eus ket gwall bell-maleürus, n'eus ket c'hoazh gwall diamzer, n'eus ket c'hoazh gwall bell, n'eus ket gwerso, n'eus ket tamm gwerso, gwechall-nevez, n'eus ket pell, ne oa ket pell, nevez 'zo, ken un nevez 'zo, n'eus ket pell amzer, n'eus ket keit-se holl c'hoazh, n'eus ket a geit-se holl c'hoazh, un tammig bihan 'zo, un tachadig bihan 'zo, ur pennadig bihan 'zo, en deiz all, en devezh all, dabord, ergentaou, ergentaouik, kentaou, a-gentaou.

Jüngstgeborene(r) ag.k. g./b. : *der Jüngstgeborene*, an diwezhañ ganet g., ar benoni g., lostig-an-ti g., ar gwidor g., ar gwidor g., ar gwidoroc'h g., ar gwidoroc'hig g., bidorc'hig ar familh g., bidoc'hig ar familh g., bidorc'hig an torad g., ar galonadig b., ar gorrikin g., ar gourig g., ar grazenn b., an

dakezenn b., an diwezhañ g., ar yaouankañ g., toullig an ti g., lost an neizh g., an hini diwezhañ eus ar vugale g., [dre fent] skubadur ar c'hignol g., ar mevel bihan g. ; *die Jüngstgeborene*, ar widoroc'h b., ar widoroc'hig b.

Jungstier g. (-s,-e) : kole-tarv g. [*liester koleoù-tarv*], kole g. [*liester koleoù*] ; [mojenn.] *der bunte Jungstier*, *der gefleckte Jungstier*, ar c'hole brizh g.

Jungtier n. (-s,-e) : [loen.] kolen g., loen yaouank g. ; *Weibchen mit Jungtier bei Fuß*, mamm b. ; *Weibchen mit Jungtieren bei Fuß dürfen nicht abgeschossen werden*, difenn a zo da dennañ war ar mammoù.

Jungtrieb g. (-s,-e) : [louza.] nevez str., nevezenn b., broñs g., broñsenn b., broust str., broustenn b., bout g., kelli g., kreskenn b., kresk g., lañsaden b., taol g., taolad g., taoladen b., azdiwanaj g., bouilhastr str., glastrenn b., morgoad g., bount g., bountaden b.

Jungverheiratete(r) ag.k. g./b. / **Jungvermählte(r)** ag.k. g./b. : 1. [paotr] ozhac'h nevez g., ozhac'h nevez-dimezet g., ozhac'h yaouank g., den nevez g., paotr nevez g., paotr nevez-dimezet g., eured g. ; 2. [plac'h] gwreg nevez b., gwreg yaouank b., plac'h nevez b., plac'h nevez-dimezet b. ; 3. [koublad] tud nevez ls., tud nevez-dimezet ls.

Jungvieh n. (-s) : chatal yaouank g., annoared ls., annoarezed ls., ounnerezed ls., ounnerezed ls., koleed ls., koleoù ls., kojened ls., blogorned ls.

Jungwähler g. (-s,-) : voter yaouank g., mouezhier yaouank g., dilenner yaouank g.

Jungwald g. [-s,-wälder] : [koadc'hounezerezh] lañsenneg b. [*liester lañsennegi*].

Jungwein g. (-s,-e) : gwin nevez g., gwin ar bloaz g., gwin glas g., gwin foll g.

Jungwolf g. (-s,-wölfe) : [loen.] krennvleiz g. [*liester krennvleizi*].

Jungwiebel b. (-,-n) : [louza.] sivolez str.

Juni g. (-/-s,-s) : Mezheven g., miz Mezheven g., miz Even g., Even g., P. miz ar foenn g. ; *ab Juni*, adalek miz Even ; *im Juni*, e miz Mezheven, e Mezheven, e miz Even ; *Mitte Juni*, da hanter viz Even, da hanter Vezheven, kerkent ha hanter Vezheven, gant hanter viz Even, gant hanter Vezheven, war-dro hanter viz Even, war-dro hanter Vezheven, e-kreiz miz Even ; *der zweite Juni*, an eil a Vezheven ; *am 25. Juni*, den 25. Juni, d'ar 25 a viz Even.

junior ag. digemm : mab ; *Smith jun.*, Smith mab g., mab da Smith g.

Junior g. (-s,-en) : [sport] yaouankad g. [*liester yaouankidi*] ; *Altersklasse der Junioren*, rummad ar yaouankidi g., rummad ar re yaouank g.

Juniorat n. (-s,-e) : [gwir] kevaez g. ; *Nutznieser des Juniorats*, kevaezer g.

Juniorenausweis g. (-es,-e) : kartenn den yaouank b.

Juniorin b. (-,-nen) : [sport] yaouankadez g.

Juniorpartner g. (-s,-) : keveler yaouank g.

Juniorpass g. (-es,-pässe) : kartenn den yaouank b.

Junisonne b. (-) : *die glühende Junisonne*, heol poazh Mezheven g.

Junk-Bond g. (- -s,- -s) : [arc'hant.] endalc'henn gwall risklus b., endalc'henn gwall arvarus b.

Junker g. (-s,-) : [istor] 1. denjentil a-ziwar ar maez g., denjentil diwar ar ploue g. ; 2. junker g., gourferc'henn-glad g., fondatur g. ; 3. floc'h g., skoedour g.

junkerhaft ag. : ... denjentil a-ziwar ar maez, evel ur junker, evel un denjentil a-ziwar ar maez.

Junkerland n. (-s,-länder) : douaroù ar junkerien ls. ; *Junkerland in Bauernhand* [RDA], douaroù ar junkerien d'ar gouerien.

Junkerschaft b. (-) / **Junkertum** n. (-s) : beli ar junkerien b., brientinelezh a-ziwar ar maez b.

Junkfood n. (-/-s) : [gwashaus, boued] bouetaj greantel g., pasturaj greantel g., P. magnez greantel g., tarzhell c'hreantel b., trantell c'hreantel b., keusteuenn c'hreantel b., moc'haj greantel g., boued moc'h greantel g., lastez greantel str., loustoni c'hreantel b.

Junkie g. (-s,-s) : P. drammgaehiad g., drammed g.

Junk Mail b. (-,-,-s) : [stlenn.] strob g., spam g.

Junktim n. (-s,-s) : 1. [polit.] strollad labour war un danvez lezenn g. ; 2. [dre skeud.] *dazwischen besteht ein Junktim*, liammet eo an traoù-se etrezo.

Juno¹ b. : 1. [mojenn.] Juno b. ; 2. [dre skeud.] *eine wahre Juno*, ur gigenn vat a blac'h (a vaouez) b., ur palvad mat a vaouez b., ur gigenn vat a wreg b., ur vaouez temzet mat b., un temz vat a vaouez b., un troc'had mat a vaouez b., ur vaouez a droc'had mat b., ur vaouez troc'het mat b., un digoradur a vaouez b., un darinenn b.

Juno² g. (-/-s,-s) : [kenwerzh] Mezheven g., miz Mezheven g., Even g., miz Even g.

junonisch ag. : *junonische Formen*, stummoù kuilh ls.

Junta b. (-,-s / Juntten) : [polit.] juntenn b.

Jupe¹ g./n. (-s,-s) : [Bro-Suis] brozh b.

Jupe² b. (-,-s) : brozh b.

Jupiter¹ g. (-s pe Jovis) : 1. [mojenn.] Yaou g. ; *Jupiter statuarisch darstellen*, delwenniñ Yaou ; 2. *was Jupiter erlaubt ist, ist nicht jedem Ochsen erlaubt*, an neb a zo mevel n'eo ket mestr, verbum caro factum est - mat al laezh dous, mat al laezh trenk, mat da bep den chom en e renk - ne reomp ket pep tra hervez hor c'hoant - an den ne oar nemet lavaret, Doue avat a ra evel ma kar - bez e ranker peuriñ pe euzhiñ el lec'h ma vezer staget - lec'h m'emañ stag ar c'havr e rank peuriñ.

Jupiter² g. (-/-s) : [stered.] Yaou g., Jupiter g. ; *die Monde des Jupiter*, loarennoù (adplanedennoù) Yaou ls. ; *der Große Rote Fleck des Jupiters*, tarch ruz bras Yaou g. ; *die Ringe des Jupiter*, gwalennoù Yaou ls.

Jupiterbart g. (-s) : [louza.] heglev g., louzaouenn-an-droug-skouarn b., louzaouenn-an-divskouarn b., joberd g.

jur. ag. : [berradur evit **juristisch**] *sellit pelloc'h*.

Jura¹ ls. [ger-mell ebet] : Gwir g., Reizh b. ; *Jura studieren*, studiañ ar Gwir, studiañ ar Reizh ; *Jura unterrichten*, *Jura lehren*, kelenn ar Gwir.

Jura² g. (- pe -s) : [douaroniezh] 1. *der Jura*, ar Jura g. ; *der französische Jura*, ar Jura gall g. ; *fränkischer Jura*, Jura frankonat g. ; 2. [Bro-Suis] *der Jura*, kanton ar Jura g.

Jura³ g. (-s) : [douarouriezh] juraseg g. ; *Oberjura*, *weißer Jura*, juraseg uhel g. ; *Mitteljura*, *brauner Jura*, juraseg krenn g. ; *Unterjura*, *schwarzer Jura*, *Schwarzjura*, juraseg izel g., liaz g.

Jurabewohner g. (-s,-) : annezad ar Jura g.

Jurabildung b. (-,-en) / **Juraformation** b. (-,-en) : [douarouriezh] furmadur jurasek g.

Juragebirge g. (-s) : Jura g. (ar Jura g.).

Jurarelief n. (-s,-s/-e) : torosennadur jurasian g.

Juraschicht b. (-,-en) : [douarouriezh] gwiskad jurasek g., gwelead jurasek g.

Jurassier g. (-s,-) : annezad ar Jura g.

Jurassisch ag. : 1. [douarouriezh] jurasek, ... eus ar juraseg ; 2. [douaroniezh] ... a sell ouzh ar Jura.

Jurastudent g. (-en,-en) : studier war ar Gwir g.

Jurastudium n. (-s,-studien) : studioù war ar Reizh ls., studioù war ar Gwir ls.

Jürg g. / **Jürgen** g. : Jord g., Jorj g.

juridisch ag. : gwir, gwirus, lezennel, lezvarnel, ... ar gwir.

Juridismus g. (-) : gwirouriezh b.

Jurisdiktion b. (-,-en) : barnerezh g., galloud barn g., galloud barnerezhel g., barnouriezh b. ; *zivile Jurisdiktion*, barnouriezh keodedel b. ; *militärische Jurisdiktion*, barnouriezh vilourel b.

jurisdiktionell ag. : barnadurezhel, barnerezhel ; *jurisdiktioneller Akt*, gread barnadurezhel g.

Jurismappe b. (-,-n) : [burev] kleurenn erienoù b., kleurenn gant erienoù b., kleurenn erienek b., kleurenn plegoù b., kleurenn gant plegoù b., gronner erienek g.

Jurisprudenz b. (-) : [gwir] gwiraouriezh b., gwironiezh b., Gwir g., Reizh b. ; *Jurisprudenz studieren*, studiañ ar Gwir, studiañ ar Reizh.

Jurist g. (-en,-en) : den-a-lezenn g., den a justis g., gwiraour g., gwiraer g., lezennour g.

Juristendeutsch n. / **Juristensprache** b. (-) : jagouilhaj an dud-a-lezenn g., safar an dud-a-lezenn g., luc'haj an dud-a-lezenn g., brizhyezh an dud-a-lezenn b., gregach an dud-a-lezenn g.

Juristerei b. (-) : P. studioù war ar Gwir ls., studioù war ar Reizh ls.

Juristin b. (-,-nen) : gwiraourez b., gwiraerez b., lezennourez b.

juristisch ag. : gwir, gwirus, lezennel, ... ar gwir, hervez al lezenn ; *juristischer Terminus*, termen gwir g. ; *juristische Fakultät*, kevrenn ar Gwir b. ; *juristische Befähigung*, barregzhioù war ar Gwir ls. ; *juristischer Besitz*, perc'henniezh (perc'hentiezh) hervez al lezenn b. ; *juristische Person*, tudelezh b. ; *Sitz einer juristischen Person*, sez ur c'hevredad g. ; *juristische Person des Privatrechts*, tudelezh prevez b. ; *juristische Person des öffentlichen Rechts*, tudelezh foran b. ; *einen juristischen Präzedenzfall darstellen*, *ein juristischer Präzedenzfall sein*, *ein juristischer Präzedenzfall werden*, talvezout da zevarnadur ; *juristisch gesehen*, hervez ar gwir.

Juristische(s) ag.k. n. : gwirlezh b.

Juror g. (-s,-en) : ezel eus ar juri g.

Jurorin b. (-,-nen) : ezel eus ar juri g., ezelezh eus ar juri b.

Jurte b. (-,-n) : [telenn] yourt g.

Jury b. (-,-s) : 1. strollad-barn g., bodad-priziañ g., bodad arnodenniñ g. ; 2. [gwir] barngor g.

Jus¹ n. (-, Jura) : [Bro-Austria] [ger-mell ebet en alamaneg] ar Gwir g., ar Reizh b.

Jus² b./g./n. (-) : [Bro-Suis] chug-frouezh g., dour-frouezh g.

Juso g. (-s,-s) / b. (-,-s) : [polit.] [berradur evit **Jungsozialist** / **Jungsozialistin**] sokialour yaouank g., sokialourez yaouank b.

just Adv. : P. dres, krak, end-eeun.

justierbar ag. : reizhadus.

justieren V.k.e. (hat justiert) : 1. reizhañ, sterniañ, lakaat klenk, lakaat c'hwek, reoliañ, lakaat an e reizh, lakaat spis, spisaat, kouchañ ; *das Azimut justieren*, reizhañ an azimut, azimutañ ; 2. [moull.] marzekaat.

Justierer g. (-s,-) : junter g., junter-houarn g., sternier g., reizher g.

Justierring g. (-s,-e) : gwalenn reizhañ b.

Justierung b. (-,-en) : 1. reizherezh g., reizhadur g., reizhañ g., sterniadur g., reoliañ g., reolieriezh g., lakaat-spis g., spisaat g., kouchadur g. ; 2. reoliadenn b. ; 3. reizhoù reoliañ ls., rikoù reizhañ ls., reizhiad spisaat b. ; 4. [moull.] marzekadur g., marzekaat g.

justifizieren V.k.e. (hat justifiziert) : 1. reizhabegañ, kantreizhañ, reishaat, digabluzañ, didamall, gwennañ ; 2. [kenwerzh] eeunañ ; 3. [relij.] justifiañ.

Justifizierung b. (-,-en) : 1. reizhabegadenn b., kantzreizhadur g., didamalladur g., gwennadur g. ; 2. [kenwerzh] eeunadur g. ; 3. [relij.] justifiñs b.

Justitia b. : doueez ar Reizh b., Justitia b.

Justitiar g. (-s,-e) : kuzulier gwiraour g., kuzulier gwirel g.

Justitiarin b. (-,-nen) : kuzulierez wiraouez b., kuzulierez wirel b.

Justiz b. (-) : justis b. ; *die Mühlen der Justiz mahlen langsam*, ruilhal a ra ar justis kempennik he boul, mont a ra ar justis endro war he goarig (war he fouezig, war he sklavig).

Justizapparat g. (-s) : benvegadur bam g.

Justizbeamte(r) ag.k. g. : 1. reizhaouer g., ofiser a Justis g. ; 2. grefier g., tablezer g.

Justizbehörde b. (-,-n) : pennadurezh justis ls., pennadurezh varn b., barnensavadur g.

Justizgewalt b. (-,-en) : galloud barn g., barnerezh g.

Justiziar g. (-s,-e) : kuzulier gwiraour g., kuzulier gwirel g.

Justiziarin b. (-,-nen) : kuzulierez wiraouez b., kuzulierez wirel b.

Justizirrtum g. (-s,-tümer) : fazi barnerezhel g., fazi barn g., drouksetañs b., barnadenn fazius b., barnedigezh fazius b.

Justizminister g. (-s,-) : ministr ar justis g., ministr ar Reizh g., maodiern ar Reizh g.

Justizministerium n. (-s,-ministerien) : 1. ministrerezh ar Reizh g. ; 2. ministrerezh ar Reizh b., ministrdi ar Reizh g.

Justizmord g. (-s,-e) : torfed a justis g., muntr a justis g.

Justizpalast g. (-es,-paläste) : [Pariz] lez-varn Pariz b., ti al lezioù-barn e Pariz g.

Justizpflege b. (-) : Reizh b., justis b.

Justizsache b. (-,-n) : afer a justis b., kaoz b. ; *in Justizsachen*, war tachenn an aferioù a justis.

Justizvollzugsanstalt b. (-,-en) : ti-bac'h g.

Justizwesen n. (-s) : justis b.

Jute b. (-,-n) : 1. [louza.] jut str. ; *Jute hecheln*, kribañ jut, kribinañ jut, rañvellat jut, dirañvañ jut, rimiañ jut ; 2. [gwiad.] jut g., lien rous str., rouz g.

Jüte g. (-n,-n) : Jutad g., annezar Jutland g., annezad Jutland g.

Jutesack g. (-s,-säcke) : sac'h jut g., P. sac'h rouz g., sac'h lien rous g.

Jütland n. (-s) : Jutland b., Bro-Jutland b.

juvenil ag. : 1. yaouank-flamm, yaouankik, ... ar re yaouank ; 2. ... kondon ; *juveniles Wasser*, dourioù kondon ls. ; *juveniles Magma*, magma kondon g.

Juvenilität b. (-) : yaouankted b.

Juvenilkleid n. (-s,-er) : [loen.] pluñv yaouankiz str., pluñv al labous yaouank str.

Juvenilwasser n. (-s) : dourioù kondon ls.

Juwel¹ g./n. (-s,-en) : bravig g., bizoù g., brabrag g. ; *Juwelen*, bragerezh g., brageriz g., bragerizoù ls., bravigoù ls., bizeier ls., brabravioù ls., joaiuzoù ls., pezhioù orfeberezh ls.

Juwel² g. (-s,-e) : 1. [den] disparadenn b. ; *das ist ein Juwel von einer Sekretärin*, honnezh a zo ur berlezenn a sekretourez ; 2. [lec'h] perlezenn b., lec'h derc'h g., lec'h hollgaer g., lec'h ar c'haerañ-holl g., boked g. ; 3. [skouerenn brizius] perlezenn b., disparadenn b. ; *der Juwel der Sammlung*, perlezenn an dastumadeg b.

Juwelenhandel g. (-s) : bravigerezh g., bizaouerezh g., orfebrerezh g.

Juwelenhändler g. (-s,-) : bragerizour g., bravigour g., bizaouier g., orfebrour g., orfebrer g.

Juwelenkästchen n. (-s,-) : skrin g., klozenn b., klaouier g.

Juwelier g. (-s,-) : bragerizour g., bravigour g., bizaouier g., orfebrour g., orfebrer g. ; *als Juwelier tätig sein*, orfebriñ.

Juweliengeschäft n. (-s,-e) : bravigerezh b., bizaouerezh b., orfebrerezh b., stal-vravigoù b.

Juwelierhandwerk n. (-s) / **Juwelierkunst** b. (-) : bravigerezh g., bizaouerezh g., orfebrerezh g.

Juwelierwaren ls. : brageriz g., bragerizoù ls., bravigoù ls., bizeier ls., pezhioù orfebrerezh ls.

Jux g. (-es,-e) : farsadenn b., bourd g., taol-bourd g., tro b. ; *aus Jux*, dre fent, evit farsal, a-fars, dre fars, dre farserezh.

juxen V.gw. (hat gejuxt) : ober gennoù, ober farsoù, ober farsig-farsoù, ober troioù-kamm, farsal, ober fent, ober bourd, farouellañ, fentigellañ, gogeal, furlukinat, ober furlukinerezh.

juxig ag. : bourdus, farsus, fentus, bourrus, lu.

juxtalinear ag. : linenn-ha-linenn ; *juxtalinare Übersetzung* (dem Original zeilenmäßig gegenübergestellte Übersetzung), troidigezh linenn-ha-linenn b.

jwd Adv. : P. [berradur evit ganz weit draußen distaget e doare Berlin : iotvede] *er wohnt jwd*, emañ o chom pell an diaoul, emañ o chom en ur c'hozh lec'h distro, emañ o chom en un distro, emañ o chom en un difouilh, emañ o chom en ur vro ouez, emañ o chom en un toull kutez, emañ o chom en un toull gouez, emañ o chom en ul lec'h digenvez, emañ o chom en un toull kêr, emañ o chom en un toull kollet kac'het gant an diaoul, emañ o chom en un toull parrez kollet ha dilezet gant an Aotrou Doue, emañ o chom en ur vourc'hadenn laou, emañ o chom en ul lec'h kollet, emañ o chom e Kerneblec'h, emañ o chom e Kernetra, emañ o chom e Kerneuz, emañ o chom e Keribil-Beuz, emañ o chom war ar beoz, aet eo da chom e penndarch.

K

K, k n. (-,-) : K g., k g. ; *auf Bretonisch wird der Buchstabe K jedes Mal verändert, wenn er nach einem bestimmten oder unbestimmten Artikel steht*, bepred e kemm al lizherenn K e brezhoneg goude ur ger-mell resis pe amresis ; *K (Kalium)*, kaliom g., potasiom g. ; *durchgestrichenes K*, K barrenet g., K.

Kabale b. (-,-n) : irienn b., korvigell b., itrik g., kavailh g., ijin fall g., ardivinkoù ls.

Kabalist g. (-en,-en) : korvigeller g., itriker g., irienn g., kavailher g., gidaz g. [*liester* gidazed], ganaz g. [*liester* ganazed], gwidal g. [*liester* gwidaled], ragater g., breser g., ficher g., frikoter g., tad an itrikoù g.

Kabarett n. (-s,-s/-e) : tavarn b., kabared g., boest-noz b., P. toull-noz g.

Kabarettist g. (-en,-en) : arzour kabared g.

Kabarettistin b. (-,-nen) : arzoerez kabared b.

kabarettistisch ag. : ... kabared.

Kabbala b. (-) : kabal b., kabal hebraek b., kabal an Hebreed b., kabal ar Juzevien b.

Kabbalist g. (-en,-en) : kabalour g.

kabbalistisch ag. : **1.** hag a sell ouzh ar gabal, kabalek, ... ar gabal ; **2.** rouestlet, diaes, fuilhet, luziet, kemmesket, gwall vesket.

Kabäuschen n. (-s,-) : [rannyez.] lab g., laborenn b., skiber b., logell b., log b., loch g., lochenn b., barakenn b.

Kabbelei b. (-,-en) : chabous g., tabut g., mesk g., meskadenn b., meskadeg b., c'hin-c'han (c'hign-c'hagn) g., bec'h g., arvellerezh g., arvell g.

kabbelig ag. : [merdead.] pilhennek, draillhet ; *kabbelige See*, mordreailh g., kalapi g., dibennoù-mor ls., mor berr g.

kabbeln V.gw. (hat gekabbelt) : [merdead.] *das Meer kabbelt*, deñvedigoù a zo war ar mor, pilhennek eo ar mor, drailh a zo war ar mor, mordreailh a zo, eonnennek eo ar mor, kizhierañ a ra ar mor, frizañ a ra ar mor, kalapi a zo, mor berr a zo.

V.em. : **sich kabbeln** (haben sich (ak.) gekabbelt) : chabousat, en em chabousat, en em bigailhat, en em gataillhat, tabutal.

Kabbelsee b. (-) : mordreailh g., kalapi g., dibennoù-mor ls., mor berr g.

Kabelung b. (-,-en) : [merdead.] mordreailh g., kalapi g., dibennoù-mor ls., mor berr g.

Kabelwellen ls. (-,-n) : [merdead.] dibennoù-mor ls., mor berr g.

Kabel n. (-s,-) : **1.** [tredan, merdead.] fard g., fun b., orjalenn b., chabl g., tortis g. ; *Netzkabel*, fun borzhiñ b., neudenn gemborzh b. ; *ein Kabel in Rohr verlegen*, lakaat ur fun en ur gorzenn (en un duellenn), korzennañ ur fun ; *Kabel herstellen*, gweañ funioù ; *ein Kabel abisolieren*, dibourc'hañ ur fun. ; **2.** funskrid g., kelskrid dre orjal g.

Kabelader b. (-,-n) : [tekn.] orjalenn heren ar fun dredan b.

Kabelanschluss g. (-es,-anschlüsse) : gougediadur ouzh ar funrouedad g.

Kabelauftrag g. (-s,-aufträge) : [bank] urzh dre orjal g.

Kabelbericht g. (-s,-e) : kelskrid dre orjal g., funskrid g.

Kabelbinder g. (-s,-) : [tredan] skarv-orjal g., ailhedenn festañ b., funskarv g.

Kabelfabrik b. (-,-en) : funerezh b.

Kabelfersehen n. (-s,-) : funwel g.

Kabelgarn n. (-s,-e) : [merdead.] neud kar str., neudenn gar b.

Kabelhaspel b. (-,-n) : puner fun g., punerez fun b., turgnig fun g.

Kabelherstellung b. (-) : gweadur funioù g., gweañ funioù g., funerezh g.

Kabelhülle b. (-,-n) : [tekn.] gouin gwarez g.

Kabeljau g. (-s,-el/-s) : [loen.] moru g. [*liester* morued], moruenn b. [*liester* morued] ; *ein Kabeljau*, ur penn-moru g. ; *auf Kabeljau fischen*, morueta ; *Kabeljau verarbeitende Industrie*, moruetaerezh g., morueta g. ; *gesalzener Kabeljau*, *grüner Kabeljau*, moru glas g. ; *getrockneter Kabeljau*, moru sec'h ha disall g., vergadell disall b. ; *gesalzener und getrockneter Kabeljau*, moru sec'h g., vergadell b.

Kabeljaufang g. (-s) : moruetaerezh g., morueta g.

Kabeljaufänger g. (-s,-) : [merdead.] lestr morueta g. [*liester* listri morueta].

Kabeljaufischer g. (-s,-) : moruetaer g., paotr ar morued g.

Kabeljaufischerei b. (-) : moruetaerezh g., morueta g.

Kabeljaufleisch n. (es) : *frisches Kabeljaufleisch*, moru fresk nevez pesketaet g. ; *gesalzenes Kabeljaufleisch*, moru glas g. ; *getrocknetes Kabeljaufleisch*, moru sec'h (ha disall) g., vergadell disall b. ; *gesalzenes und getrocknetes Kabeljaufleisch*, moru sec'h g., vergadell b.

Kabeljunge g. (-n,-n) : paotr ar funioù g.

Kabelkanal g. (-s,-kanäle) : **1.** chadenn dre fun b., chadenn funwel b., ristenn funiekaet b. ; **2.** [tekn., tisav.] sanell b.

Kabelklammer b. (-,-n) : [tekn.] starder-fun g.

Kabellänge b. (-,-n) : [merdead.] fardad g.

Kabelleger g. (-s,-) / **Kabellegeschiff** n. (-s,-e) : [merdead.] lestr funiñ g.

Kabellegung b. (-,-en) : [tekn.] funiekaet g.

Kabelleitung b. (-,-en) : [tekn.] linenn dredan dindan zouar b.

Kabelmeldung b. (-,-en) : kelskrid dre orjal g., funskrid g.

kabeln V.k.e (hat gekabelt) : funskrivañ ; *eine Meldung kabeln*, kas ur c'heloù dre ar fun-gelaouiñ, kas ur c'heloù dre ar fard-kelaouiñ, kas ur funskrid, funskrivañ ur c'heloù.

Kabelnetz n. (-es,-e) : funrouedad b.

Kabelöse b. (-,-n) : [tredan.] fibl g.

Kabelrolle b. (-,-n) : **1.** puner fun g., punerez fun b. ; **2.** [merdead.] davied g.

Kabelschuh g. (-s,-e) : [tredan.] fibl g.

Kabeltau n. (-s,-e) : [merdead.] fard g., fun b. ; *die Kabeltaue an den Ankerring stechen*, intalinkañ ar funioù.

Kabelträger g. (-s,-) : paotr ar funioù g.

Kabeltrommel b. (-,-n) : puner fun g., punerez fun b., turgnig-fun g.

Kabelverlegung b. (-,-en) : [tekn.] funiekaat g.

Kabine b. (-,-n) : logell b., log b., kambrig-lestr b., kambr-lestr b., kombod g., kabanell b., kabanenn b.

Kabinenbahn b. (-,-en) : fungarr g., funlogell b.

Kabinenbett n. (-s,-en) : [merdead.] fled g.

Kabinett¹ n. (-s,-e) : **1.** kambrig b. ; **2.** [dre astenn.] diskouezva g. ; *Kupferstichkabinett*, diskouezva (diskouezlec'h) stampennoù g. ; *Raritätenkabinett*, magazenn traoù dibaot b., diskouezva traoù ral g. ; **3.** [polit.] gouarnamant g., kuzul ar vaodierned g., kabined g. ; *das Kabinett bilden*, sevel ur gouarnamant nevez, amparañ ur gouarnamant ; *das Kabinett stürzen*, terriñ ar gouarnamant, reiñ lamm d'ar gouarnamant.

Kabinett² g. (-s,-e) : [gwin] seim bras rummet g., anvadur kontrollet g., chem meur rummet g.

Kabinettperspektive b. (-,-n) : [treserezh] diarsell diwar varc'h g.

Kabinettsbefehl g. (-s,-e) : [istor, polit.] gourc'hemennidigezh b.

Kabinettsbildung b. (-,-n) : [polit.] amparadur ur gouarnamant g.

Kabinettskrise b. (-,-n) : [polit.] enkadenn war tachenn ar gouarnamant b., enkadenn c'houarn b.

Kabinettsorder b. (-,-n) : [istor, polit.] gourc'hemennidigezh b.

Kabinettschreiben n. (-s,-) : [polit.] lizher kabined g., lizher-siell g.

Kabinettsitzung b. (-,-en) : [polit.] dalc'h kuzul ar vinistred g., emvod ministred ar gouarnamant g.

Kabinettsstück n. (-s,-e) / **Kabinettstück** n. (-s,-e) : **1.** . pennober b., pennoberenn b., taol-micher g., meurober g., uhelober g., pezh-labour g., pezh-micher g. ; **2.** taol ruz g., taol kaer g., kaer a daol g., mestr taol g.

Kabinettsumbildung b. (-,-en) : [polit.] azveradur maodiernezhel g.

Kabis g. (-) : [Bro-Suis] kaol-podek str., penn-kaol g.

Kabrio n. (-/s,-s) : kabrioled g., gwetur skañv b., karr to-disto g.

Kabriole b. (-,-n) : lamm-gavr g., fringadenn b. ; *Kabriolen*, fringerezh g. ; *Kabriolen machen*, gavrlammat, fringal, fringalañ, fringellat, friantañ, dizoac'hañ, en em zizoac'hañ, ober chiboud, ober chiboudig.

Kabriolett n. (-s,-s) : [Bro-Aostria, su Bro-Alamagn] gwetur skañv b., kabrioled g., karr to-disto g.

Kabuff n. (-s,-s/-e) : P. siklud g., lab g.

Kabuki n. (-s) : [c'hoariva] kabuki g.

Kabuse b. (-,-n) : **1.** [merdead.] sanailh-lestr b., kambr ar bitailh b. ; **2.** [tisav.] sanailh b., skiber g., lab g., siklud g.

Kabyle g. (-n,-n) : Kabil g. [*liester* Kabiled].

Kabylei b. (-s : *die Kabylei*, Bro-Gabilia b., Kabilia b.

kachektisch ag. : [mezeg.] fallezhel, fallezhok ; *kachektischer Patient*, fallezhok g. [*liester* fallezheien].

kachektisierend ag. : [mezeg.] fallezhus.

Kachel b. (-,-n) : karrell b., karraozenn b., karrell-feilhañs g., karrell-briaj g. ; *mit Kacheln belegen*, *mit Kacheln auslegen*, karellañ, karrezennañ, karrezañ ; *die alten Kacheln der Küche entfernen*, digarrellañ ar gegin, digarrezañ ar gegin.

Kachelbelag g. (-s,-beläge) : karelladur g., daradur g.

kacheln V.k.e. (hat gekachelt) : karellañ ; *gekachelt*, leuriet a garraozennoù, karellat.

Kachelofen g. (-s,-öfen) : fornigell dommañ gwisket gant karrelloù-feilhañs b.

Kachelung b. (-,-en) : karrellerezh g., karelladur g., karellañ g.

Kachexie b. (-) : [mezeg.] fallezh b.

Kacke b. (-) : **1.** kaoc'h g., mon g., kakac'h g., failhañs g., kac'herezh g., kac'hadenn b., kac'hadell b., kagal g. ; **2.** P. amerdamant g. ; *die Kacke ist am Dampfen*, emañ ar soubenn o trenkañ, krog eo ar sistr da drenkañ, tost eo an tan d'ar stoub, fallaat a ra an traoù, stardañ a ra an traoù, treiñ a ra an traoù d'ar put, emañ ar jeu o treiñ e jeu gi, krog eo ar soubenn da drenkañ, ar gor a zeu da vegañ, c'hwezh ar pebr a zo gant ar wadegenn.

kacken V.gw. (hat gekackt) : P. kac'hat, difankañ, fankañ, teilañ, foerat, ober, ober e louz, dozviñ, dozviñ ur vi hep pluskenn, ober un neizh, ober un dilas, ober un dilasenn, lakaat un tamm da yenañ, leuskel ur bouton, leuskel un huanad da gouezañ, ober ur gac'hadenn, ober ur blegadenn, ober traoù tev, lakaat un dra bennak da sec'hañ, P. freoziñ, kouziñ ; *kacken gehen*, mont da blegañ, mont d'ober ur gac'hadenn, mont d'ober ur blegadenn, mont da buchañ ; *wenig Kot auskacken*, kac'hat moan ; *er muss ständig kacken*, hennezh 'zo atav kac'h-kac'h.

Kacker g. (-s,-) : P. fouerouz g., revreg g., tarrevreg g., pezh fall a zen g., tra milliget g., toull visoù g., paotr lavis g., loen brein g., loen vil g., loen lous g., loen fall g., loen gars g., loen mut g., den brein betek mel e eskern g., bosenn a zen b., lec'hidenn a zen fall b., gwir hailhon g., hailhon echu g., maraod g., lastezenn b., paotr e gont a fallagiezh ennañ g., den korvigellet e galon a fallagiezh g., den pezhell e galon gant ar fallagiezh g., den n'eus ket ur vlevenn gristen warnañ g., paotr a zo kement si fall 'zo tout ennañ g., paotr n'eus netra a vat ennañ g., gast b., porc'hell lous g., pemoc'h lous g., seller ar moc'h g., stronk g., loudoureg g., loudour g., loen hudur (vil, lous) evel ar seizh pec'hed g., loustoñ g., louskod g., louveg g., libouz g., louvidig g., libouzer g., pezh teil g., tamm mat a loustoni g., tamm brav a loustoni g., lorgnaj g., tamm teil g., lorgnez g., paotr gagn g., gwall higolenn b., higenn b., pezh lous g., pezh vil g., sac'h malis g., fallakr g.

Kackerin b. (-,-nen) : P. liboudenn b., lousken b., kañfantenn ar vazh lous b., charlezenn b., stronk g., stronkenn b., libourc'henn b., landourc'henn b., torch-listri g., kailharenn b., kailhareg b., Mari-flav b., Mari-vastrouilh b., Mari-forc'h b., strouilhenn b., strakouilhenn b., bastrouilhenn b., groll b., loudourenn b., louzenn b., louzell b., fourkailh b., flegenn b., gwiz lous b., louvigez b., flaeradenn b., flaerasenn b., hudurrenn b., stlabezenn b., kontronenn b., kontronenn lous b., kailhostrenn b., libouzell b., libouzenn b., libouz g., strodenn b. (Gregor).

Kadaver g. (-s,-) : relegenn b., korf-marv g., kelan g., gagn b. ; *zerstückelter Tierkadaver*, dispenn g., relegoù diwar korf dispennet ul loen ls. ; *Tierkadaver mit ungelöschem Kalk beseitigen*, lakaat raz-bev war korfoù loened marv.

Kadavergehorsam g. (-s) : sentidigezh tud skoelfet b., sentidigezh displeet b., senterezh tud stouvet o spered g., sentidigezh dall b.

Kadenz b. (-,-en) : [sonerezh] kaskouezh g., lusk g., dastalm g. ; *authentische Kadenz*, *vollkommene Kadenz*, kaskouezh rik g. ; *unvollkommene Kadenz*, *offene Kadenz*, kaskouezh brizh g. ; *gebrochene Kadenz*, kaskouezh torr g. ; *plagale Kadenz*, kaskouezh plagel g. ; *Vollkadenz*, kaskouezh klok g. ; *harmonische Kadenz*, kaskouezh klotadek g. ; *andalusische Kadenz*, *spanische Kadenz*, kaskouezh linennek g.

kadenzartig ag. : kaskouezhel.

kadenzieren V.k.e. / V.gw. (hat kadenziert) : [sonerezh] kaskouezhañ.

Kadenzmotiv n. (-s,-e) : [sonerezh] tres kaskouezhel g.

Kader g. (-s,-) : sterner g.

Kadett g. (-en,-en) : [lu] danvez-ofiser g.

Kadettenanstalt b. (-,-en) / **Kadettenschule** b. (-,-n) : skol danvez-ofiserien b.

Kadettenschulschiff n. (-s,-e) : [merdead.] lestr stummañ g., lestr skol g.

Kadi g. (-s,-s) : kadi g., barner g.

kadmieren V.k.e. (hat kadmiert) : [tekn.] kadmiomiñ.

Kadmierung b. (-) : [tekn.] kadmiomiñ g.

Kadmium n. (-s) : [kimiezh] kadmiom g.

kaduzieren V.k.e. (hat kaduziert) : [arc'hant.] disklêriañ didalvez, divonañ, divoneizañ, lakaat e-maez amred.

Käfer g. (-s,-) : 1. [loen.] c'hwil g., safronnenn b., koleopter g. ; *Käfer fangen, Käfer suchen*, c'hwileta ; 2. [lezanv] c'hwil Volkswagen® g., buoc'hig-Doue b. ; 3. [dre skeud.] P. frizenn b., bleukenn b., gwazenn b., bilhez b., gwenan str., chelgenn b. ; *ein hübscher Käfer*, un tamm brav a blac'h b., ul labousell b., ur sukenn b., ur gaer a blac'h b., ur pakad brav a blac'h b., ur vouilhez plac'h b., ur gurun a blac'h b., ur plac'h gwall vrav b., ur plac'h kaer-distailh b., ur plac'h kaer-eston b., ur plac'h kaer-meurbet b., ur plac'h kenedus-espar b., ur farodez b., ul loskadenn b., ur c'harsalenn b., ur femelenn b., ur garvez b., ur fulenn b., un tamm friant g., ul lipadenn b., ur blantenn b., ur gouarc'henn b., ur goantenn b., ur gaerenn b., un dekenn b., ur babig koant g., ur plac'h diouzh ar moull b., ur chevreenn b., un hadenn b., ur gaer a hadenn b., ur boked g., ur plac'h stipet b., ur stipadenn b., un darinenn a blac'h b., ur c'hwenenn b., ur geurenn b., ur gogez g.

Käferarten ls. : [loen.] *die Käferarten*, ar c'hwiled ls.

Käferjäger g. (-s,-) : c'hwiletaer g., paker c'hwiled g.

Käferschnecke b. (-,-n) : [loen.] faozourmelig g. [*liester faozourmeliged*], ourmel-mein str.

Kaff¹ n. (-s,-s/-e) : difouilh g., toull kutez g., toull gouez g., toull kêr g., toull kollet kac'het gant an diaoul g., toull parrez kollet ha dilezet gant an Aotrou Doue g., lastez kêrig vihan b., bourc'hadenn laou b., kozh lec'h distro g., lec'h kollet g., toullig bro g., trogom g., Kerneblec'h, Kernetra, Kerneuz, Keribil-Beuz ; *wie können sie nur in diesem erbärmlichen Kaff leben ?* penaos e reont evit padout keit-se eus pep lec'h ? penaos e reont evit padout keit all eus pep lec'h ? ; *ich versauere in diesem Kaff*, chom a ran da chagañ ha da vorfontiñ en toull parrez-mañ, divouedet e vez va empenn el lastez kêrig-mañ, dont a ra va spered da vorzañ er c'hozh lec'h distro-mañ.

Kaff² n. (-s) : pell str., troien str., gwentajoù ls., uxor str., boskon g., lostajoù ls.

Kaffee¹ g. (-s,-s) : 1. kafe g., rouzig g., [dre fent] pipi du g., pipi g. ; *Päckchen Kaffee*, pakad kafe g. ; *Kaffee filtern*, silañ kafe ; *Kaffee rösten*, krazañ (grilhañ, goulleskiñ) kafe ; *Kaffee mahlen*, malañ kafe ; *gemahlener Kaffee*, kafe malet g. ; *frisch gemahlener Kaffee*, kafe nevez-valet g. ; *Kaffee kochen*, ober (fardañ, aozañ) kafe ; *der Kaffee läuft durch*, emañ ar c'hafe o silañ ; *Kaffee trinken*, evañ kafe, evañ ur banne rouzig, evañ ur banne kafe, evañ ur banne pipi ludu, kafea, P. evañ ur bannac'h piz, evañ morilhon, evañ gnek ; *jemandem Kaffee einschenken*, kafea u.b. ; *zu mehreren Kaffee trinken*, kafeta, kafea ; *ich trinke lieber Tee als Kaffee*, gwelloc'h eo ganin ur banne te eget ur banne kafe, kavout a ran gwelloc'h pakañ ur banne te eget ur banne kafe, gwelloc'h e kavan staot saoz eget pipi du ; *was möchtest du : Tee oder Kaffee ?* petra az po : te peotramant kafe ? ; *ich trinke nie Kaffee*, ne evan morse a gafe ; *tue Zucker in deinen Kaffee*, laka dous da gafe gant un tamm sukr, laka sukr e-barzh da gafe ; *der vorzügliche Geschmack des Arabica-Kaffees*, gwellentez ar c'hafe arabika b., madelezh kruel ar c'hafe arabika b., vertuz kruel ar c'hafe arabika g./b. ; *koffeinfreier Kaffee*, kafe digafein g., kafe hep kafein g. ; *schwarzer Kaffee*, kafe du g., kafe rik g., P. pipi du g. ; *seinen Kaffee ohne Zucker oder sonstige Zusätze trinken*, evañ e gafe drezañ e-unan g. ; *starker Kaffee*, kafe kalet g., kafe tev g., kafe marc'h g., kafe kreñv g. ; *Blümchenkaffee*,

kafe tanav g., kafe sklaer g., kafe semplik g., kafe hir (divlaz, flak, flav) g., kafe seurez g., kafe seurezed g., lipig g., dour-kafe g., dourgafe g., troazh kazeg g., frigotell jav b. ; *schlechter Kaffee*, bannac'h teil g., dour lous g., gwelien g., kafe gwelien g., stronk g., pipi-ludu g., pipi du g., dour lijoù g., dour liviv g., dour-jostr g. ; *löslicher Kaffee*, kafe enteuzadus (dileizhadus, teuzus) g., kafe hedeuz g., primgafe g., kafe prim g., kafe diouzhtu g. ; *Milchkaffee, Kaffee mit Milch*, kafe laezh g., kafe dre laezh g., kafe dre al laezh g., kafe dre zienn g., P. kafe gwenn g., pipi gwenn g. ; *Kaffee und Milch, halb und halb*, ur banne kafe hag e gement all a laezh, kafe ha laezh kement-ha-kement, kafe ha laezh hanter evit hanter, kafe ha laezh hanter-ouzh-hanter, kafe ha laezh hanter-hanter, kafe ha laezh hanter-dihanter ; *Kaffee mit Schuss*, banne kafe koefet g., banne kafe beleg g., banne kafe badezet gant ur banne lambig g., banne kafe benniget gant ur banne lambig g. ; *Kaffee mit einem Schuss Schnaps, halb und halb*, ur banne kafe hag e gement all a odivi, ur banne kafe hag e gementad a odivi, kafe hag odivi kement-ha-kement, kafe hag odivi hanter evit hanter, kafe hag odivi hanter-ouzh-hanter, kafe hag odivi hanter-hanter, kafe hag odivi hanter-dihanter ; *Kaffee ohne Schuss*, banne kafe seurezed g. ; *sich (dat.) einen Schuss in den Kaffee gießen*, koefañ e gafe, badeziñ e gafe gant ur banne lambig g., bennigañ e gafe d'ur banne lambig ; *ein Pfund Kaffee*, ul lur gafe g. ; *verbrühter Kaffee schmeckt eklig*, kafe bervet, kafe lazhet - kafe bervet, kafe c'hwitet ; *eine Kanne Kaffee*, ur grekad kafe b., ur c'hrekennad kafe b. ; *Kaffeekanne*, grek b. [ar grek b.], grekenn b. [ar c'hrekenn], pod-kafe g., cheftalenn b., kafetierenn b. [ar gafetierenn b.], kafierenn b. [ar gafierenn b.] ; *die Kaffeekanne*, [dre fent] Pipi Ludu g., Pipi Du g., [kleuk] ar pich kamm g. ; *und zum guten Schluss eine Tasse Kaffee, um das Essen anständig zu beenden*, hag ur banne kafe da gernañ ar pred ; *Kaffe mobilisiert (erweckt) die Lebensgeister*, ar rouzig a zo hael da galon an den, ar rouzig a sikour da reiñ lusk d'ar galon (da reiñ lusk da galon an den), ar c'hafe a zegas nerzh deoc'h en-dro (a ro startijenn deoc'h, a ro begon deoc'h, a ro kalon deoc'h, a zegas buhez ennoc'h, a zo mat evit divorediñ ho kwad, a zo mat evit divorediñ ho spered) ; *er trinkt für sein Leben gern Kaffee*, un toull kafe a zo anezhañ, hemañ 'zo paotr ar c'hafe, ur bleiz kafe eo, un ever mat a gafe eo ; *es gibt nichts Besseres als Kaffee, um wach zu bleiben*, n'eus ket d'ar c'hafe da zerc'hel dihun, n'eus ket par d'ar c'hafe evit derc'hel dihun, n'eus ket d'ar rouzig da zerc'hel dihun, n'eus ket par d'ar rouzig evit derc'hel dihun ; *wer zu viel Kaffee trinkt, kann dann nicht einschlafen*, ar c'hafe ne gousk ket an dud diwamañ ; *schwarzer Kaffee und Rotwein halten die Soldaten bei Laune*, kafe du ha gwin ruz, setu kerc'h ar soudard ; *der Kaffee ist schon lange fertig und wartet nun mal auf euch*, emañ ar c'hafe ouzh ho kortoz en e gluch, P. emañ Pipi du ouzh ho kortoz en e gluch el ludu ; 2. [dre skeud.] P. *das ist doch kalter Kaffee*, se a zo bet klevet seizh kant gwech warn-ugent dija, kement-se n'eo ket un nevezenti ; *da kommt einem ja der kalte Kaffee wieder hoch*, kement-se a ro c'hoant din da strinkañ (da lañsañ) diwar va c'halon (Gregor), c'hoant dislonkañ am bez pa welan seurt traoù, c'hoant am bez da zislonkañ pa welan seurt traoù, dislonk am bez pa welan seurt traoù.

Kaffee² n. (-s,-s) : ti-kafe g., kafedi g., saloñs-te g., tavarn b., ostaleri b.

Kaffeeanbau g. (-s) : kafec'hounezerezh g., gounezerezh kafe g., ar gounit kafe g.

Kaffeeautomat g. (-en,-en) : ingaler kafe g., darbarer kafe g., kafeerez b., aozerez-kafe b.

Kaffeebaum g. (-s,-bäume) : [louza.] gwez-kafe str., kafeenn b., plant kafe str.

Kaffeebohne b. (-,-n) : *Kaffeebohnen*, kafe str., greun kafe str. ; *eine Kaffeebohne*, ur gafeenn b., ur c'hreunenn gafe b.

kaffeebraun ag. : el liv d'ar c'hafe.

Kaffeebrennerei b. (-,-en) : 1. [micher] krazerezh kafe g., gouloukerzh kafe g. ; 2. [stal-labour] krazerezh kafe b.

Kaffeeeis n. (-es) : dienn skorn kafe g., dienn skorn dre gafe g., skornenn gafe b., skornenn dre gafe b.

Kaffeeersatz g. (-es) : meni kafe g., erlec'hiad eus ar c'hafe g., kafe malt g., kafe heiz g.

Kaffeeextrakt g. (-s,-e) : kafe poultr g., primgafe g., kafe prim g., kafe diouzhtu g.

Kaffeefahrt b. (-,-en) : troiad kinniget gant un ajañs-veaj ma vez diskouezet traezoù da brenañ en he c'herzh b.

Kaffeefilter g. (-s,-) : sac'h kafe g., sil kafe g.

Kaffee Frucht b. (-,-früchte) : [louza.] frouezh ar gwez-kafe str., kignez kafe str.

Kaffeeengeschmack g. (-s) : blaz kafe g. ; *ein Eis mit Kaffeeengeschmack*, ur skornenn blaz kafe b.

Kaffeeeschirr n. (-s,-e) : rummad listri-taol evit ar c'hafe g., servij kafe g., ul lestrou kafe g.

Kaffeehaus n. (-es,-häuser) : ti-kafe g., kafedi g., kafe g., saloñs-te g.

Kaffeeanne b. (-,-n) : grek b. [ar grek], grekad b. [ar grekad], grekenn b. [ar c'hrekenn], grekennad b. [ar c'hrekennad], pod-kafe g., cheftalenn b., kafetierenn b., kafierenn b., [dre fent] Pipi Ludu g., Pipi Du g., P. arlikin g., [kleuk] pich kamm g. ; *Inhalt einer Kaffeeanne*, grekad b., grekennad b. ; *zum Einschenken ist diese Kaffeeanne ungeeignet*, ar grek-se ne ziskarg ket mat ; *die Kaffeeanne hat einen Film angesetzt*, kramennet eo ar grek ; *die Kaffeeanne aufs Feuer stellen*, lakaat ar grek war an tan ; *den Filteraufsatz über die Kaffeeanne stülpen*, lakaat ar sil war ar grek ; *die Tülle der Kaffeeanne*, flutenn ar grek b., chaflutenn ar grek b., sutell ar grek b.

Kaffeeekirsche b. (-,-n) : [louza.] frouezh ar gwez-kafe str., kignez kafe str.

Kaffeeeklatsch g. (-es) : P. kafeta g., kafea g., komerezh g.

Kaffeeekoch g. (-s,-köche) : kafeer g.

Kaffeeeköchin b. (-,-nen) : kafeerez b.

Kaffeeeküche b. (-,-n) : kafeerezh b.

Kaffeeelöffel g. (-s,-) : loa vihan b., loa gafe b.

Kaffeeemarkt g. (-s) : nevid ar c'hafe g.

Kaffeeemaschine b. (-,-n) : kafeerez b., aozerezh-kafe b., grek-tredan b., grek b. ; *die Kaffeeemaschine einschalten*, enaouiñ ar grek.

Kaffeeemühle b. (-,-n) : milin-gafe b., meilh-gafe b., malerez-kafe b. ; *der Trichter einer Kaffeeemühle*, kern ur vilin-gafe b.

Kaffeeepause b. (-,-n) : ehan kafeta g., ehan kafea g., pozadenn gafeta b., pozadenn gafea b., troc'h kafeta g., troc'h kafea g.

Kaffeeepflanzung b. (-,-en) / **Kaffeeepflanzung** b. (-,-n) : [labour-douar] tachennad plant-kafe b., kafeeg b., plantadeg kafe b.

Kaffeeepflanzenbesitzer g. (-s,-) : kafeour g.

Kaffeeeproduzent g. (-en,-en) : kafec'hounezher g., gounezher kafe g.

Kaffeeröster g. (-s,-) : 1. [benveg] krazerezh-kafe b., kazer-kafe g. [liester kazerioù-kafe], goulouker-kafe g. [liester gouloukerioù-kafe] ; 2. [den] kazer-kafe g. [liester kazerien-gafe], goulouker-kafe g. [liester gouloukerien-gafe].

Kaffeerösterei b. (-,-en) : [stal] krazerezh kafe b.

Kaffeeröstmaschine b. (-,-n) : krazerezh-kafe b., kazer-kafe g., goulouker-kafe g.

Kaffeesatz g. (-es) : mal-kafe g., malajoù ls., markoù kafe ls. ; *aus dem Kaffeesatz was sagen*, lenn ar blanedenn e-barzh ar mal-kafe.

kaffeesatzartig ag. : heñvel ouzh ar mal-kafe ;[mezeg.] *kaffeesatzartiges Erbrechen*, rechetadur gwad du g., dislonk gwad du g.

Kaffeesatzerbrechen n. (-s) : [mezeg.] rechetadur gwad du g., dislonk gwad du g.

Kaffeesäuer g. (-s,-) : toull-kafe g., bleiz kafe g., ever mat a gafe g.

Kaffeeschwester b. (-,-n) : P. [dre fent] trutell b., klakenn b., flaperez b., glaouerezh b., pil-beg a vaouez g., begegez b., begegenn b., begasenn b., plapenn b., plapenn a blac'h b., bardell b., sergonerez b., beg abred g., beg a-raok g., Mari latenn b., Mari-strap-he-latenn b., Mari strap-latenn b., Mari glakenn b., Mari-flav b., Mari-pil-beg b., Mari beg a-raok b., Mari strapaplenn b.

Kaffeeservice n. (-/-s,-) : rummad listri-taol evit ar c'hafe g., servij kafe g., ul lestrou kafe g.

Kaffeespur b. (-,-en) : kramenn b. ; *auf dem Boden der Tasse sind Kaffeespuren zu sehen*, ur gramenn a zo e foñs ar volenn gafe, kramennet eo foñs ar volenn gafe.

Kaffeestrauch g. (-s,-sträucher) : [louza.] gwez-kafe str., kafeenn b., plant kafe str.

Kaffeeestube b. (-,-en) : ti-kafe bihan g., kafedi bihan g., saloñs-te bihan g.

Kaffeeetante b. (-,-n) : P. [dre fent] trutell b., klakenn b., flaperez b., glaouerezh b., pil-beg a vaouez g., begegez b., begegenn b., begasenn b., plapenn b., plapenn a blac'h b., bardell b., sergonerez b., beg abred g., beg a-raok g., Mari latenn b., Mari-strap-he-latenn b., Mari strap-latenn b., Mari glakenn b., Mari-flav b., Mari-pil-beg b., Mari beg a-raok b., Mari strapaplenn b. ; *sie ist eine echte Kaffeeetante*, ne vez ganti nemet kaoziou gwrac'h kozh, honnezh 'zo un drutell mar boa biskoazh ! honnezh 'zo un drutell mard eus bet biskoazh un unan ! ur c'hreizh strakell 'zo anezhi ! un drabell eo ! ur Vari-strap-he-latenn a zo anezhi ! ur beg minaoed eo ! komer eo !

Kaffeeetasse b. (-,-n) : tas evit ar c'hafe g., tasenn evit ar c'hafe b., bolenn gafe b.

Kaffeeewasser n. (-s) : dour evit fardañ kafe g.

Kaffeezeit b. (-,-en) : eur ar banne kafe b.

Kaffein n. (-s) : [kimiezh] kafein g.

Kaffer g. (-s,-/-n) : 1. Kafir g. ; 2. P. [dre zismeg] beulke g., loukez g., kloukez g., patatezen b., patoenn b., panezen b., Yann Banezen g., gogez g., magn g., penn luch g.

Kaffernkorn n. (-s) : [louza.] sorgo str.

Käfig g. (-s,-e) : 1. kaoued b., kaouidell b., kostinell b. ; *Käfig zum Mästen*, muz g. [liester muzioù] ; *ein voller Käfig*, ur gaouedad b., ur gaouidellad b., ur gostinellad b. ; *in einen Käfig sperren*, kaouediñ, kaouidelliñ ; *aus seinem Käfig befreien*, *aus seinem Käfig nehmen*, digaouediñ, digaouidelliñ ; *der Vogel ist aus seinem Käfig entflohen*, tec'het eo al labous ag e gaoued ; 2. [dre skeud.] *im goldenen Käfig leben*, bezañ staget gant ur chadenn aour, bezañ serret (bevañ) en ur gaoued aour.

Käfigbatteriehaltung b. (-) : ar sevel yer askoridik e kombodoù-strob g., ar magañ loened e kaouedoù g., ar magañ loened e muzioù g., ar magañ loened e keliou g.

Käfigeinschlussverbindung b. (-,-en) / **Käfigverbindung** b. (-,-en) : [kimiezh] klatrat g.

Käfigfalle b. (-,-n) : stoker g., stokerezh b.

Käfighaltung b. (-,-en) : ar sevel yer askoridik e kombodoù-strob g., ar magañ loened e kaouedoù g., ar magañ loened e muzioù g., ar magañ loened e keliou g.

Käfighändler g. (-s,-) : kaoueder g.

kafkaesk ag. : kafkaek.

Kaftan g. (-s,-e) : [dilhad] kaftan g.

kahl ag. : 1. moal, divlev, disto, dizeil, noazh, dibourc'h, dizolo ; *vorne kahl*, tarvoal ; *kahl werden*, koll e vlev, divleviñ, moalaat, dont da vezañ moal, disteiñ, pennmoalañ ; *kahl machen*, pennmoalañ, moalañ (penn u.b.), moalaat ; *kahl scheren*, touzañ pizh, touzañ rez, razhañ pizh ; *kahl sein*, bezañ moal, bezañ divlev e benn, bezañ disto ; *kahl geschoren*, touzet pizh, touzet rez ; *ein kahl rasierter Schädel*, *ein kahl rasierter Kopf*, ur penn touz g., ur penn touzet rez g. ; *kahler Baum*, gwez noazh str., gwez dibourc'h str., gwez disto eus o delioù str., gwez diwisk str., gwez dizeil str. ; *bald sind die Bäume kahl*, ar gwez a ziwisko (a noashao) hep dale ; *die Raupen fressen die Bäume kahl*, ar biskoul a zebr holl zelioù ar gwez, delienn ebet ne chom er gwez war-lerc'h ar biskoul, holl zelioù ar gwez a vez debret gant ar biskoul pizh ha kempenn, holl zelioù ar gwez a ya gant ar biskoul, lipet mistr e vez holl zelioù ar gwez gant ar biskoul, skubet e vez holl-razh-ribus delioù ar gwez gant ar biskoul ; *die Kaninchen haben die Wiese kahl gefressen*, leurennet eo ar prad gant ar c'honikled, ar prad a zo bet lakaet noazh gant ar c'honikled ; *ein kahler Berggipfel*, lein moal-krin ur menez g. ; 2. [dre skeud.] noazh, dizolo, diginkl, strizh, eeun, plaen, didres ; *kahle Wände*, mogerioù noazh ; *kahle Gegend*, bro noazh b., tachenn zizolo b., tachenn dizolo b., maezioù dizolo ls.

Kahlheit b. (-) : 1. moalder g., moalder b. ; 2. penn touz g., P. penn karnel g. ; 3. [dre skeud.] noazhd b., noazhder g.

Kahlkopf g. (-s,-köpfe) : 1. penn moal g., penn disto g., penn divlev evel ur vi g., penn noazh g. ; 2. penn touz g., P. penn karnel g.

kahkköpfig ag. : moal evel un irvinenn diblusket, moal evel ur vilienn, moal evel ur blaisenn, disto e benn, blevenn ebet war bodenn e benn, divlev e benn evel ur vi, ur penn karnel anezhañ.

Adv. : war e benn moal.

Kahkköpfigkeit b. (-) : moalder g., moalder b. ; *zu Kahkköpfigkeit führend*, pennmoalus.

Kahlschlag g. (-s,-schläge) : 1. difraostadur g., diskaradeg b., peurziskaradeg wez b., digoadadur g., digoadañ g. ; 2. digoadenn b., tachenn digoadet b. ; 3. [dre skeud.] krennadur groñs ar postoù-labour g., skarzhadeg a-vras b. ; 4. P. penn moal g., penn ken moal hag un irvinenn g., penn disto g., penn divlev evel ur vi g., penn karnel g., penn noazh g.

Kahlwild n. (-s) : kirvi ha yourc'hed yaouank, karvezed ha yourc'hez.

Kahn g. (-s) : louedenn ar gwin b., blev war ar gwin str., gwele ar gwin g., mikoderm g. [*Mycoderma vin*].

kahmen V.gw. (hat gekahmt / ist gekahmt) : [gwin] louediñ, dont blev war ar gwin-mañ-gwin.

Kahmhaut g. (-s,-häute) / **Kahmhefe** b. (-,-n) : louedenn ar gwin b., blev war ar gwin str., gwele ar gwin g., bleuñv str., mikoderm g. [*Mycoderma vin*].

kahmig ag. : [gwin] blev warnañ, louet, louedet, mikodermek.

Kahn g. (-s, Kähne) : 1. [merdead.] bag b., bagig b. [*liester bagoùigoù*], kanod g., kobar b. [*liester kobiri*], bark g., tignol g. ; *Kahn fahren*, bageal, mont gant ur c'hanod ; *alter Kahn*, kozh bag vrein b., kozh penton g., skuil g., skuiten b., silwinkenn b., kokedig g., krogenn ourmel b., bag c'hadal b., bag lespos b., pod toupin g. ; 2. P. *der Kahn*, [ar gwele] ar fled g., an toull c'hwen g., ar ched g., ar c'hud g., ar siklud g., ar c'hel g., ar bern laou g., ar riboul g., ar flut g., ar flitouer g., ar c'hloz g., al loj g.

Kahnbein n. (-s,-e) : [korf.] 1. *Kahnbein des Handgelenks*, skafeg g. ; 2. *Kahnbein des Fußgelenks*, bulzuneg g.

Kahnfahren n. (-s) : bageerezh g.

Kahnfahrer g. (-s,-) : bageer g.

Kahnfahrt b. (-,-en) : tro vageal gant ur c'hanod b.

kahnförmig ag. : [korf.] bulzunek.

Kahnschnecke b. (-,-n) : [loen.] maligorn-dour eus ar spesad *Neritæ* g.

Kai g. (-s,-s) : [merdead.] kae g., kaead g., kal g. ; *am Kai längsseits anlegen*, *sich längsseits des Kais legen*, kostezañ ouzh ar c'hae, kaeañ, lakaat e vag en abourzh ; *unter Segeln am Kai anlegen*, kostezañ ouzh ar c'hae dindan ouel ; *vom Kai abfahren*, digaeañ, distagañ diouzh ar c'hae ; *am Kai liegen*, bezañ ouzh ar c'hae.

Kaianlage b. (-,-n) : [merdead.] kaeoù ha kalioù ls.

Kaid g. (-l-s,-s) : kaid g. [*liester kaided*].

Kaigebühr b. (-,-en) / **Kaigeld** n. (-s) : kaeaj g. ; *die Kaigebühr entrichten*, paeañ ar c'haeaj.

Kaischuppen g. (-s,-) : [merdead.] sanailh b.

Kaiman g. (-s,-e) : [loen.] kaiman g., gourglazard g.

Kain g. : [Bibl.] Kain g.

Kain-Komplex g. (-es,-e) : [bred.] kemplezh Kain g.

Kainolophobie b. (-) : [bred.] nevezkaz g.

Kainsmal n. (-s) : 1. [Bibl.] merk Kain g. ; 2. [dre skeud.] merk ifamus g.

Kaiphaz g. : [Aviel] Kaifaz g.

Kairampe b. (-,-n) : [merdead.] kal g.

Kairo n. (-s) : Kaero b.

Kaiser g. (-s,-) : 1. impalaer g. ; *der deutsche Kaiser*, impalaer Bro-Alamagn g. ; *der chinesische Kaiser*, *der Kaiser Chinas*, *Chinas Kaiser*, impalaer Sina g. ; *Kaiser Karl der Große*, *der Kaiser Karl der Große*, an impalaer Karl Veur g., an impalaer Cherlamen g. ; *in zweiter Ehe wurde Adelheid Gattin des Kaisers Otto I.*, dont a reas Adelheid da vezañ gwreg-pried an impalaer Otto I^{añ} dre addimeziñ (dre eildimeziñ) ; *zum Kaiser krönen*, lakaat da impalaer, sakrañ impalaer, kurunennañ ; *der Kaiser dankte ab*, an impalaer a roas e zilez, dilezel a reas an impalaer e gurunenn, an impalaer a reas dilez eus e gurunenn, ober a reas an impalaer e zilez, dont a reas an impalaer er-maez a impalaer, mont a reas an impalaer er-maez a impalaer ; *dem Kaiser tributpflichtiger König*, roue dindan truañ an impalaer g. ; *er hatte dem Kaiser nicht gefallen*, displejet e oa bet d'an impalaer ; 2. [dre skeud.] P. *sich um des Kaisers Bart streiten*, klask pemp troad d'ar maout, klask pevar fav d'an trebez, klask chikan evit plouz e votoù, spazhañ laou, ober c'hoari gaer gant traoù a netra, ober c'hoari gaer kelo nebeut a dra, ober kalz a reuz evit netra, klask laou el lec'h na vez ket nez, klask digarezioù, kavout traoù el lec'h ma n'eus ket, klask an Ankoù el lec'h n'emañ ket, ober kalz a drouz evit nebeut a dra, ober kalz a drouz evit disterdra, bezañ gwashoc'h an trouz eget ar gloaz, breujata, ober trouz bras evit bihan dra, ober ur van evit nebeut a dra, ingenniñ, chikanal, chikanañ ; *gebt dem Kaiser*, *was des Kaisers ist*, rentit da Gezar ar pezh a aparchant outañ (Gregor), rentit da Gezar ar pezh a zo dezhañ, rentit da Gezar ar pezh a zo da Gezar, roit da Gezar ar pezh a zo dezhañ ; *gebet dem Kaiser*, *was des Kaisers ist*, und Gott, *was Gottes ist*, roit da Gezar ar pezh a zo da Gezar, ha da Zoue ar pezh a zo da Zoue ; *auf den alten Kaiser loswirtschaften*, bevañ diouzh an deiz ; [kr-I] *wo nichts ist*, *hat (selbst) der Kaiser sein Recht verloren*, el lec'h n'eus eus netra, ar roue a goll e dra - gant netra ne reer tra - gant netra ne reer mad (Gregor) - pa vez eost, ma chom al labourer war e skaoñ, e varvo an dudjentil gant an naon - pa n'eus ken, n'eus ken ! - ne zeur ket da gregiñ el lec'h ma n'eus ket - kas ar paour da baour a zo diaes.

Kaiseradler g. (-s,-) : 1. [loen.] östlicher Kaiseradler, erer skoazioù gwenn g. ; 2. [ardamezouriezh] erez veur b.

Kaiserbarsch g. (-es,-e) : [loen.] gouzerc'h ruz g. [*liester gouzerc'hed ruz*].

Kaisergarde b. (-) : *die Kaisergarde*, gward an impalaer g.

Kaisergranat g. (-s,-e) : [loen.] grilh-traezh g. ; *der Hinterleib des Kaisergranats*, lost ar grilh-traezh g.

Kaisergranat-Reuse b. (-,-n) : kavell grilheta g. [*liester* kavellou grilheta, kevell grilheta].

Kaisergruft b. (-,-grüfte) : kav-bez an impalaer g., kav-bez an impalaerien g.

Kaiserhummer g. (-s,-) : [loen.] grilh-traezh g. ; *der Hinterleib des Kaiserhummers*, lost ar grilh-traezh g.

Kaiserin b. (-,-nen) : impalaerez b.

Kaiserkrone b. (-,-n) : kurunn an impalaer b.

kaiserlich ag. : impalaerel, ... an impalaer ; *Seine Kaiserliche Hoheit*, e Uhelded an impalaer b. ; [istor] *die Kaiserlichen*, soudarded an impalaer ls. ; *die kaiserliche Armee*, an arme impalaerel b. ; *die kaiserliche Garde*, gward an impalaer g.

kaiserlich-königlich ag. : [istor] ... Aostria-Hungaria ; *die K. und K.-Armee (die Kaiserlich-Königliche Armee)*, lu Aostria-Hungaria g.

Kaiserling g. (-s,-e) : [louza.] oroñez str.

Kaiserpfalz b. (-,-en) : palez an impalaer g.

Kaiserpilz g. (-es,-e) : [louza.] oroñez str.

Kaiserpinguin g. (-s,-e) : [loen.] mank impalaer g., mank impalaerel g. [*liester* manked impalaerel].

Kaiserreich n. (-s,-e) : impalaeriezh b., impalaerded b. ; [istor Bro-Chall] *das erste Kaiserreich*, an Impalaeriezh kentañ b., an Impalaerded kentañ b.

Kaiserschmarren g. (-s,-) / **Kaiserschmarrn** g. (-s,-) : [Bro-Aostria] krampouezh drailhet gant sukr ha rezin sec'h str.

Kaiserschnitt g. (-s,-e) : [mezeg.] kezarian g., skej-kof g. ; *einen Kaiserschnitt vornehmen, eine Frau durch einen Kaiserschnitt entbinden*, kezariañ ur vaouez, ober ur skej-kof d'ur vaouez.

Kaiserschwamm g. (-s,-schwämme) : [louza.] oroñez str.

Kaisertum n. (-s,-tümer) : 1. [tachenn] impalaeriezh b. ; 2. [briegezh] impalaerded b.

Kaiserwürde b. b. (-) : impalaerded b., briegezh a impalaer b.

Kajak g./n. (-s,-s) : kaiak g. ; *kajak fahren*, kaiakiñ.

Kajakfahrer g. (-s,-) : kaiaker g.

Kajalstift g. (-s,-e) : kreion kohol g., kreion kol g.

Kajaphas g. : [Aviel] Kaifaz g.

Kajüte b. (-,-n) : kambrig b., kambrig-lestr b., kambr-lestr b., kombod g., kabanell b., kabanenn b.

Kajütenbett n. (-s,-en) : gwele-estaj g.

Kakadu g. (-s,-s) : [loen.] kaketo g. [*liester* kaketoued].

Kakao g. (-s) : 1. kakao g. ; *eine Tasse Kakao*, ur volennad chokolad b., ur volennad kakao b., un tasad kakao g., ur banne chokolad tomm g. ; 2. [dre skeud.] *jemanden durch den Kakao ziehen*, ober anezhi gant u.b., ober dilhad nevez d'u.b., ober e wele d'u.b., kempenn dilhad u.b., dineudenniñ brozh u.b., dineudenniñ u.b., pikañ u.b., pikañ chupenn u.b., broudañ chupenn u.b., peñseliat chupenn u.b., peñseliat u.b., gwiskañ u.b., plaenaat porpant u.b., teodata diwar-benn u.b., dresañ porpant u.b., ober ur porpant nevez d'u.b., terriñ keuneud war kein u.b., gwiskañ (louzañ, pilat, gwashaat) u.b. ; 3. [dre skeud.] *P. da kommt einem ja der Kakao wieder hoch*, kement-se a ro c'hoant din da strinkañ (da lañsañ) diwar va c'halon (Gregor), c'hoant dislonkañ am bez pa welan seurt traoù, c'hoant am bez da zislonkañ pa welan seurt traoù, dislonk am bez pa welan seurt traoù.

Kakaoanbau g. (-s) : ar gounit kakao g.

Kakaoabaum g. (-s,-bäume) : [louza.] gwez-kakao str., kakaoenn b. [*liester* kakaoenned].

Kakaobohne b. (-,-n) : *Kakaobohnen*, kakaoennoù ls., fav kakao str. ; *eine Kakaobohne*, ur gakaenn b., ur favenn kakao b.

Kakaobutter b. (-) : [kegin.] amanenn kakao g.

Kakaofrucht b. (-,-früchte) : [louza.] krogenn kakao b.

Kakaopflanzung b. (-,-en) / **Kakaopflantage** b. (-,-n) : kakaoenneg b. [*liester* kakaoennig].

Kakaopulver n. (-s) : chokolad poultr g., bleud chokolad g., kakao poultr g., bleud kakao g.

Kakaoschote b. (-,-n) : [louza.] krogenn kakao b.

kakeln V.gw. (hat gekakelt) : 1. klochañ, klokal, grakal, gragennat, ragachat ; 2. [dre skeud.] parlikanat, storlokat, latennat, kaketal, glabousat, klakenniñ, grakal, dic'hourdañ e latenn, diverglañ e deod, diroufennañ e deod, flepañ, drailhañ kaozioù, drailhañ e c'henoù, komz dilokez, komz jore-dijore, chaokat, pilprennat.

Kakemono n. (-s,-s) : [arz japanat] kakemono g. [*liester* kakemonioù].

Kakerlak g. (-s/-en,-en) / **Kakerlake** b. (-,-n) : 1. [loen.] c'hwil-du g., kloreg g., preñv-du g., blatideg g. [*liester* blatideged] ; 2. [dre skeud.] gwennard Azia g., albineg Azia g.

Kaki' b. (-,-s) : [louza.] kakienn b. [*liester* kakiennoù, kaki].

Kaki' n. (-/-s) : [liv] kaki g.

Kakibaum g. (-s,-bäume) : [louza.] kakienn b. [*liester* kakienned], gwez-kaki str.

kakifarben ag. : ... liv kaki, kaki, livet e kaki.

Kakipflaume b. (-,-n) : [louza.] kakienn b. [*liester* kakiennoù, kaki].

Kakke b. (-) : [mezeg.] beriberi g., avitaminos B1 g.

Kakofonie b. (-,-n) : 1. distoniezh b., disoniezh b., disonegezh g., dihesoniezh b. ; 2. storlok g.

kakofonisch ag. : diheson, diston.

Kaktee b. (-,-n) : [louza.] kaktuz str.

Kakteengewächs (-es,-e) : [louza.] kakteg g. [*liester* kakteged].

Kaktus g. (-/-ses, Kakteen/-se) : 1. [louza.] kaktuz str. ; 2. P. [dre skeud.] neizh-kañkañ g., bern kaoc'h g., bomm kaoc'h g., kac'herezh g., kac'hadenn b., kac'hadell b., P. tamm toaz g., boulom-kaoc'h g., kouign g., foeriadenn b.

Kaktusfeige b. (-,-n) : [louza.] fiez lndez str., fiez kaktuz str.

Kalamin n. (-s) : kalamín g.

Kalamit g. (en,-en) : [henlouzavouriezh] kalamitez str., kalamitezenn b.

Kalamität b. (-,-en) : 1. gwallreuz g., reuz g., gwalenn b., gwalennad b., reuziad g., kontamm g., bosenn b., lorgnez b., lovrnez b., gourmest g. ; 2. P. rec'h g., niñv g., poan-galon b., bles g., gloaz b., glac'har g., bihanez b., enkreiz g., nech'h g., nech'amant g., chal g., soursi g., preder g., prederi b., trubuilh g., strafuilh g., trabas g., anken b., doan b., goulí g., chif g., chastre g., melre g., trechal g., trefu g., tregas g., sorb g., kontamm g.

Kalander g. (-s,-) : [tekn.] lufrouer g., lufreze b.

Kalanderarbeiter g. (-s,-) : lufre g.

Kalanderlerche b. (-,-n) : [loen.] alc'hweder beg tev g.

kalandern V.k.e. (hat kalandert) / **kalandieren** V.k.e. (hat kalandiert) : lufrañ, gourlufrañ, satinañ.

Kalandern n. (-s) / **Kalandieren** n. (-s) : lufrañ g., gourlufrañ g., satinañ g.

Kalasche b. (-,-n) : P. lordadenn b., laz taolioù g., bazhadenn b., roustad druz g., pilad g., kempenn g./b., fustadenn b., fustadoù ls., fustad g., freilhadoù ls., trell b., bodennad b., c'hwistadoù ls., keuneudennadoù ls., fest ar vazh g/b., fest ar geuneudenn g/b., kefestad g., distoupad g., distokadenn b., pulloc'h g., lard g., abadenn vazhadoù b., piladeg b., distres g., dres g., sifel g., foetadenn b., grizilhad taolioù bazh g., gwiskad fustadoù g., pred bazhadoù g., predad g., chupennad taolioù b., gwiskad bazhadoù g., trepan g., saead vazhadoù b., frotadenn b., prad g., pred g., repaz g., fraead g., fraeadenn b., roustadenn b., flum g., flumad

g., kroc'henad g., lardenn b., lardadenn b., lord g., lordad g., ognad g., pradadenn b., rapenn b., toufad g., laz bazhadoù g., pred bodennadoù g., saead b., eoul garzh g. ; *Kalasche kriegen*, pakañ (tapout) taolioù, pakañ (tapout) lopoù, bezañ boufonet, kaout an drell, pakañ ur repaz, tapout ul laz, kaout war e groc'hen, kaout ar fust, pakañ korreenn, bezañ boureviet a daolioù, bezañ malet a daolioù, bezañ brevet a daolioù, bezañ broustet a daolioù, bezañ flastret a daolioù, bezañ maoutet, kouezhañ koad war an-unan, kaout fest ar vazh (fest ar geuneudenn, koad, kerc'h, kerc'h Spagn, segal, ul lard, ur c'hefestad, ur pred, ur predad), pakañ kerc'h, pakañ ur roustad eus ar gwashañ tout, kaout ur roustad druz, tapout ur roustad druz, kaout ur peilh, tapout fest ar geuneudenn, tañva fest ar geuneudenn, tañva blaz ar geuneudenn, tapout ul lardenn, tapout ul lip, tapout ur gempenn, tapout ur c'hempenn, tapout kerc'h, tapout e gerc'h, pakañ ur grizilhadao taolioù bazh (ur grizilhadao fustadoù) (Gregor), bezañ frotet kaer (kivijet a-zoare, fiblet a-dailh), tapout frot, tapout sifel, pakañ sifel, pakañ un dres, tapout ur freilhad, kaout beuz, tapout ur vodennad, tapout ur pred bodennadoù.

Kalaschnikov® b. (-s) : [arm] kalachnikov® b. [*liester kalachnikovov*].

Kalauer g. (-s,-) : 1. daof g./str., daofenn b., boutikl g./b., c'hoari-gerioù g., bourd g., fentigell b. ; *Kalauer machen*, dibunañ (distagañ) dafoù, dibunañ (distagañ) daofennoù, kontañ dafoù (daofennoù), dibunañ (distagañ) bourdoù, reiñ melladoù, ribardennat, bourdal, ober baochoù, baochal, distagañ fentigelloù, diskolpañ bommoù ; 2. fentigell bet klevet seizh kant gwech warn-ugent b.

kalaubern V.gw. (hat gekalauert) : dibunañ (distagañ) dafoù, dibunañ (distagañ) daofennoù, kontañ dafoù (daofennoù), dibunañ (distagañ) bourdoù, reiñ melladoù, ribardennat, bourdal, ober baochoù, baochal, distagañ fentigelloù, diskolpañ bommoù.

Kalb n. (-s, Kälber) : leue g., [yezh ar vugale] leukig g., P. boubou minig g. ; *Kalb aus der Mutterkuhhaltung*, leuead g. [*liester leueadoù*], leue peurer g. ; *abgesetztes Kalb*, leue dizon g., dizonadenn b., lead g., leue dizonet g., leue aet diwar e vamm g. ; *Kalb mit Hydrocephalus*, leue dour g. ; *das Kalb wurde vor zwei Monaten abgesetzt*, daou viz dizonet eo al leue ; *das abgesetzte Kalb nimmt ab*, al leue nevez dizonet a ra e goazh ; *die Hörner des Kalbes fangen an zu sprießen*, krog eo karniel al leue yaouank da ziwanañ war e benn ; *Kuh mit Kalb*, mamm-vuoc'h b. ; *Saugkalb*, leue war e vamm g., leue-laezh g. ; *Schlachtkalb*, leue kig g. ; *Hirschkalb*, menn-karv g., karvig g. ; *Rehkalb*, menn-yourc'h g., yourc'hig g. ; *gleichaltrige Kälber*, leueouaj g. ; *tot geborenes Kalb*, leue-janus g. ; *männliches Kalb*, leue-tarv g. ; [relij.] *das Goldene Kalb anbeten*, azeuliñ al Leue Aour (Gregor) ; *das Mastkalb schlachten*, lazhañ al leue lart.

Kalbe b. (-,-n) : [loen.] annoar b. [*liester annoared*, annoarezed], onner b. [*liester onnered*], onner b. [*liester onnered*] ; *eine einjährige Kalbe*, un annoar vloaz b. ; *das Gedärm der Kalbe hatte sich verknötet*, an onner a oa deuet he bouzelloù da gordañ.

Kalbefieber n. (-s) : [loenmezeg.] terzienn al laezh b., terzienn-laezh b.

kalben V.gw. (hat gekalbt) : 1. halañ ; *die Kuh kalbt*, emañ ar vuoc'h oc'h halañ, emañ ar vuoc'h gant droug he leue ; *die Kuh wird bald kalben*, emañ ar vuoc'h o tevezñ, dizalc'hwez eo ar vuoc'h, da c'hortoz halañ emañ ar vuoc'h, da c'hortoz hec'h amzer emañ ar vuoc'h, war-nes halañ emañ ar vuoc'h, war ar bord da halañ emañ ar vuoc'h, emañ ar vuoc'h gant droug he leue, emañ ar vuoc'h war droug he leue, droug al leue a zo gant ar vuoc'h ; *es sind nur noch zwei Monate, bis die Kuh kalbt*, ar vuoc'h n'he deus nemet daou viz evit mont da halañ ;

Kuh, die bald kalben wird, devezenn b., buoc'h devez b. ; *die Kuh hat gekalbt*, halet eo ar vuoc'h ; *die Kuh hat vor Kurzem gekalbt*, nevez-halet eo ar vuoc'h, nevez-hal eo ar vuoc'h, fresk-halet eo ar vuoc'h ; *die Kuh hat vor langer Zeit gekalbt*, kozh-halet eo ar vuoc'h ; *beim Kalben Geburtshilfe leisten*, halañ ur vuoc'h, reiñ an dorn d'ur vuoc'h da halañ ; 2. [dre astenn., skornouriezh, douarouriezh] *der Gletscher kalbt*, emañ ar skornredenn o tisteuler pezhadoù skorn, pezhadoù skorn a zo o tistagañ diouzh ar skornredenn.

Kalben n. (-s) : 1. [loen.] halañ g., hal g., tro b., troadur g., treiñ g. ; *nach dem Kalben*, war-lerc'h an dro, war-lerc'h an hal ; 2. [dre astenn., skornouriezh, douarouriezh, skornredenn, morskorneg] dispennadur g., distaol pezhadoù skorn g.

Kälberbox b. (-,-en) : karched leueoù g.

Kälberkropf g. (-s) : [louza.] *knolliger Kälberkropf*, serfilh-dous g.

Kälberlab n. (-s) : tro g., kaoul g., goedenn b., keul g. ; *Kälberlab einsetzen*, goedennañ laezh ; *mit Kälberlab behandelte Milch*, laezh goedennek g.

Kälbermagen g. (-s,-/mägen) : kaouligen leue b., kaouledenn leue b.

kalbern V.gw. (hat gekalbert) : P. ebatal, ober joa, bragal, c'haoriellat, fringellat, genaouekaad, noualantiñ, garzenniñ, ober e zen gars, ober ar jirfoll, ober e jirfoll, jirfollañ, ober e jostram, ober e istrogell, ober e Yann, ober e Julian, diotal, diotat, tariellañ, louadiñ, ober gennoù (troioù kamm, bourdoù), c'hoari taolioù-bourd, farsal, ober farsoù (farsadennoù, farsig-farsoù, fent), lakaat fent, reiñ fent, fentigellañ, gogeal, farouellañ, furlukinat, ober furlukinerezh, ober e veurlarjez, ober e cholori, ober e farouell, ober ar bourjin, ober e rampono, ober e baotr fistoulik, chalvantiñ, ober e rouz, c'hoari e loa, c'hoari al loa, kontañ flugez, kontañ flugezennoù, kontañ pifoù, kontañ lerbaj, kontañ kantikoù, glabousañ a bep seurt diotajoù, batouilhat evel piked born, glabousañ a bep seurt kaotigelloù, dibunañ diotajoù, distilhañ garzaj, distilhañ garzennaj, pentañ lern, tennañ siklezonoù, tennañ koñchoù born eus e gelorn, tennañ koñchennoù born eus e gelorn, dornañ kaozioù, dibunañ kaozioù, bezañ kaozioù treuflez gant an-unan, paribolennat, drailhañ paribolennnoù, c'hoari e chaoker-e-c'henoù (e chaoker-e-spered), c'hoari e chaoker kaozioù.

kälbern V.gw. (hat gekälbert) : 1. P. ebatal, ober joa, bragal, c'haoriellat, fringellat, genaouekaad, noualantiñ, garzenniñ, ober e zen gars, ober ar jirfoll, ober e jirfoll, jirfollañ, ober e jostram, ober e istrogell, ober e Yann, ober e Julian, diotal, diotat, tariellañ, louadiñ, ober gennoù (troioù kamm, bourdoù), c'hoari taolioù-bourd, farsal, ober farsoù (farsadennoù, farsig-farsoù, fent), lakaat fent, reiñ fent, fentigellañ, gogeal, farouellañ, furlukinat, ober furlukinerezh, ober e veurlarjez, ober e cholori, ober e farouell, ober ar bourjin, ober e rampono, ober e baotr fistoulik, chalvantiñ, ober e rouz, c'hoari e loa, c'hoari al loa, kontañ flugez, kontañ flugezennoù, kontañ pifoù, kontañ lerbaj, kontañ kantikoù, glabousañ a bep seurt diotajoù, batouilhat evel piked born, dibunañ diotajoù, glabousañ a bep seurt kaotigelloù, distilhañ garzaj, distilhañ garzennaj, pentañ lern, tennañ siklezonoù, tennañ koñchoù born eus e gelorn, tennañ koñchennoù born eus e gelorn, dornañ kaozioù, dibunañ kaozioù, bezañ kaozioù treuflez gant an-unan, paribolennat, drailhañ paribolennnoù, c'hoari e chaoker-e-c'henoù (e chaoker-e-spered), c'hoari e chaoker kaozioù ; 2. [Bro-Aostria] halañ ; 3. P. dislonkañ, bruihiñ, c'hwedañ, reboursiñ, rechetiñ, lañsañ diwar e galon, resteuler, teuler diwar e galon, strinkañ diwar e galon.

Kälbermarkt g. (-s,-märkte) : marc'had al leueoù g., nevid al leueoù g.

Kälberpreis g. (-es,-e) : priz al leueoù g.

Kälberzahn g. (-s,-zähne) : [tisav.] dantig g. [*liester dentigoù*].
Kälberzieher g. (-s,-) : mekanik da halañ ar saout g.
Kalbfell n. (-s,-e) : 1. leuegen g., kroc'henn leue g. ; 2. [dre skeud.] taboulin b./g.
Kalbfleisch n. (-es) : [kegin.] kig-leue g., leue g. ; *Geflügel-, Kaninchen-, Kalb- und Schweinefleisch*, kig gwenn g.
Kalbleder n. (-s) : leuegen g., lèr leue g. ; *Kalbleder mit Schuppeneffekt*, *Kalbleder mit Reptilieneffekt*, leuegen skantennet g.
Kalbsauge n. (-s,-n) : [dre skeud.] *Kalbsaugen*, daoulagad dispourbellek (Gregor) ls., daoulagad dislontret ls., daoulagad divarc'het ls., daoulagad kaouenn ls., daoulagad evel pentonioù ls., daoulagad glesker ls., daoulagad voulek ls.
Kalbsbraten g. (-s,-) : [kegin.] rost kig-leue g., rost leue g.
Kalbsbries n. (-es,-e) / **Kalbsbrieschen** n. (-s,-) : [kegin.] toazon leue g. ; *eine Pfanne Kalbsbrieschen mit Morcheln*, un darbodad toazonoù gant morukl g.
Kalbseintopf g. (-s) : [kegin.] kefalenn kig-leue b., kefalenn leue b., keusteuenn kig-leue b., keusteuenn leue b.
Kalbsfell n. (-s,-e) : 1. leuegen g., kroc'henn leue g. ; 2. [dre skeud.] taboulin b./g.
Kalbsfleisch n. (-es) : [kegin.] kig leue g. ; *sautiertes Kalbsfleisch*, frinkadenn leue b.
Kalbsfrikassee n. (-s,-s) : [kegin.] blanketenn leue b. ; *Kalbsfrikassee nach Hausmacherart*, blanketenn leue giz gwechall b.
Kalbsgekröse n. (-s) : [kegin.] frezenn leue b.
Kalbshachse b. (-,-n) / **Kalbshaxe** b. (-,-n) : [kegin.] jaritell leue b.
Kalbshirn n. (-s,-e) : [kegin.] empenn leue g. ; *Kalbshirne schälen*, digroc'henañ empennoù leue.
Kalbskeule b. (-,-n) : [kegin.] morzhed leue b., feskenn leue b., morzhedenn leue b. ; *Fleischscheibe aus der Kalbskeule*, rodell leue b., rodellenn leue b.
Kalbskopf g. (-s,-köpfe) : penn leue g. ; [kegin.] *einen Kalbskopf wässern*, *einen Kalbskopf wässern lassen*, *einen Kalbskopf degorgieren*, lakaat ur penn leue da ziruziañ.
Kalbsleber b. (-) : avu leue g.
Kalbsleder n. (-s,-) : leuegen g., lèr leue g. ; *Einband aus Kalbsleder*, keinadur leuegen g. ; *Kalbsleder mit Schuppeneffekt*, *Kalbsleder mit Reptilieneffekt*, leuegen skantennet g.
Kalbslendchen n. (-s,-) : [kegin.] spilhenn leue b.
Kalbslunge b. (-,-n) : [kegin.] skevent leue str.
Kalbsmaul n. (-s,-mäuler) : [louza.] geol-bleiz g.
Kalbsmedaillon n. (-s,-s) : medalenn spilhenn leue b.
Kalbsmilch b. (-) : [kegin.] toazon leue g.
Kalbsnase b. (-,-n) : [louza.] geol-bleiz g.
Kalbsnierenbraten g. (-s,-) : [kegin.] lounezhennad leue b.
Kalbsnuss b. (-,-nüsse) : [kegin.] torchenn leue b.
Kalbspergament n. (-s) : paper leuegen g., leuegen g.
Kalbsroulade b. (-,-n) : rollad kig leue g., ruilhad kig leue g., logodenn gig leue b., paopiet kig leue str., paopietenn kig leue b.
Kalbsschlegel g. (-s) : [kegin.] morzhed leue b., rodellenn leue b., rodell leue b., feskenn leue b., morzhedenn leue b.
Kalbsschnitzel n. (-s,-) : skalopenn leue b., skolpenn leue b.
Kalbsstelze b. (-,-n) : [Bro-Aostria] jaritell leue b.
Kaldaunen ls. : 1. bouzelloù ls. ; 2. [kegin.] togonoù ls., stripoù ls., stripennoù ls., skipoù ls., kourailhoù ls., flugez str., P. sotrailhoù ls. ; *Herstellung von Kaldaunen*, striperezh g. ; *Betrieb, wo Kaldaunen hergestellt werden*, striperezh b.
Kaldaunengeschäft n. (-s,-e) : striperezh b.
Kaldaunenhändler g. (-s) : striperezh g.
Kaldaunenhändler g. (-s,-) : striper g.

Kalebasse b. (-,-n) : koulourdrenn b. ; *Inhalt einer Kalebasse*, koulourdrennad b.
Kalebassenbaum g. (-s,-bäume) : [louza.] koulourdrenn b., gwez-koulourdrenn str.
Kaledonien n. (-s) : Kaledonia b.
kaledonisch ag. : kaledonian.
Kalefaktion b. (-,-en) : [fizik] gwezruzañ g.
Kaleidoskop n. (-s,-e) : Kaleidoskop g.
kaleidoskopisch ag. : kaleidoskopek.
kalendarisch ag. : kalanderel.
Kalenden ls. : [istor] kala g. ; *an den griechischen Kalenden*, pa gavin un neizh logod e skouarn ar c'hazh, a-benn james, biken, gwech ebet, pa savo ul loar nevez e ti ar gemenerien, pa nijo ar moc'h, pa'n em lako ar yer da bisat, an deiz goude biken, pa sono trompilh ar Varn, da ouel sant Bikenig, da zeiz sant Bikenig, p'o devo dent ar yer, pa ne vo ket a vleuñv el lann pe goude-se.
Kalender g. (-s,-) : 1. kalander g., almanag g., deiziataer g., deiziadur g. ; *gregorianischer Kalender*, kalander gregorian g. (Gregor) ; *Computus im gregorianischen Kalender*, kompod gregorian g. ; *julianischer Kalender*, kalander julian g. ; *Computus im julianischen Kalender*, kompod julian g. ; *Kalender der Feste und Veranstaltungen*, goueler g. ; *diesen Tag muss man im Kalender (rot) anstreichen*, an deiz-se a zo da verkañ gant liv ruz (a zo da lakaat e-touez ar re washañ), ra vezo milliget an deiz-hont ! ; 2. [loen.] levrioù ls., bigof g., kaouledenn b., sac'hig g.
Kalenderberechnung b. (-,-en) / **Kalenderfestsetzung** b. (-,-en) : kompod g.
Kalenderjahr n. (-s,-e) : bloavezh keodedel g., bloavezh kalanderel g.
Kalendermonat g. (-s,-e) : miz kalanderel g.
Kalendersystem n. (-s,-e) : reizhiad kalanderel b.
Kalesche b. (-,-n) : rederig g.
Kalfaktor g. (-s,-en) : / **Kalfaktor** g. (-s,-) : 1. gra-pep-tra g. ; 2. [toull-bac'h] skoazeller g., skorer g., eil g.
Kalfaterer g. (-s,-) : kalafeter g.
Kalfatermann g. (-s,-männer) : [merdead., mojenn.] ampech g., viltañs g., droukspered ar bigi g., drouklutun ar bigi g.
kalfatern V.k.e. (hat kalfatern) : [merdead.] kalafetiñ, stoupañ ; *eine Naht zwischen hölzernen Schiffsplanken kalfatern*, kalafetiñ ur grem g., stoupañ ur grem g., kalafetiñ ur c'haran etre div regennad bordajennoù war kouch ur vag b., stoupañ ur c'haran etre div regennad bordajennoù war kouch ur vag b. ; *ein Schiff mit Spalm kalfatern*, soaviñ ul lestr.
Kalfatern n. (-s) : kalafetadur g. ; *Mischung aus Teer und Talg zum Kalfatern der Schiffe*, kourrez g.
Kali n. (-s) : kali g., potas g.
Kali- : ... potas, potasek.
Kaliber n. (-s,-) : 1. gobari g. ; *Innenkaliber*, kavnez b. ; *Außenkaliber*, gobari g. ; 2. [dre skeud.] tremp g. ; P. *vom gleichen Kaliber sein*, *vom selben Kaliber sein*, bezañ eus an hevelep tremp (eus ar memes temz, eus an hevelep bleud, eus an hevelep gobari, eus ar memes gobari), bout a gigenn ar re arall.
Kalibergwerk n. (-s,-e) : mengleuz potas b.
Kalibrator g. (-s,-en) / **Kalibreur** g. (-s,-e) : gobarier g. [*liester gobarieroù*].
kalibrieren V.k.e. (hat kalibriert) : gobariañ.
Kalibriergerät n. (-s,-e) : gobarier g. [*liester gobarieroù*].
Kalibrierung b. (-,-en) : gobariadur g., gobariañ g.
kalibrig ag. : eus ar gobari ...
Kalidünger g. (-s) : [labour-douar] raz azotek g.
Kalif g. (-en,-en) : kalif g.
Kalifen- : ... ar c'halif, kalifel.

Kalifenamt n. (-s) : kalifiezh b., briegezh a galif b.
Kalifat n. (-s) : 1. [karg] kalifiezh b., briegezh a galif b.; 2. [bro] kalifelezh b.
Kaliförderung b. (-, -en) : [mengleuz] korvoerezh kali g., eztenn potas g.
Kalifornien n. (-s) : Kalifornia b.
kalihaltig ag. : [kimiezh] potasek.
Kaliko g. (-s, -s) : lien-kotoñs g., lien-koton g., kaliko g.
Kalikraut n. (-s, -kräuter) : [louza.] bugelenn-mor str., bugelennenn-vor b., morgelenn str., morgelennenn b.
Kalilauge b. (-, -n) : [kimiezh] dourenn botas daskrignus b.
Kalialpeter g. (-s) : [kimiezh] nitrat potasiom g., nitrat potas g., holen-moger g., holen-mein g., hili-moger g.
Kalisalz n. (-es, -e) : [kimiezh] holen potas g.
Kalisalzkräut n. (-s, -kräuter) : [louza.] bugelenn-mor str., bugelennenn-vor b., morgelenn str., morgelennenn b.
Kalium n. (-s) : [kimiezh] kaliom g., potasiom g.
Kalium-Dünger g. (-s) : ludu-tan g.
Kaliumnitrat n. (-s) : [kimiezh] nitrat potasiom g., nitrat potas g., holen-moger g., holen-mein g., hili-moger g.
Kaliumpermanganat n. (-s) : [kimiezh] permanganat potasiom g.
Kalixtiner g. (-s, -) [Kelchner / Utraquist] : [relij., istor] daouspezour g. [*liester* daouspezourien].
Kalk g. (-s, -e) : 1. raz g. ; *Kalk brennen*, poazhañ maen d'ober raz, pulluc'hañ maen-raz, cheñch maen-raz gant an tan e raz (Gregor) ; *ungelöschter Kalk*, raz-bev g., raz-kriz g. ; *gelöschter Kalk*, raz distan g. / raz distanet g. (Gregor) ; *Kalk löschen*, lazhañ raz, distanañ raz (Gregor) ; *fetter Kalk*, raz poazh g. ; *hydraulischer Kalk*, raz dre zour g. ; *aus Kalkstein hergestellter Baukalk*, raz-maen g. ; *die Wände mit Kalk bewerfen*, razañ ar mogerioù, gwennerazañ ar mogerioù, induiñ ar mogerioù gant raz, gwennañ ar mogerioù gant dour-raz ; *Tierkadaver mit ungelöschtem Kalk beseitigen*, lakaat raz-bev war korfoù loened marv ; *Kalk dient als Beförderungsmittel bei der Zersetzung des Mistes*, ar raz a servij da zispeuriñ an teil ; 2. kalkiom g. ; *kohlensaurer Kalk*, karbonat kalkiom g., karbonat raz g. ; [mezeg.] *Kalk entziehen*, dirazekaar ; 3. [dre skeud.] P. *bei ihm rieselt schon der Kalk*, luo eo, aet eo kabac'h, gourdet eo gant ar gozhni, louet ha merglet eo, diskaret eo gant ar gozhni, kozh-kripon eo, ur vagadenn eo, troet eo e empenn e dour, troet eo e empenn e yod, ur c'hripon pampes a zo anezhañ, ur c'hripon impopo a zo anezhañ, ur c'hripon luo a zo anezhañ, ur c'hozh kripon a zo anezhañ, ur glaourenneg a zo anezhañ, un neudenner a zo anezhañ.
Kalkanstrich g. (-s) : [tisav.] gwisk raz g., gwiskad raz g., indu raz g., lindrenn raz b.
kalkartig ag. : [kimiezh] razek, e doare ar raz, a-zoare gant ar raz, a-seurt gant ar raz.
Kalkboden g. (-s, -böden) : douar raz g.
Kalkbrenner g. (-s, -) : fornier-raz g., razer g.
Kalkbrennerei b. (-, -en) : forn-raz b. ; *die Kalkbrennerei*, forn ar raz b.
Kalkbruch g. (-s, -brüche) : mengleuz maen-raz b.
Kalkbrühe b. (-, -n) : meskaj razek g. ; *fertige Kalkbrühe*, poullad raz g. ; *Kalkbrühe zum Äschen*, palmer g.
Kalkdünger g. (-s) : [labour-douar] raz azotek g., raz g.
Kalkdüngung b. (-) : [labour-douar] razadur g., razañ g.
kalken V.k.e. (hat gekalkt) : 1. *eine Mauer kalken*, razañ ur vogel, gwennerazañ ur vogel, induañ ur vur gant raz, gwennañ ur vogel gant dour-raz ; *eine neulich gekalkte Mauer*, ur vogel fresk razet b. ; 2. [labour-douar] razañ, lakaat raz war, margañ, merliñ, strogañ.
Kalken n. (-s) : razadur g., razañ g., gwennerazañ g., gwennerazadur g. ; *das Kalken der Mauern*, razadur ar

mogerioù g., gwennerazadur ar mogerioù g., gwennerazh ar murioù gant dour-raz g., gwennerdigezh ar mogerioù gant dour-raz b.
Kalkerde b. (-, -n) : douar raz g.
Kalkfarbe b. (-, -n) : laezhenn-raz b., laezh-raz g., raz-sklaer g., dour-raz g., gwenner-raz g.
Kalkgebirge g. (-s) : [maenoniezh] reier raz ls.
Kalkgemisch n. (-s, -e) : meskaj razek g. ; *fertiges Kalkgemisch*, poullad raz g.
Kalkgrube b. (-, -n) : mengleuz maen-raz b.
kalkhaltig ag. : [kimiezh] razek, razus.
Kalkhütte b. (-, -n) : forn-raz b. ; *die Kalkhütte*, forn ar raz b.
kalkig ag. : razek, razus, ... raz.
kalkliebend ag. : [louza.] razkar, raztrigat ; *kalkliebende Pflanzen*, plant raztrigat str., raztrigaded ls. [*unander* raztrigad g.].
Kalkmangel g. (-s) : 1. [mezeg] negez a kalkiom b., dirazekaenn b. ; 2. [labour-douar] diouer a raz g.
kalkmeidend ag. : [louza., loen.] raztec'h.
Kalkmergel g. (-s) : marg g.
Kalkmilch b. (-) : laezhenn-raz b., laezh-raz g., raz-sklaer g., dour-raz g., gwenner-raz g., dilav raz g. ; *eine Mauer mit Kalkmilch bespritzen*, razañ ur vogel, gwennerazañ ur vogel, induañ ur vur gant raz, gwennañ ur vogel gant dour-raz, gwennerazañ ur vur.
Kalkmörtel g. (-s, -) : pri-raz g., pri-touseg g.
Kalkofen g. (-s, -öfen) : forn-raz b. [*liester* fornioù-raz, ferniel-raz] ; *der Kalkofen*, forn ar raz b.
Kalkphosphat n. (-s, -e) : raz-eskern g.
Kalkplateau n. (-s, -s) : razeg g.
Kalkputz g. (-es) : [tisav.] gwisk raz g., gwiskad raz g., indu raz g., lindrenn raz b.
Kalkröhrenwurm g. (-s, -würmer) : [loen.] serpulideg g. [*liester* serpulideged] ; *bunter Kalkröhrenwurm*, rask gwenner str., raskenn wenn b.
Kalksalpeter g. (-s) : [kimiezh] nitrat potasiom g., nitrat kalkiom g.
Kalksandstein g. (-s, -e) : krag razek g.
Kalkschaufel b. (-, -n) : loa-blät b.
Kalkschwamm g. (-s, -schwämme) : [loen.] spoue razek str., spoueenn razek b.
Kalksinter g. (-s) : hinkin-maen g., hinkin-bolz g., bolzhinkin g., stalaktit g.
Kalkspat g. (-s, -e/-späte) : kalkit g.
Kalkspritze b. (-, -n) : razerez b.
Kalkstein g. (-s, -e) : maen-raz g. ; *urgonischer Kalkstein*, urgonian g.
Kalksteinplateau n. (-s, -s) : razeg g.
kalkstet ag. : [louza.] razkar.
Kalkstickstoff g. (-s) : [kimiezh] kianamid g.
Kalktuff g. (-s, -e) : [maenoniezh] tufev g.
Kalkül g./n. (-s, -e) : 1. *Kalkül* (g.), jedadenn b., jed g., jedad g., jederezh g., jedadur g., riñvad, riñvadenn b. ; 2. [dre skeud.] *Kalkül* (n./g.), rakjedadur g., ragempentadenn b., ragarveziad g., diawelad g., rakwelad g., ratozh b., mennad g., amboaz g., aviz g., devez g. ; *aus Kalkül*, a-fetepañs, a-benn-kefridi, a-benn-kaer, a-ratozh-kaer, a-ratozh-vat, dre rat ha dre vennozh ; *etwas ins Kalkül ziehen*, derc'hel kont eus udb, derc'hel stad eus udb, ober fed (reiñ a fed, reiñ priz) d'udb, lakaat udb e penn-kont, lakaat udb e-barzh.
Kalkulation b. (-, -en) : 1. jed g., jedad g., jedadenn b., jedadur g., jederezh g., jedadur ar c'houstoù g. ; *genaue Kalkulation*, jederezh dre vunudoù g. ; 2. priziadur g., istimadur g., rakjedadur g., ragarveziad g., diawelad g., rakwelad g.

Kalkulator g. (-s,-en) : 1. [benveg] jederez b., jeder g. ; 2. [den] kontour g., jedour g., jeder g.

kalkulierbar ag. : rakjedadus, ... a c'heller rakjediñ, ragarvezadus, ragementadus, diaweladus, rakweladus ; *kalkulierbares Risiko*, riskl tebekadus g.

kalkulieren V.k.e. (hat kalkuliert) : 1. rakjediñ, ragarveziñ, ragementiñ, rakwelet, diawelet ; 2. [mat.] riñvañ.
V.gw. (hat kalkuliert) : 1. kontañ, jediñ, teuler d'ar jed ; 2. *mit etwas kalkulieren*, delc'her kont eus udb.

Kalkung b. (-) : [labour-douar] razadur g., razañ g.

Kalkwasser n. (-s) : raz-sklaer g., laezhenn-raz b., laezh-raz g., dour-raz g., gwenn-raz g., dilav raz g. ; *eine Mauer mit Kalkwasser bespritzen*, razañ ur vur, induañ ur voger gant raz, gwennañ ur vur gant dour-raz, gwennrazañ ur voger.

Kalkzuschlag g. (-s) : maen-raz da veskañ gant ar c'hailh en uhelfornioù g.

Kalligraf g. (-en,-en) / **Kalligraph** g. (-en,-en) : kaerskriver g., pizhskriver g.

Kalligrafie b. (-) / **Kalligraphie** b. (-) : 1. kaerskriverezh g., kaerskrivañ g., pizhskriverezh g. ; 2. *eine Kalligrafie*, ur gaerskrivenn b.

Kalligrafie-Übungen ls. : embregennoù kaerskrivañ.

kalligrafisch ag. / **kalligraphisch** ag. : kaerskriverezhel, pizhskriverezhel, ... kaerskrivañ.

kalligrafieren V.k.e ha V.gw. (hat kalligrafiert) : kaerskrivañ, pizhskrivañ.

Kallipygie b. : kaerbeñsegezh b.

kallipygisch ag. : adrefñvet brav, kaerbeñsek, kaer e feskennoù, klunet-kaer.

Kallus g. (-,-se / Kalli) : 1. [mezeg.] kaledenn askorn b. ; 2. [mezeg.] karn g., kaledenn b. ; 3. [louza.] kaledenn gleizhennel b.

Kalmar g. (-s,-e) : [loen.] sifellek g., stiogenn b., stiogan b., stivell b. [*liester stivelled*], stivellegenn b. [*liester stivelleged*], stivelleg str. ; *gemeiner Kalmar*, stivellegenn ruz b., stivell ruz b., stiogan b. ; *kleiner Kalmar, gepfrierter Zwergkalmar, Langflossenkalmar*, stivellegenn wenn b., stivell wenn b., stiogan wenn b. ; *Gladius des Kalmars*, pluñvenn b. [*liester pluñvennoù*], blevenn b. [*liester blevennoù*].

Kalme b. (-,-n) : [merdead.] kalmijenn b., kalmadenn b., mor kalm-gwenn g., kalm-chok g., kalm-mik g., kalm-gwenn g., kalm-chouk g.

Kalmen ls. : [merdead.] kalmijiri b.

Kalmück g. (-en,-en) : 1. Kalmouk g. ; 2. [loen.] levneg g., malaouenn b., gouleg g. ; *junger Kalmück*, malaouan g., libour g., levneg-baodrez g.

Kalmücke g. (-n,-n) : Kalmouk g.

Kalmückien n. (-s) / **Kalmükien** n. (-s) / **Kalmykien** n. (-s) : kalmoukia b.

Kalmus g. (-,-se) : [louza.] gellhesk g.

Kalorie b. (-,-n) : kalori g., kaloriad g. ; *pro Tag braucht der Mensch zwischen 2000 und 3500 Kalorien*, an den en devez ezhomm eus etre 2000 ha 3500 kalori bemdez.

kalorienarm ag. : [kegin.] nebeut a galorioù ennañ, iskaloriek.

Kalorienbeschränkung b. (-,-en) : [mezeg.] hanren iskaloriek g.

Kalorienbombe b. (-,-n) : [kegin.] boued gourc'haloriek g.

Kaloriengehalt g. (-s) : [kegin.] bec'h kalorioù g.

kalorienreduziert ag. : [kegin.] paour e kalorioù, iskaloriek.

Kalorienrestriktion b. (-,-en) : [mezeg.] hanren iskaloriek g.

kalorienreich ag. : [kegin.] uskaloriek, kreñv ar c'halorioù ennañ.

Kalorimeter n. (-s,-) : kalorimetr g., gwrezventer g.

Kalorimetrie b. (-) : kalorimetriezh g., gwrezventerezh g.

kalorimetrisch ag. : gwrezventerel, kalorimetrek.

kalorisch ag. : 1. [fizik] ... gwrez ; 2. [kegin.] gremmus ; 3. [mezeg.] *kalorische Restriktion*, hanren iskaloriek g.

Kalotte b. (-,-n) : 1. [pennwisk] kalotenn b. ; *jemandem eine Kalotte aufsetzen*, kalotenniñ u.b. ; *jemandem die Kalotte vom Kopf nehmen*, digalotenniñ u.b. ; *seine Kalotte abnehmen*, tennañ e galotenn ; 2. [mat.] kokenn bellennek b. ; 3. [tisav.] bolz plat b. ; 4. [korf.] kern ar penn b., kitem b.

Kalottenmodell n. (-s,-e) : [kimiezh] delvan stumm ur volekulenn g.

Kalpak g. (-s,-s) : [dilhadr., lu] kolbak g.

kalt ag. : 1. yen, didan, P. freten, frelom ; *kaltas Wasser*, dour kriz g., dour yen g. ; *ich habe kalte Füße*, riv am eus em zreid, riv am eus da'm zreid, rivet eo va zreid, anaoudet eo va zreid ; *die Suppe wird kalt*, yenañ a ra ar soubenn ; *Ihre Suppe wird kalt*, na lezit ket ho soubenn da yenañ, na laoskit ket ho soubenn da yenañ, darev eo ho soubenn da glouaraat ; *jetzt ist Ihre Suppe kalt geworden*, pelloc'h eo riellet ho soubenn ; *kaltas Wetter*, amzer yen b., amzer galet b., amzer griz b. ; *wir bekommen kaltes Wetter*, yen e vo an amzer, rivañ a raio ; *es ist kalt*, yen eo, yen eo anezhi ; *heute früh war es kalt*, *heute Morgen war es kalt*, evit ar beure e oa yen, ergentaou (evit hiziv vintin, kentaou) e oa yen an amzer ; *es wird von Tag zu Tag kälter*, garvaat a ra an amzer, yenaat a ra an amzer ; *es ist bitter kalt*, yen-du eo, yen-du eo anezhi, yen-skorn eo, yen-skorn eo an amzer, rip eo an amzer, yen-kalel eo, yen-ki eo, yen-chas eo, yen-rip eo, yen-sklas eo anezhi, riv bras a zo, riv bras a ra, amzer but a ra, amzer rip a ra, ripañ a ra, yen eo ken ma rip, gwashat eo yen ! ; *die kalte Jahreszeit*, *die kalten Monate*, toull du ar bloaz g. ; *gestern Nacht war es trocken und eiskalt*, dec'h da noz en doa krazet, dec'h da noz en doa ripet ; *kalter Wind*, avel griz g., avel rivus g. ; *trockener eiskalter Wind*, avel rip g., avel dreut g., avel yen ha spelc'hus g., spinac'henn b. ; *es ist kalt*, yen eo an amzer, kriz eo an amzer, yen eo, yen eo anezhi, riv a ra, riv a zo, rivañ a ra ; *mir ist kalt*, rivet on (Gregor), anouedet on, riv (anoued, paourentez) am eus, kavout a ra din ez eo yen an amzer, yen eo din, emañ o rivañ, krenañ a ran gant an anoued, emañ o paourentiñ ; *es ist mir verdammt kalt*, va gwalc'h a riv am eus, treuzet on gant an anoued, emañ o frimañ, emañ o skornañ gant ar riv, emañ o kleriñ gant ar riv, emañ o klasañ gant ar riv, fritañ a ran gant ar riv, rivet eo va sac'h, emañ va revr o skornañ, riv am eus da gac'hat tachoù, kreviñ a ran gant ar riv, tapout a ran paourentez, skarnilañ a ran gant ar riv, seizet eo va izili gant ar riv, sklaset on betek mel va eskern, sklaset on betek ibil va lagad ; *es war ihnen nicht mehr so kalt*, ar riv a groge nebeutoc'h enno ; *es ist kälter geworden*, yenaet eo an amzer, kresket eo ar riv, krisaet eo an amzer, aet eo an amzer war grisaat ; *an der Küste macht die Luft hungrig und der kalte Wind geht einem durch Mark und Bein*, an aod a zo naonus ha paourentezus ; *kalter Winter*, goañv didan g. ; *so kalt war es noch nie*, ken gwazh yenijenn n'eus ket bet biskoazh ; 2. [mezeg.] riviad ; *kaltas Fieber*, terzhienn riviad b. ; 3. [dre skeud., dre astenn.] yenidik, yen, diseblant, digas ; *ein kalter Mensch*, un den diseblant (yen, digas) ; *er ist kalt gegen sie*, yen eo en he c'heñver, digas eo en hec'h andred, diseblant (yen) eo outi ; *ein kaltes Gebaren*, un emzalc'h yen (digas, diseblant) g., un neuz yen b. ; *kalt bleiben*, chom yen ; 4. [kegin.] yen ; *kaltas Büffet*, meuzioù yen, boued yen g., traoù yen ls. ; *kalte Küche*, meuzioù yen, boued yen g. ; *kalte Platte*, meuz yen g., pladad traoù yen g., pladad kig yen g. ; 5. [liv.] *kalte Farben*, livioù yen ls. ; 6. [dre skeud.] *jemandem die kalte Schulter zeigen*, ober fas koad d'u.b., bezañ fae d'an-unan kaozeal gant u.b., ober e benn kozh, ober penn kozh ouzh u.b., droukzegemer u.b., bezañ diseblant ouzh u.b., bezañ yen ouzh u.b., bezañ yen e-keñver u.b., bezañ hegarat evel bodoù linad ; *mir war doch klar*,

dass er mir die kalte Schulter zeigte, gwelet a-walc'h a raen e oa fae dezhañ kaozeal ganin, gwelet a-walc'h a raen e oa yenaet ouzhin, gwelet a-walc'h a raen e oa fallaet ouzhin, gwelet a-walc'h a raen e oa fallaet em c'heñver ; *kaltas Blut bewahren*, derc'hel plaen e spered, chom mestr war e imor, derc'hel war e imor, kabestrañ e imor, plegañ e imor, padout, chom difrom, menel difrom, chom mestr war e skiantoù ; 7. [korf.] *kalter Schweiß*, c'hwezenn-yen b. (Gregor), aezhenn yen b. ; *ihm brach der kalte Schweiß aus*, c'hweziñ yen a reas, deuet e oa un aezhenn yen warnañ, deuet e oa ur c'hlizhenn yen warnañ, deuet e oa un aezhenn yen drezañ, ur c'hwezenn-yen a oa deuet warnañ, ur c'hwezenn-yen a redas a-hed e groc'henn, ur c'hwezenn-yen a darzhas arnezañ ; *sie fühlte, wie ihr ein kalter Schweiß über das Gesicht lief*, ur c'hwezenn-yen a santas o redek diouzh he bizaj ; *kalter Schauder*, kridienn b. ; 8. [istor] *der kalte Krieg*, ar brezel yen g.

Adv : 1. *Getränke kalt stellen*, lakaat evajoù da yenaat ; *eine Flasche Wein kalt stellen*, lakaat ur voutailhad win er fresk ; *etwas kalt essen*, debrñ udb ent yen ; 2. *es überlief ihn kalt*, ur gridienn a redas a-hed (hed, dre hed) e livenn-gein, ur gridienn a hejas anezhañ, ur gridienn a redas dre e gorf, tremen a reas an Ankoù drezañ, mont a reas an Ankoù dreist dezhañ, tremen a reas an Ankoù dreistañ, tremen a reas an Ankoù dre e chouk, tremen a reas ur skrijadenn dre e holl izili, ur c'hlizhenn a zeuas warnañ ; *es läuft mir kalt über den Rücken*, ober a ran ur skrijadenn, santout a ran ur gridienn o redek a-hed (hed, dre hed) va livenn-gein, ur c'hlizhenn a zeu warnon ; *es überläuft mich kalt, wenn ich nur daran denke*, mont a ra ur sklas drezon mann nemet soñjal, me a vez skrij ganin ken tra nemet soñjal e kement-se ; 3. *P. jemanden kalt machen*, lazhañ u.b., ober e stal d'u.b., tortañ u.b., ridañ e doull d'u.b., lazhañ mik u.b., lazhañ moust u.b., pakañ u.b., reiñ e gont d'u.b., ober e lod d'u.b., ober e varv d'u.b., ober e jeu d'u.b., ober e afer d'u.b. ; 4. *das lässt mich kalt*, ne ran ket a fed eus traoù a seurt-se - tanfoeltr forzh ne ran eus an dra-se ! - ingal (heñvel, hañval, euver, unvan) eo din - heñvel dra eo din - ne ran forzh - 'ran ket four kaer - 'ran ket foeltr forzh - ne lakaan van ebet gant an dra-se - ne ran na forzh na brall eus kement-se - ne ran foeltr forzh ebet - se ne ra mann din-me - ne ran ket kaz a gement-se - n'eus ket a gaz din - ne ran foeltr-kaer gant an dra-se - ma'z erru, mat, mar n'erru ket, mat ivez - ne c'hwitan ket - koulz tra eo din - dichastre on diouzh an traoù-se - pe vern din ? - pe vern ouzhin ? - pe laz din-me ? - pe forzh a ran-me ? - pe forzh a ra din ? - pe forzh a zo din ? - pe forzh din ? - ha forzh a ra din ? - ha forzh a zo din ? - petra a ra se din ? - petra eo an dra-se din ? - pe kaz a ra din ? - ne ran na van na kaoz ouzh kement-se - ne ran forzh a netra - ne ran forzh gant netra - ne ran foutre kaer gant netra - foeltr forzh ne ran - n'emaon ket e chal gant kement-se - diseblant on ouzh kement-se holl - ne ran na man na mordo ouzh kement-se holl - ne ran foutre kaer eus kement-se holl - ne vern ket din - ne laz ket din - evit kelo ar pezh a dalvez kement-se ! - va botez ! - n'eo ket gant an dra-se on darbare - n'on ket gwall nec'het gant an dra-se - n'in ket klañv gant an dra-se - n'on ket chalet tamm ebet gant ken nebeut a dra - n'on ket chalet neudenn ebet gant ken nebeut all - n'emaon ket en trubuilh evit ken diste dra - n'on ket nec'hetoc'h gant an dra-se eget gant va botez kentañ - ne zeuio ket blev gwenn din kelo ken nebeut-se a dra - n'emaon ket e chal gant an dra-se - me 'ra forzh ! - ne ra evidon na kriz na poazh - ne ra ket na pouez na bann din - ne ran na mik na man ; *Kälte lässt ihn kalt*, ne ra van ebet ouzh ar yenien ; *die Hitze lässt mich kalt*, ne ran van ebet ouzh an tommder.

Kaltbearbeitung b. (-,-en) : [tekn.] forjañ en yen g., forjañ ent-yen g., forjañ a-yen g., pleuskañ en yen g., pleuskañ ent-yen g., pleuskañ a-yen g., oberiadurezh en yen b., oberiadurezh ent-yen b., oberiadurezh a-yen b.

kaltbiegen V.k.e. (bog kalt / hat kaltgebogen) : [tekn.] plegañ en yen, plegañ ent-yen, plegañ a-yen, kammañ en yen, kammañ ent-yen, kammañ a-yen, krommañ en yen, krommañ ent-yen, krommañ a-yen.

Kaltblüter g. (-s,-) : [loen.] 1. loen arallwrezat g., arallwrezad g. [*liester arallwrezaded*] ; 2. [kezeg] marc'h-labour g., jav-labour g., marc'h-tenn g., marc'h pounner g. ; *leichter Kaltblüter*, marc'h hanterbouez g.

kaltblütig ag. : 1. arallwrezat ; *kaltblütige Tiere*, loened arallwrezat ls., arallwrezaded ls. ; 2. [dre skeud.] difrom ; *kaltblütig bleiben*, derc'hel plaen e spered, derc'hel war e imor, chom mestr war e imor, kabestrañ e imor, plegañ e imor, padout, chom difrom, menel difrom, na ober ur van ; *kaltblütig handeln*, mont difrom dezhi, mont dezhi mik ha digar ; *er bringt seine Feinde kaltblütig um*, ne ra ket van evit lakaat gwad e enebourien da redek, lazhañ a ra e enebourien mik ha digar.

Kaltblütigkeit b. (-) : difromidigezh b.

Kaltblutrasse b. (-,-n) : [kezeg] gouenn kezeg pounner b., gouenn bounner b. ; *leichte Kaltblutrasse*, gouenn hanterbouez b.

Kälte b. (-) : 1. yenion b., yenien b., yenijenn b., yenizion b., yenadurezh b., yender g., yended b., yen g., krizaj g., riv g., anoued g., paourentez b., c'hai b., amzer yen b. ; *gefühlte Kälte*, *wahrgenommene Kälte*, *empfundene Kälte*, yenien santet b. ; *grimmige (schneidende, beißende, klirrende, eisige, durchdringende) Kälte*, riv lemm g., yenijenn but b., yenien but b., yenijenn zu b., yenijenn rip b., yenijenn bikotus b., yenien yud b., amzer yen-put b., amzer but b., amzer yen-ki b., amzer yen-chas b., amzer yen-sklas b., amzer yen-skorn b., amzer yen-du b., amzer rip, morfont g., morfontadur g., yenijenna grog en dud b. ; *wir haben 15 Grad Kälte*, 15 derez dindan mann a zo, gant 15 derez dindan mann emaomp ; *heute herrscht trockene Kälte*, amzer rip a zo hiziv, amzer dreut a zo hiziv ; *die Wärme und die Kälte*, an tomm hag ar yen ; *bei dieser Kälte wirst du es nicht aushalten können*, ne c'halli ket padout dindan an amzer rivus, ne c'halli ket padout gant ar yenijenn a ra ; *unter der Kälte leiden*, gouzañv yenijenn ; *halb tot vor Kälte*, hanter varv gant ar riv ; *ich bin vor Kälte ganz erstarrt, diese Kälte geht mir durch Mark und Bein, die Kälte kriecht mir bis in die Knochen*, treantet on gant ar riv / skornet on gant ar riv (Gregor), morzet (kropet, grisiet, sonnet, kruget, paourentezet, paourentezus, nodet, gourdet, seizet, soret, frimet, chugudet, kleret, pistiget, ridet, bav) on gant ar riv, rivet eo va sac'h, o krugañ emaon gant ar riv, grisiañ a ran gant ar riv, o chugudiñ emaon gant ar yenien, treuzet on gant an anoued, kleret (frimet) eo va daouarn, morzet on gant ar riv evel kegel va mamm-gozh, kropet on gant ar riv evel an naeron e-pad ar goañv, deuet eo va izili da vervel ouzhin gant ar riv, chom a ran pintet gant ar riv, sklaset on, klasañ a ran gant ar riv, kleret on, rivet on, skornet on, emañ va revr o skornañ, riv am eus da gac'hat tachoù, kreviñ a ran gant ar riv, tapout a ran paourentez, fritañ a ran gant ar riv, skarnilañ a ran gant ar riv, seizet eo va izili gant ar riv, sklaset on betek mel va eskern, sklaset on betek ibil va lagad, rividik on ; *vor Kälte zittern*, krenañ (skarnilañ) gant ar riv, krenañ gant an anoued, kridiennañ gant ar riv, simudiñ, daskrenañ gant ar yen ez eo, skrijañ gant ar riv, skrijañ diwar anoued, flojañ gant ar riv ; *ich zittere doch nicht vor Angst, sondern vor Kälte*, riv am eus, neket aon ; *sich gegen die Kälte schützen*, mirout ouzh ar riv da gregiñ en an-unan, distav ar riv, eveshaat ouzh ar riv, en em ziwall diouzh ar riv, en em ziwall diouzh anoued, difenn

diouzh an anoued, en em zifenn ouzh ar riv, en em sikour ouzh an anoued, difenn e gorf ouzh ar riv ; *vor Kälte und Wind geschützter Ort*, lec'h klet g., kornig klet g., kledour g., kledourenn b. ; *sich vor lauter Kälte zusammenkauern*, tortañ gant ar riv, krugañ gant ar riv, bezañ en e gropoù, en em vac'hañ abalamour d'ar yenijenn, en em damolodiñ abalamour d'ar yenijenn ; *die Kälte lässt nach*, soublañ a ra ar yen ; *die Blumen sind in der Kälte erfroren*, rostet eo bet ar fleur gant ar skorn, skaotet eo bet ar fleur gant ar skorn, lipet eo bet ar fleur gant ar skorn, aet eo ar fleur gant ar rev ; *die Knospen sind in der Kälte erfroren*, ar rev en deus suilhet ar broñsoù ; *er ist für Kälte unempfindlich*, *Kälte lässt ihn kalt*, ne ra van ebet ouzh ar yenien ; **2.** [mezeg.] riviadezh b. ; **3.** [dre skeud.] dihegarated b., yender g., yended b., yenijenn b., yenien b., yenion b., yenizion b., glazentez b.

Kälteanlage b. (-) : skomer g., skornerez b., sklaseres b., skorndi g., enstaladenn souryen b.

kältebeständig ag. : dalc'hus ouzh ar yenijenn, kalet ouzh ar yenijenn, na skorn ket, diskornus.

Kältebrücke b. (-,-n) : [tisav.] pont gwrezel g., pont termek g.

Kälteeinbruch g. (-s,-einbrüche) : taolad yenien g., fourrad yenien g., barr riv g., stokad riv g., frapad riv g., frapadenn riv b., kaouad riv b./g., krogad riv g., strañs riv g., strañsad riv g., reuziad riv g., strapad riv g., binim en amzer g.

kälteempfindlich ag. : kizidik ouzh ar yenijenn, tener ouzh ar yenijenn, tener ouzh ar yenien, rividik, anouedik, anouedek, gwak ouzh an amzer yen, gwak ouzh ar yenijenn, gwak ouzh ar yenien, fall ouzh ar yenien, da vezañ diwallet diouzh ar riv, ... na harz ket ouzh ar riv, ... a zouj ar riv, luduek, bavidik ; *diese Pflanze ist kälteempfindlich*, ar blantenn-se a zo kizidik ouzh ar yenijenn, ar blantenn-se a zo tener ouzh ar yenijenn, ar blantenn-se a zo gwak ouzh an amzer yen, ar blantenn-se a zo da vezañ diwallet diouzh ar riv, ar blantenn-se a zo da vezañ gwarantet diouzh ar riv, ar blantenn-se a zo fall ouzh ar yenien, ar blantenn-se a zo gwak ouzh ar yenien, ar blantenn-se a zouj ar riv.

Kälteempfindlichkeit b. (-) : kizidigezh ouzh ar yenijenn b., rividikted b.

Kältegefühl n. (-s) : riv g., anoued g. ; *ein Kältegefühl empfinden*, klevet diouzh anoued, klevet ouzh anoued, klevet anoued, santout riv ; *ein Kältegefühl verursachen*, bezañ anouedus, bezañ anouedik, bezañ rivus, anouediñ, rivañ.

Kältegemisch n. (-es,-e) : meskad yenañ g., meskadur yenañ g., kemmesk yenañ g., touezenn yenañ b.

Kältegrad g. (-s,-e) : derez yenijenn g.

Kältekreis g. (-es,-e) / **Kältekreislauf** g. (-s,-kreisläufe) : amredad distanañ g.

kälteliebend ag. : skorngar.

Kältemittel n. (-s,-) : heverenn yenañ b.

Kältemittelkreislauf g. (-s,-kreisläufe) : amredad distanañ g.

Kältepol g. (-s,-e) : blein ar yen g.

Kälteschauer g. (-s,-) : morzadur g., bavador g., kropadur g.

Kältetechnik b. (-) : teknik ar yenañ g., yenidigezh b.

Kältetechniker g. (-s,-) : yenezour g.

Kältewelle b. (-,-n) : fourrad yenien g., taolad yenien g., skornadenn b., barr riv g., stokad riv g., frapad riv g., frapadenn riv b., kaouad riv b./g., krogad riv g., strañs riv g., strañsad riv g., reuziad riv g., strapad riv g., binim en amzer g.

Kaltfront b. (-,-en) : [hinouriezh] talbenn yen g.

Kaltfrontokklusion b. (-,-en) : [hinouriezh] enkloz yen g.

kaltgepresst ag. / **kaltgeschlagen** ag. : gwasket ent-yen, gwasket a-yen, ... n'eo ket bet tommet ; *kaltgepresstes Öl*, *kaltgeschlagenes Öl*, eoul gwerc'h g., eoul flour g., ar flour eus an eoul g., ar vamm eoul b.

kalthämmern V.k.e. (hat kaltgehärmt) / **kalthärten** V.k.e. (hat kaltgehärtet) : [tekn.] fetizañ.

Kalthaus g. (-es,-häuser) : [labour-douar] ti-gwer yen g., ti-gwer fresk g.

kalthertzig ag. : diseblant, digas, difrom, digalon, kriz, digar, didruez, dibalamour, digernezh, kalet a galon, kriz e galon, skornet e galon, spelc'het e galon, disec'het-pizh e galon, krin e galon, krinet e galon, kaledet e galon, yen.

Kalthertzigkeit b. (-) : rustoni b., garventez b., krizder g., kaleter a galon g. (Gregor), skarnil an ene g., yenien b., digasted b.

kaltlassen V.k.e. (ließ kalt / hat kaltgelassen) : *dein Zorn lässt mich kalt*, ne ra da gounnar na droug na vad din, da gounnar ne ra evidon na kriz na poazh, me ne ran van eus da gounnar, me ne ran van ebet evit klevet ac'hanout oc'h ober trouz, da c'hourdrouzoù n'am spontont ket, ne ra ket da c'hourdrouzoù na pouez na bann din, da c'hourdrouzoù a ramp warnon ; *spottet nur ! das lässt mich kalt !* e c'hallit krediñ !

Kaltleiter g. (-s,-) : [tredan.] gwrezharzell.

Kaltluft b. (-) / **Kaltluftmasse** b. (-,-n) : [hinouriezh] ec'honenn aer yen b., tolzennad aer yen b.

kaltmachen V.k.e. (hat kaltgemacht) : P. *jemanden kaltmachen*, lazhañ u.b., lazhañ mik u.b., lazhañ moust u.b., ober e stal d'u.b., tortañ u.b., ridañ e doull d'u.b., pakañ u.b., dic'hastañ u.b., baotañ u.b., diskar u.b., reiñ e gont d'u.b., ober e lod d'u.b., ober e varv d'u.b., ober e jeu d'u.b., ober e afer d'u.b.

Kaltmeißel g. (-s,-) : [tekn.] kizell-yen b.

Kaltmiete b. (-,-n) : priz ar feurm hep ar c'hargoù g., priz ar feurm pep karg er-maez g.

kaltnieten V.k.e. (hat kaltgenietet) : [tekn.] riñvediñ (riñvañ) a-yen, riñvediñ (riñvañ) ent-yen.

kaltprägen V.k.e. (hat kaltgeprägt) : [tekn.] stampiñ a-yen, stampiñ ent-yen, mintañ.

kaltrecken V.k.e. (hat kaltgereckt) : [tekn.] fetizañ.

Kaltschale b. (-,-n) : [kegin.] **1.** soubenn frouezh yen b. ; **2.** soubenn vier yen b.

Kälteschauer g. (-s,-) : kridienn riv b., skrijadenn riv b.

Kaltschmied g. (-s,-e) : minter g.

kaltschmieden V.k.e. (hat kaltgeschmiedet) : forjañ en yen, forjañ ent-yen, forjañ a-yen, mintañ.

kaltschnäuzig ag. : divergont, dichek, digoll, hardizh, her, balc'h, divezh, dizoare, disaouzan, dijen, difoutre ; *kaltschnäuzig sein*, bezañ divergont (dichek, hardizh, her, balc'h, divezh, digoll, dibalamour, digaz, disaouzan), kaout kribell, bezañ difoutre ; *er ist ganz schön kaltschnäuzig*, hardison (hardizhegezh) en deus, kribell en deus, hennezh n'eo ket an hardizhegezh a vank dezhañ, P. hennezh a zo ront dezhañ, hennezh ne vank ket avel dezhañ.

Kaltschnäuzigkeit b. (-) : hardizhded b., divergontiz b., divezhoni b., herder g., taerder g., dijen g., difoutre g.

Kaltstart g. (-s,-s) : loc'hañ yen g., loc'hañ a-yen g.

kaltstellen V.k.e. (hat kaltgestellt) : *jemanden kaltstellen*, distroadañ u.b., didroadañ u.b., riñsañ e dreid d'u.b., sevel e dreid d'u.b., sevel dindan u.b., diarbenniñ u.b., skarzhañ u.b., skubañ u.b., skubañ dindan botoù u.b., reiñ lamm d'u.b., dic'hoprañ (kas kuit, difredañ, ezfredañ, digouviañ, digargañ, dizorniañ) u.b., lakaat u.b. e-maez ar jeu, lakaat u.b. war e dorchenn vihan, sinañ e baper d'u.b. ; [polit.] *der Minister wurde kaltgestellt*, roet e voe ar skar d'ar maodiern, lamet e voe e garg digant ar maodiern, P. savet e voe e dreid d'ar maodiern, lakaet e voe sav dindan botoù ar maodiern, roet e voe foet an nor d'ar maodiern, sired e voe e votoù d'ar maodiern, lardet e voe e dreid d'ar maodiern.

kalttrocken ag. : [avel] rip, treut, yen ha spelc'hus ; *kalttrockenes Wetter*, amzer skelt b., amzer rip b., amzer

dreut b. ; *heute haben wir kalttrockenes Wetter*, amzer rip a zo hiziv, amzer dreut a zo hiziv, ripañ a ra hiziv, krazañ a ra hiziv ; *kalttrockener Wind*, avel rip g., avel dreut g., avel yen ha spelc'hus g., spinac'henn b.

Kaltumformen n. (-s) / **Kaltumformung** b. (-) : fetizadur g.

kaltverfestigen V.k.e. (verfestigte kalt / hat kaltverfestigt) : kaletaat en yen, kaletaat ent-yen, kaletaat a-yen, fetizañ.

Kaltverfestigung b. (-) : fetizadur g.

Kaltwalzen n. (-s) : [metal.] lavnennañ en yen g., lavnennañ ent-yen g., lavnennañ a-yen g.

Kaltwasserbehandlung b. (-,-en) : [mezeg.] dourvezegiezh b., dourgur b., dourgurañ g.

Kaltwasserhahn g. (-s,-hähne) : kog an dour yen g., pluenn an dour yen b., alc'hwez an dour yen g.

Kaltwasserprobe b. (-,-n) : [istor] barn dre zour yen b.

Kaltwasserschock g. (-s,-s) : [mezeg.] dourgeuziad g., dourgeuziañ g.

Kaltwerden n. (-s) : distan g., distanadur g., yenadurezh b., yenadur g., yenerezh g.

Kaltzeit b. (-,-en) : oadvezh-skorn g., marevezh ar skorn g., skornvezh g. ; *die letzte Kaltzeit*, ar skornvezh diwezhañ g. ; *die großräumigen Kaltzeiten*, ar skornvezhioù meur ls., hoaladoù bras ar skorn ls. ; *die quartären Kaltzeiten*, skornvezhioù ar pevare hoalad ls.

kaltziehen V.k.e. (zog kalt / hat kaltgezogen) : [tekn.] stiral a-yen, stiral ent-yen.

Kalumet n. (-s,-s) : kalumed g.

Kaluppe b. (-,-n) : touzinell b., kozh ti g., ti brein g., kozh toull ti g., kozh toull brein g., klud g., siklud g., neizh touseg g., ti-gutez g., toull lous g., lastez ti g., fougenn b., fougenn hudur b., klotenn b., tamm toull ti g., kozh lochenn b., ti flodac'het g., ti dirapar g., ti aet dirapar g., ti erru dirapar g., ti darev da gouezhañ en e boull g., ti a ginnig kouezhañ en e boull g., ti a venn kouezhañ en e boull g., ti en arvar da bilat g.

Kalvarienberg g. (-s,-e) : [relij.] kalvar g. ; *Schwesterin Unserer Lieben Frau von der Zuflucht auf dem Kalvarienberg*, leanezed ar Minic'hi ls.

Kalverine b. (-,-n) : [arm] koulerinenn b. ; *Bediener einer Kalverine*, koulerin g.

kalvinisch ag. : hugunot, kalvinour.

Kalvinismus g. (-) : kalvinouriezh b., hugunodiezh b., hugunodaj g. / parpailhodaj g. (Gregor).

Kalvinist g. (-en,-en) : kalvinour g., hugunod g. / parpailhod g. (Gregor).

Kalvinistin b. (-,-nen) : kalvinourez b., hugunodez b., parpailhodez b.

kalvinistisch ag. : kalvinour, hugunot.

Kalzifikation b. (-,-en) : razekadur b., ur razekadenn b.

kalzifizieren V.gw. (ist kalzifiziert) : razekaad.

V.k.e. (hat kalzifiziert) : razekaad.

Kalzifizierung b. (-,-en) : razekadur b., ur razekadenn b. ; *die Kalzifizierung fördernd*, razekaus.

Kalzination b. (-,-en) : [kimiezh] darwrezadur g.

kalzinieren V.k.e. (hat kalziniert) : [kimiezh] darwreziñ.

Kalzinierung b. (-,-en) : [kimiezh] darwrezadur g.

Kalzit g. (-s,-e) : kalkit g.

kalzitisch ag. : kalkitek.

Kalzitoinin n. (-s) : [bev.] kalkitonin g.

Kalzium n. (-s) : [kimiezh] kalkiom g.

Kalzium- : ... kalkiom, kalkek, razek.

Kalziumaufnahme b. (-,-n) : [mezeg.] razekadur g., razekaad g. ; *gesteigerte Kalziumaufnahme*, adrazekadur g., adrazekaad g.

kalziumhaltig ag. : [kimiezh] kalkek.

Kalziumhydrid n. (-s,-e) : [kimiezh] hidrolit g.

Kalziumhydrozyd n. (-s) : [kimiezh] hidroksidenn botasium b., potas daskrignus g.

Kalziumkarbid n. (-s) : [kimiezh] karbidenn galkiom b.

Kalziummangel g. (-s) : [mezeg.] negez kalkiom b.

Kalziumoxid n. (-s) : [kimiezh] raz hepdour g., raz-bev g., raz-kriz g., oksidenn galkiom b.

Kalziumsalz n. (-es,-e) : [kimiezh] hal kalkiom g.

Kalziumverlust g. (-es,-e) : [mezeg.] digalkekaad g., dirazekadur g., dirazekaad g.

Kambotscha n. (-s) : Kambodja b.

kambrisch ag. : [douarouriezh] kambrian.

Kambrium n. (-s) : [douarouriezh] kambrian g.

Kambüse b. (-,-n) : [merdead.] sanailh-lestr b., kambr ar bitailh b.

Kamcorder g. (-s,-) : kamenroller g., kameskop g.

Kamaldulenser g. (-s,-) : [relij.] kamaldolad g. [*liester kamaldoliz*].

Kamee b. (-,-n) : kameenn b.

Kamel n. (-s,-e) : **1.** [loen] kañval g. ; *einhöckeriges Kamel*, *arabisches Kamel*, dremedar g., dremedal g. ; *zweihöckeriges Kamel*, *baktrisches Kamel*, kañval Baktria g. ; *Kamele sind zweihöckerig*, kañvalad a zo daou dort (daou vos) war o c'hein ; *Kamele sind Passgänger*, kañvalad a zo inkane ; *Rennkamel*, kañval-red g. ; **2.** [dre skeud.] P. balteg g. [*liester balteien*], baltaz [*liester baltazed*] ; *so ein Kamel* ! pebezh penn maout ! pebezh leue ! pebezh amparfal ! pebezh lopez ! treid leue a zo en e votoù ! pebezh penn lor ! pebezh den lor ! ; **3.** [relij.] *eher geht ein Kamel durch ein Nadelöhr, als dass ein Reicher in das Reich Gottes gelangt*, aesoc'h e tremenfe ur c'hañval dre grao un nadoz eget ned afe un den pinvidik d'ar baradoz.

Kamelfohlen n. (-s,-) : [loen.] kañvalig g. [*liester kañvaledigou*].

Kamelführer g. (-s,-) : kañvaler g.

Kamelhaar n. (-s) : blev kañval str. ; *Stoff aus Kamelhaar*, mezher kañval g.

Kameliden ls. : [loen.] kamelideged ls.

Kamelie b. (-,-n) : [louza.] kamelia str., bod-kamelia g.

Kamelienblüte b. (-,-n) : [louza.] roz-kamelia str.

Kamelin b. (-,-nen) : [loen.] kañvalez b.

Kamelle b. (-,-n) : karamelenn b., karamel str., madig karamel g.

Kamellen ls. : *das sind alle Kamellen* ! an holl er goar ! mil anavezet eo an dra-se ! klevet eo bet seizh kant gwech warn-ugent dija ! atav 'giz atav an hevelep komzoù skuizh ! atav 'giz atav an hevelep kaozioù skuizh ! atav 'giz atav an hevelep temzoù skuizh !

Kamelopard g. (-s pe -en) : [stered.] *der Kamelopard*, steredeg ar Jirafenn b.

Kamelott g. (-s,-e) : [gwiaed.] kamolod g.

Kamelrennen n. (-s,-) : redadeg kañvalad b.

Kamelroute b. (-,-n) : hent kañvalad g.

Kamelstute b. (-,-n) : [loen.] kañvalez b.

Kameltreck g. (-s,-s) : dremedalad g. [*liester dremedaladoù*].

Kameltreiber g. (-s,-) : **1.** kañvaler g. ; **2.** [gwashaus] biko g., boughnoul g., plouk g., razh g., razhig g. h.a.

Kameltreiberkultur b. (-,-en) : sevenadurezh kañvalat b.

Kamelziege b. (-,-n) : [loen.] lama g., vigogn g.

Kamera b. (-,-s) : **1.** luc'hskeudennerez b., benveg luc'hskeudenniñ g., benveg tennañ luc'hskeudennoù g. ; **2.** kamera g., filmez b.

Kamerad g. (-en,-en) : kamalad g., kenseurt g., kile g., mignon g., komper g., kompagnun g., keneil g., frai g., ami g. [*liester amied*] ; *ich hatt' einen Kameraden*, *einen Besseren findest du nicht*, ur c'hamalad am boa, ned eo ket ganet e bar evit c'hoazh ; *Schulkamerad*, kamalad skol g., kile-skol g.

Kameradin b. (-, -nen) : kamaladez b., kenseurtez b., mignonez b.

Kameradschaft b. (-, -en) : 1. kamaladegezh b., keneilded b., mignoniezh b. ; 2. kenseurtiezh b., kenseurterezh g.

kameradschaftlich ag. : kamaladek, a vignoniezh, a gamaladegezh, a genseurtiezh ; *kameradschaftlich miteinander verkehren*, kaout darempredoù a vignoniezh an eil gant egile, kamaladiñ an eil gant egile, kamaladiñ.

Kameradschaftsgeist g. (-es) : spered a gamaladegezh g.

Kameraeinstellung b. (-, -n) : [film.] talenn b., sterniadur g., kouchadur g. ; *amerikanische Kameraeinstellung*, talenn amerikan b.

Kamerafahrt b. (-, -en) : [film.] travelling g.

Kamerafrau b. (-, -en) : kameraourez b.

Kameramühle b. (-, -n) : [istor] milin voutin b., kenvilin b., milindalc'h b.

Kameramann g. (-s, -männer/-leute) : penngameraour g.

Kameraopérateur g. (-s, -e) : skeutaper g., eilkameraour g., filmour g.

Kamerarecorder g. (-s, -) / **Kamerarekorder** g. (-s, -) : kamenroller g., kameskop g. ; *mit einem Kamerarekorder filmen*, kameskopiñ.

kamerascheu ag. : ... a dec'h diouzh ar c'hameraoù.

Kameraschwenker g. (-s, -) : [filmoù] eilkameraour g.

Kamerun n. (-s) : Kameroun b.

Kamerunnuss b. (-, -nüsse) : [louza.] kraoñ-marmouz str., kakaouetez str., pistachenn-douar b., arachidez str., arachidenn b. [*liester* arachidoù].

Kamikaze g. (-, -) : 1. [istor] kamikaze g. [*liester* kamikazeed], levier-embzistrujer g., levier-embazhiat g. ; 2. [dre skeud.] unan a dorfe e c'hroñj g., foeltr e revr g., paotr a foeltr forzh g., penn bervek g., unan na ra ket forzh petra d'ober g., torr e c'hroñj g., paotr diouzh an druilh g., paotr disaouzan g., paotr diskramailh g., paotr diramailh g., paotr diflav g., amgrener g., paotr hardizh-diremed g., paotr dizamant d'e vuhez g., paotr ha n'en devez aon dirak mann ebet g., paotr brizh g., embazhiat g. [*liester* embazhiaded].

Kamikazefahrer g. (-s, -) : blenier foeltr e revr g., blenier a foeltr forzh g., blenier penn bervek g., blenier torr e c'hroñj g., blenier embazhiat g.

Kamikazeflieger g. (-s, -) : 1. [istor] kamikaze g. [*liester* kamikazeed], levier-embzistruj g., levier-embazhiat g. ; 2. [dre skeud.] blenier karr-nij foeltr e revr g., blenier karr-nij a foeltr forzh g., blenier karr-nij penn bervek g., blenier karr-nij torr e c'hroñj g.

Kamikazeflugzeug n. (-s, -e) : karr-nij kamikaze g.

Kamille b. (-, -n) : [louza.] louzaouenn-ar-mammoù b., louzaouenn-ar-vamm b., mammlouzoù str., kriminig g. ; *echte Kamille*, *kleine Kamille*, *deutsche Kamille*, *aouredal* g. ; *römische Kamille*, *kramamailh* g., *abrant wenn* b., *bokedig-santez-Eved* g., *maron* g., *tro-heol* b. ; *geruchlose Kamille*, *fanulgon* g.

Kamillenöl n. (-s) : eoul kramamailh g.

Kamillentee g. (-s) : dour diwar gramamailh ; *bei Bauchschmerzen empfiehlt es sich, Kamillentee zu trinken*, ouzh ar boan-gof e vez mat evañ dour diwar gramamailh, dour diwar gramamailh a zo mat ouzh ar boan-gof ; *bei Übelkeit und Erbrechen hilft Kamillentee*, ouzh an heug hag ar sav-kalon e vez mat evañ dour diwar gramamailh, dour diwar gramamailh a zo mat ouzh an heug hag ar sav-kalon.

Kamillensaft g. (-s) : chugon diwar louzaouenn-ar-vamm g.

Kamin g. (-s, -e) / [Bro-Suis] n. (-s, -e) : 1. oaled b., siminal g./b., kiminell g., kiminal g., kimin g., penn uhelañ an ti g., toull an tan g. ; *Feuerraum des Kamins*, genoù ar siminal g., oaled b. ; *den Kamin kehren*, *den Kamin fegen*, skarzhañ ar siminal,

karzhañ ar siminal, dihuiziañ ar siminal, divogediñ ar siminal, riñsañ ar siminal ; *um den Kamin sitzen*, *am Kamin sitzen*, bezañ azezet dirak an oaled, bezañ azezet e-tal an tan, bezañ azezet e korn ar c'hogn, bezañ azezet e korn an oaled, bezañ e toull an oaled, luduañ e korn an tan, luduenniñ e toull an tan, rostañ e korn an oaled, bezañ tolpet en-dro d'an oaledad tan ; *vermeiden, dass der Kamin das Wohnzimmer verqualmt*, mirout ouzh ar siminal a vogediñ ; *es brennt Feuer im Kamin*, tan a zo war an oaled ; *das Feuer loderte im Kamin*, flammañ a rae an tan en oaled ; *das Holzschicht füllt den ganzen Kamin*, ar geuneudenn a zo leizh ar siminal ganti ; *kommen Sie dem Kamin näher und wärmen sich*, tostait war-grec'h da dommañ deoc'h, tostait ouzh an tan da dommañ deoc'h, tostait ouzh an oaled da dommañ deoc'h ; *der Wind heult im Kamin*, trouzal a ra an avel er siminal, youc'h a ra an avel er siminal, c'hwibanat (c'hwitellat, gwic'hal, hudal, soroc'hal, roc'hal, kornal, kunudañ) a ra an avel er siminal, yudal a ra an avel er siminal, an avel a zo pounner er siminal, klevet a reer an avel o voudal er siminal, klevet a reer ar siminal o voudal gant an avel ; *die Gesimsträger (die Konsolen, die Kragsteine) des Kamins*, korbelloù ar siminal ls., skourjezoù ar siminal ls., ar skourjoù siminal ls. ; *die Katze liegt vor dem Kamin*, ar c'hazh a zalc'h tost d'an tan ; 2. [dre skeud.] *eine Schuld in den Kamin schreiben*, kroaziañ war un dle, ober e gañv da arc'hant un dle, ober e ziouer eus arc'hant un dle, koll pep spi da adkavout arc'hant un dle.

Kaminaufsatz g. (-s, -aufsätze) : togenn siminal b.

Kaminbesteck n. (-s) : rikoù oaled ls.

Kaminbock g. (-s, -böcke) : ki-tan g. [*liester* chas-tan], lander g., trank koad g. ; *Holzklötz, der als Kaminbock eingesetzt wird*, tranked g.

Kaminecke b. (-, -n) : kogn an oaled g., korn an oaled g., toull an oaled g., korn ar c'hogn g.

Kamineinfassung b. (-, -en) : mantell ar siminal b., tumenn b., barlenn ar siminal b.

Kaminfeger g. (-s, -) : skarzher-siminalioù g., dihuizier g.

Kaminfeuer n. (-s, -) : tan en oaled g., oaledad tan g., goradenn b. ; *sich am Kaminfeuer wärmen*, ober ur grazadenn e korn ar c'hogn (e korn an oaled, e toull an oaled), ober un dommadenn e korn an oaled, ober ur grazadenn e korn an tan, ober un dommadenn ouzh aer an tan, ober ur c'horadenn dirak an tan, luduañ e korn an tan, luduenniñ e toull an tan, rostañ e korn an oaled, ober un tomm e korn an oaled, ober un tommañ e korn an oaled, [e yezh ar *vugale*] ober titi ; *sich am Kaminfeuer kurz aufwärmen*, ober un tommaig ouzh aer an tan ; *ums Kaminfeuer zusammensitzen*, bezañ tolpet en-dro d'an oaledad tan.

Kamingesims n. (-es, -e) : mantell siminal b., tumenn b., barlenn siminal b.

Kamingespräch n. (-s, -e) : kaozeadenn e korn ar c'hogn b., kaozeadenn e korn an oaled b., kaozeadenn e toull an oaled b., kaozeadenn dirak an oaled b., kaozeadenn e-tal an tan b.

Kamingitter n. (-s, -) : difulenner g., harz-tan g., skramm g., gward-tan g., tanharz g., distaner g., harz-fulennoù g.

Kaminherd g. (-s, -e) : fornigell b.

Kaminkehrer g. (-s, -) : skarzher-siminalioù g., dihuizier g.

Kaminkopf g. (-s, -köpfe) : karre g., beg ar siminal g.

Kaminmantel g. (-s, -mäntel) : mantell ar siminal b., tumenn b., barlenn ar siminal b.

Kaminplatte b. (-, -n) : keinenn ar siminal b., plakenn oaled b., houarn fornigell g., maen fornigell g.

Kaminrohr n. (-s, -e) : toull ar siminal b., korzenn-siminal b.

Kaminrost g. (-es, -e) : ki-tan g. [*liester* chas-tan], lander g., trank koad g.

Kaminschacht g. (-s,-schächte) : mogedeg b., korzenn ar siminal b., toull ar siminal g. ; *nach oben hin verjüngt sich der Kaminschacht*, mont a ra korzenn ar siminal war serriñ ; *er ist im Kaminschacht eingeklemmt*, houbet eo ar paourkaezh den e-barzh ar siminal, chomet eo gennet e-barzh ar siminal, lutet eo e korzenn ar siminal.

Kaminschaukel b. (-,-n) : paliked b., palikez b., pal-dan b. [*liester* palioù-tan, pili-tan].

Kaminschirm g. (-s,-e) : difulenner g., harz-tan g., skramm siminal g., gward-tan g., tanharz g., distaner g., harz-fulennoù g.

Kaminsims g./n. (-es,-e) : mantell siminal b., tumenn b., barlenn siminal b.

Kaminstützen ls. / **Kaminträger** ls. : korbelloù ar siminal ls., skourjezoù siminal ls., skourjoù siminal ls.

Kaminumrandung b. (-,-en) : mantell siminal b., tumenn b., barlenn siminal b.

Kaminzange b. (-,-n) : piñsetez b., piñsetenn b., piñsedoù ls., gwask b.

Kamisol n. (-s,-e) : kamizolenn b., hivizenn b.

Kamlot g. (-) : [gwiad.] kamolod g.

Kamm g. (-s, Kämme) : **1.** krib b. ; *enger Kamm*, krib tanav b., krib stank b., krib stank ar gwaskoù enni b. ; *weiter Kamm*, grober Kamm, diluzierez b., dirouestlerez b., difuilherez b., kribin b., krib voull b., krib rouez b., krib rouez ar gwaskoù enni b. ; *er weiß wohl nicht, was ein Kamm ist*, e vlev n'o deus morse gwelet liv ur grib ; **2.** [tekn.] *Kamm am Webstuhl*, lavn g., lavneg b., skaoñ-lavneg g./b. ; **3.** [dre astenn.] klipenn b., kribell b., kribenn b., chup g., chupenn b. ; *Hahnenkamm*, kribenn (kribell) ar c'hilhog b., klipenn ar c'hilhog b. ; *über den Hühnerhof herrschte ein Hahn mit breitem, flachem Kamm*, ur c'hog podek a rene war al leur ; *einem Hahn den Kamm abschneiden*, digribennañ ur c'hilhog, diskribellañ ur c'hilhog ; **4.** *Kamm eines Pferdes*, kribenn araogenn ur marc'h b. ; **5.** lein g., beg g., penn g., kribenn b., kribell b., kern b., barr g. ; *der Kamm eines Gebirges*, lein (beg, penn) ur menez g., kribenn ur menez b. ; *der Kamm einer Welle*, kribenn (kribell) ur wagenn b., lein un tarzh g. ; *sehr hohe Wellen mit schäumenden Kämme*, tonnoù uhel-tre gant kribennoù plumachennek ls. ; **6.** [labour-douar, arar] *Kamm einer Furche*, erv g./b. [*liester* ervioù, irvi], ervad g./b., ervenn b., ervennad b., boem g., bomm-douar g., glann b., taol douar g., aradenn b., riblennad douar b. ; *Kämme wenden*, *Furchenkämme aufwerfen*, ervenniñ an douar, ervennañ an douar, erviñ an douar ; *den Kamm einer Furche mit der Haue ebnen*, kouc'hañ ur bomm-douar gant ar varr ; *die zwei Kämme an beiden Seiten einer Furche*, an ambrioù ls., an tennoù ls. ; **7.** briger g., melkern g., plumachenn b., kribenn b., kribell b., moue g. ; **8.** [dre skeud.] *ihm schwillt der Kamm*, **a)** hennezh a zo c'hwezet evel un touseg, c'hwezet eo gant ar vrasoni, n'eus nemet foug e anezhañ, kollet eo gant gloar, mont a ra gant ar prun, mont a ra gant ar fru, kement a lorc'h a zo ennañ evel pa vije pevare person an Dreinded, lorc'h a zo ennañ kement ha pa vije pevare person an Dreinded, en em c'hwezañ a ra, emañ oc'h en em ambridañ, glorius (dichek, otus, tonius, uhel) eo un tamm, sonn e teu e gribell da vezañ ; **b)** ur c'horfad droug a zo o sevel ennañ, sevel a ra e gribell, sevel a ra e gribenn, sevel a ra war e elloù (e gentroù), sevel a ra war e dach, sevel a ra kintoù ennañ, mont a ra kintoù ennañ, hennezh a ya ur sac'had droug ennañ, hennezh a ya ur c'horfad droug ennañ, sevel a ra droug en e gorf, trenkañ a ra e spered outañ, ne harz ket mui e wad, sevel a ra ar gwad d'e benn, emañ e wad o vont e dour, sevel a ra broc'h ennañ, komañs a ra da c'harvaat, deuet ez eus tro en e voned, emañ o c'hinañ ; *er sträubt den Kamm*, sevel a ra en e wezenn uhelañ, sevel a ra en e avalenn,

rebekat a ra ouzh ar c'hentroù (Gregor), sevel a ra e gribell, mont a ra e-barzh blev kriz, dispakañ a ra e gounnar, sevel a ra ar grug ennañ, sevel a ra ar grug dezhañ ; *alle über einen Kamm scheren*, lakaat an holl a-rez, lakaat an holl dud war a memes resed, lakaat an holl a-rezed, lakaat an holl dud keit-ha-keit, lakaat an holl dud heñvel, na ober kemm ebet evit den, na ober a ziforc'h etre an dud, na lakaat diforc'h (kemm) ebet etre an dud ; *alles über einen Kamm scheren*, lakaat pep tra en un douez (en un duilh, touez-touez, kej-mesk, kej-mej, kein-dre-gein, mesk-ha-mesk, P. moc'h-ha-marc'h, a-tribouilh-strabouilh, sribouilh-strabouilh, [dre fent] pell-mell-kaotigell), peñseliat burell gant limestra, lakaat peñsel burell ouzh limestra, lakaat ar maout da vezañ dañvad, brizhkemmeskañ an traoù ; *man darf nicht alles über einen Kamm scheren*, arabat eo lakaat peñsel burell ouzh limestra, arabat eo peñseliat burell gant limestra.

Kammdeckel g. (-s,-) : [kezeg] toser g.

Kammeidechse b. (-,-n) : [loen.] igwan g. [*liester* igwaned].

kämmen V.k.e. (hat gekämmt) : **1.** kribañ, [dre fent] rastellat ; *erneut kämmen*, adkribañ ; *die Mähne eines Pferdes kämmen*, kribañ moue ur marc'h ; *fein gekämmt*, kribet pizh ; **2.** [gwiad.] kribinañ, inkardañ, breuzat, rañvat, rañvellat ; *in einem Arbeitsgang gekämmte Wolle*, kribinad b., breuzad b. ; **3.** *gekämmte Antennen*, *gekämmte Fühler*, tastornelloù kribinek ls.

V.em. : **sich kämmen** (hat sich gekämmt) : *sich (ak.) kämmen*, *sich (dat.) das Haar kämmen*, kribañ e vlev, kribañ e benn, ober ur gribadenn d'e vlev, ober ur gribadenn d'e benn, ober un taol krib d'e vlev, ober un tamm kribañ d'e vlev, renkañ e vlev, fichañ e vlev, kempenn e vlev, aozañ e vlev, ober un tamm kempenn d'e vlev, alejiñ e vlev, ingalañ e vlev, en em goefañ, P. ober un tamm kribañ d'e reun, ober un tamm kribañ d'e bennad blev ; *sich noch einmal kämmen*, adkribañ e vlev ; *sich mit besonderer Sorgfalt kämmen*, keuriñ e vlev.

Kammer b. (-,-n) : **1.** kambr b., kambrig b., pezhig g. ; **2.** [korf] *Herzkammer*, kofig ar galon g. ; **3.** [polit.] kambr b. ; *die beiden Kammern des Parlaments*, div gambr ar parlamant ls. ; **4.** [armoù-tan] revr g., lost g. ; **5.** [gwir] kambr b. ; *erste Kammer*, kambr gentañ b. ; *zweite Kammer*, eil kambr b.

Kammerflimmern n. (-s) : [mezeg.] krehad kofigel g., gwienngrehad kofigel g.

Kämmer g. (-s,-) : [gwiad.] kribiner g., inkarder g., rañveller g., breuzer g.

kammerartig ag. : [korf.] logigel, keviaoek.

Kammerdiener g. (-s,-) : mevel-a-gambr g., mevel-kambr g., den-a-gambr g., paotr-a-gambr g., dilhader g., kambrer g.

Kämmerei b. (-,-en) : **1.** kribinañ g., inkardañ g., breuzerezh g., breuzadur g., breuzat g. ; **2.** ti kumunel an telloù g.

Kämmerer g. (-s,-) : **1.** kambrelan g., chaparlank g., kambrer g., den-a-gambr g. ; **2.** merour g., melestrour g., archantour g., resever g. ; **3.** [relij.] kambrelan-ar-Pab g., kardinal merour g., ofiser-a-gambr g.

Kammerersatzrhythmus g. (-,-rhythmen) : [mezeg.] ec'hamzalc'h kofigel g.

Kammerflimmern s. (-s) : [mezeg.] tarlammoù direizh ar galon ls., gwienngrehad g.

Kammerfrau b. (-,-en) : matezh-a-gambr b., plac'h-a-gambr b., kambrevez b., dilhaderez b.

Kammergericht n. (-s,-e) : [gwir] lez-engalv b.

Kammergut n. (-s,-güter) : domani e dalc'h ur priñs g., douaroù domaniel ls.

Kammerherr g. (-n,-en) : kambrelan g., chaparlank g., den-a-gambr g.

Kammerjäger g. (-s,-) : paotr e karg eus ar stourm ouzh an arvevaded ti g., P. dirazheder g.

Kammerjungfer b. (-,-n) : matezh-a-gambr b., plac'h-a-gambr b., dilhaderez b., kambrez b.

Kämmerlein n. (-s,-) : kambr b., kambrig b. [*liester* kambrouigoù] ; *gehe in dein Kämmerlein*, kae da'z kambr.

Kammerling g. (-s,-e) : [bev.] foraminifer g. [*liester* foraminifered].

Kämmerling g. (-s,-e) : 1. kambrelan-ar-Pab g., kardinal merour g., ofiser-a-gambr g. ; 2. kambrelan g., chaparlank g., den-a-gambr g.

Kammermädchen n. (-s,-) : plac'h-a-gambr b., matezh-a-gambr b., dilhaderez b., kambrez b.

Kammermädglein n. (-s,-) : matezhig b. [*liester* matezhiged,mitzhienigoù].

Kammermusik b. (-) : sonerezh kambr g.

Kammermusiker g. (-s,-) : 1. kambrour g. ; 2. [lezanv a enor] kerzour al lez g., sonour al lez g.

Kammerorchester n. (-s,-) : laz-seniñ kambr g.

Kammersänger g. (-s,-) : [lezanv a enor] kaner al lez g.

Kammerton g. (-s) : la ar bondon g. ; *auf den Kammerton einstimmen*, bondoniañ ; *den Kammerton angeben*, lakaat war an ton, reiñ an ton.

Kammertrennwand b. (-,-wände) : [korf.] speurenn etre-kofigoù b., tilhenn etre-kofigoù b.

Kammerwasser n. (-s) : [korf.] dourenn al lagad b.

Kammerzofe b. (-,-n) : matezhig-a-gambr b., [*liester* matezhiged-a-gambr], plac'h-a-gambr b., dilhaderez b., kambrez b.

kammförmig ag. : kribinek ; [amprevaned] *kammförmige Antennen*, *kammförmige Fühler*, tastornelloù kribinek ls. ; [louza.] *kammförmige Blätter*, delioù kribinek ls.

Kammgarn n. (-s) : [gwiad.] gloan inkardet g., gloan kribin g., gloan breuzet g.

Kammgarnstoff g. (-s,-e) : [gwiad.] gwiad gloan kribin g./b., gwiad gloan breuzet g./b.

Kammhefe b. (-,-n) : [*Mycoderma vin*] louedenn ar gwin b., blev war ar gwin str., gwele ar gwin g., mikoderm g.

Kämmler g. (-s,-) : [gwiad.] kribiner g., inkarder g., rañveller g., breuzer g.

Kammlinie b. (-,-n) : [menezioù] kribenn b., keinenn b.

Kammacher g. (-s,-) : kribier g.

Kämmmaschine b. (-,-n) : [tekn.] kriberez g., breuzerez b., inkarderez b.

Kammuschel b. (-,-n) : [loen.] 1. [kerentiad, Pectinidae] pektinideg g. [*liester* pektinideged] ; 2. [spesad] pistonkenn b. [*liester* pistonked], petonk str., horbalan g. ; *Kammuscheln fangen*, horbalana ; *kleine Kammuschel*, pistonkenn wenn b. [*liester* pistonked gwenn], pizaod g., petonk gwenn str., peureuilh g., horbalan g. ; *bunte Kammuschel*, pistonkenn zu b., petonk du str.

Kammuskel g. (-s,-n) : [korf., loen.] kigenn gribinek g.

Kammqualle b. (-,-n) : [loen.] ktenofor str., ktenoforen b., ktener str., ktenerenn b., kerez str., kerezenn b., kerez-mor str., kerezenn-vor b.

Kammrad n. (-s,-räder) : [tekn.] rod dentek b., dentrod b., kraouenn b.

kammtragend ag. : kribellek, kribennek.

Kammwolle b. (-) : [gwiad.] gloan inkardet g., gloan kribin g., gloan breuzet g.

Kampagne b. (-,-n) : 1. [lu] koulzad brezel g., brezeliadenn b., brezelekadenn b., taol-brezel g. ; 2. koulzad g., stourmad g., taol g., kroaziadeg b., stourm g. ; *eine Kampagne gegen etwas führen*, kabaliñ a-enep udb, taerñ war an dud a-enep udb, stourm a-enep udb ; *eine Kampagne für den Frieden*, ur groaziadeg evit ar peoc'h b. ; *Werbekampagne*, koulzad brudañ g., koulzad daranviñ g., brudadeg b., taol brudañ g. ; 3.

[labour-douar] barr an eost g., uhelamzer an eost b., barr ar mediñ g.

Kampanien n. (-s) : [Italia] Kampania b.

Kampanile g. (-s, -s) : kloc'hdi g.

Kampanolog g. (-en,-en) : kloc'hour g.

Kampanologie b. (-) : kloc'houriezh b.

Kampanologin b. (-,-nen) : kloc'hourez b.

Kämpe g. (-n,-n) : [barzh.] kampion g., difennour entanet g.

Kampf g. (-s, Kämpfe) : 1. stourm g., stourmerezh g., stourmadenn b., stourmad g., stourmadeg b., emgann g., kann b./g., kannadeg b., kannerezh g., krogad g., krog g., pegad g., kad b., kenstourm g., aer b., bell b., emgannerezh g., frigas g., gourenadeg b., pigos g. ; *politischer Kampf*, stourm politikel g. ; *erbitterter Kampf*, *harter Kampf*, stourm arloup g., stourm garv g., stourm start g., krogad start g., krogad garv g., emgann start g. ; *ausgeglichener Kampf*, stourmad kompez g. ; *der Kampf ist unausgeglichen*, n'eo ket kompez ar stourmad, n'eo ket kempouez ar c'hrogad, digempouez eo an emgann ; *langwieriger Kampf*, stourm padus g. ; *symbolischer Kampf*, baroud a enor g. ; *jemanden zum Kampfe herausfordern*, hegal u.b. d'an emgann-daou, hegal u.b. da stourm, hejañ kerc'h d'u.b., gervel u.b. da c'hoari e baotr, dichekañ u.b., daeañ (difiañ, golver) u.b. d'an emgann / reiñ an difi d'u.b. (Gregor) ; *Aufruf zum Kampf*, galv d'an emgann g. ; *zum Kampf rufen*, *zum Kampf aufrufen*, gervel d'an emgann ; *im Kampfe siegen*, bezañ trec'h en emgann, mont an tu gounit gant an-unan, kaout al levezon war e enebourien ; *sich auf den Kampf vorbereiten*, en em brientiñ d'ar stourm ; *den Kampf eröffnen*, kregiñ gant un emgann, digeriñ an emgann, lakaat ar poultr da grozal, kregiñ da vat gant an emgann, stagañ da vat gant an emgann, mont d'an arsailh, argadiñ, mont dezhi, tagañ, P. digeriñ trouz ; *der Kampf beginnt*, digeriñ a ra an emgann ; *einen Kampf bestehen*, rentañ penn, reiñ fas, herzel ouzh un arsailh, dont a-benn eus (derc'hel mat ouzh) e enebourien en un argadenn ; *zum Kampf schreiten*, mont d'an emgann, mont d'an argad ; *einen Kampf ausfechten*, bellañ, distagañ (stagañ gant) un emgann, mont da stagañ gant an enebourien, mont ouzh an enebourien, kas un emgann en-dro ; *den Kampf leiten*, ren ar stourm ; *den Kampf verloren geben*, koll pep fiziañs da vezañ trec'h, koll fiziañs e teuo an trec'h gant e gevrenn, koll an disterañ fiziañs e teufe an trec'h gant an-unan ; *Kampf bis aufs Messer*, *Kampf auf Leben und Tod*, stourm hep damant d'ar vuhez g., stourm d'ar marv g., stourm didruez g., emgann betek ar marv g. ; *innere Kämpfe*, emstourm g., emstourmad g., arvelloù diabarzh ls., arvelloù a-ziabarzh ls., dispac'hioù a-ziabarzh ls., dizunvaniezhoù diabarzh ls. ; *der innere Kampf zwischen Liebe und Hass*, ar stourm e kalon Mab-den etre ar garantez hag ar gasoni g. ; *gegen jemanden einen erbitterten Kampf führen*, arlouiñ war u.b., en em gounnariñ ouzh u.b. ; *in erbittertem Kampf erworben*, *in erbittertem Kampf errungen*, *durch harten Kampf erworben*, *durch harten Kampf errungen*, gounezet a-striv-kaer ; *gegen etwas einen erbitterten Kampf führen*, en em atahinañ war udb, loeniñ ouzh udb ; [Darwin] *Kampf ums Dasein*, kevezerezh bevoniell g., stourm evit bevañ g., stourm evit ar vuhez g. ; *der Roman spiegelt die politischen Kämpfe wider*, disteurel a ra ar romant ar stourmoù politikel, ar romant-se eo melezeur feal ar stourmoù politikel ; *der Kampf der Kulturen* [Samuel P. Huntington], kenstok ar sevenadurioù g. ; *das ist nur der Anfang*, *der Kampf geht weiter*, n'omp ken er penn kentañ, kendalc'homp gant ar stourm ; *es ist jetzt nicht an der Zeit*, *den Kampf aufzugeben*, n'emañ ket ar mare da zispegañ ; 2. [sport] gouren g., gourenadenn b., gourenadeg b., stourmad g., emgann g., emgannerezh g., krogad g., pegad g. ; *den Ringkampf beginnen*, krafañ ; *Kampf im*

Schwergewicht, krogad pouezioù pounner g.[boks] 10-*Runden-Kampf*, krogad e dek krog g. ; 3. [ster rik ha dre skeud.] *jemandem Kampf ansagen*, disklêriañ brezel d'u.b., disklêriañ ar brezel d'u.b., bezañ war vuhez u.b. ; *es kam zum Kampf*, distaget e voe an argad, an emgann a grogas, sevel a reas kann, digeriñ a reas an emgann, lakaet e voe sach-blev er-vann, emgann a c'hoarvezas etrezo, frigas a savas ; *das Leben ist ein Kampf*, etre marv ha bev e vez ret derc'hel da vont, ret eo stourm er vuhez, buhez an den a zo brezel atav, ar vuhez a vez leun a enebiezhoù ; *Kampf oder Tod* ! harz pe grev ! ; *auf in den Kampf* ! a) argad ! war-raok ! d'an arsaill ! dao d'ar pigos ! dao d'an drailh ! bec'h dezhi ! rousin dezhi ! dao dezho ! forzh warno ! ; b) [dre fent] war-raok ! deomp dezhi ! dalc'hit tomm ! bec'h dezhi ! rousin dezhi !

Kampfabstimmung b. (-,-en) : [polit.] mouezhiadeg en ur c'hengevredad politikel b.

Kampfansage b. (-,-n) : dae g., daeadenn b., difiadenn b., dichekadenn b., atahin g., atahinerezh g., heg g. ; *eine Kampfansage an jemanden richten*, disklêriañ ar brezel d'u.b.

Kampfart b. (-,-en) : doare stourm g.

Kampfaufstellung b. (-,-en) : [lu] arenkamant evit ar stourm g.

Kampfbahn b. (-,-en) : 1. [sport] roudenn atleterezh b. ; 2. [istor] stourmva g., stourmlec'h g., lis b., arenoù ls., leur-emlazh b.

kampfbegierig ag. : brezelgar, brezelius, stourmus, kannus, tagus, stourmidik, argadus, atahinus.

kampfbereit ag. : prest da stourm, pare da stourm, war ar pare, war ziwall, war evezh ; [ardamezouriezh] *kampfbereiter Hahn*, kilhog her g.

Kampfbereitschaft b. (-) : *in Kampfbereitschaft sein (liegen, stehen)*, en em zerc'hel pare, bezañ war ar pare, bezañ war evezh, bezañ war ziwall, bezañ pare da stourm, bezañ prest da stourm.

Kampfbomber g. (-s,-) : [lu] aervombezer g.

Kampfeinheit b. (-,-en) : [lu] unvez stourm b., bagad stourm g., bagad arsaill g., strollad emellout g.

Kampfeinsatz g. (-es,-einsätze) : stourm g. ; *Truppen für den Kampfeinsatz trainieren*, doazhiñ soudarded ouzh ar brezel.

kämpfen V.gw. (hat gekämpft) : en em gannañ, emgannañ, emgannata, kannañ, stourm, gouren ; *für etwas kämpfen*, um *etwas kämpfen*, stourm evit udb ; *gegen etwas kämpfen*, stourm a-enep udb, stourm ouzh udb, enebiñ ouzh udb, pennañ ouzh udb, ober an harp ouzh udb, harpañ ouzh udb, harpañ a-enep udb, ober brezel d'udb, rebarbiñ ouzh udb ; *gegen den Feind kämpfen*, stourm ouzh an enebourien ; *gegen die Krankheit kämpfen*, stourm ouzh ar c'hleñved, difenn ouzh ar c'hleñved ; *mit dem Schlaf kämpfen*, enebiñ ouzh ar c'hoant kousket, difenn ouzh ar c'houssket ; *erbittert gegen jemanden kämpfen*, arlouiñ war u.b., en em gounnariñ ouzh u.b. ; *mit bloßen Händen kämpfen*, stourm dizarm ; *Mann gegen Mann kämpfen*, bezañ krog-ha-krog, bezañ krog-ouzh-krog ; *mit jemandem kämpfen*, bezañ krog gant u.b., bezañ krog-ha-krog gant u.b., plantañ fisel gant u.b., en em gannañ ouzh u.b., kaout ul lazhañ gant u.b., kaout ur pegad ouzh u.b., en em lardañ ouzh u.b., kaout kann ouzh u.b., en em hejañ ouzh u.b., kregiñ da vat en u.b., en em stourm ouzh u.b., kaout kann ouzh u.b., bezañ e krog gant u.b. ; *zusammen kämpfen, gemeinsam kämpfen*, kenstourm ; *sie kämpften wie die Löwen*, stourmet o doa ken hardizh ha leoned ; *erbittert gegen etwas kämpfen*, en em atahinañ war udb, loeniñ ouzh udb ; *erbittert kämpfen, verbissen kämpfen*, stourm gwevn, stourm kalet, stourm start, stourm garv, stourm hep diskregiñ, stourm par d'un diaoul gant holl nerzh e gorf, en em zifenn d'ar mud, en em gannañ a-lazh-

korf ; *mutig weiter kämpfen, tapfer weiter kämpfen*, derc'hel stenn da stourm, derc'hel mort (yud, gwevn) da stourm, derc'hel da stourm hep digalonekaat, kenderc'hel gant ar stourm hep digalonekaat, derc'hel da rebarbiñ ; *auf Leben und Tod kämpfen*, bezañ ganti lazhañ-da-lazh, stourm hep damant d'ar vuhez, stourm d'ar marv ; *gegen den Wind kämpfen*, reiñ fas, mont a-benn d'an avel, mont a-benn an avel, mont a-fas, gouren ouzh an avel, enebiñ ouzh an avel, pennañ ouzh an avel, pennata ; *gegen eine Strömung kämpfen*, pennañ ouzh ur redenn ; *er musste gegen heftigsten Widerstand kämpfen*, ne voe ket nebeut a gontroliezh en devoe da c'houzañv, tenn-spontus e voe ar gontroliezh en e enep ; *mit dem Tode kämpfen*, gouren ouzh ar marv, stourm ouzh ar marv, stourm ouzh e ankoù, bezañ war e varv, bezañ edan mervel, bezañ e par ar marv, bezañ er par pellañ, bezañ e pred ar marv, bezañ pell ganti, bezañ en e ziwezhañ kleñved, bezañ war dreuzoù ar bed all, bezañ en e gleñved diwezhañ, bezañ en e bore diwezhañ, bezañ o kinnig mervel, bezañ e poent ar marv, bezañ en ampoent da vervel, bezañ oc'h ober e dalaroù, bezañ war e dalaroù, bezañ gant e dalaroù, bezañ war e veskelloù, bezañ gant e veskelloù, tennañ e viskilli, bezañ o vont da baseal, bezañ en e basion, mont en e basionoù, bezañ o vont da bakañ, bezañ paket, bezañ war an diwezhañ, bezañ war e dermen, bezañ war e dremenvan, bezañ toc'h-hor, bezañ toc'h-hor bras, bezañ gwall doc'hor, bezañ klañv-toc'h-hor, toc'h-horaat, tennañ ouzh ar marv, tennañ d'ar marv, bezañ en e angoni, kouezhañ en angoni, mont en angoni, antren en e ankoù, antren en e basion, bezañ er souflamoù, bezañ en enkoù, bezañ en e amzer diwezhañ, bezañ war e amzer diwezhañ, bezañ o serriñ e levr, roeñvat war gornôg, roeñviñ d'ar maez, bezañ o vont d'ar c'hloar, bezañ oc'h ober e hakoù, bezañ oc'h ober e hakoù diwezhañ, bezañ o nezañ e sae, bezañ o nezañ he brozh, bezañ aet betek ar mouch, bezañ gant ar marv, bezañ en e sach (en e zigarez) diwezhañ, bezañ ar marv gant an-unan, kaout an enkoù / bezañ en e enkoù / bezañ dare da vervel (Gregor), bezañ darev da vervel, bezañ dindan dalc'h ar marv, bezañ e dalc'h ar marv ; *er kämpft mit dem Tod*, emañ o stourm ouzh ar marv, emañ o stourm ouzh e Ankoù, emañ o c'houren ouzh ar marv, ne zaleo ket da vervel ; *die kämpfenden Parteien voneinander trennen*, dispartiañ an emgannerien ; [korrida] *gegen den Stier kämpfen*, tarva.

Kämpfer g. (-s) : [kimiezh] kañfr g. ; *mit Kämpfer einreiben*, kañfrañ ; *mit Kämpfer eingerieben*, kañfret.

Kämpfer g. (-s,-) : 1. stourmer g., emganner g., kanner g., brezelour g., beller g., bellour g., kadour g., stourmadenn g., gourener g., kampion g., diwaller g., diwallour g., difenner g., difennour g., emsaver g. ; 2. [tisav., prenestr] kondre g., gorre-prenestr g.

Kämpferbaum g. (-s,-bäume) : [louza.] gwez-kañfr str.

Kämpferfenster n. (-s,-) : [tisav., prenestr] kondre g., gorre-prenestr g.

Kämpferin b. (-,-nen) : stourmerez b., emgannerez b., kadourez b., bellerez b., bellourez b., emsaveres b.

kämpferisch ag. : stourmus, tagus, argadus, brezelgar, brezelius, kannus, stourmidik, bellus, emgannus, hegad, riotus ; *ohne den kämpferischen Mut unserer Soldaten wären wir jetzt alle tot*, panevet kalon hor soudarded e vijemp bet lazhet holl.

Kämpferlorbeer g. (-s,-en) : [louza.] gwez-kañfr str.

Kämpfernatur b. (-) : den gwad gantañ dindan e ivinoù g., spered stourmer a zen g., spered emganner a zen g., spered stourmidik a zen g., stourmer g.

Kämpferöl n. (-s) : [kimiezh] eoul kañfr g.

Kämpferspirit g. (-) : [kimiezh] alkool kañfr g.

kampferprobt ag. : amprouet, akourset (boas, gourdon, embreget, doazh, solut) da stourm, boas (gourdon, akourset, doazh) ouzh ar stourm, ... a oar stok ar brezelioù.

Kampfesfreude b. (-) : argadusted b., c'hoant stourm g., stourmuster g., stourmused b., stourmidigezh b.

kampfesfreudig ag. : brezelgar, brezelius, stourmus, kannus, stourmidik, argadus, tagus, atahinus, bellus, emgannus, hegad, riotus.

Kampfeslust b. (-) : argadusted b., c'hoant stourm g., stourmuster g., stourmused b., stourmidigezh b.

kampfeslustig ag. : brezelgar, brezelius, stourmus, kannus, tagus, stourmidik, argadus, atahinus, bellus, emgannus, hegad, riotus.

kampffähig ag. : [sport] barrek da stourm, e-tailh (a-du, e tres, e tu, war an tu) da stourm, e doare da stourm, e-tro da stourm, e stad da stourm.

kampffertig ag. : prest da stourm, war ar pare, war ziwall.

Kampffisch g. (-es,-e) : [loen., *Betta splendens*] siamesischer *Kampffisch*, pesk rioter g.

Kampfflieger g. (-s,-) : [lu] 1. [den] nijer stourm g., nijer emgann g., nijer an aerlu g., nijer brezel g., kadnijer g. ; 2. [dre astenn., karr-nij] nijerez argad b., nijerez stourm b., nijerez emgann b., kadnijerez b.

Kampfflugzeug n. (-s,-e) : [lu] nijerez argad b., nijerez stourm b., nijerez emgann b., kadnijerez b.

Kampffrei ag. : divrezel ; *ein Gebiet zur kampffreien Zone erklären*, nevedñ un takad.

Kampffront b. (-,-en) : [lu] linenn emgann b., linenn dan b., talbenn brezel g.

Kampfgas n. (-es,-e) : [lu] gaz brezel g., aezhenn-vrezel b.

Kampfgebiet n. (-s,-e) : [lu] takad emgann g., tachenn vrezel b., tachenn emgann b., kaddir g., kadlann b.

Kampfgefährte(r) ag.k. g./b. : [lu, polit.] kenstourmer g., kenstourmerez b., kamalad stourm g., kamaladez stourm b., kile stourm g., mignon a stourm g., kenvezeliad g., kenvezeliadez b., kenvezelourez b., kenvezelour g.

Kampfgeist g. (-es) : spered stourm g., spered stourmer g., spered brezelour g., argadusted b., c'hoant stourm g., spered stourmidik g., stourmuster g., stourmused b., stourmidigezh b.

Kampfgetümmel n. (-s) : [lu] mesk g., meskadez b., stourmadeg b., kannadeg b., krogadeg b., kannerezh g., brete g., gourenadeg b. ; *sich ins Kampfgetümmel stürzen*, en em deuler er brete.

Kampfgewicht n. (-s,-e) : 1. [sport] pouez emgann g. ; 2. [kirri-arsailh] pouez emgann g., tolz emgann g.

Kampfgewühl n. (-s) : [lu] mesk g., meskadez b., stourmadeg b., krogadeg b., kannadeg b., kannerezh g., brete g., gourenadeg b. ; *sich ins Kampfgewühl stürzen*, en em deuler er brete.

Kampfgraben g. (-s,-gräben) : foz-vrezel b., foz-difenn b., fozell b., garan b.

Kampfgruppe b. (-,-n) : [lu] unvez stourm b., bagad stourm g., bagad arsailh g., strollad emellout g.

Kampfhahn g. (-s,-hähne) : 1. [loen.] kilhog emgann g., aergilhog g., kadgilhog g. ; 2. [dre skeud.] rendaeler g., tabuter g., paotr ar beilh g., paotr an drailh g., rioter g., gwall skoer g., taskagner g., kanner g., den gwaller g., emganner g., pikailher g., soroc'her g., kannataer g., kanner g., dorner g., kef-tan g., penn-tan g., ingennour g., arveller g., nagenner g., nagenn b. [*liester* nagenned], sikaner g., chikaner g., noazour g., chabouser g., abeger g., teod abegus a zen g., arzaeler g., chaoker-e-c'henoù g., chaoker trousk g., chaoker e revr g., genoù hek a zen g., grozmoler g., grignouz g., gouerouz g., grumuzer g., razailher g., heureuchin g., rachouz g., ourz g., ragain g., den ranous g., tagnouz g., den n'eo ket brav kaout

d'ober gantañ g., den n'eo ket brav kaout d'ober outañ g., pismiger g., bagajer g., chaoker-laou g., flemmer g., chipoter g., beg m'en argarzh g., ripompi tagnous g., kac'her gwasket g., kac'her diaes g., ki kac'her g., kac'her g., kagaleg g. [*liester* kagaleien], kaoc'her g., chaoker g., tad an ardoù fall g., strapad den g., penn-kleiz g., penn-kleiz a zen g., torr-penn g., torr-revr g., torr-penn ha torr-revr ouzhpenn g., amerdour g., brammsac'h g., chilper g., den a vez atav e trouz gant unan bennak g., dismantr-spered g., tourmant a zen g., gaster g., kousker diaes / kousker fall g. (Gregor), den gwaller g., penn bervet g.

Kampfhandlung b. (-,-en) : 1. taol-brezel g., krogad g., pegad g., bell b., embregadeg b., oberiadenn b., stourmad g., emgann g. ; 2. *Kampfhandlungen*, brezel g., emgannoù ls. ; *die Kampfhandlungen einstellen*, paouez gant ar stourm, ehanañ gant an emgannoù, paouez gant an emgannoù, ober treverz ; *Einstellung der Kampfhandlungen*, arsav-brezel g., treverz b., ehan an emgannoù b., harz-tennañ g., harz-tennadeg g.

Kampfhubschrauber g. (-s,-) : [lu] biñsaskell stourm b., kadviñsaskell b., biñsaskell vrezel b., askell-dro stourm b., biñsaskell emgann b., askell-dro emgann b.

Kampfhund g. (-s,-e) : ki emgann g. [*liester* chas emgann], aergi g. [*liester* aergon], kadgi g. [*liester* kadgon].

Kampfkraft b. (-) : 1. nerzh stourm g., galloudezh stourm b., galloud stourm g. ; 2. argadusted b., c'hoant stourm g., stourmuster g., stourmused b., stourmidigezh b.

Kampfkunst b. (-,-künste) : [sport] arz-emgannañ g. ; *die Kampfkünste und die Kampfsportarten*, an arzoù-emgannañ hag ar sportoù emgannañ ls.

Kampfläufer g. (-s,-) : [loen.] frezeneg riotus g.

Kampflinie b. (-,-n) : [lu] linenn emgann b., linenn dan b., linenn an tan b., talbenn brezel g.

kampflos ag./Adv. : distourm, hep enebñ, kuit a stourm.

Kampflost b. (-) : argadusted b., c'hoant stourm g., stourmuster g., stourmused b., stourmidigezh b.

kampflostig ag. : brezelgar, brezelius, stourmus, kannus, tagus, stourmidik, argadus, atahinus, bellus, emgannus, hegad, riotus.

Kampfmaßnahme b. (-,-n) : [sokial] diskrog-labour g., harz-labour g.

Kampfmittel n. (s,-) : [lu] ijinenn brezel b., arm g. ; *biologisches Kampfmittel*, arm bevedel g.

Kampfmoral b. (-) : argadusted b., c'hoant stourm g., stourmuster g., stourmused b., stourmidigezh b. ; *die Kampfmoral der Truppen zerfällt*, blankaat a ra stourmidigezh ar soudarded, blankaat a ra stourmused ar soudarded, terriñ a ra deltu ar soudarded, war fallaat e ya deltu ar soudarded, fallaat eo ar soudarded da stourm, diegusaat a ra ar soudarded da stourm.

kampfmüde ag. : digalonekaet, torret e zeltu dezhañ, aet skuizh gant ar stourm, diegus da stourm.

Kampfplan g. (-s,-pläne) : tachenn b., tachenn-emgann b., tachenn-stourm b., plaenenn b., kamp-postal g. (Gregor), lis b.

Kampfplatz g. (-es,-plätze) : 1. [sport] stourmva g., stourmlec'h g., lis b., arenoù ls., gourenlec'h g. ; *den Kampfplatz betreten*, mont war an dachenn, dont war ar stourmva, antren e lis (Gregor) ; 2. [lu] maez-ar-stourm g., tachenn-emgann b., tachenn-vrezel b., stourmva g., aerva g., emgannlec'h g., kaddir g., kadlann b., kannlec'h g., stourmlec'h g., plaenenn b. ; *auf dem Kampfplatz bleiben*, chom war an dachenn, chom ouzh torgenn, kouezhañ ouzh torgenn, kouezhañ war an dachenn-vrezel, chom war ar rampev, lezel e vuhez war an dachenn-emgann, skuilhañ e wad war an dachenn-emgann, bezañ lazhet en emgann.

Kampfpreis g. (-s,-e) : [kenwerzh] priz tumpañ g., priz marc'had-mat-lous g., priz gwall varc'had g., priz re varc'had g., priz marc'had-mat-vil g.

Kampfrichter g. (-s,-) : [sport] barner tredeog g., tredeog g.

Kampfross n. (-es,-e) : [lu] kavarc'h g. [*liester* keverc'h], marc'h-emgann g., roñse brezel g., jav brezel g., marc'h brezel g., kaval g., kourser g., drester g.

Kampfrunde b. (-,-n) : [sport] krogad g., pegad g. ; *Kampfrunde beim Ringen*, krogad gouren g.

Kampfsatellit g. (-en,-en) : [lu] loarell emgann b., loarell stourm b., loarell vrezel b., amgerc'hell emgann b., amgerc'hell stourm b., amgerc'hell vrezel b.

Kampfschwimmer g. (-s,-) : [lu] splujer brezel g.

Kampfspiel n. (-s,-e) : **1.** stourm g., stourmadenn b., tournamant g., c'hoariadeg b., gourenadeg b. ; **2.** [stlenn.] c'hoari-brezel g.

Kampfsport g. (-s) : [sport] sport emgannañ g.

Kampfsportart b. (-,-en) : [sport] sport emgannañ g. ; *die Kampfkünste und die Kampfsportarten*, an arzoù-emgannañ hag ar sportoù emgannañ ls.

Kampfstärke b. (-) : [lu] nerzh stourm g., galloud stourm g., galloudezh stourm b.

Kampfstätte b. (-,-n) : stourmva g., stourmlec'h g.

Kampfstellung b. (-,-en) : savlec'h stourm g.

Kampfstoff g. (-s,-e) : [lu] *chemischer Kampfstoff*, gaz brezel g., aezhenn-vrezel b.

Kampftag g. (-s,-e) : devezh stourm g. ; *Kampftag der Arbeiterbewegung*, gouel al Labourerien g., gouel al Labour g., gouel ar c'hentañ a viz Mae g., gouel kala-Mae g., devezh al labourerien g.

Kampftruppe b. (-,-n) : [lu] unvez stourm b., bagad stourm g., bagad arsailh g., strollad emellout g.

kampfuntfähig ag. : [sport, lu] divarrek da stourm, faezh, trec'het ; *jemanden kampfuntfähig machen*, reiñ lamm (reiñ douar) d'u.b., astenn u.b. war an dachenn, astenn u.b. ouzh torgenn, astenn u.b. war ar bratell, lakaat u.b. war e c'henoù, astenn u.b. ouzh an dorgenn, skeiñ u.b. ouzh torgenn, ledañ u.b. ouzh torgenn ; *er wurde rasch kampfuntfähig gemacht*, hennezh ne reas ket ur pleg.

Kampfunterbrechung b. (-,-en) : **1.** [brezel] treverz b. ; **2.** [sport] rank g. ; *um eine Kampfunterbrechung bitten*, goulenn rank.

Kampfwagen g. (-s,-) : [lu] karr-arsailh g., karr-argad g., karrigenn emgann b.

Kampfzone b. (-,-n) : [lu] tachenn-emgann b., tachenn-vrezel b., stourmva g. ; *die Verletzten wurden aus der Kampfzone ins Hinterland evakuiert*, adreñvet e voe ar c'hloazidi.

kampieren V.gw. (hat kampiert) : kampiñ.

Kamsin g. (-s,-e) : [avel] c'hamsin g.

Kanada n. (-s) : Kanada b., Bro-Ganada b.

Kanadagans b. (-,-gänse) : [loen.] garreli-Kanada g.

Kanadajacke b. (-,-n) : kanadianenn b.

Kanadareinette b. (-,-n) / **Kanadarenette** b. (-,-n) : [aval] aval-per g. [*liester* avaloù-per].

Kanadier g. (-s,-) : **1.** Kanadian g. ; **2.** [bag] kanoe g.

Kanadierin b. (-,-nen) : Kanadianez b.

kanadisch ag. : kanadian, kanadat, ... Kanada, ... Bro-Ganada ; *kanadische Winterjacke*, kanadianenn b. ; [douarouriezh] *Kanadischer Schild*, skoed kanadian g.

Kanaille b. (-,-n) : P. **1.** hailhon g., gaster g., truilhenn b., maraod g., renavi g., ampouailh g., forbann g., peñsel fall g., labous treut g., labous kailh g., labous kleiz g., stronk labous g., gwall labous g., pikouz fall g., stronk g., standilhon g., kailh g., kalkenn g./b., kailhenn g./b., legestr g. [*liester* ligistri], amprevan g., louzaouenn fall [*liester* louzoù fall] b. ; **2.** livastred

ls., lagailhoù ls., lorgnez str., hailhoned ls., maraoded ls., stronk g., peñselioù fall ls., standilhoned ls.

Kanake g. (-n,-n) : **1.** Kanak g. ; **2.** [dre zismeg] morian g., morilhon g.

Kanal g. (-s, Kanäle) : **1.** kanol b., kanol-dour b., kan g., kan-dour g., naoz b. ; *einen Kanal mit Schleusen versehen*, skluzañ ur ganol ; *durch Kanäle manövrieren*, kanoliñ ; *Abwasserkanal*, kanol-skarzh b., kan-distrouilh g., distrouilh g., kan-skarzh g. ; *der Kanal weist einen hohen Wasserstand auf*, bras eo an dour er ganol ; **2.** *der Kanal, der Ärmelkanal*, Mor-Breizh g. ; **3.** [merdead.] kanal-vor b., mulgul g., gouzoug-mor g., strizh-mor g., strizh g., ode-vor b. ; *Kanal mit weißsandigem Grund*, kanol wenn b. ; **4.** [korf.] kan g., forzh b., kanol b., san b. ; *Zahnwurzelkanal*, kanol gwirzienn an dant b. ; **5.** [skinwel] ristenn b., P. chadenn b., kanol skinwell b. ; *Bouquet von Kanälen*, torkad kanolioù g. ; **6.** [stlenn., elektronik] sanell b., saneller g. ; *digitaler Kanal*, saneller niverel g. ; *Einwegkanal*, saneller unek g. ; *Mehrwegkanal*, saneller liesek g. ; **7.** [berradur evit *Abwasserkanal*] kanol-skarzh b., kan-distrouilh g., distrouilh g., kan-skarzh g., kan-skarzhañ g. ; **8.** [dre skeud.] *den Kanal voll haben*, **a)** bezañ aet skuizh dreist-penn, bezañ rentet ôg, kaout rez e voned, bezañ re d'an-unan, bezañ erru dotu gant udb, kaout leun e gased, kaout leun e rastell, bezañ trawalc'h d'e lêr, kaout e walc'h, bezañ erru skuizh e revr gant udb, bezañ aet tremen skuizh gant udb, bezañ deuet nec'het-marv gant udb, bezañ darev gant udb, bezañ eok, bezañ erru heug, bezañ erru heug, bezañ faezh gant udb, bezañ eok ha tremen eok gant udb, bezañ heug gant udb, bezañ heug, bezañ heug gant udb, kaout leizh e lêr diouzh udb, bezañ gwasket evel un torch-listri, bezañ aet al loa dreist ar skudell, bezañ erru poazh ; **b)** bezañ flakik, bezañ flak, bezañ flaket, bezañ diflaket, bezañ kabac'h gant ar skuizhder, bezañ riñset, bezañ marv diwar e sav, gouzañv skuizhder, bezañ gourdet gant ar skuizhder, bezañ asik, bezañ asiket, bezañ flep, bezañ mac'homet, bezañ brevet, bezañ eok, bezañ eoget (ôget) gant ar skuizhder, bezañ tanailhet, bezañ darnaouet, bezañ skuizh-brein, bezañ skuizh-marv, bezañ skuizh-divi, bezañ skuizh-lazhet, bezañ skuizh-stank, bezañ skuizh-lovr, bezañ skuizh-brevet, bezañ brevet gant ar skuizhder, bezañ skuizh evel ar bleiz, bezañ faezh betek skoulm e ene, bezañ torret gant ar skuizhder, bezañ nezet tout an izili dindan an-unan (*tout e izili dindanañ, tout hec'h izili dindani h.a.*), bezañ broustet e gorf, bezañ distronket-holl, bezañ paket un taol-dinerzh, bezañ brev, bezañ brevet, bezañ flastret gant ar skuizhder, bezañ divi, bezañ rentet, bezañ krevet, bezañ gell, bezañ divanet lip ; **c)** bezañ dotu, bezañ mezh-dall (-dotu, -du, -du-dall, -marv, -mik, -mik-dall, -poch, -put), bezañ mezh-dall-put, bezañ toulladet tre-ha-tre, bezañ ganti, bezañ aet ganti, bezañ tomm d'e veg ha bec'h dezhañ o lakaat neud en nadoz, bezañ avel gant e letern, kaout ur garrigellad, bezañ karrigellet, bezañ druz e c'henoù, bezañ erru ront e votoù, bezañ graet ur picherad, bezañ lakaet un talad, bezañ tapet ur garg, bezañ ur pezh revriad gant an-unan, bezañ ur sac'had lous gant an-unan, bezañ paket ur ribotad, bezañ mezh evel ur soner (evel ur maltouter, evel un toton, evel ur soubenn, evel ur soner kloc'h), bezañ kras, bezañ kras-mat, na welet mui nemet gant e c'henoù, gwelet pesked el laezh, bezañ bourr da greviñ, bezañ moñs-dall, bezañ mezh-moñs, bezañ leun e revr, bezañ mezh evel ma blijont da Zoue, na c'hallout mui dougen e gig, bezañ poazh, bezañ re garg e garg.

Kanalabschnitt g. (-s,-e) : rannganol b.

Kanalabwässer ls. : dour-skarzh g., dour-koll g., dourioù lous ls., dour-distrouilh g., gwelien g.

Kanalarbeiter g. (-s,-) : **1.** skarzher-kanioù g. ; **2.** [dre skeud., polit.] korzhour kuzh g., propagandour kuzh g., dispac'her

kuzh g., reveulzier kuzh g., penn-dispac'h kuzh g., kabaler g., iriennet g., breser g., atizer g., annouger g., ragater g., arlouper g.

Kanälchen n. (-s,-) : [korf.] tuellenn b. ; *Hodenkanälchen*, tuellenn spergaser b. ; *Nierenkanälchen*, tuellenn al lounezh b. **Kanalhaltung** b. (-,-en) : rannganol b.

Kanalisation b. (-,-en) : 1. kanol-skarzh b., kan-distrouilh g., kan-skarzh g., kan-skarzhañ g., distrouilh g. ; *die verstopfte Kanalisation entschlammern*, distoc'hañ ar c'han-skarzh ; *Anschluss an die öffentliche Kanalisation*, gougediadur ouzh ar rouedad kaniou-skarzh g. ; 2. korzennoù danzouar ls., korzennaoueg danzouar b. ; 3. naoziadur g., kanoliadur g., kanoladur, kanoliñ g.

Kanalisationssystem n. (-s,-e) : reizhiad skarzhañ dour b.

kanalisierbar ag. : kanoladus.

kanalisieren V.k.e. (hat kanalisiert) : 1. kanoliñ, kanoliañ, sevel kanoliou, riolennat, gwazhiañ, gwazhiñ, naoziañ ; *kanalisierter Fluss*, stêr kanoliet b. ; *einen Fluss kanalisieren*, kanoliañ ur stêr ; 2. lakaat korzennoù danzouar e ; 3. [tekn.] sanellañ ; 4. [dre astenn.] heñchañ.

Kanalisierung b. (-,-en) : 1. naoziadur g., kanoliadur g., kanoladur g., kanoliñ g. ; 2. al lakaat korzennoù danzouar ; 3. [tekn.] sanellañ g. ; 4. [dre astenn.] heñchadur g.

Kanalschacht g. (-s,-schächte) : [kaniou-distrouilh] genoù ar c'han-skarzh g.

Kanaltunnel g. (-s) : *der Kanaltunnel*, an hent-riboul dindan Mor Breizh etre Bro-C'hall ha Breizh-Veur g.

Kanapee n. (-s,-s) : 1. gourvezvank g., bank-tosel g. ; 2. [kegin.] tostenn b.

Kanaren ls. : *die Kanaren*, an Inizi Kanariez ls., an enezeg Kanariez b.

Kanariengras n. (-es) : [louza.] mell Kanariez str.

Kanarienvogel g. (-s,-vögel) : [loen.] kanari g., seran-Kanariez g. ; *ein Kanarienvogel*, ur c'hanari g., ur seran-Kanariez g.

kanarisch ag. : ... Kanariez ; *die kanarischen Inseln*, Inizi Kanariez ls.

Kandare b. (-,-n) : 1. houarn-gwesken g., houarn-gwestenn g., barrenn-c'henou b., gwesken b., gwestenn b. ; *einem Pferd die Kandare anlegen*, gweskenañ ur marc'h ; *er ritt auf Kandare*, mont a rae a-holl-nerzh e varc'h ; 2. [dre skeud.] *sich an die Kandare nehmen*, pozetaat, dont en e stern, en em vestroniañ, derc'hel war e imor, pouezañ war e imor, gwaskañ war e imor, moustrañ war e imor, kabestrañ e imor, plegañ e imor, derc'hel war e zroug, padout, klask terriñ war e zroug, reizhañ barradoù e galon, kas e gi d'e lochenn ; *jemanden an die Kandare nehmen*, delc'her berroc'h war sugelloù u.b., delc'her berr war (gant) u.b., stardañ e nask d'u.b., stardañ ar senklenn war u.b.

Kandelaber g. (-s,-) : 1. kantolor g., kantolor-barrek g., kantolor brankek g., kantolor skourrek g., kantolor-skourret g. ; *zentrale Säule eines Kandelabers*, gwalenn ur c'hantolor-barrek b. ; 2. [dispredet] kleuzeureg b., post-lamp g., kleuzeur-straed b.

Kandidat g. (-en,-en) : emstriver g., arnodennad g., goulenniad g., danvez dilennad g., kabaler g., kinnigad g. [*liester kinnigidi*] ; *einen Kandidaten prüfen*, ensellet (prizañ, amprouiñ) un arnodennad, gwiriañ talvoudegezh un arnodennad, lakaat un arnodennad da dremen un arnodenn, arnodenniñ u.b., ensellet barregezh u.b. war ur vicher, prizañ un danvez-implijad ; [polit.] *Kandidat bei der Parlamentswahl*, danvez kannad g. ; *mit auf der Liste stehender Kandidat*, kenlistenner g. ; *als Kandidat zurücktreten*, *als Kandidat verzichten*, mont diwar ar renk.

Kandidatur b. (-,-en) : emstriverezh g., emginnig g.

kandidieren V.gw. (hat kandidiert) : 1. en em ginnig, lakaat e anv ; *für ein Amt kandidieren*, en em ginnig evit ur garg, lakaat e anv evit ur garg ; 2. [votadegoù] en em ginnig, mont war ar renk da vezañ dilennet, en em zougen, en em lakaat war ar renk, emstrivañ, lakaat e anv ; *bei einer Wahl kandidieren*, mont (bezañ, en em lakaat) war ar renk da-geñver ur vouezhiadeg, en em zougen, lakaat e anv war listenn an danvez dilennidi, dont da zanvez dilennad, dont da zanvez kannad, mont da zanvez kannad, mont da zanvez dilennad, en em ginnig.

kandieren V.k.e. (hat kandidiert) : 1. [kegin.] koñfizañ, materiañ, kantinaat ; *kandierte Maroni*, *kandierte Maronen*, kistin lindret str.

Kandieren n. (-s) : kantinadur g., kantinaat g., koñfizañ g., materiañ g.

kandiert ag. : 1. [sukr] katin ; 2. koñfizet, materiet, kantinaet, lindret ; *kandierte Früchte*, frouezh koñfizet (materiet) str., koñfiserezh g. ; *kandierte Kastanien*, kistin koñfizet str., kistin materiet str. ; *kandierte Maroni*, *kandierte Maronen*, kistin lindret str.

Kandis g. (-) / **Kandiszucker** g. (-s) : [kegin.] bleud sukr g., sukanin g., sukr lindr g.

Kaneel g. (-s,-e) : [louza., kegin.] kanell g. ; *Milchreis mit Zucker und Kaneel*, riz dre laezh gant sukr ha kanell g.

Kanevas g. (-/-ses,-/se) : [gwiad.] kanavaz g., leien g., leien gros g., lien leien g., treilhaer g., lien rouez g., lien fraost g., lien sklaer g.

Kanevasstickerei b. (-,-en) : tabezerezh g.

Känguru n. (-s,-s) : [loen.] 1. [kerentiad] *echtes Känguru*, *eigentliches Känguru*, makropodideg g. [*liester makropodideged*] ; 2. kangourou g. [*liester kangouroued*].

Kängururatte b. (-,-n) : [loen.] razh-kangourou g.

Kan-ha-Diskan-Gesang g. (-s) : kan-ha-diskan g.

Kan-ha-Diskan-Sänger g. (-s,-) : kaner kan-ha-diskan g.

Kanin n. (-s,-e) : feur gonikl b., foulenn gonikl b.

Kaninchen n. (-s,-) : [loen.] konikl g., Yann Gonikl g., koulin g./b. ; *Zuchtkaninchen*, lapin g. ; *junges Kaninchen*, konikl bihan g., koniklig g. [*liester konikledigoù*] ; *junges Zuchtkaninchen*, lapin bihan g. lapinig g. [*liester lapinedigoù*] ; *wildes Kaninchen*, konikl (lapin) gouez g., konikl g. ; *weibliches Kaninchen*, mamm-gonikl b., mamm-lapin b. ; *männliches Kaninchen*, tad-konikl g., tad-lapin g., mal-konikl g., mal-lapin g. ; *männliches Zuchtkaninchen*, kole lapin g., tad-lapin g. ; *Hauskaninchen*, *zahmes Kaninchen*, konikl doñv g., lapin g. ; *Kaninchen jagen*, konikleta, koulina, lapineta ; *Kaninchen sind sehr fruchtbar*, *die Kaninchen vermehren sich rasch*, al lapined a zo loened frouezhus-kenañ, al lapined n'int ket pell o ouennañ, al lapined a ouenn buan, al lapined a struj fonnus, ar c'honikled a ya buan da baotaat, al lapined a brodu kalz ha buan, al lapined a c'hall gouennañ a-leizh ; *das Kaninchen hat Junge geworfen*, klodet eo ar vamm-gonikl, kolenet eo ar vamm-lapin, troet eo ar vamm-gonikl, ar vamm-lapin he deus dozvet he re vihan, ar vamm-gonikl he deus dozvet he re vunut, dozvet eo ar vamm-lapin, kelinet eo ar vamm-gonikl ; *von wilden Kaninchen wimmelndes Brachland*, gwaremm b. [*liester gwaremmeier, gwerimier*], konikleg b. ; *der Hase läuft schneller als das Kaninchen*, lijeroc'h eo ar c'had eget ar c'honikl, ar c'had a oar redek buanoc'h eget ar c'honikl ; *die Kaninchen haben die Wiese kahl gefressen*, leurennet eo ar prad gant ar c'honikled, ar prad a zo bet lakaet noazh gant ar c'honikled ; *junge Kaninchen aufpeppen*, distekiñ lapined ; *erst wenn sie drei Monate alt sind*, *muss man bei jungen Kaninchen Weibchen und Männchen trennen*, betek o zri miz e c'hell al lapined bihan bezañ lezet en un douez ; *die Kaninchen fangen an zu wachsen*, emañ al lapined o kregiñ en o ment, erru

distoket eo al lapined, disoc'h a ra al lapined, en em lakaat a ra al lapined da zarc'haouiñ, en em lakaat a ra al lapined da zarc'hav, diskoulmañ a ra al lapined, diskoulmet eo al lapined ; *und in Sekundenschnelle verschlang der Tiger das Kaninchen*, ha plaouf ! lonket al lapin gant an tigr en e bezh pikol ! - ha plaouf ! lonket al lapin a-bezh-kaer gant an tigr ! - ha plaouf ! lonket al lapin gant an tigr stripoù hag all ! - ne voe ket pell an tigr o pakañ al lapin.

Kaninchenbau g. (-s,-e) : toull-konikl g., douarenn gonikled b., riboul konikl g.

Kaninchenbox b. (-,-en) : karched lapined g.

Kaninchenfährt b. (-,-n) : arroudenn gonikled b., tres konikled g., tresad konikled g., roud konikled g.

Kaninchenfleisch n. (-es) : kig konikl g., kig lapin g. ; *Geflügel-, Kaninchen-, Kalb- und Schweinefleisch*, kig gwenn g.

Kaninchengehege n. (-s,-) : klos lapined g., klos konikled g.

Kaninchenkäfig g. (-s,-e) : muz g. [*liester muzioù*].

Kaninchenklein n. (-s) : [kegin.] bleñchoù lapin ls., bleñchennoù lapin ls., kourailhoù lapin peurvruzet ls.

Kaninchenkot g. (-s) : kaoc'h lapin g., kagal lapined g., kagal konikled g., kagalennnoù lapined ls., kagalennnoù konikled ls.

Kaninchenragout n. (-s,-s) : [kegin.] sived lapin g. ; *Kaninchenragout in Weißwein*, jubilotenn b.

Kaninchenspur b. (-,-n) : arroudenn gonikled b., tres konikled g., tresad konikled g., roud konikled g.

Kaninchenstall g. (-s,-ställe) : loch al lapined g., lochenn al lapined b., loch-konikled g., kraou lapined g.

Kaninchenzucht b. (-) : lapinerezh g., saverezh lapined g., magererezh lapined g.

Kaninchenzüchter g. (-s,-) : lapiner g., saver lapined g., mager lapined g.

Kanister g. (-s,-) : bidon g., bidoniad g., jerrikan g. ; *man hörte, wie das Benzin im Kanister hin und her schwappte*, klevet e veze an esañs o riboulat e-barzh ar bidon.

Kanker g. (-s,-) : [loen.] opilion g. [*liester opilioned*], kemener g., falc'heg g. [*liester falc'heged, falc'heien*], falc'hour g. [*liester falc'hourien*], kemener bras g., kastell-eost g., karrad-foen g.

Kankroid n. (-s,-e) : [mezeg.] kankroid g.

Kannbestimmung b. (-,-en) : [gwir] diferadur diret g., diferadenn diret b., diferadenn diuzadel b.

Kännchen n. (-s,-) : podig g., picherig g., brokig g., bured g., orsel g.

Kanne b. (-,-n) : 1. pod g., picher g., brok g., piched g., pint g., pintad g., podad g., picherad g., brokad g., pichedad g., karafenn b., karafennad b. ; *eine Kanne Milch*, ur brokad laezh g. ; *eine Kanne Kaffee*, ur grekad kafe b. ; 2. *Gießkanne*, दौरaer g., दौरsil g., diskennerezh b. [*liester diskennerezhioù*] ; 3. *es gießt wie mit Kannen*, ober a ra glav a-skudellad, skeiñ a ra gant ar c'helorn, skeiñ a ra gant ar bezel, skeiñ a ra gant barazhioù, glav bras (glav pil, glav a-bil) a ra, ober a ra glav diouzh ar gwashañ, ober a ra glav par ma c'hall, glav a ra pellañ ma c'hall, ober a ra glav pellañ ma c'hall, ferc'hier houarn a ra, teurel a ra dour, ober a ra dour da deuler gant ar varazh, druz eo an traoù ; 4. *P. volle Kanne*, a-herr-kaer, tizh-ha-taer, a-benn-kas, a-brez-herr, a-daol-herr, diwar herr, en herr, gant tizh ar mil diaoul, a-benn-herr, a-bost, a-hast-kaer ; *volle Kanne gegen eine Mauer fahren*, mont da skeiñ a-blom (a-gas) ouzh ur voger, mont a-herr-kaer a-benn en ur vur, mont a-stok-kaer a-benn en ur vur, mont da bladañ (da flastrañ frank) ouzh ur voger.

Kannegießer g. (-s,-) : [dre skeud.] penn-rambre g., rambreer g., berlobi g., randoner g., rahouenn b., brae b., brae c'houllo b., pav-kaol g., farouell g., chaoker-e-chenoù g., chaoker

kaozioù g., drailher kaozioù g., trabell b., chaoker-e-spered g., politikajer g.

kannelieren V.k.e. (hat kanneliert) : [tekn.] garanañ, kleuziñ, andennañ, kenroudena, roudennañ, rizennañ, divouedañ.

kanneliert ag. : kenrouden, andennet, andennek ; *kannelierte Säule*, kolonnenn andennek b., kolonnenn rizennet b.

Kannelierung b. (-,-en) / **Kannelur** b. (-,-en) / **Kannelüre** b. (-,-n) : [tisav.] kenrouden b., garan b., andennadur g., roudennadur g.

Kannenkraut n. (-s,-kräuter) / **Kannenstrauch** g. (-s,-sträucher) : [louza.] lost-marc'h g., lost-louarn g., balan-louarn g., lost-hoc'h g., c'hwist g.

Kannibale g. (-n,-n) : debrer-tud g., denzebrer g., kanibal g.

Kannibalin b. (-,-nen) : debrerez-tud b., denzebrez b., kanibalez b.

kannibalisch ag. : 1. diouzh giz an debrerien-dud, kanibalek ; 2. [dre skeud.] *ihm ist kannibalisch wohl*, en e aez hag en e blijadur emañ, en e zour hag en e c'heot emañ, en e vleud emañ, en e jeu emañ, en e voem emañ, hennezh a zo evel Yann en e wele, en e voued emañ, en e voued leun emañ, en e goch emañ, en e ched emañ, en e lec'h emañ, en e charreoù emañ, er friko emañ, en ur friko emañ, en e vutun emañ.

Kannibalismus g. (-) : tuddebrez g., kanibalezh b.

Kanon g. (-s,-s) : 1. kanon g., reol-iliz b., reol b., reolenn b., reoliadur g., lezennoù ls. ; 2. [skol-veur] roll levrioù g., levrinnadur g. ; 3. [sonerezh] kanon g. ; 4. [gwir] koumanant hirbad g., feurm hirbad g. ; 5. [arz] reolenn arzel b., destloù ar gened ls.

Kanonade b. (-,-n) : kanoliadeg b., tennoù kanol ls.

Kanone b. (-,-n) : 1. [lu] kanol g., pezh-kanol g. ; *Kanonen auffahren*, lakaat kanolioù en o reizh evit tennañ, bukañ (bantañ) kanolioù, poentañ kanolioù (Gregor) ; *Mündung einer Kanone*, beg ur c'hanol g., genoù ur c'hanol g. ; *das hintere Ende einer Kanone, der Verschluss einer Kanone*, das *Bodenstück einer Kanone*, lost ur c'hanol g. ; *die Kanone hat einen starken Rückstoß*, un argil kreñv a zo gant ar c'hanol ; *eine Kanone gießen*, teuziñ ur c'hanol ; *Kanonen einschmelzen*, *Kanonen verhütten*, kas kanolioù d'an teuz, teurel kanolioù d'an teuz ; *eine Kanone laden*, kargañ ur pezh-kanol ; *eine Kanone lafettieren*, fustañ ur c'hanol ; *mit der Kanone schießen*, kanoliañ, kanoliata ; *die Kanonen donnern*, krozal a ra ar c'hanolioù tarzhañ a ra ar c'hanolioù ; *kennst du das Land, wo die Kanonen blühen ?* [Kästner], hag anavezout a rez ar vro a vleugn ar c'hanolioù enni ? ; *gegen Kanonen gilt kein Recht*, petra a dalv da bod pri, ouzh kaoter en em stekiñ - an nerzh a dalvez a-enep ar gwir hag ar reizh - al laer brasañ a groug ar bihanañ - al laeron vihan a vez krouget, al laeron vras a vez enoret - ar fall a c'hounez atav - an nerzh a vez atav trec'h d'ar gwir - digarez ar c'hreñvañ eo atav ar gwellañ ; 2. P. pistolenn b., kegel b., kegel doull b., kozh fuzuilh b., kozh valandrag b., malandrag b., sifoc'hell b., tarzhell b., strakerez b. ; 3. [dre skeud.] P. maout a zen g., mailh g., hinkin g., tad den g., mestr-meur g., tarin g., tarinez b., beuf g., pabor g. ; *er ist eine große Kanone*, ur sapre c'hwil eo, ur maout a zen eo, ki eo, hennezh a zo ur c'hole, hennezh a zo dreist, hennezh a zo ur pabor, hennezh a zo un tad den, hennezh a zo ur beuf, hennezh a zo ur mestr-meur ; *das ist unter aller Kanone*, se a zo bezañ un etev memes tra ! ur vezh ruz eo kement-se ! fae ganti ! mezh warni ! ur mezh-e-envel eo an dra-se ! se 'zo an diwezhañ ! dipitus eo kement-se ! falloc'h n'eus ket ! fallañ tra a oufed da welet eo evit unan !

Kanonen ls. : heuzoù marc'heger [*a dap a-us d'an daoulin*] ls.

Kanonenbeschuss g. (-es) : kanoliadeg b. ; *etwas unter Kanonenbeschuss nehmen*, kanoliañ udb, tennañ gant ar

c'hanol war udb ; *etwas pausenlos unter Kanonenbeschuss nehmen*, kanoliata udb.

Kanonenboot n. (-s,-e) : [lu, merdead.] bag-kanoliañ b., lestr-kanolier g., lestr-kanoliañ g. ; *leichtes Kanonenboot*, korvetenn b.

Kanonenendonner g. (-s) : kroz ar ganoliadeg g., kroz ar c'hanolioù ls., bourboutezhez ar c'hanolioù ls., krozadennoù ar c'hanolioù ls., tregern ar ganoliadeg b./g., mouezh ar c'hanolioù b., strak ar c'hanolioù g.

Kanonenfahrgestell n. (-s,-e) : [lu] gwele-kanol g., fust-kanol g., kastell ar c'hanol g., kilhorou ls.

Kanonenfeuer n. (-) : [lu] kanoliadeg b., tennoù kanol ls., kanoliadur g., kanoliañ g. ; *etwas unter Kanonenfeuer nehmen*, *etwas mit Kanonenfeuer belegen*, kanoliañ udb, kanoliata udb, tennañ gant ar c'hanol war udb.

Kanonenfutter n. (-s) : [dre skeud.] boued d'ar c'hanolioù g., kig brezel g.

Kanoneninferno n. (-s) : trouz ifern an tennoù kanol g. ; *durch das ewige, dröhnende, schmerzvoll kreischende Kanoneninferno hatte er das Gehör völlig verloren*, trouz ifern an tennoù kanol en doa e vouzaret krak.

Kanonenkreuz n. (-es,-e) : kroaz pavek b.

Kanonenkugel b. (-,-n) : [lu] boled kanol g./b.

Kanonenladung b. (-,-en) : kanoliad g.

Kanonenlauf g. (-s,-läufe) : [lu] korzenn ar c'hanol b.

Kanonenluke b. (-,-n) : [merdead., lu] lombes lestr g., skoutilh g., harzell b., tarzhell-lestr b., lambourzh g.

Kanonenofen g. (-s,-öfen) : fornigell granennek b., tommerez kranennek b.

Kanonenputzer g. (-s,-) : [louza.] pennduenn b. [liester pennduennou].

Kanonenrohr n. (-s,-e) : [lu] korzenn ganol b. ; *heiliges Kanonenrohr* ! boulc'hurun !

Kanonenschlag g. (-s,-schläge) : 1. tarzhanol g. ; 2. [dre astenn.] strakerez krefiv b.

Kanonenschlund g. (-s,-schlünde) : genoù ar c'hanol g., beg ar c'hanol g., toull gouzoug ar c'hanol g., kalonenn b.

Kanonenschuss g. (-es,-schüsse) : [lu] tenn kanol g., tarzhanol g.

Kanonenswischer g. (-s,-) : [tekn.] skouvilhon g., heureuchin da skarzhañ (da garzhañ) kanolioù g.

Kanonier g. (-s,-e) : [lu] kanolier g., bombezer b.

kanonieren V.k.e. (hat kanoniert) : [lu] kanoliata, kanoliañ.

Kanoniker g. (-s,-) / **Kanonikus** g. (-, Kanoniker) : [relij.] chaloni g.

Kanonik b. (-) : [preder.] kanoniezh b.

Kanonikat n. (-s,-e) : [relij.] chaloniezh b.

Kanonisation b. (-,-en) : [relij.] santelezhadur g.

kanonisch ag. : 1. [relij.] kanonek, kanonel ; *kanonisches Recht*, gwir an Iliz g., gwir reol an Iliz g., kanon g., gwir kanonek g. ; *kanonische Bücher*, levrioù kanonek ls. ; *die kanonischen Horen*, an eurioù kanonel ls. ; 2. *kanonisches Alter*, a) oad kanonek g., oad-gour g., oad-kreiz g. ; b) [dre skeud.] oad kripou g., hirhoal g., hiroad g. ; 3. [mat., yezh.] destiel ; *kanonische Ordnung*, urzh destiel g. ; *kanonische Gleichung*, atalad destiel g.

kanonisierbar ag. : santelezhadus.

kanonisieren V.k.e. (hat kanonisiert) : 1. [relij.] santelezhañ, lakaat da sant, lakaat (merkañ, dougen) u.b. war roll ar sent, lakaat (merkañ, dougen) u.b. e-mesk ar sent, lakaat (u.b.) war an aoterioù ; 2. [dre skeud.] ober un destl eus, ober ur reolenn arzel eus ; 3. [dre skeud.] lakaat war roll an oberennoù skouer.

Kanonisierung b. (-,-en) : [relij.] santelezhadur g., gwennidikadur g.

Kanonisierungsbulle b. (-,-n) : [relij.] builh santelezhañ b./g.

kanonisierungswürdig ag. : santelezhadus.

Kanonisse b. (-,-n) / **Kanonissin** b. (-,-nen) : [relij.] chaloniezh b.

Kanonist g. (-en,-en) : [relij.] kanonour g.

Kanonizität g. (-) : [relij.] kanonegezh b.

Känozoikum n. (-s) : [istor an Douar, douarouriezh] kenozoeg g., hoalad modern g.

känozoisch ag. : [istor an Douar] kenozoek.

Kanossa n. (-s) : 1. [Italia] Canossa b. ; 2. [dre skeud.] *nach Kanossa gehen*, en em izelaat, anzav e wall, anzav e giriegezh, anzav e wallegezh, anzav e faot, anzavout e gablusted, anzav e fazi.

Kanossagang g. (-s,-gänge) : mezhekadenn b. ; *einen Kanossagang antreten*, en em izelaat, anzav e wall, anzav e giriegezh, anzav e wallegezh, anzav e faot, anzavout e gablusted, anzav e fazi.

Kantabrien n. (-s) : [Spagn] Kantabria b.

Kantate b. (-,-n) : [sonerezh] kanadenn b., kanadeg b., meulgan g. ; *Kantaten und Sonaten*, kanadennoù ha sonadennoù.

Kante b. (-,-n) : 1. ker g., korn g., gwarenn b. ; *scharfe Kante*, ker lemm g. ; *stumpfe Kante*, ker dilemm g. ; *eine scharfe Kante schleifen*, *eine scharfe Kante fassen*, divevenniñ ur c'horn ; 2. kant g., silh g., ker g., kab g. ; *ein Brett auf seine Kante stellen*, lakaat ur plankenn war e gab, (war e silh, war e ger, war e gant), kantañ ur plankenn ; *auf seine Kante gestellter Stein*, silhard g. ; *auf seine Kante gestellter Durchbinder*, maen lakaet war hup g. ; 3. ribl g., lez g., bevenn b., rizenn b., bord g. ; *die Tischkante*, rizenn an daol b. ; *die Bettkante*, bord ar gwele g. ; *die Handkante*, tailh an dorn b./g. ; 4. [gwia.] gwrimenn b., bevenn b. ; 5. [mat.] ker g., gwarenn b. ; 6. [tekn.] *Kanten brechen*, chafrenañ, skerbañ, askerbañ, aveskellañ, beskellañ ; 7. [dre skeud.] *Geld auf die hohe Kante legen*, arboellañ (espern, sevel, tuañ, gouarn, erbediñ, dastum, armerzhañ) arc'hant, gorren arc'hant, arrelajiñ arc'hant, lakaat arc'hant a-gostez, ober un tammig boujedenn, kostezañ arc'hant, lakaat ur blankig bennak en armerzh, lakaat arc'hant en armerzh, ober yalc'h a-dreñv, mirout ur skudellad laezh a-benn koan ; 8. *an allen Ecken und Kanten*, dre-holl, e pep lec'h, e kement kogn ha digogn a zo, forzh pelec'h, krec'h ha traoñ, e pep korn ha digorn, e pep kogn ha digogn, e kement kogn a zo, er pevar avel, er seizh avel, d'ar pevar avel, d'ar seizh avel, e pep hent / e pep tu / e pep keñver (Gregor) ; 9. [sport] *Stahlkanten der Schier*, kelastrennoù dir a-hed ar plankennoù-ski ls. ; 10. [dre skeud.] *klare Kanten zeigen*, *klare Kanten ziehen*, mont didortilh dezhi, mont dezhi ken diflatr ha tra, na chom da chaokat e c'henoù, na vezañ sac'h d'an diaoul, bezañ groñs en e vennozh, lavaret groñs e vennozh, lavaret krak e soñj, lavaret krenn e soñj, lavaret e soñj krak-ha-berr (krenn-ha-kras, krak-ha-krenn, krenn-ha-krak), lavaret anezho distag, lavaret eeun udb ; *harte Kanten zeigen*, disteurel krak-ha-krenn (krak, krak-ha-berr, krenn-ha-kras, krenn-ha-krak, krak-ha-krenn, kras, naet ha distag, groñs) mennozhioù 'zo, diarbenn krak-ha-krenn (krak, krak-ha-berr, krenn-ha-kras, krenn-ha-krak, krak-ha-krenn, kras, naet ha distag, groñs) mennozhioù 'zo ; 11. [dre skeud.] *sich (dat.) die Kante geben*, kemer ur vezventi, tapout un tontonad (un dargreizad, ur revriad, ur c'horfad, ur sac'had, un toullad, un tognad), distagañ ur rouladenn, tennañ ur rouladenn, ober ur rouladenn, pakañ unan, distagañ (ober, kargañ, sammañ, tapout) ur c'horfad, ober ur picherad, tapout ur picherad, lakaat un talad, ober (lakaat, distagañ) ur c'horfad, korfata, klukañ, lapañ, lipat, lonkañ, ober bos, ober un tortad, tapout un tortad, pakañ un tortad, toulladiñ, lakaat e-barzh, kechañ, piardiñ, kargañ e boch, kargañ e doull, sammañ toulladoù, kargañ, mezviñ,

mezviañ, pennvezviañ, bezañ o tisammañ diwar ar c'herloù, puñsal ar pintoù, pintal, lakaat tenn war e vegel, ober pant.

Kante¹ n./g. (-s,-) : reolennig koad karrezek pe reizhkornek he skej b.

Kante² b. (-,-n) : tamm prenn karrezek pe reizhkornek e skej g.

kanten V.k.e. (hat gekantet) : **1.** [koad] karrezañ ; **2.** [maen] benañ, pikañ ; **3.** distreiñ, kostezañ, lakaat war e gostez, lakaat war e gant, lakaat war e gab, lakaat war e silh, kantañ ; *gekanteter Stein*, silhard g.

Kanten g. (-s,-) : [norzh Bro-Alamagn] kreunenn b., boulc'h g., seulenn b., seulgenn b., korn bara g., kornig bara g., boulc'h ar bara g.

Kantenfolge g. (-,-n) : [mat.] ristenn b.

Kantenfräse b. (-,-n) : [tekn.] mekanik-aelañ g.

Kantenfräser g. (-s,-) : [micherour] aeler g. [*liester* aelerien].

Kantenfräsmaschine b. (-,-n) : [tekn.] mekanik-aelañ g.

Kantenseite b. (-,-n) : kant g., silh g. ; *ein Brett auf seine Kantenseite stellen*, lakaat ur plankenn war e gant, lakaat ur plankenn war e silh, kantañ ur plankenn ; *auf seine Kantenseite gestellter Stein*, silhard g. ; *auf seine Kantenseite gestellter Durchbinder*, maen lakaet war hup g.

Kantenzug g. (-s,-züge) : [mat.] ristenn b. ; *geschlossener Kantenzug*, ristenn serr b. ; *offener Kantenzug*, ristenn digor b.

Kanter g. (-s,-) : [sport, kezeg] Kanter g., galoup Ganterbury b., galoupig b.

Kantersieg g. (-es,-e) : [tro-lavar] *einen Kantersieg davontragen*, dont an trec'h gant an-unan hep stourm, dont an trec'h gant an-unan ken lip ha tra, dont aes-ral an trec'h gant an-unan, dont propik an trec'h gant an-unan, kaout al levezon ken aes ha tra, kaout al levezon a-aes-vat, kaout al levezon ken bravik ha tra.

Kanthaken g. (-s,-) : **1.** [tekn.] krap g., bazh-krog b. ; **2.** [dre skeud.] *jemanden am Kanthaken kriegen, jemanden beim Kanthaken kriegen*, rustoniañ u.b., mont reut d'u.b., mont a-daol d'u.b., ober un tamm katekiz d'u.b., kanañ e santa maria d'u.b., kanañ ar gousperoù d'u.b., sarmonal u.b., savantenniñ u.b., kanañ ar mil seurt ruz gant u.b., lavaret e Bater d'u.b., kontañ e Bater Noster d'u.b., bezañ e brete ouzh u.b., ober ur charre d'u.b., [dre eilpenn-ster e brezhoneg] ober e c'hourc'hemennoù d'u.b., kaout ger ouzh u.b., ober chikan d'u.b., ober dael ouzh u.b., krignat fri u.b., sevel e loaioù d'u.b., reiñ e begement da glevet d'u.b., lavaret e begement d'u.b., rannañ e damm d'u.b., kontañ e damm d'u.b., reiñ e stal d'u.b., reiñ e bak d'u.b., lardañ e billig d'u.b., kanañ e jeu d'u.b., lavaret e jeu d'u.b., reiñ ur skandaladenn d'u.b., rezoniñ u.b., en em rezoniñ ouzh u.b., paskañ e draoù d'u.b., stagañ boutonioù war porpant u.b., lammat war boutonioù u.b., en em arastañ ouzh u.b., en em gemer ouzh u.b., en em lakaat ouzh u.b., en em lakaat gant u.b., malañ gros d'u.b., hejañ e laou d'u.b., ober ur rez d'u.b., kannañ e gouez (e roched) d'u.b., kroزال u.b., kroزال d'u.b., ronkal ouzh u.b., kribañ e benn d'u.b., gwalariniñ u.b., skandalat groñs u.b., noazout u.b., kelenn c'hwerv u.b., kas d'u.b., kavailhañ u.b., gourdrouz u.b., reiñ ur c'houez d'u.b., kiviañ tonenn e benn d'u.b. / koueziañ e benn d'u.b. (Gregor).

Kanharide b. (-,-n) : [loen.] c'hwil-glas g., c'hwil-glas binimus g. (Gregor).

Kantholz n. (-es,-hölzer) : prenn karrezek pe reizhkornek e skej g.

Kantianer g. (-s,-) : [preder.] kantour g.

Kantianismus g. (-) : [preder.] kantouriezh b., doazhadur Kant g.

kantig ag. : kognek, kornek, kognel, karrezet ; *kantiges Gesicht*, dremm skloennek b., dremm askornek b., bizaj askornek b., bizaj koadesk b.

Kantilene b. (-,-n) : [lenn.] kantilen g., gwerz b., klemmigan g.

Kantine b. (-,-n) : **1.** sal-debriñ b., tinell b., predva g. ; *er isst in der Schulkantine*, e hanterbañsion emañ, maget e vez er skol ; **2.** [lu] kantina g.

Kantinenwirt g. (-s,-e) : kantiner g., tineller g., paotr ar bitailh g.

kantisch ag. : [preder.] kanteke, ... Kant ; *die kantische Kritik*, an dezvarnerezh kanteke g. ; *die kantische Doktrin*, doazhadur Kant g., ar gantouriezh b.

Kanton g. (-s,-e) : **1.** kanton g., taol-bro g. ; **2.** [dre astenn.] korn-bro g., kornad-bro g., korn-douar g., kornad-douar g., kornad g., korniad g., kordennad b., karter g., tu g., kostez g., glenn g. ; **3.** [ardamezouriezh] konk g. ; *rechter Kanton*, konk dehoù ar c'hab g. ; *linker Kanton*, konk kleiz ar c'hab g.

kantonal ag. : ... kanton, ... ar c'hanton, kantonel.

Kantonalhauptstadt b. (-,-hauptstädte) : penn-kanton g., pennlec'h-kanton g.

kantonieren V.k.e. (hat kantoniert) : [lu] kantonañ, lojañ.

Kantonist g. (-en,-en) : P. lankon g., lampavan g. ; *ein unsicherer Kantonist*, un ibil treut g., ul labous toc'hor g., ul labous treut a zen g., ur gwall ibil a baotr g., un akariod g., ul lampon g., ur gwall labous g., ur poñsin g., ur c'hwil g.

Kantonnement n. (-s,-s) : [lu] lojeiz-soudarded g., kantonadur g.

Kantonshauptstadt b. (-,-hauptstädte) : penn-kanton g., pennlec'h-kanton g.

Kantonspolizei b. (-) : [Bro-Suis] polis kanton g.

Kantonswahl b. (-,-en) : [Bro-Suis] mouezhiadeg kanton b.

Kantor g. (-s,-en) : [relij.] **1.** kiniad g., kantour g., kaner-iliz g. ; **2.** ograouer g., orglezour g.

Kantorei b. (-,-en) : [relij.] laz-kanañ g.

Kantorin b. (-,-nen) : [relij.] **1.** kiniadez b., kantourez b. ; **2.** ograouerez b., orglezourez b.

Kanu n. (-s,-s) : [sport] kanoe g., bagig b., bag-pilprenn b.

Kanufahrer g. (-s,-) : [sport] kanoeer g.

Kanüle b. (-,-n) : [mezeg.] **1.** korzennig b., kateter g., gwehennell b. ; **2.** nadoz ur strinkell b., nadoz kleuz b.

Kanusport g. (-s) : [sport] kanoeerezh g., kanoeal g.

Kanute g. (-n,-n) : [sport] kanoeer g.

Kanutin b. (-,-nen) : [sport] kanoeerez

Kanzel b. (-,-n) : **1.** kador-brezeg b. [*liester* kadorioù-prezeg], kador-sarmon b., [dre fent] kador ar wirionez b. ; *die Kanzel besteigen*, sevel er gador, mont er gador-sarmon, mont (pignat) er gador-brezeg, pignat en e gador-brezeg, pignat en e gador-sarmon ; *von der Kanzel herab*, eus (a-ziwar) ar gador-brezeg, eus barr ar gador-brezeg ; **2.** [nij.] logell sturiañ b., logell leviañ b. ; **3.** [lu] touribell b. ; **4.** gwere g., mirador g.

Kanzeldeckel g. (-s,-) / **Kanzelhaube** b. (-,-n) / **Kanzelhimmel** g. (-s,-) : tog ar gador-brezeg g., tog ar gador-sarmon g., bolzenn-vouezh b.

Kanzelrede b. (-,-n) : prezeg g., prezegenn b., sarmon g., pron g.

Kanzelredner g. (-s,-) : sarmoner g., prezegour g., prezegenner g., proner g., sarmonour g.

Kanzelschwalbe b. (-,-n) : bigodez b., bigodenn b., seurez pil-pavez b., krignerez treid ar sent b., liperez treid ar sent b., bigodez a vez bepred he fri e revr ar veleien b., bigodez a vez bepred etre ar beleg hag an aoter b. ; *eine echte Kanzelschwalbe sein*, debriñ ar sent, lipat treid ar sent, krignat treid ar sent, bezañ atav he fri e revr ar veleien, bezañ bepred etre ar beleg hag an aoter.

kanzerogen ag. : [mezeg.] kankreat, kañserigenek, kañserogenek, karkinogenek.

kanzerös ag. : [mezeg.] kankrel, kankrek.

Kanzlei b. (-,en) : 1. [ministrerezh] kañsellerezh b., kañsellerdi g. ; 2. [melestradur] burev g., sekretourva g. ; 3. [noter, breutaer] studi b., kabined g., kuzulva g. ; 4. [lez-varn] grefti g., gref g.

Kanzleileiter g. (-s,-) : [istor] kañseller g.

Kanzleipapier n. (-s) : paper ministr g., paper a galite etre g.

Kanzleischreiber g. (-s,-) : grefier g., sekretour g.

Kanzleistol g. (-s) : stil kañsellerdi g., stil kañsellerezh g., jagouilhaj an dud-a-lezenn g., safar an dud-a-lezenn g., luc'haj an dud-a-lezenn g., brizhyezh an dud-a-lezenn b., gregach an dud-a-lezenn g.

Kanzleivorsteher g. (-s,-) : penn burev g., penn sekretourva g., kloareg bras g. [*liester* kloareien vras, kloareged vras].

Kanzler g. (-s,-) : [polit] kañseller g. ; *der Bundeskanzler*, kañseller ar C'hevread g. ; *Gott bewahre, dass der Kanzler wird !* Doue da virout ouzh hennezh a vezañ kañseller !

Kanzleramt n. (-s,-ämter) : 1. karg a gañseller b., kañsellerezh g. ; 2. [dre astenn.] kañsellerezh b., kañsellerdi g. ; *er wurde ins Kanzleramt bestellt*, graet e voe e c'hervel d'ar c'hañsellerdi.

Kanzlerbonus g. (-pe -ses) : [polit.] lañs evit strollad ar c'hañseller da-geñver ar mouezhiadegoù g., splot evit strollad ar c'hañseller da-geñver ar mouezhiadegoù g.

Kanzlerkandidat g. (-en,-en) : danvez kañseller g.

Kanzlerschaft b. (-) : 1. karg a gañseller b., kañsellerezh g. ; 2. respetad evel kañseller g.

Kanzlerwürde b. (-) : kañselleriezh b.

Kanzlist g. (-en,-en) : komis noter g., kloareg g. [*liester* kloareged, kloarien, kloer].

Kaolin n./g. (-s,-e) : pri-prad g., pri-gwenn g., kaolin g.

Kaolin- : ... kaolinek, ... kaolinel, ... kaolin.

kaolinisieren V.gw. (hat kaolinisiert) : kaolinekaat.

Kaolinisieren n. (-s) : kaolinekaat g.

Kaolinit g. (-s,-e) : kaolinit g.

Kaon n. (-s,-en) : [fizik] kaon str., kaonenn b.

Kap n. (-s,-s) : beg-douar g., beg g., kab g., penn g., pennroz g., penn-tir g., begenn b. ; *das Kap der Guten Hoffnung*, Kab ar Spi Mat g., beg Esperañs-vat g. (Gregor) ; *ein Kap umschiffen, ein Kap umsegeln*, doublañ ur c'hab, doublañ ur beg-douar, c'hoari an dro d'ur c'hab, c'hoari an dro d'ur beg-douar.

Kap Agulhas n. (-) : *das Kap Agulhas*, Kab ar Pikernigoù g.

Kapaun g. (-s,-e) : [loen.] kabon g., kilhog-spazh g. ; *Kapaune mästen*, lardañ kaboned.

kapaunen V.k.e. (hat gekapaunt) / **kapaunisieren** V.k.e. (hat kapaunisiert) : kabonañ ; *halb kapaunen*, rangouilhñ ; *halb kapaunisierte Hahn*, kilhog rangouilh g., kilgog g. [*liester* kilgegi].

Kapaunen n. (-s) / **Kapaunisieren** n. (-s) : kabonañ g.

Kapazität b. (-,en) : 1. barregezh b., barr g. ; *Kapazität eines Kanals*, barregezh treuzdougen ur ganol b. ; *die räumlichen Kapazitäten des Betriebs sind erschöpft*, deuet eo da vezañ enk warnomp en embregerezh, ar plas (al lijer) a ra diouer deomp en embregerezh, un diank a blas (a lijer) a zo en embregerezh, mankout a reomp a blas (a lijer) en embregerezh, plas (lijer) a ra diank deomp en embregerezh, bez ez eus diank a blas (a lijer) en embregerezh, diankañ a ra plas (lijer) deomp en embregerezh, gwall verr eo deuet ar plas (al lijer) da vezañ en embregerezh, re just eo deuet ar plas (al lijer) da vezañ en embregerezh, un diouer a blas (a lijer) hon eus en embregerezh, mankout (faotañ, faziñ) a ra plas deomp en embregerezh ; 2. endalc'h g. ; 3. [dre astenn., den] mestr g., mailh g., tad den g. ; *eine medizinische Kapazität*,

ur mailh war ar vezekniezh g. ; 4. [tredan.] bec'hiad un daspugner g.

Kapazitation b. (-) : [bev.] araezusaat g.

Kapazitätsmessgerät n. (-s,-e) : [tredan.] kapasimetr g.

Kapazitätsspeicher g. (-s,-) : [stlenn.] memor dougell b./g.

Kapazitätswahlrecht n. (-s) : [istor.] gwir mouezhiañ deskel g.

kapazitiv ag. : [fizik] douenel ; *kapazitiver Blindwiderstand*, adharzded douenel b.

Kapazitätivität b. (-) : [fizik] douenusted b.

Kapee n. (tro-lavar) : P. *schwer von Kapee sein*, bezañ berrboell, na gaout tamm skiant varn, bezañ berr a skiant, bezañ ur skiant verr a zen eus an-unan, bezañ berr a spered (berr e spered, berr e skiant), bezañ berr ar vent a skiant roet d'an-unan, bezañ lourt e spered, bezañ lourt a spered, bezañ lourt a benn, bezañ sempl ha berrwel, bezañ ur spered besk a zen, bezañ gorrek a spered, bezañ ur spered gorrek a zen, bezañ ur spered pouer a zen, bezañ divaoue, bezañ teuc'h a spered, bezañ berrwelet da vat, bezañ re vras e benn evit deskiñ netra, bezañ pout a spered, bezañ pout e spered, bezañ pouer a spered, bezañ ur spered pouer a zen, bezañ ur spered goustad a zen, bezañ stouvet, bezañ berr (bouc'h) da gompren, bezañ ul lastez hir e skouarn, bezañ tev e voned, na vont herrus gant an-unan, bezañ toullou talar en e benn, bezañ gorrek da gompren, na vezañ bet meret e bleud an tanavañ, na vezañ ur sklêrijenn, na vezañ eus ar c'horadenn gentañ, bezañ tapet war ar portolof, bezañ tuzum, bezañ divalav e spered, bezañ ur skiant verr a zen, na vezañ lemmoc'h e spered eget ul loaia pri mañsonat, mankout d'an-unan ur c'hreunenn er chapeled, faziñ ur c'hreunenn d'e chapeled, kuzhat al loar en e c'henoù, parañ al loar en e c'henoù, bezañ laosket an hanter eus e vrenn gant ar Mabig Jezuz, bezañ mat da dreiñ ar rod, bezañ laosket un tamm mat eus e yod gant ar Mabig Jezuz, kaout un tammig lod e park ar Brizh, kaout ul lodenn e park ar Brizh, bezañ eus Kerwazi, bezañ gad diwar c'had, kaout kig leue, bezañ e spered o kerzhout war flac'hioù, bezañ treid leue en e votoù, kaout kig leue en e votoù, kaout lod e Kerskouarneg, bezañ bet silet e spered dre ar ridell, bezañ genaoueg evel ur ribod.

Kapelan g. (-s,-e) : [loen.] kaplañS str. kaplañsenn b., kaplan g. [*liester* kaplaned].

Kapelle b. (-,n) : 1. chapel b., ti-pediñ g. ; *selten sieht man so viele Leute in der Kapelle*, rouez eo gwelet un chapelad ken niverus ; *der Küster ist damit beauftragt, die Kapelle in einem guten Zustand zu halten*, dever ar sakrist a zo kenderc'hel brav ar chapel ; 2. strollad sonerien g., laz-seniñ g., orkestr g., bagad g., muzik g. ; *während die Kapelle spielte*, e-pad ma c'hoarie ar muzikoù ; 3. [tekn.] forn da zispartiañ metaloù an eil diouzh egile b., digemmesker metaloù g.

Kapellenkranz g. (-es,-kränze) : [tisav.] chapelioù penn-chantele ls.

Kapellmeister g. (-s,-) : 1. [sonerezh] penn orkestra g., bleiner laz-seniñ g., mestr laz-seniñ g. ; *der Kapellmeister klopft ab*, bleiner al laz-seniñ a gemenn da baouez, ar penn orkestra a gemenn da baouez ; 2. [relij.] mestr chapel g. [*liester* mistri chapel].

Kaper¹ b. (-,n) : [louza.] kaprez str., kaprezenn b.

Kaper² g. (-s,-) : [merdead., istor] kourser g., preizher-mor g., morbreizher g.

Kaperei b. (-,en) : [merdead., istor] kourserezh g., brezel ar gourserien g. ; *zur Kaperei ausrüsten*, armañ listri e kours (Gregor) ; *ein Schiff zur Kaperei ausrüsten, um den Engländern nachzustellen*, armañ ul lestr evit redek ar Saozon. **kapern** V.k.e. (hat gekapert) : 1. [merdead.] preizhañ, preizhata ; 2. [dre skeud.] lakaat e grabanoù war, astenn e

graban war, teurel e graban war, krabanata, kammañ e vizied war, skrapañ, dont da vestr war.

Kapernstrauch g. (-s,-sträucher) : [louza.] kaprezenn b., [liester kaprezenned, kaprezed].

Kaperschiff n. (-s,-e) : [merdead., istor] lestr kourser g., lestr brigant g., lestr-preizher g.

Kaperung b. (-,-en) : [merdead.] preizherezh g.

Kapetinger g. (-s,-) : [istor] Kapet g. [liester Kapeted], Kapetad g. [liester Kapetiz], Kapetian g. [liester Kapetianed],

Kap Horner g. (-s,-) / **Kaphoornier** g. (-s,-) / **Kap Hoornier** g. (-s,-) : **1.** [den] kabhorner g. [liester kabhornerien] ; **2.** [bag] kabhorner g. [liester kabhornerioù].

kapieren V.k.e. (hat kapiert) : P. plomañ, kompren, intent ; *das kapiert ich nicht* ! kement-se a zo dreist va maner (va skiant, va foell, va c'hompren, va reiz, va intentamant), n'emaon ket evit kompren an dra-se, n'on ket barrek ouzh traoù a seurt-se, kement-se a zo trec'h da'm gouiziegezh, kement-se a zo trec'h din, ne gomprenan ket ur siseurt en dra-se, ne gomprenan ket ur c'heuz en dra-se, ne gomprenan foeltr Doue seurt en dra-se ; *der kapiert überhaupt nichts*, ne blom ket ur siseurt, ne oar na diouzh „sou“ na diouzh „diha“, ne oar na Pater na Noster, pout eo a spered, pout eo e spered, ne gompren foeltr Doue seurt, ur penn karn a zo anezhañ, berr (bouc'h) eo da gompren, toullou talar a zo en e benn, ul lastez hir eo e skouarn, ne ya ket herrus gantañ, gorrek eo da gompren, tuzum eo, ur spered divalav a zen eo, ur skiant verr a zen eo, n'eus netra en e gelorn, gwall nebeut a zo en e gelorn, n'eus netra en e gokenn, n'eus netra dindan e gokenn, n'eo ket lemmoc'h e spered eget ul loaiaid pri mañsonat, laosket en deus an hanter eus e vrenn gant ar Mabig Jezuz, laosket en deus un tamm mat eus e yod gant ar Mabig Jezuz, mat eo da dreiñ ar rod, silet eo bet e spered dre ar ridell, hennezh en deus lod e Kerskouarneg, hennezh n'eo ket stank e damouez ; *kapiert du immer noch nicht* ? toullou talar a zo ez penn ?

kapillar ag. : **1.** tanav evel ur vlevenn ; **2.** kapilarel. ; **3.** [fizik] silluskel, -silluskañ.

Kapillare b. (-,-n) : **1.** [fizik] korzenn silluskañ b. ; **2.** [korf.] kapilarenn b., korrwazhienn b. [liester korrwazhiennoù, korrwazhied, korrwazhioù].

Kapillareffekt g. (-s,-e) : [fizik] gwered silluskel g., anadenn silluskerezh b.

Kapillargefäß n. (-es,-e) : [korf.] kapilarenn b., korrwazhienn b. [liester korrwazhiennoù, korrwazhied, korrwazhioù].

Kapillarität b. (-) : **1.** [fizik] kapilarelezh b., silluskañ g., silluskadur g., silluskerezh g., anadenn silluskerezh b. ; **2.** [kevredadouriezh] *soziale Kapillarität* [Arsène Dumont], silluskerezh kevredigezhel g.

Kapital¹ n. (-s,-el,-ien) : **1.** [arc'hant.] kevala g., kapital g., font g., arc'hant-sol g., danvez g., penndanvez g., madoù ls., peadra g., kellidoù ls. ; *totes Kapital, Kapital, das nicht arbeitet*, kevala andedaol g., kevala marv g., P. arc'hant sec'h (louedet, laosk) g. ; *konstantes Kapital*, kevala kendalc'hel g. ; *gebundenes Kapital*, kevalaoù padel ls. ; *materielles und immaterielles Kapital*, kevala korfel hag ankorfel g. ; *fixes Kapital, festes Kapital*, kevala sonn g. ; *betriebsnotwendiges Kapital*, kevala c'hwel g. ; *eingesetztes Kapital*, kevala engwezhiat g., kevala postet g. ; *hergeschaffenes Kapital*, skodad g. ; *verfügbares Kapital*, kevala liñveladus g. ; *variables Grundkapital, variables Kapital*, kevala argemmel g., kevala war gemm g. ; *Beteiligung am Kapital*, perzhiadur er c'hevala g. ; *sein Kapital anlegen*, postañ e arc'hant ; *Kapital investieren*, postañ kevalaoù ; *vom Kapital zehren*, bevañ diwar e gevala ; *eingefrorenes Kapital*, arc'hant sparlet g., arc'hant skornet g. ; *vagabundierendes Kapital, Spekulationskapital*, kevalaoù o kantreal eus ur Yalc'hdi d'egile

hervez ar feurioù kinniget ls., kevalaoù grizias ls., kevalaoù arvokel ls. ; *Kapital und Gewinne ins Land zurückführen*, advroañ kevalaoù ; *wieder Kapital in ein Unternehmen pumpen*, askevalañ un embregerezh ; *die Zinsen zum Kapital schlagen*, *die Zinsen dem Kapital zuschlagen*, kevalañ ar c'hampi, daskevalañ, lakaat ar c'hampi da-heul ar font, lakaat ar c'hampi er c'hevala, postañ ar mad diwar ar c'hevala, lakaat ar c'hampi er c'hevala, postañ ar c'hampi diouzh ar c'hevala ; *Betriebskapital*, kevala kevredad g. ; *Kapital mobilisieren*, liñvelaat kevalaoù ; *Kapital bereitstellen*, foñsañ arc'hant, foñsañ ar mizoù ; *Kapital freimachen*, dieubiñ kevalaoù ; *Kapital zurückziehen*, dibostañ kevalaoù ; *Abwanderung von geistigem Kapital*, fuadur ar speredoù g., tec'hadenn ar speredoù b. ; *Kapital anziehen*, desachañ kevalaoù ; *das gezeichnete und auf sein Konto voll eingezahlte Kapital*, ar c'hevala isskridet dezhañ penn-da-benn ; **2.** [dre skeud.] *aus etwas Kapital schlagen*, atoriñ udb, korvoiñ udb, mataat eus udb, en em vataat eus udb, emvataat eus udb, tennañ vad eus udb, tennañ e vad eus udb, tennañ akuit eus udb, en em gavout mat eus udb, kaout e vad eus udb, tennañ frouezh eus udb, ober e vad eus udb, ober e vutun gant udb, ober e c'hounid eus udb, ober e c'hounidegezh eus udb, tennañ splot (gounid, ampled) eus udb, tennañ ampled diouzh udb, bezañ gwell eus udb, bezañ a-well eus udb, en em gavout mat ag (eus) udb, lakaat udb dindan gorvo, tennañ korvo eus udb, gounit korvo eus udb, bezañ gwell eus udb, kerziñ udb, kerzañ udb, ampletiñ udb, ober ampled eus udb, profitañ eus udb ; *er schlägt aus allem Kapital*, kalfichat a rafe un ibil gant brenn-heskenn, ober a ra an akuit gwellañ gant pep tra, tennañ (ober) a ra e vad eus pep tra, ober a ra e c'hounid eus pep tra, ober a ra e c'hounidegezh eus pep tra, tennañ a ra splot (ampled) eus pep tra ; **3.** *das Kapital*, ar renkadoù perc'henn ls.

Kapital² n. (-s,-e) : [moull.] gourme g.

kapital ag. : pennañ.

Kapital n. (-s,-e) : [tisav.] tog-peul g., togenn b.

Kapitalabfindung b. (-,-en) : [arc'hant.] digoll g., dic'haouenn b., dic'haou g., treziad g.

Kapitalabfluss g. (-es,-abflüsse) : [arc'hant.] fuadur ar c'hevala g., ezkerzh kevalaoù g.

Kapitalabgabe b. (-,-n) : [arc'hant.] tailhoù war ar c'hevala ls.

Kapitalabwanderung b. (-,-en) : [arc'hant.] fuadur ar c'hevala g., ezkerzh kevalaoù g.

Kapitalanlage b. (-,-n) : [arc'h.] postadenn b., postadur g., postañ g., fiziadur g., kevala sonn g.

Kapitalanlagegesellschaft b. (-,-en) : [arc'hant.] kevredad postañ g.

Kapitalaufnahme b. (-,-n) : [arc'hant.] amprest g., amprestadenn b.

Kapitalaufstockung b. (-,-en) : [arc'hant.] kresk kevala g.

Kapitalband n. (-s,-bänder) : [moull.] gourme g.

Kapitalbewegungsbilanz b. (-,-en) : bilañs treizhidell ar c'hevalaoù g., mentell amred ar c'hevalaoù b.

Kapitalbilanz b. (-,-en) : bilañs ar c'hevalaoù g.

Kapitalbuchstabe g. (-ns,-n) : [moull.] pennlizherenn b.

Kapitalälchen n. (-s,-) : [moull.] krennlizherenn b.

Kapitaldecke b. (-,-n) : [arc'hant.] arc'hant laosk g., kevala hegerz g., kevala dioueradus g., kevala liñveladus g., kevala dizolo g., arc'hant dibrez g., arc'hant diouzhtu g., arc'hant dizolo g., arc'hant a-benn g.

Kapitaleinlage b. (-,-n) : [arc'hant.] kellidoerezh g., kellidoadur g., lakadur arc'hant g., arc'hantaouerezh g., arc'hantadur g., fonsañ g., pourvezadur arc'hant g.

Kapitalerhöhung b. (-,-en) : [arc'hant.] kresk kevala g.

Kapitalertragsteuer b. (-,-n) : [arc'hant.] tailhoù diwar gounidoù ar c'hevala ls.

Kapitalflucht b. (-) : [arc'hant.] fuadur ar c'hevala g., tec'hadenn ar c'hevala b.

Kapitalfluss g. (-es,-flüsse) : [arc'hant.] kas ar c'hevalaoù g., treizhidell ar c'hevalaoù b., amred ar c'hevalaoù g.

Kapitalgeber g. (-s,-) : [arc'hant.] pourchaser arc'hant g., pourchaser kevalaoù, pourvezer arc'hant g., pourvezer kevalaoù, keller g.

Kapitalgesellschaft b. (-,-en) : [arc'hant.] kevredad kevalaoù g., kevredad daskevalañ g.

Kapitalgüter ls. : madoù aveñ ls., madoù produñ ls.

kapitalintensiv ag. : kevalael.

Kapitalisation b. (-,-en) : [arc'hant.] kevalaekadur g., arc'hantañ g., arc'hantadur g.

Kapitalisationsvertrag g. (-s,-verträge) : [ketratur] kevrat fond leve b.

kapitalisierbar ag. : kevalaekadus, arc'hantadus.

kapitalisieren V.k.e. (hat kapitalisiert) : [arc'hant.] arc'hantañ, kevalaekaat.

Kapitalisierung b. (-) : kevalaekadur g., arc'hantañ g., arc'hantadur g.

Kapitalismus g. (-) : kevalaouriezh b., kapitalouriezh b. ; *liberaler Kapitalismus*, kevalaouriezh frankizour b. ; *industrieller Kapitalismus*, kevalaouriezh c'hreantel b. ; *Ziel der Kommunisten ist die Beseitigung des Kapitalismus*, diskar ar reizhad kevalaour eo pal ar gomunourien ; *der Kommunismus bekämpft den Kapitalismus*, ar gomunouriezh a zo a-enep ar gevalaouriezh ; *die Restauration des Kapitalismus in der DDR*, assavidigezh ar gevalaouriezh en R.D.A. b.

Kapitalist g. (-en,-en) : kevalaour g., kapitalour g., penndanvezour g.

Kapitalistenbalg g./n. (-s, -bälge/-bälger) : bugel graet e votoù dezhañ a-raok e dreid ha plouz ouzhpenn e-barzh g.

kapitalistisch ag. : kevalaour, kapitalour, penndanvezour ; *kapitalistisches Land*, bro gevalaour b. ; *kapitalistisches System*, reizhiad kevalaour b. ; *kapitalistisches Regime*, renad kevalaour g. ; *die kapitalistische Ausbeutung der Arbeiterklasse*, *die kapitalistische Ausbeutung der Proletarier*, ar c'horvoerezh kevalaour diwar-goust al labourizien g., korvoerezh kevalaour ar broleterien g.

kapitalkräftig ag. : [arc'hant.] keinet mat, kreñv e chouk, kreñv e gein, kreñv an traoù gantañ, arc'hantet bravik, frank an arc'hant gantañ, frank an traoù gantañ, plousaet mat e votoù, plouzet mat e votoù, aes e borpan, aes dezhañ, uhel an dour gantañ, klok, arc'hant gwalc'h e galon gantañ, arc'hant leizh e walc'h gantañ, mat ar bed gantañ, foenn er rastell gantañ, barrek, gouest, madoù dezhañ, kreñv e gein, kreñv a gein, mat da geinañ ; *kapitalkräftig sein*, bezañ ur c'hred gouest, gouzout brav keinañ, bezañ mat da geinañ, bezañ keinet mat, bezañ kreñv e gein, bezañ kreñv a gein, bezañ kreñv e chouk.

Kapitalmarkt g. (-s,-märkte) : [arc'hant.] marc'had an arc'hant g., nevid an arc'hant g.

Kapitalmobilisierung b. (-,-en) : [arc'hant.] diglaviadur ar c'hevala g.

Kapitalrendite b. (-,-n) : [arc'hant.] gounidoù taolet gant ar c'hampi war ar c'hevalaoù postet ls.

Kapitalsteuer b. (-,-n) : [arc'hant.] tailhoù war ar c'hevala ls.

Kapitalstrom g. (-es,-ströme) : [arc'hant.] kas ar c'hevalaoù g., treizhidell ar c'hevalaoù b., amred ar c'hevalaoù g.

Kapitalüberfluss g. (-es,-überflüsse) : [arc'hant.] fonnder a arc'hant g., fonnder a arc'hant b., arc'hant d'ober teil g., arc'hant d'armerzh g., arc'hant da zioueriñ g., dreistfonna a arc'hant g.

Kapitalüberhang g. (-s,-hänge) : arc'hant laosk (sec'h, louedet) g., reñverad a gevalaoù g.

Kapitalumsätze ls. : treizhidell ar c'hevalaoù b., amred ar c'hevalaoù g.

Kapitalverbrechen n. (-s,-) : torfed kastizadus gant ar boan a varv g., torfed marvel g., torfed dellezek eus ar moug hag ar groug g.

Kapitalverkehr g. (-s) : treizhidell ar c'hevalaoù b., amred ar c'hevalaoù g.

Kapitalverknappung b. (-,-en) : [arc'hant.] 1. berrentez arc'hant b., rouezder an arc'hant g., berregezh arc'hant b., berregezh war an arc'hant b. ; 2. rouesadur war an arc'hant g., tanavidigezh war an arc'hant b.

Kapitalverlust g. (-es,-e) : [arc'hant.] koll arc'hant g.

Kapitalvermögen n. (-s,-) : kevala g. ; *bewegliches Kapitalvermögen*, kevala heloc'hel g.

Kapitalwert g. (-s,-e) : [arc'hant.] gwerzh evel kevala g.

Kapitalzufluss g. (-es,-zuflüsse) : [arc'hant.] dered arc'hant g., fonnadur arc'hant g., strumm arc'hant g.

Kapitalzusammenlegung b. (-,-en) : [arc'hant.] strollerezh kevalaoù g., kenstrolladur kevalaoù g.

Kapitän g. (-s,-e) : 1. [merdead.] kabiten g.. [*liester kabitened*], mestr g., P. paotr kozh g. ; *Kapitän auf großer Fahrt*, kabiten uhelvor g., kabiten a bellvor g., kabiten a vor g., kabiten hirdreizh g. ; *erster Kapitän*, penngabiten g. ; *zweiter Kapitän*, eil kabiten g. ; *Kapitän sein*, ober evit kabiten ; *ich fungierte als Kapitän*, me a rae evit kabiten ; [lu] *Kapitän zur See*, kabiten war vor g., kabiten a vor g. ; *Kapitän eines Fischereischiffes*, mestrouer g. [*liester mestrouiri*] ; *Kapitän eines Küstenschiffes*, kabiten aoher g. ; *Kapitän an Bord*, penn bourzh g. ; *nur einer fehlte : der Kapitän*, unan hepken a oa diank : ar c'habiten ; 2. [nij.] komandant-bourzh g.

Kapitanat n. (-s,-e) : [istor] kabitaneezh b.

Kapitänleutnant g. (-s,-e) : [merdead.] lestrletanant g., letanant-mor g.

Kapitänspatent n. (-s,-e) : [merdead.] breved kabiten g.

Kapitel n. (-s,-) : 1. pennad g., pennad-levr g., chabistr g. ; *ein Kapitel auslassen*, mont dreist ur pennad, tremen hep lenn ur pennad ; 2. [dre skeud.] P. *das ist ein Kapitel für sich*, peadra a vefe da lavaret diwar-benn an dra-se ; *das ist ein anderes Kapitel*, un afer all eo, un abadenn all eo, honnezh a zo un afer all, se 'vat 'zo ur jeu all, ur c'hoari all eo, ur pezh all eo an dra-se ; 3. [dre astenn., relij.] kuzul g., chabistr g. ; *Domkapitel*, kuzul ar chalonied g., kuzul an iliz-veur g., chabistr an iliz-veur g. ; *zum Kapitel versammelt sein*, bezañ bodet e chabistr ; [dre skeud.] *jemandem das Kapitel lesen*, chabistrañ u.b., kenteliañ u.b., plantañ kentel gant u.b., ober kelenn d'u.b., ober skol d'u.b., lavaret e Bater d'u.b., kontañ e Bater Noster d'u.b., ober un tamm katekiz d'u.b., kanañ e santa maria d'u.b., kanañ ar gousperoù d'u.b., sarmonal u.b., savantenniñ u.b., lavaret e sant Nikodem d'u.b.

Kapitelhaus n. (-es,-häuser) : [relij.] ti kuzul ar chalonied b., ti ar chabistr g.

Kapitell n. (-s,-e) : [tisav.] tog-peul g., kerndogenn b., togenn b. ; *einer Säule ein Kapitell aufsetzen*, togañ ur golonenn ; *dorisches Kapitell*, togenn doriek b. ; *ionisches Kapitell*, togenn ionek b.

Kapiteldeckplatte b. (-,-n) : [tisav.] gorre-tog g., abakenn b., taolenn-germ b.

kapiteln V.k.e. (hat kapitelt) : chabistrañ, kenteliañ, plantañ kentel gant, ober kelenn da, ober skol da, ober ur gourdrouz da.

Kapitelsaal g. (-s,-säle) / **Kapitelstube** b. (-,-n) : [relij.] sal kuzul ar chalonied b., sal ar chabistr b.

Kapitol n. (-s) : Kapitoll g. [ar C'hapitol].

kapitolinisch ag. : ... ar C'hapitol ; *der Kapitolinische Hügel*, Menez ar C'hapitol g. ; *die kapitolinischen Gänse*, gwazi ar C'hapitol g.

Kapitolshügel g. (-s) : [Roma] *der Kapitolsberg*, Menez ar C'hapitol g.

Kapitular- : ... chabistrel, ... ar chabistr.

Kapitular¹ g. (-s,-e) : [relij.] chaloni ar chabistr g.

Kapitular² n.(-s,-ien) / **Kapitulare** n. (-s, Kapitularen) /

Kapitularium n. (-s, Kapitularen) : [istor] dekred ar roue g., kemenn ar roue g.

Kapitulation b. (-,-en) : **1.** [lu, polit.] kodianidigezh b., rentidigezh b., daskor g., daskoridigezh b. ; *bedingungslose Kapitulation*, kodianidigezh diziviz b., rentidigezh hep diviz a nep seurt b., daskoridigezh hep diviz ebet b., daskor hep diviz ebet g., daskoridigezh e diviz an enebour b. ; **2.** [dre skeud.] dilez g., dilezidigezh b., diskrog g.

kapitulieren V.gw. (hat kapituliert) : **1.** kodianañ, kodianañ gant u.b., en em zaskoriñ d'an enebourien, en em rentañ ; *bedingungslos kapitulieren*, en em zaskoriñ e diviz an enebour ; **2.** [dre skeud.] lezel e zivrec'h da gouezhañ, lezel (teuler) pep tra ouzh an drez, lezel pep tra ouzh torgenn, plegañ touchenn, koazhañ, kac'hat en e vragez, dilezel ar stourm, chom a-dreuz gant e hent, lezel pep tra war e revr, lezel pep tra war e gement all, kemer e sac'h, diskouez e seuliou, stlepel (teuler) ar boned war-lerc'h an tog, teuler (strinkañ) an trebez war-lerc'h ar billig, teuler (stlepel) ar billig goude an trebez, teuler (stlepel, skeiñ, darc'haouiñ) an trebez war-lerc'h ar sklisen, teuler (stlepel, skeiñ, darc'haouiñ) an trebez war-lerc'h ar vasin, diskregiñ.

Kap-Kairo-Eisenbahn b. (-) : [istor] *die Kap-Kairo-Eisenbahn*, an hent-houarn treuzafrika g.

Kaplan g. (-s, Kapläne) : [relij.] **1.** chapalan g. ; **2.** vikel g., kure g., beleg-servij g., P. raton minik g., raton bihan g.

Kaplanei b. (-,-en) : [relij.] **1.** chapalaniezh b. ; **2.** ti ar chapalan g.

Kaplanwürde b. (-) : [relij.] chapalaniezh b.

Kapland n. (-s) : [Suafrika, istor] *das Kapland*, Bro ar C'hab b.

Kapo¹ g. (-s,-s) : **1.** [nazi.] kapo g., evezhier g. ; **2.** [lu] P. isofiser g.

Kapo² b. (-) : [Bro-Suis] [berradur evit *Kantonspolizei*]

Kapok g. (-s) : [louza.] kapok g.

Kapokbaum g. (-s,-bäume) : [louza.] kapokenn b., gwez-kapok str.

Kaposi-Sarkom n. (-s,-e) : [mezeg.] sarkom Kaposi g.

Kappe b. (-,-n) : **1.** [pennwisk] kasketenn b., boned g., boned plat g., kabell g. [*liester kabelleu, kebell*], pichourell g./b., kougoul g., penngab g., penn-kab g., kalotenn b., kalabousenn b., kabuch g., kabuchon g. ; *jemandem die Kappe abnehmen*, diskabellañ u.b. ; **2.** [mantell] pelerinenn b., kapot g., kapot-sac'h g., mantell-gougoulek b., kap g., kabell g., jobelinenn b., kabig g. ; **3.** [stilo, korzenn] tog g., tokig g., kabellig g. ; *die Kappe vom Kugelschreiber abnehmen*, didogañ ar voubluenn ; **4.** [tekn.] kabell g. [*liester kabelleu, kebell*] ; *etwas mit einer Schutzkappe versehen, eine Schutzkappe auf etwas (ak.) aufstecken*, kabellañ udb ; **5.** [dre skeud.] P. *etwas auf seine eigene Kappe nehmen*, kemer udb en e garg (war e chouk), sammañ an atebegzh evit udb, kemer udb war e gont ; **6.** [dre astenn.] *die Kappe am Schuh*, **a)** skoaz ar vitez b. ; **b)** beg ar vitez g. ; **7.** [tisav.] *Gewölbekappe*, golo ar volz b. ; **8.** [kr-l] *jedem Narren gefällt seine Kappe*, a skiant hag a goantiri eo pinvidik a-walc'h pep hini - pep hini a gav mat evel ma ra - ar fallañ lakez a zo er vro 'zo ur pabor war e veno - pep loudourenn a gav mat he c'heustourenn - ar pezh en deus graet Doue ar gwellañ a zo ma'z en em gav mat pep unan - ar c'hamm a wel e damm - kouez al loudourenn pa vez sec'h a

vez gwenn ; **9.** [der skeud.] *er ist neben der Kappe*, n'emañ ket ganti, n'emañ ket en e lec'h, n'emañ ket en e jeu, n'emañ ket en e goch, n'emañ ket en e vleud, dall ha mezh eo, kollet en deus mik e benn, trevariet eo e benn, aet eo e benn e gin, diank eo e spered, gwalañjeret eo, skelt eo e benn, kollet eo da vat, aet eo dall, skoelfet eo, alvaonet eo, emañ o stonkañ gant ar strafuilh, trelatet eo, divarc'het eo, trejeboulet eo, daoubennet eo, mesket eo e spered, rouestlañ a ra e spered en e benn, difoc'h eo, n'en deus ardremez ebet, ne oar ardremez ebet ken, hennezh a zo kollet an ardremez gantañ, war dri zroad emañ, trevariañ a ra e skiant, c'hoari a ra gant e voned, diskiantañ a ra, aet eo e belbi (e berlobi), aet eo ganto, loariañ a ra, trelatet (alfoet, alteret, troet) eo e spered, n'emañ ket mat e benn, n'eo ket mat gant e benn, kollet eo e benn gantañ, kollet eo e spered gantañ, deuget eo sot, paket en deus anezho.

kappen V.k.e. (hat gekappt) : **1.** troc'hañ ; *den Anker kappen*, troc'hañ fun an eor ; *den Mast kappen*, troc'han (diskar) ar wern ; *die Masten kappen*, diwerniañ ur vag ; *das Tau kappen*, troc'hañ ar fard (ar fun) ; **2.** [labour-douar] divegañ, divleñchañ, dibennañ, tagosenniñ, penndogiñ, penndoliñ, divleinañ, penndologiñ ; *den Baum (den Wipfel, die Krone) kappen*, divegañ (dibennañ, tagosenniñ, penndogiñ, divleinañ, penndologiñ, divleñchañ) ar wezenn ; *gekappter Baum*, penndolog g., penndogenn b., tagosenn b., gwez tagosennnek str., torgos g., targos g., tos g., P. beleg [*liester belegoù*] ; **3.** [loened] spazhañ ; *Hähne kappen*, kabonañ kilheien, spazhañ kilhegi ; **4.** [loened] sailhañ ; *der Hahn kappt die Henne*, ar c'hilhog a gilhog (a gog, a gok, a glud) ar yar, ar c'hilhog a gluch, [dre fent] emañ ar c'hilhog o pluñviñ ar yar.

Kappenammer b. (-,-n) : [loen.] brean penn du g.

Kappenmantel g. (-s,-mäntel) : pelerinenn b., kapot g., kapot-sac'h g., kap g., kabell g., jobelinenn b., kabig g., mantell bichourellek b.

Kappenmuskel g. (-s,-n) : [korf.] kigenn dristuriek b.

Kappes g. (-) : **1.** [rannyezh] sotonioù ls., diotajoù ls., tarielloù ls., jaodreou ls., amiodaj g. ; **2.** [louza.] kaol-podek str., kaol-gwenn str., kaol-pome str.

Kapphahn g. (-s,-hähne) : [loen.] kabon g., kilhog spazh g. ; *Kapphähne mästen*, lardañ kaboned.

Käppi n. (-s,-s) : kepi g. kalabousenn-reut b.

Kappprovinz n. (-s) : [Suafrika, istor] *die Kappprovinz*, Bro ar C'hab b.

Kappus g. (-) : **1.** [rannyezh] sotonioù ls., diotajoù ls., tarielloù ls., jaodreou ls., amiodaj g. ; **2.** [louza.] kaol-podek str., kaol-gwenn str., kaol-pome str.

Kappzaum g. (-s,-zäume) : [kezeg] gwaskell b., morailh g. ; *einem Pferd den Kappzaum anlegen*, morailhañ ur marc'h.

Kaprice b. (-,-n) : froudenn b., droukfroudenn b., kammfroudenn b., stultenn b., pennad g., sorc'henn b., loariadenn b., loariad b., kulad g., boemenn b., tid b., aradenn b. ; *jemandem alle Capricen durchgehen lassen*, ober e did (e zivizoù) ouzh u.b., ober holl lavarioù (holl bennadoù) u.b., ober e holl lavarioù d'u.b., ober holl senturioù u.b., ober e holl senturioù ouzh u.b., ober e holl froudennoù d'u.b., tremen diouzh froudennoù u.b., plegañ da did u.b., na grediñ nac'h an dister dra ouzh u.b., ober kamambre d'ur bugel, bezañ re wak ouzh ur bugel, bezañ re sempl e-keñver ur bugel ; *diese Kaprice wird ihm schon vergehen*, ne bado ket pell e loariad.

Kapriole b. (-,-n) : **1.** lamm-gavr g., fringadenn b. ; *Kapriolen machen*, gavrlammat, friantal, fringal, fringalañ, fringellat, dizoac'hañ, en em zizoac'hañ ; *sie machte Kapriolen*, lammat a rae evel un heizez ; **2.** diboell g., diotaj g., tariell b., foutouilhenn b., garzaj g., garzennaj g.

Kaprize b. (-,-n) : [Bro-Austria] *sellit ouzh Kaprize*.

kapriziös ag. : loariek, loariadek, loarius, loariadenn a spered, loariadenn, froudennus, froudennek, stultennus, pennadus, kuladus, barradus, sorc'hennus, kamambre, furluok, kemm-digemm, hedro, breskik, bresk, bouljant, tro-distro, valigant, kildro, dizalc'h, gwenno ; *dort hat das kapriziöse Wesen das Sagen*, al loariadenn a zo mestr eno, gant al loriadenn emañ an damani eno.

Kaprylsäure b. (-) : [kimiezh] trenkenn gaprilek b.

Kapsel b. (-,-n) : 1. [louza.] bolc'henn b., bolc'h str./g. [*liester* bolc'hoù, belc'h], yalc'h b. ; 2. [boutailh] taf g. ; 3. [boest] klozenn b., skrin g., klaouier g. ; 4. [egorlestr] klozenn egor b. ; 5. [mezeg.] gelulenn b. [*liester* gelul, gelulennoù], bolc'han g., kloran g. ; 6. [korf.] pourc'had g. ; *Gelenkkapsel*, pourc'had ar c'henvell g.

Kapseldeckel g. (-,-s) : [louza.] goloennig b.

Kapsel Frucht b. (-,-früchte) : [louza.] frouezh bolc'hek str.

kapseln V.k.e. (hat gekapselt) : 1. [tekn.] hobregonañ g., gwareziñ ; 2. [tredan.] enklosennañ g. ; 3. [stlenn.] bolc'hennañ ; *Daten kapseln*, bolc'hennañ roadennoù ; 3. [boutailh] tafañ.

Kapselsack g. (-s,-säcke) : [korf.] sac'h pourc'had g.

Kapselung b. (-,-en) : 1. [tekn.] gwarezerezh g., hobregonañ g., hobregonerezh g., hobregonadur g., hobregon g. ; 2. [tredan.] enklosennadur g., enklosennañ g. ; 3. [boutailh] tafadur g.

Kapsid n. (-s,-e) : [bev.] kapsid g.

kaputt ag. : 1. torr, torret, torret-groñs, aet er sac'h, er sac'h, foeltret, sac'het da vat, difindaonet, dic'hagnet, freuzet, dihaset, broustet, dispennet, divarc'het, diaozet, drailhet, mazaouet, mazaouet pizh, diferlinket ; *macht kaputt, was euch kaputt macht*, dihasit ar pezh a zihast ac'hanoc'h ; *er hat kaputte Nerven*, aet eo e nervennoù da fall ; *deine Brille ist kaputt*, drailhet eo da lunedoù, torr eo da lunedoù ; *etwas kaputt reparieren*, [dre fent] gwall aozañ udb, lakaat udb en ur gwall stad, distresañ udb, glac'hariñ udb, gwastañ udb, [Paol gozh o klask eeunañ he gar d'e vamm en deus he zorret e daou damm / difoeltrañ an ti d'ober ar forn] ; 2. echu, graet, marv ; 3. skuizh evel ar bleiz, kabac'h gant ar skuizhder, riñset, marv diwar e sav, gourdet gant ar skuizhder, asik, asiket, flep, mac'homet, brev, brevet, rentet, gell, divi, eok, eoget (ôget) gant ar skuizhder, tanailhet, darnaouet, skuizh-brein, skuizh-marv, skuizh-divi, skuizh-lazhet, skuizh-stank, skuizh-lovr, skuizh-brevet, brevet gant ar skuizhder, torret gant ar skuizhder, faezh betek skoulm e ene, broustet e gorf, distronket-holl, nezet tout e izili dindanañ, krevet ; *ich bin total kaputt*, skuizh on, ken ez on - skuizh on, biskoazh skuishoc'h.

kaputfahren V.k.e. (fährt kaputt / fuhr kaputt / hat kaputtgefahren) : foeltrañ, grilhañ, freuzañ, frikañ, fregañ, drailhañ, drastañ, tanfoeltrañ, tanfoestrañ, findaoniñ ; *er hat seinen Wagen kaputtgefahren*, findaonet en deus e garr-tan, foeltret en deus e garr-tan, foeltret en deus e garrigell.

kaputtgehen V.gw. (ging kaputt / ist kaputtgegangen) : diferlinkañ, terriñ, mont da fall, mont e tammoù, mont e skolp, mont e diframm, dismantrañ, mont da skos, diwikfreañ, dizeeunañ, mont da neuz (Gregor), mont er sac'h, findaoniñ, freuzañ, bezañ war e veskelloù, bezañ gant e veskelloù, tennañ e viskilli, bezañ war e dalaroù, bezañ gant e dalaroù, bezañ oc'h ober e dalaroù ; *dort wird er ganz bestimmt nicht kaputtgehen*, didorroc'h e vo dezhañ bezañ eno ; *an den Steinen und Felsen an der Küste gehen die Holzschuhe leicht kaputt*, drastus eo an aod evit ar botoù-koad, drastus eo an aod d'ar botoù-koad, en aod e vez dic'hagnet buan ar botoù-koad, ne bad ket pell ar botoù-koad en aod ; *so was geht nicht kaputt*, n'eus ket a dorr d'an dra-se.

kaputtkriegen V.k.e. (hat kaputtgekriegt) : tizhout foeltrañ, tizhout dic'hagnañ, dont a-benn da c'hriilhañ, tizhout freuzañ,

tizhout fregañ, dont a-benn da zrailhañ, dont a-benn da zrastañ, dont a-benn da danfoeltrañ, tizhout findaoniñ, tizhout peurderiñ ; *das ist nicht kaputtzukriegen*, n'eus ket a dorr d'an dra-se.

kaputtlachen V. em. (rannadus) : **sich kaputtlachen** (hat sich (ak.) kaputtgelacht) : riardiñ, tagañ gant ar fent, tagañ kement e c'hoarzher, mougañ kement e c'hoarzher, tagañ o c'hoarzhin, c'hoarzhin ken na vouger, c'hoarzhin da greviñ e vouzelloù, kaout ur bouzellaouad fars, bezañ puchet kement e c'hoarzher, migañ gant ar c'hoarzh, rampañ e c'henoù, mont ar bouc'h war lein an ti gant an-unan, bezañ daoudortet o c'hoarzhin, bezañ daoudortet gant ar fent, bezañ daoubleget gant ar c'hoarzh, tortañ o c'hoarzhin, daoudortañ da c'hoarzhin, daoudortañ gant ar fent, tortañ gant ar c'hoarzh, hejañ gant ar c'hoarzh, c'hoarzhin leizh e gof (leizh e gorf), hejañ ha nezañ e gorf o c'hoarzhin, ober ur c'hofad c'hoarzhin.

kaputtmachen V.k.e. (hat kaputtgemacht) : dic'hagnañ, grilhañ, fregañ, drailhañ, drastañ, frigasañ, frikañ, lakaat da darzhañ, freuzañ, terriñ, peurderiñ, strinkañ a dammoù, brevennañ, diskolpañ, distrujañ, dismantrañ, difoeltrañ, foeltrañ, dibarfoeltrañ, frailhañ, dibarfreuziñ, gwastañ, peurwastañ, netraiñ, malamantiñ, dic'hastañ, dizalbadiñ, findaoniñ, dizeeunañ, mazaouiñ, mazaouiñ pizh, euverañ, gwallegañ, mekaat, diwikfreañ, diferlinkañ, miñsañ, broustañ, direizhañ, fontañ, finfontañ, dispenn ; *du machst dein Spielzeug noch kaputt, wenn du weiter darauf einschlägst*, terriñ (foeltrañ, mazaouiñ) a ri da c'hoariell o skeiñ ganti e-giz-se.

kaputtschlagen V.k.e. (schlägt kaputt / schlug kaputt / hat kaputtgeschlagen) : dic'hagnañ, grilhañ, fregañ, drailhañ, drastañ, frigasañ, frikañ, lakaat da darzhañ, freuzañ, terriñ, peurderiñ, strinkañ a dammoù, brevennañ, diskolpañ, distrujañ, dismantrañ, difoeltrañ, foeltrañ, dibarfoeltrañ, frailhañ, dibarfreuziñ, gwastañ, peurwastañ, netraiñ, malamantiñ, dic'hastañ, dizalbadiñ, mazaouiñ, mazaouiñ pizh, findaoniñ, miñsañ, dispenn.

Kapuze b. (-,-n) : kabell g. [*liester* kabelloù, kebell], penngab g., penn-kab g., kougoul g., pichourell g./b., kabuch g., kabuchon g. ; *jemandem die Kapuze herunterziehen*, digougouliañ u.b. ; *sich (dat.) die Kapuze aufsetzen*, kougoulañ, kougouliañ, pichourellañ ; *jemandem die Kapuze aufsetzen*, kougoulañ u.b., kougouliañ u.b., pichourellañ u.b. ; *Kapuze im Balaklava-Stil*, kalabousenn-venez b.

Kapuzenmantel g. (-s,-mäntel) : pelerinenn b., kapot g., kapot-sac'h g., kap g., kabell g., jobelinenn b., kabig g., mantell-gougoulek b., mantell bichourellek b.

Kapuzenmuskel g. (-s,-n) : [korf.] kigenn dristuriek b.

Kapuzenmütze b. (-,-n) : kougoul g.

Kapuzinade b. (-,-n) : kabusinadenn b., prezegenn c'hourdrouzus b., prezegenn daer b., sarmon taer g., sarmon gourdrouzus g.

Kapuziner g. (-s,-) : 1. [relij.] manac'h-rous g., kabusin g., tad kabusin g. ; 2. [kegin.] kafe dre zienn g. ; 3. [loen.] marmouz kabusin g. ; *gehaubter Kapuziner*, sapajou g. [*liester* sapajoued].

Kapuzineraffe g. (-n,-n) : [loen.] marmouz kabusin g.

Kapuzinerbart g. (-s) : [louza.] korn-karv g.

Kapuzinerkresse b. (-,-n) : [louza.] kabusin str.

Kapuzinermönch g. (-s,-e) : [relij.] manac'h-rous g., kabusin g., tad kabusin g.

Kapuzinerorden g. (-,-s) : urzh ar gabusined g.

Kapuzinerpredigt b. (-,-en) : kabusinadenn b., prezegenn c'hourdrouzus b., prezegenn daer b., sarmon taer g., sarmon gourdrouzus g.

Kar n. (-s,-e) : [douarouriezh] sirk skornredel g.

Karabiner g. (-s,-) : [lu] 1. karabinenn b., fuzuilhenn b., mouskedig g., grondin b. ; 2. P. [tekn.] organell grog b., lagadenn grog b.

Karabinerhaken g. (-s,-) : [tekn.] organell grog b., lagadenn grog b.

Karabinerschütze g. (-n,-n) : karabiner g.

Karacho n. (-s) : [tro-lavar] *mit Karacho, im Karacho, mit vollem Karacho*, ken prim (ken buan) hag an avel, evel an avel, evel un tarz h avel, gant un tizh an diaoul, gant ar foeltr, evel an tan, gant pep tizh, ken na strink an tan war e lerc'h, o strinkañ kaoc'h war e lerc'h, e-giz un tenn, d'ar red-tan-put, d'ar red-tan-ruz, gant tizh ken a foeltr, gant tizh ken a finfoeltr, gant tizh ken a foech, d'an druilh-drask.

Karacke b. (-,-n) : [merdead.] karakenn b.

Karaffe b. (-,-n) : karafenn b., kalafrenn b., karafennad b., kalafrennad b. ; *Hals einer Karaffe*, gouzoug ur garafenn g. ; *eine Karaffe mit langem Hals*, ur garafenn gouzouget hir b.

karaffieren V.k.e. (hat karaffiert) : [gwin] karafennañ.

Karaffierung b. (-) : [gwin] karafennañ g.

Karakal g. (-s,-s) : [loen.] karakal g., liñs Persia g., liñs Afrika g.

Karambolage b. (-,-n) : 1. stokadeg-kirri b., kenstokadeg b. ; 2. [bilhard] bilhard teir boul g., bilhard gall g., daoudaol g.

karambolieren V.gw. (hat karamboliert) : 1. lakaat ur vout vilhard da stekiñ ouzh div all, daoudaoliñ ; 2. kenstekiñ, mont a-benn an eil d'egile, stekiñ an eil ouzh egile, stekiñ an eil en egile, tosiñ an eil egile.

Karamell g./n. (-s) : [kegin.] karamel g., sukr-dev g. ; *zu Karamell werden*, karamelaat ; *weiches Karamell*, karamel gwak g.

Karamellcrème b. (-) : [kegin.] koaven gratet g.

Karamelle b. (-,-n) : [kegin.] karamel str., karamelenn b., madig karamel g.

karamellisieren V.k.e. (hat karamellisiert) : [kegin.] karamelaat.

Karamellisierung b. (-) : [kegin.] karameladur g.

Karamellpudding g. (-s,-e/-s) : [kegin.] *gestürzter Karamellpudding*, koaven war an tu gin g.

Karat n. (-s,-e) : 1. karat g. ; *ein Karat entspricht einem Gewicht von 0,2 g.*, ur c'harat a zo par da 0,2 gramm ; 2. karat g. ; *reines Gold hat vierundzwanzig Karat*, pevar c'harat warn-ugent a zo gant an aour rik.

Karate n. (-s) : [sport] karate g.

Karateka¹ g. (-/-s,-/-s) : [sportour] karateka g. [*liester karatekaed*].

Karateka² b. (-,-/-s) : [sportourez] karateka b. [*liester karatekaed*].

Karatekämpfer g. (-s,-nen) : [sport] karateka g. [*liester karatekaed*].

Karatekämpferin b. (-,-) : [sport] karateka b. [*liester karatekaed*].

-karätig ag. / [Bro-Aostria] **-karatig** ag. : *achtzehnkarätiges Gold*, aour triwech' karat g.

Karusche b. (-,-n) : [loen.] pesk-aour g., pesk ruz g.

Karavalle b. (-,-n) : [merdead.] karavelenn b.

Karawane b. (-,-n) : karaouan b., karavanenn b., karavanennad b., lostennad kañvaled b.

Karawanenführer g. (-s,-) : karaouaner g.

Karawanenhandel g. (-s) : karaouanerezh g.

Karawanenroute b. (-,-n) / **Karawanenstraße** b. (-,-n) : hent karaouan g.

Karawanserei b. (-,-en) : ti-karaouanoù g., ti-karavanennoù g., karavañserailh g.

Karbatsche b. (-,-n) : kelastrenn b., gwialenn b.

Karbid n. (-s,-e) : [kimiezh] karbidenn b.

Karbidlampe b. (-,-n) : lamp aketilen g./b.

Karbol n. (-s) : [kimiezh] fenol g.

Karbolkaserne b. (-,-n) : [lu] P. ospital an armeoù g.

Karbolsäure b. (-) : [kimiezh] trenkenn fenolek b.

Karbolwasser n. (-s) : [kimiezh] dour fenolek g.

Karbon n. (-s) : 1. [douarouriezh] hoalad kentañ g., marevezh ar glaou g., glaouvezh g., karbonifer g. ; 2. karbon g.

Karbonade b. (-,-n) : [kegin.] 1. kostezenn b., etrekostezenn b., etrekostenn b. [*liester etrekostoù*] ; 2. [Bro-Aostria] pouloudennig kig kras b., logod str.

Karbonat n. (-s,-e) : [kimiezh] karbonat g.

Karbonatisierung b. (-) : karbonatañ g.

karbonatisieren V.k.e. (hat karbonatisiert) : karbonatañ.

karbonisieren V.k.e. (hat karbonisiert) : glaouañ, glaouenniñ, glaoudenniñ, karbonekaat.

karbonisch ag. : glaouvezhel, eus marevezh ar glaou ; *die karbonische Fauna*, loened eus marevezh ar glaou ls., *die karbonische Flora*, struzh eus marevezh ar glaou g.

Karbonsäure b. (-,-n) : [kimiezh] trenkenn garboksilek b.

Karbonschicht b. (-,-en) : *Karbonschicht einer eingerauchten Pfeife*, kramenn b., krazunell b.

Karbonpapier n. (-s) : paper glaou g.

Karbunkel g. (-s,-) : [mezeg.] gor-hesk g., gourhesked g., gronnad a lies hesked g.

kärchern V.k.e. (hat gekärchert) : dilastezañ gant ur c'harcher®.

Kardamom g./n. (-s,-e/-en) : [louza.] kardamom g.

Kardangelenk n. (-s,-e) : [tekn.] koubl-kardan g., glin-kardan g., P. touseg g. [*liester tousegoù*].

Kardantunnel g. (-s,-/-s) : [tekn.] tunel treuzkas g.

Kardanübertragung b. (-,-en) : [tekn.] treuzkas dre gardan g.

Kardanwelle b. (-,-n) : [tekn.] marbr gant ur c'houbl-kardan g., kardan g.

Kardätsche b. (-,-n) : 1. broust kezeg g., palouer kezeg g. ; 2. kribin b., rañvell b., inkard g., inkardenn b., kribinerez b., inkarderez b., rañvellerez b., breuzerez b. ; *Tuch mit der Kardätsche aufkratzen*, pommelliñ mezher.

kardätschen V.k.e. (hat kardätscht) : 1. [kezeg] broustañ ; 2. kribinañ, inkardañ, rañvellat, breuzat ; *in einem Arbeitsgang kardätschte Wolle*, kribinad b., breuzad b.

Kardätschen n. (-s) : breuzerezh g., breuzadur g., rañvellerezh g., kribinañ g., inkardañ g.

Karde b. (-,-n) : 1. [louza.] *wilde Karde*, louzaouenn-ar-c'hromm str., feunteun-al-laboused b., broustoù ls., kemenerien ls. ; 2. [benveg] kribin b., rañvell b., breuz b., inkard g., inkardenn b., kribinerez b., inkarderez b., rañvellerez b., breuzerez b.

Kardeel n. (-s,-e) : [merdead.] : gor g., post g., pañs g. ; *die Kardeele eines Taus*, goriou (postoù, pañsoù) ur fun ls. ; *Kardeele zu einem Seil verdrillen*, *Kardeele zu einem Tau verdrillen*, *Kardeele zu einem Seil verlitzen*, *Kardeele zu einem Tau verlitzen*, gorañ ur gordenn ; *ein Tauwerk aus Kardeelen schlagen*, gorañ ur fun.

-kardeelig ag. : [merdead.] *dreikardeelig*, a dri gor.

Kardenband n. (-s,-bänder) : [gwiad.] ruban gloan inkardet g. ; *die Kardenbänder strecken*, difeltrañ ; *das Strecken der Kardenbänder*, an difeltrañ g.

Kardendistel b. (-,-n) : [louza.] louzaouenn-ar-c'hromm str., feunteun-al-laboused b.

Kardia b. (-) : [korf., mezeg.] 1. gwask krec'h ar stomog g. ; 2. kalon b.

kardieren V.k.e. (hat kardierte) : kribinañ, inkardañ, rañvellat, breuzat ; *in einem Arbeitsgang kardierte Wolle*, kribinad b., breuzad b.

Kardieren n. (-s) : breuzerezh g., breuzadur g., rañvellerezh g., kribinañ g., inkardañ g.

Kardiermaschine b. (-,-n) : [tekn.] kribinerez b., inkarderez b., rañvellerez b., breuzerez b.

Kardinal g. (-s, Kardinäle) : 1. [relij.] kardinal g. ; *der Papst wird von den Kardinälen gewählt*, dilennet e vez ar Pab gant ar gardinaled ; *jemanden zum Kardinal machen*, krouiñ u.b. kardinal ; *die als Papstkandidaten infrage kommenden Kardinäle*, an danvez pibien ls. ; 2. [loen.] roter Kardinal, evn-kardinal g.

Kardinalbischof g. (-s,-bischofe) : [relij.] kardinal-eskob g.

Kardinaldekan g. (-s,-e) : [relij.] dean ar gardinaled g.

Kardinalat n. (-s,-e) : [relij.] kardinalelezh b., kardinaliezh b.

Kardinale n. (-/s,kardinalia) : 1. [mat.] niver pegementiñ g., niver priñvel g. ; 2. [yezh.] adanv pegementiñ g.

Kardinalfehler g. (-s,-) : fazi bras-kenañ g., fazi a bouez bras-kenañ g., pezh mell fazi g.

Kardinalist g. (-en,-en) : [istor] kardinalour g.

kardinalistisch ag. : [istor] kardinalour.

Kardinalität b. (-) : [mat] priñvelezh b.

Kardinalkämmerer g. (-s,-) : [relij.] kambrelan-ar-Pab g., kardinal merour g., ofiser a gambr g.

Kardinalpunkt g. (-s,-e) : 1. kraf pouezusañ g., kraf pennañ g., kentañ pezh eus udb g., penngraf g., mudurun b., skoulm g., tañh b., kempenn b., dalc'h brasañ g., poent grevusañ g., poent pounnerañ g., amanenn g., pep pouezusañ g., penn g., penn kentañ g., pezh pouezusañ g., pep retañ g., pezh retañ g., pezh hag a gont ar muiañ g., pezh hag a zoug g. ; 2. pennroud g. ; *die vier Kardinalpunkte*, ar pevar fennroud ls., ar pevar fennavel ls., pevar c'horn ar bed ls., ar pevar roud-avel ls.

Kardinalshut g. (-s,-hüte) : [relij.] tog kardinal g., mintr kardinal g.

Kardinalskollegium n. (-s,-kollegien) : [relij.] kolaj ar gardinaled g., koñsistor g., koñsistoer g., bodadeg kardinaled b.

Kardinalsversammlung b. (-,-en) : [relij.] sened-kardinaled g., konklav g.

Kardinalswürde b. (-) : [relij.] kardinalelezh b., kardinaliezh b.

Kardinaltugend b. (-,-en) : pennvertuz b.

Kardinalwind g. (-s,-e) : pennavel g. ; *die vier Kardinalwinde*, ar pevar fennavel ls.

Kardinalzahl b. (-,-en) : 1. [mat.] niver pegementiñ g., niver priñvel g. ; 2. [yezh.] adanv pegementiñ g.

Kardiograf g. (-en,-en) : [mezeg.] kardiograf g.

Kardiografie b. (-) : [mezeg.] kardiografiñ g.

kardiografisch ag. : [mezeg.] kardiografek.

Kardiogramm n. (-s,-e) : [mezeg.] kardiogramm g.

Kardiograph g. (-en,-en) : [mezeg.] kardiograf g.

Kardiographie b. (-) : [mezeg.] kardiografiñ g.

kardiographisch ag. : [mezeg.] kardiografek.

Kardiologe g. (-n,-n) : [mezeg.] kalonour g.

Kardiologie b. (-) : [mezeg.] kalonouriezh b., kardologiezh b.

kardiologisch ag. : [mezeg.] kalonel ; *kardiologische Untersuchung*, imbourc'h kalonel g.

kardiovaskulär ag. : [mezeg.] kalongwazhiedel.

Kardobenedikte b. (-,-n) : [louza.] louzaouenn-ar-c'hazh b.

Kardone b. (-,-n) : [louza.] askol-du str., kardon str., louzaouenn-ar-pabor b.

Karelien n. (-s) : Karelia b.

Karenztag g. (-s,-e) : devezh ehan-kleñved na vez ket paeet gant kef ar surentez sokial g.

Karenzzeit b. (-,-en) : gedvezh g., prantad gortoz g.

Karfiol g. (-s) : [Bro-Aostria] kaol-fleur str., kaol-bouedek str., kaol-bleuñv str., kaol-brignennek str., brikoli str.

Karfreitag g. (-s,-e) : Gwener-ar-Groaz g. ; *am Karfreitag*, da-geñver Gwener-ar-Groaz ; *er starb am Karfreitag*, marvet e oa da Wener-ar-Groaz.

Karfunkel g. (-s,-) : 1. [mezeg.] gor-hesk g., gourhesked g., gronnad a lies hesked g. ; 2. [maen.] skarbouklenn b. [*liester skarboukloù, skarbouklennoù*], karboukl str., maen-granat ruz g., esterloup g.

Karfunkelstein g. (-s,-e) : skarbouklenn b. [*liester skarboukloù, skarbouklennoù*], karboukl str., maen-granat ruz g., esterloup g.

karg ag. : 1. krin, pizh, sinac'h, signac'h, disec'h, difrouezh, tagn, togn, spagn, treut, distrui, dizampled, gay, gloev ; *karger Boden*, douar krin g., krinenn b., douar tagn g., tagnenn b., douar spagn g., douar gay g., douar treut g., douar distrui g., douar dizampled g., gagn b., douar da blantañ chas g., douar paour g. ; *karges Weideland, karge Weide*, peuriñ togn g., peuriñ treut g. ; 2. treut, teusk, dister, strizh, divalav, truek, paour ; *karge Kost*, kegin dreut b., tinell dreut b., tinell baour b., pred dister g., pred treut g., pred dilarjez g., pred divalav g., pred koraiz g., pred truek g., trantell b., boued difonn g., keustereunn treutik-eston b. ; *recht karg*, ken just ha fri ar c'hazh, treutik-eston ; *workkarg*, berr da gaozeal, berr e lañchenn, kerterius en e gomzoù, kerterius war e gomzoù, tavedek, sparlet e deod, ... na lavar ket pikol tra, ... n'eo ket gwall gaozeüs ; *einen kargen Verdienst haben*, bezañ gwall zister e c'hopr, bezañ bihan e goumanant, gounit un tamm pae divalav (un tamm pae dister, ur gopr divalav g., un tamm gopr disterik, ur begad pae, un disterik a bae), bezañ disterik e c'hounidigezh ; *ein karges Leben führen*, bevañ en diouderded, bevañ moan, bevañ togn, bevañ truilh, malañ munut, bevañ treut ; 3. diginkl, strizh, eeun, plaen, didres ; 4. [dre skeud.] *mit etwas karg sein*, sellet berr ouzh udb, sellet pizh ouzh udb.

kargen V.gw. (hat gekargt) : bezañ pervezh war e arc'hant, bezañ tagn, bezañ kras e revr, bezañ mac'hom war e arc'hant, bezañ ur c'hraf-naon, bezañ stag e groc'hen ouzh e gein, bezañ tost e groc'hen d'e gein, bezañ start war an distag, bezañ start war e arc'hant, bezañ tost, bezañ tost d'e chakot, bezañ tost d'e wenneien, bezañ azezet war e c'hodelloù, bezañ tost da douzañ kein ul laouenn-dar, bezañ tost da gignat ur c'hwenenn, bezañ tost evel ur preñv, na vezañ buan da ziskravañ diouzh e wenneien, bezañ eus gouenn an touseg en deus aon ne vankfe an douar dezhañ da zebriñ, bezañ pizh-euzhus, na vezañ ar c'hiz gant an-unan da stagañ ar chas gant chapeleodoù silzig, bezañ kevnidit e yalc'h, leuskel e wenneien da verglañ en e yalc'h, bezañ klañv pa ranker foetañ ul liard toull, bezañ troet war an dastum, bezañ troet war ar serr, na vezañ tenn gwenn e revr, bezañ moan e vizied, armerzhañ a gement tu 'zo ha reiñ netra da zen, bezañ skragne evel ar bleiz, bezañ ur Yann sec'h e gein eus an-unan, bezañ ur Yann kalon arc'hant eus an-unan, bezañ kaouenn, bezañ hoc'h, bezañ pizh-kruk, taskagnat, chipotal, sellet berr [ouzh udb], sellet pizh [ouzh udb], bezañ un engravet eus an-unan.

Kargheit b. (-) : 1. krinder g., kraster g. ; 2. krinder g., pizhoni b., krezni b., tostoni b., pizhder g., pizhdred b., skarster g., skarsted b., pervezhder g., pervezhdred b., lorgnez b. ; 3. strizhder g., disterded b.

Kargletscher g. (-s,-) : skornredenn sirk b.

kärglich ag. : 1. treut, teusk, dister, strizh, stumm, divalav, paour, skars ; *kärgliches Mahl*, kegin dreut b., tinell dreut b., pred dister g., pred divalav g., keustereunn treutik-eston b., pred koraiz g., trantell b. ; *recht kärglich*, ken just ha fri ar c'hazh, treutik-eston ; *in kärglichen Verhältnissen leben*, bevañ moan, bevañ truilh, na vezañ druz ar peuriñ gant an-unan, na vezañ hir ar peuriñ gant an-unan, bezañ berr ar peuriñ gant an-unan, bezañ treut ar peuriñ gant an-unan, bezañ tanav ar

peuriñ gant an-unan, na gaout da zioueriñ, bezañ gwall just an arc'hant gant an-unan, bezañ berr an traoù gant an-unan, bezañ berrek an traoù gant an-unan, bezañ berr ar stal gant an-unan, na vezañ frank ar stal gant an-unan, bezañ tenn ar bed gant an-unan, bezañ an traoù ken just ha fri ar c'hazh gant an-unan, bevañ treut, bevañ en ezhomm, c'hoari gant glac'harig, hersal mizer, hersal e vizer, stlejañ an diaoul dre e lost, ruzañ (gweañ) anezhi, chaokat mizer, fritañ mizer gant paourentez, fritañ mizer, fritañ paourentez, ober ur bevañ bihan, mont d'ar jol vihan, justinañ, malañ munut e vleud, bezañ c'hwezh an dienez gant an-unan, spinañ gant an dienez, bezañ krog an dienez en an-unan ; **2.** teusk, tost, tagn, tost-tagn, pizh, pizh-kruk, mac'hom war e arc'hant, start war an distag, start war e arc'hant, tost, tost d'e chakot, tost d'e wenneien, tost da douzañ kein ul laouenn-dar, tost da gignat ur c'hwenenn, tost evel ur preñv, eus gouenn an touseg en deus aon ne vankfe an douar dezhañ da zebriñ, pizh-euzhus, moan e vizied, sec'h e gein, amsellus, pervezh, krez, krin, skrag, sinac'h, signac'h, porc'hell, prim, engravet.

Kargo g. (-s,-s) : [merdead.] lestrad g., karg b., kargad b., kargamant g., fred g., fard g., bagad b., batimantad b.

Karibik b. (-) : *die Karibik*, an takad Karib g.

karibisch ag. : **1.** karib, karibean ; *die Karibischen Inseln*, an Antilhez Is., enezeg an Antilhez b. ; *das Karibische Meer*, ar Mor Karib g., Mor an Antilhez g. ; **2.** [yehz.] karibek ; *die karibischen Sprachen*, ar yezhoù karibek Is.

Karibu n. (-s,-s) : [loen.] karibou [*liester* kariboued] g.

karieren V.k.e. (hat kariert) : karrezennañ.

kariert ag. : **1.** karrezennet, karrezennet, karrezet ; *bunt kariert*, brizhkarrezennet, brizhkarrezennet, brizhkarrezet ; *ein grau-schwarz kariert Rock*, ur sae karrezennet gris ha du ; *kariertes Papier*, paper karrezennet g. ; **2.** [dre skeud.] P. *klein kariert*, sec'h a gein, stag e groc'h en ouzh e gein, tost e groc'h en d'e gein, start war an distag, start war e arc'hant, tost, tost d'e chakot, tost d'e wenneien, kras e revr, tost da douzañ kein ul laouenn-dar, tost da gignat ur c'hwenenn, tost evel ur preñv, eus gouenn an touseg en deus aon ne vankfe an douar dezhañ da zebriñ, pizh-euzhus, moan e vizied, pervezh, pizh, strizh e revr, taskagn, skort, skars, ur Yannig sec'h e gein anezhañ ; **3.** *guck nicht so kariert !* na chom ket da c'henaoueguiñ e-giz-se ! na chom ket aze evel an iliz e-kreiz ar barrez ! na chom ket aze evel ur maen en ur c'hleuz ! na chom ket amañ da sellet gant da c'henoù evel ur c'hoch palastr (evel un amparfal, evel ul lopez, evel un den lor) ! da betra e chomez aze da zigeriñ da c'henoù ? da betra e chomez aze da selao ar mouilchi o foeret ? strilh da c'hwen 'ta ! mat e vefe dit en em zifraeañ ! poent e vefe dit divorilañ ! poent e vefe dit didortañ ! na chom ket diflach evel ur santig koad ! na chom ket a-varv evel ur santig koad ! laka un ene er c'horf-se ! enaou ar c'horf-se ! laka striv ennout ! mer da gorf un tammig ! dibrouilh da revr ! dibilh ! dibun !

Karies b. (-) : [mezeg.] brein-krign g., bruk g. ; *Zahn mit Karies*, *von Karies befallener Zahn*, dant revet g., dant brein g., dant fall g., dant bruket g., dant merglet g. ; *hohler Zahn mit Karies*, dant toull brein g. ; *von Karies befallen sein*, brukañ, merglañ ; *die Karies auf etwas (ak.) übertragen*, brukañ, merglañ.

Kariesbefall g. (-s) : brukadur g., mergladur g. ; *den Kariesbefall begünstigend*, brukus.

Karikatur b. (-,-en) : ludresadenn b., luskeudenn b., flemmskeudenn b., tresadenn c'hodisus b.

Karikaturenmalers g. (-s,-) : goapliver g., luliver g., flemmliver g.

Karikaturenzeichner g. (-s,-) : goaptresour g., ludresadenner g., flemmskeudenner g.

Karikaturenzeichnung b. (-,-en) : ludresadenn b., luskeudenn b., flemmskeudenn b., tresadenn c'hodisus b.

Karikaturist g. (-en,-en) : goaptresour g., goapliver g., ludresadenner g., flemmskeudenner g., luliver g., flemmliver g.

Karikaturistin b. (-,-nen) : goaptresourez b., ludresadenner b., flemmskeudenner b., goaptresourez b., goapliver b., flemmliver b.

karikaturistisch ag. : flemmskeudennel, ludresadennel.

karikieren V.k.e. (hat kariert) : ludresañ, ludresadennañ, goaptresañ, goaplivañ, flemmskeudenniñ, lulivañ, flemmlivañ.

kariogen ag. : [mezeg.] brukus.

kariös ag. : [mezeg.] brein, bruket, revet, merglet ; *kariöser Zahn*, dant revet g., dant brein g., dant fall g., dant bruket g., dant merglet g.

karitativ ag. : karitezel, a garitez, a drugarez, denegour, dengar ; *karitative Organisation*, aozadur karitezel g. ; *karitatives Projekt*, ober a garitez g. ; *karitative Arbeit*, oberoù a drugarez Is.

Karitébaum g. (-,-bäume) : [louza.] gwez-karite str.

Karitébutter b. (-) : amanenn karite g., karite g.

Karitiv g. (-s,-e) : [yehz.] troad karitivel b., karitiv g., troad abesivel b., abesiv g., troad privativel b., privativ g.

Karkasse b. (-,-n) : **1.** [kegin.] kargasenn b., sklosenn b. ; **2.** [tekn.] framm g., frammadur g. ; *Radialkarkasse*, framm a-skin g. ; **3.** [lu] kib b., klozenn b.

Karl g. (-s) : Karl g., Charlez g. ; *Karl der Große*, Karl-Veur g., Cherlamen g. ; *Kaiser Karl der Große*, *der Kaiser Karl der Große*, an impalaer Karl Veur g. ; *Karl der Fünfte*, Karl Bemp g., Karl Bempvet, Karl V.

Karlismus g. (-) : [istor] karlouriezh b.

Karlist g. (-en,-en) : [istor] karlour g.

Karlsbad n. (-s) : Karlovy Vary b.

Karma n. (-s) / **Karman** n. (-s) : [relij.] karma g., karman g.

Karma : ... karmek.

Karmel g. (-/-s) : [douaroniezh] Karmez g. ; *der Karmel*, Menez Karmel g. ; [relij.] *Orden der Brüder der allerseligsten Jungfrau Maria vom Berge Karmel*, urzh Itron Varia Menez Karmel g.

Karmelit g. (-en,-en) / **Karmeliter** g. (-s,-) : [relij.] karmezad g., karministr g. ; *unbeschuhte Karmeliten*, karmezidi diloeroù Is.

Karmeliterin b. (-,-nen) : [relij.] karmezez b.

Karmesin n. (-s) : **1.** karmin g., tane g. ; **2.** ruz-tane g., skarleg g.

Karmesinrot n. (-s) : karmin g., ruz-tane g., ruz-mouk g., ruz-gwad g., ruz-bev g.

karmesinrot ag. : karmin, skarlek, ruz-skarlek, ruz-gwad, ruz-bev, ruz-tane, ruz-mouk ; *karmesinrotes Tuch*, skarleg g.

Karmin n. (-s) : **1.** karmin g., karmein g., tane g. ; **2.** ruz-tane g., skarleg g.

karminativ ag. : [mezeg.] karminativ.

karminrot ag. : karmin, skarlek, ruz-skarlek, ruz-gwad, ruz-bev, ruz-tane, ruz-mouk ; *karminrotes Tuch*, skarleg g.

karmisch ag. : [relij.] karmek.

Karneol g. (-s,-e) : maen kalkedonia treuzwelus g., kornalinnenn b.

Karneval g. (-s,-e) : *der Karneval*, Meurlarjez g., an Ened g., ar Meurzh-Ened g. ; *Karneval feiern*, meurlarjezañ, festañ Meurlarjez ; *Karneval ist kein Freibrief für Ehebruch*, Meurlarjez n'eo ket un digarez evit tromplañ e bried, Meurlarjez n'eo ket un digarez evit ober avoultriezh.

Karnevalsdienstag g. (-s,-e) : *der Karnevalsdienstag*, ar Meurzh-Ened g., Meurzh-al-Lard g., sant al Lard g., Meurlarjez g.

Karnevalsdonnerstag g. (-s,-e) : *der Karnevalsdonnerstag*, Yaou-al-Lard g.

Karnevalsmarkt g. (-es,-märkte) : foar-al-Lard b.

Karnevalsnarr g. (-en,-en) : meurlarjezenn b., maskaradenn b., kailharenn b.

Karnevalspuppe b. (-,-n) : sant al Lard g., an den Paolig g., Meurlarjez g.

Karnevalstreiben n. (-s) : birvilh Meurlarjez g., mesk Meurlarjez g., hej ha prez Meurlarjez, dever Meurlarjez g., charre an Ened g., lavig an Ened g., kabal an Ened b., kas-digas an Ened g./b., fourgas Meurlarjez g., loc'h ha morloc'h an Ened, galoupadeg Veurlarjez b., firbouch an Ened g., birvilh an Ened g., filil Meurlarjez g.

Karnevalszeit b. (-,-en) : *die Karnevalszeit*, an deizioù Ened ls., deizioù al Lard ls., devezhioù Meurlarjez ls., Meurlarjez g., an Ened g.

Karnevalszug g. (-s,-züge) : dibunadeg ar meurlarjezenned (ar maskaradenned, ar c'hailharenned) b., maskladeg b.

Karnickel n. (-s,-) : [loen.] konikl g., Yann Gonikl g., koulin g./b., lapin g.

Karnies n. (-es,-e) : [arz] kinkladur e stumm un S g., kildroenn b.

Karniesbogen g. (-s,-bögen) : [tisav.] bolz stummet evel daou S enebet b., gwareg kildroet g.

Karniese b. (-,-n) : [Bro-Aostria] trikenn rideozioù b.

Karnieshobel g. (-s,-) : [tekn.] kildroer g. [*liester* kildroerioù].

Karnifikation b. (-) : [mezeg.] kaherekadur g.

karnifizieren [mezeg.] V.k.e. (hat karnifiziert) : kaherekaat. V.gw. (ist karnifiziert) : kaherekaat.

karnivor ag. : [loen., louza.] kigezat.

Karnivore g. (-n,-n) : [loen.] kigezad g. [*liester* kigezaded], P. debrer kig g., kigdebrer g.

Karnivore b. (-,-n) : [louza.] plant kigezat str.

Karnivorie b. (-) : [loen., louza.] kigezadezh b., kigdebrerezh g.

Karo n. (-s,-s) : **1.** [kaieroù, paper, gwriad.] karrez g., karrezenn b. ; **2.** lankell b., romb g. ; **3.** [kartoù] karo g. ; *ein auf der Spitze stehendes rotes Viereck kennzeichnet die Farbe Karo*, ar rummad karo a zo ul lankell ruz da arouez dezhañ.

Karoass n. (-es,-e) / **Karo-Ass** n. (-es,-e) : *das Karoass*, ar born karo g., ar bid karo g., al louz karo g.

Karobbaum g. (-s,-bäume) : [Bro-Aostria] [louza.] gwez karoubez str., karoubezenn b.

Karo-Bube g. (-n,-n) : [kartoù] lakez karo g. [*liester* likizien garo].

Karo-Dame b. (-,-n) : [kartoù] damez karo b. [*liester* damizien karo].

Karo-Karte b/ (-,-n) : [kartoù] karavenn b., karoenn b. ; *eine Karo-Karte*, ur garavenn b., ur garoenn ; *die Karo-Karten*, ar c'haro str. ; *vier Karo-Karten hatte sie in der Hand*, peder c'haravenn a oa ganti, peder c'haroenn a oa ganti.

Karo-König g. (-s,-e) : [kartoù] roue a garo g., roue karo g. [*liester* rouizien garo].

Karolinger g. (-s,-) : [istor] Karolingian g., Karolingad g., Karl g. [*liester* Karled].

karolingisch ag. : [istor] karolingian, karolingat, ... ar Garolingianed, ... ar Garolingidi, ... ar Garled.

Karomuster n. (-s,-) : karreziou ls., karrezennoù ls.

Karosse b. (-,-n) : **1.** karroñs g., karr g. ; *mit einer Karosse fahren*, karroñsañ ; *mit einer karosse befördern*, karroñsañ, karrigellat ; **2.** berlinenn b., karr cheuc'h g. ; **3.** karrastell [*liester* kanastelloù, kenestell] b., karroñsadur g., kludell b., gorzell b., korf-karr g.

Karossenpferd n. (-s,-e) : [loen.] marc'h-karroñs g. [*liester* kezeg-karroñs].

Karosserie b. (-,-n) : kanastell [*liester* kanastelloù, kenestell] b., karrastell b., karroñsadur g., kludell b., gorzell b., korf-karr g. ; *mit einer Karosserie ausstatten*, karroñsañ.

Karosseriebau g. (-s) : karroñserezh g., karrgorferezh g.

Karosseriebauer g. (-s,-) : karrer g., karroñser g.

Karosseriebauerin b. (-,-nen) : karrerez b., karroñserez b.

Karosseriewerkstatt b. (-,-stätten) : tolerezh b.

Karotide b. (-,-n) : [korf.] karotidenn b., gwazhienn-gas ar galon b., talmerenn garotidel b. ; *innere Karotide*, karotidenn diabarzh b. ; *äußere Karotide*, karotidenn diavaez b.

Karotin n. (-s,-e) : [bev.] karoten g.

Karotis b. (-, Karotiden) : [korf.] karotidenn b., gwazhienn-gas ar galon b., talmerenn garotidel b. ; *innere Karotis*, karotidenn diabarzh b. ; *äußere Karotis*, karotidenn diavaez b. ; *Graben für die innere Karotis*, nant karotidel g.

Karotiskanal g. (-s) : [korf.] kanol ar garotidenn b.

Karotisplexus g. (-) : [korf.] rouedad karotidel b.

Karotte b. (-,-n) : [louza.] karotez str., pastounadez str., P. freouz rup str. ; *junge Karotten*, karotez nevez str. ; *der Kern der Karotten ist verfault*, kreizoù ar c'harotez a zo brein ; *geriebene Karotten*, karotez rasklet str. ; *Karotten reiben*, *Karotten raspeln*, rasklañ karotez ; *Karotten jäten*, ober ur c'hWenn d'ar c'harotez ; *Karotten ernten*, *Karotten ausmachen*, tennañ karotez.

Karottenacker g. (-,-äcker) : karotezeg b.

Karottenjäten n. (-s) : *das Karottenjäten*, ar c'hWennnat karotez g.

Karottenkraut n. (-s,-kräuter) : [louza.] kloer karotez str., drev karotez str., strew karotez str., strev karotez str.

Karpalknochen g. (-s,-) : askorn an arzorn g. [*liester* eskern an arzorn].

Karpalrinne b. (-,-n) : [korf.] nant an arzorn g.

Karpaltunnel g. (-s,-/-s) : [korf.] kanol an arzorn b.

Karpaten ls. / **Karpathen** ls. : Karpatoù ls. ; *die Karpaten*, ar C'harpatoù ls.

karpatisch ag. : karpatat, karpatek.

Karpell n. (-s,-e / Karpella) : [louza.] karpell b.

Karpfen g. (-s,-) : [loen.] karpenn b., karp g. [*liester* karpenned, karped] ; *Karpfen fischen*, karpeta ; *junger Karpfen*, karpennig b. [*liester* karpedigoù] ; *vorstülppbares Maul der Karpfen*, genoù ertennat ar c'harped g.

Karpfenbrut b. (-) : [loen.] karpedigoù ls.

Karpfenfisch g. (-es,-e) : [loen.] kiprinideg g.

Karpfenteich g. (-s,-e) : **1.** poull karped g. ; **2.** [dre skeud.] *der Hecht im Karpfenteich*, an drubuilhenn b., an ampech g., an toull-reuz g., an tregaser g., an trabaser g., ar fri-butun g., an trubuilher g., ar c'hi droch g., ar fich-trubuilh g., paotr ar beilh g., an ostant g., ar garchenn g., ar jablour g., ar mesker g., an den dibropoz g. (Gregor).

Karpfenzucht b. (-) : magañ karped g.

Karpfenzüchter g. (-s,-) : mager karped g.

Karre b. (-,-en) : **1.** kariolenn b., karrigenn b., karrigell b., karrigellad b. ; *sie hatten mit der Karre zwei volle Ladungen Erde hergeschafft*, degaset o doa leizh div garrigell a zouar, degaset o doa div garrigellad douar ; **2.** karr g. ; *Beförderung per Karre*, karreat g. ; *Kippkarre*, **a)** bagonig wint b., berlinenn b. ; **b)** tumporell b., karr gwint g., karr-samm g. ; *die Karre ist nach hinten gekippt*, aet eo ar c'harr war e lost, gwintet eo ar c'harr, bannet eo ar c'harr, war lostwint emañ ar c'harr ; *Ladung einer Karre*, tumporellad b. ; *Pritschenkarre*, charbigell b. ; *Inhalt einer Pritschenkarre*, charbigellad b. ; *mit einer Karre transportieren*, karrata, karradiñ, karreat, karrañ, karigellat ; *die Karre zum Entladen nach hinten kippen*, diskargañ ar c'harr war vann, bannañ ar c'harrad, gwintañ ar c'harr war-dreñv evit e ziskargañ, tintañ ar c'harr evit e ziskargañ ; *die Räder einer Karre blockieren*, sparlañ ur c'harr, skoilhañ ur c'harr ; **3.** [karr-tan] *eine alte Karre*, ur strakell b., ur starigell b., ur garrigell b., ur pezh traouilh g., ur traouilh g., ur c'harr-tan storlokus g., ur c'hozh karr g., ur stroñsell b. ; **4.** karrigell b., karr-bount g., kravazh rodellek g., karr-dorn g., karr bihan dre

dud g. ; *eine Karre schieben*, roulat ur garrigell ; **5.** [dre skeud.] *die Karre aus dem Dreck ziehen*, tennañ ar c'harr eus al lagenn, dilagennañ ar c'harr, lakaat an traoù war o reizh, lakaat an traoù en o rez, renkañ an traoù, degas an traoù war o zu, degas an traoù war o reizh, degas an traoù en o rez, lakaat an askorn en e blas (en e lec'h) ; *die Karre laufen lassen*, kac'hañ en e vragez, kemer e sac'h, diskouez e seulioù, treiñ e gilhoroù, sachañ e gilhoroù, en em sachañ, teuler (lezel) pep tra ouzh an drez, stlepel (teuler) ar boned war-lerc'h an tog, teuler (strinkañ) an trebez war-lerc'h ar billig, teuler (stlepel) ar billig goude an trebez, teuler (stlepel, skeiñ, darc'haouiñ) an trebez war-lerc'h ar sklenn, teuler (stlepel, skeiñ, darc'haouiñ) an trebez war-lerc'h ar vasin, lezel pep tra ouzh torgenn, diskregiñ.

Karree n. (-s,-s) : **1.** [tisav.] bodad tiez g., bodenn diez b., bodennad tiez b., takad tiez g., tolpad tiez g., toullad tiez g., gronnad tiez g. ; **2.** [kegin.] kostezennoù kentañ ls. ; *Schweinekarree*, ramskoaz b.

Karren¹ g. (-s,-) : **1.** kariolenn b., karrigenn b., karrigell b., karrigellad b. ; *sie hatten mit dem Karren zwei volle Ladungen Erde hergeschafft*, degaset o doa leizh div garrigell a zouar, degaset o doa div garrigellad douar ; **2.** karr g. ; *Karren ohne Bordwände*, Pritschenkarren, charbigell b. ; *Inhalt eines Pritschenkarrens*, charbigellad b. ; *mit einem Karren transportieren*, karrata, karradiñ, karreat, karrañ, karigellat ; *Kippkarren*, **a)** bagonig wint b., berlinenn b. ; **b)** tumporell b., karr gwint g., karr-samm g. ; *Beförderung per Karren*, karreat g. ; *der Karren ist nach hinten gekippt*, aet eo ar c'harr war e lost, gwintet eo ar c'harr, bannet eo ar c'harr, war lostwint emañ ar c'harr ; *den Karren zum Entladen nach hinten kippen*, diskargañ ar c'harr war vann, bannañ ar c'harrad, gwintañ ar c'harr war-dreñv evit e ziskargañ, tintañ ar c'harr evit e ziskargañ ; *die Räder eines Karrens blockieren*, sparlañ ur c'harr, skoilhañ ur c'harr ; **3.** karrigell b., karr-bount g., karr-dorn g., kravazh rodellek g., karr bihan dre dud g. ; *einen Karren schieben*, roulat ur garrigell ; **4.** [karr-tan] *ein alter Karren*, ur strakell b., ur starigell b., ur garrigell b., ur pezh traouilh g., un traouilh g., ur c'harr-tan storlokus g., ur c'hozh karr g., ur stroñsell b. ; **5.** [dre skeud.] *der Karren ist völlig verfahren*, paket an tan ha gwerzhed al ludu ! e-barzh ar sac'h ! echu an abadenn ! en dro-mañ eo graet ganeomp ! debret eo koan ! poazh eo ar soubenn ! setu ni paket propik ! echu an neizh kegin ! emaomp kazeg ganti ! en ur soubenn vrav emaomp ! aze emañ ar boch ! bez' emaomp fresk ! fresk emañ hor c'hased 'vat ! fresk emaomp bremañ ! graet eo ar stal ! echu ar Bater ! echu tout ! en taol-mañ ez eo echu, brav ha kempenn ! kazh eo an taol !

Karren² n. (-s) : karreat g.

karren V.k.e. (hat gekarrt) : **1.** kas, treuzdougen ; **2.** karrata, karradiñ, karreat, karrañ, karigellat, chalbotat, charreat, ober ar charre.

V.gw. (ist gekarrt) : mont ; *er war mit dem Auto durchs Land gekarrt*, baleet en doa bro gant e garr-tan.

Karrenbrücke b. (-,-en) : karrbont g., pont-karr g.

Karrenfahrer g. (-s,-) : tumporell g. [*liester tumporellerien*].

Karrengabel b. (-,-en) : leurioù ls., brec'hioù-karr ls., gwalennoù-karr ls.

Karregaul g. (-s,-gäule) : [loen.] sprec'henn b., gagn gozh b.

Karrestgestell n. (-s,-e) : lab-karr g. [*liester laboù-kirri*], log-karr g. [*liester logoù-kirri*], karri g., lab g., skiber g./b.

Karrenholm g. (-s,-e) : morikenn b.

Karrenladung b. (-,-en) : karrad g., kastellad g., karrigellad b., tumporellad b., charbigellad b.

Karrenrad g. (-s,-räder) : rod karr b. ; *Karrenrad ohne Eisenreifen*, moull-karr g.

Karrenschieber g. (-s,-) : karrigeller g.

Karrenschuppen g. (-s,-) : lab-karr g. [*liester laboù-kirri*], log-karr g. [*liester logoù-kirri*], karri g., lab g., skiber g./b.

Karrenstraße b. (-n,-n) / **Karrenweg** g. (-s,-e) : hent-karr g. [*liester hentoù-kirri*], karrhent g.

Karrette b. (-,-n) : [Bro-Suis] karrigell b., karr-bount g., kravazh rodellek g.

Karriere b. (-,-n) : **1.** remzad g., red-micher g., micher b., buhez labour b., buhez vicher b. ; *seine Karriere verpfuschen*, kalkennañ e zazont micherel, foeltrañ e vuhez vicher ; *er hat seine ganze Karriere im Ausland verbracht*, en estrenvro eo bet e-pad e amzer labour, graet en deus e drez en estrenvro ; **2.** [dre skeud.] *Karriere machen*, ober berzh en e vicher, mont buan war-raok en e vicher, mont dreist gant e vicher, ober e hent er vuhez, ober e drez, ober e dreuziad dre ar vuhez, ober e dreuziad dre ar bed, kreoñañ ; **3.** [kezeg] galoup ruz b., daoulamm ruz g., daoulamm mut g., pevarlamm-ruz g., pimperlamm g. ; *in voller Karriere*, d'ar c'haloup ruz, d'an daoulamm ruz, d'an daoulamm mut, d'ar pimperlamm, d'ar pevarlamm-ruz.

Karrierefrau b. (-,-en) : remzadourez b., plac'h-mac'hom b., bleizez b., fistoulerrez b., tostennerrez b., flanerez b., gopradez gwall droet gant ar c'hoant sevel b., krimpidigez b.

Karriereleiter b. (-) : skeul an urzhaz b. ; *auf der Karriereleiter nach oben steigen*, sevel gant skeul an urzhaz.

Karrieremacher g. (-s,-) / **Karrierist** g. (-en,-en) : remzadour g., paotr-mac'hom g., bleiz g., fistouler g., lesaour g., tostenner g., flaner g., goprad gwall droet gant ar c'hoant sevel g., krimpidig g. [*liester krimpidien*].

Karrierismus g. (-) : remzadouriezh b.

karriert ag. : *sellit ouzh kariert*.

Karriol n. (-s,-s) / **Karriole** b. (-,-n) : kariolenn b., karrigenn b., karrigell b., karr bihan dre dud g.

Karner g. (-s,-) : tumporell g. [*liester tumporellerien*].

Karrstraße b. (-n,-n) / **Karrweg** g. (-s,-e) : hent-karr g. [*liester hentoù-kirri*], karrhent g.

Karsamstag g. (-s,-e) / **Karsonnabend** g. (-s,-e) : Sadorn-Fask g.

Karst g. (-es,-e) : **1.** [labour-douar] marr b., pigell b., marrbigell b., trañch g., frankigell b. ; *zweizackiger Karst*, bloukard g. ; **2.** [maeoniezh] karst g.

Karstform b. (-,-en) : [douarouriezh] torosennadur karstek g.

Karst-Grundwasserleiter g. (-s,-) : [douarouriezh] doureg karstek g.

Karsthöhle b. (-,-n) : aven g.

karstig ag. : [maen.] **1.** karstek. ; **2.** karstel.

Karstquelle b. (-,-n) : sav-dour g., adsav-dour g.

Karstquellwasser n. (-s) : dour adsav g., dourioù adsav ls.

Karsttrichter g. (-s,-) : dolin b.

Kart g./n. (-/s,-s) : [sport] kart g. [*liester kartoù*], gweturig b. [*liester gweturigoù*], karrig g. [*liester kirriigoù*].

Kartätsche b. (-,-n) : [lu] kartouchenn vindrailh b., kartouchenn greun-plom b., kartouchenn drajez b.

Kartätschenfeuer n. (-s) : [lu] tennoù mindrailh ls.

Kartätschengranate b. (-,-n) : [lu] obuz bliennoù g.

Kartätschenladung b. (-,-en) : mindrailh str., hernaj g.

Kartause b. (-,-n) : [relij.] chartouzi g.

Kartäuser g. (-s,-) : **1.** [relij.] chartouz g., chartouziad g. ; **2.** [kegin.] *Ente nach Kartäuserart*, chartouzenn houad b.

Kartäuserin b. (-,-nen) : [relij.] chartouzez b., chartouziadez b.

Karte b. (-,-n) : **1.** [c'hoari] kartenn b. [*liester kartoù*, karte] ; *ein Spiel Karten*, ur re gartoù g., ur c'hoari gartoù g., ur pakad kartoù g., ur jeu gartoù b., ur c'hartoù g. ; *Karten spielen*, c'hoari 'r c'hartoù, c'hoari ar c'hartez, c'hoari kartoù, ober un taol kartoù, ober un taolig kartoù g., ober ur bartiad kartoù, ober un dro c'hartoù, P. meskañ kartoù ; *und dann begannen*

wir, *Karten zu spielen*, ha ni da stagañ da c'hoari 'r c'hartoù (da c'hoari ar c'hartez) ; *die Karten ausgeben*, ober an dorn, reiñ ar c'hartoù, ingalañ ar c'hartoù, ober an ingal ; *die Karten abheben*, troc'hañ ar c'hartoù ; *die Karten mischen*, mellañ (meskañ) ar c'hartoù, ober ur mell d'ar c'hartoù ; *die Karten noch einmal mischen*, adveskañ ar c'hartoù ; *eine Karte aufdecken*, *eine Karte aufschlagen*, *eine Karte offen auf den Tisch legen*, diskuliañ ur gartenn, diskouez anat ur gartenn ; *eine Karte tournieren*, treiñ ur gartenn, distreiñ ur gartenn, diskouez ur gartenn ; *eine Karte ausspielen*, c'hoari ur gartenn, lakaat ur gartenn war an daol, darc'haouiñ ur gartenn ; *Karten abwerfen*, en em zizober (en em zifraeañ, en em zijabliñ, en em zistabezañ, en em zistrobañ) eus kartoù 'zo, disteuler kartoù 'zo, difoarañ diouzh kartoù 'zo ; *abgelegte Karten*, difouilh g. ; *seine Karten aufwerfen*, bannañ e gartoù war an daol ; *Blatt aus zweiunddreißig Karten*, c'hoari div gartenn ha tregont g. ; *Blatt aus zweiundfünfzig Karten*, c'hoari div gartenn ha hanter-kant g. ; *das Ass ist die höchste Karte*, ar born a zo mestr war ar c'hartoù all ; *Karten zinken*, falsañ kartoù ; *gezinkte Karten*, kartoù aozet evit truchañ ls., kartoù faltet ls. ; [divinouriezh] *die Karten (auf)schlagen*, *die Karten legen*, tennañ ar c'hartoù ; *jemandem die Karten legen*, lavaret (tennañ, lenn) e blanedenn d'u.b., lavaret e avantur-vat d'u.b. (Gregor).

2. [dre skeud.] *sich nicht in die Karten sehen lassen*, mit verdeckten Karten spielen, na lavaret e oferenn war gan, kuzhat ar pod, kuzhat peseurt mennozh a zo en e spered, lakaat e letern dindan e vantell, ober e souchet, kaout (lakaat, skeiñ) ludu da c'holeiñ e dan, bezañ sioul evel ur sac'had minaoüedoù, bout kerc'h e-mesk e segal ; *jemandem in die Karten sehen*, tarluchañ ouzh u.b. ; *alles auf eine Karte setzen*, en em lakaat e-tailh da goll pep tra / c'hoari kuit pe zoubl (Gregor) - c'hoari an taol tu-pe-du - c'hoari tu-pe-du - c'hoari koll pe c'hounit - c'hoari kas tout - brokañ pep tra, sec'h ha glas - lakaat tout e dammoù wenneien war ar c'haloch - avanturiñ pep tra (Gregor) - risklañ pep tra ; *die Karten offen auf den Tisch legen*, *die Karten aufdecken*, dispakañ e jeu, diskuliañ eus peseurt spered ez eur buhez, diskuliañ splann peseurt mennozh a zo en e spered, diskouez peseurt spered a geflusk an-unan, diskouez d'an dud petra zo o treiñ en e benn, mont eeun ouzh an dud, diskouez d'an dud peseurt jeu a zo gant an-unan, mont gant ar wirionez plaen ha netra ken, mont gant an eeun, mont eeun ganti, na vezañ a veskelloù gant an-unan, na glask kuzhat ar pod, mont didro dezhi, mont didroidell dezhi, mont dezhi hep kuzh seurt ebet ; *mit offenen Karten spielen*, bezañ onest e c'hoari, mont eeun ouzh an dud, bezañ eeun a bep hent, bezañ eeun e pep hent, na vezañ koad-tro ebet en an-unan, na vezañ koad a-dreuz ebet en an-unan, bezañ diwidre, bezañ ront a galon, bezañ frank ha ront, bezañ un den frank ha libr, na vezañ netra gamm en e gordenn, na vezañ gwe ebet (tro ebet) en e gordenn, mont gant ar wirionez plaen ha netra ken, mont gant an eeun, mont eeun ganti, na vezañ a veskelloù gant an-unan, na glask kuzhat ar pod, bezañ didro, na glask kuzhat peseurt mennozh a zo en e spered, bezañ didroidell, bezañ displeg, na vezañ gwidre ebet en an-unan, mont dezhi hep kuzh seurt ebet, bezañ ur paotr diouzhtu eus an-unan, bezañ ur paotr raktal eus an-unan.

3. kartenn b. [liester kartennoù] ; *Telefonkarte*, kartenn-bellgomz b. ; *Mitgliedskarte*, kartenn-ezel b. ; *eine Ansichtskarte*, ur gartenn-bost b.

4. bilhed g., bilhetenn b., tiked g. [liester tikiji], tikedenn b., plas g. ; *eine Karte (eine Fahrkarte) lösen*, prenañ ur bilhed (un tiked) ; *eine (Fahr)karte vorzeigen*, diskouez ur bilhed (un tiked) ; *ich habe schon unsere Karten für das Konzert gekauft*, plasoù am eus prenet dija evit an abadenn sonerezh.

5. roll-meuzioù g., kartenn-bred b. [liester kartennoù-pred] ; *wir essen nach der Karte*, dibab a reomp ar meuzoù diwar ar gartenn ; *Essen nach der Karte*, pred diwar ar gartenn g.

6. [liester kartennoù] ; kartenn hent b., kartenn hentoù b., kartenn-oabl b. ; *nautische Karte*, kartenn vor b., kartenn verdeiñ b. ; *eine Karte der Umgebung von Berlin*, kartenn trowardroioù Berlin g. ; *er versuchte, die Kreuzung auf der Karte zu finden*, klask a rae lec'hiañ ar c'hroashent war ar gartenn ; *die Karte der Bretagne*, kartenn Breizh b. ; *eine Karte der Bretagne*, ur gartenn eus Breizh b., ur gartenn a Vreizh b. ; *eine Deutschland-Karte*, ur gartenn eus Bro-Alamagn b., ur gartenn a Vro-Alamagn b. ; *eine Karte erstellen*, *eine Karte ausarbeiten*, *eine Karte anfertigen*, *eine Karte zeichnen*, sevel ur gartenn.

7. [sport] [liester kartennoù] ; *gelbe Karte*, kartenn velen g. [liester kartennoù melen] ; *rote Karte*, kartenn ruz b. [liester kartennoù ruz].

8. fichenn b., kartoñsenn b.

Kartei b. (-,-en) : fichennaoueg b. ; *in einer Kartei erfassen*, fichennaouiñ.

Karteiblatt g. (-s,-blätter) : fichenn b., kartoñsenn b.

Karteiführer g. (-s,-) : fichennaouer g.

Karteiführerin b. (-,-nen) : fichennaouerez b.

Karteikarte b. (-,-n) : fichenn b., kartoñsenn b. ; *Karteikarte mit Reiter*, fichenn gant un ivinell b.

Karteikasten g. (-s,-kästen) : fichennaoueg b., kombod fichennoù g.

Karteileiche b. (-,-n) : 1. fichenn diamzeret b., fichenn didalvez b., fichenn didalvoud b. ; 2. [dre skeud., den] ezel tasmant g., ezel distrivant g., ezel dioberiant g.

Kartell n. (-s,-e) : kartell g., emglevad g., strollad gwask g., stroll pouezañ g.

Kartellamt n. (-s,-ämter) : ofis ar c'hartelloù g.

Kartellbildung b. (-) : kartelladur g., kartellañ g.

kartellieren V.k.e. (hat kartelliert) : kartellañ.

Kartellierung b. (-,-en) : kartelladur g., kartellañ g.

Kartellgesetz n. (-s,-e) : lezenn a-zivout ar c'hartelloù b.

Kartenaufnahme b. (-,-n) : sevel kartennoù g.

Kartenautomat g. (-en,-en) : bilhedaouer emgre g.

Kartenbesitzer g. (-s,-) : 1. dalc'her ur gartenn-vank g. ; 2. dalc'her ur gartenn-gred g. ; 3. dalc'her ur gartenn bellgomz g.

Kartenbrief g. (-s,-e) : [post] kartenn-lizher b., kartenn-bost hep skeudenn b.

Karten-, Brief- und Heiligenbildmaler g. (-s,-) : imajer g.

Kartengeben n. (-s) : [kartoù] dorn g. ; *Fehler beim Kartengeben*, freuz-dorn g. [liester freuzoù-dorn].

Kartengeschäft n. (-s,-e) : stal kartennoù b.

Kartenhaus n. (-es,-häuser) : 1. ti kartoù g., kastell kartoù g. ; 2. [dre skeud.] maner paper g. ; *seine Pläne stürzten ein wie ein Kartenhaus*, e raktresoù a gouezhas en o foull evel ur maner paper, e zezev a yeas da neuz.

Kartenhersteller g. (-s,-) : 1. [kartennoù] saver kartennoù g. ; 2. [kartoù c'hoari ha kartennoù-post] kartaouer g.

Kartenherstellung b. (-,-en) : 1. [kartennoù] sevel kartennoù g. ; 2. [kartoù c'hoari ha kartennoù-post] kartaouerezh g.

Kartenkönig g. (-s,-e) : [kartoù] roue g. [liester rouizien].

Kartenkönigin b. (-,-nen) : [kartoù] damez b.

Kartenkunde b. (-) : kartennouriezh b., kartografiezh b.

Kartenkunststück n. (-s,-e) : c'hoari-ouesk gant kartoù g., c'hoari-oueskter gant kartoù g., c'hoari sigotañ gant kartoù g.

Kartenlegen n. (-s) : 1. kartomañs b., divinouriezh-dre-gartoù b., lennerezh-kartoù g. ; 2. [c'hoari kartoù] taolig pasianted g., tro vat b.

Kartenleger g. (-s,-) : kartomañser g., lenner-planedennoù g., lenner-kartoù g., divinour-dre-gartoù g.

Kartenlegerin b. (-,-nen) : kartomañserez b., lennerez-planedennoù b., lennerez-kartoù b., divinourez-dre-gartoù b.

Kartennmesser g. (-s,-) : krommennventer g., kurvimetr g.

Kartennmischen n. (-s) : mell g.

Kartenorganisation b. (-,-en) : aozadur kartennoù-kred g.

Kartennpapier n. (-s) : paper bristol g., kartoñs tanav g., karton tanav g.

Kartensammlung b. (-,-en) : kartennaoueg b.

Kartenspiel n. (-s,-e) : 1. taol kartoù g., taolig kartoù g., partiad kartoù b., tro c'hartoù b. ; 2. c'hoari gartoù g., pakad kartoù g., jeu gartoù b., stek g. ; *ein Kartenspiel*, ur re gartoù g., ur c'hartoù g., ur c'hoari gartoù g., ur pakad kartoù g., ur jeu gartoù b.

Kartenspieler g. (-s,-) : c'hoarier kartoù g.

Kartenstock g. (-s,-s) : pigos g., pod g., bern g. ; *eine Karte vom Stock aufnehmen*, *eine Karte vom Stock ziehen*, mont d'ar pigos, pigosat, kemer ur gartenn er pod, pipat.

Kartentasche b. (-,-n) : 1. [karr-tan] lak-pep-tra g. ; 2. doug-kartennoù g.

Kartentelefon n. (-s,-e) : pellgomzer dre gartenn g., publifon® g.

Kartenverkauf g. (-s) : [arvestoù, gouelioù, sport] bilhederezh g.

Kartenverkäufer g. (-s,-) : [arvestoù, gouelioù, sport] bilhedour g.

Kartenverkaufsstelle b. (-,-n) : [arvestoù, gouelioù, sport] bilhederezh b.

Kartenvorverkauf g. (-s,-verkäufe) : [arvestoù, gouelioù, sport] rakpren bilhedoù g., rakprenadur tikedoù g.

Kartenwerk n. (-s,-e) : atlas g., kartennaoueg b.

Kartenzeichnen n. (-s) : sevel kartennoù g., kartennouriezh b.

Kartenzeichner g. (-s,-) : kartennour g.

Kartesianer g. (-s,-) : karteziar g.

kartesiansch ag. : 1. karteziar, karteziat ; *Kreis des kartesianischen Beweises*, kelc'h poell karteziar g. ; 2. [mat] kartezel ; 3. [fizik] *kartesianscher Tanzteufel*, splujeran g. [liester splujeranou].

Kartesianismus g. (-) : kartezianegezh b.

kartesisch ag. : kartezel ; *kartesisches Koordinatensystem*, reizhiad daveennoù kartezel b. ; *kartesische Form einer komplexen Zahl*, rezh kartezel an niver kemplezh g. ; [fizik] *kartesischer Taucher*, splujeran g. [liester splujeranou].

Karthager g. (-s,-) : Kartadad g. [liester Kartadaiz].

karthagisch ag. : kartadat, ... Kartada.

Karthago n. (-s) : [istor] Kartada b., Kartago b.

Karting n. (-s) : [sport] karting g.

Kärnten n. (-s) : [Aostria] Karintia b.

Kartoffel b. (-,-n) : 1. [louza.] aval-douar g., patatezenn b., patoenn b. ; *Kartoffeln*, avaloù-douar g., patatez str., pato str., P. bembel ls., gonaster str., gornozed ls., tosoù ls., [yezh ar vugale] karaloù ls. ; *Süßkartoffeln*, patatez dous str. ; *Kartoffeln anbauen*, *Kartoffeln anpflanzen*, *Kartoffeln pflanzen*, *Kartoffeln setzen*, plantañ avaloù-douar, lakaat avaloù-douar, hadañ avaloù-douar, lakaat douaroù dindan avaloù-douar ; *Saatkartoffeln*, had avaloù-douar str., had patatez str., patatez-had str. ; *Saatkartoffeln schneiden*, rannañ patatez da hadañ ; *neue Kartoffeln*, patatez nevez ls., avaloù-douar nevez ls. ; *Kartoffeln ernten*, eostiñ avaloù-douar ; *Kartoffeln ausmachen*, tennañ avaloù-douar, dizouarañ avaloù-douar ; *Kartoffeln beim Ausmachen beschädigen*, *Kartoffeln beim Ausmachen anschlagen*, darnañ patatez, darnañ avaloù-douar ; *angeschlagene Kartoffeln*, *beschädigte Kartoffeln*, patatez darnet str. ; *gekeimte Kartoffeln*, avaloù-douar bountet ls., avaloù-douar bagudet ls. ; *Kartoffeln entkeimen*, divagudiñ avaloù-douar, digellidañ avaloù-douar, divountañ patatez ; *die*

Kartoffeln haben schon gekeimt, bagudet eo an avaloù-douar ; *wässrige Kartoffeln*, avaloù-douar gouzouret ls. ; *klein gebliebene Kartoffeln*, dec'hwitez str., klogor str., [dre fent] bisiganigoù ls. ; *weiße Kartoffeln*, patatez dous str. ; *die Kartoffeln werden grün*, *wenn sie nicht vollständig von Boden bedeckt sind und so den Sonnen- und Mondstrahlen ausgesetzt werden*, an heol hag al loar a c'hlasvez ar patatez pa ziskouezont o fri er-maez eus an douar, diwar levezon an heol hag al loar e c'hlaez an avaloù-douar pa ziskouezont o fri er-maez eus an douar ; *die Kartoffeln werden grün*, *wenn sie den Mondstrahlen ausgesetzt werden*, sklêrijenn al loar a laka an avaloù-douar da loariañ, pa bar al loar war an avaloù-douar e c'hlaezont ; *grün gewordene Kartoffeln*, avaloù-douar loariet ls. ; *Kartoffeln anhäufeln*, *damit sie den Mondstrahlen nicht ausgesetzt werden und dadurch grün werden*, douarañ patatez, kuit d'al loar da c'hlasveziñ anezho - arc'henañ avaloù-douar, kuit d'al loar d'o glasveziñ - sevel douar ouzh an avaloù-douar, kuit d'al loar d'o glasveziñ ; *Kartoffeln, die bei der Ernte übersehen wurden und im nächsten Jahr aufkeimen*, avaloù renavi ls. ; 2. [kegin.] *Kartoffeln tournieren*, turgnañ avaloù-douar ; *gebratene Kartoffeln*, avaloù-douar fritet ls. ; *Kartoffeln in glühender Asche backen*, lakaat avaloù-douar da boazhañ e-mesk ar regez, lakaat avaloù-douar da boazhañ er broud ; *Pellkartoffeln*, *Kartoffeln in der Schale*, avaloù-douar plusk hag all ls., avaloù-douar plusk ha tout ls., avaloù-douar plusk ha rusk ls., avaloù-douar dre o flusk ls., avaloù-douar peilhaft ha tout ls., patatez kroc'hen-digroc'hen str., patatez pluskoù ha tout str., patatez peilh ha tout str., avaloù-douar en o c'hroc'hen ls., patatez plusk ha rusk str., patatez en o flusk str. ; *Kartoffeln auf Kronprinzessinart*, *Kartoffeln auf Thronfolgerart*, avaloù-douar daofinez ls. ; *wenn Kartoffeln zu lange kochen, fallen sie auseinander*, ar patatez a chom re bell da boazhañ a vez diamzeret (a vez dispennet, ne chomont ket en o fezh, a ya e mignoc'henn) ; *die Kartoffeln haften unten im Topf an*, *die Kartoffeln hängen unten im Topf an*, dantañ a ra ar patatez, karet eo an avaloù-douar ; *die Kartoffeln sind arg angebrannt*, paredet eo ar patatez ; *wir bekamen jeden Tag immer abwechselnd mal Haferbrei mal Kartoffeln*, yod kerc'h bep daou zevezh a veze, war eil gant patatez ; *diese Kartoffeln sind mehlig*, bleudek eo ar patatez-mañ ; *diese Kartoffeln sind nicht mehlig*, *diese Kartoffeln sind klumpig*, avuek eo ar patatez-mañ ; *Kartoffeln ungeschält kochen*, poazhañ avaloù-douar plusk hag all, poazhañ patatez kroc'hen-digroc'hen, poazhañ patatez pluskoù ha tout, poazhañ avaloù-douar en o c'hroc'hen, poazhañ patatez plusk ha rusk, poazhañ patatez en o flusk ; 3. [kr-l] *die dümmsten Bauern haben die dicksten Kartoffeln*, fallañ tud ... muiañ chañs, n'eo ket ar re finañ o devez ar muiañ chañs ; *jetzt stehen die Kartoffeln auf dem Tisch*, *jetzt werden sie auch gegessen*, ar bugel graet, n'eus mui nemet magañ anezhañ - arabat labourat evel ur yar dilost - ret eo kas an erv da benn - pa vez ar c'hazh da foetañ, e foetañ diouzhtu eo ar gwellañ - p'en devez un den ur c'hazh da foetañ, koulz eo e foetañ diouzhtu - arabat chom a-sav hanter hent - arabat lezel an arar e-kreiz an erv - ul labour boulc'h 'zo da gas da benn - tost ne dap ket, berr ne skoulm ket - to pa ri ti, pa ri ti to.

Kartoffelaue n. (-s,-n) : poulz avaloù-douar str., poulzenn aval-douar b., lagadenn b., lagad g., bount g., kellig avaloù-douar str., kelligenn avaloù-douar b., bagud str., bagudenn b., [liester bagudennoù] ; *die Kartoffelaugen entfernen*, divagudiñ avaloù-douar, digellidañ avaloù-douar, divountañ patatez.

Kartoffelausmachen n. (-s) : tennadeg avaloù-douar b., tennadeg patatez b., tennerezh patatez g.

Kartoffelblatt n. (-s,-blätter) : delienn avaloù-douar b. [liester delioù avaloù-douar, deliennoù avaloù-douar], korz avaloù-

douar str., kloer avaloù-douar str., kalavr avaloù-douar g., drev avaloù-douar str., kaol avaloù-douar str., strev patatez str., strew patatez str., struj patatez str., kolo avaloù-douar str., plouz avaloù-douar str. ; *Kartoffelblätter pflücken*, raflañ.

Kartoffelbrei g. (-s,-e) : [kegin.] flastrenn avaloù-douar b., yod patatez g., yodenn avaloù-douar b., yod avaloù-douar g., patatez silet str.

Kartoffelchips ls. : [kegin.] chips str.

Kartoffelernte b. (-,-n) : tennadeg avaloù-douar b., tennadeg patatez b., tennerezh patatez g., tennañ patatez g. ; *ein Arbeitstag in (bei) der Kartoffelernte*, un devezh tennañ patatez g.

Kartoffelgratin n. (-s,-s) : [kegin.] kreienad avaloù-douar g., kreien avaloù-douar g. ; *Kartoffelgratin mit Knoblauch und crème fraîche*, kreienad daofinat g.

Kartoffelhacke b. (-,-n) : bac'h b./g., krog patatez g. [*liester* krogoù patatez, kregieier patatez, kreier patatez], krog avaloù-douar g. [*liester* krogoù avaloù-douar, kregieier avaloù-douar, kreier avaloù-douar].

Kartoffelkäfer g. (-s,-) : [loen.] koloreg g., dorifor g. [*liester* dorifored], c'hwil-avaloù-douar g., P. c'hwil-patatez g.

Kartoffelkäufer g. (-s,-) : chaoker patatez g.

Kartoffelkloß g. (-es,-klöße) : [kegin.] bouletennig avaloù-douar flastret b., boulig avaloù-douar flastret b.

Kartoffelkraut n. (-s,-kräuter) : [louza.] korz avaloù-douar str., kloer avaloù-douar str., kaol avaloù-douar str., kalavr avaloù-douar g., drev avaloù-douar str., strev patatez str., strew patatez str., struj patatez str., kolo avaloù-douar str., plouz avaloù-douar str. ; *Kartoffelkraut pflücken*, raflañ ; *Kartoffelkraut mit einem Pestizid bespritzen*, diastuziñ avaloù-douar, louzaouiñ avaloù-douar ; *Entfernung des Kartoffelkrautes mit Herbiziden (mit einem Abbrennmittel)*, digorzerezh kimiek gant un digorzer g., digorzañ kimiek gant un digorzer g. ; *das Kartoffelkraut abschlegeln*, digorzañ an avaloù-douar gant ur mekanik ; *das Abschlegeln des Kartoffelkrauts*, an digorzerezh ijinel g., an digorzañ ijinel g. ; *abgeschlegeltes Kartoffelkraut*, digorzadur g.

Kartoffelkrokette b. (-,-n) : kokedenn avaloù-douar b.

Kartoffelmehl n. (-s) : [kegin.] bleud patatez g., fekul avaloù-douar g.

Kartoffelnase b. (-,-n) : P. fri korloko g., fri patatez g., dorn brae g., pezh fri g.

Kartoffelpresse b. (-,-n) : [kegin.] frikerez b. [*liester* frikerezioù].

Kartoffelpuffer g. (-s,-) : [kegin.] krampouezh bleud patatez str., takez str.

Kartoffelpüree n. (-s,-s) : [kegin.] flastrenn avaloù-douar b., yod patatez g., yodenn avaloù-douar b., yod avaloù-douar g., patatez silet str.

Kartoffelroder g. (-s,-) : tennerez avaloù-douar b.

Kartoffelsaat b. (-) : had avaloù-douar str.

Kartoffelsack g. [tra] (-s,-säcke) : sac'h evit ar patatez g., sac'h patatez g., sac'h jut g., P. sac'h rouz g., sac'h lien rous g.

Kartoffelsalat g. (-s,-e) : [kegin.] saladenn avaloù-douar b.

Kartoffelschale b. (-,-n) : plusk avaloù-douar str., kroc'henn avaloù-douar g.

Kartoffelschälen n. (-s) : raskañ patatez g.

Kartoffelschäldienst g. (-es) : raskadeg patatez b. ; *er wurde zum Kartoffelschäldienst verdonnert*, bountet e voe ar raskañ patatez gantañ ; *Kartoffelschäldienst haben*, rankout raskañ patatez.

Kartoffelschorf g. (-s) : gal an avaloù-douar g.

Kartoffelspalte b. (-,-n) : [kegin.] *gebratene Kartoffelspalten*, avaloù-douar poazh-disec'h ls., avaloù-douar giz Breizh ls., avaloù-douar mod Breizh ls.

Kartoffelstampf g. (-s) : [kegin.] flastrenn avaloù-douar b., yod patatez g., yodenn avaloù-douar b., patatez silet str.

Kartoffelstampfer g. (-s,-) : [kegin.] frikerez b. [*liester* frikerezioù].

Kartoffelstock g. (-s,-stöcke) : [Bro-Suis] flastrenn avaloù-douar b., yod patatez g., yodenn avaloù-douar b., patatez silet str.

Kartoffeltraube b. (-,-n) : [louza.] blokad avaloù-douar g.

Kartoffelvollerntemaschine b. (-,-n) : tennerez avaloù-douar b.

Kartograf g. (-en,-en) / **Kartograph** g. (-en,-en) : kartennour g., kartografour g., saver kartennoù g.

Kartografin b. (-,-nen) / **Kartographin** b. (-,-en) : kartennourez b., kartografourez b., saverez kartennoù b.

Kartografie b. (-) / **Kartographie** b. (-) : kartennouriezh b., kartografiezh b., sevel kartennoù g., kartenniñ g. ; *Institut für Kartografie*, ensavadur kartennouriezh g.

kartografierenV.k.e. (hat kartografiert) / **kartographieren**V.k.e. (hat kartographiert) : kartenniñ, sevel kartennoù.

kartografisch ag. / **kartographisch** ag. : ... kartennouriezh, kartografek, kartennel, ... kartenniñ ; *kartografisches Amt*, servij kartenniñ g.

Kartomantie b. (-) : kartomañs b., divinouriezh-dre-gartoù b., lennerezh-kartoù g.

Karton g. (-s,-sl-e) : paper-kaot g., kartoñs g., karton g. ; *Herstellung von Kartons*, kartoñserezh g., kartonerezh g. ; *Artikel aus Kartons auspacken*, digartonañ traezoù, digartoñsañ traezoù.

Kartonage b. (-,-n) : **1.** pakadur kartoñs g. ; **2.** [levr] keinadenn ha goloenn gartoñs, keinadenn ha goloenn garton, koubladur kartoñs g., koubladur karton g., keinadur ha goloadur karton, keinadur ha goloadur kartoñs ; *Herstellung von Kartonagen*, kartoñserezh g., kartonerezh g.

Kartonagenfabrik b. (-,-en) : kartonerezh b., kartoñserezh g.

Kartonagenhersteller g. (-s,-) : kartoner g., kartoñser g.

Kartonameise b. (-,-n) : [loen.] merien kezeg str. ; *glänzendschwarze Kartonameise*, merien du str.

kartonartig ag. : kartonek, kartoñsek.

Kartoneinband g. (-s,-bände) : levr keinet ha goloet gant kartoñs g., levr keinet ha goloet gant karton g., keinadenn ha goloenn gartoñs, keinadenn ha goloenn garton, koubladur kartoñs g., koubladur karton g., keinadur ha goloadur karton, keinadur ha goloadur kartoñs.

Kartonfabrik b. (-,-en) : kartoñserezh b., kartonerezh b.

Kartonhersteller g. (-s,-) : kartoner g., kartoñser g.

kartonieren V.k.e. (hat kartoniert) : kartoñsañ, kartonañ.

Kartonieren n. (-s) : kartoñserezh g., kartonerezh g., kartoñsañ g., kartonañ g., kartoñsador g., kartonadur g.

kartoniert ag. : kartoñset, kartonet.

Kartonierung b. (-) : kartoñserezh g., kartonerezh g., kartoñsañ g., kartonañ g., kartoñsador g., kartonadur g.

Kartotheke b. (-,-en) : **1.** kartennaoueg b. ; **2.** fichennaoueg b., renkell b.

Kartsport g. (-s) : [sport] karting g.

Kartular n. (-s,-e) : diellaoueg b., levr dielloù g.

Kartusche b. (-,-n) : **1.** [tisav., arz] skoedenn b., stern g. ; **2.** [lu] tenn g., kartouchenn b. ; **3.** [burev, liv] kartouchenn b., karitell-liv b. ; **4.** [tekn.] stoubenn b. ; *Filterkartusche*, stoubenn silañ b., kartouchenn sil b., kartouchenn silañ b., karitell sil b., karitell silañ b.

Karubenbaum g. (-s,-bäume) : [Bro-Aostria] [louza.] gwez karoubez str., karoubezenn b.

Karunkel b. (-,-n) : [korf.] tagos g. ; *Karunkeln aufweisend*, tagosek.

Karussell n. (-s,-s/-e) : 1. karikellerezh g. ; 2. kazeg-vezevenn b., kezeg-koad ls., kezeg-mezevenn ls., roñseed-koad ls., maneñ g. ; *Karussell fahren, mit dem Karussell fahren*, ober un droiad war ar gazeg-vezevenn, ober un droiad gant ar gazeg-vezevenn, ober un droiad war ar maneñ, mont war ar c'hezeg-koad.

Karussellorgel b. (-,-n) : [sonerezh] limoner g. [*liester* limonerioù], ograou limoner g. [*liester* ograouioù limoner / ograouier limoner].

Karwoche b. (-,-n) : *die Karwoche*, Sizhun ar Binijenn b. (Gregor), ar Sizhun Vras b., ar Sizhun-Veur b., ar Sizhun Santel b., Sizhun ar Basion b., Sizhun Fask b. ; *in der Karwoche werden in den Kirchen die Kreuze verhüllt*, e-pad ar Sizhun Vras e vez mouchet ar c'hroazioù en ilizoù.

Karyatide b. (-,-n) : [istor, tisav.] delwenn-harpañ b., kariatidenn b. [*liester* kariatidennoù].

Karyokinese b. (-) : [bev.] kariokinez b., mitoz g., rannadur ar graoñell g.

Karyopse b. (-,-n) : [louza., bev.] kariops g.

Karyotyp g. (-s,-en) : [bev.] kariotip g., genrizh g.

Karyotypformel b. (-,-n) : [bev.] delun kromozomek g.

karyotypisch ag. : [bev.] ... ar c'hariotip, ...ar genrizh.

Karzer g. (-s,-) : bac'h b., toull-bac'h strizh g., karc'har g., toull g.

karzinogen ag. : [mezeg.] kankreiat, kañserigenek, kañserogenek, karkinogenek.

Karzinologe g. (-n,-n) : [mezeg.] karkinologour g.

Karzinologie b. (-) : [mezeg.] karkinologiezh b.

Karzinologin b. (-,-nen) : [mezeg.] karkinologourez b.

karzinologisch ag. : [mezeg.] karkinologek.

Karzinom n. (-s,-e) : [mezeg.] karkinom g., krign-bev g., kañser g., malitouch g./b. ; *invasives Karzinom*, karkinom emledus g., karkinom ensiladek g.

karzinomatös ag. : [mezeg.] kankrel, kankrek.

Kasack g. (-s,-s) : [dilhad.] kazakenn b., rokedenn b.

Kasatschok g. (-s,-s) : [dañs] kozakenn b.

Kasba b. (-s,-s/Kasbi) / **Kasbah** b. (-s,-s) : kazba g.

Kaschemme b. (-,-n) : kaborell b., toull born g., tavarn luch b., tavarn vorn b. ; *üble Kaschemme*, griped g., toull-laeron g., toull al laeron g. / stoker g. (Gregor), troc'h-yalc'h g., trap g.

Kaschemmenwirt g. (-s,-e) : tarz'heller g.

Käscher g. (-s,-) : bazh-roued b., avanell b., avenell b., roñvaled b., salabardenn b., poule g., tenell b.

kaschieren V.k.e. (hat kaschiert) : kuzhat, goleiñ, koach, skoachañ, gronnañ, gwiskañ ; *die eigene Faulheit kaschieren*, digareziñ e leziregezh, digareziñ e ziegi.

Kaschmir¹ n. (-s) : Kachmir b., Bro-Gachmir b.

Kaschmir² g. (-s,-e) : [gwiad.] kachmir g.

Kaschmirschal g. (-s,-s/-e) : kachmirenn b.

Kaschmirwolle n. (-s) : kachmir g., gloan kachmir g.

Käschmünze b. (-,-n) : [moneiz] sapek g. [*liester* sapekoù].

Kaschubaum b. (-,-baume) : [louza.] gwez-kajou str., kraoñenn-gajou b.

Käse g. (-s,-) : 1. [kegin.] keuz g., fourmaj g., formaj g., fourmaj-laezh g., formaj-laezh g., fouloudeg g., [dre fent] amanenn brein g., P. bourgeu g. ; *Schweizer Käse*, fourmaj Emmental g., keuz Emmental g. ; *Löcher im Schweizer Käse*, klogor an emmental str., lagadoù an emmental ls., daoulagad an emmental ls. ; *Magerkäse*, *Magermilchkäse*, *fettarmer Käse*, keuz treut g. ; *der Käse ist durch*, darev eo ar c'heuz-mañ ; *Käse zubereiten*, *Käse herstellen*, ober keuz ; *Kräuterkäse*, keuz louzeier g. ; *Weichkäse*, keuz gwak g., keuz blot g., keuz toaz blot g. ; *Hartkäse*, *gepresster Käse*, keuz toaz gwasket g. ; *Ziegenkäse*, keuz gavr g., keuz laezh gavr

g. ; *Kuhkäse*, keuz buoc'h g., keuz laezh buoc'h g. ; *geriebener Käse*, keuz rasklet g. ; *Käse reiben*, rasklañ keuz ; *Käse offen kaufen*, *Käse am Stück kaufen*, prenañ keuz diouzh an troc'h ; *Käse reifen lassen*, dareviñ keuz ; [La Fontaine] *Herr Rabe, auf dem Baume hockt, im Schnabel einen Käs'*, an itron vran, war he gwezhenn kludet, a zalc'he 'n he beg fourmaj gwenn ; 2. [dre skeud.] borod g., arabad g., pifoù ls., bourouell g., rambre g., diotajoù ls., dibennajoù ls., sorc'hennoù dibenn ls., kaozioù ls., frazennoù ls., krakoù ls., kaozioù toull ls., siklezoù ls., kaotigelloù ls., kaozioù goull ls., kontoù pikous ls., paribollennoù ls., tarielloù ls., storlok g., strak g., rimadellerezh g., rimadelloù ls., rimostelloù ls., drocherezh g. ; 3. P. *er ist ein Dreikäsehoch*, ken uhel eo hag ur bouteg, ur blogorn (ur sioc'han, ur marmouz bihan, ur babouz, un torgos bihan, un traoùilh, ur skribiton, ur skoanard, ur gwidoroc'h a baotr, ur gwidoroc'hig a baotr, ur skrilh, un tamm mous flaer, ur boustouv, ur c'hwiltouz, ur c'hwitouz, ur bitouz, ur bidorc'hig, ur minoc'h, ur preñvig, ur preñv-douar) a zo anezhañ, ur blogorn a baotr eo, un tamm fri lous eo nemetken, n'eo nemet un tamm kozh mic'hieg (ur fri-karn).

Käseauflauf g. (-s,-läufe) : [kegin.] souflez gant keuz b.

Käsebereitung b. (-,-en) : [kimiezh] goadur al laezh g., kaouelidigezh al laezh b.

Käseblatt n. (-s,-blätter) : [kelaouenn] P. tamm torch g., P. tamm torch-revr g., journal g. [*liester* journalioù], ur paper g.

Käse Brett n. (-s,-er) : plad koad evit ar c'heuz g.

Käse Brot n. (-s,-e) : [kegin.] tamm bara keuz g., tamm bara fourmaj-laezh g.

Käsebruch g. (-s) : bouetad g., laezh kaoulet g., kaouled str.

Käsefabrik b. (-,-en) : keuzerezh b., fourmajerezh b.

Käsefabrikant g. (-en,-en) : keuzer g., fourmajer g.

Käsefladen g. (-s,-) : [kegin.] flanezenn b.

Käsefondue n. (-s,-s) / b. (-,-s) : [kegin.] teuzadell giz Savoia b.

Käsegebäck n. (-s,-e) : [kegin.] gwispid keuz str.

Käsegeschäft n. (-s,-e) : keuzerezh b., fourmajerezh b. ; *Milch und Käsegeschäft*, diennerezh b., koavenerzh b.

Käseglocke b. (-,-n) : kloc'henn ar bladad keuz b.

käsehaltig ag. : [kimiezh] kazein ennañ.

Käsehändler g. (-s,-) : keuzer g., formajer g. ; *Milch- und Käsehändler*, diennner g., koavener g.

Käsehersteller g. (-s,-) : keuzer g., formajer g.

Kasein n. (-s) : [kimiezh] kazein g.

Käseindustrie b. (-) : keuzerezh g., fourmajerezh g.

Käsekohl g. (-s,-e) : kaol-fleur str., kaol-bouedek str., kaol-bleuñv str., kaol-brignennek str., brikoli str.

Käsekuchen g. (-s,-) : [kegin.] gwastell geuz b., gwastell fourmaj gwenn b.

Kasel b. (-,-n) : [relij.] kazul b. ; *Anfertigung von Kaseln*, kazulerezh g.

Käselai b. (-s,-e) : krennenn geuz b., rod keuz b. ; *einen Käselai mit einem Sticheisen sondieren*, fleütiñ ur greunenn geuz, fleütiñ ur rod keuz.

Kaselmacher g. (-s,-) : kazuler g.

Käse made b. (-,-n) : [loen.] preñv keuz g., preñv formaj-laezh g.

Käse mager g. (-s) : tro g., kaoul str., goedenn b., keul g. ; *Käse mager einsetzen*, goedennañ al laezh ; *mit Käse mager behandelte Milch*, laezh goedennek g.

Kasematte b. (-,-n) : [lu] danzouarenn b., dindanzouarenn b., kav-kreñv g.

Käse milbe b. (-,-n) : [loen.] preñv keuz g., preñv formaj-laezh g.

käsen V.gw. (hat gekäst) : fardañ keuz, fardañ fourmaj-laezh.

V.gw. (hat gekäst / ist gekäst) : keuzennañ ; *die Milch käst*, emañ al laezh o keuzennañ.

Käseomelett n. (-s, -e/-s) : [kegin.] alumenn gant keuz b.

Käsepappel [louza.] b. (-, -n) : *kleine Käsepappel*, kaol-malv str. ; *große Käsepappel*, malv-gallek str., malv bras str.

Käseplatte b. (-, -n) : pladad keuz g. ; *gemischte Käseplatte*, pladad keuz a bep seurt g.

Käserei b. (-, -en) : 1. [stal] keuzerezh b., fourmajerezh b. ; 2. [micher] keuzerezh g., fourmajerezh g.

KäserEIFung g. (-) : darevidigezh ar c'heuz b.

Kaserne b. (-, -n) : [lu] kazarn g./b., soudarddi g. ; *eine volle Kaserne*, ur gazarnad b., ur c'hazarnad g.

Kasernenarrest g. (-es, -e) : [lu] dalc'h-kastiz er c'hazarn g. ; *jemanden unter Kasernenarrest stellen*, *jemandem Kasernenarrest aufbrummen*, *jemandem Kasernenarrest verpassen*, bountañ inchaj gant u.b., inchajiñ u.b., derc'hel u.b. en inchaj, delc'her u.b. er c'hazarn, rediañ u.b. da chom er c'hazarn ; *unter Kasernenarrest stehen*, bezañ inchajet, bezañ dalc'het er c'hazarn, bezañ rediet da chom er c'hazarn ; *jemandes Kasernenarrest beenden*, dizinchajiñ u.b.

Kasernenhof g. (-s, -höfe) : [lu] porzh ar c'hazarn g.

Kasernenhofgeist g. (-es) : serjanterezh g., korporalegezh b.

Kasernenmeister g. (-s, -) / **Kasernenwart** g. (-s, -e) : kazarnar g.

kasernieren V.k.e. (hat kaserniert) : [lu] kazarnañ.

Kasernierung b. (-, -en) : kazarnadur g.

Käsesandwich n./g. (-/-s, -es/-e) : sandouich gant keuz g.

Käseschnitte b. (-, -n) : [kegin.] tamm bara keuz g., tamm bara fourmaj-laezh g.

Käsesorte b. (-, -n) : seurt keuz g. ; *diverse Käsesorten*, *verschiedene Käsesorten*, keuzioù a bep seurt ls.

Käsesoufflé n. (-s, -s) / **Käsesoufflee** n. (-s, -s) : [kegin.] soufflez gant keuz b.

Käsestoff g. (-s) : [kimiezh] kazein g.

Käseveredler g. (-s, -e) : fourmajer-darever g.

Käsewasser n. (-s) : dourlaezh g., laezh-glas g., laezh-bihan g., laezh-munut g., laezh-ribod g., laezh-kujen g., gwipad g., gwitod g., keuzien g. ; *das Käsewasser nach der Gerinnung der Milch zu Käse oder Quark absondern*, dilaviñ laezh.

käseweiß ag. : gwenn evel ur c'houlouenn-goar, gwenn evel un tamm koar, gwenn evel ur c'hoef, gwenn evel ul lien, gwenn evel ul lienenn, gwenn evel ul liñsel, drouklivet, morlivet, disliv, staenet, liv ar c'hoar warnañ.

Käsewirtschaft b. (-) : keuzerezh g., formajerezh g.

käsig ag. : 1. keuzheñvel, keuzennek, keuzennel ; *die Milch wird käsig*, emañ al laezh o kaouledañ (o pouloudañ) ; 2. [dre skeud.] gwenn evel ur c'houlouenn-goar, gwenn evel ur c'hoef, gwenn evel un tamm koar, gwenn evel ul lien, gwenn evel ul lienenn, gwenn evel ul liñsel, drouklivet, morlivet, disliv, staenet, liv ar c'hoar warnañ ; *eine käsige Gesichtsfarbe*, liv fall g., liv glas g., ul liv fall en e gerc'henn g., liv ar marv g., liv ar vered g., ul liv fall warnañ g., liv ar c'hleñved g., liv ar grampouezhenn g., dremm staenet b., dremm drouklivet b. ; 3. P. [rannyezh.] dichek, divergont, digoll, hardizh, her, balc'h, divezh, difoutre, diskramailh, difeson, disneuz, direvil, vil, treut, dibistig, dizereat, dizoare, re zieub e zoareoù, re libr e zoareoù, euver.

Kasino n. (-s, -s) : 1. kazino g., ti-c'hoari g., tablez g. ; 2. [lu] sal b., saloñs g., tinell b., bod g., oaled b., kelc'h g. ; 3. kafeteria g.

Kaskade b. (-, -n) : 1. lammfroud g., lamm-dour g., flokad g. ; *die Kaskade stürzt herab*, flokata a ra al lamm-dour, froudañ a ra al lamm-dour ; 2. [dre skeud.] steudad b., strobad g. ; 3. [film] gwallamm g., daroueskenn b., faragoell b.

Kaskadenschauer g. (-s, -) : [stered., fizik] feskenn gosmek b.

Kaskadenübertrag g. (-s, -überträge) : [stlenn.] astao! oglennek g.

Kaskadeur g. (-s, -e) : [film] darouesker g., faragoeller g., gwallammer g.

Kasko¹ g. (-s, -s) : [merdead.] krogenn sec'h b., klorenn sec'h b.

Kasko² b. (-, -s) / **Kaskoversicherung** b. (-, -en) : kretadur liesriskl g.

Kaspar g. : Gaspar g.

Kasper g. (-s, -) / **Kasperl** g. (-s, -/-n) / **Kasperle** g./n (-s, -) : meurlarjez g., farouell g., bourjin g., paotr fistoulik g., rampono g., jostram g., furlukin g., pichon g., oristal g., oristal a zen g., orin g., orin den g., orin a zen g., impopo g., [gwashaus] kraker g., konter krakoù g., ribardennar g., bourder g., baocher g., Yann vourdoù g.

Kaspertheater n. (-s, -) / **Kasperletheater** n. (-s, -) / **Kasperltheater** n. (-s, -) : teatr-margodennoù g.

kaspere V.k.e. (hat gekaspert) : kampinodiñ, genaouekaat, glabousañ a bep seurt diotajoù, batouilhat evel piged born, noualantiñ, garzenniñ, farouellañ, ober e zen gars, ober ar jirfoll, ober e jirfoll, jirfollañ, ober e jostram, ober e istrogell, ober e Yann, ober e Juluan, diotal, diotat, ober e rouz, tariellañ, louadiñ, ober gennoù (troioù kamm, bourdoù), c'hoari taolioù-bour, farsal, dibunañ bourdoù, reiñ melladoù, ribardennat, bourdal, ober baochoù, baochal, ober farsoù (farsadennoù, farsig-farsoù, fent), lakaat fent, distagañ fentigelloù, reiñ fent, fentigellañ, gogea! furlukinat, ober furlukinerezh, gragailhat, ober e veurlarjez, ober e cholori, ober e farouell, ober ar bourjin, ober e rampono, ober e baotr fistoulik, chalvantiñ, c'hoari e loa, c'hoari al loa, kontañ flugez, kontañ flugezennoù, kontañ pifoù, kontañ lerbaj, kontañ kantikoù, dibunañ diotajoù, distilhañ garzaj, distilhañ garzennaj, pentañ lern, tennañ siklezonoù, glabousañ a bep seurt kaotigelloù, tennañ koñchoù born eus e gelorn, tennañ koñchennoù born eus e gelorn, dornañ kaozioù, dibunañ kaozioù, bezañ kaozioù treuflez gant an-unan, paribolennat, drailhañ paribolennnoù, bezañ ur chaoker-e-c'henoù (ur chaoker-e-spered) eus an-unan, bezañ ur chaoker kaozioù.

kaspisch ag. : ... Kaspia, kaspian ; *kaspisches Meer*, Mor Kaspia g., Mor Kaspian g.

Kaspisee g. (-s) : Mor Kaspia g., Mor Kaspian g.

Kassa b. (-, Kassen) : [Bro-Aostria] kef g. ; *per Kassa*, da baeañ diouzhtu (dre ma'z eer, war an tach).

Kassageschäft g. (-es, -e) : [arc'hant.] gwezhiadenn war an tach b., gwezhiadenn gant arc'hant a-benn b., gwezhiadenn gant arc'hant dizolo b., gwezhiadenn gant arc'hant diouzhtu b., gwezhiadenn gant arc'hant kontet b.

Kassamarkt g. (-s, -märkte) : [arc'hant.] marc'had war an tach g., marc'had gant arc'hant a-benn g., marc'had gant arc'hant dizolo g., marc'had gant arc'hant diouzhtu g., marc'had gant arc'hant kontet g.

Kassandra b. : [mojenn.] Kasandra b., Aleksandra b.

Kassandruruf g. (-s, -e) : gouzav g., gouzavadenn b.

Kassation b. (-, -en) : [gwir] torridigezh b.

Kassationsbeschwerde b. (-, -n) : [gwir] amoug da derriñ barn g., amoug d'al lez-terriñ g., azglav terrin g., azgalvadenn derriñ b.

Kassationsgericht n. (-s, -e) : [gwir] lez-terriñ b., lez-varn terriñ b., lez-terriñ-barnoù b. ; *im Rechtsbereich des Kassationsgerichts*, e dalc'h al lez-varn terriñ ; *das gehört zum Rechtsbereich des Kassationsgerichts*, *das fällt in den Rechtsbereich des Kassationsgerichts*, e dalc'h al lez-varn terriñ emañ ar prosez-mañ.

Kassationsgesuch n. (-s, -e) : [gwir] amoug da derriñ barn g., amoug d'al lez-terriñ g., azglav terrin g., azgalvadenn derriñ b.

Kassationshof g. (-s,-höfe) : [gwir] lez-terriñ b., lez-varn terriñ b., lez-terriñ-barnoù b. ; *im Rechtsbereich des Kassationshofs*, e dalc'h al lez-varn terriñ ; *das gehört zum Rechtsbereich des Kassationshofs*, *das fällt in den Rechtsbereich des Kassationshofs*, e dalc'h al lez-varn terriñ emañ ar prosez-mañ.

Kassave b. (-,-n) : 1. [louza.] kasavez str. ; 2. [kaletez] krampouezh kasavez str.

Kasse b. (-,-n) : 1. kef g. ; *die Kasse führen*, ober war-dro (bezañ karget eus) ar c'hef, bezañ ar c'hef war e gont (en e garg), bezañ en emell (e karg) eus ar c'hef ; *Kasse machen*, ober ar c'hontoù, kontañ arc'hant ar c'hef ; *gemeinsame Kasse*, yalc'h voutin b., kengef g., kenyalc'h b., kef boutin g. ; ; *gemeinsame Kasse machen*, ober yalc'h voutin, ober boutin-boutin, kempouezañ an dispignoù etre an holl, rannañ an dispignoù, lakaat pep tra e boutin, bezañ pep tra kenetrezo, bezañ pep tra boutin etrezo, boutinaat, bezañ pep tra war zaouhanter etrezo, bevañ etrezo, lakaat boutin an arc'hant, lakaat an arc'hant e boutin, lakaat an arc'hant er boutin, boutinañ an dispignoù ; *getrennte Kasse führen*, paeañ pep hini d'e du ; *schwarze Kasse*, kef kuzh g., kef a-dreñv g., kef du g., yalc'h a-dreñv b., arc'hant kuzh g., arc'hant dre zindan g., assac'h g., yar gozh b. ; *Geldentnahme aus der eigenen Kasse*, sav-kont g., sav-kef g. ; *jemand hat Geld aus der Kasse geklaut*, krapig en deus kammet e vizied war arc'hant ar c'hef, krapig en deus touzet ur gelienenn er c'hef ; *die Kasse ist weg !* aet eo ar c'hef gant al laer ! ; 2. [gwerzh tikiji] bilhederezh b., kef g. ; 3. *P. Kasse machen*, ober berzh, ober reuz, mont e skrap b., bezañ hewerzh ken ez eo, mont er-maez, kavout fred diouzhtu b., kavout sav diouzhtu b., mont evel krampouezh gant an dud b., bezañ gwerzhet evel krampouezh ; *seine Kasse auffüllen*, dibladañ e yalc'h, rontaat e yalc'h, reutaat e yalc'h ; *gut bei Kasse sein*, bezañ en e aez, bezañ war ar bern, bevañ diwar ar bern, bezañ arc'hantet bravik, bezañ frank an arc'hant gant an-unan, bezañ frank an traoù gant an-unan, kaout millurioù ha millurioù, bezañ arc'hantek, kaout nouspet mil a arc'hant, bezañ plousaet mat e votoù, bezañ plouzet mat e votoù, bezañ aes e boriant, bezañ aes d'an-unan, kaout aez, bezañ uhel an dour gant an-unan, bezañ klok, kaout arc'hant gwalc'h e galon, kaout arc'hant leizh e walc'h, kaout arc'hant da ziouerñ, bezañ mat ar bed gant an-unan, bezañ reut e jeu, bezañ mat ar jeu gant an-unan, bezañ mat e jeu, bezañ mat an traoù gant an-unan, bezañ druz ar geusturenn gant an-unan, bezañ kreñv an traoù gant an-unan, bezañ brav-kenañ e stad, kaout aez a-walc'h, bezañ kreñv an arc'hant gant an-unan, bezañ kreñv e yalc'h, bezañ reut e yalc'h, bezañ bolzet e yalc'h, bezañ foenn er rastell gant an-unan, bezañ barrek, bezañ gouest, kaout madoù, bezañ kreñv e chouk, bezañ kreñv e gein, bezañ kreñv a gein, gouzout brav keinañ, bezañ mat da geinañ ; *knapp bei der Kasse sein*, bezañ treut (skañv, tanav, diskantet, diblusket, disec'het, skarzhet, skarz, diskant, goullo, plat, ridet, moan) e yalc'h, bezañ goullo-sec'h e yalc'h, bezañ berr gant an arc'hant, na vezañ frank an arc'hant gant an-unan, bezañ berr en arc'hant, bezañ berrek gant an-unan, bezañ berr an arc'hant gant an-unan, bezañ berr an arc'hant gant an-unan, bezañ just an arc'hant gant an-unan, bezañ berr war e gezeg, bezañ erru skañv e yalc'h, na vezañ e yalc'h eus ar re reutañ, na vezañ e yalc'h eus ar reutañ, bezañ deuet e yalc'h da bladañ, bezañ berr war e spar, bezañ berr ar c'hrog gant an-unan, bezañ bas an traoù gant an-unan, bezañ staget berr, bezañ gwall verr ar voujedenn gant an-unan, bezañ skort an arc'hant gant an-unan, bezañ berr en e skeuliad, bezañ Fañch ar Berr gant an-unan, bezañ teusk an traoù gant an-unan, bezañ berrek gant an-unan, bezañ bihan pep tra gant an-unan, bezañ enkrezet gant an arc'hant, bezañ roustet, bezañ kras,

bezañ berrek an traoù gant an-unan, bezañ berr an traoù gant an-unan ; 3. [kenw.] *gegen Kasse*, gant ma vo paeet diouzhtu, da baeañ war al lec'h (war an taol, war an tach), da baeañ war ar peul, evit arc'hant a-benn, evit arc'hant dizolo, evit arc'hant diouzhtu, evit arc'hant kontet.

Kasselaner g. (-s,-) / **Kasseler**¹ g. (-s,-) : annezad Kassel g.

Kasseler² n. (-s,-) : [kegin.] kostezenn voc'h sall ha mogedet b.

Kassenabschluss g. (-es,-abschlüsse) : kont an enkef b., kont ar font kef b., stad kef b.

Kassenanweisung b. (-,-en) : [dispredet] bilhed bank g., madenn an Teñzor b.

Kassenarzt g. (-es,-ärzte) : mezeg kenouestlet g. ; *einen Kassenarzt aus seiner vertraglichen Bindung entlassen*, digenouestlañ ur mezeg.

Kassenausgang g. (-s,-ausgänge) : ezkef g., ezkefiadur g., ezkefiad g.

Kassenbeamte(r) ag.k. g. : kasedour g., kaseder g., kefier g., kefiour g., yalc'hour g.

Kassenbeleg g. (-s,-e) : tiked-kef g., skrid degemer g.

Kassenbericht g. (-s,-e) : roll pemdeziek an enkefiadurioù g., danevell bemdeziek an enkefiadurioù b., stad kef b.

Kassenbestand g. (-s,-bestände) : font kef g., enkef g., kefiad g., stad kef b.

Kassenbon g. (-s,-s) : tiked-kef g.

Kassenbote g. (-n,-n) : kefridier kefier g.

Kassenbrille b. (-,-n) : lunedoù paeet gant ar surentez sokial ls.

Kassendefizit n. (-s,-e) : divigad kef g.

Kasseneingang g. (-s,-eingänge) / **Kasseneinnahme** b. (-,-n) : enkef g., enkefiadur g., enkefiad g., stad kef b.

Kasseneinnehmer g. (-s,-) : enkefier g., resever g.

Kassenerfolg g. (-s,-e) : 1. film a ra berzh (brud, struj) forzh pegement (ken-ha-ken, ken-ha-kenañ, kenañ-kenañ, mui-pegem-mui) g., film a ra reuz g., pezh-c'hoari a ra berzh (brud, struj) forzh pegement (ken-ha-ken, ken-ha-kenañ, kenañ-kenañ, mui-pegem-mui) g., pezh-c'hoari a ra reuz g. ; 2. traezenn a ra reuz b., traezenn a ya e skrap b., traezenn hewerzh ken ez eo b., traezenn a ya er-maez b., traezenn gwerzh vat dezhi b., traezenn an diskrap (foar an arigrap, ar beilh, ar skrap, prez, kas, klask, mall) warni b., traezenn a lamm an dud warni b., traezenn en em sko an dud a-dreuzoù warni b., traezenn a beg an dud warni b., traezenn a gav fred diouzhtu b., traezenn a vez kalz a fred warni b., traezenn a gav sav diouzhtu b., traezenn a ya evel krampouezh gant an dud b., traezenn a vez gwerzhet evel krampouezh b., traezenn a ya herrek an dud dezhi b.

Kassenfazilitäten ls. : aesterioù kef ls.

Kassenfehlbetrag g. (-s,-beträge) : mank er c'hef g.

Kassenführer g. (-s,-) : enkefier g., kasedour g., kaseder g., kefier g., kefiour g., yalc'hour g., teñzorier g.

Kassengestell n. (-s,-e) : stern lunedoù paeet gant ar surentez sokial g., moull lunedoù paeet gant ar surentez sokial g.

Kassenguthaben n. (-s) : enkef g., enkefiad g.

Kassenlage b. (-,-n) : stad kef b.

Kassenpatient g. (-en,-en) : klañvour emezelet e kef lec'hel an asurañs kleñved g.

Kassenschlager g. (-s,-) : 1. film a ra berzh (brud, struj) forzh pegement (ken-ha-ken, ken-ha-kenañ, kenañ-kenañ, mui-pegem-mui) g., film a ra reuz g., pezh-c'hoari a ra berzh (brud, struj) forzh pegement (ken-ha-ken, ken-ha-kenañ, kenañ-kenañ, mui-pegem-mui) g., pezh-c'hoari a ra reuz g. ; 2. traezenn a ra reuz b., traezenn a ya e skrap b., traezenn hewerzh ken ez eo b., traezenn a ya er-maez b., traezenn

gwerzh vat dezhi b., traezenn an diskrap (foar an arigrap, ar beilh, ar skrap, prez, kas, klask, mall) warni b., traezenn a lamm an dud warni b., traezenn en em sko an dud a-dreuzoù warni b., traezenn a beg an dud warni b., traezenn a gav fred diouzhtu b., traezenn a vez kalz a fred warni b., traezenn a gav sav diouzhtu b., traezenn a ya evel krampouezh gant an dud b., traezenn a vez gwerzh evel krampouezh b., traezenn a ya herrek an dud dezhi b.

Kassenschrank g. (-s,-schränke) : armel-houarn b., koufr-houarnet g.

Kassenstunden ls. : euriou digeriñ ar wichec ls., euriou digeriñ ar gwicheoù ls.

Kassensturz g. (-es,-stürze) : enselladenn ar c'hef b.

Kassenüberschuss g. (-es,-überschüsse) : reñverad kef g., dreistad kef g.

Kassenverwalter g. (-s,-) : enkefier g., kasedour g., kaseder g., kefier g., kefiour g., yalc'hour g., teñzorier g., resever g.

Kassenwart g. (-s,-e) : teñzorier g., kasedour g., kaseder g., kefier g., kefiour g., yalc'hour g., resever g.

Kassenwesen n. (-s) : kontouriezh b., servij kontouriezh g., teñzoriet b., teñzorerezh b.

Kassenzettel g. (-s,-) : tiked-kef g.

Kasserolle b. (-,-n) : kaserolenn b., kaserolennad b., kastelodenn b., kastelodennad b.

Kassette b. (-,-n) : 1. kased g./b., kasedig g./b. ; 2. arc'hig b., koufrig g., kas g., kef g. ; 3. [tisav.] kombod g. ; 4. *Kassette, Tonbandkassette*, kasedig g. ; *Videokassette*, kasedig-video g., kasedig-gwelet g., videokasedig g.

Kassettendeck n. (-s,-s) : sonenroller kasedoùigoù g.

Kassettendecke b. (-,-n) : [tisav.] sel kombodek g.

Kassettenradio n. (-s,-s) : skingomzer karr-tan lenner kasedoùigoù g.

Kassettenrecorder g. (-s,-) : sonenroller kasedoùigoù g.

Kassettenständer g. (-s,-) : doug-kasedoùigoù b.

Kassiber g. (-s,-) : P. kemennad kuzh ur prizoniad g., lizher kuzh ur prizoniad g.

Kassie b. (-,-n) : [louza.] gwez-kasia str.

Kassier g. (-s,-e) : [Bro-Suis, Bro-Aostria, su Bro-Alamagn] kasedour g., kaseder g., kefier g., kefiour g., yalc'hour g.

kassierbar ag. : 1. enkefiadus ; 2. [gwir] torradus.

kassieren V.k.e. (hat kassiert) : 1. enkefiañ ; *Gelder (ein)kassieren*, enkefiañ arc'hant ; *der Kellner muss noch zwei Gäste kassieren*, paotr an ostaleri en deus c'hoazh arc'hant da enkefiañ digant daou ostiz ; *kassierter Betrag*, arc'hant enkefiat g., arc'hant bet (digant u.b./udb) g. ; P. *Geld kassieren*, godellañ arc'hant, meudata arc'hant, meudata gwenneien, gwaskañ arc'hant ; *Gebühren kassieren*, dastum gwiriou ; 2. [gwir] terriñ, nullañ, digadamaat ; *ein Urteil kassieren*, terriñ ur varnedigezh, digadamaat ur varnedigezh ; 3. P. [archerien] sammañ, herzel, bac'hañ, kregiñ e, prizonañ, lakaat harz da, serriñ, delc'her, dastum, pakañ krog e, tapout krog e ; 4. kemer, lemel, skrapañ, divorañ, tapout, kregiñ e, tennañ, diharpañ, diskregiñ, remuiñ ; 5. tapout, pakañ ; *einen Schlag kassieren*, pakañ un taol ; *wir haben allerlei Vorwürfe kassiert*, klevet hor boa ur vosenn, klevet hor boa ur vuhez eno ; [sport] *ein Tor kassieren*, pakañ ur pal en e gaoued, tapout ur pal en e gaoued.

Kassierer g. (-s,-) : enkefier g., kasedour g., kaseder g., kefier g., kefiour g., yalc'hour g., resever g.

Kassiererin b. (-,-nen) : enkefierez b., kasedourez b., kasederez b., kefierez b., kefiourez b., yalc'hourez b., reseverez b.

Kassiterit g. (-s,-e) : [maenoniezh] kasiterit g.

Kastagnette b. (-,-n) : stlakerez b., rigidag g. ; *die Kastagnetten klappern lassen*, rigidagañ.

Kastanie b. (-,-n) : 1. [louza., frouezhenn] kistin str. ; *edle Kastanien*, kistin-Roazhon str. ; *Rosskastanie*, kistin-Spagn str., kistin-Indez str., kistin-moc'h str., kistin-Bourdel str., brizhkistin str. ; *kandierte Kastanien*, kistin kofizet (materiet) str. ; *geröstete Kastanien*, kistin kras str. ; *Kastanien rösten*, grilhañ kistin, krazañ kistin ; *Kastanien sammeln*, kistina, klask kistin ; *Kastanien von ihren stacheligen Hüllen befreien*, didolgennañ kistin, didogañ kistin, tennañ kistin diouzh o bolc'hoù, lemel ar belc'h diwar ar c'histin, diglosañ kistin, diglorañ kistin ; *Kastanien schälen*, lemel ar glorenn vihan diwar ar c'histin, dibluskañ kistin ; *kandierte Kastanien*, *glacierte Kastanien*, kistin lindret str. ; *seine Hosentaschen waren voll Kastanien*, kistin a oa gantañ leizh e c'hodelloù ; 2. [louza., gwezen] kistinenn b., gwez-kistin str., kistinwez str. ; *wilde Kastanie*, kistinenn-Vourdel b., kistinenn-Indez b., kistinenn-voc'h b., kistinenn-Spagn b. ; *Kätzchen der Kastanie*, bleuñv ar gwez-kistin str., P. butun-marmouz g. ; 3. [dre skeud.] *für jemanden die Kastanien aus dem Feuer holen*, bale war ar mor evit u.b., en em zivadeziñ d'ober evit u.b., tennañ tan war e gein oc'h ober evit unan all, mont en tan evit u.b., ober tout al labour evit mad unan all, poaniañ (toullañ) evit unan all, kemer riskloù evit mad unan all.

Kastanienbaum g. (-s,-bäume) : [louza.] kistinenn b., gwez-kistin str., kistinwez str. ; *reich an Kastanienbäumen*, kistinek.

kastanienbraun ag. : brun, gell-kistin, a-liv gant ar c'histin, kistin, melen-du, rous-takenn ; *kastanienbraunes Haar*, blev kistin str., blev rous-takenn ls. ; *kastanienbraune Augen*, daoulagad gell-kistin ls.

Kastanienbraun n. (-s) : brun g.

Kastanienbrei g. (-s) : [kegin.] yodenn gistin b.

Kastanienholz n. (-es) : kistin g., koad kistin g. ; *Bretter aus Kastanienholz*, plen kistin ls. ; *ein Holzfehler, der bei Kastanienholz besonders häufig auftritt, ist die Ringschale*, dreist-holl er c'histin eo e vez kavet koad dol, dreist-holl er c'histin eo e vez kavet koad dolek, ar c'histin dreist-holl a zo techet da gaout dol.

Kastanienhülle b. (-,-n) : *stachelige Kastanienhülle*, tolgen b. [*liester* tolgad], pok-kistin g., bolc'h str./g. [*liester* bolc'hoù, belc'h], bolc'h kistin str., balog dreinek g., balog broudus g., tok-kistin g., klor kistin str., klorenn gistin b., klozenn gistin b.

Kastanienmus n. (-es) : [kegin.] yodenn gistin b.

Kastanienpfanne b. (-,-n) : [kegin.] pillig-toull b.

Kastanienpüree n. (-s) : [kegin.] yodenn gistin b.

KastanienSchale b. (-,-n) : *stachelige KastanienSchale*, tolgen b. [*liester* tolgad], pok-kistin g., bolc'h str./g. [*liester* bolc'hoù, belc'h], bolc'h kistin str., balog dreinek g., balog broudus g., tog-kistin g., klor kistin str., klorenn gistin b., klozenn gistin b.

Kastanienwald g. (-s,-wälder) : [louza.] kistineg b., kistinid b., koad kistin g., koadad kistin g.

Kästchen n. (-s,-) : boestig b., skrin g., koufrig g., arc'hig b., klozenn b., klaouier g., forser g., fosenn b., kasedig b./m., kas g., kef g.

Kaste b. (-,-n) : 1. kasta g. ; 2. [dre skeud.] kouch g., meuriad g. ; *die Reichen heiraten nicht außerhalb ihrer Kaste*, ar juloded ne zimezont ket er-maez eus o meuriad, ar juloded ne zimezont ket er-maez eus o c'houch.

kasteien V.k.e. (hat kasteit) : kastizañ, gwanañ, punisañ.

V.em. : **sich kasteien** (hat sich (ak.) kasteit) : kastizañ e gorf, kastizañ e gig.

kasteiend ag. : kastizus.

Kasteiung b. (-,-en) : kastizadur g., emgastiz g., kastiz g., gwanadur g. ; *Gürtel der Kasteiung*, gouriz-reun g.

Kastell n. (-s,-e) : kastell-kreñv g., kastellig g., opidom g.

Kastellan g. (-s,-e) : 1. kastellad g., kastellour g. ; 2. [dre astenn.] kastellan g., evezhiant g. (Gregor), merour ar c'hastell g., pennvevel g., mevel-bras g.

Kastellane b. (-) : kastellaniezh b.

Kasten g. (-s, Kästen) : 1. boestad b., boestad b., kased g./b., kasedad g./b., karched g., karchedad g., kef g., arc'h b. [liester irc'hier], klozenn b. ; *den Brief in den Kasten stecken* (in den Briefkasten werfen), lakaat al lizher er voest-lizheroù ; *Schmuck in einem Kasten bewahren*, mirout bragerizoù en un arc'h vihan, derc'hel bragerizoù en un arc'h vihan ; *etwas aus seinem Kasten ziehen*, digasediñ udb ; 2. [Bro-Aostria, Bro-Suis] armel b. ; 3. taolenn-skritellañ b., taolenn diskouez b. ; 4. [moull.] sterniad g., pennad sterniet g. ; 5. [tisav.] P. savadur g. ; 6. [merdead.] *dieses Schiff ist ein alter Kasten*, ur c'hozh bag vrein eo al lestr-se, kozh ha brein eo ar vag-se, ur c'hozh penton (ur pod toupin) eo ar vag vrein-se ; 7. *viel auf dem Kasten haben, etwas auf dem Kasten haben*, bezañ barrek, bezañ ki, bezañ ur mailh, bezañ ur mestr, bezañ ur c'hwil, bezañ un tad den, bezañ mat-karak ; *nichts auf dem Kasten haben*, kaout nebeut en e gelorn, bezañ gwall nebeut en e gelorn, na vezañ netra en e gokenn, na vezañ netra dindan e gokenn, bezañ divoued e benn ; *er hat nichts auf dem Kasten*, n'eus ket chomet ur c'hriñsenn boell gantañ, n'eus ket ur bouilfrenn boell gantañ, n'eus ket ur vogedenn a boell gantañ, n'en deus ket ur begad spered en e glopenn, n'eus liv skiant-vat ebet gantañ, n'eus begad spered ebet en e glopenn, n'en deus ket ur begad skiant-vat, n'en deus ket daou wennegad skiant-vat, n'eus ket daou wennegad skiant-vat en e glopenn, n'en deus ket daou realad skiant-vat, hennezh a zo ur skiant verr a zen ; *er hat wenig auf dem Kasten*, ur penn skort a zo anezhañ, divoued eo e benn, ul lastez hir eo e skouarn, ne ya ket herrus gantañ, touloù talar a zo en e benn, gorrek eo da gompren, ur spered pout a zen a zo anezhañ, un den bouc'h a spered eo, lourt eo e spered, lourt a spered eo, lourt a benn eo, ur skiant verr a zen eo, un tamm difournis a spered eo ar paotr-mañ, hennezh a oa bet roet fav dezhañ en deiz ma oa bet ganet, ne oar ket pet fav a ya d'ober teir, ne oar ket pet fav a ya d'ober nav, hennezh a zo tapet war ar portolof, mankout a ra ul loaiañ dezhañ, nebeut a gelorn en deus, nebeut en deus en e gelorn, gwall nebeut a zo en e gelorn, n'eus tost netra en e gokenn, n'eus tost netra dindan e gokenn, skañvaet eo e spered, ur spered forc'hek a zen a zo anezhañ, eus fin ar sizhun eo, eus fin ar bloaz eo, laosket en deus an hanter eus e vrenn gant ar Mabig Jezuz, laosket en deus un tamm mat eus e yod gant ar Mabig Jezuz, ganet eo bet da Sadorn da noz, ganet eo bet da Sadorn goude koan diwezhat, eus dibenn ar bloaz eo, eus deizioù diwezhañ ar sizhun eo, eus penn diwezhañ ar sizhun eo, n'eo ket eus penn kentañ ar sizhun, hennezh n'eo ket stank e damouez, rouez eo e damouez, n'eo ket bet meret e bleud an tanavañ, n'eo ket ur sklêrijenn, n'eo ket eus ar c'horadenn gentañ ; P. *er hat viel auf dem Kasten, er hat genug auf dem Kasten*, traoù a zo en e gelorn, ur paotr fin eo, un den a boell (a benn, a skiant) eo, ur perc'henn skiant eo, ur spered den a zo anezhañ, n'eus ket ur vlevenn sot warnañ, n'eo ket un hanter c'henaoueg, ne guzh ket al loar en e c'henoù, ur spered digor a zen a zo anezhañ, hennezh n'eo ket bet ganet er ribod, hennezh n'eo ket bet ganet en ur ribod, bouedenn-benn en deus.

Kastenbrot n. (-s) : bara minvig g., bara moul g.

Kastenform b. (-,-en) : 1. stumm ur voest g., stumm un dolzenn g. ; 2. [kegin.] moull-gwestell g.

Kastengeist g. (-es) : strizhded spered hep damant evit ar renkadoù all b., strizhded spered serret ouzh ar renkadoù all b., spered a gasta g.

Kastenherrschaft b. (-,-en) : oligarkiezh b., beli ur c'hasta b., nemeurveliezh b.

Kastenkrabbe b. (-,-n) : [loen.] *behaarte Kastenkrabbe* [Homola barbata], krank-touseg g. [liester kranked-touseg].

Kastkrankheit b. (-) : [mezeg.] kleñved ar c'haelogoù g., gwallzarvoud digenwaskañ g., [sport] darvoud ec'hamwaskañ g.

Kastenmacher g. (-s,-) : arc'hier g.

Kastenordnung b. (-,-en) : reizhiad ar c'hastaoù b.

Kastenteufel g. (-s,-) : Yann-blev g.

Kastenwagen g. (-s,-) : stroborell b., kamionetez b., sammorell b., stroborellig b.

Kastenwesen n. (-s) : reizhiad ar c'hastaoù b.

Kastilianer g. (-s,-) : Kastilhan g.

Kastilianerin b. (-,-nen) : Kastilhanez b.

Kastilien n. (-s) : Kastilha b.

Kastilier g. (-s,-) : Kastilhan g.

Kastilierin b. (-,-nen) : Kastilhanez b.

kastilisch ag. : 1. kastilhan ; 2. [yezh.] kastilhanek.

Kastilisch n. : [yezh.] kastilhanek g.

Kästner g. (-s,-) : arc'hier g. [liester arc'hierien].

Kastor g. (-s,-e) : feur avanked b., foulennn avank b.

Kastoröl n. (-s) : eoul risin g.

Kastrat g. (-en,-en) : spazh g. [liester spazheien], spazhad g. [liester spazhidi], tizhog g. ; *Halbkastrat*, den rangouilh g.

Kastration b. (-,-en) : spazhadur g., troc'h g., spazhañ g. ; *chemische Kastration*, spazhañ kimiek g. ; *operative Kastration*, spazhañ surjanel g. ; *nicht vollständige Kastration*, spazhañ diglok, rangouilhiñ g.

Kastrationsangst b. (-e) / **Kastrationskomplex** g. (-es,-e) : [bred.] kemplezh ar spazhadur g.

Kastrationszange (-,-n) : gwaskell spazhañ b.

kastrieren V.k.e. (hat kastriert) : spazhañ, digastrañ, troc'hañ, onestaat, rac'hañ, razhañ ; *Schweine kastrieren*, troc'hañ moc'h ; *halb kastrieren*, *nicht vollständig kastrieren*, rangouilhiñ ; *einen Hahn kastrieren*, kabonañ ur c'hilhog ; *kastrierter Hahn*, kilhog troc'h g., kilhog spazh g., kabon g. ; *halb kastriert*, rangouilh ; *halb kastrierter Hahn*, kilgog g., kilhog rangouilh g.

Kastrierer g. (-s,-) : troc'her g., spazher g., kastrer g.

Kastrierung b. (-,-en) : spazhadur g., troc'h g., spazhañ g.

Kasualien ls. : kazuel g.

Kasuar g. (-s,-e) : [loen.] kazoar g.

Kasuist g. (-en,-en) : 1. [relij.] doktor ar goustiañs g. (Gregor), pec'hedoniour g. ; 2. daelenour g., bizantour g., nagenner g., pismiger g., bagajer g., chaoker-laou g., arguzer g., chipoter g. **Kasuistik** b. (-) : 1. [relij.] pec'hedoniezh b. ; 2. daelenouriezh b., bizantouriezh b., nagenneriezh g., pismigerezh g., arguzerezh g., chipoterezh g.

kasuistisch ag. : 1. [relij.] pec'hedoniel, ... pec'hedoniour ; 2. pismigus, ingennus.

Kasus g. (-,-) : [yezh.] troadad b., tro b. ; *obliquer Kasus*, tro veskellek b.

Kat g. (-s,-s) : [berradur evit **Katalysator**] pod treluskañ g.

katabol ag. : [bev.] eznevidel, katabolek.

Katabolie b. (-) / **Katabolismus** g. (-) : [bev.] eznevid g., katabolegezh b.

Katabolit g. (-en,-en) : [bev.] eznevidad g. [liester eznevidadoù], katabolit g. [liester katabolitoù].

Katachrese b. (-,-n) : [yezh.] 1. astenn ster g. ; 2. leterc'had dislenn g.

Katadioptr n. (-s,-e) : katadioptr g.

katadioptrisch ag. : katadioptrik.

katadrom ag. : [pesked] morhiliat ; *katadromer Wanderfisch*, pesk morhiliat g.

Katafalk g. (-s,-e) : marc'h-kañv g., kabeled b., marskaon b., bas-kañv g., bank-kañv g., bank g., geler b., gwele-kañv g., gwele diwezhañ g., triketoù ls., arched g., dresouer g. ; *auf den Katafalk legen*, marskaoniañ.

Kataklysmus g. (-s,Kataklysmen) : kataklism g.

kataklystisch ag. : kataklismek.

Katakombe b. (-,-n) : kev-beziañ g., katakombenn b. ; *bei Verfolgungen fanden die Christen Zuflucht in den Katakomben*, pa save skrap warno, ez ae ar gristenien d'ar c'heviou-beziañ da guzhat - pa veze bres warno, ez ae ar gristenien d'ar c'heviou-beziañ da c'houderiñ - pa veze gwallgas warno, ez ae ar gristenien d'ar c'heviou-beziañ da guzhat - pa save skrap warno, e talvez ar c'heviou-beziañ da repu d'ar gristenien - pa save skrap warno, ez ae ar gristenien da repuñ er c'heviou-beziañ.

Katalane g. (-n,-n) : Katalan g.

katalanisch ag. : 1. kataloniat, katalan, ... Katalonia ; [sonerezh] *katalanisches Tamburin*, hirdaboulin b. ; *katalanischer Tamburinspieler*, hirdabouliner g. ; 2. [yezh.] katalonek, katalanek ; *die katalanische Literatur*, al lennegezh katalanek b., al lennegezh katalonek b.

Katalanisch n. : [yezh.] katalonek g., katalaneg g.

Katalase b. (-,-n) : [bevgimiezh] katalaz g.

katalanisch ag. : [istor] *Katalaunische Felder*, Maeziou Katalaonek ls. ; *die Schlacht auf den Katalaunischen Feldern*, emgann ar Maeziou Katalaonek g.

Katalepsie b. (-,-n) : [mezeg.] katalepsia b., katalepsiezh b., darsonn g., P. kousked-foll g.

Kataleptiker g. (-s,-) : [mezeg.] darsonneg g. [*liester* darsonneien], katalepteg [*liester* kataleptegeien].

kataleptisch ag. : [mezeg.] 1. darsonnel, kataleptel ; 2. darsonnek, kataleptek.

Katalog g. (-s,-e) : katalog g., roll g., arroll g., rollad g., levr-roll g.

Katalogbearbeiter g. (-s,-) : kataloger g.

katalogisieren V.k.e. (hat katalogisiert) : katalogañ, rolladañ, rolladennañ, rollañ.

Katalogisierung b. (-,-en) : katalogadur g., katalogañ g., marilhadur g., marilherezh g., kaieradur g., enskrivadur g., enskriverezh g., enroll g., enrolladur g.

Katalonien n. (-s) : Katalonia b.

katalonisch ag. : 1. kataloniat, katalan, ... Katalonia ; 2. [yezh.] katalonek, katalanek ; *die katalonische Literatur*, al lennegezh katalanek b., al lennegezh katalonek b.

Katalonisch n. : [yezh.] katalonek g., katalaneg g.

Katalpe b. (-,-n) : [louza.] katalpezenn g. [*liester* katalpezenned].

Katalysator g. (-s,-en) : 1. [kimiezh] trelusker g. ; 2. [kirri-tan] pod treluskañ g.

Katalysatorauto n. (-s,-s) : karr-tan terket gant ur pod treluskañ g.

Katalyse b. (-,-n) : [kimiezh] trelusk g., treluskañ g.

katalysieren V.k.e. (hat katalysiert) : treluskañ.

katalytisch ag. : [kimiezh] treluskek, ... treluskañ, trelusker.

Katamaran g. (-s,-e) : [merdead.] katamaran g.

kataphatisch ag. : devoudel ; *kataphatische Theologie*, douenoniezh devoudel b.

Kataplasma n. (-s,-plasmen) : [mezeg.] tarchelad g., palastr g., P. [dre fent] kataflam g.

Kataplexie b. (-) : [mezeg.] darsouz g.

Katapult g. (-s,-e) : bannerez b., taolerez-vein b., bangounell b.

katapultieren V.k.e. (hat katapultiert) : bannañ, bangounellat.

Katapultieren n. (-s) / **Katapultstart** g. (-s,-s/-e) : bannerezh g., bannañ g.

Katarakt¹ g. (-s,-e) : lamm-froud g., lamm-dour g., taranoù ls., flokad g.

Katarakt² b. (-,-en) / **Katarakta** b. (-, Katarakten) : [mezeg.] banne g., glazenn b.

Katarr g. (-s,-e) / **Katarrh** g. (-s,-e) : [mezeg.] katar g., ezwagrennadur lec'hi g., ezveradur lec'hi g., sifern g., anouedadur g., choberd g. ; *krank in Folge von Katarrh, an einem Katarrh krank*, katarus.

katarralisch ag. / **katarrhalisch** ag. : [mezeg.] katarek, ... sifern, ... arwez.

Kataster g./n. (-s,-) : gladroll g., kadastr g., tachennaoueg b. ; *in den Kataster eintragen, in den Kataster aufnehmen*, lakaat er c'hadastr, kadastrañ ; *zum Kataster gehörig*, kadastrel.

Katasteramt n. (-s,-ämter) : servij ar c'hadastr g.

Katasterauszug g. (-s,-auszüge) : testeni kadastr g., testeni eus ar gladroll g., arroud kadastr g., arroud kadastrel g.

katastrieren V.k.e. (hat katastriert) : lakaat er c'hadastr, kadastrañ.

katastrophal ag. : dirfeudek, foeltrus, distrujus, dismantrus, dispennus, gwastus, drastus, domajus, reuzus, gwallreuzus, gourmestus ; *die katastrophalen Auswirkungen der Dürre*, gwered drastus ar sec'hor g. ; *die Bevölkerung des Landes ist katastrophal zurückgegangen*, koazhet-naet eo niver an dud er vro, spontus eo gwelet penaos eo nebeutaet an dud er vro, erru eo didud ar vro, niver an dud er vro a zo digouezhet meurbet, nebeutaet eo an dud er vro ha lous c'hoazh ! ; *der Krieg hatte katastrophale Folgen für das Land*, gwall izelaet e voe ar vro gant ar brezel-se, kivijet e voe ar vro gant ar brezel-se, lakaet e voe ar vro a-blad gant ar brezel-se, drastus (gwallreuzus) e voe ar brezel d'ar vro.

Katastrophe b. (-,-n) : dirfeud g., gwallreuz g., gwallzarvoud g., feud g., gwalldaol g., drast g., taol-freuz g., drastadenn b., dismantr g., degouezh mantrus g., gourmest g., kataklism g., darvoud skrijus g., darvoud mantrus g. ; *Opfer einer Katastrophe*, reuziad g. [*liester* reuzidi], reuzied [*liester* reuzidi], g., reuziadez b., droukreuziad g. [*liester* droukreuzidi], droukreuziadez b., darvoudad ur gwallreuz g. [*liester* darvoudidi ur gwallreuz], darvoudadez ur gwallreuz b., gwallzarvoudad g. [*liester* gwallzarvoudidi], gwallzarvoudadez b., gouzañvad ur gwallreuz g., gouzañvadez ur gwallreuz b., darvouded g. [*liester* darvoudidi] ; *nukleare Katastrophe*, feud nukleel g. ; *Katastrophe der Seefahrt*, feud-mor g. ; *Flugzeugkatastrophe*, peñse karr-nij g., gwallreuz aerverdeñ g., flastradur g., krach g. ; *eine humanitäre Katastrophe*, ur stad a vrasañ dañjer evit ar boblañs a-fet aoziou bevañ b. ; *um Haaresbreite wäre es zu einer Katastrophe gekommen*, ne oa bet nemet treuz un neudenn ne oa c'hoarvezet gwall, ne oa bet nemet treuz ul linenn all ne oa c'hoarvezet gwall ; *den Verlust des Augenlichts erlebte er als Katastrophe*, ur gwallzarvoud a voe evitañ koll ar gweled, ur pezh mantrus e voe evitañ koll ar gweled ; *in eine Katastrophe rennen, der Katastrophe entgegentreiben, in die Katastrophe segeln, auf die Katastrophe zugehen*, ober e valapa, en em goll, mont da goll, mont da beurgoll, mont d'an argoll, mont d'ar bern, mont da wallfin, mont e drouziwezh, bezañ war an hent a gas da zrouziwezh, mont war e gement all, mont e blouz da ludu, treiñ fall an traoù gant an-unan, kas e stal da stalig hag e stalig da netra, mont e vleud da vrenn, kas e stal e skuilh hag e ber, kas e stal d'an dour, mont war e benn, mont e soc'h da vinaoued, mont d'ar baz a-ruilh hag a-lammoù bras, kerzhet en hent ar gollidigezh (Gregor) ; *geradewege auf die Katastrophe zusteuern*, mont eeun-tenn d'e gollidigezh, mont eeun-tenn d'ar baz a-ruilh hag a-lammoù bras ; *das Land treibt einer Katastrophe zu*, mont a ra ar vro war he c'hement all ; *das ist eine Katastrophe !* gwashat taol ! ; *das ist keine Katastrophe*,

n'eo ket ken gwazh-se, n'eus nemet hanterzroug, un nes damant n'eo ken, n'eus nemeur a zroug, n'eus ket a ziaez, n'eus ket a forzh, n'eus forzh a se, nag evit se ! ne ra tra, se ne ra mann ebet, n'eus ket marv mil den, n'eo ket marv mil den, ne'n em drubuilhit ket evit ken nebeut a dra, n'emañ ket ar mor o tont war an douar, n'emañ ket ar mor o vont en douar, ne denn ket da wall dra, n'eo ket bras an droug, n'eo ket gwall dra, n'eo ket ur gwall dra (ur gwall afer), n'eo ket tener, n'eo ket strikt, n'eo ket drouk, n'eo ket kalz a dra, n'eo ket pikol tra, n'eo ket pikol, netra n'eo, nebeut a dra eo, ken nebeut all eo, dister dra n'eo ken, se ne ra mann, n'omp ket war-bouez an dra-se, gwelloc'h eo eget an eost da vankout, an dra-se ne ra ket, ne rit ket kalz a forzh, ne rit ket paot a forzh ; *aus etwas eine Katastrophe machen*, ober gwelien gant udb, gwashaat an traoù.

Katastrophenabwehr b. (-) : steuñv stourm ouzh ar gwallreuzioù g.

Katastrophenalarm g. (-s,-e) : stignad alarmiñ mar bez ur gwallreuz g., reizhiad alarmiñ mar bez ur gwallreuz b.

Katastropheneinsatz g. (-es,-einsätze) : saveteadeg g.

Katastrophengebiet n. (-s,-e) : takad tizhet gant ur gwallreuz g.

Katastrophenhundeteam n. (-s,-s) : brigadenn ar chas b.

Katastrophenopfer n. (-s,-) : reuziad g. [*liester* reuzidi], reuzied [*liester* reuzidi], g., reuziadez b., droukreuziad g. [*liester* droukreuzidi], droukreuziadez b., darvoudad ur gwallreuz g. [*liester* darvoudidi ur gwallreuz], darvoudadez ur gwallreuz b., gwallzarvoudad g. [*liester* gwallzarvoudidi], gwallzarvoudadez b., gouzañvad ur gwallreuz g., gouzañvadez ur gwallreuz b., darvouded g. [*liester* darvoudidi].

Katastrophenschutz g. (-es) : gwarez diouzh ar gwallreuzioù g.

Katastrophenstimmung b. (-,-en) : spontadeg b., skrap g., skamp g., skampadeg b., breskenn b., trefu g., trefuadeg b. ; *in Katastrophenstimmung versetzen*, saezhiñ, gwallvantrañ, peurvantrañ, trelatañ, trebouliañ, baduelliñ, trefuiñ, alvaoniñ, skoelfiñ, mantrañ, abafiñ, sabatuiñ, sabaturiñ, teuler en alvaon, divarc'hañ, bac'hiñ, esteuziñ, gwallskeiñ.

Katastrophentheorie b. (-) : [mat.] damkaniezh an dardroadoù b.

Katastrophismus g. (-) : dirfeudelouriezh b.

Katastrophist g. (-en,-en) : dirfeudelour g.

kataton ag. : [mezeg.] katatonek.

Katatonie g. (-,-n) : [mezeg.] katatoniezh b.

katatonisch ag. : [mezeg.] katatonek.

Kate b. (-,-n) : ti-soul g., ti-plouz g., tiig g., buron g., kombod g., lochenn b., lochennig b., pennti g., touzinell b.

Katechese b. (-,-n) : [relij.] katekiz g., katechen g., katechim g.

Katechet g. (-en,-en) : [relij.] katekizer g., katechmour g.

katechetisch ag. : katekizel, katekizek.

Katechisation b. (-) : katekizadur g.

katechisieren V.k.e. (hat katechisiert) : [relij.] katekizañ, katecheniñ, ober skol gategiz.

Katechismus g. (-, Katechismen) : [relij.] 1. katekiz g., katechen g., katechim g. ; *ich habe nie am Katechismus teilgenommen*, n'on ket bet e-barzh ar c'hatekizoù ; *am Samstag wurden die Kinder zum Katechismus gebracht*, d'ar Sadorn e veze kaset ar vugale d'ar c'hatekizoù ; *die Fragen und Antworten des Katechismus*, goulennoù ha respontoù ar c'hatekiz ; 2. lev'r katekiz g., katekiz g.

Katechist g. (-en,-en) : katekizer g., katechmour g.

Katechu n. (-s,-s) : 1. [louza.] akasia katechou g., gwez-akasia katechou str., kasia katechou g., gwez-kasia katechou str. [*Acacia catechu*] ; 2. kachou g. ; *mit Katechu färben*, kachouañ.

Katechumene g. (-n,-n) : [relij.] katekiziad g. [*liester* katekizidi].

Katechumenat g. (-s) : [relij.] katekiziadelezh b.

Kategorem n. (-s,-e) : [preder.] kategorem g.

kategorial ag. : rummadel, rummel, ... a sell ouzh ur rumm, ... a sell ouzh ur rummad.

Kategorie b. (-,-en) : rumm g., rummad g., rummenn b., renkad b. ; *soziale Kategorie*, rummad kevredigezhel g. ; *eine Kategorie für sich, eine ganz eigene Kategorie*, ur rumm distag g. ; *die Interessen einer bestimmten Kategorie von Arbeitnehmern*, laziou rummel ls. ; *sozioprofessionelle Kategorie*, rumm kevredadel-micherel g. ; [sport] *Meister in allen Kategorien*, kampion holl rummadoù g. ; [yezh.] *grammatische Kategorie*, rummenn yezhadurel b., rummenn c'hramadegel b. ; *Kategorien übergreifend*, etrummennel.

kategorisch ag. : groñs, krak, krenn, tenn, krak-ha-berr ; *ein kategorisches Nein*, un nann kras, naet ha distag g. - un nann krak-ha-berr (krenn-ha-krak, krak-ha-krenn, berr-ha-groñs, berr-ha-krenn) g. - un nac'hadenn c'hroñs b. - un nac'hadenn grenn b. ; *er ist kategorisch in seinen Ansichten*, un den en ur pezh eo, ur paotr reut eo, ur paotr tout en un tamm eo ; *ein kategorischer Imperativ*, un dlead groñs g. ; [preder., Kant] *der kategorische Imperativ*, ar gourc'hemennad groñs g., ar gourc'hemenn groñs g., ar gourc'hemennad krak-ha-krenn g., an endalc'h gourc'hemennus g., ar rekiz groñs g., ar gantezv c'hroñs b.

Adv. : krak, krenn, krak-ha-berr, krenn-ha-krak, krak-ha-krenn, berr-ha-groñs, berr-ha-krenn, groñs, war un ton groñs ; *kategorisch ablehnen*, nac'hañ groñs, nac'hañ krenn.

kategorisieren V.k.e. (hat kategorisiert) : rummañ, rummennañ.

Kategorisierung b. (-,-en) : rummañ g., rummennañ g.

Kategorizität b. (-) : [preder., mat.] rummelezh b.

Katen g. (-s,-) : ti-soul g., ti-plouz g., tiig g., buron g., kombod g., lochenn b., lochennig b., pennti g.

Katenoide b. (-,-n) : [mat.] krommenn diarfun b.

Kater g. (-s,-) : 1. [loen.] targazh g. [*liester* targzhier], tarv-kazh g., tad kazh g. ; *der gestiefelte Kater*, Kazh e heuzoù g., Bisig e heuzoù g. ; 2. [dre skeud.] *einen Kater haben*, P. kaout poan vlev, kaout droug blev, bezañ gant an derzhienn logod, santout blaz ar bont, kaout poan-benn diwar-lerc'h evañ re, bezañ poazh e c'henoù, bezañ poazh e staon ; *nach dem Feiern kommt der Kater*, goude reilhenn, pinijenn - goude ar c'hoari e teu an dic'hoari.

Katerstimmung b. (-) : 1. malañjer g. ; 2. P. in *Katerstimmung sein*, kaout poan vlev, kaout droug blev, bezañ gant an derzhienn logod, santout blaz ar bont, kaout poan-benn diwar-lerc'h evañ re, bezañ poazh e c'henoù, bezañ poazh e staon.

kath. ag. : [*berradur evit katholisch*] katolik.

Katharer g. (-s,-) : [relij.] katarad g. [*liester* katariz].

katharisch ag. : [relij.] katarat.

Katharismus g. (-) : [relij.] katariezh b.

Katharina b. : Katelin b., Katell b.

Katharsis b. (-) : katarsiz b., bredskarzhadur g.

kathartisch ag. : katartek ; *kathartische Methode*, hentenn gatartek b. ; *kathartische Kur*, kur gatartek b.

Katheder n./g. (-s,-) : kador-brezeg b. [*liester* kadorioù-prezeg, keder-prezeg], kador-sarmon b. [*liester* kadorioù-sarmon, keder-sarmon]

Kathedra b. (-) : kador-eskob b. [*liester* kadorioù-eskob, keder-eskob].

Kathedrale b. (-,-n) : iliz-veur b.

Kathedralglas n. (-es) : [tekn.] gwer teuz str., gwer iliz-veur str.

Kathete b. (-,-n) : [mat.] katetenn b.

Katheter g. (-s,-) : [mezeg.] kateter g. ; *intravenöser Katheter*, sont engwazhiennel g.

katheterisieren V.k.e. (hat katheterisiert) : [mezeg.] kateteriñ.
katheterisierung b. (-) : [mezeg.] kateteriñ g.
Kathetometer n. (-s,-) : katetometr g.
Kathode b. (-,-n) : [fizik] katod g.
Kathodenfeld n. (-s,-er) : [fizik] maez katodek g.
Kathodenröhre b. (-,-n) : [fizik] korzenn gatodek b.
Kathodenschirm g. (-s,-e) : [fizik] skramm katodek g.
Kathodenstrahl g. (-s,-en) : [fizik] skin katodek g., hordenn gatodek b., skin elektronek g., hordenn elektron b., hordennad elektron b.
Kathodenstrahloszillograf g. (-en,-en) : [fizik] oskillograf katodek g.
Kathodenstrahlröhre b. (-,-n) : [fizik] korzenn gatodek g.
Kathodyn-Schaltung b. (-,-en) : [tredan.] stignad katodin g.
Katholik g. (-en,-en) : [relij.] katolik g. [*liester* katoliged] ; *praktizierender Katholik*, pleustrer g. [*liester* pleustrieren], katolik pleustrer g.
Katholikin b. (-,-nen) : [relij.] katoligez b.
katholisch ag. : [relij.] katolik ; *die katholische Kirche*, an Iliz katolik b. ; *die katholische Religion*, ar relijion katolik b., ar feiz katolik b., ar gredenn gatolik b. ; *die katholische Liturgie*, al liderezh katolik g. ; *eine katholische Schule*, ur skol gatolik b., ur skol gristen b. ; *ein katholisches Land*, ur vro gatolik b. ; *die Katholische Aktion*, an Obererezh Katolik g. ; *die Katholische Landjugendbewegung*, Yaouankizoù Katolik ar Maezioù Is. [YKAM] ; *Mitglied der Katholischen Landjugendbewegung*, ykamiad g. [*liester* ykamiz] ; *katholisch werden*, katolikaat.
katholisieren V.k.e. : katolikaat.
Katholizismus g. (-) : [relij.] katoligiezh b., lezenn gatolik b. ; *der Status der Frau im Islam und im Katholizismus*, dezvad ar vaouez en islam hag er gatoligiezh g.
Katholizität b. (-) : katoligelezh b.
Katholyt g. (-s,-e/en) : [tredan.] katolit g.
katilinarisch ag. : *die katilinarischen Reden*, prezezennoù Kikero a-enep Katiliina Is.
Kation n. (-,-en) : [fizik] kation str., kationenn b.
kationisch ag. : [fizik] kationek, kationel ; *kationischer Farbstoff*, livuzenn gationek b.
Katolyt g. (-s,-e/en) : [tredan.] katolit g.
Katoptrik b. (-) : [optik] disvannouriezh b., katoptrik g.
katoptrisch ag. : disvannadel.
Katta g. (-s,-s) : [loen.] lemur g., maki katta g., maki mokoko g.
Kattbalken g. (-s,-) / **Kattenkopf** g. (-s,-köpfe) : [merdead.] gavr-eor b. [*liester* givri-eor].
Kattun g. (-s,-e) : lien kotoñs g., lien koton g., kotonad g. ; *gedruckter Kattun*, lien kotoñs livet g. (Gregor), lien Indez g..
Katz b. (-,-en) : [su Bro-Alamagn] kazh g. ; *sellit ouzh Katze*.
katzbalgen V.em. : **sich katzbalgen** (haben sich (ak.) gekatzbalgt) : tabutal, riotal, rendaeliñ, daelañ, en em zrailhañ, en em vegata, en em chaokat, en em chikanañ, en em chabousat, en em chakat, en em zebriñ, bezañ c'hoari etrezo, en em gribinañ, bezañ rouzet ar bloneg.
Katzbalgerei b. (-,-en) : P. tabut g., trouz g., rendael b., rev g., kroz g., gourdrout g., diskrap g., diskrog g., distok g., breud g., reuz g., c'hoari g., fred g., riot g., bec'h g., chikan g., dael b., frot g., jeu b., chav g., stag g., kastrilhez str., kann b., kavailh g., sach-blev g., sach-kreoñ g., krog-blev g., fich-blev g., krogou Is., krogadeg b., mesk g., meskadenn b., meskadeg b., patati g., c'hin-c'han (c'hign-c'hagn) g., chabous g., arguz g. ; *es kam zu einer Katze, eine Katze brach aus*, sevel a reas trouz (bec'h, c'hoari, jeu, patati, ur gourdrout bras, kabal, kann, kroz, bekiñ) etrezo, sevel a reas kign ha frot etrezo,

strakal a reas an traoù, dont a rejont hag en em gannañ, kannoù a savas etrezo, kannoù a savas ganto.

Katzbuckelei b. (-,-en) : sioupleoù Is., ardivinkoù Is., ardoù Is., kudoù Is., jestroù Is., tostennerezh g.

katzbuckeln V.gw. (hat gekatzbuckelt) : ober kudoù, ober sioupleoù, meveliat, tostenniñ ouzh u.b., tostennat ouzh u.b., flanañ ouzh u.b., ober moumounerezh, kaout ur c'hein gwevn hag ur genoù flour, fistoulat e lost, ober e gazh gleb, ober e glufan, ober ar manegoù, gwiskañ e vanegoù war an tu gin, ober e gi gaol, ober evel ar chas, ober chiboud, ober chiboudig, ober chiboudoù, ober kudoù, sirañ e votoù d'u.b., lipat e votoù d'u.b., lardañ e grampouezhenn d'u.b., ober pecheroù d'u.b., ober ardoù, bezañ ardoù gant an-unan, ober ardivinkoù, ober jestroù, klask en em dremen ouzh u.b., klask en em dremen diouzh u.b., klask dont mat gant u.b., P. en em lipat ouzh u.b., abostoliñ d'u.b.

Kätzchen n. (-s,-) : 1. [loen.] kazhig g. [*liester* kizhierigoù], kolen-kazh g. [*liester* kelin-kizhier], plog kazh g., labous-kazh g., bisig g., bibisig g., bichanig g., bikaehzig g. ; *die Kätzchen werden von ihrer Mutter gesäugt*, emañ ar gazhez o reiñ da zenañ d'he c'hizhierigoù, emañ ar c'hizhierigoù o tenañ o mamm, emañ ar c'hizhierigoù o tenañ laezh o mamm ; 2. [louza.] bisig g., boul-voutig b., kazh-haleg g. ; *Kätzchen der Kastanie*, bleuñv ar gwez-kistin str., P. butun-marmouz g. ; 3. [rev.] P. kazhig fourchig g., reizh g., muzelleg g., kont g., moudenn b., mognous g., mezenn b., c'hwil g., bouteg g., kokezenn b., kleuzenn b., bigorn g. [*liester* bigorned, bigerniel, bigornoù], krogenn b., ourmelenn b., kouch g., koukouzenn b., koukourouzenn b., forn b., hoc'hig g., meskleñn b., rigenn b., troc'h g., faout g., kanol b., kiez b., kazh g., pech g., chaflutenn b., siflutenn b., siminal b., toull g., toull tag g., tog kistin g., pillig b., plad g., pizenn b., ribod g., riboul g., roudenn b., sakredie g., paradoz b., paradozig b., paradoz vihan b., morlukenn b., meskleñn b., kreiz g., krogen b., kreuzenn b., lantigenn b., lapin g., loutenn b., lukarn b., Mari-vuzelloù b., marjan b., maner ar blijadur g., krakilenn b., feunteun kreiz-kêr, gwaremm ar glizh b., boest-lizheroù b., sal ar gouelioù b.

Katze b. (-,-n) : 1. [loen.] [*Felis silvestris catus*, *Hauskatze*] kazh g. [*liester* kizhier], P. grefer g. ; *weibliche Katze*, kazhez b., kazhenn b. ; *verwilderte Hauskatze*, kazh dazgouez g., kazh distroet da ouez g., kazh gouesaet g. ; *getigerte Katze*, kazh marellet g. ; *Waldkatze*, *Wildkatze*, kazh gouez g. ; *die Katze ist ein Säugetier*, ur bronneg a zo eus ar c'hazh, ur bronneg eo ar c'hazh ; *die kleinen Katzen werden von ihrer Mutter gesäugt*, emañ ar gazhez o reiñ da zenañ d'he c'hizhierigoù, emañ ar c'hizhierigoù o tenañ o mamm, emañ ar c'hizhierigoù o tenañ laezh o mamm ; *die Katze schnurrt*, ar c'hazh a oar e gredo, paterat a ra ar c'hazh, emañ ar c'hazh o lavaret e bater (o nezañ, o rouzmouzat, o lavaret e gredo) ; *die Katze faucht*, fuc'hañ (pufal) a ra ar c'hazh ; *die Katze miaut*, miaoual a ra ar c'hazh ; *die Katze macht einen Buckel*, ar c'hazh a ra e gein, ar c'hazh a c'hwez e gein, ar c'hazh a gromm e gein ; *die Katze zeigt ihre Krallen*, *die Katze fährt ihre Krallen aus*, divanegañ a ra ar c'hazh e skilfoù, divanegañ a ra ar c'hazh e ivinoù, dispakañ a ra ar c'hazh e skilfoù, dispakañ a ra ar c'hazh e ivinoù ; *die Katze liegt vor dem Kamin*, ar c'hazh a zalc'h tost d'an tan ; *Katze muss man sein, um nachts sehen zu können*, *nur Katzen können nachts sehen*, n'eus nemet ar c'hizhier hag a wel en noz, ret eo bezañ kazh a-benn gwelet en noz (evit gwelet en noz) ; *diese Katze hat ein weiches Fell*, ar c'hazh-se eo flour e borpant, ar c'hazh-se eo kuñv e borpant, ar c'hazh-se eo flour e chupenn, ar c'hazh-se eo flour e banenn, ar c'hazh-se eo flour e greoñ ; *die Katze ist trüchsig*, karget eo ar gazhez a gelin, leun eo ar gazhez ; *unsere Katze hat Junge geworfen*, klodet eo ar gazhez, kolenet eo ar gazhez, kelinet

eo ar gazhez, troet eo ar gazhez, ar gazhez he deus dozvet he re vihan, dozvet eo ar gazhez, kelinet eo ar gazhez ; *die Katze hat Junge*, ar gazhez a zo re vihan warni ; *die Katze ist brünstig*, e reuz emañ ar gazhez, klañv emañ ar gazhez ; *die Katze strich mir um die Beine*, en em frotañ a reas ar c'hazh ouzh va divesker ; *eine Katze gegen Flöhe behandeln*, dic'hwenañ ur c'hazh ; *man sah, wie die Augen der Katzen in der Dunkelheit glänzten*, gwelet e veze daoulagadoù ar c'hizhier o lugerniñ en deñvalijenn ; *die Katze fährt mit der Pfote über die Ohren, die Katze putzt sich (ak.)*, emañ ar c'hazh o skoulmañ e zivskouarn, emañ ar c'hazh o lemel e varv, emañ ar c'hazh oc'h ober e varv ; *wie die Katze mit der Maus spielen*, c'hoari gant e breizh evel ar c'hazh gant e logodenn ; *Katz und Maus spielen*, **a)** c'hoari koukou, c'hoari koukoug, c'hoari toull-kuzh, c'hoari koach-koukoug, c'hoari koach-koach, c'hoari kuzh-kuzh logodenn ; **b)** [dre skeud.] c'hoari kuzhmuz, c'hoari kuzh-kuzh logodenn ; *falsch wie eine Katze*, treitour evel ur c'hazh, treitour evel ur marmouz, treitour evel ur bluñvenn war an dour, treitour evel an dour, treitour evel ar mor, faos evel an dour-red, gwidal ; *sie ist geschmeidig wie eine Katze*, hec'h izili a ya gwevn en-dro, bale a ra meür ; *sich wie Hund und Katze vertragen*, bezañ evel ki ha kazh, en em glevet e-giz daou gi war ar memes askorn, en em gĩañ, bezañ evel bleiz hag oan, bezañ atav c'hin-c'han (c'hign-c'hagn) etrezo, en em ober evel an tan hag an dour, bevañ evel tan ha kler, bezañ an debr hag an dag etrezo, na c'hallout en em yeviñ, bezañ fachtet ruz, bezañ atav o krignat fri an eil egile, en em vresañ hag en em gignat, bezañ rouzet ar bloneg ; *sie vertragen sich wie Hund und Katze*, emañ ar vouch o karzhañ etrezo, karzhañ a ra ar vouch etrezo, bec'h bras a zo etrezo, en em vresañ hag en em gignat a reont didruez, emañ an debr hag an dag etrezo, troet eo d'ar put etrezo ; **2.** [loen.] [kerentiad, *Felidae*] felideg g. [*liester felideged*], kazheg g. [*liester kazheged*] ; [henloenoniezh] *Säbelzahnkatze*, smilodon g. [*liester smilodonned*], tigr dent sabrenn g. [*liester tigr dent sabrenn*] ; **3.** *neunschwänzige Katze*, gwilastronn b., skourjez b. ; **4.** [dre skeud.] *wer am Morgen lacht, den holt am Abend die Katze*, goude c'hoarzhin e teu gouelañ, goude c'hoari huanadañ - an hini a c'hoarzh diouzh ar beure a c'harm diouzh noz - goude ar c'hoarzh e teu an dic'hoarzh - ar c'hoarzhin hag ar gouelañ en em heuilh peurliesañ - war-lerc'h ar pour e teu an triñchin ; *der Katze die Schelle anhängen, der Katze die Schelle umhängen*, na vezañ sac'h an diaoul, komz didortilh (displeg, didro, fraezh, distlabez, distag, diflatr, diguzh, eeun ha didroell, berr ha groñs, berr ha krenn) diwar-benn udb, mont didroidell dezhi, lavaret an traoù ken diflatr ha tra, dispakañ ar wirionez plaen hep kambr a-dreñv, na glask tro d'ober e anv eus udb, na gaout treuzoù ebet war e zor d'ober e anv eus udb. ; *das ist völlig für die Katz, die ganze Mühe ist für die Katze*, ha blev ! se a zo koulz ha netra ! aet eo hol labour da labour wenn ! kollet hon eus hor poan hag hon amzer oc'h ober al labour-se ! un taol bouc'hal (un taol bazh) en dour an hini e oa, skoet hon eus un taol bouc'hal (un taol bazh) en dour, poan gollet e oa, emaomp kazeg ganti, kazh eo an taol, aet eo an tenn er c'hleuz, labour null hon eus graet, graet hon eus labour ven, aet eo an taol da gaoc'h-heiz, aet eo an taol e kas, troet eo an taol e kas, kouezhet eo an taol e kas, troet eo an taol e gwelien, aet eo an taol e gwelien, aet eo an taol er c'harzh, labouret hon eus bet diwar goll, ne dalvez ket ar fred, en aner hon eus strivet, strivoù aner e oa, kement-se ne dalvez ket ur bilhenn (ur c'horn-butun, ur spilhenn, ur bramm, un taol-botez, ur felc'h-ki, ur vrennigenn), se ne dalvez ket un aval put, kenkoulz goro un tarv, kenkoulz skeiñ piz gant Kastell an Tarv, kenkoulz skeiñ e benn e-barzh ur c'hleuz, distignet eo va stign ; **P.** *die Katze im Sack kaufen*, prenañ dindan ar sac'h, ober marc'had

ar sac'h ; *die Katze aus dem Sack lassen*, dispakañ e jeu, disac'hañ e gaoz, dispakañ e soñj, diskuliañ ar pod, reiñ avel d'ar c'had, toullañ d'an douar, gwerzhañ ar bistolenn ; *na los, lass die Katze aus dem Sack !* disac'h 'ta ! distrip 'ta ! lavar da stal 'ta ! skop din ar pezh ac'h eus da skopañ ! dispak da grampouezh ! ; **P.** *etwas zur Katze machen*, grilhañ udb, fregañ udb, drailhañ udb, drastañ udb, frigasañ udb, frikañ udb, lakaat udb da darzhañ, freuzañ udb, terriñ udb, peurderriñ udb, strinkañ udb a dammoù, brevennañ udb, diskolpañ udb, distrujañ udb, dismantrañ udb, difoeltrañ udb, foeltrañ udb, dibarfoeltrañ udb, frailhañ udb, dibarfreuziñ udb, gwastañ udb, peurwastañ udb, netrañ udb, dic'hastañ udb, dizalbadiañ udb, findaoniñ udb, dizeeunañ udb, mazaouiñ udb, mazaouiñ pizh udb, euveriñ udb, gwallegañ udb, mekaat udb, diwikefreañ udb, miñsañ udb, broustañ udb, direizhañ udb, fontañ udb, dispenn udb ; *er geht d(a)rum herum wie die Katze um den heißen Brei*, emañ o klask tro, klask a ra tro en e gaoz, ober a ra kant tro d'ar pod, klask a ra kant ha kant tro (kammdroioù, un dro-bleg, tro da ziverrañ), emañ o tortilhañ ; [kr-] *die Katze lässt das Mausen nicht*, tomm an heol, glav a ra, poent eo mont da blac'heta - grit un difenn ouzh penn diboell hag er graio hep dale pell - mallozh d'an hini 'zo bet ganet en ur gwall vro rak atav e tistro - Yann eo, Yann e vo - c'hwezhañ an harink a chom atav gant ar varazh - en e groc'hen louarn e varvo nemet kignet 'vije ez vev - n'eo ket ret kaout skeul d'ar c'hazh evit pakañ logod pe razh - un dra ha n'eus ket bet gwelet biskoazh eo un neizh logod e skouarn ar c'hazh - merc'h d'he mamm eo Katell, mard eo koulz ned eo ket gwell - mab d'e dad eo Kadioù, diouz e ouenn e ra / merc'h d'he mamm eo Katell, diouzh he gouenn e ra (Gregor) - laer diwar laer, mezvier diwar mezvier - ar ouenn a denn, war-lerc'h laou ne vez ket c'hwen - ar ouenn a denn, diwar al laou ne vez ket c'hwen - ar ouenn a denn, diwar ki ne vez ket kazh - ar ouenn a denn, diwar logod ne vez ket razh - el lec'h m'emañ an danvez emañ an traoù, el lec'h ma'z eus nez ez eus laou - da bep oad e red ar c'hi war-lerc'h ar c'had - paotr ha plac'h o-unan 'zo 'vel stoub e-tal an tan - da bep oad e vez pilet koad - ur c'hazh kazh a gar logod yaouank - n'eus oad ebet evit karet - ul louarn kozh hag eñ dare gwelet ur yar c'hoazh a garfe - ar re sot ne zisodont ket - neb a zo sot yaouank-flamm, evit koshaat ne furao tamm - gant ar c'hoant dimeziñ e reer tro ar bed, gant ar c'hoant kac'hat ne reer ket - c'hoant dimeziñ ha bevañ pell, en deus pep Yann ha pep Katell ; *bei Nacht sind alle Katzen grau*, meur a heñvel a vez er foar ha ne vezont na breur na c'hoar - en noz, ken brav ar raden gant ar roz ; *wenn die Katze fort ist, tanzen die Mäuse / wenn die Katze aus dem Haus ist, tanzen die Mäuse auf dem Tisch*, pa vez ar c'hazh er-maez eus ar gêr, e ra al logod fest er solier - e-kichen ki stag ne vank ral gad ; *der Katzen Spiel ist der Mäuse Tod*, pa vez ker al lêr e c'hoarzh ar botaouer, ar mañsoner a gar an hini a zo ilia-red ouzh e di ; **5.** [kreñvlec'h] kavalier g. [*liester kavalierioù*]. **Katzenart** b. (-,-en) : [loen.] spesad kazhheñvel g. **katzenartig** ag. : [loen.] kazhek, kazhheñvel, e doare ur c'hazh, e doare kizhier, a-zoare gant ur c'hazh, a-zoare gant ar c'hizhier, a-seurt gant ur c'hazh, a-seurt gant ar c'hizhier. **Katzenauge** n. (-s,-n) : **1.** [maenoniezh] lagad-kazh g. ; **2.** [marc'h-houarn] luc'higell b., dameuc'her g., luc'htaolerez b., lamprezeg b., disvanner g., katafot® g., katadioptr g. **Katzenäuglein** n. (-s) : [louza.] [*Veronica chamaedrys*] sklaerig b. **Katzenauslauf** g. (-s,-ausläufe) : toull-kazh g. **Katzenblutkraut** n. (-s,-kräuter) : [louza.] kroazig b., barlen b., louzaouenn-ar-groaz b. **Katzenbuckel** g. (-s) : *einen Katzenbuckel machen*, **a)** [loen.] c'hwezañ e gein, ober e gein ; **b)** [dre skeud.] ober kudoù, sirañ

e votoù d'u.b., lipat e votoù d'u.b., ober moumounerezh, tostennat ouzh u.b., tostenniñ ouzh u.b., meveliat, flañ ouzh u.b., klask en em dremen ouzh u.b., klask en em dremen diouzh u.b., klask dont mat gant u.b., en em lipat ouzh u.b., abostoliñ d'u.b., lardañ e grampouezhenn d'u.b., ober pecheroù d'u.b., kaout ur c'hein gwevn hag ur genoù flour, fistoulat e lost, ober ar manegoù, gwiskañ e vanegoù war an tu gin, ober e gazh gleb, ober e glufan, ober e gi gaol, ober evel ar chas, ober chiboud, ober ardoù, ober ardivinkoù, ober jestroù, ober pavig voulouz.

Katzendreck g. (-s) : 1. kaoc'h-kazh g. ; 2. [dre skeud.] dister dra g., bihan dra g., tra a get g., netraig g., disteraj g., bagaj g., disterajoù ls., disterajigoù ls., inglodaj g., bitrakoù ls., kac'herezh g., kaoc'hajoù ls., traoùajoù ls., arabadiezh b., siklud g., avel g., belbeterezh g., belbiaj g., rambre g.

Katzenfloh g. (-s,-flöhe) : [loen.] c'hwen ar c'hizhier str.

katzenfreundlich ag. : koulouch, luban, lubanus, loavus, lidour, pilpous, pilpouzek, klufan, milis, katik, tanav, mitaouik, lubanek, libistr tout, gogez, flourik, melus, chaou, klouar, madek ; *katzenfreundliche Worte*, komzoù diwar un teod tanav ls., komzoù diwar un teod lidour ls., komzoù diwar ur genoù lidour ls., komzoù milis ls. ; *katzenfreundlich sein*, ober pavig voulouz, ober an dañvad (e zañvad), reiñ kaol d'ar c'havrig, reiñ kaol d'ar c'havr, mont dre gaer dezhi, mont dre du dezhi, ober e vitaouig, ober e veg mel, ober ar manegoù, ober e gi gaol, ober evel ar chas, gwiskañ e vanegoù war an tu gin.

Katzenfutter n. (-s) : formaj kizhier g., boued kizhier g.

Katzengeschrei n. (-s) : sabat kizhier g., miaouadeg b., dael gizhier b., miaouioù ls., miaouadennoù ls.

Katzenglimmer g. (-s) : [maenoniezh] mika g., maen-skant g.

Katzengold n. (-s) : [maenoniezh] mika melen g., maen-skant melen g.

katzenhaft ag. : kazhel, kazheñvel, ... kazh.

katzenhaftigkeit b. (-) : kazhelezh b.

Katzenhai g. (-s,-e) : [loen.] bleiz-mor g., kazh-Spagn bihan g., ki-rous g., touilh g. [*liester* touilhed], kazh-rous g. [*liester* kizhier-rous], kazh-mor g. [*liester* kizhier-mor] ; *kleingefleckter Katzenhai*, touilh gwenn g., touilh gris g., touilh traezh g., kazh-rous bihan g. ; *hornige Eikapsel des kleingefleckten Katzenhais*, botez-vran b. ; *großgefleckter Katzenhai*, morgi g. [*liester* morgon, morgied], touilh du g., touilh rous g., kazh-rous bras g. ; *hornige Eikapsel des großgefleckten Katzenhais*, botez-rae b.

Katzenjammer g. (-s) : 1. *P. einen Katzenjammer haben*, kaout poan vlev, kaout droug blev, bezañ gant an derzienn logod, santout blaz ar bont, kaout poan-benn diwar-lerc'h evañ re, bezañ poazh e c'henoù, bezañ poazh e staon ; 2. *kleñved* ar penn du g., barrad „blues“ g., diwask g., diwaskadenn b. ; 3. distro lous b., joa vil b., gwall zistro b.

Katzenklappe b. (-,-n) : toull-kazh g.

Katzenkot g. (-s) : kaoc'h-kizhier g., kaoc'h-kazh g.

Katzenminze b. (-) / **Katzenmelisse** b. (-) : [louza.] louzaouenn-ar-c'hazh b.

Katzenmusik b. (-) : cholori g., jilivari g., alamani g., talabard g., boulorgn g., streuvell vras b.

Katzenpfote b. (-,-n) / **Katzenpfötchen** n. (-s,-) : 1. pav kazh g. ; 2. [dre skeud.] *Katzenpfötchen machen*, ober pavig voulouz, ober an dañvad (e zañvad), reiñ kaol d'ar c'havrig, reiñ kaol d'ar c'havr, mont dre gaer dezhi, mont dre du dezhi, ober e vitaouig, ober e veg mel, ober ar manegoù, ober e gi gaol, ober evel ar chas, gwiskañ e vanegoù war an tu gin.

Katzenpisse b. (-) : [evaj] staot marc'h g., troazh kazeg g., frigotell jav b.

Katzensabbat g. (-s,-e) : sabat kizhier g., miaouadeg b., dael gizhier b., miaouioù ls., miaouadennoù ls.

Katzenschwanz g. (-es,-schwänze) : [louza.] lost-louarn g., lost-marc'h g., c'hwist g., balan-houarn g., lost-hoc'h g.

Katzensilber n. (-s) : [maenoniezh] mika gwenn g., maen-skant gwenn g.

Katzensprung g. (-s,-sprünge) : [dre skeud.] hed ur c'hwitelladenn g., hed un taol maen g., hed un taol c'hwitell g., rampadenn b. ; *P. bis dorthin ist es nur ein Katzensprung*, ac'hanen di n'eus nemet ur rampadenn, tre e-kichen eo, ac'hanen di ez eus hed un taol maen, emañ war-hed div gammed ac'hanen, war-bouez nebeut ac'hann emañ, emañ war-hed-taol, tostik-tra ac'hanen emañ, ac'hanen di n'eus nemet hed un taol c'hwitell (hed ur c'hwitelladenn), ac'hanen di n'eus nemet ur c'halvadenn (ur gazeliadig-hent), emañ war-hed nebeut ac'halenn, emañ war-bouez nebeut ac'halenn ; *das ist nicht gerade ein Katzensprung*, n'emañ ket en toull an nor.

Katzenstein g. (-s,-e) : [maenoniezh] belemniten b. [*liester* belemnited], maen-kurun g. [*liester* mein-gurun].

Katzenstreu b. (-,-en) : gouzer evit kizhier g., gouzer kizhier g.

Katzentürchen g. (-s,-) : toull-kazh g.

Katzenwäsche b. (-) : [dre skeud.] *Katzenwäsche machen*, ober ul lastez gwalc'hiñ.

Katzenwedel g. (-s,-) : [louza.] lost-marc'h g., lost-louarn g., c'hwist g., balan-louarn g., lost-hoc'h g.

Katzenwels g. (-es,-e) : [loen.] pesk-kazh g. [*liester* pesked-kizhier].

Katzenzunge b. (-,-n) : 1. [loen.] teod kazh g. ; 2. [kegin.] teodenn chokolad b.

Katz-und-Maus-Spiel n. (-s) : 1. c'hoari koukou g., c'hoari koukoug g., c'hoari toull-kuzh g., c'hoari koach-koukoug g., c'hoari koach-koach g., c'hoari kuzh-kuzh logodenn g. ; 2. [dre skeud.] c'hoari kuzhmuz g., c'hoari kuzh-kuzh logodenn g.

Kauder g. (-s,-) : stoub g., porc'h g., porc'had g., lanfas g./str., breun str. ; *Gewebe aus Kauder*, lien stoub g. ; *mit Kauder abdichten*, stoubañ ; *den alten Kauder entfernen*, distoubañ ; *mit Kauder abgedichtet*, porc'hadek ; *Ballen Kauder*, penngod g. ; *Kauder zu Ballen zusammenpressen*, pengodañ stoub ; *nach Kauder suchen*, *Kauder sammeln*, stoupa ; *Gewebe aus Kauder*, lien stoub g. ; *Werkzeug zum Entfernen des Kauders aus den Nähten zwischen hölzernen Schiffsplanken*, distoubter g.

kaudern V.gw. (hat gekaudert) : 1. chintal, gragailhat, gwic'hal ; 2. [dre skeud.] jagouilhat, tatouilhat, gregachiñ, komz hebraeg pur, luc'hajañ, drailhañ ar yezh, kignat ar yezh, chaokat ar yezh, eskaoutiñ ar yezh, gallegañ, gallegat, saoznegañ, komz trefoet, bezañ gagouilh da gaozeal, gagouilhat, komz gant yod en e c'henoù, drailhañ plouz.

Kauderwelsch n. (-s) : jagouilhaj g., safar g., luc'haj g., brizhyezh b., gregach g., trefoedaj g., stabezyezh b., langaj g., yezh trefoet b., sabir g. ; *ein übles Kauderwelsch reden*, jagouilhat, gregachiñ, komz hebraeg pur, luc'hajañ, trefoedajañ, trefoediñ, drailhañ ar yezh, kignat ar yezh, chaokat ar yezh, eskaoutiñ ar yezh, gallegañ, gallegat, saoznegañ, komz trefoet, bezañ gagouilh da gaozeal, gagouilhat, komz gant yod en e c'henoù, drailhañ plouz ; *einer, der Kauderwelsch redet*, ur gregacher g.

kauderwelschen V.gw. (hat gekauderwelscht) : jagouilhat, gregachiñ, komz hebraeg pur, luc'hajañ, trefoedajañ, trefoediñ, drailhañ ar yezh, kignat ar yezh, chaokat ar yezh, eskaoutiñ ar yezh, gallegañ, gallegat, saoznegañ, komz trefoet, bezañ gagouilh da gaozeal, gagouilhat, komz gant yod en e c'henoù.

kaudinisch ag. : [istor] *das kaudinische Joch*, yev Kaodiom g. [*arouez an dismegañs a veze graet d'ar re drec'hef*].

kauen V.gw. ha V.k.e. (hat gekaut) : 1. mandrouilhat, tramouilhat, strabouilhat, chaokat, chagellat, chakoniat, disvalañ, drailhañ, P. malañ ; *seinen Priem kauen, Tabak kauen*, chikañ, chaokat butun, disvalañ butun-chaok, kemer butun-chaok, kemer butun-beg ; *Kaugummi kauen*, paskañ chewing-gum, paskañ gom-chaok, disvalañ gom-chaok ; *an etwas (dat.) kauen, auf etwas (dat.) kauen*, chakoniat udb, tramouilhat udb, mandrouilhat udb ; *an den Nägeln kauen*, chaokat e ivinoù, krignat e ivinoù / krennañ e ivinoù gant e zent (Gregor) ; *lass das Nägelkauen !* na zebr ket da ivinoù ! ; *an einem Grashalm kauen, auf einem Grashalm kauen*, tramouilhat ur c'heotenn ; *mit zahnlosen Kiefern kauen*, gogniñ, moustougnañ ; *mit leeren Backen kauen*, chaokat goullou, tramouilhat e c'henoù ; *noch einmal kauen*, adchaokat ; 2. [dre skeud.] *mehr abbeißen, als man kauen kann*, kemer dreist e grog.

Kauen n. (-s) : debradurezh b., chaok g., chaokat g., tramouilhat g., chagellerezh g., chagellat g.

Käuer g. (-s,-) : chaoker g.

kauern V.gw. (hat gekauert) : bezañ pladet, bezañ plavet, bezañ souchet, bezañ skoachet, bezañ tamolodet, bezañ puchet, bezañ kluchet, bezañ war e gluchoù, bezañ en e gluch, bezañ e kluch, bezañ war e buchoù, bezañ en e buch, bezañ war e buch, bezañ war e souch, bezañ ramblet, bezañ flutet, bezañ àr e flutigoù ; *er kauerte hinter einem Busch*, pladet e oa a-dreñv ur bod, plavet e oa a-dreñv ur bod, souchet e oa a-dreñv ur bod, skoachet e oa a-dreñv ur bod, tamolodet e oa a-dreñv ur bod, puchet e oa a-dreñv ur bod, kluchet e oa a-dreñv ur bod.

V.em. : **sich kauern** (hat sich (ak.) gekauert) : kluchañ, skoachañ, puchañ, en em zastum, tamolodiñ, en em damolodiñ, mont en e gluch, mont en e buch (en e gluchoù), mont war e buch (war e buchoù), mont da yariñ (da buchañ, da gluchañ), ober ur buchadenn (ur puch, ur gluchadenn), yarañ, kemeneriñ, sebouriñ, souchañ, en em souchañ, mont en e souch, mont en e souchet, flutañ, en em flutañ ; *sich in eine Ecke kauern*, souchañ en ur pakadig, tamolodiñ en ur c'hogn, kluchañ (skoachañ, puchañ, en em zastum) en ur c'hogn.

Kauern n. (-s) : kluch g., puch g., kluchadenn b., puchadenn b., souch g.

kauernd ag. : pladet, plavet, souchet, skoachet, tamolodet, puchet, kluchet, war e gluchoù, en e gropoù, en e gluch, e kluch, war e souch, war e buchoù, en e buch, war e buch, diwar e gluchoù, diwar e gluch, diwar e buchoù, diwar e buch, ramblet, flutet, àr e flutigoù.

Kauerstellung b. (-en) : kluch g., puch g., kuchadenn b., puchadenn b., souch g., kropoù ls.

Kauf g. (-s, Käufe) : 1. pren g., prenadenn b., prenadur g., prenidigezh b., prenañ g., prenadurezh b., prenaioù ls. ; *der Kauf und der Verkauf von Wertpapieren*, ar prenañ hag ar gwerzhañ teulioù ; *preisgünstiger Kauf*, prenadenn vat b. ; *Kauf auf Probe*, prenadur war amprou g., pren gant ar gwir da zistreiñ ar varc'hadourezh (an traezoù) goude amprou g. ; *den Fluggesellschaften geht durch den Kauf immer teurerer Maschinen der Atem aus*, dielc'hat a ra ar c'hompagnunezhioù kirri-nij o prenañ nijerezhioù keroc'h-kerañ ; [arc'hant.] *Kauf auf feste Lieferung*, marc'had sonn g., marc'had tonket da vat g. ; *Kauf auf Raten*, prenañ war astermen g., prenadur war dermen g., prenadenn da baeañ miz dre viz b., pren war gred g., pren war zle g. ; *drei Interessenten haben sich für den Kauf des Hauses gemeldet*, tri den a zo war pren an ti ; 2. [dre skeud.] *das muss man mit in Kauf nehmen*, ret eo kemer an droug gant ar mad, bez e ranker ober gant an dra-se (ober

ganti), bez e ranker tremen gant (diouzh) an dra-se, bez e ranker en em ober diouzh an dra-se.

Kaufabschluss g. (-es,-abschlüsse) : [kenwerzh] skoulmadur ur marc'had g., juntadur ur marc'had g., sielladur ur marc'had g., tonkadenn b.

Kaufangebot n. (-s,-e) : [kenwerzh] kinnig prenañ g.

Kaufanschlag g. (-s,-anschläge) : [kenwerzh] prizidigezh b., prizadur g., prizerezh g., istimadur g.

kaufbar ag. : prenadus, ... a c'haller prenañ, da werzhañ, e gwerzh, gwerzhadus.

Kaufbeleg g. (-s,-e) : kuitañs b., akuit g., lizher-diskarg g., diskarg g., skrid-degemer g., paper-diskarg g., paper-kuitezañ g., skrid-diskarg g.

Kaufbrief g. (-s,-e) : [kenwerzh] kevrat-wertzhañ b., skrid-gwerzh g., lizher-gwerzh g., teul perc'hentiezh g.

kaufen V.k.e. (hat gekauft) : 1. prenañ, akuizitañ, kaout evit arc'hant, ober ur pren, ober ur brenadenn, ober ur prenañ, ober prenoù, ober prenaioù ; *das Kaufen und das Verkaufen*, ar prenañ hag ar gwerzhañ ; *für zwei Euro Bonbons kaufen*, lakaat daou euro e madigoù, lakaat daou euro da brenañ madigoù, prenañ daou euroad madigoù ; *ich habe es von ihm gekauft*, prenet em eus an dra-se digantañ ; *ich habe es ihr gekauft*, prenet am eus an dra-se dezhi ; *kuck mal, was sie in der Stadt gekauft hat*, sell ar prenañ he deus graet e kêr ; *ich habe es für sie gekauft*, prenet em eus an dra-se eviti ; *Franz hatte die Grundstücke gekauft*, an douaroù a oa aet gant Fañch ; *er hat Stroh gekauft*, prenet en deus ur werzhadenn blouz ; *Fisch kaufen*, prenañ pesked ; *en gros kaufen*, prenañ a-vras, prenañ e gros ; *bar kaufen*, paeañ war an tach (war al lec'h, war an taol, war ar peul, hep termen), prenañ war an tach, paeañ gant arc'hant diouzhtu (gant arc'hant dizolo, gant arc'hant a-benn, gant arc'hant kontet) ; *auf Borg kaufen, P. auf Pump kaufen*, lakaat war ar c'hozh, prenañ war zle, prenañ war dermen, prenañ war gred, ober poufoù, plantañ pouf, kemer bos, kemer bos war e gein, prenañ war goch ; *auf Raten kaufen, P. auf Stottern kaufen*, prenañ war dermen, prenañ war gred, ober poufoù ; *zum Marktpreis kaufen*, prenañ diouzh ar feur ; *bei steigenden Preisen kaufen*, prenañ war-gresk ; *bei sinkenden Preisen kaufen*, prenañ war-zigresk ; *unter dem Kurs kaufen*, prenañ war ziskar ; *noch auf dem Halm stehendes Korn kaufen*, prenañ ed war o gar ; *drei Interessenten möchten das Haus kaufen*, tri den a zo war pren an ti ; *etwas aus erster Hand kaufen*, prenañ udb a gentañ dorn ; *etwas aus zweiter Hand kaufen*, prenañ udb a eil dorn, prenañ udb diwar ar berchenn uhelañ, prenañ stripoù digant chas ar gigerien ; *alles kaufen, wie es gerade kommt - alles unsortiert kaufen, unverlesene Waren kaufen, pauschal kaufen, Produkte lose kaufen, Produkte unverpackt kaufen*, prenañ a-drak, prenañ a-dreuz, prenañ a-dreuz-varc'had, prenañ a-stok-varc'had, P. prenañ glas ha sec'h ; *zu teuer kaufen*, soubrenañ, prenañ re ger, paeañ re hir, paeañ re cruz, prenañ kig digant ar bleiz ; *zu einem ungünstigen Preis kaufen*, soubrenañ ; *preisgünstig kaufen*, ober ur brenadenn vat ; P. *etwas für ein Butterbrot kaufen*, kaout udb evit an hanter eus netra, kaout udb evit daouhanter netra, kaout udb evit ur bouton, kaout udb evit ur priz marc'had-mat vil (marc'had-mat lous, gwall varc'had, re varc'had), prenañ udb a-stok-varc'had, prenañ udb marc'had-mat vil, prenañ udb marc'had-mat lous ; 2. *jemanden kaufen*, goubrenañ u.b., loavañ u.b., gounit u.b. dre arc'hant, gounit u.b. gant arc'hant, gounit u.b. dre bourchas arc'hant dezhañ, reiñ manegoù d'u.b., reiñ ur vanegad d'u.b., reiñ spilhoù d'u.b., reiñ arc'hant dre zindan d'u.b., gouestlaouiñ u.b., prenañ u.b., gwalc'hiñ daouarn u.b. gant e arc'hant ; P. *die sind ja alle gekauft !* tud gwerzhet holl ! treitourien holl ! yudazien holl ! pep hini anezho a ya gant e loa er pod ! ; [c'hoari kartoù] *Karten*

kaufen, kemer kartoù diouzh ar bern ; *jemanden loskaufen*, daspreñañ u.b.

V. em. : **sich kaufen** (hat sich (dat.) gekauft) : preñañ, akuizitañ ; *sich (dat.) eine Stelle kaufen*, akuizitañ (preñañ) ur garg, preñañ un ofis ; *von seinem Spargeld kann er sich (dat.) jetzt einen neuen Wagen kaufen*, deuet eo a-benn da arboellañ gwerzh ur c'harr-tan nevez ; *er hat sich (dat.) einen neuen Wagen gekauft*, prenet en deus ur wetur nevez ; *er hat sich (dat.) ein Haus gekauft*, prenet en deus ti ; P. *dafür kann man sich (dat.) nichts kaufen*, ne c'hounezfe ket an den gwerzh e boan, evit kelo pezh a dalv, evit ar pezh ma'z eo, n'eo ket ar boan, ne dalvez ket ar boan, ne dalvez ket ket ar fred ; P. *sich (dat.) einen Affen kaufen*, toulladiñ, lakaat e-barzh, kechañ, piardiñ, distagañ ur rouladenn, tennañ ur rouladenn, ober ur rouladenn, kargañ e boch, kargañ e doull, sammañ toulladoù, kargañ betek toull e c'houzoug, en em gargañ a win, kemer ur c'horfad gwin, tapout un tontonad (un dargreizad, ur revriad, ur c'horfad, ur sach'had, un toullad, ur pifad, ur foñsad, ur picherad, ur jiletennad, ur chupennad, un tognad, un troñsad, ur senklennad, un tortad, ur garg), lakaat un talad, pakañ unan, distagañ (ober, kargañ, sammañ, tapout) ur c'hofad, ober un tortad, ober bos, ober ur pifad, mezviñ, sistra, bezañ o tisammañ diwar ar c'herloù, puñsal ar pintoù, pintal, lakaat tenn war e vegel, ober pant, ober (lakaat, distagañ) ur c'horfad, korfata, klukañ, lapañ, lipat, lonkañ, evañ en tu all d'e sec'hed, evañ leizh e gof.

Käufer g. (-s,-) : prener g., akuiziter ; *potenzieller Käufer, möglicher Käufer*, prener erveziat g. ; *diese Ware findet schnell ihren Käufer*, hewerzh eo ar varc'hadourezh-se, ar varc'hadourezh-se a ya er-maez, gwerzh vat a zo d'ar varc'hadourezh-se, kavet e vez sav diouzh tu d'ar varc'hadourezh-se, aes eo kavout fred (digor, disamm, diskarg) d'ar varc'hadourezh-se, pegañ a ra an dud war marc'hadourezh-seurt-se, gwerzh a zo d'ar varc'hadourezh-se, kas a zo war ar varc'hadourezh-se, klask a zo war ar varc'hadourezh-se, reked a zo war ar varc'hadourezh-se ; *diese Ware bleibt ohne Käufer*, diheuerzh eo ar varc'hadourezh-se, n'eus ket kalz danvez-prenerien evit ar varc'hadourezh-se, n'eus ket kalz a glask war ar varc'hadourezh-se, diaes eo kavout sav (fred, digor, disamm, diskarg) d'ar varc'hadourezh-se, n'eus ket kalz a werzh d'ar varc'hadourezh-se, raval a zo war ar varc'hadourezh-se ; *Käufer werben*, gounit (klask) arvalien nevez, ober ostizien, ostizañ ; *Käufer, der zum ersten Mal eine Immobilie erwirbt*, nevezperc'henn g.

Käuferfang g. (-s) : [kenwerzh] ostizerezh g.

Käufergruppe b. (-,-n) : stroll preñañ g.

Käuferin b. (-,-nen) : prenerez b.

Kauffahrer g. (-s,-) : [merdead., dispredet] lestr kenwerzh g.

Kauffrau b. (-,-en) : kenwerzhourez b., marc'hadourez b., koñversantez b.

Kaufgut n. (-s,-güter) : [kenwerzh] marc'hadourezh b., traezoù da werzhañ ls.

Kaufhalle b. (-,-n) : [kenwerzh] gourmarc'had g., stal vras b., gourstal b., magazenn vras b.

Kaufhaus n. (-es,-häuser) / **Kaufhof** g. (-s,-höfe) : [kenwerzh] stal-werzh b., gwerzhdi g., gwerzhlec'h g., stal-vras b., gourstal b., magazenn vras b.

Kaufkraft b. (-) : [kenwerzh] galloud-preñañ g., barr preñañ g. ; *die Kaufkraft der Arbeitnehmer absichern*, gwarantiañ ar c'hopridi ouzh diskar o galloud-preñañ.

kaufkräftig ag. : [kenwerzh] kreñv e c'halloud-preñañ, kreñv e chouk, kreñv an traoù gantañ, kreñv e gain, kreñv a gain, mat da geinañ, keinet mat, arc'hantet bravik, frank an arc'hant gantañ, frank an traoù gantañ, arc'hant gwalc'h e galon gantañ, arc'hant

leizh e walc'h gantañ, plousaet mat e votoù, plouzet mat e votoù, aes e borpant, aes dezhañ, uhel an dour gantañ, klok, foenn er rastell gantañ, mat ar bed gantañ, barrek, gouest, madoù dezhañ ; *zu viel Waren im Vergleich zur kaufkräftigen Nachfrage nach Gütern produzieren*, dreistkenderc'hiñ, dreistproduiñ.

Kaufkraftschwund g. (-s) / **kaufkraftverlust** g. (-es,-e) : [kenwerzh] digresk ar galloud-preñañ g., diskar ar galloud-preñañ g.

Kaufladen g. (-s,-läden) : [kenwerzh] stal-werzh b., gwerzhdi g., gwerzhlec'h g.

Kaufleute ls. : kenwerzhourien ls., marc'hadourien ls., koñversanted ls.

käuflich ag. : 1. gwerzhus ; [istor] *käufliches Amt*, ofis g., karg werzhus b., karg da breñañ b., karg a werzher b. / karg a brener (Gregor) b. ; *etwas käuflich erwerben*, akuizitañ udb dre bren, preñañ udb ; *etwas käuflich überlassen*, gwerzhañ udb ; 2. [dre skeud.] goubrenadus, prenadus, brein ; *der käufliche Beamte wurde entlassen*, skarzhet e voe ar c'hargiad a oa tu preñañ anezhañ (a oa tu gwalc'hiñ e zaouarn dezhañ).

Käuflichkeit b. (-) : prenadusted b., goubrenadusted b., gwerzhusted b. ; *Käuflichkeit eines Amtes*, gwerzhusted ur garg b.

Kauflust b. (-) : [kenwerzh] c'hoant preñañ g., c'hoant kaout g.

kauflustig ag. : [kenwerzh] 1. c'hoant preñañ dezhañ, troet da breñañ ; 2. foran, koufon, techet da zispign.

Kauflustige(r) ag.k. g./b. : [kenwerzh] prener g., prenerez b., den troet da breñañ g.

Kaufmann g. (-s,-leute) : [kenwerzh] kenwerzhour g., marc'hadour g., koñversant g. ; *technischer Kaufmann*, kalvezkenwerzher g.

kaufmännisch ag. : ... kenwerzh, a genwerzh, marc'hadourel, kenwerzhel ; *kaufmännischer Betrieb*, embregerezh kenwerzh g., embregerezh a genwerzh g., embregerezh kenwerzhel g., stal-genwerzh b., ti-kenwerzh g. ; *kaufmännischer Angestellter*, implijad un embregerezh kenwerzhel g., implijad kenwerzh g. ; *technisch-kaufmännisch*, kalvezkenwerzhel.

Kaufoption b. (-,-en) : [kenwerzh] diuzad preñañ g.

Kaufpreis g. (-es,-e) : [kenwerzh] priz preñañ g.

Kaufrechnung b. (-,-en) : [kenwerzh] fakturenn bren b.

Kaufsumme b. (-,-n) : [kenwerzh] sammad preñañ g., priz da baeañ g.

Kaufurkunde b. (-,-n) : [kenwerzh] akta a werzhidigezh g., skrid-gwerzh g., lizher-gwerzh g., teul perc'hentiezh g.

Kaufversprechen n. (-s) : [kenwerzh] promesa preñañ b. ; *sein Kaufversprechen einhalten*, delc'her e varc'had

Kaufvertrag g. (-s,-verträge) : [kenwerzh] kevrat werzhañ b., gread werzhañ g., skrid-gwerzh g., lizher-gwerzh g., teul perc'hentiezh g. ; *einen Kaufvertrag abfassen (aufsetzen)*, sevel ur gread werzhañ, grosañ ul lizher-gwerzh, sevel ul lizher-gwerzh ; *den Kaufvertrag einhalten*, delc'her e varc'had.

Kaufvertragsrücktritt g. (-s,-e) : [kenwerzh, gwir] terridigezh ur werzh b.

Kaufwert g. (-s,-e) : [kenwerzh] gwerzh preñañ g.

Kaufzwang g. (-s) : [kenwerzh] *kein (ohne) Kaufzwang*, hep nep redi da breñañ, n'oc'h ket rediet da breñañ.

Kaugummi g. (-s,-s/-) : gom-chaok g., chewing-gum g. ; *Kaugummi kauen*, paskañ chewing-gum, paskañ gom-chaok, disvalañ gom-chaok.

Kaukasien n. (-s) : [takad] Kaokazia b.

Kaukasier g. (-s,-) : Kaokaziad g.

kaukasisch ag. : kaokaziat ; *kaukasische Sprachen*, yezhoù kaokaziek ls.

Kaukasus g. (-) : [meneziou] Kaokaz g. ; *der Kaukasus*, ar C'haokaz g.

Kaukasus-Gebirge n. (-s) : *das Kaukasus-Gebirge*, meneziou ar C'haokaz ls.

Kaulbarsch g. (-es,-e) : [loen.] brell g.

kauleszent ag. : [louza.] korzennek.

Kaulfrosch g. (-es,-frösche) : [loen.] penndolog g.

Kaulkopf g. (-s,-köpfe) : [loen.] penndog g.

Kaulquappe b. (-,-n) : **1.** [loen.] penndolog g. [*liester* penndologed] ; *der Ruderschwanz der Kaulquappen*, lost neuñviñ ar penndologed g. ; **2.** [dre skeud., bugel] marmouz g. [*liester* marmouzien], penndolog g. [*liester* penndologed], mous g. [*liester* moused], blogorn g., krotouz g., avrelo g., sioc'han g., torgos g., korriga g., traouilh g., skribiton g., skoanard g., gwidoroc'h g., gwidoroc'hig g., skrih g., speñv g., taltouin g., beginod g., genegell g., goujard g., gouspin g., penndolog g., preñvig g.

kaum Adv. : a-boan, a-boan ma, a-vec'h, a-vec'h ma, bec'h a-walc'h ma, dibaot, ral a wech, nemeur, nemat, divat, just ma ; *er kann kaum gehen*, a-vec'h eo ma c'hall kerzhet ; *er geht kaum in die Stadt*, dibaot eo dezhañ mont e kêr, ral a wech e ya e kêr ; *wir haben kaum etwas zum Leben*, a-boan hon eus peadra da vevañ, a-boan m'hon eus peadra da vevañ, just m'hon eus peadra da vevañ, a-vec'h hon eus peadra da vevañ, a-vec'h m'hon eus peadra da vevañ, bec'h a-walc'h m'hon eus peadra da vevañ ; *er trinkt kaum Wein*, ar gwin a ev a zo tanav, ne ev nemeur a win ; *ich trinke kaum Kaffee*, ne evan nemeur a gafe ; *er geht kaum in die Kneipe*, ne vez ket gwelet divat en davarn, ne vez gwelet nemeur en ostaleri, ne vez ket gwelet nemeur en ostaleri ; *sie lassen sich kaum sehen*, ne vezont ket gwelet divat ; *er besitzt kaum etwas*, n'en deus nemat a dra ; *dieser Pfosten misst kaum über vier Meter Länge*, ne dizh ar peul-se nemeur en tu-hont da bevar metr hed ; *ich kenne Sie kaum*, a-vec'h hoc'h anavezan, just ma anavezan ac'hanoc'h ; *er wollte kaum etwas zu sich nehmen*, a-vec'h e felle dezhañ debriñ, just ma felle dezhañ debriñ ; *er kann kaum lesen*, a-vec'h dezhañ gouzout lenn, a-vec'h ma oar lenn, just ma oar lenn, a-boan ma oar lenn ; *man kann kaum das Festland sehen*, a-vec'h eo ma weler an douar-bras, just ma tizher gwelet an douar-bras ; *ich kann dich kaum erkennen*, a-vec'h eo ma c'hallan anavezout ac'hanout, just ma c'hallan anavezout ac'hanout ; *das ist kaum besser*, n'eo ket kalz gwell ; *mehr gibt's es kaum*, n'eus ket kalz muioc'h ; *es ist kaum jemand da*, n'eus nemeur a dud amañ, n'eus forzh nebeut a dud amañ ; *er arbeitet kaum*, ne ra hogozik tamm labour ebet ; *er kümmert sich kaum um seine Kinder*, ne ra ket pikol war-dro e vugale ; *er lässt sich kaum in der Kirche blicken*, ne dosta ket pikol d'an iliz ; *er lebt kaum noch*, hogos marv eo ; *er ist kaum größer als ich*, n'eo ket brasoc'h-kaer egedon ; *ihm geht es kaum besser*, ne ra ket kalz gwell ; *er hat kaum Chancen davon zu kommen*, diaes e vo dezhañ en em dennañ ; *kaum sichtbar*, dihowel, diheverz ; *kaum brennbar*, dihelosk, damloskus ; *kaum bemerkbar*, damziverzus ; *ich kann mich kaum an ihn erinnern*, n'em eus ket a soñj kaer anezhañ, nemet ur marsoñj n'em eus miret anezhañ ; *wir werden es kaum schaffen*, *dort um zehn Uhr einzutreffen*, prim e vo deomp bezañ eno a-benn dek eur ; *er wird kaum mehr kommen*, ne zeuio ket nemet ur chañs a vefe, da grediñ ez eus ne zeuio ket, ne zeuio ket hervez feson (evit doare) ; *ihre Religion unterscheidet sich kaum von der unseren*, panevet un nebeut traoù, o relijion ne zroukhañval ket diouzh hon hini ; *ich kann den Urlaub kaum erwarten* ! deuet buan ar vakañsoù ! ; *die Ferien kaum erwarten können*, gortoz ar vakañsoù gant hast bras, bezañ despailh gant an-unan e vefe vakañsoù, kaout mall da gaout vakañsoù, bezañ mall gant an-unan (d'an-unan) kaout vakañsoù, skuizhañ na vefe

vakañsoù, kavout hirnezh o c'hedal ar vakañsoù, kaout mall da welet ar vakañsoù o tont, kaout ken mall nemet kaout vakañsoù, bezañ gant ar prez da vakañsiñ ; *ich kann es kaum erwarten*, *ihn zu treffen*, mall bras eo ganin gwelet anezhañ, diwezhat eo din gwelet anezhañ, gant ar prez emañ d'e welet ; *das lässt sich kaum ohne viel Mühe erledigen*, an traoù-se e teu da zibaot den kas anezho da benn hep kalz a boan ; *das ist kaum glaublich*, *das ist kaum zu glauben*, n'eo ket posupl evelato ! n'eo ket kredapl ! ne c'haller ket krediñ ur seurt tra ! dreistkred eo an dra-se ! kalet eo da grediñ ! start eo da grediñ ! poan am eus da grediñ an dra-se, n'eo ket da grediñ, diaes eo krediñ ur seurt tra ; *dieser besoffene Kerl will heiraten* ! *das ist kaum zu glauben* ! pa soñjer emañ al lonker-se o c'houlenn dimeziñ ! ; *sie war erst achtzehn* ! *das ist kaum zu glauben* ! hag-eñ ne oa nemet triwec'h vloaz ! pa soñjer ne oa nemet triwec'h vloaz ! gwelet ne oa nemet triwec'h vloaz ! ; *kaum zu glauben*, *aber dennoch wahr*, digredus eo, met gwir eo memes tra ; *er hatte sich kaum von dem Haus entfernt*, *da hörte er einen Schuss*, a-vec'h distok diouzh an ti e klevas un tenn fuzuilh ; *er war kaum fort*, *da fing es an zu regnen*, aet e oa kuit ha kerkent all e krogas ar glav da gouezhañ - a-boan ma oa aet kuit, e krogas ar glav da gouezhañ - ne oa ket a-vec'h aet kuit mat pa grogas ar glav da gouezhañ - ne oa ket forzh aet kuit pa grogas ar glav da gouezhañ ; *wir waren kaum daheim angekommen*, *als es zu regnen anfang*, a-boan (a-vec'h, bec'h, just) ma oamp erruet er gêr, e krogas ar glav da gouezhañ - a-boan (a-vec'h) erruet er gêr, e krogas ar glav da gouezhañ - a-boan (a-vec'h) e oamp erruet er gêr, ma krogas ar glav da gouezhañ ; *kaum hatte er das gesagt*, ne oa ket e gomz peurlavaret, ne oa ket forzh lavaret e gomz, ne oa ket lavaret mat e c'her gantañ, ne'n doa ket lavaret mat e c'her, ne oa ket lavaret mat gantañ, a-boan m'en doa echuet da gomz, ne oa ket e gomz kozh lavaret gantañ ma ... ; *kaum gesagt*, *schon getan*, ha graet diouzhtu a-raok kaout amzer da lavaret ba, ken buan graet ha lavaret, ken buan ha lavaret, kerkent (kenkent) graet ha lavaret, ken prim hag ar ger, ken prim hag e lavar, kerkent (kenkent) hag ar ger, kerkent (kenkent) ha lavaret, diouzhtu war ar ger ; *kaum dass das Klingelzeichen ertönte*, *strömten die Kinder aus den Klassenzimmern*, a-boan en doa sonet ar c'hloc'h ma tiflipas ar vugale eus ar salioù-klas ; *es war dunkel*, *kaum dass man die Umrissse erkannte*, teñval e oa, a-vec'h ma (bec'h ma, bec'h a-walc'h ma, just ma) spurmanter an trolinennou ; *sie begannen zu essen*, *kaum dass das Essen auf dem Tisch stand*, ne oa ket staliet mat ar boued war an daol c'hoazh ma krogjont da zebriñ, ne oa ket forzh staliet ar boued war an daol c'hoazh ma lammjont gant ar boued ; *kaum hatten wir Platz genommen*, *als der Zug abfuhr*, ne oamp ket forzh azezet ma tiloc'has an tren, ne oamp ket azezet mat ma tiloc'has an tren, ne oamp ket c'hoazh peurazezet ma tiloc'has an tren ; *kaum tritt er auf und schon beginnt der Saal zu applaudieren*, trawalc'h e vez dezhañ mont war al leurenn evit ma krogfe an dud er sal da strakal o daouarn, n'en devez nemet mont war al leurenn d'ober evit ma strakfe an dud er sal o daouarn, an disterañ ma ya war al leurenn e krog an dud da strakal o daouarn, kregiñ a ra an dud da strakal o daouarn ken gwelet anezhañ o vont war al leurenn ; *kaum hatte er sich von der bretonischen Küste entfernt*, ne oa ket aet un netraig diouzh aodoù Breizh ; *kaum hatten wir das Schiff verlassen*, bec'h a-walc'h ma oamp douaret ; *wir waren mit dem Abendessen kaum fertig*, bec'h debret koan dimp.

Kaumagen g. (-s,-/-mägen) : [loen.] elaz g., elazenn b., sabler g.

Kaumuskel g. (-s,-n) : [korf.] kigenn-chaokat b., kigenn chageller b.

Kaurischnecke b. (-,-n) : [loen.] dantig ar Werc'hez g., hoc'hig-mor g. [*liester* hoc'higed-mor], pemoc'h-mor g., koukourouz bihan str., moudennig b.

kausal ag. : 1. kaozal, kaozel, arbennel, abegel, ... abeg, ... pennkaoz ; *kausaler Zusammenhang*, ere arbenn-gwered g., ere devouder-devouded g., keñver arbenn-gwered g., kehuzelezh b., abegelezh g., arbennelezh b., kaozelezh b., liamm kaozlder g., liamm arbennel g., ere arbennel g., keñver arbennel g., keñver kaoz-efed g., liammadenn a gaoz hag a efed b. ; 2. [yezh.] ... abegiñ, treoberel ; *kausaler Nebensatz*, islavarenn abegiñ b.

Kausal-Ereignis n. (-ses,-se) : kaozheuliad g., arbennheuliad g., arbenndilerc'h g., kaozdilerc'h g.

Kausalgesetz n. (-es,-e) : savelenn arbennel b.

Kausalgie b. (-) : [mezeg.] goriaz b.

Kausalismus g. (-) : [preder.] arbennelouriezh b.

Kausalist g. (-en,-en) : [preder.] arbennelour g.

kausalistisch ag. : [preder.] arbennelour.

Kausalität b. (-,-en) : 1. kehuzelezh b., abegelezh g., arbennelezh b., kaozelezh b., kaozlder g., keñver arbenn-gwered g., ere arbenn-gwered g., ere devouder-devouded g., ere arbennel g., liamm kaozlder g., liamm arbennel g., keñver kaoz-efed g., keñver kaoz-gwered g., liammadenn a gaoz hag a efed b. ; 2. [preder.] kehuzelezh b., abegelezh g., arbennelezh b., kaozelezh b.

Kausalitätsprinzip n. (-s) / **Kausalprinzip** n. (-s) : pennaenn an arbennelezh b.

Kausalzusammenhang g. (-s,-zusammenhänge) : kehuzelezh b., abegelezh g., arbennelezh b., kaozelezh b., liamm kaozlder g., keñver arbenn-gwered g., liamm arbennel g., ere arbennel g., ere arbenn-gwered g., ere devouder-devouded g., keñver kaoz-efed g., keñver arbennel g., liammadenn a gaoz hag a efed b.

Kausation b. (-) : abeg-efediñ g., arbenn-efediñ g., kaoz-efediñ b., abeg-paliñ g., arbenn-paliñ g., kaoz-paliñ b., abegadur g., arbennadur g., kaozadur g.

kausativ ag. : [yezh.] treoberel ; *kausatives Verb*, verb treoberel g.

Kausch b. (-,-en) / **Kausche** b. (-,-n) : [merdead.] kosenn b.

Kaustikum n. (-s, Kaustika) : [mezeg.] loskuzenn b.

kaustisch ag. : 1. [kimiezh] daskrignus, kengrignus, krignus ; 2. [dre skeud.] flemmus, put, hek, dantus, lemm.

Kaustizität b. (-) : daskrignusted b.

Kausystem n. (-s,-e) : [korf.] benvegad chagellat g.

Kautabak g. (-s,-e) : butun-chaok g., butun-chik g., butun-beg g., butun-karot g., butun-roll g., chik g. ; *ein Stück Kautabak*, ur moñsad butun-karot g., ur chikenn b., ur chikadenn b., ur chik-butun g. ; *eine Rolle Kautabak*, ur roll butun g.

Kautel b. (-,-en) : [gwir, mezeg.] diarbenn surentez g., dizarbenn surentez g., darbar gwareziñ g., darbar diwall g., darbar dizarbenn g., ragevezh g., diwall g.

Kauter g. (-s,-) : [mezeg.] tanezer g. [*liester* tanezerioù], houarn tanezañ g., houarn leskiñ g., houarn tanadeviñ g.

kauterisieren V.k.e. (hat kauterisiert) : [mezeg.] tanezañ, tanañ, leskiñ, tanadeviñ.

Kauterisierung b. (-,-en) : [mezeg.] tanezadur g., tanezañ g., loskadur g., loskidigezh b.

Kauterium n. (-s, Kauterien) : 1. [mezeg.] tanezer g. [*liester* tanezerioù], houarn tanezañ g., houarn leskiñ g., houarn tanadeviñ g. ; 2. [kimiezh] loskuzenn b., danvez daskrignus g., danvez kengrignus g.

Kaution b. (-,-en) : fiziad goudoriñ g., arc'hant-kred g., kretadenn warantiñ b., kred g., kredoniezh b., gwarant ouzh arc'hant g., yalc'h-kreataat b., arrez g. ; *Kaution hinterlegen* (*stellen*), reiñ kredoù (arc'hant-kred, gwarantoù, gouestloù,

kretadenn), kretadennañ, reiñ gouestl / reiñ kredoniezh (Gregor) ; *eine Kaution als Garantie hinterlegen*, fiziñ arc'hant evel goudor ; [gwir] *Haftverschöpfung gegen Kaution*, ezdalch diouzh ar vac'hidigezh war gretadenn g.

Kautionseffekten ls. : [gwir] talvoudennoù kinniget da warant ls., talvoudennoù kinniget da ouestl ls.

kautionsfähig ag. : talus, gouest da ginnig ur gretadenn warantiñ ; *kautionsfähiger Bürge*, kred gouest g.

Kautionssumme b. (-,-n) : sammad ar gretadenn warantiñ g., priz ar gretadenn warantiñ g.

Kautschuk g. (-s) : kaoutchoug g., gom-gwevn g. ; *künstlicher* (*synthetischer*) *Kautschuk*, kaoutchoug kevanaoz g., kaoutchoug kalvezadel g. ; *die neuen Verwendungsmöglichkeiten des Kautschuks*, danvezadurioù nevez ar c'haoutchoug ls.

kautschukartig ag. : kaoutchougek.

Kautschukbaum g. (-s,-bäume) : [louza.] gwez-kaoutchoug str., gwez-gom str., gwez-hevea str.

Kautschukmilch b. (-) : [louza.] lateks g.

Kautschukplantage b. (-,-n) : heveaeg b. [*liester* heveaegi]. ; *Erntearbeiter auf einer Kautschukplantage*, dastumer lateks g.

Kautschuksammler g. (-s,-) : dastumer lateks g.

kautschutieren V.k.e. (hat kautschutiert) : kaoutchougañ.

Kautschutieren n. (-s) : kaoutchougadur g., kaoutchougañ g.

Kauwerkzeug n. (-s,-e) : [korf.] P. karvan b., javed b., chagell b. ; *er hat gute Kauwerkzeuge*, ur malouer mat en deus, dantet-mat eo.

Kauz g. (-es, Käuze) : 1. [loen.] kaouenn b., gloud g., toud g., pouc'houd g., pouc'hour g., penn-kazh g., evn-kazh g., korveg g., korver g., hoper-norz g., skrijerez-norz b., P. paotr-norz g. ; *der Kauz heult*, houal a ra ar gaouenn, skrijal a ra ar gaouenn, hopal a ra ar gaouenn, ar gaouenn a daol hopadennoù, ar gaouenn a ro hopadennoù da glevet, huanadiñ a ra ar gaouenn ; 2. [dre skeud.] P. *ein verschrobener Kauz*, ur spered kamm a zen g. ; *ein komischer* (*wunderlicher*) *Kauz*, un ibil g., ul labous g., ul labous iskis a zen g., ul labous a jav g., ur c'hwil g., un evn g., un orio g. [*liester* orioed], un oriaev g. [*liester* oriaev], un oristal g., un oristal a zen g., un orin g., un abostol g., ur boufon g., un ebeul g., ur fouin g., un orin a zen g., un orin den g., ur pipi g., ur gwall bipi g., un hinkin g., un istrogell g., ur marc'h-lu g., ur mailhard g., un tamm paotr iskis g., ur pitaouenneg g., ur gwikefre g., un istrelog g., ur c'halkenn g., ur galkenn b., ur papigo g., un istañsour g., ur pitouch g., un termaji g., un ardigell g., un diaoul a zen g., un aotrou g., un den dioutañ e-unan g., un den dezhañ e-unan g., un den espar g., ur pichon g., ur brav a bichon g., ul labous kailh g. ; 3. *alter Kauz*, kozhard g., straker g., loaver g., loufer g., kozh kripon g., kripon pampes g., kripon impopo g., kripon babala g., kripon luo g., glaourenneg g., neudenner g.

Kauzahn g. (-s,-zähne) : [korf.] dant-malañ g., kildant g., dant chagellek g.

kauzig ag. : digunvez, digustum, divoas, divoutin, iskis, drol, espar, pitaouennek, kuladus.

Kavalier g. (-s,-e) : 1. marc'heger g., kavalier g. ; 2. [dre skeud.] denjentil g., den seven g., den a-feson g., floc'h g. [*liester* floc'hed, flec'h] ; *er ist ein Kavalier*, un den brav eo, mard eus / un den a-feson eo, mar boa biskoazh / un den eo evit an dereatañ / un den seven eo meurbet (Gregor), un den kourtes an hini eo, hennezh a oar ober enor d'ar merc'hed, hennezh a zo seven e-keñver ar merc'hed ; 3. [kreñvlec'h] kavalier g. [*liester* kavalierioù].

Kavalierperspektive b. (-,-n) : [treserezh] diarsell diwar varc'h g.

Kavaliersdelikt n. (-s,-e) : pec'hedig g., disterdra g., bihan dra g., netraig g., disteraj g., inglodaj g., bitrakoù ls., kac'herezh g.,

traoùajoù ls., kaoc'hajoù ls., arabadiez b., belbeterezh g., gaou bihan g., gaou a netra g., droug disterik g., gwall disterik g., noaz disterik g.

kavaliersmäßig ag. : dilikat e zoare, doareoù seven gantañ, savet mat, stummet mat, doareet brav, doareet kaer, prop.

Kavaliersstart g. (-s,-s) / **Kavalierstart** g. (-s,-s) : loc'hañ gant un tizh an diaoul g., loc'hañ gant ur foll a dizh g., loc'hañ d'an druilh-drask g., loc'hañ gant pep tizh g., loc'hañ tizh-ha-tizh g., loc'hañ a-dizh hag a-dag g., loc'hañ a-benn-herr g., loc'hañ a-benn-kas g., loc'hañ a-daol-herr g., loc'hañ gant tizh ar mil diaoul g., loc'hañ gant tizh ken na yud g., loc'hañ gant tizh ken na strak g., loc'hañ gant tizh ken a findaon g., loc'hañ gant tizh ken a friz g., loc'hañ gant tizh ken na ziaoul, loc'hañ gant ar foeltr g., loc'hañ d'ar red-tan-put g.

Kavalkade b. (-,-n) : marc'hekadeg b., dibunadeg war varc'h b.

Kavallerie b. (-,-n) : marc'hegiezh b., marc'hegerezh g., kavaliri b.

Kavalleriesoldat g. (-en,-en) : soudard war varc'h g.

Kavallerist g. (-en,-en) : marc'heger g., kavalier g. [*liester kavalieren*]

Kavatine b. (-,-n) : [sonerezh] kavatinenn b.

Kaventsmann g. (-s,-männer) : 1. tamm brav g., tarin g., tarinenn b., pezh foeltrenn g., pabor g., [dre fent] unan kozh g. ; *der Hase, den ich heute gefangen habe, war ein richtiger, so ein Kaventsmann !* un darinnenn a c'had am eus paket hiziv - paket em eus ur c'had hiziv, ur pezh mell hini - paket em eus ur c'had hiziv, ur pebez hini - un hordenn c'had (ur pezh foeltrenn gad, ur moñs gad) am eus paket hiziv - ur sapre gad, ur revriad hini, am eus paket hiziv - ur foeltrenn c'had vras, ur c'hastad hini, am eus paket hiziv - un tanfoeltr pikol pezh gad am eus paket hiziv ; 2. [merdead.] redele ramzel g., toenn-vor ramzel b.

kavernös ag. : [mezeg.] keviaoek, kavennek.

Kaviar g. (-s,-e) : had sturjed str., greun sturjed str., stronk sturjed g., kaviar g. ; *russischer Kaviar*, kaviar Rusia g. ; *iranischer Kaviar*, kaviar Iran g. ; *ein mit Kaviar belegter Toast*, un dostenn gant kaviar b.

Kavität b. (-,-en) : [korf., mezeg.] kavenn b., goulloenn b.

Kavitation b. (-,-en) : [fizik] kavennañ g., kavennadur g.

Kavitationsschwelle b. (-,-e) : [fizik] gwehin kavennañ g.

Kazike g. (-n,-n) : kasik g. [*liester kasiked*].

Kazikismus g. (-) : kasikiezh b.

KB [*berradur evit Kilobyte*] : ko g., kilokted g., kiloeizhad g.

keck ag. : dichek, divergont, hardizh, her, balc'h, digoll, divezh, dibalamour, digaz, dijen, difoutre, diskramailh, re zieub e zoareoù, re libr e zoareoù, dizoac'het, fringus, feul, faro, friant, leun a friantiz ; *ein keckes Wort*, ur ger dichek g. ; *mit kecker Stim*, gant divergontiz / hep mezh ebet / ent divezh / ent divergont / gant un tal divezh a-walc'h (Gregor), ken dijen ha tra, ken difoutre ha tra, uhel e gribell gantañ, gant divezhded, gant herder, gant re vras hardizhegezh, difoutre, divergont, her ; *unehrliche kecke Frau*, fleüenn b.

Keckheit b. (-) : hardizhded b., divezhoni b., divergontiz b., dichekadenn b., doareoù re zieub ls., doareoù re libr ls., friantiz b., herder g., taerder g., dijen g., difoutre g. ; *er besaß die Keckheit, so etwas zu behaupten*, aet e oa betek keit all, ar gobari en doa bet da lavaret an dra-se, kribell en doa bet da lavaret an dra-se ; *er besaß die Keckheit, so etwas zu tun*, aet e oa betek keit all, kredet en doa ober un hevelep diotajoù, ar gobari en doa bet d'ober an dra-se, graet en doa dra-se ken dijen ha tra, graet en doa an dra-se ken difoutre ha tra, kribell en doa bet d'ober an dra-se.

Keeper g. (-s,-) : [Bro-Suis] diwaller-pal g., gwarder-pal g., diwaller palioù g.

Keeperin b. (-,-nen) : [Bro-Suis] diwallerez-pal b., gwarderez-pal b., diwallerez palioù b.

Kefe b. (-,-n) : [Bro-Suis, boued] piz lipous str., piz mat-tout str. **Kefir** g. (-s) : [died] kefir g.

Kegel g. (-s,-) : 1. [mat.] kernenn b., kernvegenn b., pikern g., pikernenn b., krennbikern g. ; *gerader Kegel*, kernenn serzh b., kernvegenn serzh b. ; *schiefer Kegel*, kernenn a-veskell b., kernenn veskellek b., kernvegenn a-veskell b., pikern a-veskell g. ; *stumpfer Kegel*, kernenn vesk b., kernvegenn diveg b., krenngernenn b., pikern diveg g. ; *Kreiskegel*, kernenn gelc'hiek b. ; *gerader Kreiskegel*, kernenn gelc'htreñf b. ; *die Höhe eines Kegels*, sav ur gernenn g. ; *Grundfläche eines Kegels*, diazez ur gernenn g. ; *die Spitze eines Kegels, der Scheitel eines Kegels*, kern ur gernenn b. ; 2. kilh b., kilhenn b. ; *Kegel schieben, Kegel spielen*, c'hoari ar c'hilhoù ; *acht Kegel umwerfen, acht Kegel umschmeißen*, kouezhañ eizh kilh, diskar eizh kilh, skubañ eizh kilh, foeltrañ eizh kilh ; *den Mittelkegel umwerfen*, ober nav ; *ein Satz Kegel*, ur rummad kilhoù g., ur c'hilhoù g. ; *rautenförmiges Quadrat, wo die Kegel aufgestellt sind*, kilhard g. [*liester kilhardoù*] ; 3. [menez] pikern g. ; 4. [moull.] korf un arouezenn g. ; 5. [dre skeud.] *mit Kind und Kegel*, gant kar, par ha yar - gant kar ha karrigell - karr ha kilhoroù d'e heul ; *sie kommen mit Kind und Kegel*, degas a reont o bugale d'o foursu, degouezhout a reont gant karr ha karrigell, erruout a reont gant kar, par ha yar ; 6. tulbenn b. ; *Lichtkegel*, tulbenn sklêrijenn b., stuc'henn c'houlou b., bazhad tan b., bann sklêrijenn g., hordenn luc'h b., bann-goulou g., skinenn sklêrijenn b., bazhad c'houlou b.

Kegelachse b. (-,-n) : ahel ar gernenn g.

kegelnähnlich ag. : kernheñvel, e doare ur gernvegenn, e doare kernvegennoù, a-zoare gant ur gernvegenn, a-zoare gant kernvegennoù, a-seurt gant ur gernvegenn, a-seurt gant kernvegennoù.

Kegelbahn b. (-,-en) : leurenn evit c'hoari ar c'hilhoù b., alez-voulou b., boulva g. ; *glatte Kegelbahn*, leurenn likant b., alez-voulou likant b.

Kegelbruder g. (-s,-brüder) : kenc'hoarier kilhoù g., kengilher g.

Kegelfläche b. (-,-n) : gorreenn gernennek b.

kegelförmig ag. : kernennek, kernheñvel, pikernek, begek, krennbikernek, kernvegek, brinikennek, krennvegek, e doare ur gernvegenn, e doare kernvegennoù, a-zoare gant ur gernvegenn, a-zoare gant kernvegennoù, a-seurt gant ur gernvegenn, a-seurt gant kernvegennoù ; *kegelförmiger Heuhaufen*, boutizell b. ; *kegelförmige Fläche*, gorreenn gernennek b. ; *die Tannenzapfen sind kegelförmig*, an avaloù-pin a zo pikernioù anezho.

kegelig ag. : *sellit ouzh kegelförmig*.

Kegelkugel b. (-,-n) : boulgilh b., boul ar c'hilhoù b., boul gilhoù b.

Kegelmantel g. (-s,-mäntel) : gorreenn gernennek g., gorreenn gernheñvel g.

kegeln V.gw. (hat gekegelt) : c'hoari ar c'hilhoù, ober un taol kilhoù, kilhiñ ; *Wurf beim Kegeln*, ruilhaden b. ; *beim Kegeln eine Ratte (eine Pumpe, einen Pudel) werfen*, chom kakac'h.

Kegelpartie b. (-,-n) : c'hoariadeg kilhoù b., taol kilhoù g.

Kegelrad g. (-s,-räder) : [tekn.] kraouenn gernennek b., pagnon kernennek g. ; *Ausgleichskegelrad*, rod amheuliad b.

Kegelrobbe b. (-,-n) : [loen.] reunig gris g.

Kegelschnecke b. (-,-n) : [loen.] kon g. [*liester koned*].

Kegelschnitt g. (-s,-e) : kernskejenn b., kernelenn b.

Kegelschwester b. (-,-n) : kenc'hoarierez kilhoù b., kengilherez b.

Kegelspiel n. (-s,-e) : 1. c'hoari gilhoù g. ; 2. rummad kilhoù g., ur c'hilhoù g.

Kegelstärke b. (-,-n) : [moull.] korf an arouezenn g.
Kegelstumpf g. (-s,-stümpfe) : [mat.] krenngernenn b., kernenn vesk b., kernvegenn diveg b., pikern diveg g.
kegelstumpfförmig ag. : [mat.] krenngernennek.
Kegeltreffen n. (-s,-) : c'hoariadeg kilhoù b.
Kegler g. (-s,-) : c'hoarier kilhoù g., kilher g. ; *als Kegler ist er äußerst gut*, hennezh a daol bouloù e-giz mein e toull ur c'hi.
Keglerin b. (-,-nen) : c'hoarierz kilhoù b., kilherez b.
Kehlader b. (-,-n) : [korf.] gwazhienn ar gerc'henn b., ognonenn grech b.
Kehldeckel g. (-s) : [korf.] ankoue g. ; *Knorpel des Kehldeckels*, migorn an ankoue g.
Kehle b. (-,-n) : 1. [korf.] gourlañchenn b., toull ar gouzoug g., toull-gouzoug g., gouzoug g., korzailhenn b., gargadenn b., gourgouz g., korzenn b., arlonkenn b., lañchenn b., toull-lonkerez g., toull-lonk g., kerc'henn b., gargusenn b., P. straed b., toull ar mank g., riboul ar patatez g. ; *aus voller Kehle*, a-nerzh e vouezh, a-leizh e vouezh, a-bouez-penn, a-bouez e benn, a-boulz-penn, a-boulz e benn, a-leizh korzenn, a-leizh e gorzailhenn, eus holl nerzh e gorzenn, leizh e veg, gant kalon, a-greiz-kalon, a nerzh ene, ken na spont ar brini, her da ma c'hall ; *aus voller Kehle singen*, kanañ a-bouez-penn, kanañ a-boulz-penn, kanañ a-nerzh e vouezh, kanañ a-bouez e benn, kanañ a-boulz e benn, kanañ a-leizh korzenn, kanañ eus holl nerzh e gorzenn, kanañ a-leizh e gorzailhenn, kanañ leizh e veg, kanañ gant kalon, kanañ a-greiz-kalon, kanañ a nerzh ene, P. leuskel warni, sachañ warni ; *dieser Rauch kratzt mir in der Kehle*, kregiñ a ra ar moged-se em gouzoug, tagañ va gourlañchenn a ra ar moged-se ; *der Staub vertrocknete mir die Kehle*, sec'h e veze va c'horzailhenn gant ar boultrenn ; *jemandem die Kehle abschneiden*, *jemandem die Kehle durchschneiden*, toullgouzougañ u.b., dic'houzougañ u.b., troc'hañ e c'houzoug d'u.b. ; *Durchschneiden der Kehle*, dic'houzougadur g., dic'houzougañ g. ; *jemandem an die Kehle fahren*, kregiñ e kolier (e kolieroù, e kerc'henn) u.b., lammat e barv u.b., sailhañ ouzh gouzoug u.b., lammat da gerc'henn ur re (Gregor) ; *sich (dat.) die belegte Kehle frei räuspern*, ober ur skarz d'e gorzailhenn, ober un diskarg d'e gorzailhenn, toc'hellañ, strogeal, pasaat da garzhañ e c'houzoug, pasaat da skarzhañ e c'houzoug, riboulat e c'houzoug, kravet (kravañ) e c'hourlañchenn, skarzhañ e c'hourlañchenn, riboulat e gorzailhenn, sklaeraat e vouezh, distankañ e c'hourlañchenn, distoc'hañ e c'hourlañchenn ; *die Angst schnürt ihm die Kehle zu*, skoulmet eo e gorzailhenn gant an aon, gwasket eo e gorzailhenn gant an aon, en em waskañ a ra e gorzailhenn gant an aon, sklaset eo e deod gant an aon, gwasket eo gant an anken, enk eo warnañ gant an aon a zo savet ennañ, sonnet eo gant an aon, sklaset eo gant ar spont, stennet eo gant ar spont, stegnet eo gant an aon, emañ a-stign gant an aon, karget eo gant an enkreiz ; *jemandem die Kehle zuschnüren*, delc'her u.b. dre ar gouzoug (Gregor), tagañ (mougañ) u.b., stankañ e dreuz-gouzoug (sutel e c'houzoug) d'u.b., troc'hañ e alan d'u.b., mougañ e alan d'u.b., gwaskañ korzailhenn u.b., gwaskañ war gouzoug u.b. ; *tonlose Stimme aus zugeschnürter Kehle*, mouezh tranket b. ; *das R als Zäpfchen-R in der Kehle sprechen*, rastellat, komz kraoñennek, kabouilhat, riziñ ; *mir ist etwas in die falsche Kehle geraten*, aet ez eus din udb en toull-gaou (en toull kontrol), aet ez eus din un tamm boued en toull enep ; *einem Tier etwas aus der falschen Kehle ziehen*, didagañ ul loen bennak ; *etwas in die falsche Kehle kriegen*, a) [ster rik] mont d'an-unan udb en toull-gaou (en toull kontrol), mont d'an-unan un tamm boued en toull enep ; b.) [dre skeud.] kemer udb a berzh fall (a wall berzh), gwallgemer udb (Gregor), kavout bras udb, kavout togn udb, kavout kalz udb, en em

gemer (bezañ feuket, bezañ chalet) abalamour d'udb, anoaziñ diwar udb ; 2. [dre skeud.] P. *jemandem das Messer an die Kehle setzen*, a) lakaat e gontell ouzh gouzoug u.b. ; b) [dre skeud.] enkañ u.b., lakaat enk war u.b., gourdrouz u.b. ; *das Wort blieb mir in der Kehle stecken*, chomet e oa berr ar gomz em gourlañchenn, chomet e oan berr war va ger, manet e oan berr, lonkañ a ris va c'haoz, en em gavout a ris sac'het a-greiz va c'homz, stouvañ a reas va mouezh, manet e oa ar gomz ennon ; *sich die Kehle aus dem Leibe schreien*, krial forzh, sachañ warni, gouraouiñ (raoulañ, gouraoulañ, raouañ) dre forzh krial, tagennañ, tagañ o huchal, koll e vouezh dre zalc'h huchal, koll e vouezh dre fin huchal, gagenañ, disec'hañ e skevent o huchal (Gregor), huchal evel ur bleiz, youc'hal a-bouez holl nerzh e vouezh (a-bouez-penn, a-leizh korzenn, a-leizh e gorzailhenn, eus holl nerzh e gorzenn, ken na spont ar brini), hopal ha dihopal evel un diaoul, blejal evel ur c'hole, choul a-bouez-penn, choul a-bouez e benn, hopal ken e kord gwazied e c'houzoug ; *etwas gegen seine ausgedörrte Kehle tun, sich (dat.) die Kehle schmieren, sich die Kehle ölen, sich die Kehle anfeuchten*, distanañ e c'hourlañchenn, glebiañ e c'hourlañchenn, glebiañ e gorzailhenn, glebiañ e lañchenn, glebiañ e añchenn, disec'hiñ e lañchenn, disec'hiñ e c'hourlañchenn, glebiañ e vos-lagout, gwalc'hiñ e gorzailhenn, soubilhañ e gorzailhenn, eouliañ e gorzailhenn, tarzhañ unan, klukañ ur banne, dourata e bironenn, lopañ unan ; *eine verdorrte Kehle haben*, bezañ krog an tan en e gorzailhenn, kaout ar virvidig, bezañ ar virvidig war an-unan, bezañ tapet ar virvidig, bezañ erru sec'h e c'hourlañchenn, bezañ sec'h e gorzailhenn, bezañ kras e c'houzoug, bezañ kras e c'hourlañchenn evel oaled an ifern, bezañ gwall zisec'het d'an-unan riboul ar patatez, tagañ gant ar sec'hed, talpiñ gant ar sec'hed, bezañ o tarodiñ gant ar sec'hed, bezañ darev gant ar sec'hed, bezañ balbet gant ar sec'hed, bezañ itiket gant ar sec'hed, bezañ disec'het mik, bezañ pifidet gant ar sec'hed, bezañ taget gant ar sec'hed, bezañ dare gant ar sec'hed, bout helc'het gant ar sec'hed, bezañ kras gant ar sec'hed, bezañ disec'h gant ur sec'hed a'r brasañ, bezañ war e sec'hed, bezañ itik, bezañ darev gant an itik, kaout un itik sec'hed, bezañ trantellet e vouzelloù gant an itik, bezañ prest da bintañ gant ar sec'hed, bezañ darev gant ar balberezh, bezañ darev gant ar balbesec'h, bezañ spelc'het ha poazhet gant ar brasañ sec'hed, bezañ marv gant ar sec'hed, ruziañ gant ar sec'hed, krugañ gant ar sec'hed, mervel gant ar sec'hed, bezañ dirañvet gant ar sec'hed, bezañ skarnilet e deod gant ar sec'hed, bezañ spelc'het e deod gant ar sec'hed ; *der Brief, den ich ihm geschrieben habe, wird ihm in der Kehle stecken bleiben*, al lizher am eus kaset da hennezh a bego ouzh e c'henoù ; 3. [dre heñvel., tisav.] garan b., kleuzenn b., andennadur g., roudennadur g.
kehlen V.k.e. (hat gekehlt) : 1. [tekn.] garanañ, andennañ, roudennañ ; 2. [kegin.] *Fische auskehlen*, divouzellañ pesked, dibab pesked, difastañ pesked, difritañ pesked.
Kehlfurchen ls. : [korf., loen.] ervennoù gouzoug ha kof ls., ervennoù gouzoug ls., ervennoù kof ls. ; *die Kehlfurchen des Buckelwals*, ervennoù gouzoug ha kof ar balum askellek ls.
Kehlhobel g. (-s,-) : [tekn.] rabot garanañ g., rabot andennañ g., rabot roudennañ g.
kehligh ag. : [mouezh] kraoñennek ; *kehligh sprechen*, komz kraoñennek, kraonañ.
Kehlkopf g. (-s) : [korf.] garloc'henn b., aval-gouzoug g., bos-gouzoug g., bos-lagout g. ; *Knorpel des Kehlkopfs*, migorn ar c'harloc'henn g.
Kehlkopfdiphtherie b. (-) : [mezeg.] kroup g., garloc'hennad differek b., P. paz-moug g.
Kehlkopfentzündung b. (-,-en) : [mezeg.] garloc'hennad b.

Kehlkopfhöhle b. (-, -n) : [korf.] kavenn ar c'harloc'henn b.
Kehlkopfkatarr / g. (-s, -e) / **Kehlkopfkatarrh** g. (-s, -e) : [mezeg.] garloc'hennad b.
Kehlkopfkrebs g. (-es) : [mezeg.] krign-bev ar c'harloc'henn g.
Kehlkopflaut g. (-s, -e) : [yezh.] laringalenn b., kensonenn darzh b., tarzhegenn b., glotalenn b., kensonenn troc'h-avel b., taol troc'h-avel g.
Kehlkopfmikrofon n. (-s, -e) : [mezeg.] mikrofon garloc'henn g.
Kehlkopfrachen g. (-s, -) : [korf.] gargadenn izel b.
Kehlkopfsäckchen n. (-s, -) : [korf.] sac'hig ar c'harloc'henn g.
Kehlkopfspiegel n. (-) : [mezeg.] sellerez c'harloc'henn b.
Kehlkopftasche b. (-, -n) : [korf.] kofig ar c'harloc'henn g.
Kehllappen g. (-s, -) : 1. [loen., korf.] tagos ; *Kehllappen aufweisend, einen Kehllappen aufweisend*, tagosek ; 2. [yer] barv g.
Kehllaut g. (-s, -e) : [yezh.] kensonenn-gorzailhenn b.
Kehlleiste b. (-, -n) : [tisav.] garan b., kleuzenn b., rizenn b., taledenn b.
Kehlplatte b. (-, -n) : [korf., loen.] plakenn c'houzoug b.
Kehliemen g. (-s, -) : lêrenn-c'houzoug b.
Kehlrinne b. (-, -n) : [tisav.] noed g.
Kehlsack g. (-s, -säck) : [korf., loen.] sac'henn c'houzoug b.
Kehlsparren g. (-s, -) : [tisav.] lost-kebr g., berrgebr g.
kehlständig ag. : [loen.] *kehlständige Bauchflosse*, angell c'houzoug b., askell c'houzoug b.
Kehlstimme b. (-, -n) : [sonerezh] mouezh korzailhenn b., mouezh penn b.
Kehlsucht b. (-) : [mezeg., kezeg] strakouilhon g.
Kehraus g. (-) : 1. tro dañs diwezhañ an nozvezh b. ; *den Kehraus tanzen*, ober tro dañs diwezhañ an nozvezh ; 2. klozadur un abadenn g., klozadur ur gouel g. ; *Kehraus machen, den Kehraus machen, Kehraus feiern, den Kehraus feiern*, klozañ an abadenn, klozañ ar gouel ; 3. labourioù kempenn goude ur gouel ls.
Kehrbesen g. (-s, -) : skubell b., skubellenn b., balaenn b.
Kehrbild n. (-s, -er) : skeudenn a-eilpenn b.
Kehrblech n. (-s, -e) : [su Bro-Alamagn] pal-lastez b., palikell b.
Kehrbürste b. (-, -n) : broustskubellenn b.
Kehre b. (-, -n) : 1. korn-tro g., tro-bleg b., pleg g., korn-pleg g., displeg g., kammdro b. kammdroienn b., kammdroenn b., tro-gorn b. ; *Wegkehren im Gebirge*, troioù-korn (kammdroioù) an hentoù er menezioù ls., hentoù kamm-digamm ar menezioù ls. ; *die Kehre nehmen*, mont gant ar c'horn-tro, stagañ da gorntroiañ ; 2. [sport] lammadenn gein b.
kehren V.k.e. (hat gekehrt) : 1. [su Bro-Alamagn] skubañ, skarzhañ, karzhañ, ober ur skubañ da, ober ur skub da, ober un taol skub da, reiñ un taol skub da ; *nur die Laufzonen im Haus kehren*, na skubañ nemet gwenodenn ar c'hi ; *den Kamin kehren*, skarzhañ ar siminal, karzhañ ar siminal, riñsañ ar siminal ; *den Ofen kehren*, patouilh ar forn, patouilhañ ar forn, skarzhañ ar forn, karzhañ ar forn, riñsañ ar forn ; 2. treiñ ; *jemandem den Rücken kehren*, treiñ kein da (ouzh) u.b., en em zistagañ diouzh u.b., pellaat diouzh u.b., distagañ e galon diouzh u.b., disteurel u.b., kazañ u.b., dilezel u.b., disleukel u.b., dont da yenaat ouzh u.b., en em yenañ ouzh u.b., lezel u.b. war ar beoz, lezel u.b. e perch ; *den Blick zum Himmel kehren*, sevel e zaoulagad etrezek an neñv, sevel e zaoulagad etramek an neñv, sevel e zaoulagad (sellet) d'an nec'h ; *ein Kleid kehren*, cheñch tu d'ur pezh dilhad, lakaat ur pezh dilhad e gin (war an tu enep) ; *er ist in sich gekehrt*, n'en em ro da zen ebet, un den klozennek (hurennek, kudennek) eo, hennezh a zo ur souchet a zen ; 3. [dre skeud., kozh] bernout,

lazout ; *was kehrt mich das ?* tanfoeltr forzh ne ran eus an dra-se ! - ingal (heñvel, hañval, euver, unvan) eo din - heñvel dra eo din - ne ran forzh - 'ran ket fouter kaer - 'ran ket foeltr forzh - ne lakaan van ebet gant an dra-se - ne ran na forzh na brall eus kement-se - ne ran foeltr forzh ebet - se ne ra mann din-me - ne ran ket kaz a gement-se - n'eus ket a gaz din - ne ran foeltr-kaer gant an dra-se - ma'z erru, mat, mar n'erru ket, mat ivez - ne c'hwitan ket - koulz tra eo din - dichastre on diouzh an traoù-se - pe vern din ? - pe vern ouzhin ? - pe laz din-me ? - pe forzh a ran-me ? - pe forzh a ra din ? - pe forzh a zo din ? - pe forzh din ? - ha forzh a ra din ? - ha forzh a zo din ? - petra a ra se din ? - petra eo an dra-se din ? - pe kaz a ra din ? - ne ran na van na kaoz ouzh kement-se - ne ran forzh a netra - ne ran forzh gant netra - ne ran fouter kaer gant netra - foeltr forzh ne ran - n'emaon ket e chal gant kement-se - diseblant on ouzh kement-se holl - ne ran na man na mordo ouzh kement-se holl - ne ran fouter kaer eus kement-se holl - ne vern ket din - ne laz ket din - evit kelo ar pezh a dalvez kement-se ! - va botez ! - n'eo ket gant an dra-se on darbarek - n'on ket gwall nec'het gant an dra-se - n'in ket klañv gant an dra-se - n'on ket chalet tamm ebet gant ken nebeut a dra - n'on ket chalet neudenn ebet gant ken nebeut all - n'emaon ket en trubuilh evit ken dister dra - n'on ket nec'hetoc'h gant an dra-se eget gant va botez kentañ - ne zeuio ket blev gwenn din kelo ken nebeut-se a dra - n'emaon ket e chal gant an dra-se - me 'ra forzh ! ; 4. *das Unterste zuoberst kehren, das Oberste zuunterst kehren*, lakaat an dindan war-varr, eilpennañ an traoù, lakaat an traoù bep eil penn, lakaat an traoù war o c'hement all, didanfoeltrañ kement tra zo, tanfoeltrañ pep tra, tanfoestrañ pep tra, foeltrañ pep tra, daoubenniñ pep tra, lakaat an traoù tu evit tu (penn evit penn) (Gregor), lakaat an traoù war an tu gin, eilpennañ an ti, lakaat an traoù war an tu enep, pismigañ (geriadur an Here : furchal en ur zirenkañ an traoù) ; 5. *seine raue Seite nach außen kehren*, divanegañ e ivinoù, mont e-barzh blev kriz, sevel broc'h en an-unan, broc'hañ, mont tro en e voned, mont droug en e goukoug (en e gentroù), mont e berv gant ar gounnar, bezañ gounezet gant ar gounnar, sevel war e elloù (war e gentroù), sevel war e dach, sevel droug en an-unan, kounnariñ, arfleuiñ, pennfolliñ, tanañ, en em danañ, rebekat, buaneakaat, buanegezh, feulzañ, broueziñ, imoriñ, diskouez imor, sevel e gribell, sevel e gribenn, rual el limonoù, rebarbiñ ouzh ar c'hentroù, ourzal, frinkal, taeraat, rebekat ouzh ar c'hentroù (Gregor) ; 6. *alles zum Besten kehren*, kemer an traoù a berzh vat (war an tu mat, war vat).
V.gw. (hat gekehrt / ist gekehrt) : 1. (hat) : [su Bro-Alamagn] skubañ, ober un taol skub, ober un tamm skubañ ; [kr-l] *neue Besen kehren gut*, matez nevez da'z ti pa zeuio, kement a deir a labour - ouzh an nevezenti e vez sell atav - sellet e vez atav ouzh an nevezenti ; *ein jeder kehre vor seiner eigenen Tür*, chomit war ho treuzoù - sell ouzh da votoù (ouzh da seulioù) hag e weli toull da loeroù - ma skubfe pep hini dirak e di ne welfed a neblec'h loustoni - klev ar gaoter o sarmon d'ar pod-houarn - podel merenn a ra goap ouzh podel koan hag emaint o-div war ar memes tan - ar billig o tamall ar pod-houarn - pep hini en deus e si, an hini n'en deus ket daou en deus tri - hor mad hag hor fall hon eus holl - va mignon ma 'm eus ur si e kredan hoc'h eus daou pe dri - pep hini a ra fazioù, an hini na ra ket unan a ra daou - war stad ar re all neb a gomzo, en em sellet, hag e tavo - war stad re all neb a gomzo mar kar en em sellet a davo - na damallit ket ar re all mar n'oc'h ket hoc'h-unan didamall ; 2. (ist) : distreiñ ; *umkehren*, distreiñ, dont en-dro war e giz, distreiñ war e giz (Gregor) ; *heimkehren*, distreiñ d'ar gêr ; *er kehrte selten nach Hause*, ne zistroe d'ar gêr nemet dre ral, ne zistroe nemet ral a wech d'ar gêr ; 3. (ist) : [Bro-Suis] treiñ en-dro diwar an hent, mont en-dro diwar an hent, dont en-dro

diwar an hent, distreiñ diwar hanter hent, distreiñ, dont en-dro, mont en-dro, dont war e giz ; **4.** (ist) : *in sich (ak.) kehren*, en em zastum, ober un dastum ennañ e-unan, diskenn en-unan (*ennañ e-unan, enni hec'h-unan h.a.*), en em zastum en-unan (*ennañ e-unan, enni hec'h-unan h.a.*), antren en-unan (*ennañ e-unan, enni hec'h-unan h.a.*), ober un enklask war e goustiañs, diskenn e goueled e galon, diskenn en e galon, mont en an-unan (*ennañ e-unan, enni hec'h-unan h.a.*), en em soñjal don ; *er ist völlig in sich gekehrt*, n'en em ro da zen ebet. V. em. : **sich kehren** (hat sich (ak.) gekehrt) : **1.** *sich gegen jemanden kehren*, mont d'u.b., mont ouzh u.b., mont a-benn d'u.b., sevel a-enep u.b., herzel (talañ) ouzh u.b., ober gwall c'hoari d'u.b. (Gregor) ; **2.** *sich (ak.) an etwas (ak.) kehren*, ober war-dro udb, plediñ gant (ouzh, war) udb, pleal gant udb, pleustriñ gant udb, ober diouzh udb, ober ouzh udb, ober evit udb, emellout eus udb ; *sich (ak.) nicht ans Gerede der Leute kehren*, na ober van ebet evit klevet ar chas o harzhal, leuskel an dud da lavaret, na ober foutre kaer eus ar c'haozioù, na ober foeltr forzh eus kaozioù an dud, ober forzh gant kaozioù an dud, ober forzh petra lavar an dud, ober na forzh na brall (na ober van) eus pezh a lavar an dud, na ober kaz eus petra a lavar an dud, na vezañ e chal gant ar pezh a lavar an dud.

Kehren n. (-s) : skub g., skuberezh g., skubañ g.

Kehrer g. (-s,-) : skuber g.

Kehrfrau b. (-,-en) : skuberezh b.

Kehricht g. (-s) : **1.** skubien str., skubigell b., skubajoù ls., skubadur g. ; **2.** [Bro-Suis] lastez str., karzh str., karzhioù ls., karzhadenn b., loustoni b., stronk g., taras g., mardoz g., lapas g., lorgnez str., goannaj g., moc'haj g., teil g., strogellaj g., stlabez g., teil kêr g., skarzhadur g., stronk str.

Kehrichteimer g. (-s,-) : poubellenn b., pod-lastez g., kelorn-lastez g., boest-lastez b.

Kehrichthaufen g. (-s,-) : skublec'h g., strogellaj g.

Kehrichtschaufel b. (-,-n) : palig-lastez b., palikell-lastez b., palig poultrenn b.

Kehrmaschine b. (-,-n) : [tekn.] skubellerez b., skuberezh b., karr skubañ g.

Kehrflug g. (-s, Pflüge) : arar-brabant g./b., brabant g.

Kehrreim g. (-s,-e) : diskan g. ; *der Kehrreim eines Liedes*, diskan ur ganaouenn g.

Kehrschaukel b. (-,-n) : palig-lastez b., palikell-lastez b., palig poultrenn b.

Kehrseite b. (-,-n) : tu-gin g., tu-enep g., tu war eneb g., tu kontrol g., amdu g., amgin g., gin g., tu garenep g., eneb g., garineb g., kil g., tu rekin g., gwalldu g. ; *Kehrseite einer Medaille*, kil ur vedalenn g., tu rekin ur vedalenn g., pil g. ; *Kehrseite einer Münze*, pil g. ; [tr-l] *das ist die Kehrseite der Medaille*, pep medalenn he deus he zu rekin, an neb a zebr stripoù a zebr kaoc'h a-wechoù, n'eus pesk ebet hep e zrein, ur bern drein a zo tro-dro ar gaerañ rozenn, ne vez ket savet ur c'hleuz diouzh un tu hepken, n'emañ ket ar boutonoù hag an touloù eus ar memes kostez, dibaot hent kaer na ve meinek ha gwenodenn na ve dreinek, an neb na glev nemet ur c'hloc'h ne glev nemet ur son, nend eus ket menez hep deval.

kehrt estl. : [lu] hanterdro a-zehoù ! hanterdro a-gleiz !

kehrtmachen V.gw. (rannadus : hat kehrtgemacht) : **1.** treiñ en-dro diwar an hent, mont en-dro diwar an hent, dont en-dro diwar an hent, distreiñ diwar hanter hent, distreiñ, dont en-dro, mont en-dro, dont war e giz, distreiñ war-giz, distreiñ war e giz, distreiñ war e gil, dispenn e roudoù, P. kignat e roudoù ; *auf halbem Weg kehrtmachen*, treiñ diwar hanter hent, distreiñ diwar hanter hent ; *sie machten auf halber Strecke kehrt*, treiñ a rejont diwar hanter hent ; **2.** [lu] ober un hanterdro.

Kehrtwende b. (-) : eilpenn g., eilpennadur g., eilpennañ g., eilpennadenn b., eilpennadeg b., cheñch tu g., ar cheñch tu d'ar vazh g., cheñchamant krenn g., reveulzi b., trummgemm g.

Kehrtwendung b. (-,-en) : hanterdro b. ; *eine Kehrtwendung machen*, **1.** treiñ tu evit tu, ober un hanterdro, hanterdreiñ ; **2.** [dre skeud.] cheñch penn d'ar vazh.

Kehrwert n. (-s,-e) : [mat.] kenginad g.

Kehrwertfunktion b. (-,-en) : [mat.] kevreizhenn geveskemm b.

Kehrwoche b. (-,-n) : [su Bro-Alamagn] sizhun kempenn b. [*redi da gempenn tro-ha-tro al lodennoù boutin d'an holl annezid*].

Kehrzehent g. (-s,-en) : [istor] kamparzh g., deog ar c'hamparzh g. ; *Kehrzehenten heben*, kamparzhiañ.

Kehrzehenteinnehmer g. (-s,-) : [istor] kamparzh g.

keifen V.gw. (hat gekeift) : sklankal, karnajañ, gwic'hal, skuermal, trouzal, ober genoù, leuskel kriadennoù, razailhat ; *auf jemanden keifen*, kunujenniñ u.b., dirollañ war u.b., dornañ a-enep u.b., reiñ anvioù d'u.b., huchal leoù-Doue war u.b., teurel ar seizh anv divalav war u.b., fouilhezañ u.b. a salmennoù, troc'hañ hujaoù gant u.b., bleiziñ u.b., skeiñ kunujennoù gant u.b., krial war-lerc'h u.b. ; *man hört sie ständig keifen*, ur big-spenn a zo anezhi, honnezh a zo ur barr krenn g.

keifend ag. : krosus, youc'hus, garmus ; *keifende Stimme*, mouezh skiltr b., mouezh skiltrus b., mouezh lemm b., mouezh c'harmus b., mouezh piltrenk b.

Keifer g. (-s,-) : blejer g., youc'her g., sklanker g., gwic'her g., skuermmer g., trouzer g., karnajer g., bosennour g., gragailher g., hoper g., hucher g., youc'her g., straker g., barr krenn g.

Keiferei b. (-,-en) : karnaj g., sklankoù ls., sklankadennoù ls., sklankadeg b., soroc'h g., gwic'h g., gragailherezh g., kriadennoù ls., skiltradeg b.

Keil g. (-s,-e) : **1.** genn b./g., tenailh g., tenailhenn b., ibil-ahel g., ibil-alc'hwez g. ; *einen Keil in das Holz treiben*, gennañ ur vilh goad evit e faoutañ, plantañ ur genn (ur c'henn) en un tamm koad ; *einen Keil aus etwas austreiben*, dic'hennañ udb ; **2.** skourj g., blod g., skor g., skoilh g., tamm koad blod g., genn b./g. ; *Keil zum Verkeilen eines Schafts*, *Keil zum Verkeilen eines Stiels*, klukenn b. ; *einem Schrank einen Keil unterlegen*, lakaat sav dindan un armel, lakaat ur blod dindan un armel, blodañ un armel, gennañ un armel, klaviañ un armel, harpañ un armel ; *einen Keil unter ein Rad legen*, skoilhañ ur rod, skorañ ur rod, skourjiñ ur rod, lakaat ur skourj ouzh ur rod, gennañ ur rod, klaviañ ur rod, harpañ ur rod ; *Keile unter ein Fass legen*, tintañ ur varrikenn, skurziñ ur varrikenn ; *die Keile entfernen*, divlodañ, diskorañ, diharpañ ; **3.** [dilhad.] genn b. ; *einen Keil in eine Bluse einsetzen*, lakaat ur c'henn en ur gorfenn ; **4.** [ardamezouriezh] broudenb b. ; **5.** [dre skeud.] *auf einen groben Klotz gehört ein grober Keil*, evel ma komzez e vi respontet - an hini a zigor e glap a bak atav un dra bennak - evel ma ri e kavi - hervez ma ri e vo graet dit - an neb a zo lemm beg e deod a rank bezañ kalet kostez e benn (a die bezañ kalet e skouarn, a die bezañ kalet kern e benn) - an teod a vez lemm bepred, d'e dro, a vez flemmet - gant ar muzul a root d'ar re all e vo roet deoc'h.

Keilabsatz g. (-s,-absätze) : [botoù] soledenn uhelaet b., soledenn gempouezet b.

Keilbein n. (-s,-e) : [korf.] **1.** [klopenn, *Os sphenoidale*] genneg g. ; *Fortsatz des Keilbeins*, baleg gwelek g. ; **2.** [treid, *Os tarsale*, *Os cuneiforme*] askorn gennheñvel g. ; *erstes Keilbein*, *inneres Keilbein*, askorn gennheñvel kentañ g., askorn gennheñvel kreizel g. ; *zweites Keilbein*, *mittleres Keilbein*, eil askorn gennheñvel g., askorn gennheñvel etreat

g. ; *drittes Keilbein, äußeres Keilbein*, trede askorn gennheñvel g., askorn gennheñvel kostezel g.

Keilchen n. (-s,-) : klukenn b.

Keile ls. : [rannyezh.] P. laz taolioù g., bazhadenn b., roustad druz g., pilad g., kempenn g./b., fustadenn b., fustadoù ls., fustad g., freilhadoù ls., trell b., bodennad b., c'hwistadoù ls., keuneudennadoù ls., fest ar vazh g./b., fest ar geuneudenn g./b., kefestad g., distoupad g., distokadenn b., pulloc'h g., lard g., abadenn vazhadoù b., piladeg b., distres g., dres g., sifel g., foetadenn b., grizilhad taolioù bazh g., gwiskad fustadoù g., pred bazhadoù g., predad g., chupennad taolioù b., gwiskad bazhadoù g., trepan g., saead vazhadoù b., frotadenn b., prad g., pred g., repaz g., fraead g., fraeadenn b., roustadenn b., flum g., flumad g., kroc'henad g., lardenn b., lardadenn b., lord g., lordad g., lordadenn b., ognad g., pradadenn b., rapenn b., toufad g., laz bazhadoù g., pred bodennadoù g., saead b., eoul garzh g. ; *Keile bekommen*, kaout koad (fest ar vazh, ur roustad druz, ur peilh, un trepan, kerc'h, kerc'h Spagn, segal, fest ar geuneudenn, ur pred, ur predad), tañva fest ar geuneudenn, tañva blaz ar geuneudenn, tapout ul lardenn, tapout ul lip, tapout fest ar geuneudenn, tapout ur gempenn, tapout ur c'hempenn, pakañ ur roustad eus ar gwashañ tout, bezañ boufonet, pakañ (tapout) taolioù, pakañ (tapout) lopoù, bezañ aozet, kaout an drell, pakañ ur repaz, tapout ul laz, kaout ar fust, pakañ korreenn, bezañ boureviet a daolioù, bezañ malet a daolioù, bezañ brevet a daolioù, bezañ broustet a daolioù, bezañ flastret a daolioù, bezañ maoutet, tapout e begement (ur gwiskad bazhadoù, ur chupennad taolioù, e gerc'h, un dres), pakañ e begement (ur saead vazhadoù), bezañ fiblet kaer (distremenet hetus, kiviñ a-dailh, lardet ar c'hoari d'an-unan, frotet ken na fu, frotet ken na strak, frotet a c'hoari gaer, harzellet, diboultrret pizh e zilh), tapout ur freilhad.

keilen V.k.e. (hat gekeilt) : 1. gennañ, blodañ, skorañ, skourjiñ, klaviañ, kouboulañ, harpañ ; 2. *einen Holzklotz keilen*, gennañ un tamm koad evit e faoutañ, faoutañ un tamm koad gant ur c'henn, plantañ ur c'henn en un tamm koad evit e faoutañ, gennañ ur vilh goad ; 3. [dre skeud.] P. pitaoua, klask fred, klask frot, targasha, klask sav.

V.gw. (hat gekeilt) : [kezeg] rual, gwinkal, disgwinkal, talmañ, distalmañ, frinkal, teisal, distagañ ur winkadenn ; *mehrmals keilen*, gwinkal ha disgwinkal ; *keilendes Pferd*, marc'h gwinkal g., marc'h gwaller g., marc'h tik g. ; *einem Pferd das Keilen abgewöhnen*, divoazañ ul loen eus ar gwinkal.

V.em. : **sich keilen** (haben sich (ak.) gekeilt) : 1. P. en em c'hennañ, lopañ an eil war egile, en em gannañ, en em beilhat, en em bilat, en em lopañ, en em zornañ, en em zornata, en em flumañ, en em frotañ, en em gribat, en em stagañ, en em vatañ, en em foetañ, tabutal, chabousat, en em chabousat, riotal, rendaeliñ, daelañ, en em zrailhañ, en em vegata, en em chaokat, en em chikanañ, en em zebriñ, bezañ c'hoari etrezo, bezañ butun etrezo, bezañ jeu etrezo, bezañ rouzet ar bloneg ; 2. *sich durch die Menge keilen*, en em vountañ dre ar mac'h hag ar prez, en em boulañ dre ar mac'h hag ar prez, toullañ e hent a-dreuz an engroez, digeriñ e hent dre an engroez, mont bount-divount dre-vesk an dud, mont bount-divount dre-douez an dud, en em silañ dre-vesk an dud, en em silañ dre-douez an dud.

Keilen n. (-s) : 1. [kezeg] gwink g., gwinkadenn b., ruadenn b., teisadenn b., taol gwink g., gwinkal g. ; *einem Pferd das Keilen abgewöhnen*, divoazañ ul loen eus ar gwinkal ; 2. blodañ g., skorañ g., gennañ g., skourjiñ g., bloderezh g., skorerezh g.

Keiler g. (-s,-) : tourc'h-gouez g., hoc'h-gouez g. ; *alter Keiler*, tourc'h-gouez digenvez g., hoc'h-gouez digenvez g., tourc'h-gouez kozh hag a vev en e unan g.

Keilere b. (-,-en) : kabaduilh b., saka-maout g., pegad g., mesk g., meskadeg b., krogadeg b., frigas g., frigasenn b., kann b., bretac'h g., brete g., taol-bec'h g., tousmac'h g., diframm g., karnaj g., kannadeg b., kannerezh g., laz g., gourenadeg b., stourmadeg b., foeterezh g., riot g., chao g., sach g., embiladeg b., piladeg b., tag g. ; *es kam zu einer Keilere*, *eine Keilere brach aus*, sevel a reas trouz (bec'h, c'hoari, jeu, patati, ur gourdrouz bras, kabal, kann) etrezo, strakal a reas an traoù, krog a oa bet etrezo, foeterezh a savas ; *es kam oft zu Keilereien zwischen den Jungs*, piladeg a veze alies etre ar baotred, kannoù a veze alies gant ar baotred, kannoù a veze alies etre ar baotred ; *das gibt 'ne Keilere* ! bremaik 'vo bec'h !

keilförmig ag. : gennheñvel, e doare ur genn, e doare gennoù, a-zoare gant ur genn, a-zoare gant gennoù, a-seurt gant ur genn, a-seurt gant gennoù ; *keilförmige Zeichen*, arouezennoù gennheñvel b.

Keilhacke b. (-,-n) : pigell b.

Keilhose b. (-,-n) : [dilh.] loeroù-bragoù ls.

Keilkissen n. (-s,-) : treuzpluñveg a-stou g., pennwele a-stou g.

Keilrahmen g. (-s,-) : stern g. ; *einen Keilrahmen mit einer Leinwand bespannen*, lienañ ur stern.

Keilriemen g. (-s,-) : [tekn.] korreenn dirsturiek b., korreenn tri zu b., korreenn wenterezh b.

Keilrinne b. (-,-n) : [tekn.] garan b., kleuzenn b., andennadur g., roudennadur g.

Keilschrift b. (-,-en) : [istor] gennheñvelennoù ls., skritur gennheñvel g./b.

Keilstein g. (-s,-e) : [tisav.] maen-bolz g. [*liester mein-volz*].

Keilverbindung b. (-,-en) : [tisav.] tenailhadur g.

Keim g. (-s,-e) : 1. kellid str., kellid g., kellidenn b., diwan g., egin g., poulz str., broñs g., broñsenn b., bragez g. [*liester brageziou*], bouedenn b., bount g. ; *die Tulpenzwiebel treibt Keime*, ivin an dulipenn a ra kellid, oefs an dulipenn a ziwan ; *im Keim*, en had ; 2. [mezeg.] mikrob g., bakterienn [*liester bakteri*, bakterienn] b., mikroorganeg g., bazhell [*liester bazhill*] b., basil g., garveg g. ; *pathogener Keim*, hadenn gleñved b. ; *Sepsis verursachende Keime*, hadennoù lestus ls. ; *schädliche Keime durch Kochen abtöten*, lazhañ mikroboù gant ur berv, ober ur berv da vikroboù 'zo evit lazhañ anezho, dishadennañ gant ur berv, divakteriañ gant ur berv, divikrobañ gant ur berv ; *den Keim einer Krankheit in sich tragen*, bezañ o c'hoariñ ur c'hleñved bennak, bezañ o vagañ ur c'hleñved bennak, bezañ mut e gleñved evel glaou bev dindan al ludu, bezañ klañv gant ur c'hleñved mut, bezañ hadenn ur c'hleñved bennak en e wad ; 3. [vi] kilhegez b., kellidenn vi b. ; 4. [mezeg., buhez] rizhell b. ; 5. [hinouriezh] *Kondensationskeim*, kraoñell c'hlizhenniñ b. ; 5. poent-orin g., pennderoù g., penn-kentañ g., orin g., pennorin g., poent kentañ g., egin g., andon b., mammenn b. ; *das Übel im Keime ersticken*, troc'hañ ar c'hentañ droug, terriñ war abeg an droug, troc'hañ groñs a-raok an droug, mont en arbenn d'an droug, mougañ an droug en e vouedenn ; *Lebenskeim*, kellidenn a vuhez b., ar vuhez o tiwanañ b., egin ar vuhez g.

Keim- : ... eginel, ... kellidus, ... kellidañ, ... eginañ, ... brageziñ.

Keimabtötung b. (-,-en) : dishadennadur g., dishadennañ g., divakteriadur g., divikrobadur g., anlestañ g.

Keimbahn b. (-,-en) : [bev.] germen g., bongelligoù eginel ls. ; *Keimbahn und Soma*, germen ha soma.

Keimbelastung b. (-,-en) : tredizh eginel g.

Keimbildung b. (-) : [bev.] kraoñellañ g.

Keimbläschen n. (-s,-) : [bev.] c'hwizigen eginel b.

Keimblase b. (-,-n) : [louza.] blastokist g. [*liester blastokistou*].

Keimblatt b. (-s,-blätter) / **Keimblättchen** n. (-s,-) : 1. [louza.] kotiledon g. [*liester kotiledonoù*], haddelienn b. [*liester haddelioù*] ; *Pflanze mit einem einzigen Keimblatt*, monokotiledon g. [*liester monokotiledoned*] ; *Pflanze mit zwei Keimblättern*, dikotiledon g. [*liester dikotiledoned*] ; *mit einem Keimblatt versehen, mit Keimblättern versehen*, kotiledonek ; *mit mehr als zwei Keimblättern versehen*, polikotiledon, polikotiledonek ; *Pflanze mit mehr als zwei Keimblättern*, polikotiledon g. [*liester polikotiledoned*] ; 2. [bev., loen.] feilhenn vlastodermek b.

keimblattlos ag. : [louza.] akotiledon ; *keimblattlose Pflanze*, akotiledon g. [*liester akotiledoned*].

Keimboden g. (-s,-böden) : 1. [louza.] sporotamion g. ; 2. [bev.] dindanad g., seuld g.

Keimdrüse b. (-,-n) : [bev.] gwagrenn c'henel b., gonad g. [*liester gonadoù*] ; *Keimdrüse des männlichen Geschlechts*, gonad gourevel g.

keimen V.gw. (hat gekeimt) : 1. kelliñ, broudañ, egiñ, diwanañ, dont, dizouarañ, brageziñ, bountañ, divroudañ, joliñ, teñvañ, divorfilañ, sevel, lagadenniñ, reiñ kelliñ, korzenniñ, labourat, sapiñ ; [avalou-douar] bagudiñ ; *gekeimte Kartoffeln*, avalou-douar bountet ls., avalou-douar bagudet ls. ; *die Kartoffeln haben schon gekeimt*, bagudet eo an avalou-douar ; *der Samen hat gekeimt*, diwan eo an hadenn ; 2. [dre skeud.] diwanañ, dont war wel, en em ziskouez, deraouiñ, sevel, kelliñ, dideñviñ, dinodiñ, sapiñ ; *Hoffnung keimt in seinem Herzen*, diwanañ a ra goanag (spi) en e galon, kelliñ a ra goanag (spi) en e galon.

Keimen n. (-s) : kelliñ g., kelliñadur g., egiñ g., egiñadur g., diwan g., diwanañ g., diwanadur g., brageziñ g., bragezadur g., brouderezh g., diwanidigezh b.

keimend ag. : [louza.] o tiwanañ, o kelliñ, o korzenniñ, o tont war wel, o teraouiñ, o sevel, o labourat ; *nackt keimend*, akotiledon ; *nackt keimende Pflanze*, akotiledon g. [*liester akotiledoned*].

keimfähig ag. : [louza.] eginadus, kelliñadus, bragezadus, ... a c'hall egiñ, ... a c'hall kelliñ, ... a c'hall brageziñ.

Keimfähigkeit b. (-) : galloud kelliñ g.

keimfrei ag. : dishad, dishadenn, anlestek, divikrobl, disgarvev ; *keimfrei machen*, dishadennañ, divakteriañ, divikrobañ, anlestañ, digontammiñ, pasteurekaat ; *keimfreie Umgebung*, metoù dishadenn g.

Keimfreiheit b. (-) : dishadennded b., anlestegezh b. ; *Keimfreiheit der chirurgischen Instrumente*, dishadennded ar rikoù oberata b.

Keimhülle b. (-,-n) : [louza.] bolc'h kelliñ str./g., yalc'h kelliñ b.

Keimkasten g. (-s,-kästen) : kelliñadur g. [*liester kelliñadurioù*].

Keimkorn n. (-s,-körner) / **Keimkörnchen** n. (-s,-) : [louza.] sporenn b., spor str.

Keimling g. (-s,-e) : 1. [louza.] hadplantenn str., skourrgouennañ g., bod-gouennañ g., bout g., boutenn b. ; 2. [vioù] kilhegezh b., kelliñ vi b. ; 3. [mezeg., buhez] rizhell b.

Keimloch n. (-s,-löcher) : [louza.] mikropil g. [*liester mikropiloù*].

Keimmonat g. (-s) : [istor] miz an egin g.

Keimplasma n. (-s) : [bev.] plasma eginel.

Keimscheibe b. (-,-n) : [bev.] blastoderm g.

Keimscheiben- : [bev.] ... blastodermek.

Keimstammzelle b. (-,-n) : [bev.] bongellig eginel b.

keimtötend ag. : dishadenndus, bakterilazh, lazh bakteri, enepbakteri, dilestus, garvevlazh ; *keimtötendes Mittel*, garvevlazher g. [*liester garvevlazherioù*].

Keimtötung b. (-,-en) : dishadenndur g., dishadennañ g., divakteriadur g., divikrobadur g., anlestañ g.

Keimträger g. (-s,-) : [mezeg.] douger bazhilli g., douger hadnnoù g., gwezher tredizh g., bazhelleg g. [*liester bazhelleien*].

Keimung b. (-,-en) : [louza.] kelliñ g., kelliñadur g., egiñ g., egiñadur g., diwanañ g., diwanadur g., brageziñ g., bragezadur g., brouderezh g., diwanidigezh b. ; *epigäische Keimung*, kelliñadur arzouar g.

Keimwurzel g. (-,-n) : [louza.] hadwrienn b. [*liester hadwrioù*].

Keimwurzelnetz n. (-es,-e) : [louza.] reizhiad an hadwrioù b.

Keimzeit b. (-,-en) : mare ar c'helliñ g., mare an egiñ g., mare an diwanañ g., mare ar brageziñ g.

Keimzelle b. (-,-n) : 1. sporenn b., spor str., gamet g., euredig g./b., egingell b., hadgell b. ; 2. [vioù] kilhegezh b., kelliñ vi ; 3. [dre skeud.] diaz g., diazez g., diazezenn b., diazezadenn b., fondezon b., sol g. ; *die Familie ist die Keimzelle des Staates*, an tiegezh eo maen diazez naturel ar Stad, ar c'hentañ kevredigezh er Stad eo an tiegezh.

kein anv-gwan amresis : nep, ... ebet, tamm ... ebet, gour ... ebet ; *kein Ding*, netra, nep tra, mann, mann ebet, tra, tra ebet, seurt, seurt ebet ; *ich habe keine Zeit*, n'em eus ket amzer, n'em eus ket a amzer da zioueriñ (da goll) ; *hier wachsen keine Bäume*, amañ ne gresk nep gwezenn ; *er isst kein Fleisch*, ne zebr ket kig, ne zebr ket a gig ; *er hat keinen Groschen mehr*, diskantet (disec'het, diblusket, skarzhet, gouloet) en deus e yalc'h, ridet (plat, skañv, moan, treut, tanav, disec'het, skarzhet, skarzhet, diskant, goulo, ridet) eo e yalc'h, erru goulo-sec'h eo e yalc'h, aet eo e yalc'h d'an hesk, deuñt eo e yalc'h da bladañ, n'en deus ket ur gwenneg mui en e gokezhenn, kras eo, kras eo an traoù gantañ, n'en deus ket mui a vouloù, n'en deus ket mui ur graf en e gokezhenn, dispignet en deus pep tra betek e c'hraf diwezhañ, uzet eo e spilhenn, n'en deus ket segal ken, emañ Fañch ar Berr gantañ, teusk eo an traoù gantañ, berrek eo gantañ, rivinet eo e boch gant ar vezh, touzet en deus e wenneien betek an hini diwezhañ, debret en deus tout e wenneien, e holl wenneien a zo aet en e revr, dispignet en deus e arc'hant kement ha ken bihan ken ez eo aet e yalc'h d'an hesk, peurdispignet en deus e arc'hant, peurdeuzet en deus e voneiz ; *in keiner Weise, in keinster Weise, auf keine Weise, auf keine Art und Weise*, e nep doare, e nep stumm, e nep mann, a nep metoù, dre nep metoù, e nep stad, dre nep doare, e nep tu, e doare ebet, e stumm ebet, nag a-bell nag a-dost, tamm ebet, neudenn ebet, e mod ebet, seurt-Doue, mallozhtouenn tamm ebet, tamm tout ebet, tamm bihan ebet, ket an disterañ, naren, nann 'vat, nann avat, nann da, e nep keñver, e keñver ebet, war nep feur, griñsenn, war nep tro / e nep tro / tamm / tamm-tamm / tra-tra / eskenn / brienenn / e nep feson / e nep hent / a nep hent / e nep giz / e feson ebet / e giz ebet (Gregor) ; *auf keinen Fall, in keinem Fall*, war nep digarez, war digarez ebet, a du ebet, a briz ebet, war nep feur, nag evit unan nag evit daou, e mod ebet, e nep hent, morse, e nep feson / e nep tro / e nep giz / war nep tro (Gregor) ; *unter keiner Bedingung*, e (war) nep diviz, nag evit unan nag evit daou, a briz ebet, war nep feur, a du ebet, n'eus forzh petra a vije (a c'hoarvezfe) ; *um keine Güter der Welt*, nag evit unan nag evit daou, evit seul a ve, a briz ebet, ha pa vefe kinniget din holl defizioù ar bed-mañ, n'eus forzh peseurt pinvidigezhioù a vefe kinniget din en eskemm, nag evit aour nag evit arc'hant ; *kein Mensch*, hini, hini ebet, den ebet, den, gour, nikun, nikun ebet, nep hini, kristen, kristen ebet, penn-kristen, penn-kristen ebet, penn ki ebet, nep den, den tout, den bev, den ganet, den ganet ebet, den krouet ebet, nep unan, unan ebet, nag urcher nag archer, foeltr den, ket un unan ; *kein Einziger kam*, ne zeuas ket un unan ; *kein Einziger von euch wird am Leben bleiben*, ne chomo ket un unan ac'hanoc'h bev, hini ebet ac'hanoc'h ne chomo da ren ; *kein anderer gefällt mir*, hini all ne blij din ; *kein anderer als du*, ken den nemedout, hini

all ebet panevedout, den ebet estregetout, nikun a-hend-all nemedout, hini ebet ken nemedout ; *obwohl ich schon so lange sein Nachbar bin, habe ich ihn kein einziges Mal gesehen*, keit all 'zo emañ o chom e-kichen e di, n'em eus ket e welet c'hoazh ; *das ist keine kleine Summe Geld*, un dornad (un tousegad, ur poullad) brav a arc'hant eo memes tra, ur varlennad arc'hant eo memes tra, ur sammad bravik a-walc'h eo memes tra, ur sammad gouest eo memes tra, ur pochat mat a arc'hant eo memes tra, ur voujedenn bravik a-walc'h eo memes tra, un tamm mat a voujedenn eo memes tra ; *es ist noch keine fünf Uhr*, n'eo ket erru pemp eur c'hoazh ; *kein fremdes Land gefällt mir so sehr wie Irland*, n'eus bro estren a blij kement din ha ma ra lwerzhon, n'eus bro estren a gement a blij din evel ma ra lwerzhon.

keiner / keine / keines raganv amresis : hini, hini ebet, den ebet, den, gour, gour ebet, nikun, nikun ebet, nep hini, kristen, kristen ebet, penn-kristen, penn-kristen ebet, penn ki ebet, nep den, den tout, den bev, den ganet, den ganet ebet, den krouet ebet, nep unan, unan ebet, nag urcher nag archer, foeltr den, ket un unan ; *keiner von uns*, hini ebet ac'hanomp, nikun ac'hanomp, gour ac'hanomp ; *absolut keiner, überhaupt keiner*, den a-grenn ; *keiner von diesen Leuten*, hini ebet eus an dud-se g., gour anezho, nikun anezho ; *keiner von beiden*, nag an eil nag egile ; *keiner von ihnen ist bedürftig*, gant hini ebet anezho ned eo berr an traoù ; *keiner war zu sehen*, ne oa den ebet war-wel ; *keiner ist gekommen, und wir haben doch heute Sonntag*, n'eus deuet den ebet, hag ar Sul anezhi / n'eus deuet nikun, hag ar Sul anezhi ; *keiner von ihnen kam*, ne zeuas ket un unan anezho ; *keiner außer mir*, den nemedon ; *keiner weiß wie weit*, ne oar dare den betek pelec'h ; *außer mir wusste es keiner*, den estregeton ne ouie ; *keiner will es haben*, den n'en deus afer anezhañ ; *keiner hat es erfahren können*, chomet eo berr an holl da c'houzout ; *er hat keinem was gesagt*, n'en deus lavaret ger da hini ; *es ist so gut wie keiner da*, n'eus kazi hini ebet amañ, n'eus koulz den ebet amañ ; *es ist keiner da*, n'eus penn-kristen amañ, n'eus den a-grenn amañ, n'eus gour en holl amañ, n'eus ket ur c'hristen amañ, n'eus ket ur penn ki amañ, n'eus den ganet ebet amañ, n'eus den krouet ebet amañ, ned eus ket a nep re, n'eus foeltr den amañ ; *es war so gut wie keiner da*, tri o tañsal, pevar o son a oa eno ; *die oder keine ! die und sonst keine !* ken plac'h nemeti n'a fell din kaout ! ; *keiner sonst*, hini ebet ken ; *keiner aus der Familie will den Bauernhof weiter betreiben*, hini eus an tiegezh n'int ket e boan da chom er feurm ; *ich kenne ihn wie sonst keiner*, gouzout a ran dioutañ gwelloc'h eget hini ; *von all den Sternen leuchtet keiner mehr*, eus an holl stered ne weler mui hini ; *davon habe ich keine*, n'em eus hini ; *keiner sonst*, hini ebet ken, hini all ebet, den all ebet, hini ebet a-hend-all, den ebet a-hend-all, ken den nemetañ, nep den all ; *keiner ist vollkommen, keiner ist perfekt*, pep hini en deus e zroug hag e vad - n'eus den na zeu da fiziañ - n'eus den na fazi alies - pep den a zo fazius / pep den a c'hall fiziañ / pep den a c'hall ober fazi (Gregor) - n'eus den na tra hep e si, hag alies en deus daou pe dri - pep hini en deus e si, an hini n'en deus ket daou en deus tri - hor mad hag hor fall hon eus holl - n'eus den disi ebet - an hini na vo ket kavet abeg ennañ n'eo ket bet ganet c'hoazh hag e vamm a zo marv - an hini n'eo ket bailh en e benn a zo bailh en e revr - ar c'haerañ charretour a ziskar e garr - evit c'hoazh n'eo ket ganet neb a zo gant an holl karet - n'emañ ket war an douar an hini a blij d'an holl - ar marc'h kreñvañ a rank pukañ - ar marc'h gwellañ a rank pukañ - kaer o deus an dud kaout un digoradur a'r brasañ, atav e vint war riskl da fiziañ - techet eo an holl d'ober mankadennou.

keinerlei Adv. : nep, ebet ; *auf keinerlei Weise*, e nep doare, e nep mann, e nep tu, e doare ebet, e stumm ebet, tamm ebet,

neudenn ebet, e mod ebet, nag a-bell nag a-dost, e nep feson / e nep giz / e feson ebet / e giz ebet (Gregor) ; *ich habe keinerlei Verpflichtungen*, dizalc'h on, dilu on, n'em eus luz ebet, diliam on d'ober pezh a garan ; *solchen Sachen messe ich keinerlei Bedeutung bei*, me ne ran ket a fed da draoù evel-se ; *viele Bretonen verfügen über keinerlei Kenntnisse der bretonischen Sprache*, dianav eo ar brezhoneg da veur a zen e Breizh ; *sie bekommen keinerlei Hilfe*, ne vez graet netra evit o sikour ; *auf keinerlei Schwierigkeiten stoßen*, na gavout diaez ebet, na gaout diaez ebet.

keinerseits Adv. : 1. eus den ebet, eus nikun ; 2. a du ebet, a neblec'h, eus neblec'h.

keinesfalls Adv. : e doare ebet, e nep doare, e giz ebet, e nep giz, e nep tro, e nep keñver, e feson ebet, e keñver ebet, war nep feur, e nep tu, a du ebet, seurt-Doue, tamm ebet, tamm bihan ebet, neudenn ebet, griñsenn, e nep mann, e nep feson, e mod ebet, teuteuteut - to-to-to - ta-ta-ta - pop ! pop ! pop ! ; *das ist keinesfalls zu lang*, n'eo tamm re hir ; *wir sind uns keinesfalls sicher*, n'eo ket diavar, tamm ebet.

keineswegs Adv. : e doare ebet, e nep doare, e nep feson, e feson ebet, e giz ebet, e nep giz, e nep tro, e nep keñver, e keñver ebet, nag a-bell nag a-dost, war nep feur, e nep tu, a du ebet, seurt-Doue, tamm ebet, tamm bihan ebet, neudenn ebet, griñsenn, e nep mann, e mod ebet, teuteuteut - to-to-to - ta-ta-ta - pop ! pop ! pop ! ; *wir sind uns keineswegs sicher*, n'eo ket diavar, tamm ebet ; *das ist keineswegs zu lang*, n'eo tamm re hir ; *für Jagd interessiere ich mich keineswegs*, me n'on ket chaseer evit ur begad.

keinmal Adv. : gwech ebet ; *einmal ist keinmal*, ur wech n'eo ket atav eo, ur wech n'eo ket atav, ur wech da welet n'eo ket pec'hed, n'eo ket un droug ober an dra-se ur wech da welet, ur wech n'eo ket giz, ur wech n'eo ket dalc'hmat, ur wech n'eo ket kustum, ur wech n'eo ket boaz, ur wech n'eo ket bemdez.

keins [berradur evit **keines**] sellit ouzh **keine(r,s)**.

Keks g. (-es, -e) : 1. baraenn wispid b., gwispid str., gwispidenn b., kouign b. ; *die Kekse sind knusprig braun*, brizh eo ar gwispid ; *Kekse zubereiten*, gwispidiñ ; *leichter trockener, knuspriger Keks*, krakilinenn b. ; 2. P. *die gehen mir auf den Keks*, ar re-mañ a zo un torr-penn, terriñ a reont va revr din, ar re-mañ a zo torr-penn ha torr-revr ouzhpenn, ar re-mañ a zo amerdourien, me a zo erru droug em c'horf gant ar re-mañ, heg am eus ouzh ar re-mañ, me 'zo erru dotu gant ar re-mañ, ar re-mañ a dorr din va fevarzek real, dreistpenn am eus gant ar re-mañ, aet on dreist-penn gant ar re-mañ, me 'zo leun va c'hased gant ar re-mañ, me 'zo leun va rastell gant ar re-mañ, aet on tremen skuizh gant ar re-mañ, kas a reont ac'hanon da sot, divontañ a reont va spered din, terrñ a reont va fenn din, lakaat a reont ac'hanon da vont war bilbotig, lakaat a reont ac'hanon da dreiñ da sot, lakaat a reont ac'hanon da goll va buoc'h vrizh, me a zo lor gant ar re-mañ, lakaat a reont ac'hanon da vont e belbi, daoubenniñ a reont ac'hanon, arabadiñ a reont ac'hanon, ganto ez eus peadra da goll e benn (peadra d'an den da vezañ troet), ar re-mañ 'zo traoù, ar re-mañ 'zo traoù heskinus ; *der geht mir langsam auf den Keks*, hennezh a gresk em daoulagad.

Keksbruch g. (-s) : [kegin.] drailhadur kouignoù g.

Keksfabrik b. (-, -en) : gwispiderezh b.

Kekshandel g. (-s) : gwispiderezh g.

Kekshersteller g. (-s, -) : gwispider g.

Keksherstellung b. (-, -en) : gwispiderezh g.

Keksindustrie b. (-) : gwispiderezh g.

Keksmehl n. (-s, -e) : bleud gwispid g.

Kelch g. (-s, -e) : 1. kalir g., hanaf g., kib b., kop g. ; *möge dieser Kelch an mir vorübergehen*, ma pellaio an hanaf-se diouzhin ; [relij.] *Kirchenkelch*, kalir sakr g. ; *drei Kreuzzeichen*

über den Kelch machen, ober teir gwech sin ar Groaz war ar c'halir ; *Inhalt eines Kelchs*, kalirad g., hanafad g., kibad b., kopad g. ; **2.** [louza.] *Blumenkelch*, kurunenn-vleuñv b., kalir g. ; *gamosepaler Kelch*, *synsepaler Kelch*, kalir gamosepalek g. ; **3.** [dre skeud.] *den (bitteren) Kelch bis zur Neige leeren*, *den Kelch bis auf die Hefe leeren*, evañ ar c'halirad c'hwerv betek ar berad diwezhañ, evañ ar c'halirad c'hwerv betek al lec'hid, evañ ar c'halirad c'hwerv foer ha razh, evañ ar c'halirad c'hwerv betek an drenkenn ziwezhañ, evañ ar vestl betek ar berad diwezhañ ; *der bittere Kelch*, kalir an dismegañsoù g.

Kelchblatt n. (-s,-blätter) : [louza.] delienn-galir b., sepaleñn b.

Kelchblume b. (-,-n) : [louza.] bleunienn deliek b., bleunienn galir b.

Kelchblüter g. (-s,-) : [louza.] plant bleuniou kalir str.

kelchförmig ag. : a-stumm gant ur c'halir, e stumm ur c'halir, e doare ur c'halir, e doare kalirou, a-zoare gant ur c'halir, a-zoare gant kalirou, a-seurt gant ur c'halir, a-seurt gant kalirou.

Kelchglas n. (-es,-gläser) : kalir g., hanaf g., kib b., kop g.

Kelchner g. (-s,-) [Kalixtiner Utraquist] : [relij., istor, Bro-Aostria] daouspezour g. [*liester* daouspezourien].

Kelchschwamm g. (-s,-schwämme) : [loen.] fiezh-mor str.

Kelchtuch n. (-s,-tücher) / **Kelchtüchlein** n. (-s,-) : [relij.] lien purañ g.

Kelle b. (-,-n) : **1.** kloge b., kogloa b., loa-bod b. [*liester* loaioù-pod], loa-gog b. [*liester* laoaioù-kog], loñs b. ; *eine Kelle Suppe*, ur glogead soubenn b., ul loñsad soubenn b. ; **2.** loa-vañson b., loa-blaf b. ; *mit der Maurerkelle planeben nivellieren*, flouradañ ; *eine Kelle voll*, ur loaia b., ul loaia-vañson b. ; *eine Kelle Mörtel*, ul loaia fuilh b. ; **3.** [trenioù] bazh wenn b.

Keller¹ g. (-s,-) : **1.** kav g. ; *Inhalt eines Kellers*, kaviad g. ; *er ist nicht in der Wohnung, im Keller aber*, n'emañ ket er ranndi, er c'hav emañ ; *Weinkeller*, kav ar gwin g., kav-gwin g., kav g. ; *Vorratskeller*, kav ar pourveziou g. ; *Ratskeller*, ostaleri e kav an ti-kêr b. ; *ein voller Keller*, ur c'haviad g. ; *in den Keller hinuntergehen*, diskenn er c'hav, diskenn d'ar c'hav ; *Wein im Keller einlagern*, enkavañ gwin ; *Regale in einem Keller anbringen*, astellat ur c'hav ; *ich habe die Knollen im Keller durchwintert*, lakaet em eus an torzhelloù er c'hav da dremen ar goañv ; *vom Keller bis zum Dachboden*, krec'h-ha-traoñ ; **2.** [stlenn. *Stapelspeicher*] torn g.

Keller² g. (-s,-) : [istor] hanafer g., hanafour g., dietaer g., diskarger-gwin g., boutailher g., paotr-ar-c'hrog g., floc'h-kegin g., koper g.

Kellerassel b. (-,-n) : [loen.] moc'h-koad str., hoc'h-koad g., laou-dar str., laou-douar str., gwrac'h-lann b., gwrac'h-oaled b., gwrac'h-prenn b.

Kellerei b. (-,-en) : kav gwin g.

Kellerer g. (-s,-) : [istor] hanafer g., hanafour g., dietaer g., diskarger-gwin g., boutailher g., paotr-ar-c'hrog g., floc'h-kegin g., koper g.

Kellerfalte b. (-,-n) : [dilhad.] pleg kleuz g., kuilh g.

Kellerfenster n. (-s,-) : tarzhell-gav b. [*liester* tarzhelloù-kav].

Kellergeschoss n. (-es,-e) : danzouar g., dan g.

Kellergewölbe n. (-s,-) : **1.** bolz gav b. ; **2.** [dre astenn.] kav bolzek g.

Kellerkind n. (-s,-er) : [dre skeud.] bugel dispriziet g.

Kellerlokal n. (-s,-e) : tavarn danzouar b., tavarn dindandouar b.

Kellermeister g. (-s,-) : kavour g., paotr ar c'hav-gwin g., mestr ar c'hav-gwin g., enkaver g.

Kellerspeicher g. (-s,-) : [stlenn. *Stapelspeicher*] torn g.

Kellerwechsel g. (-s,-) : [kenwerzh] lizher-tennañ pro forma g., lizher-paeañ flodus ha malisius g., lizher-tennañ kamambre g.

Kellerwirtschaft b. (-,-en) : **1.** tavarn danzouar b., tavarn dindandouar b. ; **2.** gwinoniez b.

Kellerwohnung b. (-,-en) : ranndi danzouar b., kav annezet g.

Kellner g. (-s,-) : paotr-tavarn g., paotr an ostaleri g., mevel ostaleri g., paotr-kafe g., tavarner g. ; *Kellner in einer Bahnhofsgaststätte*, bufeder g. ; *der Kellner muss noch zwei Gäste kassieren*, paotr an ostaleri en deus c'hoazh arc'hant da enkefiañ digant daou ostiz.

Kellnerin b. (-,-nen) : plac'h an ostaleri b., matezh ostaleri g., matezh b. ; *Kellnerin in einer Bahnhofsgaststätte*, bufederez b.

kellnern V.gw. (hat gekellnert) : bezañ paotr ostaleri, bezañ plac'h ostaleri, bezañ matezh en un ostaleri.

Keloid n. (-s,-e) : [mezeg.] keloid g.

Kelp g. (-s) / **Kelpalge** b. (-,-n) : [louza.] tali str. ; *eine einzelne Kelpalge*, un dalienn b. ; *Stiel (Stängel, Cauloid) einer Kelpalge*, kalkudenn b., kalkud str., melkernenn b., melkern str. ; *die blattähnlichen Wedel der Kelpalgen*, ar c'horre str., ar c'horreennoù ls. ; *die Cauloide der Kelpalgen zum Heizen sammeln*, melkerna, kalkuta ; *mit reichen Beständen an Kelpalgen*, taliek ; *Kelpalgen ernten*, talia ; *Algenbauer der Kelpalgen erntet*, taliaer g.

Kelpwald g. (-es,-wälder) : bezhineg b., talieg b.

Kelte g. (-n,-n) : Kelt g. ; *die früheren Kelten*, ar Gelted kozh ls. ; *die Kelten aus Übersee*, ar Gelted tramor ls.

Keltenheit b. (-) : keltelezh b., [yezh.] keltiegezh b.

Keltenkreuz n. (-es,-e) : kroaz keltiek b.

Kelter b. (-,-n) : gwaskell b., gwask g./b., gwaskerell b., gwaskerez b., presouer g.

Kelterbalken g. (-s,-) : kazeg b.

Kelterbaum g. (-s,-bäume) : maout g. [*liester* maoutoù].

keltern V.k.e. (hat gekeltern) : [gwin] gwaskañ, mac'hañ ; *Trauben keltern*, gwaskañ rezin, flastrañ rezin, lakaat reziñ dindan ar waskell ; *Apfelwein keltern*, gwaskañ ar sistr, lakaat ar waskadenn dindan ar waskell ; *den Apfelmaisiche-Kuchen keltern*, stardañ ar masad, gwaskañ ar vargenn.

Keltern n. (-s) : [gwin] gwaskadenn b., gwaskadurezh b., gwaskañ g.

Kelterspindel b. (-,-n) : gwerzhid b. [*liester* gwerzhidi / gwerzhidoù].

Keltertraube b. (-,-n) : [louza.] rezin gwin str.

Keltia n. (-s) : Keltia b.

Keltiberer g. (-s,-) : Keltiberad g. [*liester* Keltiberiz].

keltiberisch ag. : keltiberiat ; [yezh.] keltiberek, spangeltiek ; *keltiberische Sprache* b., keltibereg g., spangeltieg g.

Keltin b. (-,-nen) : Keltiz b.

keltisch ag. : **1.** kelt ; [istor] *keltischer Sänger*, barzh g. ; *keltische Stämme*, meuriadoù kelt ls. ; **2.** [yezh.] keltiek ; *keltische Sprachen*, yezhoù keltiek ls. ; *was haben die keltischen Sprachen gemeinsam ?* pere eo an heñvelderioù heverkañ etre ar yezhoù keltiek ? ; *die Mutationen bilden eines der wesentlichen Merkmale der keltischen Sprachen*, ar c'hemmadurioù a zo unan eus perzhioù dibarañ ar yezhoù keltiek ; *eine keltische Inschrift*, un enskrivadur keltiek g. ; *keltisches Wort*, ger keltiek g. ; **3.** [arz, sevenadur] keltiek ; *die Keltische See*, ar Mor Keltiek g. ; *die keltische Kunst*, an arz keltiek g. ; *die keltische Kultur*, ar sevenadur keltiek g. ; *keltisches Kreuz*, kroaz keltiek b. ; *keltischer Verein*, *keltische Gesellschaft*, kelc'h keltiek g. ; *der Internationale Keltische Kongress*, ar C'hendalc'h Keltiek Etrebroadel g. ; *die keltische Musik*, ar sonerezh keltiek g.

Keltisch n. : [yezh.] keltieg g.

Keltischsprechende(r) ag.k. g./b. : keltieger g., keltiegerez b.

keltisieren V.k.e. (hat keltisiert) : **1.** [sevenadur] keltaat, keltiekaat ; **2.** [yezh.] keltiekaat.

V.em. : **sich keltisieren** (hat sich (ak.) keltisiert) : 1. [sevenadur] keltaat, keltiekaat ; 2. [yezh.] keltiekaat.
Keltisierung b. (-) : 1. [sevenadur] keltaat g., keltiekadur g. ; 2. [yezh.] keltiekadur g.
Keltistik b. (-) : keltiegouriezh b.
Keltizismus g. (-, Keltizismen) : [yezh.] keltiegadur g.
Keltizität b. (-) : 1. [bro] keltelezh b. ; 2. [yezh.] keltiegezh b.
Keltologe g. (-n,-n) : keltiegour g.
Keltologie b. (-) : keltiegouriezh b. ; *Abteilung für Keltologie*, rann ar c'heltieg b.
keltologisch ag. : keltiegouriezhel, ... keltiegouriezh.
Keltomane g. (-n,-n) : brizhkeltiegour g.
Keltomania b. (-) : brizhkeltiegouriezh b.
Kelvin n. (-s,-) : [fizik] kelvin g.
Kelvinskala b. (-) : [fizik] skeuliad Kelvin b.
Kemenate b. (-,-n) : 1. [istor] sal domm en ur c'hastell-kreñv b. ; 2. sal ar maouezed b. ; 3. [dre astenn.] saloñsig g., kambr-iron b.
Kemirinnuss b. (-,-nüsse) : [louza.] bankoul str., kraoñ-bankoul str.
Kemirinnussbaum g. (-s,-bäume) : [louza.] gwez-bankoul str.
Kendo n. (-s/-) : [sport, arz emgannañ] kendo g.
Kendoka g. (-s,-s) : [sport, arz emgannañ] kendoka g. [*liester kendokaed*].
Kenia n. (-s) : Kenia b., Kenya b.
kennbar ag. : anavezadus, diforc'hus.
Kennblatt n. (-s,-blätter) : fichenn naouus b.
kennen V.k.e. (kannte / hat gekannt) : 1. anavezout, anaout, anavout, gouzout, gouzout anv eus, kaout anaoudegezh eus ; *etwas nicht kennen*, bezañ dianaoudek eus udb, dizanavezout udb, dianavezout udb, dianaout udb, na c'houzout anv eus udb ; *jemanden gründlich (in- und auswendig / wie seine Westentasche) kennen*, gouzout mat diouzh u.b., anavezout mat u.b., anavezout u.b. evel p'en dije an-unan maget anezhañ, gouzout mad ha droug u.b., anavezout u.b. en daou du, anavezout u.b. penn-kil-ha-troad, gouzout an tu diouzh u.b., gouzout holl ribouloù u.b., gouzout diouzh holl ribouloù u.b., gouzout troidelloù u.b., kaout meiz mat ouzh u.b., gouzout brav diouzh u.b. (Gregor), bezañ debret ur minod holen gant u.b. ; *oberflächlich kennen*, damanavezout ; *ich kenne ihn nicht sehr gut*, n'anavezan ket kaer anezhañ, n'anavezan ket mat anezhañ, an tammig meiz am eus outañ a zo gwall zister ; *ich kenne seinen wunden Punkt*, me a oar ar pleg warnañ, anavezout a ran an tu gwan anezhañ ; *ich kenne diese Leute überhaupt nicht*, an dud-se n'int na karr na karrigell din, n'em eus anaoudegezh ebet ouzh an dud-se, n'em eus anaoudegezh ebet en dud-se, n'ouzon nag anv nag oad d'an dud-se, bez' eo an dud-se dianav-rik din, n'ouzon mann eus doare an traoù-se ; *ich kenne diesen Typ nicht*, dianaoudek eo an den-se din, n'ouzon ket piv eo an dra-mañ, n'ouzon ket piv eo ar peanv-se, n'anavezan tamm an den-se, n'ouzon anv ebet anezhañ ; *etwas vom Hörensagen kennen*, gouzout udb diwar gleved (dre gleved) ; *ich kenne ihn vom Hörensagen*, klevet 'm eus anv anezhañ ; *ich kenne ihn nur vom Sehen*, anavezout a ran anezhañ evit ur gwel (diwar ur gwel, diouzh e welet, diwar welet, a-wel, dre sell), anavezout a ran anezhañ da welet, n'anavezan hennezh nemet kement ha gwelet ; *des Rätsels Lösung kennen*, bezañ alc'hwez ar gudenn en e ser ; *keine Rücksicht kennen*, bezañ divat (direspet) (Gregor), bezañ didruez (dizamant, dibalamour, dizouj) ; *das Meer kennt keinen Pardon*, ar mor a zo ur gwall baotr, ar mor a zo treitour ; *noch nie gekannte Freude*, levezad dianav b. ; *wer kennt das Ausmaß Ihrer Liebe zu den Menschen* ? piv a anavez ar braster, an donder hag al leched eus ho karantez evit an dud ? ; *er kannte nicht einmal das*

Ausmaß seines Wohlstands, ne ouie ket ar pegement eus e zanvez ; *sein Handwerk (gut) kennen*, gouzout mat diouzh e vicher, bezañ akuit war e vicher, bezañ dornet d'e vicher, bezañ dornet mat, bezañ gourdon ouzh e labour, bezañ ifam war e vicher, bezañ kalet war e vicher, bezañ doazh war e vicher, bezañ don war e vicher, bezañ kreñv war e vicher, bezañ arroutet war e vicher, bezañ ur mailh-micherour ; *er kennt alle Schliche des Berufes*, *er kennt alle Kniffe des Berufes*, anavezout a ra mat holl droioù ar vicher ; *keine Grenzen kennen*, na anaout moull ebet, na sellet blaz ebet, na c'houzout na tailh na bailh ; *seine Dummheit kennt keine Grenzen*, n'eus moull ebet d'e sotoni ; *ihr Wahnsinn kennt keine Grenzen*, n'eus moull d'o follezh ; [tr-] *ich kenne meine Pappenheimer*, anavezout a ran va saout diouzh o c'hernioù ; 2. [dre astenn.] *jemanden kennen lernen*, ober anaoudegezh gant (ouzh, eus, en) u.b., kaout anaoudegezh gant u.b. ; *sehr erfreut*, *Sie kennen zu lernen*, laouen-meurbet on oc'h ober anaoudegezh ganeoc'h, ur joa vras eo evidon ober anaoudegezh ganeoc'h ; P. *du wirst mich noch kennen lernen*, m'en diskouezo dit ! tomm e vo da'z chupenn bremaik ! gortoz, bremaik e klevi ur guchenn ganin-me ! bremaik e klevi da jeu ganin-me ! n'em eus ket talaret ganit c'hoazh ! me a zreso da gorf dit ! gwregon am eus da lodennañ ganit c'hoazh ! gwregon a zo da lodennañ etrezomp c'hoazh ! te az po war da groc'hen ! ; *weder Gott noch Gebot(t) kennen*, bezañ hep feiz na reizh, na gaout na feiz na reizh, na respetiñ na sakr na disakr, na grediñ nag e Doue nag en diaoul ; *Not kennt kein Gebot*, bevañ 'zo ret ha paeañ n'eo ket - an ezhomm a ra ar pec'hed - ouzh red, harz ebet - erru ur gont a vez, ez a ar paour e gouez - tremen pa vez, tremen pa na vez, ha tremen ordinal 'zo re - ouzh ar red n'eus ket a remed, nemet kouezhañ e-kreiz redek - ouzh ar red n'eus louzoù ebet ; *was der Bauer nicht kennt*, *das frisst er nicht*, ret eo anavezout a-raok karout.
V.em. **sich kennen** (kannten sich / haben sich gekannt) : en em anavezout, anavezout an eil egile ; *sich selbst kennen*, emanavezout, en em anavezout ; *sie kennen sich alle untereinander*, an holl 'zo anaoudegezh an eil d'egile.
kennenlernen / kennen lernen (hat kennengelernt / hat kennen gelernt) V.k.e. : *jemanden kennenlernen*, ober anaoudegezh gant (ouzh, eus, en) u.b., kaout anaoudegezh gant u.b. ; *etwas näher kennenlernen*, dont da gaout amploc'h anaoudegezh eus udb, mont pelloc'h en anaoudegezh udb, dont da c'houzout hiroc'h diwar-benn udb, dont da anavezout gwelloc'h udb ; *jemanden näher kennenlernen*, dont da vezañ mignon gant u.b. (d'u.b.), skoulmañ liammoù a vignoniezh gant u.b., ober mignoniaj gant u.b., ober kamaladiezh gant u.b., kemer u.b. da vignon, kamalata gant u.b., mignoniñ gant u.b., mignonañ ouzh u.b., kamaradiañ gant u.b., kamaladiñ gant u.b., kenhoalañ gant u.b., ober anaoudegezh vat gant u.b., ober kamaradiaj gant u.b. ; *die Praxis kennenlernen*, deskiñ ar pratik ; *sehr erfreut*, *Sie kennenzulernen*, laouen-meurbet on oc'h ober anaoudegezh ganeoc'h, ur joa vras eo evidon ober anaoudegezh ganeoc'h ; P. *du wirst mich noch kennenlernen*, m'en diskouezo dit ! tomm e vo da'z chupenn bremaik ! gortoz, bremaik e klevi ur guchenn ganin-me ! bremaik e klevi da jeu ganin-me ! n'em eus ket talaret ganit c'hoazh ! me a zreso da gorf dit ! gwregon a zo da lodennañ etrezomp c'hoazh ! gwregon am eus da lodennañ ganit c'hoazh ! te az po war da groc'hen ! me a zesko dit ober seurt traoù !
kennenswert ag. : da welet, da zizoloñ, danvez ur sell ennañ, ... a dalv ar boan bezañ dizoloet.
Kenner g. (-s,-) : anaoudeg g., mailh g., mestr g., anavezer g., tad den g., gouizie g. ; *er ist ein Weinkenner*, hennezh a oar diouzh ar gwinoù, arroutet-mat eo war ar gwin ; *Liebhaber und Kenner von Medaillen*, medalenour g. ; *ein Kenner in der*

Materie, ur mailh war an dra g. ; *er rühmt sich, ein Kenner zu sein, er schmeichelt sich, ein Kenner zu sein, er posiert als Kenner*, c'hoari a ra e vailh, ober a ra an den intentet mat (Gregor), ober a ra an hini a anavez mat an danvez, ober a ra e vailh.

Kennerblick g. (-s,-e) : *mit Kennerblick*, gant taol-lagad ar mestr, gant daoulagad an anaoudeg.

kennerhaft ag. : ... a oar, abil, ampart.

Kennerin b. (-,-nen) : anaoudegez b., mestrez b., anavezerez b.

kennerisch ag. : ... a oar, abil, ampart.

Kennermiene b. (-,-n) : neuz intentet mat b.

Kenntkarte b. (-,-n) : kartenn-anv b., teul-anaout g., fichenn naouus b.

Kenntmarke b. (-,-n) : plakenn anv b.

Kenntnummer b. (-,-n) : niverenn anaout b.

Kenntstrich g. (-s,-e) : merk g.

kenntlich ag. : anavezadus, diforc'hus, aes da anaout ; *kenntlich machen*, merkañ, aroueziañ, diforc'h, diforc'hiñ, doareañ ; *kenntlich gemacht*, doareet [gant].

Kenntlichmachung b. (-,-en) : aroueziadur g., spisverkadur g., diforc'hidigezh b.

Kenntnis b. (-,-se) : anaoudegezh b., gouiziegezh b., gouvidigezh b., gouziadur g., deskadurezh b., deskamant g., anaoud g., skiant-prenañ b., skiant-prenet b., skiant-pren b., skiant-desket b., chem g., chemet g. ; *die wissenschaftlichen Kenntnisse*, an anaoud gouiziel g. ; *gute Kenntnisse in Kunstgeschichte haben*, bezañ desket-bras war tachenn istor an arzoù, bezañ gouiziezh war istor an arzoù, kaout un tamm mat a ouziadur eus istor an arzoù ; *umfassende Kenntnisse über etwas (ak.) besitzen, umfangreiche Kenntnisse über etwas (ak.) besitzen, breite Kenntnisse über etwas (ak.) besitzen*, kaout un anaoudegezh ampl eus udb, kaout un anaoudegezh ledan eus udb ; *Kenntnisse erwerben*, prenañ deskadurezh, prenañ gouziadur, piaouekaad anaoudegezhioù, frankaat e sellad war ar bed, frankaat e anaoudegezh, digeriñ e spered, deskiñ traoù nevez, en em zeskiñ, diorren e spered, stuziañ e spered, tapout deskadurezh, dastum gouziadur, amplaet e ouziadur, deskiñ skiant, dastum anaoudegezhioù (deskadurezh, gouiziegezh), dont da gaout anaoudegezhioù war udb ; *oberflächige Kenntnisse*, ul livadenn ouziadur b., ul livadenn ouiziegezh b., ur ouiziegezh damdost b. ; *oberflächliche wissenschaftliche Kenntnisse*, un tamm liv skiant g. ; *rudimentäre Kenntnisse in Englisch*, anaoudegezh dister eus ar saozneg b. ; *erworbene Kenntnisse*, tapadur g., tapadurioù ls., anaoudegezhioù piaouekaet ls. ; *Kenntnisse populärwissenschaftlich verbreiten*, ledañ ar skiant, skignañ ar ouiziegezh ; *angeborene Kenntnisse*, gouiziegezh enskuilhet (gant Doue) b. ; [relij.] *von Gott eingeflößte Kenntnisse*, gouiziegezh enskuilhet gant Doue b. ; *gewisse Kenntnisse*, naoudurioù ls., damanaoudegezh b. ; *seine Kenntnisse waren unzureichend*, re danav e oa e zeskamant ; *ihre Kenntnisse der englischen Sprache waren unzureichend*, re vunut e oa he saozneg ; *viele Bretonen verfügen über keinerlei Kenntnisse der bretonischen Sprache*, dianav eo ar brezhoneg da veur a zen e Breizh ; *jemandem etwas zur Kenntnis bringen*, reiñ anaoudegezh eus udb d'u.b., reiñ keal eus udb d'u.b., reiñ ditour d'u.b. eus udb, reiñ d'u.b. udb da c'houzout (da anavezout, da anaout), kelaouiñ u.b. diwar-benn udb, kemenn udb d'u.b., ditourañ u.b. diwar-benn udb, titouriñ u.b. diwar-benn udb, kelaouiñ u.b. diwar-benn udb, reiñ liv d'u.b. eus udb., reiñ disaouzan d'u.b. eus udb ; *jemanden von etwas in Kenntnis setzen*, daveiñ udb d'u.b., kas keloù d'u.b. eus udb, degas kemenn d'u.b. eus udb, degas kemennadurezh d'u.b. eus udb, degas keloù d'u.b. eus udb, reiñ keloù eus udb d'u.b.,

reiñ anaoudegezh eus udb d'u.b., reiñ keal eus udb d'u.b., reiñ ditour d'u.b. eus udb, reiñ d'u.b. udb da c'houzout (da anavezout, da anaout), kelaouiñ u.b. diwar-benn udb, kemenn udb d'u.b., ditourañ u.b. diwar-benn udb, titouriñ u.b. diwar-benn udb, kenteliañ u.b. diwar-benn udb, kenteliañ u.b. war udb, reiñ liv d'u.b. eus udb, reiñ disaouzan d'u.b. eus udb ; *ich habe sie von meinem Vorhaben in Kenntnis gesetzt*, merket em eus va mennozh dezho, roet em eus dezho da c'houzout petra emañ e soñj d'ober, roet em eus anaoudegezh dezho eus pezh emañ e soñj d'ober ; *etwas zur Kenntnis nehmen*, merkañ udb, kemer merk ag udb, ober stad eus udb, derc'hel stad eus udb, derc'hel stad ag udb, derc'hel kont eus udb, derc'hel kont ag udb ; *er nahm es völlig unbewegt zur Kenntnis*, n'en doa ket graet ur van o klevet ar c'heloù-se ; *von etwas Kenntnis nehmen*, dont da c'houzout udb, kemer anaoudegezh eus udb (Gregor) ; *in voller Kenntnis der Sachlage*, gant gouiziegezh vat, a-fetepañs, a-benn-kefridi, a-zevri-bev, a-ratozh-kaer, gant rat vat dezhañ, a-barfeted, gant rat (vat), a-zevri-kaer, a-ratozh(-vat), dre e ratozh ; *Geschäftskenntnisse*, skiant-prenet (chem g., chemet g.) war tachenn an aferioù b., skiant-prenañ war tachenn ar genwerzh b. ; *der Umfang der Kenntnisse nimmt ständig zu*, mont a ra ingal-ingal ar gouziadurioù war greskiñ ; *Sachkenntnisse*, anaoudegezhioù arbennik ls., gouiziegezhioù arbennik ls. ; *ohne jemandes Kenntnis*, hep gouzout d'u.b., hep rat(ozh) d'u.b., en dic'houzout d'u.b., anez gouzout dare d'u.b., e kuzh d'u.b., e kuzh ouzh u.b. ; *ohne Kenntnis, ohne Kenntnisse*, amzesk, dizesk, diintent (Gregor), divarrek war, dianaoudek eus.

Kenntnisnahme b. (-) : taol anaout g., fed da zont da c'houzout udb g., fed da gemer anaoudegezh eus udb (Gregor) g., kelaouadur g., kelaouerezh g. ; *zur Kenntnisnahme*, evit kelaouiñ ac'hanoc'h, kement ha reiñ da c'houzout, da gelaouiñ ac'hanoc'h, evit ho titouriñ, deoc'h da c'houzout, deoc'h da c'houzout diouti, kement ha kelaouiñ.

kenntnisreich ag. : gouiziezh, lennek, desket-kaer.

Kenntnisstand g. (-s) : live gouiziegezh g. ; *nach meinem Kenntnisstand*, war a ouzon, diouzh a ouzon, hervez a ouzon, em anaoudegezh, a gement ha ma ouzon, a gement a ouzon, pa ouzon, gant va gouiziegezh, kement ha ma oufen, kement ha oufen, a gement a oufen, gant ma oufen.

Kenntung b. (-,-en) : arouez b., merk g., arouez diforc'hus b., merk anat g., doareenn b.

Kenntwort n. (-s,-e) : 1. boneg b. ; 2. ger-tremen g., ger-anaout g., ger ar ged g., ger a vrezel g. / arouez ar ged b. (Gregor).

Kenntzahl b. (-,-en) : 1. [pellgomz] igorell b., niverenn an departamant b., niverenn ar vro b. ; 2. feuriader g., merk g., niver g. ; 3. [Verhältniszahl] argement g. ; *Kenntzahl der Rentabilität eines Betriebs, Wirtschaftlichkeitskennzahl, Ertragskennzahl, Rentabilitätskennzahl*, argement askorusted g.

Kenntzeichen n. (-s,-) : arouez b., arouezenn b., doareenn b., aroueziadur g., pennarouez b., merk g., merkad g., merk hennadiñ g., merk anaout g., arouez diforc'hus b., merk anat g., ardamez g., azon heverk g. ; *amtliches Kennzeichen*, niverenn ar c'harbed b., niverenn garr-tan b., marilhadr g. ; *besonderes Kennzeichen*, merk dibarek g. ; *charakteristisches Kennzeichen*, unperzh g. ; *Autokennzeichen*, plakenn varilh b. **kennzeichnen** V.k.e. (hat gekennzeichnet) : aroueziañ, arouezennañ, pennaroueziañ, dezverkañ, spisverkañ, spisañ, doareañ, merkañ ; *unsere Schafe sind gekennzeichnet worden*, ur merk a zo bet lakaet d'hon deñved, merket eo hon deñved ; *etwas mit Kreide kennzeichnen*, kleizañ udb ; *mit Pfeilen kennzeichnen*, saezhenniñ ; *im Bretonischen kennzeichnen das Präfix „ad-“ und das Suffix „-ata“ das*

Wiederholen, e brezhoneg e verk ar rakger „ad-“ hag al losger „-ata-“ an arren ; *ein auf der Spitze stehendes rotes Viereck kennzeichnet die Farbe Karo*, ar rummad kartoù karo a zo ul lankell ruz da arouez dezhañ, ul lankell ruz a verk ar rummad kartoù karo ; *jeden Warenartikel genau kennzeichnen*, arouezñ mat pep tamm marc'hadourezh, arouezñ mat pep traezenn, merkañ mat pep traezenn, lakaat ur merk war pep tamm marc'hadourezh, lakaat ur merk war pep traezenn ; *diese Tat kennzeichnet ihn*, ar pezh en deus graet a zo arouezius (arouezus) eus e demz-spered, ar pezh en deus graet amañ (an oberezh-se) a arouez mat anezhañ ; *die Lage als kritisch kennzeichnen*, arouezñ ar blegenn evel bezañ gwall arvarus, kavout gwall arvarus ar blegenn ; *Person, die etwas kennzeichnet*, merker g. [*liester merkerien*] ; *Gerät, das etwas kennzeichnet*, merker g. [*liester merkerioù*].

kennzeichnend ag. : arouezius, arouezus, arouezennek, spisverkus, merkidik ; *eine kennzeichnende Gebärde*, ur jest anat g., ur jest aes da gompren g. ; *die Pluralformen mit der Zweizahl sind kennzeichnend für das Bretonische*, an daouder a zo un dra dioutañ e-unan e brezhoneg.

Kennzeichnung b. (-, -en) : 1. aroueziadur g., marilhadur g., merk hennadiñ g., merk anaout g., merk anat g. ; 2. merkadur g., merkerezh g., merkañ g.

Kennziffer b. (-, -n) : 1. niverenn varilh b., niverenn-anaout b., marilhadur g. ; 2. [kenw.] boneg b., daveenn b. ; 3. [mat.] naouuster g. ; 4. argement g. ; *Rentabilitätskennziffer*, argement askorusted g.

Kenose b. (-) / **Kenosis** (-) : [relij.] kenoz g.

Kenotaph n. (-s, -e) : bolz-eñvor b., monumant ar re varv g., monumant koun g., maen-koun g., bolz-kañv b.

Kenotron n. (-s) : [tredan.] kenotron g.

Kentaur g. (-en, -en) : 1. [mojenn.] denvarc'h [*liester denvirc'hi*] g., den-marc'h [*liester tud-varc'h*] g. ; 2. [stered.] steredeg an Den-marc'h b.

kentern V.gw. (ist gekentert / hat gekentert) : [merdead.] 1. (ist gekentert) treiñ war e c'henoù, troc'holiañ, eilpenniñ ; *das Schiff ist gekentert*, troet eo ar vag war he genoù ; 2. (hat gekentert) cheñch tu penn-da-benn, treiñ tu evit tu ; *der Wind kentert*, treiñ a ra an avel tu evit tu ; *die Flut kentert*, emañ ar mor o tanzen dichalañ, distro eo an tre, distokañ a ra ar mor, leuskel a ra tre, ar mor a laosk tre, tarzhañ a ra an dichal, treiñ a ra ar mor, distreiñ a ra ar mor.

Kentern n. (-s) : [merdead.] 1. [bigi] troc'holiañ g. ; *ein Schiff zum Kentern bringen*, lakaat ur vag war he genoù, treiñ ur vag war he genoù ; 2. [mor] distro-vare b.

kentersicher ag. : [merdead.] didroc'holiadus, ... na c'hall ket troc'holiañ.

Kenterpunkt g. (-s, -e) : [mor] distro-vare b. ; *Kenterpunkt bei Hochwasser*, tarzhañ an dichal g., ar c'hentañ tre g., distro an tre b./g. ; *Kenterpunkt bei Niedrigwasser*, tarzhañ al lanv g., ar c'hentañ lanv g., distro al lanv b./g.

Kephalgie b. (-) : [mezeg.] kloppennost g., poan-benn b., droug-penn g., pennad g., kloppennad b., P. poan vlev b., droug blev, terzhienn logod b.

keppeln V.gw. (hat gekeppelt) : [Bro-Aostria] foeltradiñ, cholmiñ, saezhiñ, sakreal, jameal, leuskel nondeoù, nondeal, tonerdeal, langajal, renakañ, mallozhiñ, disteurel mallozhioù, leuskel mallozhioù ha gwallgomzoù, dornañ kunujennoù, divegiñ kunujennoù, tetiñ, luronñ, doubleal, touiñ Doue, droukpediñ, gwallbediñ, sulbediñ, kalkennañ, pec'hiñ, gragailhat, grognonañ, grognonat, grozmat, grognal, grontal, karnajal, krozal, sinkanal, soroc'hal, trouzal, razailhat, skandalat, P. pomponiñ.

Keramik b. (-, -en) : 1. [traezenn] kroc'han g., pri-poazh g., priaj g., poazhprienn b. ; *Keramik ausbessern*, krafañ priaj ; 2. [arz] kroc'hanerezh g., prierezh g., poderezh-pri g., priouriezh b.

Keramiker g. (-s, -) : kroc'haner g., priour g.

Keramikkunde b. (-) : kroc'hanouriezh b.

keramisch ag. : kroc'hanel, ... pri-poazh, ... prierezh.

keramisieren V.k.e. (hat keramisiert) : kroc'hanañ.

Keramisierung b. (-) : kroc'hanañ g.

Keramologie b. (-) : hengroc'hanouriezh b.

Keratin n. (-s, -e) : [bev.] keratin g.

keratinisieren V.gw. . (hat keratinisiert) : [bev.] keratinaat.

Keratinisierung n. (-s) : [bev.] keratinaat g.

Keratometer n. (-s, -) : [mezeg.] oftalmometr g.

Keratose b. (-, -n) : [mezeg.] keratoz g.

Keratotomie b. (-, -n) : [mezeg.] keratotomiezh b.

Kerbe b. (-, -n) : 1. ask g., askenn b., koch g., kran g., hosk g., boulc'h g., boulc'hadur g., skej g., skejadur g., skejadenn b., troc'h g., drailh g., ingoch g., dantenn b., dantad g., toull ivin g. ; *eine Kerbe ins Holz schneiden*, *eine Kerbe ins Holz schlagen*, ober un ask en un tamm koad, askañ (hoskiñ, kochañ) un tamm koad, ober ur c'hoch (un hosk, ur c'hran) er c'hoad ; *Kerben in die Ohren der Schafe schneiden*, drailhennañ skouarnioù an deñved ; 2. P. garbedenn b., pleg ar peñsoù g. ; 3. P. *in die gleiche Kerbe schlagen*, *in die gleiche Kerbe hauen*, a) fonnaat kaoz u.b., fonnaat mennad u.b., tuañ gant u.b., toniañ gant u.b., sevel (a-du, en tu, en un tu) gant u.b., mont en tu (en un tu, a-du) gant u.b., dont a-du gant u.b., dont en tu gant u.b., brallañ war-zu u.b., mont en avel u.b., asantiñ, bezañ a-du gant u.b., treiñ a-du gant u.b., pouezañ a-du gant u.b., kouezhañ e lamm u.b., skeiñ e park u.b., bezañ erru e park u.b., bezañ a-du-kaer gant u.b., skeiñ war an tach ; b) bezañ a-dra an eil gant egile, bezañ war al lazhañ gant u.b., gwriat war an hevelep torchenn, gwriat war ar memes liñsel, bezañ war an hevelep neudenn, bountañ (sachañ) war an hevelep ibil, bountañ (sachañ) war an hevelep tu, bezañ a-vouezh, kanañ ar gousperoù war ar memes ton.

Kerbel g. (-s) : [louza.] serfilh str. ; *knolliger Kerbel*, serfilhdous g.

Kerbelrube b. (-, -n) : [louza.] serfilhdous g.

kerben V.k.e. (hat gekerbt) : askañ, askennañ, hoskiñ, kochañ, skejañ, ober ur c'hoch (un hosk, ur c'hran) e ; *gekerbter Spreitenrand eines Blattes*, bord kranellek un delienn g.

Kerben n. (-) : askañ g.

Kerbholz n. (-es) : 1. tailhenn b. ; 2. [dre skeud.] P. *er hat viel auf dem Kerbholz*, peadra (meur a waldaol) en deus war e goustiañs, n'eo ket glan a dorfed, ur bern kerc'h a zo e-mesk e segal.

Kerbseepocke b. (-, -n) : [loen.] kravan str., koural bihan str., koural bagoù str., koural kerreg str., rogn-kerreg g.

Kerbstock g. (-s, -stöcke) : tailhenn b.

Kerbtier n. (-s, -e) : [loen.] amprevan g., waoñ g., waoñv g.

Kerbzahnbuschse b. (-, -n) : [tekn.] envez dentek g.

Kerkring-Falten ls. : [korf., *plicæ circulares*] plegoù kelc'hiek ar vouzellenn voan ls.

Kerf g. (-s, -e) : [loen.] amprevan g., waoñ g., waoñv g.

Kerguelen n. : [douaroniezh] Kergelenn b. ; *der Kerguelen-Archipel*, Inizi Kergelenn ls.

Kêr-lz n. : [mojenn.] Kêr-lz b. ; *wenn Kêr-lz nun einmal wieder auftaucht*, *wird Paris untertauchen*, pa ziveuzo Kêr-lz e veuzo Pariz.

Kerker g. (-s, -) : jol g., toull-bac'h g., bac'h b., karc'har g., jeal g., lec'h teñval g. ; *jemanden in den Kerker werfen*, bac'hañ u.b., toullbac'hañ u.b., karc'hariañ u.b., koufrañ u.b., lakaat u.b. er c'harc'har (en toull-bac'h, er goudor), teurel u.b. er c'hloz, lakaat u.b. er c'hloz, skeiñ u.b. er prizon, dastum u.b. er c'hloz,

kraouiañ u.b., lakaat u.b. dindan vorailh, kas u.b. d'ar bidouf, lakaat u.b. en disheol, lakaat u.b. er sac'h maen, kaouediñ u.b., pakañ (skeiñ, plantañ, bountañ, plomañ, kognañ) u.b. en toull, klozañ u.b., lakaat klenk war u.b. ; *im Kerker schmachten*, chagañ en toull-bac'h, michodiñ en toull, chom da vichodiñ en toull, reuziañ gant ar prizonierezh, louediñ en toull.

Kerkerhaft b. (-) : [istor] bac'hidigezh b., bac'hadur g., prizonadur g., prizoniadur g., karc'haridigezh b., prizonidigezh b., enserridigezh b.

Kerkermeister g. (-s,-) : jolier g., karc'harour g.

Kerkerstrafe b. (-,-n) : [istor] bac'hidigezh b., karc'haridigezh b.

Kerl g. (-s,-el/-s) : 1. paotr g., gwaz g., nostant g. [*liester* nostanted], mal g., bougre g. [*liester* bougreed], truchon g. [*liester* truchoned], ji g. [*liester* jioù] ; *Kerle*, paotred ls., gwersed ls., maled ls., malien ls. ; *ein großer, schlaksiger Kerl*, un diskrouger anduilh g., ur ramz treut-gagn g., ur vazh wisket b., ur moanard g., unan hir ha moan evel ar wall-amzer, ul lañsaden b., ul lañsenn b., ur paotr korfet evel ur gouarc'henn g., ur pezh pikol den bras g., ur firitelleg g., ul langouineg g., ur skarineg g., ur skrilh g., ur fourcheg g., un dreustel b., ur skipard g., ur skrifelleg g., ur c'horf mat a zen g., ur skilfenn a baotr b., ur gaoleg g., ul louaneg g., ul lank g., un dreustenn b., ur gouere g., un tamm mat a zen g., ur freilhenneg g., un hinkin g., ur skeul vabu b., unan bras evel ur skeul g., ur baluc'henn b., ur berchenn b., ur pezh jelkenn a baotr b., ur markol den g., ur c'hrennard mat g., ur peulvan g. (Gregor), P. ul lahir g., ur paotr toull et uhel g. ; *ein robuster Kerl*, ur galedenn a zen b. ; *robuste Kerle*, paotred an terruplañ ls., paotred sonn ls., paotred start ls. ; *ein feiner Kerl*, ur paotr a-feson g., ur paotr a-zoare g., ur paotr tre g., ur paotr kenañ g., ur gwaz g., un den a neuz g., un den a-vod g., un den kenañ g., un den da blijout g. ; *ein gemütlicher Kerl*, un denig war e bouez g., ur paotr jentil g., ur paotr bourrus g. ; *er ist ein prima Kerl*, un paotr tre eo, un den kenañ eo hennezh, hennezh a zo ur paotr eus ar gwellañ, hennezh a zo ur paotr a'r gwellañ, hennezh a zo un ebeul anezhañ, ur fouin eo hennezh, un den a neuz eo, hennezh a zo ur paotr da blijout ; *sie ist ein prima Kerl*, ur plac'h tre eo, ur plac'h kenañ eo honnezh, ur plac'h a neuz eo, ur plac'h da blijout eo honnezh, honnezh a zo ur plac'h a'r gwellañ, honnezh a zo ur plac'h eus ar gwellañ ; *ein guter Kerl*, *ein braver Kerl*, ur paotr mat g. ; *ein lustiger Kerl*, *ein fideler Kerl*, ur c'hwil g., ul liper g., unan laouen hag aes g., unan hag a gemer ar vuhez diouzh an tu mat g., ur rouler g., ur fringer g., ur bever diroll g., ur c'hampinod g., un higenn b. ; *zwei lustige Kerle*, *zwei fidele Kerle*, daou higenn a zen, atav prest da farsal ls. ; *er ist kein schlechter Kerl*, n'eo ket ur gwallbaotr, n'eo ket drouk tamm ebet ; *ein resoluter Kerl*, ur paotr diouzhtu g., ur paotr disaouzan g. ; *ungehobelter Kerl*, palod g., mordok g. [*liester* mordoked], malord g. [*liester* malorded], beg vil g., beg lor g., bongorz g., paotr hek e c'henoù g., gwidal g., diaoul direzon g., amparfal g., lopez g., den direspet g., loen gars g., loen g., pemoc'h badezet g., galjor g. [*liester* galjored], pabor g. ; *ein elender Kerl*, *ein übler Kerl*, *ein gemeiner Kerl*, ul lampon g., un hailhevod g., ur jalod g., ul lavagnon g., ul louzaouenn fall b., un hailhevodeg g., un hailhoneg g., ur maraod g., ur renavi g., un ampouailh g., ur forbann g., ur peñsel fall g., ul labous treut g., ul labous kailh g., ul labous kleiz g., ur stronk labous g., ur gwall labous g., ur pikouz fall g., ur stronk g., ur standilhon g., un diaoul a baotr g., ul lakepod g., ur fall lakez g., un noazour g., ur gwall bezh g., ur pezh lous g., ur pezh vil g., ur pezh divalav g., ur pezh fall a zen g., un dra milliget g., un toull visoù g., ur paotr lavis g., ul loen brein g., ul loen vil g., ul loen lous g., ul loen fall g., ul loen mut g., un den brein betek mel e eskern g., ur vosenn a zen

b., ul lec'hidenn a zen fall b., ul lastezenn b., ur gwir hailhon g., un hailhon echu g., unan gwazh eget ar vosenn g., ur paotr e gont a fallagriezh ennañ g., un den korvigellet e galon a fallagriezh g., un den pezhell e galon gant ar fallagriezh g., un den n'eus ket ur vlevenn gristen warnañ g., ur paotr a zo kement si fall 'zo tout ennañ g., ur paotr n'eus netra a vat ennañ g., ul loen gars g., ur c'hast b., ur gaster g., ur paotr gagn g., ur gwall higolenn b., un higenn b., un dra vil g., un dra fall g., ur boufon g., ur fouin g., un ebeul g. ; *komm mal her, du sturer Kerl* ! ne deui ket amañ, penn koad ! ; *der Kerl war aus der Berliner Gegend zu uns gekommen*, eus tu Berlin 'oa deuet an nostant-se dimp ; *das ist ein übler Kerl*, *das ist ein elender Kerl*, hennezh 'zo gwaz a-walc'h, hennezh n'eus netra a vat ennañ, hennezh n'eus ket ur vlevenn gristen warnañ, hennezh a zo kement si fall 'zo tout ennañ, pezhell eo e galon gant ar fallagriezh, hennezh a zo korvigellet e galon a fallagriezh, e gont a fallagriezh a zo ennañ, ur gaihenn a zen a zo anezhañ ; *das ist ein Kerl* ! hennezh a zo ur maout a zen ! hennezh 'zo ur gwaz ! ; *dämlicher Kerl*, diod kaezh g., amziod g., brizhdiod g. ; *ein dummer Kerl*, ur genaoueg g., ur genaoueg echu g., ur podig g., ur pothuarn g., un impopo g., ur glaourenneg g., ur pampez g., un nouch g., ul loñseg g. [*liester* loñseged], ur genoù klapez g., ur glapez g., ur genoù da bakañ kelien g., ur genoù patatez g., ur genoù gwelien g., un alvaon g., un houperig g., ur bourjin g., ur geolieg g., ur beg don g., ur beg bras g., ur genoù bras g., ur genoù frank g., ur begeg g., ur beulke g., ul leue g., ul leue dour g., ul leue brizh g., ul leue geot g., ur beg leue g., ur paourkaezh diod g., ur balbouzer g., ur balteg g., ur bajaneg g., ur papelod g., un droch g., ur penn droch g., un den sot g., ur makez cheulk g., ur makez tamm paotr fin g., ur makez penn leue g., ur mell baja g., ul loukez g., ur c'hloukez g., ur banezenn b., ur batatezenn b., ur gogez g., ur pennsod g., un diskiant g., un darsod g., ur magn g., ur penn luch g. ; *ein armer Kerl*, un hers-mizer g., ur paourkaezh den g., ur paourkaezh paotr g., ur paourkaezh tru g., ur paourkaezh treu g., ur paourkaezh tra dreut g., ur pikouz g., un trueg g., ur reuzeudig g., un ezhommeg g., un tavanteg g., un denjentil laou g., ul laoueg g., ur paourkaezh bougre g. ; *armer Kerl* ! paourkaezh den ! ; P. *guckt euch mal den Kerl an* ! lugnit 'ta an nostand ! ; *falscher Kerl*, gidaz g. [*liester* gidazed], ganaz g. [*liester* ganazed], gwidal g. [*liester* gwidaled], den faos g., den hep feiz na reizh / den disleal g. (Gregor), den gaou g., den gaouiat g., den ganas (gidas, gwidreüs), yudaz g., gwasker g., trubard g., treitour g., den a-zindan g., kontell a zaou droc'h b., koarenn b., pezh klufan g., milizenn b., souchadenn, ur souchet a zen g., korvigeller g. ; *das ist ein falscher Kerl*, n'eus nemet kildro ennañ, un den gaou eo hennezh, ur pezh klufan eo hennezh, ur vilizenn a zo anezhañ, ur souchadenn a zo anezhañ, ur souchet a zen a zo anezhañ, n'eo ket onest e c'hoari, hennezh ne sell ket eeun ouzh Doue james, n'eo ket virjin e zaoulagad, ur skoachet a zen a zo anezhañ, ur c'hlozennek a zen a zo anezhañ, ur c'hoachet a zen a zo anezhañ, ur c'huzhet a zen a zo anezhañ, hennezh a zo ur spered besk a zen anezhañ, an den-se a zo koad-tro ouzh e ober, hennezh ez eus koad a-dreuz ennañ, techet eo da c'hoari e vlez, techet eo da c'hoari e vitaouig, dre zindan eo, kildrouk eo, kuzh-ha-muz eo, kuzh-muz eo, un den souchet eo, hennezh a zo ur yudaz, hennezh a zo ur gwasker, hennezh a zo ganas, un den brav a ran gantañ, ur goarenn a zo anezhañ ; 2. peanv g., tra g., mal-bran g. ; *wie heißt der Kerl* ? piv eo ar peanv-se ? piv eo ar penn pikous-se ? piv eo an dra-mañ ? piv eo ar mal-bran-se ? ; *ich habe keine Ahnung, wer dieser Kerl ist*, n'ouzon ket piv eo an dra-mañ ; *dieser Kerl*, ar machin-se g., an istrogell-se g., ar c'hozh den-se g., an dra-mañ g., ar mal-bran-se g., ar penn pikous-se g. ; 3. markouilh g., pitod g. ; *ihr Kerl*, he

markouilh g., he zarkouilh g., he fitod g. ; *sie ist mit ihrem Kern aufgetaucht*, dibouket eo gant he fitod.

Kerlchen n. (-s,-) : P. boulom g., boulomig g., mous g., blogorn g., krotouz g., avrelo g., sioc'h an g., torgos g., traouilh g., skribiton g., skoarnard g., gwidoroc'h g., gwidoroc'hig g., skrilh g., speñv g., marmouz ken uhel hag ur bouteg g., marmouz ha n'eo ket brasoc'h hag ur c'horn-tont g., marmouz bihan g., boustouv g., c'hwiltouz g., c'hwitouz g., bitouz g., bistrakig g., Yann gañfard g., Yann grenn g., Yann varmouz g., Yann vous g., plog g., babouz g., kac'her g., bidorc'hig g., minoc'h g., preñvig g., preñv-douar g., kampinod g. ; *armes Kerlchen*, *armes kleines Kerlchen*, paourig g., kaezh bihan g., kaezh bugel g., paourkaezh bugel g., kaezhig bihan g., bugel kaezh g.

Kermes g. (-es) : 1. [loen.] preñv-skarlek g., preñv-karmin g., tane g. ; 2. [liv] tane g., karmin g.

Kermeslaus b. (-, -läuse) : [loen.] preñv-skarlek g., preñv-karmin g., tane g.

Kern g. (-s,-e) : 1. [louza.] maen g. [*liester* mein], askorn g. [*liester* eskern], kraoñenn b. [*liester* kraoñ str.], splus str., plusk str., greun str., had str. ; *der Kirschkern*, maen ar gerezenn g., ar maen kerez g., an askorn kerez g., kraoñenn ar gerezenn b. ; *spuck den Kirschkern aus*, tuf da askorn kignez en-dro ; *Birkenkern*, splus per str., plusk per str., greun per str., had per str. ; *Orangenkern*, splus orañgez str., plusk orañgez str., greun orañgez str., had orañgez str.

2. bouedenn b., lodenn greiz b., kreiz g., kraoñell b., krek g., kalon b., kalonenn b., nukleüz g., derc'h an g., derc'henn b. ; *der Kern der Nuss*, bouedenn ar graoñenn b. ; *der Kern der Karotten ist verfault*, kreizoù ar c'harotez a zo brein ; [bev.] *Zellkern*, nukleüz g., kraoñell ar gellig b. ; *zweilappiger Kern*, kraoñell daouhoskek b. ; *dreilappiger Kern*, kraoñell drihoskek b. ; [fizik, kimiezh] *Atomkern*, derc'h an g., nukleüz an atomenn g. ; *spaltbarer Kern*, derc'h an skiriedik g. ; *Reaktorkern*, kalonenn an dazgwrereder derc'h an g. ; [kimiezh] korvell g. ; *Benzolkern*, korvell benzenek g. ; [douarouriezh, stered.] kalonenn b. ; *Erdkern*, krek an Douar g., kalonenn an Douar b., kentrosfer g. ; *innerer Kern*, kalonenn diabarzh an Douar b. ; *äußerer Kern*, kalonenn diavaezh an Douar b. ; [hinouriezh] *Kondensationskern*, kraoñell c'hlizhenniñ b. ; *Eiskern*, *Gefrierkern*, kraoñell skornañ b. ; [korf.] gronn g., korf g. ; *Mandelkern*, *Mandelkernkomplex*, korf alamandezek g. ; *Olivenkern*, gronn olivennek g.

3. [mat.] *Dimension des Kerns*, mannelezh b.

4. [dre skeud.] natur b., danvez g. ; *der Kern einer Frage*, dalc'h brasañ ur gudenn g., don-donañ (skoulm g., donig-don g., mudurun b.) un afer g., ar poent grevusañ eus un afer g., ar poent pounnerañ eus un afer g., stagell un afer (Gregor) b. ; *damit sind wir beim Kern der Sache*, emaomp ganti ! ; *wir kommen nun zum Kern der Sache*, erruout a reomp bremañ e kreiz ar c'hoari, mont a reomp bremañ dre greiz ar stad, stagañ a reomp bremañ gant mudurun an afer ; *das ist des Pudels Kern* ! amañ emañ holl an dalc'h (ar skoulm, mudurun an afer) ! hennezh eo ar penn ! amañ emañ an amanenn ['mañ 'mañ an aman'] ! amañ emañ ar c'hoari ! setu neuze an diskoulm eus an afer ! ; *in dem Jungen steckt ein guter Kern*, danvez mat a zo er paotr-se, paotr mat eo en e had, anien vat a zo er paotr-se ; [preder.] derc'hvoud g., solwez g.

5. [dre skeud., strollad tud] *der harte Kern*, ar graoñell galet b. ; *der Führungskern*, ar graoñell ren b.

6. [kr-l] *je bitterer die Schale, desto süßer der Kern*, ret eo terriñ ar graoñenn evit kaout he bouedenn - ar frouezh gwellañ a-raok dareviñ 'zo bet trenk, c'hwerv, put-ki - taer da welout ha laosk da c'houzout.

Kern- / **kern-** 1. ... nukleel, ... derc'hanel, ... atomek, ... kraoñellek ; 2. peur-, ... da vat, ... pennañ, penn-.

Kernarbeitszeit b. (-,-en) : taluad labour ret g., eurvezhioù labour ret ls. [evit an implijoù-amzer diouzh c'hoant].

Kernbeißer g. (-s,-) : [loen.] beg-tev g., tarveg an hogin g.

Kernbestandteil g. (-s,-e) : [fizik] kedelfenn nukleel b.

Kernblech n. (-s) : houarn gwevn g.

Kernbohren n. (-s) : [mengleuz.] karoteziñ g.

Kernbohrer g. (-,-) / **Kernbohrgerät** n. (-s,-e) / **Kernbohrmaschine** b.(-,-n) : [tekn.] karotezer g. [*liester* karotezerioù] ; *mit dem Kernbohrer Bohrkern gewinnen*, karoteziñ.

Kernbohrung b. (-,-en) : [mengleuz.] karoteziñ g.

Kernbrennstoff g. (-s,-e) : [fizik] helosk nukleel g., helosk derc'hanel g., loskant derc'hanel g.

Kernchemie b. (-) : kimiezh nukleel b., kimiezh derc'hanel b.

Kernchen n. (-s,-) : [louza.] splus str., plusk str., greun str., had str.

Kernelement n. (-s,-e) : pezh pennañ g.

kernen V.k.e. (hat gekernt) : [tekn.] karotezañ.

Kernen n. (-s) : karoteziñ g.

Kernenergie b. (-) : energiezh nukleel b., gremm derc'hanel g., tredan derc'hanel g. ; *auf die Kernenergie setzen*, skeiñ war hent an energiezh nukleel, lakaat e spi er gremm derc'hanel ; *Umstellung auf Kernenergie*, derc'hanekadur g., derc'hanekaat g. ; *auf Kernenergie umstellen*, derc'hanekaat.

Kernenergieanlage b. (-,-n) : aveadur nukleel g., staliadur nukleel g., kreizenn nukleel b., kreizenn derc'hanel b., tredanva derc'hanel g.

Kernenergieantrieb g. (-s) : erlusik nukleel g., erlusik derc'hanel g., erlusikañ nukleel g., erlusikañ derc'hanel g.

Kernexplosion b. (-,-en) : tarzhadenn atomek b., tarzhadenn nukleel b., bloesk derc'hanel g.

Kernfach n. (-s,-fächer) : [skolioù] danvez-skol pennañ g., diskliblezh pennañ b.

Kernfamilie b. (-,-n) : familh diazez b., tiegezh diazez g. [mamm, tad ha bugel], familh graoñell b.

Kernforscher g. (-s,-) : atomour g., arbennigour war ar fizik derc'hanel g.

Kernforschung b. (-,-en) : imbourc'h derc'hanel g.

Kernfrage b. (-,-n) : *die Kernfrage*, ar c'hraf pouezusañ g., ar vudurun b., ar skoulm g., an dalc'h brasañ g., ar c'hentañ pezh eus udb g., an amanenn g., ar poent grevusañ g., ar poent pounnerañ g., ar pep pouezusañ g., ar pep donañ eus udb g., ar penn g., ar penn kentañ g., ar pezh pouezusañ g., ar pep retañ g., ar pezh retañ g., ar pezh a gont ar muiañ g., ar pezh a zoug g.

Kernfrüchte ls. : [louza.] frouezh splus str., frouezh splusek str.

Kernfusion b. (-,-en) : [nukl.] uniadur derc'hanel g., uniedigezh nukleel b.

Kernfusionsenergie b. (-) : energiezh diwar uniedigezh an atom b., gremm diwar an uniedigezh derc'hanel g.

Kernfusionswaffe b. (-,-n) : bombezenn H b.

Kerngedanke g. (-ns,-n) : pennvennozh g., mennozh diazez g.

Kerngehäuse n. (-s,-) : [louza.] krek g., krak g., rañgn g., ragn g., kalonenn b., kalon b. ; *das Kerngehäuse eines Apfels entfernen*, digrekiñ an aval.

Kerngehäuseausstecher g. (-s,-) : digreker g. [*liester* digrekerioù].

kerngesund ag. : digleñved, diwanderioù, yac'h-pesk, yac'h-beuz, yac'h-bloc'h, yac'h-kloc'h, yac'h-frev, yac'h evel ur pesk, yac'h evel ar beuz, yac'h evel un tach, yac'h evel ur c'hloc'h, yac'h ha dibistig, yac'h ha divac'hagn, fresk evel ur pesk,

dinamm, bouljant, yac'h ha diampech, dinamm a bep mac'hagn, bouilh, distag diouzh pep kleñved ; *er ist kerngesund*, yac'h ha koujourn eo hennezh, ruspin ha gae eo, bagol (bagos, dibistig, diampech, divac'hagn, dinamm, bouilh) eo hennezh, dinamm a bep mac'hagn eo, ar vuhez a darzh eus e izili, hennezh a zo aes war e aheloù, yac'h-pesk (-klok, -beuz, -kloc'h) eo hennezh, yac'h eo evel ur pesk (evel ar beuz), yac'h eo evel un tach, hennezh a zo yac'h ha gren, leun a vuhez hag a yec'hed eo, leun a nerzh hag a yec'hed eo, fresk eo evel ur pesk, ur paotr fresk a zo anezhañ, hennezh a zo ur bouilh den.

Kerngröße b. (-) : [fizik] niver tolz g.

kernhaft ag. : 1. fetis, magus, fonnus, dalc'h ennañ, bouedek ; 2. [dre skeud.] dalc'hus, nerzhus, bagol, bagos, start, postek, serzh.

kernhaltig ag. : [bev.] krañlek.

Kernhaus n. (-es,-häuser) : [louza.] kreik g., krak g., rañg g., ragn g., kalonenn b., kalon b. ; *das Kernhaus eines Apfels entfernen*, digrekiñ un aval.

Kernholz n. (-es,-hölzer) : [louza.] derc'h g., koad derc'h g., koad eus kalonenn ar wezenn g., koad eus derc'henn ar wezenn g., koad kentañ troc'h g., koad eus ar c'hentañ troc'h g.

Kernhülle b. (-,-n) : [bev., kitologiezh] koc'henn ar grañlek b.

kernig ag. : 1. [louza.] splusek, ... splus ; 2. [dre skeud.] *kerniger Witz*, bourd pebret g. ; *kernige Rede*, komzoù kreñv (pebret, nerzhus) ls. ; *kerniger Ausdruck*, tro-lavar nerzhus b. ; 3. [dre astenn.] *kernige Nahrung*, boued fetis (magus, fonnus, dalc'h ennañ, nerzhus) g. ; 4. dalc'hus, nerzhus, bagol, bagos, start, postek, serzh.

Kernkomponente b. (-,-n) : pezh pennañ g.

Kernkraft b. (-) : gremm atomek g., gremm derc'hanel g., energiezh nukleel b., energiezh atomek b., tredan derc'hanel g. ; *Umstellung auf Kernkraft*, derc'hanekadur g., derc'hanekaat g. ; *auf Kernkraft umstellen*, derc'hanekaat.

Kernkraftanlage b. (-,-n) : aveadur nukleel g., staliadur nukleel g., kreizenn nukleel b., kreizenn derc'hanel b., tredanva derc'hanel g. ; *Stilllegung einer Kernkraftanlage*, serridigezh ur greizenn nukleel b.

Kernkraftbefürworter g. (-s,-) : dalc'hiad an energiezh nukleel g., skorer an energiezh nukleel g., harper an energiezh nukleel g., aduad an energiezh nukleel g.

Kernkraftbefürworterin b. (-,-nen) : dalc'hiadez an energiezh nukleel b., skorerez an energiezh nukleel b., harperez an energiezh nukleel b., aduadez an energiezh nukleel b.

Kernkraftgegner g. (-s,-) : enebour an energiezh nukleel g.

Kernkraftgegnerin b. (-,-nen) : enebourez an energiezh nukleel b.

Kernkraftwerk n. (-s,-e) : kreizenn nukleel b., kreizenn derc'hanel b., tredanva derc'hanel g.

Kernladung b. (-,-en) : bec'hiad atomek g. bec'hiad an derc'han g.

Kernladungszahl b. (-,-en) : [fizik, kimiezh] niverenn atom b.

Kernleder n. (-s,-) : lèr kentañ troc'h g., lèr heberzh g., lèr dreistdibab g., lèr eus an dibab g., lèr diouzh an dibab g., lèr a'r blein g., lèr a'r choaz g., lèr a'r boulc'h g., lèr eus ar gwellañ g., lèr a'r c'haerañ g., lèr dibab g., lèr a-zibab g.

Kernlochbohrkrone b. (-,-n) : [tekn.] karotezer g. [*liester karotezerioù*] ; *mit der Kernlochbohrkrone Bohrkerne gewinnen*, karoteziñ.

Kernlochbohrung b. (-,-en) : [mengleuz.] karoteziñ g.

kernlos ag. : [louza.] divein, displus, diaskorn, dihad.

kernmagnetisch ag. : [mezeg.] *kernmagnetische Resonanz*, skeudennerezh dre zasson gwarellel g.

Kernmehl n. (-s) : flour gwinizh g., flourenn ar bleud b., flourenn vleud b., bleud flour g. / flour g. (Gregor).

Kernmembran b. (-,-en) : [bev., kitologiezh] koc'henn ar grañlek b.

Kernobst g. (-es) : [louza.] frouezh splus str., frouezh splusek str.

Kernprinzip n. (-s,-prinzipien) : pennaenn diazez b., pennaenn amparus b., kolonenn b., maen-font g., diazez g., pennaenn bennañ b.

Kernphysik b. (-) : fizik nukleel g., fizik derc'hanel g., derc'hanouriezh b.

Kernphysiker g. (-s,-) : derc'hanour g.

Kernpunkt g. (-s,-e) : *der Kernpunkt*, ar c'hraf pouezusañ g., ar vudurun b., ar skoulm g., an dalc'h brasañ g., ar poent grevusañ g., ar poent pounnerañ g., an amanenn g., ar c'hentañ pezh eus udb g., ar pep pouezusañ g., ar pep donañ eus udb g., ar penn g., ar penn kentañ g., ar pezh pouezusañ g., ar pep retañ g., ar pezh retañ g., ar pezh a gont ar muiañ g., ar pezh a zoug g., ar gempenn b.

Kernreaktion b. (-,-en) : dazgwered nukleel g., reaktadenn nukleel b.

Kernreaktor g. (-s,-en) : reaktor nukleel g., dazgwrereder derc'hanel g.

Kernresonanz b. (-) : [mezeg.] *magnetische Kernresonanz*, skeudennerezh dre zasson gwarellel g.

Kernschale b. (-) : [louza., kleñved] dol b.

Kernschatten g. (-s,-) : skeud pur g., skeud rik g., skeud klok g.

Kernschmelze b. (-,-n) : uniadur kalonenn ar reaktor nukleel g., uniadur kalonenn an dazgwrereder derc'hanel g.

Kernseife b. (-) : soavon gwerch g., soavon vrikenn g., soavon diazez g., soavon Marsilha® g.

Kernspaltung b. (-,-en) : skiriadur an derc'han g., skiriadur derc'hanel g., torradur an atom g., digevanidigezh an atom b., digevanañ an atom g.

Kernspaltungsbombe b. (-,-n) : bombezenn A b.

Kernspeicher g. (-s,-) : [stlenn.] memor gorennoù b.

Kernspin¹ g. : (-s,-s) : [fizik] spin derc'han g.

Kernspin² n. : (-s,-s) [berradur] / **Kernspintogramm** n. (-s,-e) : [mezeg.] skeudenn domografek b., skeudenn haenlunel b.

Kernspintomograf g. (-en,-en) : [mezeg.] skanner g., c'hwilerver g.

Kernspinresonanz b. (-) : [fizik] dasson gwarellel g.

Kernspintografie b. (-,-n) : [mezeg.] skeudennerezh dre zasson gwarellel g.

Kernspruch g. (-s,-sprüche) : setañs b., sturienn b., stur g., ger-stur g., lavarenn-stur b., lavar-stur g., sturlavar g., sturreolenn b.

Kernstück n. (-s,-e) : pezh pennañ g., pennlodenn b.

Kerntechnik b. (-) : teknik nukleel g., teknik derc'hanel g. ; *ein Land mit Kerntechnik ausstatten*, derc'hanekaat ur vro.

Kernteil g. (-s,-e) : lodenn greiz b.

Kernteilung b. (-,-en) : [bev.] mitoz g., kariokinez b., rannadur ar grañlek g.

Kerntruppen ls. : [lu] bagadoù soudarded eus ar vegenn ls., unvezioù stourm eus ar vegenn ls., bagadoù stourm eus ar vegenn ls.

Kernumwandlung b. (-,-en) : [fizik] tregemmadur derc'hanel g., treuzkemm derc'hanel g., treuzkemmadur derc'hanel g., treuzkemmadenn derc'hanel b.

Kernverschmelzung b. (-,-en) : 1. [fizik] uniadur derc'hanel g., uniedigezh nukleel b. ; 2. [bev.] uniadur ar gametoù g., uniedigezh ar gametoù b.

Kernwaffe b. (-,-n) : [lu] arm derc'hanel g., arm atomek g., arm nukleel g. ; *Vertrag über die Nichtverbreitung von Kernwaffen*, feur-emglev evit lakaat harz da emastenn an armoù nukleel er bed g., feur-emglev dispaotañ g., feur-emglev diwar dispaotadur an armoù nukleel g.

kernwaffenfrei ag. : *kernwaffenfreie Zone*, tachenn hep armoù nukleel enni b.

Kernwaffensperrvertrag g. (-s,-verträge) : feur-emglev evit lakaat harz da emastenn an armoù nukleel er bed g., feur-emglev dispaotañ g., feur-emglev diwar dispaotadur an armoù nukleel g.

Kernwaffentest g. (-s,-s) / **Kernwaffenversuch** g. (-s,-e) : arnod derc'hanel g., arnod nukleel g.

Kernwaffenversuchsstopp g. (-s-) : harz lakaet d'an armodoù derc'hanel milourel g., harz lakaet d'an armodoù nukleel milourel g.

Kernzeit b. (-,-en) : **1.** taluad labour ret g., eurvezhioù labour ret ls. [evit an implijoù-amzer diouzh c'hoant] ; **2.** [skolioù] implij-amzer diazez [eus 7 eur 30 betek 1 eur goude kreisteiz] g.

Kernzertrümmerung b. (-,-en) : [fizik] skiriadur an derc'hanel g., skiriadur derc'hanel g., torradur an atom g., digevanidigezh an atom b., digevanañ an atom g.

Kerogen n. (-s,-e) : [maenoniezh] kerogen g.

Kerosin n. (-s) : [kimiezh] kerozen g.

Kersantit g. (-s,-e) : [maenoniezh] kersantit g., P. maen Kersanton g.

Kerze b. (-,-n) : **1.** goulauenn b., goulauenn-goar b., kantol b., kantol-goar b., kantol-c'houlou b., penn goulou g., pennad goulou g., pennad goulauenn g., piled g., piled-koar g., goulou-koar g., goulou g., boujienn b., torch-koar g., mouch-goulou g. ; *große Wachskerze*, piled bras g., piler g. ; *im Schein der Kerzen tanzen*, dañsal e goulou ar c'hantolioù-goar, dañsal ouzh goulou ar c'hantolioù-goar ; *eine Kerze anzünden*, kregiñ ur c'houlauenn, kregiñ goulou, enaouiñ ur c'houlauenn ; *die Kerze flackert*, skediñ-diskediñ a ra ar c'houlauenn-goar ; *eine Kerze*, ur penn goulou g., ur pennad goulou g. ; *ein Stück Kerze*, ur pennad goulauenn g., un tamm goulauenn g., un darn c'houlauenn b. ; *der Stummel einer Kerze*, *der Stumpf einer Kerze*, ur pennadig goulauenn g. ; *die Kerze glüht aus*, *die Kerze brennt aus*, deuet eo pare ar goulou, peurzeviñ a ra ar goulou, dave eo ar c'houlauenn da echuiñ, emañ ar c'houlauenn o vervel, emañ ar c'houlauenn o soetiñ, emañ ar c'houlauenn oc'h ober he zalaroù ; *die Kerze ist ausgegangen*, marv eo ar gantol ; *eine Kerze ausblasen*, c'hwezhañ ur c'houlauenn-goar, c'hwezhañ e fri d'al lutig, c'hwezhañ e fri d'ur c'houlauenn-goar, lazhañ al lutig ; *eine Kerze putzen*, *eine Kerze schnäuzen*, mouchañ ar goulou, divouchañ ar goulou, divouchañ ur c'houlauenn-goar, mouchañ ur c'houlauenn-goar ; *eine Kerze auf den Leuchter aufstecken*, lakaat ur c'houlauenn war ar c'hantolor, lakaat ur c'houlauenn er c'hantolor ; *Osterkerze*, kantol-bask b., piled-pask g. (Gregor) ; *dem heiligen Erwan eine Opferkerze spenden*, lakaat ur c'houlauenn-goar d'an Aotrou sant Erwan ; *bei den Pardons wird mehr Geld für Wein ausgegeben als für Kerzen*, mui a win a zispigner er pardonioù eget a goar ; *Versteigerung bei brennender Kerze*, gwerzh diouzh ar goulou b., gwerzhidigezh dre ar goulou b., gwerzh diouzh ar mouch b. ; *bei brennender Kerze versteigern*, gwerzhañ diouzh ar goulou, gwerzhañ diouzh ar mouch b. ; **2.** [kirri-tan] boujienn b., elienier g. ; **3.** [sport] trebez b. ; *eine Kerze machen*, ober trebez ; *eine Kerze schießen*, kas ar vell a-blom er vann, stlepel ar vell a-bik er vann, bannañ ar vell a-bik d'al laez.

Kerzenauktion (-,-en) : gwerzh diouzh ar goulou b., gwerzh diouzh ar mouch b., gwerzhidigezh dre ar goulou b.

Kerzenbeleuchtung b. (-,-en) : goulou kantol g.

Kerzendocht g. (-s,-e) : poulc'henn b. [*liester poulc'hennou*, poulc'had], mouchenn b., mouch g. ; *schwelender Kerzendocht*, *verglühender Kerzendocht*, mouch o c'hlaouenniñ g., poulc'henn o poulf b., mouch goulou g. ; *brennender Kerzendocht*, pennad-poulc'henn o teviñ g.

Kerzenerguss g. (-s,-ergüsse) : koc'hien kantol-koar str.

kerzengerade ag. : a-sav-sonn ; *kerzengerade stehen wie eine Eins*, bezañ reut evel ur pres (evel ur vazh, evel un ibil er bleud, evel ur ganabenn, evel un tamm koad), bezañ sonn evel ur ganabenn, bezañ sonn evel ur roc'h, bezañ sonn en e sav evel ur blantenn, bezañ reut evel ur post-kleud, bezañ reut evel ur post kloued, bezañ reut evel ur pipi, bezañ sonn evel ur pipi, bezañ eeun evel ur vazh, bezañ ur varrenn houarn en e c'houzoug, bezañ lakaet kegel e vamm en e gein, bezañ kegel ar vamm-gozh oc'h ober gwalenn-gein d'an-unan (*emañ kegel e vamm-gozh oc'h ober gwalenn-gein dezhañ*), en em zerc'hel evel ur peul, bezañ sonn evel ur peul-karr, bezañ sonn evel ul lakez pikez, bezañ sonn evel ur piler, bezañ plom e-giz ur post kloued, bezañ plom e-giz un tour, bezañ plom evel ur maen, chom sonn evel ur vazh kloued, bezañ reut ha sonn evel un tonton besk, bezañ eeun evel un tach, bezañ sonn war e gilhorou evel ur c'hilhog.

Kerzengießler g. (-s,-) : goulauier g., koarer g., piledour g.

Kerzenhalter g. (-s,-) : gwaskell b., boujod g., kantolor g., doug-goulauennou g., dalc'her goulauennou g.

Kerzenhändler g. (-s,-) : goulauier g., koarer g., piledour g.

Kerzenhütchen n. (-s,-) : mougerig g., korn-mouger g., mouger-goulou g., gwalenn-vougerez b., laz-lutig g.

Kerzenleuchter g. (-s,-) : kantolor g., kantolor-barrek g., kantolor-skourrek g., kantolor-skourret g., kantolor brankek g., kantolor brec'hek g.

Kerzenlicht n. (-s) : goulou kantol g. ; *bei Kerzenlicht schreiben*, skrivañ ouzh goulou ur gantol-goar.

Kerzenlöcher g. (-s,-) : **1.** mougerig g., korn-mouger g., mouger-goulou g., laz-lutig g., P. mouchig-dall g. ; **2.** [en ilizoù] gwalenn-vougerez b., horzenn-c'houlou b., korloko g.

Kerzenmacher g. (-s,-) : goulauier g., koarer g., piledour g.

Kerzenmanschette b. (-,-n) : harz-koar g.

Kerzennuss b. (-,-nüsse) : [louza.] bankoul str., kraoñ-bankoul str.

Kerzennussbaum g. (-s,-bäume) : [louza.] gwez-bankoul str.

Kerzenputzen n. (-s) : mouchañ g., divouchañ g.

Kerzenrückstände ls. : koc'hien kantol-koar str.

Kerzenschlüssel g. (-s,-) : [tekn.] alc'hwez boujiennoù g., alc'hwez elieneroù g.

Kerzenschnäuzen n. (-s) : mouchañ g., divouchañ g.

Kerzenständer g. (-s,-) : kantolor g. ; *mehrmögiger Kerzenständer*, kantolor-barrek g., kantolor-skourrek g., kantolor-skourret g., kantolor brankek g., kantolor brec'hek g.

Kerzenstummel g. (-s,-) / **Kerzenstumpf** g. (-s,-stümpfe) : tamm goulauenn g., darn c'houlauenn b., pennadig goulauenn g.

Kerzenversteigerung (-,-en) : gwerzh diouzh ar goulou b., gwerzh diouzh ar mouch b., gwerzhidigezh dre ar goulou b.

Kerzenweihe b. (-,-n) : [relij.] gouel Maria ar Goulou g.

Kerzenzieher g. (-s,-) : goulauier g., koarer g., piledour g.

Kerzenziehform b. (-,-en) : [tekn.] ambouler goulauennou g. [*liester amboulerioù goulauennou*].

Kerzenzündung b. (-,-en) : [kirri-tan] enaouerezh dre voujiennoù g., enaouerezh dre elieneroù g.

Kescher g. (-s,-) : bazh-roued b., avanell b., avenell b., roñvaled b., salabardenn b., poulre g., tenell b.

keschern V.k.e. (hat gekeschert) : tapout gant ur vazh-roued.

Kescherfischer g. (-s,-) : salabarder g.

kess ag. : 1. disaouzan, dichek, digoll, divergont, hardizh, her, balc'h, divezh, dibalamour, digaz, difoutre, diskramailh, re libr e zoareoù, re zieub e zoareoù ; 2. strak, kran, cheuc'h, kempenn, mistr, a-stroñs, faro, moust, nifl, lipet, stipet, turgn, gwisket brav, gwisket koant, stad ennañ, a droc'h, brav e dreuz, paket cheuc'h, paket brav, gwisket mistr ha mibin, feul, frink ; P. *eine Kesse Biene, ein kesses Mädchen*, ur farodez b., un tamm brav a blac'h b., ul laboussell b., ur sukenn b., ur gaer a blac'h b., ur pakad brav a blac'h b., ur vouilhez plac'h b., ur gurun a blac'h b., ur plac'h gwall vrav b., ur plac'h kaer-distailh b., ur plac'h kaer-eston b., ur plac'h kaer-meurbet b., ur plac'h kenedus-espar b., ul loskadenn b., ur c'harsalenn b., ur femelenn b., ur garvez b., ur fulenn b., un tamm friant g., ul lipadenn b., ur blantenn b., ur gouarc'henn b., ur goantenn b., ur gaerenn b., un deken b., ur chevrenn b., un hadenn b., ur gaer a hadenn b., ur boked g., ur plac'h stipet b., ur stipadenn b., un darinenn a blac'h b., ur gañfantenn b., ur geurenn b., ur strakadenn b., ur bompinnenn b., ur baotrezenn b., ur babig koant g., ur plac'h diouzh ar moull b., ur plac'h tonius b., ur c'hwenenn b., ur plac'h digoradur ganti b., ur plac'h digoradur dezhi b., ur gogez g. ; 3. [dilhad] kas-c'hoant ; *sich kess anziehen*, en em skizhañ, en em c'hreiañ, en em ginklañ kaer, en em wiskañ brav, en em wiskañ mistr ha mibin, en em lakaat en e granañ, mont war e begement, en em lakaat war e begement, mont en e c'hloria mundi, mont en e c'hloria sifoc'hell, en em wiskañ en e gaerañ evel Yann o vont da graoña, en em wiskañ mat evel ar bourev pa'z a d'ober e Bask, en em lakaat en e faroñ, en em wiskañ en e faroñ, en em wiskañ en e gaerañ gre, en em lakaat en e vrav.

Kessel g. (-s,-) : 1. [kegin.] chaodouron g., chidhouarn g., chaodenn b., chaodell b., kaoter b., pothouarn g., pod-houarn, potarn g., pofer g., pod-berver g., pod birviñ g., berverez b., pod soubenn g., per g., kitell b., pillig b., duig g. ; *Teekessel*, pod-berver g., pod birviñ g., kokemard g. ; *ein voller Kessel*, ur chaodouronad g., ur gaoteriad b., ur pothouarnad g., ur billigad b., ur gitellad ; *ein Kessel voll Wasser kochte*, ur chaodouronad dour (ur gaoteriad dour, ur pothouarniad dour, ur billigad dour, ur gitellad dour) a oa war an tan ; *gusseiserner Kessel*, potinenn b. ; *die zwei Griffe des Kessels*, div skouarn ar gaoter ls. ; *Kochkessel*, kaoter b., pod-houarn g., pothouarn g., chaodenn b., chaodell b., chaodouron g., pillig b. ; *Waschkessel*, bailh-kouez g., berverez b., bod b. ; *Brennkessel*, pod-strilhañ g. ; *den Kessel einhängen*, lakaat ar gaoter ouzh an dreznenn-houarn ; *einen Kessel mit Lehm überziehen*, tokernañ ur chaodouron ; 2. [tekn.] kaoter b. ; *der Kessel der Lokomotive*, kaoter ar marc'h-du b. ; 2. [hemolc'h] *Kesseltreiben*, *Kesseljagd*, hu g., hemolc'h dre c'hronnañ ar jiboez g. ; 3. [douarouriezh] *Gebirgskessel*, sirk skomredel g., kelc'henn b., diazad g., pukadenn b. ; *Kessel eines Vulkans*, krater ur menez-tan g., siminal ur menez-tan g., toull-diskarg ur menez-tan g., genoù ur menez-tan g. ; 4. [loen.] faou g., bertim b. ; *sich in den Kessel hinlegen*, bertimiñ ; 5. [Bro-Suis] sailh g., kelorn g. ; 6. [lu] sankenn b., enserradenn b. ; *der Kessel von Stalingrad*, sankenn Stalingrad g. ; *der Kessel von Lorient*, sankenn an Oriant b., enserradenn an Oriant b., chakot an Oriant g.

Kesselanlage b. (-,-n) : [tekn.] enstaladenn gaoter b., staliadur kaoterioù g.

Kesselbau g. (-s) : minterezh greantel g.

Kesselbauer g. (-s,-) : minter g., pilliger g.

Kesselfeuerung b. (-,-en) : oaled gaoter b.

Kesselflicker g. (-s,-) : adstaener g., pilliger g., minter g., jalod g., magnouner g., mignan g.

Kesselflickerei b. : minterezh g., adstaenadur g., adstaenañ g., pilligerezh g.

Kesseljagd b. (-,-en) : hu g., hemolc'h dre c'hronnañ ar jiboez g.

Kesselhaken g. (-s,-) : dreznenn b., dreznenn-bod b., dreznenn-houarn b., bazh-dreznenn b.

Kesselhäkchen n. (-s,-) : ardrezenn b., azdreznenn b.

Kesselhaus g. (-es,-häuser) : tommerezh b., kambr ar c'haoterioù b.

Kesselpauke b. (-,-n) : [sonerezh] timbalenn b., mandore b., gourzaboulin b. ; *Kesselpauke spielen*, timbalennañ.

Kesselraum g. (-s,-räume) : tommerezh b., kambr ar c'haoterioù b.

Kesselschlacht b. (-,-en) : [lu] emgann dre c'hronnañ an enebourien g., emgann gronnañ g.

Kesselschmied g. (-s,-e) : staener g., pilliger g., minter g., jalod g., magnouner g., mignan g.

Kesselschmiede b. (-,-n) : minterezh b., pilligerezh b.

Kesselstein g. (-s) : tartr g., krestenenn b. ; *Kesselstein ansetzen*, krestenenniñ ; *Kesselstein lagert sich in den Röhren ab*, tartrañ a ra ar c'horzennoù, krestenañ a ra ar c'horzennoù, krestenenniñ a ra ar c'horzennoù ; *den Kesselstein von den Röhren entfernen*, digrestenañ ar c'horzennoù ; *Entfernung des Kesselsteins*, didartrañ g., didartrezezh g., digrestenañ g. **Kesselsteinentfernung** b. (-,-en) : didartrañ g., didartrezezh g., digrestenañ g.

Kesselsteinentfernungsmittel n. (-s,-) : digrestener g. [*liester* digrestenerioù], aozad digrestenañ g.

Kesseltreiben n. (-s) : hu g., hemolc'h dre c'hronnañ ar jiboez g.

Kesselüberzug g. (-s,-überzüge) : tokenn b.

Kesselwagen g. (-s,-) : beolvagon b., bagon-veol b.

Kesselwärter g. (-s,-) : tommger g.

Kessheit b. (-) : herder g., herded b., disaouzan g., hardizhegezh b., hardizhañs b., hardison b., hardizhded b., hardizhdre g., doareoù re zieub ls., doareoù re libr ls., taerder g., dijen g., difoutre g.

Kestenbaum g. (-s,-bäume) : [louza.] kistinenn-Spagn b., kistinenn-Indez b., kistinenn-voc'h b., kistinenn-Vourdel b., brizhkistinenn b., gwez-brizhkistin str.

Ketchup g./n. (-/-s,-s) : [kegin.] ketchup g.

Ketsch b. (-,-en) : [merdead.] diwern b., ketch g.

Ketschua n. (-/-s) : [yezh.] kechuaeg g. ; *in Ketschua, auf Ketschua*, ... kechuaek.

Ketschua² b. (-,-) : Kechuaez b.

Ketschua³ g. (-/-s,-/-s) : Kechua g. [*liester* Kechuaiz].

Ketschua- : ... kechua ; [yezh.] ... kechuaek.

Ketschup g./n. (-/-s,-s) : [kegin.] ketchup g.

Kettbaum g. (-s,-bäume) : [stern-gwiadiñ] karvan b.

Kettchen n. (-s,-) : chadennig b. [*liester* chadennoùigoù, chadenningoù].

Kette b. (-,-n) : 1. chadenn b. [*liester* chadennoù, chadinier, cheden, chedin], chadennad b., chenjenn b., rañjenn b. ; *dicke, lange Geschirrkette*, raou b. [*liester* raouier] ; *einen Hund an die Kette legen*, stagañ ur c'hi ouzh e chadenn, chadennañ ar c'hi ; *den Hund von der Kette loslassen*, dichadennañ ar c'hi ; *der Hund ist von der Kette los*, distag eo ar c'hi, aet eo ar c'hi da c'h'aloupat ; *seine Kette zerreißen*, dichadennañ, terriñ e chadenn ; *jemandem die Hände mit Ketten fesseln*, lakaat ar rañjennoù ar daouarn u.b., chadennañ e zaouarn d'u.b. ; *einen Gefangenen in Ketten legen (schlagen)*, lakaat an houarn ouzh treid ur prizoniad, potailhañ ur prizoniad, lakaat potailhoù houarn ouzh izili ur prizoniad, lakaat ur prizoniad ouzh ar c'hefiou, gwaskañ izili ur prizoniad er c'hefiou, lakaat kefiou ouzh daouarn hag ouzh treid ur prizoniad, houarnañ ur prizoniad, hualañ treid ur prizoniad, teuler ur prizoniad en ereoù, hualañ ur prizoniad gant hernaj, rañjennañ ur prizoniad,

lakaat ar rañjennoù ouzh izili ur prizoniad ; *einem Gefangenen die Ketten abnehmen*, dishouarnañ ur prizoniad, dichadenñañ ur prizoniad ; *sie trägt eine Kette um den Hals*, ur chadenn a zo ganti en he c'herc'henn, ur chadenn a zo ganti e kerc'henn he gouzoug, ur chadenn a zo ganti e tro he gouzoug, ur chadenn a zoug en he c'herc'henn ; *sich (dat.) eine Kette umhängen*, lakaat ur chadenn e kerc'henn e c'houzoug, lakaat ur chadenn en e gerc'henn ; *die Kette des Fahrrades ist abgesprungen*, dichadenñet eo ar marc'h-houarn ; *das fehlende Glied in der Kette*, ar mell diant g. ; [relij.] *Sankt Peter in den Ketten*, sant Pêr el liammoù g., sant Pêr en ereoù g. ; **2.** [dre skeud.] yev b., ereoù ls., chadennoù ls., kefiou ls., hernaj g., nask g., rañjennoù ls. ; *ein Volk in Ketten halten*, derc'hel ur bobl dindan yev ; *ein Volk in Ketten legen*, *ein Volk in Ketten schlagen*, kabestrañ ha chadenñañ ur bobl, naskañ ur bobl, teulur ur bobl en ereoù, lakaat ar rañjennoù ar ur bobl ; *der Mensch ist frei geboren und doch überall in Ketten*, dieub eo bet ganet an holl dud ha dindan yev (ouzh ar c'hefiou) emaint dre holl ; *seine Ketten sprengen*, *seine Ketten abschütteln*, terriñ e ereoù, terriñ e chadennoù, breviñ e ereoù, breviñ e chadennoù, strinkañ a dammoù an ereoù diouzh an-unan (e ereoù dioutañ, *hec'h ereoù diouti h.a.*), strinkañ a dammoù an hernaj diouzh an-unan, dichadenñañ, en em zichadenñañ, terriñ e rañjennoù, terriñ e nask ; **3.** *er ist an die Kette zu legen*, diboalet eo da stagañ, foll-mik eo, foll-bras eo, foll-magn eo, foll-tremenet eo, hennezh a zo gars da stagañ, hennezh a zo gars da bennaskañ, hennezh a zo sot da stagañ, hennezh a zo mat da stagañ, foll da stagañ eo, diskiant da stagañ eo, morfoll eo, stagapl eo ; **4.** listenn b., chadenn b., chadenñad b., renkennad b., kaead g., kudennad b. ; *eine Menschenkette bilden*, ober listenn, ober chadenn, kudenniñ ; *eine Kette von Polizisten*, ur renkennad archerien b. ; **5.** steudad b., aradennad b., aradenn b., aridennad b., chadenñad b. ; *Gebirgskette*, steudad-venezioù b., aradennad-venezioù b., aridennad-venezioù b., chadenñad-venezioù b. ; **6.** [tekn., kirri] *Raupenkette*, biskoulenn b. [*liester* biskoulennou], raou b. [*liester* raouier] ; **7.** [dre skeud.] aradennad b., steud b., heuliad g., gwiadenn b. ; *Kette von Ursachen und Wirkungen*, strobad kaozioù hag efedoù g. (Gregor), chadenñad arbennoù ha gweredoù b. ; *die Kette der Geschlechter*, heuliad ar rummadoù g., ar rummadoù lerc'h-ouzh-lerc'h ; *die Kette des Lebens*, *die Kette des Seins*, chadenn ar vuhez b., gwiadenn ar vuhez b. ; **8.** gwidennad b., gwidenn b., rouedad staliou b., chadenñad b. ; *Hotelkette*, gwidennad letioù b., gwidenn letioù b., chadenñad letioù b. ; **9.** [gwiad] steuñvenn b. ; *die Kette und der Schuss eines Gewebes*, steuñvenn hag anneauenn ur wiadenn ; **10.** bandenn b., bandennad b., torkad g., kaouad b./g. ; *eine Kette Rebhühner*, ur vandenn glujiri b., ur vandennad klujiri b., ur gaouad klujiri b., un torkad klujiri g., ur frapad klujiri g. ; **11.** ristenn b. ; *Kühlkette*, ristenn ar yen b. ; **12.** [stlenn.] hedad g. ; *Verarbeitungskette*, hedad keweriañ g., hedad labour g. ; **13.** [kimiezh, bev.] digorvell g. ; *Molekularkette*, digorvell molekul g. ; *verzweigte Kette*, digorvell skoultrennek g. ; *gerade Kette*, *lineare Kette*, digorvell anskoultrenn g.

Kettel g./n. (-s,-) : chadenñig b. [*liester* chadennoùigoù, chadenñigoù].

ketteln V.k.e. (hat gekettet) : [stammerezh] advailhañ.

Kettelmaschine b. (-,-n) : [stammerezh] advailherez b. [*liester* advailherezioù].

Kettelnäherin b. (-,-nen) : [stammerezh] advailherez b. [*liester* advailherezed].

ketten V.k.e. (hat gekettet) : *an etwas (ak.) ketten*, chadenñañ ouzh udb, chenjenñañ ouzh udb, stagañ ouzh udb ; *Trupp aneinander geketteter Sträflinge*, chadenñad galeourien b.

V.em. : **sich ketten** (hat sich (ak.) gekettet) : en em stagañ, en em chadenñañ.

Kettenanker g. (-s,-) : [merdead.] boue-stagañ g. ; *großer Kettenanker*, krog-mor g.

Kettenantrieb g. (-s,-e) : [tekn.] treuzkas dre chadennoù g., treuzkas dre chadenn g., kefloukhañ dre chadenn g., lusk dre chadenn g., erlusk dre chadenn g., keflusk dre chadenn g.

Kettenbaum g. (-s,-bäume) : [stern-gwiadiñ] karvan b.

Kettenblatt n. (-s,-blätter) : [marc'h-houarn] rod kambli b.

Kettenblitz g. (-es,-e) : [fizik] luc'hed chapeled str.

Kettenbriefe ls. : chadenñad lizhiri b.

Kettenbruch g. (-s,-brüche) : [mat.] kevreizhenn gendalc'hek b.

Kettenbrücke b. (-,-n) : pont-skourr g., pont-stenn g., pont-a-ispilh g., pont-orjal g.

Kettenfahrzeug n. (-s,-e) : karbed war raouier g., karbed war viskoulennou g., karr-biskoulenn g.

Kettenflug g. (-s,-flüge) : [nij.] nijadeg a-steud b., nijadeg stok-ha-stok b., nijadeg lost-ouzh-lost b.

Kettenförderer g. (-s,-) : [tekn.] treuzdouer dre chadenn g., mekanik darbariñ dre chadenn g.

kettenförmig ag. : a-stumm gant ur chadenn, e stumm ur chadenn, e doare ur chadenn, e doare chadennoù, a-zoare gant ur chadenn, a-zoare gant chadennoù, a-seurt gant ur chadenn, a-seurt gant chadennoù, chadenñet, e chadenn.

Kettengebirge n. (-s,-) : [douarouriezh] aradennad-venezioù b. ; *durch Faltung entstandenes Kettengebirge*, aradennad roufennek b.

Kettengehänge n. (-s,-) : istribilhon g., stribilhon g.

Kettengehäuse n. (-s,-) : [marc'h-houarn] karter g.

Kettengelenk n. (-s,-e) : mell chadenn g., anell b., lagadenn b., mailh g. ; *die Kettengelenke*, melloù ar chadenn ls., lagadennoù ar chadenn ls.

Kettengetriebe n. (-s,-) : [tekn.] kamblier g. [*liester* kamblieroù].

Kettenglied n. (-s,-er) : mell chadenn g., anell b., lagadenn b., mailh g. ; *die Kettenglieder*, melloù ar chadenn ls., lagadennoù ar chadenn ls.

Kettenhemd n. (-s,-en) : [istor] sae-vailhek b., roched-brezel g./b., haobert g. [*liester* haobertoù], roched mailhoù houarn g./b., sae mailhet b. / hobregon g. / jakoun g. (Gregor) ; [tro-lavar] *da stept der Bär im Kettenhemd !* chouket (peg-ha-peg, stok-ha-stok, genoù ouzh genoù, an eil e genoù egile, krog an eil en egile, yoc'h, gwasket, ur re ouzh ar re all) emañ an dud amañ, sach'ar-vac'h (mac'h'ar-vac'h, a-vac'h, bodet start-ha-start) emaomp amañ, kouchet emaomp amañ evel foenn er solier, ken start emaomp amañ ha gliziged sall en ur varilh.

Kettenhandel g. (-s) : [kenwerzh] kenwerzh etreadouriezh g./b., etreadourezh g., kenwerzh dre etreadourien g./b., kenwerzh dre hanterourien g./b.

Kettenhund g. (-s,-e) : ki-stag g.

Kettenkarussell n. (-s,-s/-e) : kador-nij b.

Kettenkugeln ls. (-) : [lu, istor] bolidi sparlet ls., bolidi rollet ls.

Kettenläden ls. : gwidennad staliou-gwerzh b., gwidenn staliou-gwerzh b., rouedad staliou b., chadenñad staliou b.

Kettenkurve b. (-,-n) / **Kettenlinie** b. (-,-n) : [mat.] krommenn diarfun b.

Kettenpanzer g. (-s,-) : **1.** [lu] karr-emgann g., karr-argad g., karr-arsailh g., karr hobregonek g., karr-brezel g., tank g., hobregonek [*liester* hobregonegoù] g. ; **2.** [istor] sae-vailhek b., roched-brezel g./b., haobert g. [*liester* haobertoù], roched mailhoù houarn g./b., sae mailhet b. / hobregon g. / jakoun g. (Gregor).

Kettenrauchen n. (-s) : sujidgezh kreñv d'ar butun b., gwall vutunerezh g.

Kettenraucher g. (-s,-) : butuner daonet g., butuner touet g., butuner pomet g., butuner kinviet g., butuner echu g., butuner peurechu g., butuner eus ar penn g., butuner diouzh ar penn g., butuner eus ar re washañ g., unan hag a fum evel ur siminal g.

Kettenreaktion b. (-,-en) : 1. [fizik] dazgwered ristennek g. ; *eine Kettenreaktion auslösen*, delankañ un dazgwered ristennek ; *eine Kettenreaktion bremsen*, gorrekaat un dazgwered ristennek ; *divergente Kettenreaktion*, dazgwered ristennek kenforc'hus g. ; *konvergente Kettenreaktion*, dazgwered ristennek kengerc'hus g. ; 2. [dre skeud.] *und es kommt zu einer Kettenreaktion*, hag an eil a gas d'un all.

Kettenring g. (-s,-e) : mell chadenn g., anell b., lagadenn b., ailhedenn b., mailh g.

Kettenrüstung b. (-,-en) : [istor] sae-vailhek b., roched-brezel g./b., roched mailhoù houarn g./b., sae mailhet b. / hobregon g. / jakoun g. (Gregor).

Kettensäge b. (-,-n) : heskennerez-chadenn g., treujerez b.

Kettenschäkel g. (-s,-) : [tekn.] mailhon g., manilh g.

Kettenschaltung b. (-,-en) : [tekn.] dirouderz b., direilher g., heñcher-chadenn g., diroudenner g., digroger g.

Kettenschlepper g. (-s,-) : stlejerez war raouier b., stlejerez-viskoulenn b., traktor war raouier g., traktor war viskoulenn g.

Kettenschluss g. (-es,-schlüsse) : [preder.] liessillogism berraet g., sorit g., heulrakdiviz g.

Kettenschlussargument n. (-s) : [preder.] arguzenn ar bern ed b.

Kettenschutz g. (-es,-e) : [marc'h-houarn] karter g.

Kettenspanner g. (-s,-) : stenner ar chadenn g.

Kettenstemmer g. (-s,-) : [tekn.] ingocherez b.

Kettenstich g. (-s,-e) : [gwiad.] kraf chadennig g.

Kettenterminus g. (-s,-termini) : [kimiezh] gourfenn un digorvell g.

Kettentrieb g. (-s,-e) : [tekn.] kamblier g. [*liester* kamblieroù].

Kettenvermesser g. (-s,-) : chadenner g.

Kettfaden g. (-s,-fäden) : [gwiad.] neudenn steuñvenn b. ; *die Kettfäden auf einen Kettbaum aufwickeln*, steuñviñ, steuñviñ ar wiad, stigmañ neudenn ar steuñvenn war ur garvañ, sterniañ ur gwiaad, lakaat ur gwiaad er stern.

Kettschärer g. (-s,-) : [gwiad.] steuñver g. [*liester* steuñverien].

Kettwalze b. (-,-n) : [stern-gwiadiñ] karvan b., steuñvailh b., steuñvlec'h g.

Ketzer g. (-s,-) : disivouder g., eretik g. ; *zu den Ketzern gehören*, bezañ eus gouenn fallakr an disivouderien.

Ketzerei b. (-,-en) : 1. [relij.] disivoud g., disivouderzh g., erezi b. ; *der Ketzerei verdächtigt werden*, bezañ diskred a zisivouderzh war an-unan, bezañ c'hwezh ar fagodiri gant an-unan ; 2. [dre skeud.] enepkredenn b.

Ketzergericht n. (-s,-e) : Ofis Santel g., lez-varn an inkizision b.

Ketzerhaupt g. (-s,-häupter) : penndisivoudour g., disivoudour g.

ketzerisch ag. : kontrol da reizh an liz, eretik, disivout ; *ketzerische Reden führen*, disivoudiñ, distagañ komzoù kontrol da reizh an liz, distagañ hugunodajoù / distagañ parpailhodajoù (Gregor) ; *man war der Ansicht, dass dieser Schriftsteller ketzerische Meinungen vertrat*, kavout a raed e oa c'hwezh ar fagodiri gant ar skrivagner-se.

Ketzerische(s) ag.k. n. : disivoudelezh b.

Ketzerrichter g. (-s,-) : inkizitor g.

Ketzersein n. (-s) : disivoudegezh b.

Ketzerverbrennung b. (-,-en) : tanlazherezh un disivouder g., tanlazhadeg disivouderien b.

keuchen V.gw. (hat gekeucht) : 1. dielc'hat / berranalañ (Gregor), dich'wezhañ, dihostal, termal, dichelpañ, dianalañ, trealañ, halpiñ, trec'hwezhañ, diflakañ, bac'hellat, mougañ, tagañ, diroufal, bezañ berr war e gezeg, diadaviñ, bezañ tenn an anal d'an-unan (*tenn e anal dezhañ, tenn hec'h anal dezhi h.a.*), bezañ berr war an-unan, bezañ e anal o kinnig mankout, bezañ berr e anal, bezañ ar berralan gant an-unan, bezañ ar berranal war an-unan, soetiñ, simuc'hiñ, berraat war an-unan, dideodañ, kaout poan o kavout e anal ; 2. [milvezegiezh] kornal ; *dieses Pferd keucht beim Rennen*, ar marc'h-se a zo komart, ar marc'h-se a gom.

Keuchen g. (-s) : 1. dirouf g., trealerezh g., termadennoù ls., termerezh g., dankadell b., dirouferez b., dielc'h g., dihost g., dihosterezh g., trec'hwezh g., simuc'h g. ; 2. [milvezegiezh, kezeg] komailhenn b.

keuchend ag. : berranalek, berranal, peus, termus, berr e anal, dialan, tenn e anal, dielc'het, tiñvet, krog an dankadell ennañ, diflak, trealus, dihostet, dirouf, o tielc'hat, o tichelpañ, o tic'hwezhañ, o tiroufal, o trec'hwezhañ, tuzum ; *keuchend ankommen*, degouezhout berr e anal, erruout dialan, erruout tenn e anal, degouezhout gant e anal o kinnig mankout ; *keuchender Atem*, berranal g./b.

Keuchhusten g. (-s) : drev g., paz-yud g., paz-moug g., paz-yuderezh g., paz-bras g., paz-tag g. ; *an Keuchhusten sterben*, mervel gant an drev, bezañ kaset d'ar vered gant ar paz-yud ; *Keuchhusten haben*, kaout an drev, bezañ klañv gant an drev, bezañ taget gant an drev, bezañ kouezhet an drev war an-unan, bezañ gant ar paz-moug, bezañ gant ar paz-yud, bezañ ar paz-moug gant an-unan, bezañ ar paz-yud gant an-unan.

Keule b. (-,-n) : 1. bazh-pennek b. [*liester* bizhier-pennek], bazh-pennog b. [*liester* bizhier-pennog], bazh-pennogek b. [*liester* bizhier-pennogek], bataraz b., pennbazz g. [*liester* pennbizhier], pennbazz g. [*liester* pennoù-bazz], pennog g., krennvazh b. [*liester* krennvizhier], bazh krenn b. [*liester* bizhier krenn], bazh-ribod b. [*liester* bizhier-ribod] ; 2. [kig] morzhedenn b., morzhed b., feskenn b.

Keulen-Bärlapp g. (-s,-e) : [louza.] louzaouenn-ar-saouzan b., saouzanenn b.

keulenförmig ag. : batarazheñvel ; *keulenförmiges Ende einer Antenne*, penn batarazheñvel un dastornell g.

Keulenpilz g. (-es,-e) : [louza.] klavar g. ; *Keulen- und Korallenpilze*, klavarioù ls.

Keulenschlag g. (-s,-schläge) : taol penn-bazh g., taol pennog g.

Keuper g. (-s) : [douarouriezh] trias uhelañ g., live ar margoù kanevedennek g.

keusch ag. : diantech, diantek, glan, diorged, dic'hadal, gwerc'h, dinamm, kast, fur, onest, emziouerus, eleveziek, disaotr, P. divoulc'h.

Keuschbaum g. (-s) : [louza., *Vitex agnus-castus*] pebr manac'h g.

Keusche b. (-,-n) : [Bro-Aostria] kozh ti g., kozh toull ti g., kozh toull brein g., klud g., siklud g., neizh touseg g., ti-gutez g., ti brein g., kozh toull kambr g., lastez ti g., toull lous g., foukenn b., foukenn hudur b., klotenn b., touzinell b. ; *in einer Keusche wohnen*, bezañ lojet dindan lost ar c'hi, lojañ dindan lost ar c'hi, bezañ o chom e Kernetra, bezañ o chom e Kernebeudig, bezañ kludet en un neizh touseg, bezañ kludet en un toull lous.

Keuschheit b. (-) : diorged g., dic'hadaliezh b., glanded b., diantegezh b., kasted b., gwerc'hded b., gwerc'hted b., emziouer g., elevez b., onestiz b.

Keuschheitsgelübde n. (-s) : [relij.] gouestloù a c'hlanded ls., gouestloù a gasted ls., goiunez a gasted b., gouestl a werc'hded g., ro a werc'hded b. ; *das Keuschheitsgelübde*

ablegen, gouestlañ e werch'hded da Zoue, ober gouestl a werch'hded, ober goiunez a gasted.

Keuschheitsgürtel g. (-s,-) : gouriz kasted g., gouriz diantegezh g., gouriz dic'hadaliezh g., gouriz a c'handed g.

Keuschlamm n. (-s) : [louza., *Vitex agnus-castus*] pebr manac'h g.

Kevlar® n. (-s) : [kimiezh] kevlar® g.

Keyboard n. (-s,-s) : **1.** [sonerezh] ograou elektronek g. ; **2.** [stlenn.] klavier g., stokellaoueg b.

Keyboarder g. (-s,-) : [stlenn.] klavierour g.

Kfz n. (-,-) : [berradur evit **Kraftfahrzeug**] karr-tan g., tangarr g.

Kfz-Bau g. (-s) / **Kfz-Bereich** g. (-s) / **Kfz-Branche** b. (-) / **Kfz-Industrie** b. (-) : tangarrerezh g., kartanerezh g.

Kfz-Kennzeichen n. (-s,-) : plakenn varilh b.

Kfz-Markt g. (-s) : marc'had ar c'hirri g.

Kfz-Mechaniker g. (-s,-) : [tekn.] mekaniker g., karriour g., [dre fent] kargajistr g.

Kfz-Sektor g. (-s) : tangarrerezh g., kartanerezh g.

Kfz-Steuermarke b. (-,-n) : vignetenn garr b., melvenn garr b.

Kfz-Versicherungsvertrag g. (-s,-verträge) : kevrat kretaat evit ur c'harbed b. ; *einen Kfz-Versicherungsvertrag kündigen*, digreataat ur c'harbed.

KG b. (-,-s) : [berradur evit **Kommanditgesellschaft**] kevredad e gougemenn g.

KGB g. (- pe -s) : KGB g., Kajebe g. [*diwallit* dre fent e dalv KGB (kajebe) e brezhoneg kement ha : kollet gant ar boeson (ur bern spieren a zo neuze e Breizh !)].

kgl. ag. : [berradur evit **königlich**] roueel, ... ar roue.

K-Gruppe b. (-,-n) : [istor] strollad kleizelour g., strollad marksour-leninour g.

Khaki¹ g. (-s) : danvez kaki g., kaki g.

Khaki² n. (-s) : liv kaki g., kaki g.

khaki³ ag. / **khakifarben** ag. : kaki, livet e kaki.

Khan g. (-s,-e) : [polit.] kan g., penntiern g.

Khedivat n. (-s,-e) : kediviezh b.

Khedive g. (-s/-n,-n) : kediv g. [*liester* kedived].

Khediven- : ... kedivel.

Khersal n. (-/s) : kachou g.

Khipu n. (-,-s,-s) : [lnkaed] kipou g. [*liester* kipouioù].

Khmer g. (-,-) / b. (-,-) : Khmer g. / Khmerez b. ; *die roten Khmer*, ar Ghmerez ruz ls.

KI b. (-) : [berradur evit **künstliche Intelligenz**] naouegezh kalvezel b., naouegezh kalvezadel b.

Kibbuz g. (-, Kibuzzim/-e) : kibouts g. [*liester* kiboutsim, kiboutsoù], kibbouts g. [*liester* kibboutsim, kibboutsoù].

Kiberer g. (-s,-) : [Bro-Aostria] P. *die Kiberer*, beg-e-dog g., paotred-o-zokoù ls., an tokoù komiek ls., paotred-ar-c'huzh-heol ls., paotred-Mari-Robin ls., mevelien Mari-Robin ls., paotred-o-lasoù-gwenn ls., an eontred-kordenn ls.

Kicher b. (-,-n) / **Kichererbse** b. (-,-n) / **Kichertragant** g. (-s,-e) : [louza.] piz-sisez str., piz-soubenn str., piz-gris str.

kichern V.gw. (hat gekichert) : fic'hal, fic'hellañ, fic'hañ, c'hoarzhin a-zindan (dre zindan, dindan e vourroù, dindan e fri), brizhc'hoarzhin, c'hoarzhin yud, risignal, risignat, richanañ, skrignal, godisat, godisal, ober ur c'hoarzh gadal (Gregor).

Kichern n. (-s) : skrign g., skrignadeg b., skrignadenn b., c'hoarzh skrign g., c'hoarzh ki g., c'hoarzh-yud g., risign g., brizhc'hoarzh g., glasc'hoarzh g., richan g.

Kick g. (-/s,-s) : [sport, mell-droad] taol er vell g., botezad er vell b.

kicken V.gw. / V.k.e. (hat gekickt) : c'hoari mell-droad, foetañ ar vell, melldroadañ, disvantañ botezadoù gant ar volotenn, disvantañ botezadoù er volotenn ; *den Ball ins Aus kicken*, skeiñ er wrimenn.

Kickertisch g. (-s,-e) : taol mell-droad b., babyfoot g.

Kick-off g. (-s,-s) / **Kickoff** g. (-s,-s) : [Bro-Suis] tenn digeriñ g.

Kickstarter g. (-s,-) : [tekn., marc'h-tan] lañser dre droad g., kick-starter g.

Kid n. (-s,-s) : krennard g., kampinod g., mous g., marmouz g., kañfardig g.

kidnappen V.k.e. (hat gekidnappt) : skrapañ.

Kidnapper g. (-s,-) : skrafer g.

Kidnapping n. (-s,-s) : **1.** skrapañ g., skraperezh g., skrapadenn b. ; **2.** skraperezh bugale g., skrap bugale g., skrapadenn vugale b.

kiebig ag. : **1.** dichek, divergont, hardizh, her, balc'h, digoll, divezh, difoutre, dibalamour, digaz, diskramailh ; **2.** fumet, fuloret naet, fuloret ran, fuloret ruz, fuloret mik, ur barrad fulor o krozal en e greiz, krog an tan en e benn, brizh-du, droug ruz ennañ, en imor santel, e gwalarn, imoret, imor ennañ, un imor ennañ, e revr war e chouk gantañ, droug en e doull gantañ, droug en e revr gantañ, malis en e doull gantañ, malis en e revr gantañ, fioun ennañ, kounnaret, kounniriek, broc'h ennañ, broc'het, onglennet, aet tro en e voned, e gerc'h o tommañ dezhañ, e gerc'h o kraziañ dezhañ ; *kiebig werden*, fumañ, mont e gouez, mont e droug, mont e feuls, mont droug en e doull, mont droug en e revr, mont malis en e doull, mont malis en e revr, kemer droug, sevel war beg e dreid, mont diwar e dreid, sevel broc'h en an-unan, broc'hañ, mont tro en e voned, dont da dommañ d'an-unan, mont malis en an-unan, mont seizh mil malis don en e gorf, lakaat e voned ruz, dont gouez.

Kiebitz g. (-es,-e) : **1.** [loen.] kornigell b. [*liester* kornigelled], kernigell b. [*liester* kernigelled], goubig b. [*liester* goubiged] ; *die Haube des Kiebitzes*, kupenn ar gornigell b. ; **2.** P. [c'hoari kartoù] arvester direnkus g., tarlucher g.

kiebitzen V.gw. (hat gekiebitzt) : P. [c'hoari kartoù] direnkañ evel tarlucher.

Kiebitzregenpfeifer g. (-s,-) : [loen.] morlivid aod [*liester* morlived aod, morlividi aod] g., mouleg g.

kiefeln [Bro-Aostria] V.gw. (hat gekieftelt) : **1.** mougnañ, krignat, c'hoari gant e zent ; **2.** prederiañ, hirsoñjal, en em gompren war udb, klask mennozhioù, lakaat meiz da gompren udb, meizata, krignat e spered, debriñ soñjoù, lonkañ soñjezonoù, malañ sonjoù, en em zebriñ, krignat e benn hep kaout debroñ, disvalañ, roulat mennozhioù en e benn, soñjal en e vañch, divouedañ e benn.

Kiefer¹ g. (-s,-) : [korf.] javed b. [*liester* javedoù, divjaved], karvan b., chagell b., aven b. [*liester* avenoù, divaven] ; *Oberkiefer*, javed-laez b., javed-krec'h b., javed uhelañ b., aven grec'h b., karvan grec'h b., karvan uhelañ b. ; *Unterkiefer*, javed-traoñ b., javed izelañ b., aven draoñ b., karvan draoñ b., karvan izelañ b. ; *zahnloser Kiefer*, moñsenn b. [*ls.* moñsoù], muñsun b., javedad dizent (dizant) b., karvan dizant (dizent) b. ; *Kiefer mit Zahnücken*, javedad ratous b., karvan ratous b., rastell doull b., rastell ratous b. ; *mit Zahnlosen Kiefern essen*, mougnañ ; *mit Zahnlosen Kiefern kauen*, gogniñ, moustouгнаñ ; *das Kind hat sich den Kiefer verrenkt*, ar bugel a zo divarc'het (marc'het, diaozet) e c'henoù, dizahalet eo javed ar bugel, ar bugel en deus freget e c'henoù, deuet eo ar bugel da zijavediñ ; *Schlag auf den Kiefer*, karvanad b., javedad b., avenad b. ; *jemandem einen Schlag auf den Kiefer versetzen*, karvanata u.b., javedata u.b. ; *jemandem den Kiefer zerschlagen*, dijavedañ u.b. ; *die Kiefer weit auseinander reißen*, dijavediñ ; *einen stark ausgebildeten Kiefer haben*, *einen breiten Kiefer haben*, bezañ karvanek, bezañ javedek, bezañ avenek.

Kiefer² b. (-,-n) : [louza.] pin str., pinenn b., gwez-pin str., gwezenn-bin b. ; *gewöhnliche Kiefer*, *gemeine Kiefer*, pin ruz

str., pinenn ruz b. ; *Laubwald mit eingesprengten Kiefern*, koad spesadoù deliek gant gwez-pin bep a lec'h g.

Kieferartige ag.k. ls. : [louza.] *die Kieferartigen*, ar spesadoù rousinek ls., ar rousined ls., an avalpined ls.

Kieferbruch g. (-s,-brüche) : [mezeg.] torr javed g., torr karvan g., torr chagell g.

Kieferchirurg g. (-en,-en) : [mezeg.] surjian karvanoù g.

Kieferchirurgie b. (-) : [mezeg.] surjianerezh karvanoù b.

Kieferchirurgin b. (-,-nen) : [mezeg.] surjianerez karvanoù b.

Kiefergehölz n. (-es,-e) : pineg b. [*liester* pinegi, pinegoù], koad pin g.

Kieferhöhle b. (-,-n) : [korf.] kev ar garvan g.

Kieferhöhlenentzündung b. (-,-en) : [mezeg.] kevfo karvanel g.

Kieferklaue b. (-,-n) : [loen.] krog g. ; *die Kieferklauen der Spinne*, krogoù ar gevridenn ls.

Kieferklemme b. (-) : [mezeg.] trismus g.

Kieferknochen g. (-s,-) : [korf.] askorn-kroaz g., askorn javed g., askorn karvan g., askorn chagell g.

Kieferlos ag. : [loen.] digarvan ; *die Kieferlosen*, an digarvaneged ls.

Kiefermuskel g. (-s,-n) : [korf.] kigenn javed b., kigenn garvan b., kigenn chagell b.

Kiefern-Blutreizker g. (-s,-) : [louza.] laezhog saourus g.

Kieferngehölz g. (-es,-e) : [louza.] pineg b. [*liester* pinegi, pinegoù], koad pin g.

Kieferngehölz n. (-es,-e) : [louza.] pineg g. [*liester* pineged].

Kiefernharz n. (-es,-e) : [louza.] rousin pin g.

Kiefernholz n. (-es,-hölzer) : [louza.] prenn pin g., koad pin g., pin g.

Kiefernadel b. (-,-n) : [louza.] barv-pin str., delienn-bin b. [*liester* delioù-pin] ; *Kiefernadeln*, belc'hoù ls., barv-pin str., delioù-pin ls.

Kiefernöl n. (-s) : dourenn dourmantin b. / strilh tourmantin g. (Gregor), eoul tourmantin g.

Kiefernspössling g. (-s,-e) : [louza.] *Kiefernspösslinge*, plant pin str.

Kiefernwald g. (-s,-wälder) : [louza.] pineg b. [*liester* pinegi, pinegoù], koad pin g.

Kiefernzapfen g. (-s,-) : [louza.] aval-pin g., moc'h-pin str., gourjad str. ; *die Kiefernzapfen sind kegelförmig*, an avaloù-pin a zo pikernioù anezho.

Kieferorthopäde g. (-n,-n) : [mezeg.] ortodontour g., denteeuner g.

Kieferorthopädie b. (-) : [mezeg.] ortodontiezh b., denteeunerezh g.

Kieferorthopädin b. (-,-nen) : [mezeg.] ortodontourez b., denteeunerez b.

kieferorthopädisch ag. : [mezeg.] ... denteeunañ, ortodontek.

kieken V.gw. (hat gekiekt) : [norzh Bro-Alamagn] sellet.

Kieker g. (-s,-) : [tro-lavar] *jemanden auf dem Kieker haben*, a) bout prest da lammat gant u.b. ; b) dislugerniñ ouzh u.b., rigadella war u.b., sellet pik ouzh u.b., P. krakañ u.b., lugnañ u.b. ; c) *der Lehrer hat mich auf dem Kieker*, droug en deus ar c'helenner ouzhin, n'eo ket ar c'helenner evit gouzañv ac'hanon, n'eo ket ar c'helenner evit aveliñ ac'hanon, ar c'helenner en deus ur malis ouzhin, ar c'helenner en deus kemeret kaz ouzhin, ar c'helenner en deus kemeret heg ouzhin.

Kiel g. (-s,-e) : 1. [merdead.] kein g., kein-lestr g., kein-bag g. ; *den Kiel eines Schiffes legen*, keinañ ur vag ; *den Kiel eines Schiffes abnehmen*, digeinañ ur vag ; *den Kiel eines Schiffes zerbrechen*, digeinañ ur vag, frikañ kein ur vag ; *ein Schiff auf Kiel legen*, kregiñ da sevel ul lestr en ur chanter-bigi ; 2. [barzh., dre astenn.] bag b., lestr g. ; 3. [dre skeud.] *etwas*

auf Kiel legen, lakaat udb war ar stern, lakaat udb war ar portolo.

Kiel g. (-s,-e) : 1. korzenn ar bluñvenn b., gar ar bluñvenn b. ; 2. [dre astenn.] (Feder)kiel, pluenn b., pluenn-waz b., stuc'h str. ; 3. [louza.] korzenn b. ; 4. [disglavier] gwalenn b.

Kielbalken g. (-s,-) : [merdead.] gerlink g.

Kielbeschlag g. (-s,-beschläge) : [merdead.] houarn kein g.

Kielbeplankung b. (-) : [merdead.] kalbourzhoù ls.

Kielbogen g. (-s,-bögen) : [tisav.] gwareg vriataek b., gwareg kildroek b.

Kielboot n. (-s,-e) : [merdead.] unkeineg g. [*liester* unkeinegoù], bag keinet b. [*liester* bigi keinet].

Kielen V.gw. (hat gekielt) : 1. [labous] pluañ ; 2. [pluenn-skrivañ] begañ pluennoù.

V.k.e (hat gekielt) : [merdead., dispredet] karenañ, alej, aozañ.

Kielflosse b. (-,-n) : 1. [merdead.] soc'h g., pichod g., kentren g. ; 2. [nij.] stabilaer a-zerc'h g.

Kielflügel g. (-s,-) : [sonerezh] spinetez b., krav-kerdin g., klavision g.

Kielfuge b. (-,-n) : [merdead.] jerbl kein g., rambleurenn gein b.

Kielgang g. (-s,-gänge) : [merdead.] kalbourzhoù ls.

Kielhacke b. (-,-n) : [merdead.] soc'h g., pichod g., kentren g.

kielholen V.k.e. (hat gekielholt) : 1. karenañ, alej, aozañ ; *ein Schiff kielholen*, lakaat ur vag war he c'hostez, moñselliñ ur vag ; 2. [istor, kastiz, merdead.] rediañ [u.b.] da dremen dindan kein al lestr.

Kielholen n. (-s) : karenañ g.

Kielaschung b. (-,-en) : [merdead.] skarv kein g.

Kiellegung b. (-,-en) : [merdead.] deroù al labourioù evit sevel ur ul lestr nevez en ur chanter-bigi g.

Kiellinie b. (-,-n) : [merdead.] 1. *in Kiellinie fahren*, bageal lerc'h-ouzh-lerc'h, merdeñ lost-ouzh-lost, merdeñ a-steud ; 2. linenn-flod b., P. linenn-dour b., linenn an dour b.

kiellos ag. : digein.

kieloben Adv. : [merdead.] war e c'henoù, war eilpenn ; *das Schiff treibt kieloben*, mont a ra ar vag war he genoù a-youl avel ha mor.

Kielplanke b. (-,-n) : [merdead.] kalbourzh g.

Kielplatz g. (-es,-plätze) : [merdead.] poull karenañ g.

Kielraum g. (-s,-räume) : [merdead.] goueled ar strad g. ; *vorderer Kielraum*, piked g.

Kielschutzschiene b. (-,-n) : houarn kein g.

Kielschwein n. (-s,-e) : [merdead.] gerlink g., adkein g.

Kielschwein-Techniker g. (-s,-) : gerlinker g.

Kielwasser n. (-s) : 1. [merdead.] roudenn ul lestr b., roudenn vor b., roud g., roudennad b., trovoren b. ; *das Schiff hinterließ ein schäumendes weißes Kielwasser*, al lestr a leze a-dreñv e roudenn wenn o virviñ ; *weißer, fettiger, im Kielwasser des Sardinienboots schwimmender Köderbrei*, goulavenn b. ; 2. [dre skeud.] *in jemandes Kielwasser schwimmen*, mont war roudoù u.b., bale war roudoù u.b., bale dre roudoù u.b., dispenn roudoù u.b., mont war heul u.b., heuliañ roudoù u.b., bezañ en anal u.b., lostañ u.b.

Kieme b. (-,-n) : [loen.] brek g., skouarn b. [*liester* divskouarn, skouarnioù], dourvriant b. [*liester* dourvriantoù].

Kiemen- : ... ar brekkoù, ... brekkel, dourvriantel.

Kiemenader b. (-,-n) : [loen., bev] gwazhienn vrenkel b. [*liester* gwazhiennoù brekkel, gwazhiend brekkel, gwazhioù brekkel].

Kiemenatmung b. (-,-en) : [loen.] analadur dre ar brekkoù g., douranalañ g., analañ dourel g.

Kiemenatmungssystem n. (-s,-e) : [loen.] reizhiad douranalañ.